คู่มือปฏิบัติงาน ทะเบียนราษฎรและสัญชาติ ประจำปี ๒๕๖๓

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

การทะเบียนราษฎรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการแจ้ง การรับแจ้ง การจดและการบันทึกรายการต่างๆ เกี่ยวกับสถานะของราษฎรของประเทศ ซึ่งจะนำพาไปสู่การก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ที่แต่ละบุคคลจะพึงมีต่อไป การปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรจึงมีผลกระทบต่อสถานภาพและสิทธิของบุคคลโดยตรง ฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่นายทะเบียนตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องรอบรู้ในกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความถูกต้องและรวดเร็ว

สำนักทะเบียนกลาง ตระหนักถึงความสำคัญในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนต่าง ๆ เพื่อให้การให้บริการประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร และสัญชาติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรเล่มนี้ขึ้น โดยเนื้อหาประกอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ รวมถึงหนังสือสั่งการที่สำคัญๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนที่จะใช้เป็นเอกสารในการศึกษาอ้างอิง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องสมดั่งความมุ่งหมายและความตั้งใจของคณะผู้จัดทำ

สำนักทะเบียนกลาง

สิงหาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

หัวข้อเรื่อง		หน้า
ส่วนที่ ๑ กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร		
๑.	พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒)	๑
๒.	กฎกระทรวงฉบับที่ ๓ ออกตามความในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔	๒๑
๓.	กฎกระทรวงฉบับที่ ๔ ออกตามความในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔	๒๓
๔.	กฎกระทรวงกำหนดการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๔๗	๒๔
๕.	กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐	๒๖
๖.	กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการเกิดหรือการตายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่อื่น พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๗
๗.	กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานการณ์เกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๙
๘.	กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงการอุทธรณ์ และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑	๓๒
๙.	กฎกระทรวงการแก้ไขเพิ่มเติม ลบ หรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรและการอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖	๓๕
๑๐.	กฎกระทรวงการจดทะเบียนคนเกิดและคนตายที่มีขึ้นนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๙
๑๑.	กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒	๔๕
๑๒.	กฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒	๔๗
๑๓.	กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลา พ.ศ. ๒๕๖๒	๕๑
๑๔.	กฎกระทรวงกำหนดอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิใช่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย พ.ศ.๒๕๖๒	๕๓
๑๕.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดทำทะเบียนบ้าน และการจัดทำทะเบียนประวัติ สำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๓๘ ฯ	๕๔
๑๖.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง ฯ	๕๖
๑๗.	ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒)	๕๘
๑๘.	ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๕๕)	๑๐๕
๑๙.	ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการคุ้มครองและจัดการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๑๓

สารบัญ

	หัวข้อเรื่อง	หน้า
๒๐.	ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนและบัตรประจำตัวของคนต่างด้าว ที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเพื่อการทำงาน พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๒๑
๒๑.	ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคล ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๒๖
๒๒.	ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๓๙
๒๓.	ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ ฯ	๑๔๗
๒๔.	ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งการเกิดของเด็ก ที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนฯ	๑๕๑
๒๕.	ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทย และการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง	๑๕๔

ส่วนที่ ๒ กฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

๑.	พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๕๕)	๑๕๙
๒.	กฎกระทรวงการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕	๑๗๒
๓.	กฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓	๑๗๖
๔.	กฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๐	๑๗๘
๕.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นฯ	๑๘๐
๖.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ แบบคำขอ แบบหนังสือรับรองและวิธีการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทย ฯ	๑๙๒
๗.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปฯ	๑๙๘
๘.	ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทย ฯ	๒๐๓
๙.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การอยู่ในราชอาณาจักรไทยฯ	๒๐๗

ส่วนที่ ๓ หนังสือเวียนเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร

๑.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๔ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ เรื่อง หารือการนับปีทางจันทรคติ	๒๐๙
๒.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ เรื่อง ปัญหาการทะเบียนราษฎร (การลงรายการสัญชาติบุตรคนต่างด้าว)	๒๑๐

สารบัญ

	หัวข้อเรื่อง	หน้า
๓.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๖ เรื่อง การรับแจ้งการเกิดบุตรของคนต่างด้าวที่มีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย	๒๑๒
๔.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เรื่อง การแจ้งการเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยฯ	๒๑๔
๕.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ เรื่อง การรับแจ้งการเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติ	๒๒๑
๖.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๙ เรื่อง การจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนฯ	๒๒๓
๗.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๕ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เรื่อง การแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์	๒๒๘
๘.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๗ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ เรื่อง หนังสือรับรองการเกิดที่ออกตามมาตรา ๒๐/๑ ฯ	๒๓๓
๙.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ เรื่อง หนังสือรับรองการเกิดที่ออกตามมาตรา ๒๐/๑ ฯ	๒๓๕
๑๐.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๔ เรื่อง การเปลี่ยนสถานะทางทะเบียนราษฎรฯ	๒๓๗
๑๑.	หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๓๒๘๒ ลงวนที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง การออกหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า	๒๔๖
๑๒.	หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๑๖๘๒ ลงวนที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลฯ	๒๕๑
๑๓.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๗๘ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขเอกสารการทะเบียนราษฎรที่มีรายการไม่ถูกต้อง	๒๕๙
๑๔.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๔๘๕ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมรายการวันเดือนปีเกิดในเอกสารการทะเบียนราษฎร	๒๖๒
๑๕.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๖ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๒ เรื่อง การลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรที่จัดทำใหม่แทนเอกสารเดิมที่เกิดจากการแจ้งเท็จ	๒๖๕
๑๖.	หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๗๘๔ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ เรื่อง ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของนักเรียนฯ	๒๖๗

ส่วนที่ ๔ หนังสือเวียนเกี่ยวกับสัญชาติและสถานะบุคคล

๑.	หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๓๙๓ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ เรื่อง การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ	๒๗๓
๒.	หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ฯ	๒๘๗

สารบัญ

	หัวข้อเรื่อง	หน้า
๓.	หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๕๒๗ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ฯ	๒๙๕
๔.	หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๒๙๐ ลงวนที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เรื่อง หารือการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ฯ	๓๐๓
๕.	หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๖๔๘ ลงวนที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เรื่อง หารือการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ฯ	๓๐๔
๖.	หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๒๕๒๗๕ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ เรื่อง หารือการพิจารณาคำร้องขอลงรายการสัญชาติไทยฯ	๓๐๗
๗.	หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๖๔๘ ลงวนที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เรื่อง หารือการได้สัญชาติไทยตามาตรา ๒๓ ฯ	๓๐๙
๘.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๓๕๖๐ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง หารือการขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร. ๒๐/๑ ฯ	๓๑๓
๙.	หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๖๓๑๓ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยฯ	๓๑๕
๑๐.	หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๑๕๘ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เรื่อง การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิฯ	๓๑๘
๑๑.	หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๓๙๙๓ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิบัติในการพิจารณาให้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิฯ	๓๑๙
๑๒.	หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๖๒๖๐ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง การพิจารณาเหตุความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทยฯ	๓๒๓
๑๓.	หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๗๓๕๐ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง การออกหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า (กรณีขอ ๗ ทวิ)	๓๒๘
๑๔.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการเปลี่ยนสถานะในเอกสารการทะเบียนราษฎรสำหรับคนไทยพลัดถิ่นฯ	๓๓๕
๑๕.	หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๒๔๔๕ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นฯ	๓๔๓
๑๖.	หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๔๘๒๕ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยฯ	๓๔๕
๑๗.	หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๒๐๗๖๖ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยฯ	๓๔๗
๑๘.	หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๓๒๓ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เรื่อง กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน	๓๕๐
๑๙.	๑๘. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๖๑ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การสั่งระงับการเคลื่อนไหวรายการทะเบียนราษฎร	๓๕๕

สารบัญ

หัวข้อเรื่อง	หน้า
๒๐. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๒๘๑๖๒ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ร้องเรียนการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน	๓๕๘
๒๑. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๘๒ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ชักซ้อมการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจ	๓๖๐
๒๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๓๕ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒ เรื่อง ชักซ้อมการปฏิบัติเกี่ยวกับการขอคัดสำเนาเอกสารทะเบียนประวัติราษฎร	๓๖๓
๒๓. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๓๔๗๑๒ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๒ เรื่อง การขอคัดสำเนารายการทะเบียนเป็นภาษาอังกฤษ	๓๖๕
คำถาม – คำตอบที่น่าสนใจ	๓๖๙

พระราชบัญญัติ
การทะเบียนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๓๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๔
เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔"

มาตรา ๒* พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก
(๑) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๔๙๙
(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๓๔ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
"การทะเบียนราษฎร" หมายความว่า งานทะเบียนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร
"ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร" หมายความว่า ข้อมูลตัวบุคคลเกี่ยวกับ ชื่อ ชื่อสกุล เพศ วันเดือนปีเกิดและตาย สัญชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานะการสมรส วุฒิการศึกษา ชื่อบิดามารดาหรือผู้รับบุตรบุญธรรม ชื่อคู่สมรส และชื่อบุตร และข้อมูลอื่นที่จำเป็นเพื่อการดำเนินงานทะเบียนต่าง ๆ ในพระราชบัญญัตินี้
"เลขประจำตัว" หมายความว่า เลขประจำตัวประชาชนที่นายทะเบียนออกให้แก่บุคคลแต่ละคน

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๒๐๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๙๗/๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๔

"บ้าน" หมายความว่า โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งมีเจ้าบ้านครอบครอง และให้หมายความรวมถึงแพ หรือเรือซึ่งจอดเป็นประจำและใช้เป็นที่อยู่ประจำหรือสถานที่ หรือยานพาหนะอื่นซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยประจำได้ด้วย

"ทะเบียนบ้าน" หมายความว่า ทะเบียนประจำบ้านแต่ละบ้านซึ่งแสดงเลขประจำบ้าน และรายการของคนทั้งหมดผู้อยู่ในบ้าน

"ทะเบียนคนเกิด" หมายความว่า ทะเบียนซึ่งแสดงรายการคนเกิด

"ทะเบียนคนตาย" หมายความว่า ทะเบียนซึ่งแสดงรายการคนตาย

"ทะเบียนบ้านกลาง" หมายความว่า ทะเบียนซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดให้จัดทำขึ้นสำหรับลงรายการบุคคลที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้าน

"เจ้าบ้าน" หมายความว่า ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครองบ้านในฐานะเป็นเจ้าของผู้เช่า หรือในฐานะอื่นใดก็ตาม

ในกรณีที่ไม่ปรากฏเจ้าบ้าน หรือเจ้าบ้านไม่อยู่ ตาย สูญหาย สาบสูญ หรือไม่สามารถปฏิบัติกิจการได้ให้ถือว่าผู้มีหน้าที่ดูแลบ้านในขณะนั้นเป็นเจ้าบ้าน

"ผู้อยู่ในบ้าน" หมายความว่า ผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

"อำเภอ" ให้หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอ

"ท้องถิ่น" หมายความว่า กรุงเทพมหานคร เทศบาล เมืองพัทยา และหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่นที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางโดยอนุมัติรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้

"นายทะเบียน" หมายความว่า นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลาง นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนจังหวัด นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนท้องถิ่น นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนสาขา นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนเฉพาะกิจ และนายทะเบียนผู้รับแจ้ง และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากนายทะเบียนหรือผู้ช่วยนายทะเบียน

"นายทะเบียนผู้รับแจ้ง" หมายความว่า นายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น และผู้ซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางได้กำหนดให้มีหน้าที่เกี่ยวกับการแจ้งการเกิด การตาย การย้ายที่อยู่ การสร้างบ้านใหม่ การรื้อบ้าน และการกำหนดเลขประจำบ้าน โดยได้กำหนดขอบเขตหน้าที่ดังกล่าวไว้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหรือยกเว้นการปฏิบัติเกี่ยวกับการแจ้งการเกิด การแจ้งการตาย การแจ้งการย้ายที่อยู่ การสำรวจตรวจสอบหรือปรับปรุงการทะเบียนราษฎร การจัดทำทะเบียนประวัติ การจัดทำบัตรประจำตัวหรือการอื่นใดอันเกี่ยวกับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายที่เกี่ยวด้วยสัญชาติได้

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ไว้ด้วยก็ได้[๖]

[๖] มาตรา ๕ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอตรวจ หรือคัดสำเนารายการ หรือให้นายทะเบียนคัดและรับรองซึ่งสำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนคนเกิด หรือทะเบียนคนตาย ได้ที่สำนักทะเบียนในวันเวลาราชการ

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการขอคัดสำเนา หรือคัดและรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวหรือรายการทะเบียนราษฎรอื่นที่จัดทำตามพระราชบัญญัตินี้สำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยด้วยโดยอนุโลม[๓]

เมื่อได้รับคำขอตามวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้วให้นายทะเบียนดำเนินการโดยเร็ว[๔]

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

กฎกระทรวง เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
สำนักทะเบียนและนายทะเบียน

มาตรา ๘[๕] ภายใต้บังคับมาตรา ๘/๑ ให้มีสำนักทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

(๑) สำนักทะเบียนกลาง มีผู้อำนวยการทะเบียนกลาง รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง และผู้ช่วยผู้อำนวยการทะเบียนกลาง เป็นนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลาง มีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรทั่วราชอาณาจักร

(๒) สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร มีนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร และผู้ช่วยนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร เป็นนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร

(๓) สำนักทะเบียนจังหวัด มีนายทะเบียนจังหวัดและผู้ช่วยนายทะเบียนจังหวัดเป็นนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนจังหวัด มีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรในเขตจังหวัด

(๔) สำนักทะเบียนอำเภอ มีนายทะเบียนอำเภอและผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอเป็นนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอ มีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรในเขตอำเภอ

(๕) สำนักทะเบียนท้องถิ่น มีนายทะเบียนท้องถิ่นและผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรในเขตปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

---

[๓] มาตรา ๖ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๔] มาตรา ๖ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๕] มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๘/๑[๖] การจัดตั้งสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นตามมาตรา ๘ (๔) และ (๕) ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศ โดยคำนึงถึงสภาพแห่งความพร้อมและความสะดวกในการให้บริการประชาชน รวมตลอดถึงการไม่ซ้ำซ้อนและการประหยัด

สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นตามมาตรา ๘ (๔) และ (๕) ที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วนั้น เมื่อคำนึงถึงสภาพตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้อำนวยการทะเบียนกลางจะยุบหรือควบรวมเข้าด้วยกันก็ได้

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักทะเบียนที่จัดตั้งตามวรรคหนึ่งหรือควบรวมตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศกำหนด

มาตรา ๘/๒[๗] ให้มีนายทะเบียนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

(๑) อธิบดีกรมการปกครองเป็นผู้อำนวยการทะเบียนกลาง มีอำนาจออกระเบียบหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติ รวมทั้งกำหนดแบบพิมพ์เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และแต่งตั้งรองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง และผู้ช่วยผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

(๒) ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร และให้มีอำนาจแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายทะเบียนจังหวัด และให้มีอำนาจแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนจังหวัด

(๔) นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี เป็นนายทะเบียนอำเภอ และให้มีอำนาจแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ

(๕) ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการเขต ปลัดเมืองพัทยา หรือหัวหน้าผู้บริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เป็นนายทะเบียนท้องถิ่น และให้มีอำนาจแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่น

ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตาม (๑) จะมอบอำนาจให้รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการทะเบียนกลาง หรือจะมอบอำนาจให้ข้าราชการสังกัดกรมการปกครองปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดด้วยก็ได้[๘]

นายทะเบียนกรุงเทพมหานครตาม (๒) จะมอบอำนาจให้ผู้ช่วยนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร หรือหัวหน้าส่วนราชการซึ่งไม่ต่ำกว่าระดับกองในสำนักปลัดกรุงเทพมหานครปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนกรุงเทพมหานครก็ได้

นายทะเบียนจังหวัดตาม (๓) จะมอบอำนาจให้ผู้ช่วยนายทะเบียนจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนจังหวัดก็ได้

นายทะเบียนอำเภอตาม (๔) จะมอบอำนาจให้ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ หรือปลัดอำเภอปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอก็ได้

[๖] มาตรา ๘/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๗] มาตรา ๘/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๘] มาตรา ๘/๒ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

นายทะเบียนท้องถิ่นตาม (๕) จะมอบอำนาจให้ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่น รองปลัดเทศบาล ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต รองปลัดเมืองพัทยา หรือรองหรือผู้ช่วยหัวหน้าผู้บริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น แล้วแต่กรณี ปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนท้องถิ่นก็ได้

มาตรา ๙ ในกรณีจำเป็นต้องมีสำนักทะเบียนสาขา หรือสำนักทะเบียนเฉพาะกิจในเขตท้องที่สำนักทะเบียนอำเภอ หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางจัดตั้งและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบการปฏิบัติงาน การทะเบียนราษฎรสำหรับสำนักทะเบียนสาขาหรือสำนักทะเบียนเฉพาะกิจในเขตท้องที่ของสำนักทะเบียนดังกล่าว และให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการเขต ปลัดเมืองพัทยา หรือหัวหน้าผู้บริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น แล้วแต่กรณี แต่งตั้งนายทะเบียนและผู้ช่วยนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนดังกล่าวในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ เพื่อความถูกต้องของการทะเบียนราษฎร ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกเจ้าบ้าน หรือบุคคลใด ๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้แสดงหลักฐานต่าง ๆ ได้ตามความจำเป็น และเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยให้มีอำนาจเข้าไปสอบถามผู้อยู่ในบ้านใด ๆ ได้ ตามอำนาจหน้าที่ แต่ต้องแจ้งให้เจ้าบ้านทราบก่อน ทั้งนี้ ให้กระทำได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

ในการเข้าไปสอบถามตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนแสดงบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีปรากฏหลักฐานเชื่อได้ว่า การดำเนินการแจ้ง การรับแจ้ง การบันทึก หรือการลงรายการเพื่อดำเนินการจัดทำหลักฐานทะเบียนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้ดำเนินการไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำพราง หรือโดยมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งไม่รับแจ้ง จำหน่ายรายการทะเบียน เพิกถอนหลักฐานทะเบียน และดำเนินการแก้ไขข้อความรายการทะเบียนให้ถูกต้อง แล้วแต่กรณี

การดำเนินการตามวรรคสาม รวมตลอดทั้งวิธีการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงและการอุทธรณ์ของผู้ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินการของนายทะเบียน รวมถึงการพิจารณาคำอุทธรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียนไว้ก่อนที่จะรับฟังคำชี้แจงหรือการโต้แย้งได้[๙]

มาตรา ๑๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๒
การจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

---

[๙] มาตรา ๑๐ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการเก็บรักษาและควบคุมการทะเบียนราษฎร การตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคลและประมวลผลข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร ให้สำนักทะเบียนกลางดำเนินการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด และปรับปรุงข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้ตรงต่อความเป็นจริงอยู่เสมอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูลและใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อมูลของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เข้ามาหรืออาศัยอยู่ในราชอาณาจักร จัดส่งข้อมูลที่มีอยู่ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางร้องขอ[๑๐]

มาตรา ๑๓ การจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามมาตรา ๑๒ ไม่รวมถึงการจัดเก็บข้อมูลของบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) รายได้

(๒) ประวัติอาชญากรรม

(๓) การชำระหรือไม่ชำระภาษีอากร

(๔) ข้อมูลที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือ

(๕) ข้อมูลที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องแจ้ง

มาตรา ๑๔ บุคคลผู้มีหน้าที่แจ้งการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เจ้าของประวัติซึ่งปรากฏในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามมาตรา ๑๒ หรือผู้แทนโดยชอบธรรมในกรณีเจ้าของประวัติเป็นผู้เยาว์ ผู้อนุบาลในกรณีเจ้าของประวัติเป็นคนไร้ความสามารถหรือทายาทเจ้าของประวัติ หรือผู้รับมอบอำนาจจากบุคคลดังกล่าวข้างต้น อาจขอให้นายทะเบียนดำเนินการได้ที่สำนักทะเบียนในวันเวลาราชการ ดังนี้

(๑) คัดและรับรองเอกสารข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร ตามมาตรา ๑๒ และเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) แก้ไขเพิ่มเติม ลบ หรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลใด ๆ ในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเพื่อให้เกิดความถูกต้องตามความเป็นจริง

เมื่อได้รับคำขอตาม (๒) ให้นายทะเบียนมีคำสั่งโดยเร็ว คำสั่งของนายทะเบียนที่ไม่รับคำขอหรือไม่ดำเนินการตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้คู่กรณียื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนจังหวัด นายทะเบียนกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการทะเบียนกลาง แล้วแต่กรณี ภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับทราบคำสั่งจากนายทะเบียน[๑๑]

เงื่อนไข หลักเกณฑ์ และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติม ลบ หรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลใด ๆ ในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร และการอุทธรณ์ให้กำหนดในกฎกระทรวง

[๑๐] มาตรา ๑๒ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๑] มาตรา ๑๔ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๕ ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐอาจขอให้นายทะเบียนจัดส่งสำเนาเอกสารข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรได้ ทั้งนี้ เฉพาะเพื่อการอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐนั้น

หากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐมีความประสงค์จะเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร ผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจอนุญาตให้เชื่อมโยงได้เฉพาะข้อมูลที่จำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ปรากฏภายในทะเบียนบ้าน ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตาย หรือทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยเท่านั้น[๑๒]

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินในเรื่องการให้บริการแก่ประชาชน หรือการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงในราชอาณาจักร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะอนุมัติให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเชื่อมโยงข้อมูลที่ปรากฏในทะเบียนอื่นนอกจากทะเบียนตามวรรคสองเฉพาะข้อมูลที่จำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ การพิจารณาอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด[๑๓]

ห้ามมิให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานสอบสวนที่ได้ข้อมูลใดตามมาตรานี้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจหรือในเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับหน้าที่ของทางราชการหรือตามวัตถุประสงค์ที่ร้องขอ[๑๔]

มาตรา ๑๖ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดเลขประจำตัวแก่ผู้มีสัญชาติไทยหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร และบุคคลที่ได้จดทะเบียนคนเกิด ณ สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง คนละหนึ่งเลขโดยไม่ซ้ำกัน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดเลขประจำตัวให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องแยกระหว่างผู้มีสัญชาติไทยและคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยด้วย[๑๕]

การยกเว้นการให้เลขประจำตัวแก่บุคคล ให้กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรต้องถือเป็นความลับ และให้นายทะเบียนเป็นผู้เก็บรักษาและใช้เพื่อการปฏิบัติตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความหรือตัวเลขนั้นแก่บุคคลใด ๆ ซึ่งไม่มีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแก่สาธารณชน เว้นแต่ผู้มีส่วนได้เสียขอทราบเกี่ยวกับสถานภาพทางครอบครัวของผู้ที่ตนจะมีนิติสัมพันธ์ด้วย หรือเมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การสถิติ หรือเพื่อประโยชน์แก่การรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือการดำเนินคดีและการพิจารณาคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และไม่ว่าในกรณีใดจะนำข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรไปใช้เป็นหลักฐานที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลมิได้

[๑๒] มาตรา ๑๕ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๓] มาตรา ๑๕ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๔] มาตรา ๑๕ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๕] มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

หมวด ๓
คนเกิด คนตาย

มาตรา ๑๘ เมื่อมีคนเกิดให้แจ้งการเกิด ดังต่อไปนี้

(๑) คนเกิดในบ้าน ให้เจ้าบ้านหรือบิดาหรือมารดาแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่คนเกิดในบ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันเกิด

(๒) คนเกิดนอกบ้าน ให้บิดาหรือมารดาแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนเกิดนอกบ้านหรือแห่งท้องที่ที่จะพึงแจ้งได้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเกิด ในกรณีจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ตามกำหนด ให้แจ้งภายหลังได้แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันเกิด

การแจ้งตาม (๑) และ (๒) ให้แจ้งตามแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด พร้อมทั้งแจ้งชื่อคนเกิดด้วย

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การแจ้งตามวรรคหนึ่งจะแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่อื่นก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๑๖]

มาตรา ๑๙[๑๗] ผู้ใดพบเด็กในสภาพแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้งให้นำตัวเด็กไปส่งและแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปฏิบัติงานในท้องที่ที่พบเด็กนั้นโดยเร็ว เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับตัวเด็กไว้แล้วให้บันทึกการรับตัวเด็กไว้ ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจรับเด็กไว้ ให้นำตัวเด็กพร้อมบันทึกการรับตัวเด็กส่งให้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในเขตท้องที่ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับตัวเด็กไว้หรือได้รับตัวเด็กจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแล้ว ให้แจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งและให้นายทะเบียนออกใบรับแจ้ง ทั้งนี้ ตามระเบียบและแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

บันทึกการรับตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นสองฉบับและเก็บไว้ที่เจ้าหน้าที่ผู้รับตัวเด็กหนึ่งฉบับและส่งมอบให้กับนายทะเบียนผู้รับแจ้งหนึ่งฉบับ โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายการบุคคลของผู้ที่พบเด็ก พฤติการณ์ สถานที่และวันเวลาที่พบเด็ก สภาพทางกายภาพโดยทั่วไปของเด็ก เอกสารที่ติดตัวมากับเด็ก และประวัติของเด็กเท่าที่ทราบ และในกรณีที่ไม่อาจทราบสัญชาติของเด็กให้บันทึกข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ด้วย

มาตรา ๑๙/๑[๑๘] เด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งซึ่งอยู่ในการอุปการะของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนที่จดทะเบียนตามกฎหมายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ถ้าเด็กยังไม่ได้แจ้งการเกิดและไม่มีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงาน

[๑๖] มาตรา ๑๘ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๗] มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๘] มาตรา ๑๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นผู้แจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่หน่วยงานนั้นตั้งอยู่ และให้นายทะเบียนออกใบรับแจ้ง ทั้งนี้ ตามระเบียบและแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๑๙/๒[๑๙] เมื่อได้รับแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๑๙/๑ แล้ว ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แล้วดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๐ ทั้งนี้ ให้ผู้พบเด็ก ผู้รับเด็กไว้ และผู้แจ้งการเกิดให้ความร่วมมือกับนายทะเบียนผู้รับแจ้งในการดำเนินการพิสูจน์ตามที่นายทะเบียนผู้รับแจ้งร้องขอในกรณีที่ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติและออกเอกสารแสดงตนให้เด็กไว้เป็นหลักฐาน เว้นแต่เด็กนั้นมีอายุครบห้าปีแล้วให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นออกบัตรประจำตัวให้แทน ตามระเบียบและภายในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ผู้ซึ่งได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตนตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีหลักฐานแสดงว่าได้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี และมีคุณสมบัติอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยได้ และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องมีสถานะถูกต้องตามเงื่อนไขและมีคุณสมบัติครบถ้วนดังกล่าว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศให้ผู้นั้นมีสัญชาติไทย ทั้งนี้ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง และให้ถือว่าผู้นั้นมีสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีมีประกาศ

ระยะเวลาสิบปีตามวรรคสองให้นับแต่วันที่จัดทำทะเบียนประวัติหรือออกเอกสารแสดงตน เว้นแต่จะมีหลักฐานอันชัดแจ้งแสดงว่าได้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรมาก่อนหน้านั้นตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด ก็ให้นับแต่วันที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรตามที่ปรากฏจากหลักฐาน

ผู้ซึ่งได้รับสัญชาติไทยตามวรรคสอง ถ้าภายหลังปรากฏหลักฐานว่ามีกรณีไม่ถูกต้องตามเงื่อนไข หรือขาดคุณสมบัติ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศเพิกถอนการให้สัญชาตินั้นโดยพลัน

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับบุคคลที่เคยอยู่ในการอุปการะของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนตามมาตรา ๑๙/๑ แต่หน่วยงานดังกล่าวได้อนุญาตให้บุคคลอื่นรับไปอุปการะและบุคคลที่มิได้แจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๑๙/๑ ซึ่งได้ยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๙/๓ หรือขอเพิ่มชื่อตามมาตรา ๓๗ แต่ไม่อาจพิสูจน์สถานการณ์เกิดและสัญชาติได้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๙/๓[๒๐] ผู้ซึ่งเจ้าบ้านหรือบิดามารดามิได้แจ้งการเกิดให้ตามมาตรา ๑๘ เมื่อมีอายุครบสิบห้าปีแล้วอาจร้องขอต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งเพื่อแจ้งการเกิดได้ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด และให้นำความในมาตรา ๑๙/๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

บุคคลตามวรรคหนึ่งที่อายุยังไม่ครบสิบห้าปี ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองแจ้งแทน แต่สำหรับกรณีของบิดามารดา ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการให้ต่อเมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมการแจ้งเมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้ว

[๑๙] มาตรา ๑๙/๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๐] มาตรา ๑๙/๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๒๐[๒๑] เมื่อมีการแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๑๙/๑ หรือมาตรา ๑๙/๓ ทั้งกรณีของเด็กที่มีสัญชาติไทยหรือเด็กที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรเป็นหลักฐานแก่ผู้แจ้งโดยมีข้อเท็จจริงเท่าที่สามารถจะทราบได้

สำหรับการแจ้งการเกิดของเด็กที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งออกสูติบัตรให้ตามแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดโดยให้ระบุสถานะการเกิดไว้ด้วย

มาตรา ๒๐/๑[๒๒] ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้สัญชาติไทยแก่กลุ่มบุคคลใดหรือให้กลุ่มบุคคลใดแปลงสัญชาติเป็นไทยได้ หรือกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น และบุคคลดังกล่าวจำเป็นต้องมีหนังสือรับรองการเกิด ให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวยื่นคำขอหนังสือรับรองการเกิดตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๒๑ เมื่อมีคนตายให้แจ้งการตาย ดังต่อไปนี้

(๑) คนตายในบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนตายภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาตาย ในกรณีไม่มีเจ้าบ้าน ให้ผู้พบศพแจ้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาพบศพ

(๒) คนตายนอกบ้าน ให้บุคคลที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีการตายหรือพบศพ แล้วแต่กรณี หรือแห่งท้องที่ที่จะพึงแจ้งได้ ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ ในกรณีเช่นนี้จะแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก็ได้

กำหนดเวลาให้แจ้งตาม (๑) และ (๒) ถ้าในท้องที่ใดการคมนาคมไม่สะดวก ผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจขยายเวลาออกไปตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินเจ็ดวันนับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ

การแจ้งตาม (๑) และ (๒) ให้แจ้งตามแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดพร้อมทั้งแจ้งชื่อผู้แจ้งด้วย

ให้นำความในวรรคสามของมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับกับการแจ้งตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม[๒๓]

แบบพิมพ์แจ้งการตายตามวรรคสาม อย่างน้อยต้องระบุวิธีการและสถานที่จัดการศพไว้ด้วย และในกรณีที่ผู้แจ้งได้แจ้งถึงวิธีการและสถานที่จัดการศพ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งระบุไว้ในหลักฐานการรับแจ้งด้วย[๒๔]

มาตรา ๒๒ เมื่อมีการแจ้งตามมาตรา ๒๑ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งออกมรณบัตรเป็นหลักฐานให้แก่ผู้แจ้ง เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๒๕

[๒๑] มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๒] มาตรา ๒๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๓] มาตรา ๒๑ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๔] มาตรา ๒๑ วรรคห้า เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๒๓ เมื่อมีคนเกิดหรือคนตาย ผู้ทำคลอดหรือผู้รักษาพยาบาลต้องออกหนังสือรับรองการเกิดหรือการตายตามแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดให้แก่ผู้มีหน้าที่ต้องแจ้งตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๒๑

มาตรา ๒๔[๒๕] ผู้ใดประสงค์จะเก็บ ฝัง เผา ทำลาย หรือย้ายศพไปจากสถานที่หรือบ้านที่มีการตายแตกต่างจากที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๒๑ หรือยังมิได้แจ้งตามมาตรา ๒๑ ให้แจ้งให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เก็บ ฝัง เผา ทำลาย หรือย้ายศพไปจากสถานที่หรือบ้านที่มีการตาย และในกรณีที่ประสงค์จะเก็บศพไว้เป็นการถาวร ให้แจ้งให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการตาย

มาตรา ๒๕ ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าคนตายด้วยโรคติดต่ออันตรายหรือตายโดยผิดธรรมชาติ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรีบแจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่ออันตรายหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และให้รอการออกมรณบัตรไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานดังกล่าว

มาตรา ๒๖ ให้นายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จัดทำทะเบียนคนเกิดทะเบียนคนตาย จากสูติบัตรและมรณบัตรตามแบบพิมพ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๒๗ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตาย หรือสูติบัตรและมรณบัตรให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๒๘[๒๖] ให้กงสุลไทยหรือข้าราชการสถานทูตไทยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน มีหน้าที่รับจดทะเบียนคนเกิด คนตาย และการทะเบียนราษฎรอื่นที่มีขึ้นนอกราชอาณาจักรสำหรับผู้มีสัญชาติไทย คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และคนต่างด้าวหรือคนไร้สัญชาติที่ถือเอกสารการเดินทางที่รัฐบาลไทยเป็นผู้ออกให้ หลักฐานการจดทะเบียนคนเกิดและคนตายดังกล่าวให้ใช้เป็นสูติบัตรและมรณบัตรได้

ถ้าในที่ซึ่งมีการเกิดหรือการตายตามวรรคหนึ่ง ไม่มีสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยประจำอยู่ให้ใช้หลักฐานการเกิดหรือการตายที่ออกโดยรัฐบาลของประเทศนั้น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้รับรองคำแปลว่าถูกต้องเป็นหลักฐานสูติบัตรและมรณบัตรได้

การจดทะเบียนคนเกิดและคนตายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศตกลงกัน

[๒๕] มาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๖] มาตรา ๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

หมวด ๔
การย้ายที่อยู่

มาตรา ๒๙ ผู้ใดมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใด ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นอยู่และมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่นั้น

มาตรา ๓๐[๒๗] เมื่อผู้อยู่ในบ้านย้ายที่อยู่ออกจากบ้านเพื่อเปลี่ยนภูมิลำเนา ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่บุคคลในทะเบียนบ้านย้ายที่อยู่ออกจากบ้าน แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ย้ายที่อยู่ที่จะแจ้งย้ายออกต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งด้วยตนเอง โดยจะต้องแจ้งว่าจะย้ายเข้าไปอยู่บ้านใด หรือจะแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ตนจะไปอยู่ใหม่ก็ได้ ในกรณีที่ยังไม่ทราบว่าจะย้ายไปอยู่บ้านใด หรือยังมิได้ย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านใดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แจ้งการย้ายที่อยู่ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งเพิ่มชื่อและรายการของผู้นั้นไว้ในทะเบียนบ้านกลาง และเมื่อผู้ย้ายได้แจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียนแล้ว ให้หน้าที่ในการแจ้งย้ายบุคคลออกของเจ้าบ้านเป็นอันพับไป ผู้ย้ายที่อยู่ที่จะแจ้งย้ายด้วยตนเองดังกล่าวต้องเป็นผู้มีอายุครบสิบห้าปีแล้ว

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับผู้ย้ายที่อยู่เพื่อไปศึกษาหรือไปรับราชการในต่างประเทศ หรือไปทำธุรกิจหรือปฏิบัติงานชั่วคราวในต่างประเทศ แต่ไม่ห้ามบุคคลดังกล่าวที่จะแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านเดิมเพื่อไปอยู่ที่อยู่ใหม่หรือไปอยู่ในทะเบียนบ้านกลางเป็นการชั่วคราว

เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งการย้ายเข้าได้ดำเนินการย้ายบุคคลนั้นเข้าอยู่ในทะเบียนบ้านใดโดยมีหนังสือยินยอมของเจ้าบ้านนั้นแล้ว เจ้าบ้านดังกล่าวไม่มีหน้าที่ต้องแจ้งตามมาตรา ๓๐/๑ อีก

มาตรา ๓๐/๑[๒๘] ภายใต้บังคับมาตรา ๓๐ วรรคสาม เจ้าบ้านใดมีผู้ย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านโดยมีเจตนาจะถือเป็นภูมิลำเนา ให้แจ้งให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งทราบเพื่อเพิ่มชื่อบุคคลนั้นเข้าในทะเบียนบ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ย้ายได้เข้าอยู่ในบ้าน เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งแล้ว ถ้าผู้ย้ายเข้ายังมิได้ย้ายออกจากทะเบียนบ้านเดิม ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งที่บุคคลนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เพื่อย้ายบุคคลนั้นออกจากทะเบียนบ้านเดิม และให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งแจ้งให้เจ้าบ้านที่บุคคลนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดิมทราบ เพื่อนำทะเบียนบ้านของตนมาให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งปรับปรุงทะเบียนบ้านให้ถูกต้องต่อไป

มาตรา ๓๐/๒[๒๙] การแจ้งตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๐/๑ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีที่เป็นการแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่โดยไม่ต้องแจ้งย้ายออก จะกำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมด้วยก็ได้

[๒๗] มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๘] มาตรา ๓๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๙] มาตรา ๓๐/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๓๑ ในการแจ้งการย้ายที่อยู่เข้าในบ้านใด ถ้านายทะเบียนผู้รับแจ้งเห็นว่ามีผู้ย้ายเข้าอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นคราวเดียวหรือหลายคราว และเมื่อได้ตรวจสภาพบ้านแล้วเห็นว่า การย้ายเข้าอยู่ในบ้านจะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข นายทะเบียนผู้รับแจ้งมีอำนาจไม่รับแจ้งการย้ายเข้าอยู่ในบ้านได้

มาตรา ๓๒[๓๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๓ เมื่อผู้อยู่ในบ้านใดออกจากบ้านที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไปอยู่ที่อื่นเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และเจ้าบ้านไม่ทราบว่าผู้นั้นไปอยู่ที่ใด ให้เจ้าบ้านแจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายในสามสิบวันนับแต่วันครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันโดยระบุว่าไม่ทราบที่อยู่ และให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งเพิ่มชื่อและรายการผู้นั้นในทะเบียนบ้านกลาง

ในกรณีที่ศาลออกหมายจับผู้ใดตามคำร้องขอของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้รับแจ้งจากศาลให้จับกุมผู้ใดตามหมายจับที่ศาลออกเอง ถ้ายังมิได้ตัวผู้นั้นมาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ศาลออกหมายจับ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแจ้งให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางทราบ และให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางดำเนินการให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งย้ายผู้นั้นออกจากทะเบียนบ้าน และเพิ่มชื่อและรายการของผู้นั้นไว้ในทะเบียนบ้านกลาง และให้หมายเหตุไว้ในรายการของบุคคลนั้นว่าอยู่ในระหว่างการติดตามตัวตามหมายจับด้วย การหมายเหตุดังกล่าวมิให้ถือว่าเป็นการจัดเก็บข้อมูลตามมาตรา ๑๓ (๒)[๓๑]

ผู้ใดมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางตามวรรคสอง ถ้าผู้นั้นประสงค์จะย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลาง ผู้นั้นต้องมาแสดงตนต่อนายทะเบียนที่จัดทำทะเบียนบ้านกลางนั้นพร้อมทั้งหลักฐานอันแสดงว่าหมายจับนั้นได้ถูกเพิกถอนหรือได้มีการปฏิบัติตามหมายจับนั้นเสร็จสิ้นแล้ว[๓๒]

การแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้ผู้ถูกออกหมายจับ หรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางตามวรรคสอง ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น หรือปิดหมายไว้ ณ ภูมิลำเนา หรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ที่ปรากฏครั้งสุดท้ายก่อนย้ายมาในทะเบียนบ้านกลาง ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น ส่ง หรือปิดโดยชอบด้วยกฎหมาย และผู้นั้นได้รับทราบแล้ว[๓๓]

หมวด ๕
ทะเบียนบ้าน

มาตรา ๓๔[๓๔] ให้ทุกบ้านมีเลขประจำบ้าน บ้านใดยังไม่มีเลขประจำบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งเพื่อขอเลขประจำบ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันสร้างบ้านเสร็จ เว้นแต่มีเหตุ

[๓๐] มาตรา ๓๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒
[๓๑] มาตรา ๓๓ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒
[๓๒] มาตรา ๓๓ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒
[๓๓] มาตรา ๓๓ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒
[๓๔] มาตรา ๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

จำเป็นเจ้าบ้านอาจขอให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งกำหนดเลขประจำบ้านและออกทะเบียนบ้านชั่วคราวให้ก่อนที่บ้านจะสร้างเสร็จก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งระบุไว้ในทะเบียนบ้านชั่วคราวว่าอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง

ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งกำหนดเลขประจำบ้านให้แก่ผู้แจ้งซึ่งมีบ้านอยู่ในเขตสำนักทะเบียนท้องถิ่นภายในเจ็ดวัน ถ้ามีบ้านอยู่นอกเขตสำนักทะเบียนท้องถิ่นให้กำหนดเลขประจำบ้านภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ นับแต่วันที่ได้รับคำขอ

เมื่อได้รับเลขประจำบ้านแล้วให้ติดไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ชัดแจ้ง

การกำหนดเลขประจำบ้านตามวรรคหนึ่งและการจัดทำทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของประชาชน ผู้ใดจะอ้างการกำหนดเลขประจำบ้านหรือการจัดทำทะเบียนบ้านเพื่อแสดงว่าตนมีสิทธิในที่ดินหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินมิได้

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับเจ้าของอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นโรงงาน คลังสินค้า หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิใช่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕ ถ้ามีบ้านอยู่หลายหลังในบริเวณเดียวกัน ให้กำหนดเลขประจำบ้านเพียงเลขเดียว แต่ถ้าเจ้าบ้านประสงค์จะกำหนดเลขประจำบ้านเพิ่มขึ้นอีกให้ยื่นขอต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง

บ้านที่ปลูกเป็นตึกแถว ห้องแถว หรืออาคารชุด ให้กำหนดเลขประจำบ้านทุกห้องหรือทุกห้องชุด โดยถือว่าห้องหรือห้องชุดหนึ่ง ๆ เป็นบ้านหลังหนึ่ง

มาตรา ๓๖[๓๕] ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งจัดทำทะเบียนบ้านไว้ทุกบ้านที่มีเลขประจำบ้านสำหรับผู้มีสัญชาติไทยและคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และจัดทำทะเบียนอาคารสำหรับอาคารที่ได้รับเลขประจำอาคารตามมาตรา ๓๔ วรรคห้า

ทะเบียนบ้านตามวรรคหนึ่งที่ออกให้แก่แพหรือเรือซึ่งจอดเป็นประจำและใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือสถานที่หรือยานพาหนะอื่นซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยประจำ ให้ระบุสภาพของบ้านนั้นไว้ในทะเบียนบ้านด้วย

ทะเบียนอาคารตามวรรคหนึ่งให้ระบุสภาพของอาคารและวัตถุประสงค์ของอาคารนั้นไว้ในทะเบียนตามรายการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ในการจัดทำทะเบียนบ้านหรือทะเบียนอาคารตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ขอมิได้แสดงหลักฐานการได้รับอนุญาตก่อสร้าง หรือหลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือ หลักฐานการมีสิทธิครอบครองในที่ดิน ให้นายทะเบียนระบุไว้ในทะเบียนว่าเป็นทะเบียนชั่วคราว

การจัดทำทะเบียนบ้านและทะเบียนอาคารให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๓๗ การเพิ่มชื่อและรายการของบุคคลลงในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลาง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

[๓๕] มาตรา ๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๓๘[๓๖] ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนบ้านสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักร ในกรณีผู้มีรายการในทะเบียนบ้านพ้นจากการได้รับอนุญาตหรือผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร ให้นายทะเบียนจำหน่ายรายการทะเบียนของผู้นั้นโดยเร็ว

ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางจัดให้มีทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ตามวรรคหนึ่งตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

รายการและการบันทึกรายการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๓๘/๑[๓๗] ให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยและมีหน้าที่ต้องเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไปแจ้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นภายในเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติ และเมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติให้บุคคลนั้นแล้ว ให้ออกบัตรประจำตัวให้ เว้นแต่ผู้นั้นอายุยังไม่ครบห้าปีให้ออกเอกสารแสดงตนให้ไปพลางก่อน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๓๘/๒[๓๘] ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่รับอุปการะดูแลเด็กที่มีเอกสารแสดงตนตามมาตรา ๑๙/๒ และมาตรา ๓๘/๑ ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวแทนเด็กภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เด็กมีอายุครบห้าปี

มาตรา ๓๘/๓[๓๙] บัตรประจำตัวตามมาตรา ๑๙/๒ มาตรา ๓๘/๑ และมาตรา ๓๘/๒ มีอายุสิบปี และให้ผู้ถือบัตรมีหน้าที่ยื่นคำขอต่ออายุบัตรประจำตัวภายในหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรหมดอายุ เว้นแต่ผู้นั้นจะมีอายุครบเจ็ดสิบปี ในกรณีเช่นนั้นให้บัตรประจำตัวที่มีอยู่มีอายุตลอดชีวิต แต่ไม่เป็นการห้ามที่บุคคลนั้นจะขอมีบัตรใหม่ตามวรรคสอง

ในกรณีที่บัตรประจำตัวสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ หรือมีการแก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือวันเดือนปีเกิดในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ ให้ผู้ถือบัตรประจำตัวขอมีบัตรประจำตัวใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรประจำตัวสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ หรือนับแต่มีการแก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือวันเดือนปีเกิดในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติแล้วแต่กรณี

การขอมีบัตรประจำตัวของเด็กที่มีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่รับอุปการะดูแลเด็กคนนั้นเป็นผู้ยื่นคำขอมีบัตร

[๓๖] มาตรา ๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๓๗] มาตรา ๓๘/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๘] มาตรา ๓๘/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๙] มาตรา ๓๘/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีบัตรประจำตัว แบบและลักษณะของบัตรประจำตัว และรายการในบัตรประจำตัว ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๓๙ ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นมอบสำเนาทะเบียนบ้านให้เจ้าบ้านเก็บรักษา เมื่อมีการเพิ่ม เปลี่ยนแปลง หรือจำหน่ายรายการในทะเบียนบ้านให้เจ้าบ้านนำสำเนาทะเบียนบ้านไปให้นายทะเบียนบันทึกรายการให้ถูกต้องตรงกับต้นฉบับทุกครั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเพิ่มเปลี่ยนแปลง หรือจำหน่ายรายการ แล้วแต่กรณี[๕๐]

ถ้าสำเนาทะเบียนบ้านชำรุดจนใช้การไม่ได้หรือสูญหาย ให้เจ้าบ้านขอรับสำเนาทะเบียนบ้านใหม่ได้ และเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้อำนวยการทะเบียนกลางเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องมีสำเนาทะเบียนบ้านต่อไปในเขตสำนักทะเบียนใด ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมีอำนาจยกเลิกการใช้สำเนาทะเบียนบ้านในเขตสำนักทะเบียนนั้นโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๐ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนบ้านหรือสำเนาทะเบียนบ้านให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๔๑[๕๑] ผู้ใดรื้อบ้านที่มีเลขประจำบ้านโดยไม่ประสงค์จะปลูกบ้านใหม่ในที่ดินบริเวณนั้นอีกต่อไปหรือรื้อเพื่อไปปลูกสร้างบ้านในที่อื่น ให้แจ้งการรื้อบ้านต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รื้อบ้านเสร็จเพื่อจำหน่ายเลขประจำบ้านและทะเบียนบ้าน

บ้านที่รื้อถอนโดยไม่แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนจำหน่ายเลขประจำบ้านและทะเบียนบ้านและแจ้งย้ายผู้มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านนั้นไปไว้ในทะเบียนบ้านกลางตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๔๒ การย้ายบ้านซึ่งเคลื่อนย้ายได้ หรือการย้ายแพหรือเรือหรือยานพาหนะอื่นซึ่งใช้เป็นที่อยู่ประจำไปอยู่หรือจอด ณ ที่อื่น ถ้าอยู่หรือจอดเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เจ้าบ้านต้องแจ้งการย้ายออกและย้ายเข้าต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ไปอยู่หรือจอดใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

หมวด ๖
การสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎร

มาตรา ๔๓ เพื่อประโยชน์ของการทะเบียนราษฎร ให้มีการสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎรบางท้องที่หรือทั่วราชอาณาจักรได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

[๕๐] มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๑] มาตรา ๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๔๔ เมื่อได้ตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๔๓ แล้ว ให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายเป็นหนังสือมีอำนาจเข้าไปในบ้านในเขตท้องที่ที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเพื่อสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎรเท่าที่จำเป็นในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

ให้เจ้าบ้านชี้แจงตอบคำถามตามความจริงและให้ลงลายมือชื่อในรายการสำรวจตรวจสอบเพื่อรับรองข้อความในรายการที่สำรวจตรวจสอบนั้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนแสดงบัตรประจำตัวข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ หรือบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมด้วยหนังสือหลักฐานแห่งการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่แก่เจ้าบ้านก่อนเข้าไปสำรวจตรวจสอบ

มาตรา ๔๕ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางรวบรวมรายงานยอดจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักรที่มีอยู่ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ล่วงมา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

การประกาศยอดจำนวนราษฎรตามความในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

หมวด ๗
การมอบหมายให้แจ้งแทน

มาตรา ๔๖[๔๒] ผู้ใดมีหน้าที่ต้องแจ้งหรือปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้นั้นได้มอบหมายให้บุคคลอื่นไปแจ้งหรือปฏิบัติแทนและผู้ได้รับมอบหมายได้แจ้งหรือปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายแล้ว ให้ถือว่าผู้มีหน้าที่นั้นได้แจ้งหรือปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

หมวด ๘
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๗[๔๓] ผู้ใด

(๑) ไม่มาตามที่นายทะเบียนเรียก ไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานหรือไม่ยอมให้นายทะเบียนเข้าไปสอบถามในบ้านตามมาตรา ๑๐

(๒) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๑๙/๑ หรือมาตรา ๒๓

(๓) ไม่ยอมให้นายทะเบียนเข้าไปในบ้านเพื่อสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎร ไม่ยอมชี้แจงหรือตอบคำถาม หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อตามมาตรา ๔๔

ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นมีอำนาจปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งพันบาท โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงของพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดด้วย

[๔๒] มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๓] มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ค่าปรับทางปกครองที่นายทะเบียนท้องถิ่นสั่งปรับตามวรรคสอง ให้ตกเป็นรายได้ของท้องถิ่นที่นายทะเบียนท้องถิ่นนั้นสังกัดอยู่

มาตรา ๔๘[๔๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๘/๑[๔๕] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ วรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ในกรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐกระทำผิดตามวรรคหนึ่ง ถ้าการกระทำความผิดของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้นกระทำความผิด หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๔๙[๔๖] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๕๐ ผู้ใด ทำ ใช้ หรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ หรือกระทำการเพื่อให้ตนเอง หรือผู้อื่นมีชื่อหรือมีรายการอย่างหนึ่งอย่างใดในทะเบียนบ้านหรือเอกสารการทะเบียนราษฎรอื่นโดยมิชอบ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีผู้กระทำผิดตามวรรคหนึ่งเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๕๑[๔๗] การแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๐/๑ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคห้า มาตรา ๓๘/๑ มาตรา ๓๘/๒ มาตรา ๓๘/๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

[๔๔] มาตรา ๔๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๕] มาตรา ๔๘/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐

[๔๖] มาตรา ๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐

[๔๗] มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ให้กระทำได้เมื่อผู้แจ้งหรือผู้ขอได้เสียค่าธรรมเนียมการแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว กฎกระทรวงดังกล่าวจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่แตกต่างกันในแต่ละกรณีและตามระยะเวลาที่ล่วงเลยไปก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม[๔๘]

๑. การออกบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๕			
กรณีทำบัตรครั้งแรกหรือบัตรเดิมหมดอายุ	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
กรณีบัตรเดิมสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
กรณีเปลี่ยนบัตรเนื่องจากการแก้ไขรายการผู้ถือบัตร	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
๒. การขอคัดสำเนา หรือคัดและรับรองสำเนารายการทะเบียน หรือบัตรประจำตัวตามมาตรา ๖	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
๓. การขอคัดสำเนา หรือคัดและรับรองสำเนา รายการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามมาตรา ๑๔ (๑)	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
๔.[๔๙] การแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม การแจ้งการตายตามมาตรา ๒๑ วรรคสี่ หรือการแจ้งการย้ายที่อยู่ตามมาตรา ๓๐/๒	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
๕. การขอรับสำเนาทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
๖.[๕๐] การแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลา ตามมาตรา ๑๙/๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๑	ครั้งละ	๑,๐๐๐	บาท

[๔๘] อัตราค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๔๙] อัตราค่าธรรมเนียม ๔. แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๐] อัตราค่าธรรมเนียม ๖. เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕)
ออกตามความในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๓๔[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บัตรประจำตัวนายทะเบียนให้เป็นไปตามแบบท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๒ รูปถ่ายที่ติดบัตรประจำตัว ให้เป็นรูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรงขนาด ๒.๕ x ๒.๗ เซนติเมตร แต่งเครื่องแบบปกติ ไม่สวมหมวก

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕
พลตำรวจเอก เภา สารสิน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๙๓/หน้า ๒๒/๑๑ กันยายน ๒๕๓๕

แบบบัตรประจำตัวนายทะเบียน
ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕)
ออกตามความในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๓๔

(ด้านหน้า)

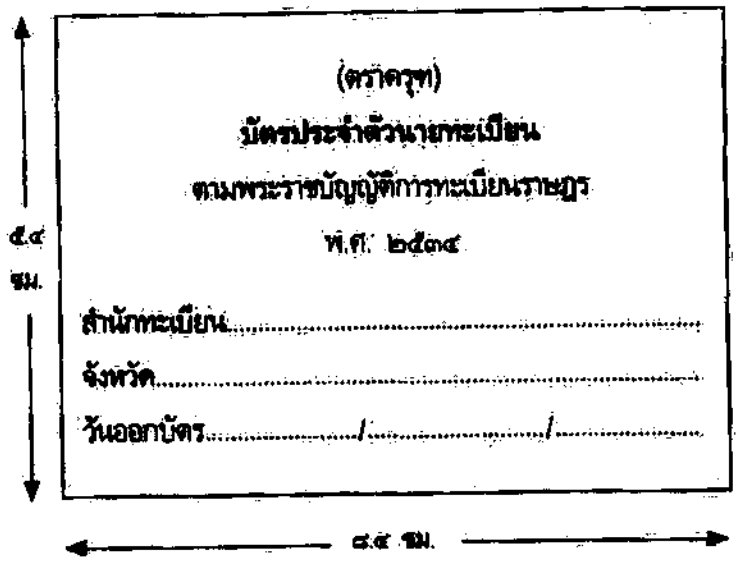

(ด้านหลัง)

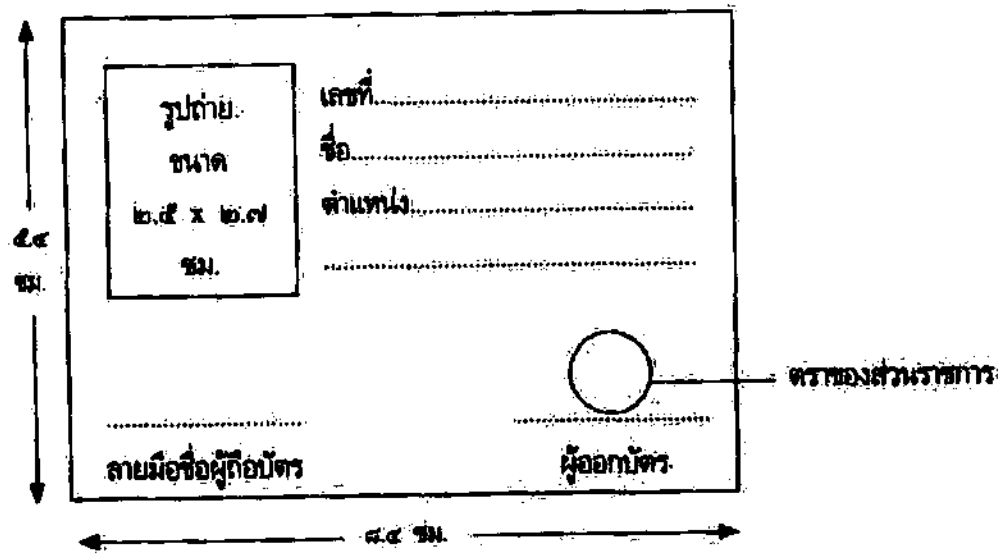

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕)
ออกตามในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๓๔[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ยกเว้นไม่ต้องกำหนดเลขประจำตัวแก่บุคคลต่อไปนี้

(๑) สมเด็จพระบรมราชินี

(๒) พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕

พลตำรวจเอก เภา สารสิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๙๓/หน้า ๒๔/๑๑ กันยายน ๒๕๓๕

กฎกระทรวง
กำหนดการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์
พ.ศ. ๒๕๔๗[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๗ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดให้มีระบบคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรของทุกสำนักทะเบียนไว้ประจำสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร สำนักทะเบียนจังหวัด และสำนักทะเบียนอำเภอทุกแห่ง

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในท้องถิ่นใด สำนักทะเบียนกลางอาจจัดให้มีระบบคอมพิวเตอร์ตามวรรคหนึ่งประจำสำนักทะเบียนท้องถิ่นนั้นก็ได้

ข้อ ๒ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดให้มีเครื่องบริการประชาชนอเนกประสงค์ที่ปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้บริการประชาชนเกี่ยวกับการคัดและรับรองรายการในทะเบียนบ้าน การบันทึกรายการสำเนาทะเบียนบ้านให้ตรงกับต้นฉบับ หรือการดำเนินการอื่นใดตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางเห็นสมควร ในการนี้ให้ถือว่าการให้บริการด้านการทะเบียนราษฎรโดยเครื่องบริการประชาชนอเนกประสงค์ดังกล่าวเป็นการปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนและนายทะเบียน

ในการให้บริการด้วยเครื่องบริการประชาชนอเนกประสงค์ตามวรรคหนึ่ง ถ้าสำนักทะเบียนกลางได้จัดให้บริการในวันเวลาอย่างใด ให้ถือว่าการให้บริการดังกล่าวเป็นการปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนและนายทะเบียนในวันเวลาราชการ

สถานที่ให้บริการ วิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียม และการลงนามรับรองเอกสารด้วยเครื่องบริการประชาชนอเนกประสงค์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๓ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนและนายทะเบียน

ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอมีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนอำเภอ รวมทั้งกำกับดูแลการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนท้องถิ่นด้วย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนที่ ๗๙/หน้า ๑๖/๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗

ข้อ ๔ ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจพบหรือได้รับแจ้งว่ารายการในทะเบียนบ้านไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือหลักฐานตามกฎหมาย ให้ดำเนินการแก้ไขรายการดังกล่าวให้ถูกต้อง และแจ้งให้เจ้าบ้านทราบเพื่อนำสำเนาทะเบียนบ้านไปบันทึกรายการให้ตรงกับต้นฉบับโดยเร็ว

การแก้ไขรายการในทะเบียนบ้านตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนดำเนินการตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗
โภคิน พลกุล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง
กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร
พ.ศ. ๒๕๕๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรจากสูติบัตร ทะเบียนคนเกิด มรณบัตร ทะเบียนคนตาย ทะเบียนบ้าน ทะเบียนบ้านกลาง ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ทะเบียนที่เกี่ยวด้วยสถานภาพการสมรส ทะเบียนที่เกี่ยวด้วยบุตร ทะเบียนที่เกี่ยวด้วยชื่อบุคคล และเอกสารการทะเบียนอื่น ๆ ที่ยื่นไว้ต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หรือกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนและในกรณีของผู้ไม่มีสัญชาติไทยให้จัดเก็บข้อมูลจากทะเบียนประวัติด้วย

ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรที่ไม่อาจจัดเก็บจากทะเบียนและเอกสารตามวรรคหนึ่งได้จะจัดเก็บจากส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดเก็บโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายก็ได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้น

ข้อ ๒ การจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้จัดเก็บไว้ในรูปของเอกสาร ภาพถ่าย ฟิล์ม แผ่นบันทึกข้อมูล ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๓ ในกรณีที่ผู้ใดประสงค์จะให้นายทะเบียนจัดเก็บข้อมูลอื่นใดเกี่ยวกับตนอันมิใช่เป็นข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามข้อ ๑ และนายทะเบียนเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการทะเบียนราษฎร ให้นายทะเบียนจัดเก็บข้อมูลนั้นตามที่ผู้นั้นแสดงเจตนาได้

ข้อ ๔ เมื่อสำนักทะเบียนได้จัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรจากเอกสารหลักฐานตามข้อ ๑ ไว้ในฟิล์ม แผ่นบันทึกข้อมูล ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่น และพ้นระยะเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดแล้ว สำนักทะเบียนจะทำลายเอกสารหลักฐานเหล่านั้นก็ได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐
อารีย์ วงศ์อารยะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๓๑ ก/หน้า ๗๐/๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐

กฎกระทรวง
กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการเกิดหรือการตายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่อื่น
พ.ศ. ๒๕๕๑[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๘ วรรคสาม และมาตรา ๒๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีผู้มีหน้าที่แจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือ (๒) ยังมิได้แจ้งการเกิดและคนซึ่งเกิดนั้นมีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่ต่างท้องที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่เกิดบิดา มารดา ผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว แล้วแต่กรณี จะแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของคนซึ่งเกิดนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านก็ได้

การแจ้งการเกิดตามวรรคหนึ่ง ผู้แจ้งการเกิดต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือรับรองการเกิดของคนซึ่งจะแจ้งการเกิดที่ออกให้โดยโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่คนนั้นเกิด และพยานบุคคลไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งสามารถยืนยันความเป็นบิดาหรือมารดาของคนดังกล่าวได้

ในกรณีไม่มีหนังสือรับรองการเกิด ผู้แจ้งการเกิดอาจใช้ผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ เช่น การตรวจสารพันธุกรรม ที่ตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อเป็นหลักฐานพิสูจน์ความเป็นบิดาหรือมารดาและบุตรแทนได้

ข้อ ๒ ในกรณีผู้มีหน้าที่แจ้งการตายตามมาตรา ๒๑ (๑) หรือ (๒) ยังมิได้แจ้งการตายแต่มีการย้ายศพไปอยู่ต่างท้องที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่มีการตายหรือพบศพเจ้าบ้านของบ้านที่มีการตาย บุคคลที่ไปกับผู้ตายขณะตาย ผู้พบศพ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว แล้วแต่กรณี จะแจ้งการตายต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ศพอยู่ หรือท้องที่ที่มีการจัดการศพโดยการเผา ฝัง หรือทำลายก็ได้

การแจ้งการตายตามวรรคหนึ่ง ผู้แจ้งต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือรับรองการตายของผู้ตายซึ่งออกให้โดยโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่บุคคลนั้นตาย และพยานบุคคลไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งสามารถยืนยันตัวบุคคลของผู้ตายได้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๙๖ ก/หน้า ๓๕/๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

ในกรณีไม่มีหนังสือรับรองการตาย ผู้แจ้งการตายอาจใช้ผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ เช่น การตรวจสารพันธุกรรม ที่ตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการแจ้งแทนได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง
กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง
เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง
พ.ศ. ๒๕๕๑[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และมาตรา ๑๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

"เด็ก" หมายความถึง เด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

"เด็กเร่ร่อน" หมายความถึง เด็กเร่ร่อนตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

"เด็กไร้เดียงสา" หมายความว่า เด็กที่มีอายุต่ำกว่าเจ็ดปีบริบูรณ์ หรือเด็กที่ปราศจากความรู้ผิดรู้ชอบตามปรกติสามัญอันเนื่องมาจากพัฒนาการทางร่างกายของเด็กเทียบเท่าเด็กที่มีอายุต่ำกว่าเจ็ดปีบริบูรณ์

"เด็กที่ไม่ปรากฏบุพการี" หมายความว่า เด็กที่ไม่สามารถสืบหาบิดามารดาหรือญาติทางสายโลหิตโดยตรงขึ้นไป และให้หมายความรวมถึงเด็กที่บิดามารดาเสียชีวิต

"ผู้ปกครอง" หมายความถึง ผู้ปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

"นายอำเภอ" หมายความรวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และผู้อำนวยการเขต

ข้อ ๒ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการเกิดเด็กในสภาพแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้ง หรือเด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้ง แล้วแต่กรณี ให้นายทะเบียนออกใบรับแจ้งให้แก่ผู้แจ้งการเกิดตามแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด พร้อมทั้งเรียกตรวจหลักฐานจากผู้แจ้งและสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่แจ้งการเกิด ดังนี้

(๑) พยานหลักฐาน ได้แก่

(ก) บันทึกการรับตัวเด็กที่จัดทำขึ้นโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งเป็นผู้รับตัวเด็กไว้ สำหรับเด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้ง

(ข) หลักฐานการรับตัวเด็กของหน่วยงานที่รับตัวเด็กไว้ดูแลหรืออุปการะ

(ค) รูปถ่ายของเด็กขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๙๖ ก/หน้า ๓๐/๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

(ง) หลักฐานทะเบียนราษฎรของผู้ปกครองของเด็ก (ถ้ามี)

(จ) หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กทั้งพยานเอกสารและวัตถุพยาน (ถ้ามี) เช่น หนังสือรับรองการเกิดของสถานพยาบาล สำเนาทะเบียนนักเรียน จดหมาย รูปถ่ายของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น

(๒) พยานบุคคล ได้แก่

(ก) ผู้แจ้งการเกิด

(ข) เด็กที่ขอแจ้งการเกิดกรณีเด็กที่มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป

(ค) บุพการี หรือผู้ปกครองของเด็ก (ถ้ามี)

(ง) ผู้รู้เห็นการเกิดของเด็กหรือสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะการเกิดของเด็ก (ถ้ามี)

(จ) บุคคลที่เด็กเคยอาศัยอยู่หรือเคยทำงานด้วย (ถ้ามี)

ข้อ ๓ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องของพยานเอกสาร และความครบถ้วนสมบูรณ์ของประเด็นการสอบสวนพยานบุคคล แล้วรวบรวมหลักฐานพร้อมเสนอความเห็นไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่ที่สำนักทะเบียนนั้นตั้งอยู่ภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการเกิด โดยให้สรุปความเห็นพร้อมระบุเหตุผลประกอบว่าเด็กที่ขอแจ้งการเกิดเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรหรือไม่ และเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทย หรือไม่สามารถยืนยันสถานะการเกิดและสัญชาติของเด็ก ทั้งนี้ ให้นายอำเภอพิจารณาและแจ้งผลให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งความเห็น

ข้อ ๔ การพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่แจ้งการเกิดตามข้อ ๒ ให้คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร รวมถึงหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ โดยให้นายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น และนายอำเภอ พิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก และความเป็นไปได้ในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงประกอบด้วย

ข้อ ๕ หากนายอำเภอมีความเห็นว่าไม่สามารถยืนยันสถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กได้ ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติและออกเอกสารแสดงตนให้เด็กไว้เป็นหลักฐานตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดตามมาตรา ๑๙/๒ พร้อมทั้งให้แจ้งความเห็นของนายอำเภอให้ผู้แจ้งการเกิดทราบเป็นหนังสือภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งความเห็นของนายอำเภอ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเหตุผลของความเห็น รวมถึงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ ทั้งนี้ ให้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ การยื่นคำอุทธรณ์ ระยะเวลาการอุทธรณ์ และสิทธิในการยื่นเรื่องต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอพิสูจน์สถานะการเกิด และสัญชาติของเด็กอีกครั้งหนึ่งด้วย

การอุทธรณ์คำสั่งของนายอำเภอต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

ข้อ ๖ ให้นายอำเภอพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้แก้ไขคำสั่งและแจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นทราบภายในสามวันนับแต่วันที่แก้ไขคำสั่ง ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการทะเบียนราษฎรและหลักฐานทะเบียนราษฎรของเด็กที่แจ้งการเกิดให้ถูกต้องตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องและรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ภายในสามวันนับแต่วันที่การพิจารณาคำอุทธรณ์เป็นที่ยุติ และให้นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากนายอำเภอ เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครมีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลา

การพิจารณาของนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครตามวรรคสองอาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเฉพาะกิจซึ่งประกอบด้วยผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านการสังคมสงเคราะห์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา การพินิจคุ้มครองเด็ก และด้านอื่น ๆ ร่วมเป็นกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อเสนอความเห็นหรือให้คำปรึกษาแก่นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครด้วยก็ได้

ข้อ ๗ เมื่อนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครพิจารณาเห็นว่าหลักฐานของผู้แจ้งการเกิดสามารถยืนยันสถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่แจ้งเกิดได้ ให้แจ้งนายอำเภอและนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นทราบภายในสามวันนับแต่วันที่การพิจารณาเรื่องดังกล่าวเป็นที่ยุติ ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการทะเบียนราษฎรและหลักฐานทะเบียนราษฎรของเด็กที่แจ้งการเกิดให้เป็นไปตามความเห็นของนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

หากนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครเห็นด้วยกับความเห็นหรือคำสั่งของนายอำเภอตามข้อ ๕ ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อแจ้งคำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นหนังสือให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี โดยให้ระบุเหตุผลซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ รวมถึงสิทธิในการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาการยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองไว้ในหนังสือแจ้งด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง
กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง
การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน
พ.ศ. ๒๕๕๑[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และมาตรา ๑๐ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการแจ้ง การรับแจ้ง การบันทึก หรือการลงรายการเพื่อจัดทำหลักฐานทะเบียนราษฎรใดดำเนินการไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำพรางข้อเท็จจริง หรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏหลักฐานเชื่อได้ว่ามีการดำเนินการเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรในลักษณะดังกล่าวจริง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นสั่งระงับการเคลื่อนไหวรายการทะเบียนราษฎรกรณีนั้นไว้ก่อน

ข้อ ๒ ในกรณีที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นมีคำสั่งตามข้อ ๑ แล้ว ให้แจ้งคำสั่งให้คู่กรณีทราบภายในสามวันนับแต่วันที่มีคำสั่ง เพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงของตนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

การแจ้งคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นหนังสือ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ข้อเท็จจริงหรือเหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามีการกระทำโดยมิชอบ

(๒) ข้อกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๓) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

(๔) สิทธิในการแต่งตั้งบุคคลอื่นให้ดำเนินการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงแทน

(๕) สิทธิในการขอดูเอกสารที่จำเป็นสำหรับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อป้องกันสิทธิของตน

ข้อ ๓ การโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงตามข้อ ๒ คู่กรณีต้องชี้แจงเหตุผลหรือแสดงพยานหลักฐานที่ทำให้เชื่อได้ว่าการสั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียนนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องโดยอาจทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน หรือจะโต้แย้งหรือชี้แจงด้วยวาจาก็ได้โดยให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นบันทึกคำชี้แจงไว้และให้คู่กรณีลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๙๖ ก/หน้า ๒๖/๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

ข้อ ๔ ถ้าคู่กรณีไม่โต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๒ โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงแต่ไม่ชี้แจงเหตุผลหรือแสดงพยานหลักฐาน หรือชี้แจงเหตุผลหรือแสดงพยานหลักฐานแล้วแต่รับฟังไม่ได้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นสั่งไม่รับแจ้ง จำหน่ายรายการทะเบียน หรือสั่งเพิกถอนหลักฐานทะเบียนกรณีดังกล่าว

ข้อ ๕ ในกรณีที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อ ๑ แล้วปรากฏพยานหลักฐานชัดว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมาย หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนซึ่งเชื่อได้ว่าการมีชื่อและรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรของผู้ใดเป็นการแอบอ้างใช้ชื่อหรือรายการบุคคลของผู้อื่น ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นสั่งไม่รับแจ้งจำหน่ายรายการทะเบียน หรือเพิกถอนหลักฐานทะเบียนดังกล่าวโดยเร็ว และดำเนินการแก้ไขข้อความหรือปรับปรุงรายการทะเบียนให้ถูกต้อง

ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งคำสั่งตามข้อ ๑ หรือคำสั่งตามข้อ ๔ ให้คู่กรณีทราบเป็นหนังสือภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำสั่งโดยให้ระบุเหตุผลซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจสิทธิในการอุทธรณ์ การยื่นคำอุทธรณ์ และระยะเวลาการอุทธรณ์ไว้ด้วย

การอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

ข้อ ๖ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือแก้ไขรายการทะเบียนราษฎรและหลักฐานทะเบียนราษฎรของคู่กรณีให้ถูกต้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้รายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ภายในสามวันนับแต่วันที่การพิจารณาคำอุทธรณ์เป็นที่ยุติ เพื่อพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลา

ข้อ ๗ ในกรณีที่นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นทราบภายในสามวันนับแต่วันที่การพิจารณาเรื่องดังกล่าวเป็นที่ยุติ เพื่อให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือแก้ไขรายการทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานทะเบียนราษฎรของคู่กรณีให้เป็นไปตามความเห็นของนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครโดยเร็ว

ในกรณีที่นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อแจ้งคำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นหนังสือให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี โดยให้ระบุเหตุผลซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ รวมถึงสิทธิในการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาการยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองไว้ในหนังสือแจ้งด้วย

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ในส่วนที่ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง
การแก้ไขเพิ่มเติม ลบ หรือทำให้ทันสมัย ซึ่งข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร และการอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

"นายทะเบียนจังหวัด" หมายความรวมถึงนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

หมวด ๑
การแก้ไขเพิ่มเติมหรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

ข้อ ๒ ผู้จะยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมหรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลใด ๆ ในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรได้ต้องเป็น

(๑) เจ้าของประวัติ

(๒) ผู้แทนโดยชอบธรรม ในกรณีเจ้าของประวัติเป็นผู้เยาว์

(๓) ผู้อนุบาล ในกรณีเจ้าของประวัติเป็นคนไร้ความสามารถ

(๔) ผู้พิทักษ์ ในกรณีเจ้าของประวัติเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถที่ศาลสั่งให้ผู้พิทักษ์เป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนคนเสมือนไร้ความสามารถนั้น

(๕) ทายาทเจ้าของประวัติ ในกรณีเจ้าของประวัติตาย

(๖) ผู้รับมอบอำนาจจากบุคคลตาม (๑) - (๕) หรือ

(๗) ผู้มีหน้าที่แจ้งการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ต้องแจ้ง

ข้อ ๓ การขอแก้ไขเพิ่มเติมหรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลใด ๆ ในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้ทำได้เฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวกับวันเดือนปีเกิดและตาย สถานะการสมรส ชื่อคู่สมรส ศาสนา วุฒิการศึกษา หรือข้อมูลอื่นที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ เฉพาะเมื่อมีเอกสารของทางราชการหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องมาแสดงประกอบ เว้นแต่เป็นกรณีการขอแก้ไขข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ให้เป็นไปตามที่เจ้าของประวัติแสดงความจำนง

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐/ตอนที่ ๖๑ ก/หน้า ๑๙/๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เอกสารของทางราชการตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงเอกสารของหน่วยงานของรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีคำรับรองของกงสุลไทยหรือของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับรองเอกสารของประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่ออกเอกสารนั้น

ข้อ ๔ บุคคลตามข้อ ๒ ซึ่งประสงค์จะขอแก้ไขเพิ่มเติมหรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามข้อ ๓ ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน โดยจะยื่นที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นก็ได้ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวอื่นที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ

(๒) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาบัตรประจำตัวอื่นที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชนของเจ้าของประวัติ ในกรณีที่เจ้าของประวัติมิได้เป็นผู้ยื่นคำขอ

(๓) เอกสารการทะเบียนราษฎรที่ผู้ยื่นคำขอประสงค์จะให้แก้ไขเพิ่มเติมหรือทำให้ทันสมัย

(๔) หลักฐานการเป็นผู้ปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ในกรณีที่เจ้าของประวัติเป็นผู้เยาว์และผู้ยื่นคำขอไม่ใช่บิดาหรือมารดาของผู้เยาว์นั้น

(๕) คำสั่งศาลแต่งตั้งให้เป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ ในกรณีที่เจ้าของประวัติเป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (ถ้ามี)

(๖) หนังสือมอบอำนาจกรณีเป็นผู้รับมอบอำนาจตามข้อ ๒ (๖)

(๗) เอกสารของทางราชการหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๓

ข้อ ๕ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๔ แล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องของคำขอและความครบถ้วนของเอกสารและหลักฐานประกอบคำขอให้แล้วเสร็จและออกใบรับให้ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐานภายในวันเดียวกับที่ได้รับคำขอ ในกรณีที่คำขอที่ยื่นไว้ไม่ถูกต้อง ให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนที่จะแนะนำให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไขให้ถูกต้อง

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมีเอกสารหรือหลักฐานตามข้อ ๔ ไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนรับคำขอและออกใบรับให้แก่ผู้ยื่นคำขอ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอนำเอกสารหรือหลักฐานมายื่นเพิ่มเติมให้ครบถ้วนในใบรับดังกล่าวให้ระบุรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องนำมายื่นเพิ่มเติมไว้ให้ชัดเจนด้วย

เมื่อได้รับคำขอถูกต้องและมีเอกสารและหลักฐานครบถ้วนแล้ว ให้นายทะเบียนส่งเรื่องให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอถูกต้องและมีเอกสารและหลักฐานครบถ้วน

ในการพิจารณาคำขอ ให้นายทะเบียนสอบสวนผู้ยื่นคำขอหรือบุคคลอื่นซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่ขอดำเนินการ พร้อมทั้งตรวจสอบเอกสารและหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ในกรณีที่เอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอมิใช่เอกสารหรือหลักฐานฉบับจริงให้นายทะเบียนทำเรื่องขอตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหรือหลักฐานนั้นไปยังส่วนราชการหรือหน่วยงานที่ออกเอกสารและหลักฐานดังกล่าว ในกรณีเช่นนี้ ระยะเวลาสิบห้าวันตามวรรคสามมิให้นับระยะเวลาระหว่างการขอตรวจสอบความถูกต้องดังกล่าวรวมด้วย

ข้อ ๖ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเห็นว่าข้อมูลที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมหรือทำให้ทันสมัยเป็นข้อมูลที่แท้จริง ให้ดำเนินการตามคำขอโดยเร็ว โดยดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลในเอกสารการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลการทะเบียนในระบบคอมพิวเตอร์ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด และถ้าเอกสารการทะเบียนราษฎรนั้นออกให้หรือจัดเก็บไว้ที่สำนักทะเบียนอื่นซึ่งไม่ใช่สำนักทะเบียนที่รับคำขอดังกล่าว ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลในเอกสารการทะเบียนราษฎรตามคำขอ

ในกรณีที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่าไม่อาจดำเนินการตามคำขอได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำสั่งโดยให้ระบุเหตุผล พร้อมทั้งแจ้งสิทธิอุทธรณ์ตามข้อ ๗ ให้ผู้ยื่นคำขอทราบด้วย แต่ในกรณีที่อาจทำได้บางส่วน ถ้าผู้ยื่นคำขอแจ้งเป็นหนังสือให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลในส่วนที่ดำเนินการได้ ก็ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการไปตามความประสงค์นั้น

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วให้แจ้งให้นายทะเบียนจังหวัดทราบตามแบบรายงานที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด และให้นายทะเบียนจังหวัดมีหน้าที่กำกับดูแลให้การดำเนินการของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นไปโดยถูกต้อง

ข้อ ๗ ในกรณีที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นมีคำสั่งไม่ดำเนินการตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้โดยยื่นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

หนังสืออุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งจะยื่นต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก็ได้ในกรณีเช่นนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นส่งหนังสืออุทธรณ์ให้นายทะเบียนจังหวัดภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ข้อ ๘ ให้นายทะเบียนจังหวัดพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ก็ให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งและแจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นให้ดำเนินการตามคำขอโดยเร็วโดยปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่เห็นว่าคำสั่งของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นชอบแล้ว ให้สั่งยกอุทธรณ์

ให้นายทะเบียนจังหวัดแจ้งคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำสั่งและในกรณีที่มีคำสั่งยกอุทธรณ์ ให้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบถึงสิทธิและระยะเวลาในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองไว้ด้วย

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของนายทะเบียนจังหวัดให้เป็นที่สุด

ข้อ ๙ ในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร เอกสารการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลการทะเบียนในระบบคอมพิวเตอร์ ตามกฎกระทรวงนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอ

หรือนายทะเบียนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้แก้ไขเพิ่มเติม ลงชื่อ ตำแหน่ง และวันเดือนปีในการแก้ไขเพิ่มเติมกำกับไว้ด้วย ทั้งนี้ ตามวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

หมวด ๒
การลบข้อมูลในทะเบียนประวัติราษฎร

ข้อ ๑๐ การขอลบข้อมูลใด ๆ ในทะเบียนประวัติราษฎรให้กระทำได้แต่เฉพาะเมื่อมีหลักฐานแสดงว่าข้อมูลนั้นไม่เป็นความจริง โดยให้นำความในข้อ ๒ ข้อ ๔ และข้อ ๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑ เมื่อได้รับคำขอและมีเอกสารและหลักฐานครบถ้วนแล้ว ให้นายทะเบียนส่งเรื่องให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาทำความเห็นเสนอต่อนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลางภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอและมีเอกสารและหลักฐานถูกต้อง และให้นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลางพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น

ในกรณีที่นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลางพิจารณาคำขอ เอกสารและหลักฐานแล้วเห็นว่าข้อมูลที่ขอลบเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง ให้ดำเนินการลบข้อมูลในฐานข้อมูลการทะเบียนในระบบคอมพิวเตอร์ตามคำขอและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมทั้งแจ้งให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องลบข้อมูลตามคำขอเฉพาะในเอกสารการทะเบียนราษฎรที่เกี่ยวข้อง โดยให้นำข้อ ๖ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลางเห็นว่าไม่อาจลบข้อมูลให้ตามคำขอได้ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำสั่ง พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบถึงสิทธิและระยะเวลาในการอุทธรณ์ไว้ด้วย

ผู้ยื่นคำขอลบข้อมูลผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลางตามวรรคสาม ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้อำนวยการทะเบียนกลางได้ และให้นำความในข้อ ๗ และข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามข้อนี้ นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลางให้หมายถึงนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลางที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๑๒ เมื่อได้มีการลบข้อมูลใด ๆ ในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรแล้ว ให้นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลางบันทึกการดำเนินการดังกล่าวไว้เป็นหลักฐานตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖
จารุพงศ์ เรืองสุวรรณ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง

การจดทะเบียนคนเกิดและคนตายที่มีขึ้นนอกราชอาณาจักร

พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และมาตรา ๒๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนประจำสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ และให้หมายความรวมถึงนายทะเบียนประจำส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมาย

“คนเกิด” หมายความว่า บุคคลซึ่งเกิดนอกราชอาณาจักรโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือเป็นคนต่างด้าวหรือคนไร้สัญชาติที่ถือเอกสารการเดินทางที่รัฐบาลไทยเป็นผู้ออกให้

“คนตาย” หมายความว่า ผู้มีสัญชาติไทย คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือคนต่างด้าวหรือคนไร้สัญชาติที่ถือเอกสารการเดินทางที่รัฐบาลไทยเป็นผู้ออกให้ ซึ่งตายนอกราชอาณาจักร รวมทั้งบุตรของบุคคลดังกล่าวซึ่งตายนอกราชอาณาจักรด้วย

ข้อ ๓ ผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดนอกราชอาณาจักรต้องเป็นบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) บิดาหรือมารดา หรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมายของคนเกิด

(๒) บุคคลหรือเจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์ที่ช่วยเหลือหรืออุปการะดูแลคนเกิดในกรณีที่คนเกิดถูกบิดาหรือมารดาทอดทิ้งหรือบิดาหรือมารดาเสียชีวิต

(๓) คนเกิด ในกรณีที่คนเกิดนั้นมีอายุครบสิบห้าปีแล้ว

(๔) บุคคลอื่นที่กระทรวงการต่างประเทศประกาศกำหนด

(๕) ผู้รับมอบอำนาจจากบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ข้อ ๔ บุคคลตามข้อ ๓ ซึ่งประสงค์จะขอจดทะเบียนคนเกิด ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) หลักฐานการเกิดที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐของประเทศนั้น หลักฐานอื่นที่เกี่ยวกับการรับรองการเกิด หรือหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับการเกิดของคนเกิด

(๒) หลักฐานแสดงตนของผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดตามข้อ ๓

(๓) หนังสือมอบอำนาจกรณีเป็นผู้รับมอบอำนาจตามข้อ ๓ (๕)

(๔) เอกสารและหลักฐานอื่นตามที่กระทรวงการต่างประเทศประกาศกำหนด

ในกรณีที่มีหลักฐานการสมรสหรือหลักฐานการหย่าของบิดาหรือมารดาของคนเกิด ให้ผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดยื่นหลักฐานนั้นด้วย

ข้อ ๕ ผู้ขอจดทะเบียนคนตายนอกราชอาณาจักรต้องเป็นบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) บิดาหรือมารดา หรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมายของคนตาย

(๒) คู่สมรสของคนตาย

(๓) ผู้สืบสันดานของคนตาย

(๔) บุคคลอื่นที่กระทรวงการต่างประเทศประกาศกำหนด

(๕) ผู้รับมอบอำนาจจากบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ข้อ ๖ บุคคลตามข้อ ๕ ซึ่งประสงค์จะขอจดทะเบียนคนตาย ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) หลักฐานการตายที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐของประเทศนั้น หลักฐานอื่นที่เกี่ยวกับการรับรองการตาย หรือหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับการตายของคนตาย

(๒) หลักฐานแสดงตนของคนตาย

(๓) หลักฐานแสดงตนของผู้ขอจดทะเบียนคนตายตามข้อ ๕

(๔) หนังสือมอบอำนาจกรณีเป็นผู้รับมอบอำนาจตามข้อ ๕ (๕)

(๕) เอกสารและหลักฐานอื่นตามที่กระทรวงการต่างประเทศประกาศกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานแสดงตนของคนตายตาม (๒) ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องแสดงหลักฐานนั้น

ข้อ ๗ เอกสารและหลักฐานตามข้อ ๔ และข้อ ๖ ซึ่งออกโดยหน่วยงานของรัฐต่างประเทศจะต้องได้รับการแปลและได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการรับรองเอกสาร

ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถแปลหรือรับรองเอกสารและหลักฐานซึ่งออกโดยหน่วยงานของรัฐต่างประเทศตามวรรคหนึ่งได้ ให้ดำเนินการตามระเบียบที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด

ข้อ ๘ การยื่นคำขอจดทะเบียนคนเกิดหรือคนตาย ให้ยื่นคำขอพร้อมเอกสารและหลักฐาน ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) หากประเทศที่มีการเกิดหรือการตายมีสถานทูตไทยตั้งอยู่ ให้ยื่น ณ สถานทูตไทยในประเทศนั้น

(๒) หากประเทศที่มีการเกิดหรือการตายมีสถานกงสุลไทยตั้งอยู่ ให้ยื่น ณ สถานกงสุลไทยในประเทศนั้น

(๓) หากประเทศที่มีการเกิดหรือการตายไม่มีสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยตั้งอยู่ ให้ยื่น ณ สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยที่รับผิดชอบเขตอาณาของประเทศที่มีการเกิดหรือการตาย

(๔) สถานที่อื่นที่กระทรวงการต่างประเทศประกาศกำหนด

ข้อ ๙ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอจดทะเบียนคนเกิดหรือคำขอจดทะเบียนคนตายพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๔ หรือข้อ ๖ แล้วแต่กรณี ให้ตรวจสอบความถูกต้องของคำขอและความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารและหลักฐานประกอบคำขอ พร้อมทั้งสอบสวนผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดหรือผู้ขอจดทะเบียนคนตายให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติของคนเกิดหรือคนตายและข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของคนเกิดหรือคนตาย

ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนคนเกิด ให้นายทะเบียนพิจารณาหลักฐานตามข้อ ๔ (๑) เสียก่อน แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่ผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดไม่สามารถแสดงหลักฐานตามข้อ ๔ (๑) ได้ ให้นายทะเบียนตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเกิดของคนเกิดจากพยานบุคคล และให้ใช้ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงนั้นแทนการแสดงหลักฐานตามข้อ ๔ (๑)

เมื่อนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าคำขอ เอกสาร และหลักฐานตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสองมีความน่าเชื่อถือ ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนคนเกิดหรือรับจดทะเบียนคนตาย ตามแบบที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด โดยต้องระบุข้อเท็จจริงที่ได้ตรวจสอบและสอบสวนตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองด้วย

การดำเนินการในกรณีที่คำขอ เอกสาร และหลักฐานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน และการกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด

ข้อ ๑๐ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนคนเกิดหรือรับจดทะเบียนคนตายตามข้อ ๙ แล้ว ให้นายทะเบียนส่งมอบใบรับจดทะเบียนคนเกิดหรือใบรับจดทะเบียนคนตายให้แก่ผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดหรือผู้ขอจดทะเบียนคนตายหนึ่งฉบับ และเก็บไว้ที่สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยหนึ่งฉบับ

ข้อ ๑๑ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนคนเกิดหรือรับจดทะเบียนคนตายตามข้อ ๙ แล้ว ให้นายทะเบียนส่งข้อมูลการจดทะเบียนคนเกิดหรือการจดทะเบียนคนตายให้สำนักทะเบียนกลางผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์เพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งข้อมูลการจดทะเบียนคนเกิดหรือการจดทะเบียนคนตายผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ตามวรรคหนึ่งได้ ให้สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยจัดส่งใบรับจดทะเบียนคนเกิดหรือใบรับจดทะเบียนคนตายให้กรมการกงสุลเพื่อส่งให้สำนักทะเบียนกลางต่อไป

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่คนเกิดนอกราชอาณาจักรไม่ได้ขอจดทะเบียนคนเกิดที่สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศที่มีการเกิด และต่อมาได้ย้ายภูมิลำเนาหรือย้ายถิ่นที่อยู่ไปประเทศอื่นที่ไม่ใช่ประเทศไทย และมีความประสงค์จะขอจดทะเบียนคนเกิดตามกฎกระทรวงนี้ ให้ผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดตามข้อ ๓ ยื่นคำขอจดทะเบียนคนเกิดพร้อมเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๔ ต่อนายทะเบียนแห่งประเทศที่คนเกิดมีภูมิลำเนาหรือมีถิ่นที่อยู่ หรือต่อนายทะเบียนแห่งประเทศที่มีเขตอาณาครอบคลุมประเทศที่คนเกิดมีภูมิลำเนาหรือมีถิ่นที่อยู่

เมื่อนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งได้รับคำขอแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องของคำขอและความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารและหลักฐานประกอบคำขอ พร้อมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงและสอบสวนผู้ขอจดทะเบียนคนเกิด

ในกรณีที่นายทะเบียนตามวรรคหนึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าคำขอ เอกสาร และหลักฐานตามวรรคหนึ่งมีความน่าเชื่อถือ ให้นายทะเบียนรวบรวมคำขอ เอกสาร และหลักฐานส่งไปยังอธิบดีกรมการกงสุล และให้อธิบดีกรมการกงสุลตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของคำขอ เอกสาร และหลักฐานนั้น แล้วส่งไปยังนายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการเกิดเพื่อให้พิจารณารับจดทะเบียนคนเกิด

ให้นายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการเกิดพิจารณาคำขอจดทะเบียนคนเกิด และดำเนินการรับจดทะเบียนคนเกิด โดยให้นำความในข้อ ๙ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ เมื่อนายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการเกิดรับจดทะเบียนคนเกิดตามข้อ ๑๒ แล้ว ให้นายทะเบียนเก็บใบรับจดทะเบียนคนเกิดไว้ที่สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยหนึ่งฉบับ และจัดส่งใบรับจดทะเบียนคนเกิดให้อธิบดีกรมการกงสุลเพื่อส่งให้นายทะเบียนตามข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง เพื่อส่งให้ผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดหนึ่งฉบับ

ให้นายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการเกิดส่งข้อมูลการจดทะเบียนคนเกิดให้สำนักทะเบียนกลางโดยให้นำความในข้อ ๑๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนคนตายตามข้อ ๕ (๑) (๒) หรือ (๓) ไม่ได้ขอจดทะเบียนคนตายที่สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศที่มีการตาย และต่อมาได้ย้ายภูมิลำเนาหรือย้ายถิ่นที่อยู่ไปประเทศอื่นที่มิใช่ประเทศไทย และมีความประสงค์จะขอจดทะเบียนคนตายตามกฎกระทรวงนี้ ให้ผู้ขอจดทะเบียนคนตายตามข้อ ๕ (๑) (๒) หรือ (๓) ยื่นคำขอจดทะเบียนคนตายพร้อมเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๖ ต่อนายทะเบียนแห่งประเทศที่ผู้ขอจดทะเบียนคนตายตามข้อ ๕ (๑) (๒) หรือ (๓) มีภูมิลำเนาหรือมีถิ่นที่อยู่ หรือต่อนายทะเบียนแห่งประเทศที่มีเขตอาณาครอบคลุมประเทศที่ผู้ขอจดทะเบียนคนตายตามข้อ ๕ (๑) (๒) หรือ (๓) มีภูมิลำเนาหรือมีถิ่นที่อยู่

เมื่อนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งได้รับคำขอแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องของคำขอและความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารและหลักฐานประกอบคำขอ พร้อมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงและสอบสวนผู้ขอจดทะเบียนคนตาย

ในกรณีที่นายทะเบียนตามวรรคหนึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าคำขอ เอกสาร และหลักฐานตามวรรคหนึ่งมีความน่าเชื่อถือ ให้นายทะเบียนรวบรวมคำขอ เอกสาร และหลักฐานส่งไปยังอธิบดีกรมการกงสุล และให้อธิบดีกรมการกงสุลตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของคำขอ เอกสาร และหลักฐานนั้น แล้วส่งไปยังนายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการตายเพื่อให้พิจารณารับจดทะเบียนคนตาย

ให้นายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการตายพิจารณาคำขอจดทะเบียนคนตายและดำเนินการรับจดทะเบียนคนตาย โดยให้นำความในข้อ ๙ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕ เมื่อนายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการตายรับจดทะเบียนคนตายตามข้อ ๑๔ แล้ว ให้นายทะเบียนเก็บใบรับจดทะเบียนคนตายไว้ที่สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยหนึ่งฉบับ และจัดส่งใบรับจดทะเบียนคนตายให้อธิบดีกรมการกงสุลเพื่อส่งให้นายทะเบียนตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง เพื่อส่งให้ผู้ขอจดทะเบียนคนตายหนึ่งฉบับ

ให้นายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการตายส่งข้อมูลการจดทะเบียนคนตายให้สำนักทะเบียนกลางโดยให้นำความในข้อ ๑๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่มีคนเกิดหรือคนตายนอกราชอาณาจักรและไม่ได้รับการจดทะเบียนคนเกิดหรือคนตาย ณ สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศซึ่งมีการเกิดหรือมีการตาย ให้ผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดหรือผู้ขอจดทะเบียนคนตายตามข้อ ๓ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) หรือข้อ ๕ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ยื่นคำขอ พร้อมเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๔ หรือข้อ ๖ แล้วแต่กรณี ต่ออธิบดีกรมการกงสุล

เมื่ออธิบดีกรมการกงสุลได้รับคำขอแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องของคำขอ และความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารและหลักฐานประกอบคำขอ พร้อมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงและสอบสวนผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดหรือผู้ขอจดทะเบียนคนตาย

ในกรณีที่อธิบดีกรมการกงสุลพิจารณาแล้วเห็นว่าคำขอ เอกสาร และหลักฐานตามวรรคหนึ่งมีความน่าเชื่อถือ ให้อธิบดีกรมการกงสุลรวบรวมคำขอ เอกสาร และหลักฐานส่งไปยังนายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการเกิดหรือมีการตายเพื่อให้พิจารณารับจดทะเบียนคนเกิดหรือรับจดทะเบียนคนตายแล้วแต่กรณี

ให้นายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการเกิดหรือนายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการตายพิจารณาคำขอจดทะเบียนคนเกิดหรือคำขอจดทะเบียนคนตาย และดำเนินการรับจดทะเบียนคนเกิดหรือรับจดทะเบียนคนตาย โดยให้นำความในข้อ ๙ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๗ เมื่อนายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการเกิดหรือมีการตายรับจดทะเบียนคนเกิดหรือรับจดทะเบียนคนตายตามข้อ ๑๖ แล้ว ให้นายทะเบียนเก็บใบรับจดทะเบียนคนเกิดหรือใบรับ

จดทะเบียนคนตายไว้ที่สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยหนึ่งฉบับ และจัดส่งใบรับจดทะเบียนคนเกิดหรือใบรับจดทะเบียนคนตายให้อธิบดีกรมการกงสุลเพื่อส่งให้ผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดหรือผู้ขอจดทะเบียนคนตายหนึ่งฉบับ

ให้นายทะเบียนแห่งประเทศที่มีการเกิดหรือการตายส่งข้อมูลการจดทะเบียนคนเกิดหรือข้อมูลการจดทะเบียนคนตายให้สำนักทะเบียนกลาง โดยให้นำความในข้อ ๑๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘ ใบรับจดทะเบียนคนเกิดและใบรับจดทะเบียนคนตายให้ใช้เป็นสูติบัตร และมรณบัตรได้

ข้อ ๑๙ แบบคำขอจดทะเบียนคนเกิด แบบคำขอจดทะเบียนคนตาย แบบใบรับจดทะเบียนคนเกิด และแบบใบรับจดทะเบียนคนตาย ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด

ข้อ ๒๐ บรรดาการรับจดทะเบียนคนเกิดและการรับจดทะเบียนคนตายที่กระทรวงการต่างประเทศได้ดำเนินการไปแล้วในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการรับจดทะเบียนตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๒๑ บรรดาคำขอจดทะเบียนคนเกิดและคำขอจดทะเบียนคนตายที่ได้ยื่นต่อสถานทูตไทย สถานกงสุลไทย หรือกรมการกงสุลไว้แล้วในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา ให้ถือว่าเป็นคำขอตามกฎกระทรวงนี้โดยอนุโลม

ในกรณีที่คำขอตามวรรคหนึ่งมีข้อความแตกต่างจากคำขอตามกฎกระทรวงนี้ หรือมีเอกสารและหลักฐานไม่ครบถ้วนตามกฎกระทรวงนี้ ให้นายทะเบียนแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนคนเกิดหรือผู้ขอจดทะเบียนคนตายดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือส่งเอกสารและหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วน

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ไม่มีหลักเกณฑ์ปฏิบัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนคนเกิดและคนตายในเรื่องใด ให้นายทะเบียนถือปฏิบัติตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒
ดอน ปรมัตถ์วินัย
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กฎกระทรวง

กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๒ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมการทะเบียนราษฎรสำหรับคนสัญชาติไทย ดังต่อไปนี้

(๑) การขอคัดสำเนา หรือคัดและรับรองสำเนารายการทะเบียนตามมาตรา ๖ ฉบับละ ๑๐ บาท

(๒) การขอคัดสำเนา หรือคัดและรับรองสำเนารายการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามมาตรา ๑๔ (๑) ฉบับละ ๒๐ บาท

(๓) การแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม การแจ้งการตายตามมาตรา ๒๑ วรรคสี่ หรือการแจ้งการย้ายที่อยู่ตามมาตรา ๓๐/๒ ฉบับละ ๒๐ บาท

(๔) การขอรับสำเนาทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง ฉบับละ ๓๐ บาท

ข้อ ๓ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับคนสัญชาติไทยตามข้อ ๒ (๑) และข้อ ๒ (๒) เพื่อใช้ในการดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษา

(๒) การศาสนา

(๓) การเข้ารับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

(๔) การขอรับการสงเคราะห์จากทางราชการ

(๕) การจัดที่ดินเพื่ออยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ

(๖) การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา หรือมติคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๔ ในกรณีที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศให้เขตท้องที่ใดเป็นเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับคนสัญชาติไทยตามข้อ ๒ (๓) เฉพาะการแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม และการแจ้งการตายตามมาตรา ๒๑ วรรคสี่ และค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒ (๔) ภายในกำหนดเวลาที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง

กำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และมาตรา ๓๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๒ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยในกฎกระทรวงนี้ หมายถึง

(๑) คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและมีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว แล้วแต่กรณี และบุตรที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๒) คนต่างด้าวซึ่งได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และบุตรที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และบุตรที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๔) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และบุตรที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

ข้อ ๓ เมื่อมีคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยเกิดหรือตาย ให้บุคคลตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๑๙/๑ มาตรา ๑๙/๓ หรือมาตรา ๒๑ แจ้งการเกิดหรือการตาย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยดังต่อไปนี้ ปฏิบัติเกี่ยวกับการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน การสำรวจตรวจสอบหรือปรับปรุงการทะเบียนราษฎร การจัดทำทะเบียนประวัติ การแจ้งการย้ายที่อยู่ และการจัดทำบัตรประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๑) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามข้อ ๒ (๑)

(๒) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามข้อ ๒ (๒) ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง

(๓) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามข้อ ๒ (๓) ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน

ข้อ ๕ การยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านของบุคคลตามข้อ ๔ (๑) ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

การยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านของบุคคลตามข้อ ๔ (๒) ให้ยื่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศให้ยื่นขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

การยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านของบุคคลตามข้อ ๔ (๓) ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับวีซ่าหรือได้รับอนุญาตต่อวีซ่าให้อยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นเวลาตั้งแต่หกเดือนขึ้นไป

ข้อ ๖ ให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยดังต่อไปนี้ ปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจตรวจสอบหรือปรับปรุงการทะเบียนราษฎร การจัดทำทะเบียนประวัติ การแจ้งการย้ายที่อยู่ และการจัดทำบัตรประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๑) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามข้อ ๒ (๒) ที่นอกจากข้อ ๔ (๒)

(๒) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามข้อ ๒ (๔) ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางจัดให้มีทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง

ข้อ ๗ การยื่นคำร้องขอจัดทำทะเบียนประวัติของบุคคลตามข้อ ๖ (๑) ให้ยื่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยหรือประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีผ่อนผันให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามข้อ ๒ (๒) พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ มีผลบังคับใช้

ข้อ ๘ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามข้อ ๒ (๓) ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเป็นเวลาน้อยกว่าหกเดือน หากมีความประสงค์จะปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรตามข้อ ๔ ให้ร้องขอต่อนายทะเบียนเพื่อดำเนินการให้ได้

ข้อ ๙ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยดังต่อไปนี้

(๑) การออกบัตรประจำตัวให้กับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

(ก) กรณีทำบัตรครั้งแรกสำหรับผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์หรือกรณีบัตรเดิมหมดอายุ ฉบับละ ๖๐ บาท

(ข) กรณีบัตรเดิมสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด ฉบับละ ๖๐ บาท

(ค) กรณีเปลี่ยนบัตรเนื่องจากการแก้ไขรายการผู้ถือบัตร ฉบับละ ๖๐ บาท

(๒) การขอคัดสำเนา หรือคัดและรับรองสำเนารายการทะเบียนหรือบัตรประจำตัวตามมาตรา ๖ ฉบับละ ๒๐ บาท

(๓) การขอคัดสำเนา หรือคัดและรับรองสำเนารายการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามมาตรา ๑๔ (๑) ฉบับละ ๒๐ บาท

(๔) การแจ้งการเกิดต่างท้องที่ตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม การแจ้งการตายต่างท้องที่ตามมาตรา ๒๑ วรรคสี่ หรือการแจ้งการย้ายที่อยู่ตามมาตรา ๓๐/๒ ฉบับละ ๒๐ บาท

(๕) การขอรับสำเนาทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง ฉบับละ ๓๐ บาท

ข้อ ๑๐ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมการออกบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยกรณีทำบัตรครั้งแรกสำหรับผู้ที่มีอายุต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์

ข้อ ๑๑ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามข้อ ๙ (๒) และข้อ ๙ (๓) เพื่อใช้ในการดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษา

(๒) การศาสนา

(๓) การขอรับการสงเคราะห์จากทางราชการ

(๔) การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา หรือมติคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศให้เขตท้องที่ใดเป็นเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามข้อ ๙ (๑) และข้อ ๙ (๔) เฉพาะการแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม และการแจ้งการตายตามมาตรา ๒๑ วรรคสี่ และค่าธรรมเนียมตามข้อ ๙ (๕) ภายในกำหนดเวลาที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศกำหนด

ข้อ ๑๓ คำร้องที่นายทะเบียนได้รับไว้ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและยังอยู่ระหว่างการพิจารณา ให้ถือเป็นคำร้องตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง

กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลา
พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง การแจ้งการเกิดโดยบิดามารดาตามมาตรา ๑๙/๓ วรรคสอง การแจ้งการตายตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง การแจ้งการเปลี่ยนแปลงการจัดการศพตามมาตรา ๒๔ การแจ้งการย้ายที่อยู่ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐/๑ และมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง การแจ้งเพื่อขอเลขประจำบ้านและการแจ้งเพื่อขอเลขประจำอาคารตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคห้า การแจ้งเพื่อให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๓๘/๑ การขอมีบัตรประจำตัวแทนเด็กตามมาตรา ๓๘/๒ การขอต่ออายุบัตรประจำตัวและการขอมีบัตรประจำตัวใหม่ตามมาตรา ๓๘/๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง การขอปรับปรุงรายการในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง การแจ้งการรื้อบ้านตามมาตรา ๔๑ และการแจ้งการย้ายบ้านซึ่งเคลื่อนย้ายได้หรือการย้ายแพหรือเรือหรือยานพาหนะอื่นซึ่งใช้เป็นที่อยู่ประจำตามมาตรา ๔๒ ซึ่งผู้มีหน้าที่แจ้งหรือขอได้แจ้งหรือขอต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งหรือนายทะเบียนเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามกฎหมาย ให้กำหนดค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้

(๑) การแจ้งหรือขอที่พ้นกำหนดเวลาตามกฎหมายไม่เกินหกเดือน ครั้งละ ๓๐ บาท

(๒) การแจ้งหรือขอที่พ้นกำหนดเวลาตามกฎหมายเกินหกเดือน แต่ไม่เกินหนึ่งปี ครั้งละ ๕๐ บาท

(๓) การแจ้งหรือขอที่พ้นกำหนดเวลาตามกฎหมายเกินหนึ่งปี

คิดค่าธรรมเนียมเพิ่มจาก (๒) เป็นรายเดือน เดือนละ ๑๐ บาท

แต่เมื่อรวมกับค่าธรรมเนียมตาม (๒) แล้วต้องไม่เกิน ๕๐๐ บาท

เศษของเดือน ถ้าเกินสิบห้าวันให้นับเป็นหนึ่งเดือน

ข้อ ๒ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมการแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามข้อ ๑ สำหรับกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การแจ้งหรือขอในเขตประสบภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติ

(๒) ผู้มีหน้าที่แจ้งหรือขอเป็นผู้พิการทางกายเดินไม่ได้ เป็นใบ้ ตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๓) ผู้มีหน้าที่แจ้งหรือขอเป็นคนไร้ที่พึ่งซึ่งได้รับความคุ้มครองและอยู่ในสถานคุ้มครองของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๔) ผู้มีหน้าที่แจ้งหรือขอเป็นผู้ป่วยที่ต้องใช้ระยะเวลาในการรักษาเกินกว่าหนึ่งเดือน

(๕) ผู้มีหน้าที่แจ้งหรือขอเป็นผู้อยู่ในที่คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๖) เหตุจำเป็นอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๓ บรรดาการแจ้งหรือขอตามข้อ ๑ ที่พ้นกำหนดเวลาตามกฎหมายในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมตามข้อ ๑

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง

กำหนดอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิใช่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย

พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และมาตรา ๓๔ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ อาคารที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิใช่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ตามมาตรา ๓๔ วรรคห้า ได้แก่

(๑) อาคารที่ใช้ประโยชน์เพื่อการพาณิชยกรรม หรือการบริการธุรกิจ

(๒) อาคารที่ใช้ประโยชน์เพื่อการบริการสาธารณะ หรือการชุมนุมโดยทั่วไปเพื่อกิจกรรมทางราชการ การเมือง การศึกษา การศาสนา การสังคม การนันทนาการ การสาธารณสุข หรือการคมนาคมขนส่ง

(๓) อาคารที่ใช้ประโยชน์เพื่อการประกอบกิจการ หรือใช้เป็นสำนักงานหรือที่ทำการของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชน

(๔) คลังสินค้า หรืออาคารที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือสิ่งของ

(๕) โรงงาน หรืออาคารที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการประกอบอุตสาหกรรม

(๖) โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่อื่นใดที่สร้างด้วยวัสดุถาวร และมีพื้นที่ภายในที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปใช้สอยหรือใช้ประโยชน์ได้ โดยจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๒ ในกรณีที่มีปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การจัดทำทะเบียนบ้าน และการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๑[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดประเภทของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองที่ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนบ้าน และคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยอื่นที่ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางจัดทำทะเบียนประวัติ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนบ้านและบันทึกรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) ตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ได้แก่

(๑) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยเนื่องจากการสละสัญชาติไทย การถูกถอนสัญชาติไทย หรือการเสียสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และยังไม่ได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว

(๒) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว

(๓) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ซึ่งมีเงื่อนไขว่าไม่สามารถส่งกลับประเทศต้นทางได้ หรือมีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้สถานการณ์อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรได้ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๔) บุตรของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทย

ข้อ ๒ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางจัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ได้แก่

(๑) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยมีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของการผ่อนผันไว้อย่างชัดเจนเป็นเวลาน้อยกว่าห้าปี หรือไม่มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้สถานการณ์อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๑๗๔ ง/หน้า ๑๖/๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

(๒) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยกลุ่มอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร นอกจากกลุ่มบุคคลตามข้อ ๑ และ (๑) ของข้อนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑
พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

วัชศักดิ์/ผู้จัดทำ
๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ปริญสินีย์/ปรับปรุง
๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่นายทะเบียนผู้รับแจ้งไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ และได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตนหรือบัตรประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้เป็นผู้มีสัญชาติไทย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บุคคลที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ จะต้องมีคุณสมบัติภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเด็กไร้เดียงสาที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้ง หรือเด็กเร่ร่อน เด็กที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้ง ซึ่งอยู่ในการอุปการะของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนที่จดทะเบียนตามกฎหมายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็ก หรือเป็นบุคคลที่เคยอยู่ในการอุปการะของหน่วยงานดังกล่าว ซึ่งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นไม่อาจรับแจ้งการเกิดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเนื่องจากไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงบุคคลที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นไม่อาจรับแจ้งการเกิดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเนื่องจากไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติด้วย

(๒) ได้รับการจัดทำทะเบียนราษฎรและเอกสารแสดงตนหรือบัตรประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๓) ต้องมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันที่ผู้นั้นยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอมีสัญชาติไทย

(๔) มีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าที่ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีสถานะเช่นเดียวกับสถานสงเคราะห์ หรือนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่หรือตามหลักฐานทะเบียนประวัติ เว้นแต่กรณีคนที่ป่วยทางจิตประสาทหรือพิการทางสมองมีอาการเลอะเลือนโดยมีหนังสือรับรองจากแพทย์ของสถานพยาบาลที่ทำการรักษาบุคคลดังกล่าวนั้นเป็นหลักฐาน

(๕) เป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่มีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ไม่เคยต้องโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดโดยประมาท หรือหากเคยต้องโทษจำคุกต้องพ้นโทษมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

(๖) พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้ดี ยกเว้นเด็กที่มีอายุต่ำกว่าเจ็ดปี คนพิการเป็นใบ้ หรือคนที่ป่วยทางจิตประสาทหรือพิการทางสมอง

(๗) มีความจงรักภักดีและเลื่อมใสระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ข้อ ๒ บุคคลตามข้อ ๑ หรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถอ้างพยานเอกสาร พยานแวดล้อมกรณี หรือพยานบุคคลเพื่อพิสูจน์คุณสมบัติตามข้อ ๑ ได้ เช่น หลักฐานการรับตัวเด็กของหน่วยงานที่รับเด็กไว้อุปการะ หลักฐานการศึกษา เอกสารการสำรวจที่จัดทำโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ใบสุทธิพระ หลักฐานการรักษาพยาบาล หนังสือรับรองหรือหลักฐานการร่วมทำกิจกรรมกับทางราชการ รายงานการรับรองของประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชน เป็นต้น

ข้อ ๓ หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทย และการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทย ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศกำหนด โดยให้กำหนดระยะเวลาดำเนินการแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน ทั้งนี้ ให้ยกเว้นการตรวจคุณสมบัติในเรื่องความประพฤติ การกระทำความผิดทางอาญา และพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงสำหรับเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์

ข้อ ๔ ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นผู้พิจารณากลั่นกรองสถานะและคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยตามประกาศฉบับนี้ เพื่อเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง

ข้อ ๕ ผู้ที่ได้รับการประกาศให้มีสัญชาติไทย ต่อมาภายหลังปรากฏหลักฐานโดยชัดแจ้งว่าบุคคลดังกล่าวมีสถานะไม่ถูกต้องหรือขาดคุณสมบัติตามประกาศฉบับนี้ ให้เจ้าพนักงานหรือนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่ทราบเหตุแห่งพฤติการณ์ดังกล่าว รายงานต่ออธิบดีกรมการปกครองโดยด่วนเพื่อดำเนินการเพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้นั้นมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสี่

ข้อ ๖ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามประกาศฉบับนี้ และให้มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาและแก้ไขอุปสรรคเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง
ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร
(รวมแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒)
พ.ศ. ๒๕๓๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๑) วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ผู้อำนวยการทะเบียนกลางวางระเบียบการจัดทำทะเบียนราษฎรไว้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป
ตอนที่ ๑
การบังคับใช้และนิยามศัพท์

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๒ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

"นายอำเภอ" หมายความรวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอและผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร

"บ้านเลขที่" หมายความว่า เลขประจำบ้านซึ่งนายทะเบียนกำหนดให้บ้านแต่ละหลัง

"เด็กในสภาพแรกเกิดหรือเด็กอ่อน" หมายความว่า เด็กเกิดใหม่ที่มีอายุไม่เกิน ๒๘ วัน

"การแจ้งการเกิดเกินกำหนด" หมายความว่า การแจ้งเกิดต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง เมื่อพ้นเวลาที่กฎหมายกำหนด

"การแจ้งการตายเกินกำหนด" หมายความว่า การแจ้งตายต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งเมื่อพ้นเวลาที่กฎหมายกำหนด

"การแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง" หมายความว่า การแจ้งย้ายที่อยู่โดยผู้ย้ายที่อยู่ต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่

"คนต่างท้องที่" หมายความว่า คนที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนอื่น

"คนในท้องที่" หมายความว่า คนที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนแห่งท้องที่นั้น

"เพิ่มชื่อ" หมายความว่า การเพิ่มชื่อและรายการของบุคคลในทะเบียนบ้าน หรือทะเบียนบ้านกลาง

"บิดา" หมายความว่า บิดาตามความเป็นจริง

"ผู้แจ้ง" หมายความว่า ผู้มีหน้าที่แจ้งตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ข้อ ๔ เมื่อมีผู้แจ้งขอดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องหรือนายทะเบียนเรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำร้อง ถ้าผู้ยื่นคำร้องเป็นผู้ได้รับมอบหมายหรือได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของรายการทะเบียนหรือผู้มีหน้าที่แจ้งตามกฎหมายให้เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ได้รับมอบหมายหรือได้รับมอบอำนาจ หนังสือมอบหมายหรือมอบอำนาจและบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบหมายหรือมอบอำนาจซึ่งได้ลงชื่อรับรองสำเนาถูกต้องแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องเป็นบุคคลซึ่งไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมายให้เรียกตรวจบัตรประจำตัวอื่นที่ราชการออกให้หนังสือเดินทางหรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือเอกสารราชการอื่นที่สามารถใช้แสดงตัวบุคคลได้

การตรวจรายการบัตรประจำตัวประชาชน หรือเอกสารราชการอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้ตรวจจากระบบคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงข้อมูลกับฐานข้อมูลทะเบียนกลาง กรมการปกครอง หากผลการตรวจไม่พบข้อมูลหรือข้อมูลที่ตรวจพบไม่ตรงกับข้อมูลตามบัตรหรือเอกสารของผู้ยื่นคำร้อง และนายทะเบียนไม่อาจพิจารณาคุณสมบัติตามกฎหมายของผู้ยื่นคำร้องได้ ให้แจ้งผลการตรวจและคำแนะนำในการดำเนินการให้ผู้ยื่นคำร้องทราบเป็นหนังสือเพื่อให้แก้ไขภายใน ๗ วัน เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ยื่นคำร้องไม่ได้ดำเนินการตามคำแนะนำของนายทะเบียน ให้นายทะเบียนจำหน่ายคำร้องนั้น

ข้อ ๔/๑ การเรียกหลักฐานเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนในการรับแจ้งจดบันทึกหรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร ไม่ว่าจะเป็นเอกสารที่เป็นต้นฉบับใบสำคัญ หรือสำเนาเอกสารให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องหรือนายทะเบียนตรวจสอบเอกสารนั้นจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางในระบบคอมพิวเตอร์ แทนการเรียกหลักฐานเอกสารจากผู้ยื่นคำร้องเว้นแต่กรณีที่จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการหรือจำหน่ายรายการ หรือบันทึกข้อความเพิ่มเติมในเอกสารที่เป็นต้นฉบับที่อยู่ในความครอบครองของตน ให้เรียกเอกสารนั้นเพื่อดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือจำหน่ายรายการ หรือบันทึกข้อความเพิ่มเติมได้

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าตรวจไม่พบข้อมูลหรือหลักฐานเอกสารนั้นจัดทำขึ้นโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่ได้เชื่อมโยงฐานข้อมูลเอกสารกับฐานข้อมูลทะเบียนกลาง ให้แจ้งผู้ยื่นคำร้องทราบโดยทันที แล้วทำหนังสือสอบถามไปที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่ออกเอกสารนั้นเพื่อคัดข้อมูลหรือจัดทำสำเนาเอกสารส่งกลับมาให้นายทะเบียนภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวโดยไม่ให้เป็นภาระแก่ผู้ยื่นคำร้อง เว้นแต่ผู้ยื่นคำร้องได้แสดงความประสงค์ที่จะนำหลักฐานเอกสารที่เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องหรือนายทะเบียนขอตรวจหรือคัดสำเนาจากส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐมามอบให้แทนการทำหนังสือแจ้งขอความร่วมมือไปยังส่วนราชการนั้นๆ ก็ให้ดำเนินการได้ตามความประสงค์โดยให้เจ้าหน้าที่บันทึกไว้ในคำร้องแล้วให้ผู้ยื่นคำร้องลงชื่อไว้เป็นหลักฐานและเมื่อได้รับหนังสือแจ้งผลการดำเนินการแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องแจ้งผู้ยื่นคำร้องให้มาดำเนินการโดยเร็ว

ตอนที่ ๒
เจ้าบ้านและการมอบหมาย

ข้อ ๕ บุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้าน ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งพิจารณาตามลำดับ ดังนี้

(๑) ให้พิจารณาจากทะเบียนบ้านว่าได้มีการระบุให้ผู้ใดทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านก่อน

(๒) หากบุคคลตาม (๑) ไม่สามารถปฏิบัติกิจการได้ ให้พิจารณาบุคคลอื่นซึ่งมีชื่อในทะเบียนบ้านทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านแทน โดยให้บันทึกถ้อยคำให้ได้ข้อเท็จจริงว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลบ้านแทนเจ้าบ้านในขณะนั้น

(๓) บุคคลซึ่งมีชื่อในทะเบียนบ้านเป็นผู้เยาว์หรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถให้ผู้ปกครองตามที่กฎหมายกำหนดเป็นผู้ทำหน้าที่เจ้าบ้านแทน เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่าผู้เยาว์หรือคนเสมือนไร้ความสามารถสามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้ ก็ให้ทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านได้

(๔) บ้านว่างให้บุคคลซึ่งครอบครองบ้านในขณะนั้นไม่ว่าจะครอบครองในฐานะใด ให้บุคคลดังกล่าวทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้าน โดยให้ตรวจสอบหรือสอบถามให้ได้ข้อเท็จจริงว่าเป็นผู้มีหน้าที่ครอบครองดูแลบ้านในขณะนั้น

ข้อ ๖ กรณีผู้มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน ซึ่งรายการในช่องสถานภาพมิได้ระบุว่าเป็นเจ้าบ้าน ประสงค์จะทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านเพื่อดำเนินการแจ้งตามกฎหมายให้นายทะเบียนดำเนินการ ดังนี้

(๑) สอบถามถึงสาเหตุหรือเหตุผลความจำเป็นและบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

(๒) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านของผู้แจ้ง

(๓) บัตรประจำตัวของผู้แจ้งที่จะทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้าน

เมื่อได้หลักฐานข้างต้นครบถ้วนแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการให้ตามที่แจ้งในฐานะเป็นเจ้าบ้าน

ข้อ ๗ กรณีผู้ที่ไม่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านประสงค์จะทำหน้าที่ในฐานะผู้ได้รับมอบหมายจากเจ้าบ้าน ให้นายทะเบียนดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกบัตรประจำตัวหรือสำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวของเจ้าบ้านในฐานะผู้มอบหมาย และให้เจ้าบ้านลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้องในสำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัว

(๒) เรียกบัตรประจำตัวของผู้แจ้งในฐานะผู้ได้รับมอบหมาย

(๓) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านของบ้านที่ได้รับมอบหมาย

(๔) หนังสือมอบหมายจากเจ้าบ้าน (ถ้ามี)

การมอบหมายดังกล่าว ให้นายทะเบียนบันทึกเลขที่หรือหมายเลขบัตรประจำตัวตาม (๑) และ (๒) ให้ปรากฏในหลักฐานการแจ้ง

ข้อ ๘ การดำเนินการของผู้แจ้งตามข้อ ๖ และข้อ ๗ หากปรากฏภายหลังว่าผู้ที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านได้เจตนาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้นายทะเบียนแจ้งความดำเนินคดีอาญากับผู้แจ้งต่อไป

ส่วนที่ ๒
บ้านและบ้านเลขที่
ตอนที่ ๑
บ้านที่ต้องกำหนดบ้านเลขที่

ข้อ ๙ บ้านที่ต้องกำหนดบ้านเลขที่ ต้องเป็นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

ข้อ ๑๐ บ้านหลังหนึ่ง ให้กำหนดบ้านเลขที่เพียงเลขหมายเดียว

ข้อ ๑๑ บ้านที่ปลูกเป็นตึกแถวหรือห้องแถว หรืออาคารชุด ให้กำหนดบ้านเลขที่ทุกห้องโดยถือว่าห้องหนึ่ง ๆ เป็นบ้านหลังหนึ่ง

ข้อ ๑๒ บ้านที่ปลูกไว้สำหรับให้เช่าเป็นหลัง ๆ ให้กำหนดบ้านเลขที่ทุกหลัง แม้จะมีผู้เช่าหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๑๓ เรือ แพหรือยานพาหนะที่จอดอยู่เป็นประจำและมีผู้อาศัย ให้กำหนดบ้านเลขที่ไว้เช่นเดียวกันโดยถือว่าเรือ แพ หรือยานพาหนะนั้น ๆ เป็นบ้านหลังหนึ่ง

ข้อ ๑๔ บ้านซึ่งมีโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในขอบเขตเดียวกัน เช่น วัด กองทหาร โรงเรียน เรือนจำ สถานีตำรวจ ให้กำหนดบ้านเลขที่แต่ละแห่งเพียงเลขหมายเดียว แต่ถ้าเจ้าบ้านประสงค์จะกำหนดบ้านเลขที่ขึ้นอีกก็ให้นายทะเบียนกำหนดให้

ตอนที่ ๒
การกำหนดบ้านเลขที่

ข้อ ๑๕ ให้กำหนดบ้านเลขที่ดังต่อไปนี้

ชื่อในเขตสำนักทะเบียนท้องถิ่น ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการดังนี้

(๑) ตั้งชื่อถนน ตรอก ซอย ในเขตเทศบาลทุกแห่งจนครบ

ในกรณีที่ตรอกหรือซอยเดียวกันมีชื่อเดิมหลายชื่อไม่เหมือนกัน ให้เลือกใช้ชื่อตรอกหรือซอยนั้นแต่ชื่อเดียว โดยใช้ชื่อที่ประชาชนนิยม หรือในกรณีที่มีตรอกหรือซอย ๒ สายมาบรรจบกันให้เลือกใช้ชื่อตรอกหรือซอยนั้นแต่ชื่อเดียวโดยถือหลักใช้ชื่อของตรอกหรือซอยที่มีระยะยาวกว่าหรือที่ประชาชนนิยม

ในกรณีที่ตรอกหรือซอยดังกล่าวนี้ มีซอยแยกออกไปอีก ให้ใช้ชื่อตรอกหรือซอยนั้น ๆ แต่มีเลขหมายกำกับไว้ เช่น รองเมือง ซอย ๑ รองเมือง ซอย ๒ ตามลำดับ โดยเริ่มต้นเรียงเลขลำดับซอยที่ ๑ จากจุดสมมุติว่าด้วยการให้บ้านเลขที่ของตรอกหรือซอยนั้น

(๒) ให้กำหนดบ้านเลขที่เรียงตามลำดับบ้าน โดยแต่ละถนน ตรอก ซอย แม่น้ำ หรือลำคลองสายหนึ่ง ๆ ขึ้นลำดับ ๑ ใหม่ จนตลอดสายทุกสาย

(๓) การเรียงบ้านเลขที่ ให้เริ่มต้นจากจุดสมมุติก่อน เมื่อหันหลังไปทางจุดสมมุติฝั่งขวาของถนน ตรอก ซอย แม่น้ำ ลำคลอง ให้กำหนดบ้านเลขที่เป็นเลขคู่เรียงต่อไปตามลำดับ เช่น ๒, ๔ ๖, ๘ ฯลฯ ส่วนฝั่งซ้ายมือให้กำหนดบ้านเลขที่เป็นเลขคี่เรียงกันไปตามลำดับ เช่น ๑, ๓, ๕, ๗, ๙, ฯลฯ

ในเขตสำนักทะเบียนอำเภอ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการดังนี้

(๑) ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการกำหนดบ้านเลขที่ในเขตสำนักทะเบียนท้องถิ่นโดยอนุโลม

(๒) เรียงลำดับบ้านเลขที่เป็นรายหมู่บ้าน เมื่อขึ้นหมู่บ้านใหม่ให้ขึ้นหมายเลข ๑ เสมอไป

(๓) เริ่มต้นให้บ้านเลขที่ ตั้งแต่ในเขตชุมชนที่หนาแน่นในหมู่บ้านนั้น ๆ เสียก่อน แล้วจึงกำหนดบ้านเลขที่ที่อยู่ใกล้ถนนสายใหญ่ ๆ หรือริมน้ำเป็นลำดับที่ ๒ จนสุดสายแล้วแยกเป็นสายอื่น ๆ ต่อไปตามความเหมาะสมและสะดวกแก่การค้นหาบ้าน โดยให้ถือหลักว่าบ้านใกล้เคียงกันควรจะให้บ้านเลขที่ใกล้กัน

ข้อ ๑๖ ถ้าชุมชนใดมีบ้านอยู่เป็นหย่อม ๆ หรือบ้านที่อยู่ระเกะระกะไม่เป็นระเบียบให้กำหนดจุดสมมุติขึ้นก่อน แล้วกำหนดเส้นทางจากจุดสมมุตินั้น และปฏิบัติตามข้อ ๑๕

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่ไม่สามารถกำหนดจุดสมมุติขึ้นได้ เช่น ไม่สามารถกำหนดเขตชุมชนขึ้นได้หรือท้องที่ที่มีบ้านอยู่เป็นหย่อม ๆ ไม่เป็นระเบียบ ให้กำหนดจุดสมมุติขึ้นก่อนแล้วให้กำหนดบ้านเลขที่เริ่มต้นจากจุดสมมุตินั้น

ข้อ ๑๘ บริเวณพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกันหลายท้องที่ ให้นายทะเบียนแต่ละแห่งที่ท้องที่ติดกันนั้นทำความตกลงกันว่าถนน ตรอก ซอย แม่น้ำ ลำคลองสายใดที่ติดต่อกันระหว่างท้องที่ให้ติดบ้านเลขที่ ฝั่งใดเป็นขวาหรือซ้ายเหมือนกันโดยตลอด

ข้อ ๑๙ เมื่อได้กำหนดให้บ้านเลขที่แล้ว ต่อมามีบ้านปลูกสร้างขึ้นใหม่ระหว่างบ้านหลังใดก็ให้ใช้บ้านเลขที่ที่อยู่ใกล้ชิดนั้นแล้วเพิ่มตัวเลขไว้ท้าย เช่น ๕/๒, ๕/๓ เป็นบ้านเลขที่ที่ปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือถ้าบ้านใดรื้อถอนไป และมีบ้านปลูกสร้างขึ้นใหม่ ณ ที่เดิม หรือใกล้ชิดกับบ้านที่รื้อถอนไปก็ให้ใช้บ้านเลขที่ที่รื้อถอนนั้น ถ้าปลูกสร้างบ้านขึ้นใหม่ต่อจากบ้านที่มีบ้านเลขที่สูงสุดให้กำหนดบ้านเลขที่ที่ปลูกสร้างใหม่เรียงจากเลขหมายสูงสุดนั้นต่อไปตามลำดับ

ข้อ ๒๐ บ้านที่ปลูกสร้างในที่สาธารณะ หรือโดยบุกรุกป่าสงวน หรือโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคารหรือตามกฎหมายอื่น ให้ถือเป็นบ้านที่จะต้องกำหนดบ้านเลขที่ให้ตามระเบียบนี้ โดยในการจัดทำทะเบียนบ้านให้ระบุคำว่า “ทะเบียนบ้านชั่วคราว” ในแบบพิมพ์ทะเบียนบ้าน เมื่อได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วให้ขีดฆ่าคำว่า “ทะเบียนบ้านชั่วคราว” ออกไป

ตอนที่ ๓
จุดสมมุติในการให้บ้านเลขที่

ข้อ ๒๑ ถนนที่เป็นทางเข้าเขตชุมชน ให้ถือต้นทางของเขตชุมชนนั้นเป็นจุดสมมุติ

ข้อ ๒๒ ถนนที่ตั้งต้นจากริมฝั่งแม่น้ำ ริมคลอง หรือชายทะเล ให้ถือจากริมแม่น้ำ ริมคลอง หรือชายทะเลนั้นเป็นจุดสมมุติ

ข้อ ๒๓ ตรอก หรือซอย ให้ถือถนนใหญ่ซึ่งตรอกหรือซอยนั้นแยกออกมาเป็นจุดสมมุติ

ข้อ ๒๔ บ้านที่อยู่ริมน้ำไม่มีถนน ตรอก หรือซอย ให้ถือปากน้ำเป็นจุดสมมุติ

ข้อ ๒๕ จุดสมมุติอื่นๆ ที่เหมาะสม เช่น หมู่บ้านที่มีบ้านระเกะระกะให้จัดทำเส้นทางสมมุติขึ้นเสียก่อน แล้วจึงกำหนดบ้านเลขที่ให้

ตอนที่ ๔
วิธีติดบ้านเลขที่

ข้อ ๒๖ บ้านทั่วไปให้ติดบ้านเลขที่ที่ประตูบ้านทางเข้า หรือที่ที่คนภายนอกเห็นได้ง่าย

ข้อ ๒๗ บ้านที่มีรั้วบ้านโดยรอบ ให้ติดบ้านเลขที่ไว้ที่ประตูรั้วบ้านทางเข้า ถ้ารั้วบ้านมีประตูทางเข้าหลายทางให้ติดไว้ที่ประตูรั้วซึ่งใช้เข้าออกโดยปกติ

ข้อ ๒๘ บ้านที่อยู่ริมน้ำและมีศาลาท่าน้ำ ให้ติดบ้านเลขที่ไว้ที่ศาลาท่าน้ำของบ้านนั้นถ้าบ้านใดไม่มีศาลาท่าน้ำ ให้ติดไว้ที่บ้านซึ่งสามารถมองจากลำน้ำเห็นได้โดยชัดเจน

ข้อ ๒๙ บ้านที่มีรั้วบ้านแต่ไม่มีกรอบประตูรั้วบ้าน ให้ติดบ้านเลขที่ไว้ตรงเสาประตูรั้วบ้านทางเข้าด้านขวามือ ให้ตัวเลขสูงกว่าพื้นดินประมาณ ๒ เมตร

ข้อ ๓๐ บ้านที่มีรั้วบ้านและกรอบประตูรั้วบ้าน ให้ติดบ้านเลขที่ไว้ตรงกลางของขอบประตูรั้วบ้านเบื้องบน

ข้อ ๓๑ บ้านที่มีหลายชั้น และแยกการปกครองต่างหากจากกัน เช่น ห้องเช่า อาคารชุด ให้ติดบ้านเลขที่ทุกห้องเรียงตามลำดับจากห้องข้างล่างขึ้นไปหาชั้นบน

ตอนที่ ๕
การแจ้งเกี่ยวกับบ้าน

ข้อ ๓๒ เมื่อเจ้าบ้านหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอเลขประจำบ้าน ให้นายทะเบียนรับคำร้องตามแบบ ท.ร.๙ ตรวจสอบว่าบ้านที่ขอกำหนดเลขประจำบ้านปลูกสร้างอยู่ในเขตหรือนอกเขตประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และดำเนินการดังนี้

ก. กรณีบ้านปลูกสร้างอยู่ในเขตประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

(๑) เรียกตรวจหลักฐานแสดงสิทธิครอบครองที่ดินที่ปลูกสร้างบ้าน ไม่ว่าจะครอบครองในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ ผู้เช่าที่ดิน หรือได้รับอนุญาตจากเจ้าของที่ดิน หนังสืออนุญาตปลูกสร้าง หรือใบรับแจ้งการก่อสร้างอาคารที่ออกให้โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่น บัตรประจำตัวของผู้แจ้งและสำเนาบัตรประจำตัวของเจ้าของที่ดินหรือผู้มีอำนาจอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อการปลูกสร้างบ้าน

(๒) ตรวจสภาพบ้านที่ขอกำหนดเลขประจำบ้าน เป็นบ้านที่ปลูกสร้างเสร็จสมบูรณ์หรือสร้างเกือบเสร็จและสามารถเข้าอยู่อาศัยได้เป็นปกติอย่างเหมาะสม

(๓) กำหนดเลขประจำบ้านและเลขรหัสประจำบ้าน

(๔) ถ้าผู้ขอเลขประจำบ้านมีหลักฐานแสดงสิทธิครอบครองที่ดินที่ปลูกสร้างบ้าน แต่ไม่มีหลักฐานการขออนุญาตปลูกสร้างหรือใบรับแจ้งการก่อสร้าง ให้นายทะเบียนกำหนดเลขประจำบ้านและเลขรหัสประจำบ้านเป็นบ้านชั่วคราว และแนะนำเจ้าบ้านให้ดำเนินการขออนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร แล้วนำหลักฐานพร้อมสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาแก้ไขโดยขีดฆ่าคำว่า “ชั่วคราว” ออกและบันทึกการแก้ไขพร้อมลงวันเดือนปีที่แก้ไขและลงชื่อนายทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน

(๕) ถ้าผู้ขอเลขประจำบ้านไม่มีหลักฐานแสดงสิทธิครอบครองที่ดินที่ปลูกสร้างบ้าน ให้นายทะเบียนกำหนดเลขประจำบ้านและเลขรหัสประจำบ้านเป็นบ้านชั่วคราว และให้บันทึกข้อความไว้ในสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านว่า "ผู้ใดจะอ้างทะเบียนบ้านชั่วคราวฉบับนี้เพื่อแสดงว่าตนมีสิทธิ ในที่ดินหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่บ้านหลังนี้ตั้งอยู่มิได้"

ข. กรณีบ้านปลูกสร้างอยู่นอกเขตประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

(๑) เรียกตรวจหลักฐานแสดงสิทธิครอบครองที่ดินที่ปลูกสร้างบ้าน ไม่ว่าจะครอบครองในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ ผู้เช่าที่ดิน หรือได้รับอนุญาตจากเจ้าของที่ดิน บัตรประจำตัวของผู้แจ้งและสำเนาบัตรประจำตัวของเจ้าของที่ดินหรือผู้มีอำนาจอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อการปลูกสร้างบ้าน

(๒) ตรวจสภาพบ้านที่ขอกำหนดเลขประจำบ้าน เป็นบ้านที่ปลูกสร้างแล้วเสร็จหรือสร้างเกือบเสร็จและสามารถเข้าอยู่อาศัยได้เป็นปกติอย่างเหมาะสม

(๓) กำหนดเลขประจำบ้านและเลขรหัสประจำบ้าน

(๔) ถ้าผู้ขอเลขประจำบ้านไม่มีหลักฐานแสดงสิทธิครอบครองที่ดินที่ปลูกสร้างบ้านให้นายทะเบียนกำหนดเลขประจำบ้านและเลขรหัสประจำบ้านเป็นบ้านชั่วคราว และให้บันทึกข้อความไว้ในสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านว่า "ผู้ใดจะอ้างทะเบียนบ้านชั่วคราวฉบับนี้เพื่อแสดงว่าตนมีสิทธิ ในที่ดินหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่บ้านหลังนี้ตั้งอยู่มิได้"

กรณีเจ้าบ้านหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้าน ให้นายทะเบียนรับคำร้องตามแบบ ท.ร.๙ ตรวจสอบว่าบ้านที่ขอกำหนดเลขประจำบ้านปลูกสร้างอยู่ในเขตหรือนอกเขตประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ก (๑) - (๔) หรือข้อ ข (๑) – (๓) แล้วรวบรวมหลักฐานส่งให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อจัดทำทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านชั่วคราว แล้วแต่กรณี"

ข้อ ๓๒/๑ เมื่อเจ้าของอาคารหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าของอาคารแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอเลขประจำอาคารให้นายทะเบียนรับคำร้องตามแบบ ท.ร.๙ ตรวจสอบว่าอาคารที่ขอกำหนดเลขประจำอาคารปลูกสร้างอยู่ในเขตหรือนอกเขตประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และดำเนินการเช่นเดียวกับการขอกำหนดเลขประจำบ้านตามข้อ ๓๒

ข้อ ๓๒/๒ เมื่อเจ้าบ้านหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอเลขประจำบ้านกรณีบ้านอยู่ระหว่างการก่อสร้างให้นายทะเบียนรับคำร้องตามแบบ ท.ร.๙ แล้วดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบว่าบ้านที่ขอกำหนดเลขประจำบ้านปลูกสร้างอยู่ในเขตหรือนอกเขตประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

(๒) ตรวจหลักฐานแสดงสิทธิครอบครองที่ดินที่ปลูกสร้างบ้านหลังดังกล่าว และการขออนุญาตปลูกสร้างบ้าน

(๓) ตรวจสภาพบ้าน โดยบ้านแต่ละหลังที่จะกำหนดเลขประจำบ้านให้ได้อย่างน้อยจะต้องมีการก่อสร้างในส่วนที่เป็นรากฐานของบ้านและมุงหลังคาเรียบร้อยแล้ว หรือถ้าเป็นตึกหรืออาคารชุดหรืออาคารลักษณะอื่นในทำนองเดียวกัน จะต้องมีการก่อสร้างเป็นปริมาณงานไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ โดยมีหนังสือรับรองจากวิศวกรหรือนายช่างโยธาที่ควบคุมการก่อสร้าง

(๔) กำหนดเลขประจำบ้าน และเลขรหัสประจำบ้านชั่วคราว

(๕) จัดทำทะเบียนบ้านชั่วคราว และสำเนาทะเบียนบ้านชั่วคราวฉบับเจ้าบ้านโดยระบุข้อความว่า "บ้านอยู่ระหว่างก่อสร้าง" สำหรับบ้านที่มีหลักฐานการอนุญาตปลูกสร้าง หรือ "บ้านอยู่ระหว่างก่อสร้าง (ไม่มีใบอนุญาตปลูกสร้าง)" สำหรับบ้านที่ไม่มีหลักฐานการอนุญาตปลูกสร้าง

(๖) มอบสำเนาทะเบียนบ้านชั่วคราวฉบับเจ้าบ้านพร้อมหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้แจ้ง

ความในข้อนี้ให้ใช้กับการขอเลขประจำอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นอันมิใช่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย และการจัดทำทะเบียนอาคารชั่วคราวที่อยู่ระหว่างก่อสร้างด้วย

ข้อ ๓๓ กรณีที่มีการดัดแปลงบ้านหรือกระทำการใด ๆ จนเกิดสภาพเป็นบ้านใหม่โดยแยกออกจากบ้านเดิม การขอบ้านเลขที่บ้านใหม่ให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๒

ข้อ ๓๔ กรณีมีการแจ้งการรื้อบ้าน ให้นายทะเบียนปฏิบัติ ดังนี้

กรณีแจ้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) รับแจ้งตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๑๖)

(๒) ตรวจสอบหลักฐานของผู้แจ้ง

(๓) ตรวจสอบว่าได้มีการรื้อบ้าน

(๔) ให้นายทะเบียนจำหน่ายทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านพร้อมหมายเหตุการจำหน่ายไว้ แล้วแยกเก็บไว้ต่างหาก

(๕) ดำเนินการแจ้งย้ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน ตามระเบียบว่าด้วยการแจ้งการย้ายที่อยู่

(๖) รายงานการจำหน่ายทะเบียนบ้านตามระเบียบในข้อ ๑๓๒ (๔)

กรณีแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งผู้ซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ดำเนินการตามวรรคสอง (๑) - (๓)

(๒) รวบรวมหลักฐานส่งไปยังนายทะเบียนอำเภอเพื่อดำเนินการตามวรรคสอง (๔) - (๖)

กรณีที่มีการดัดแปลงบ้านหรือกระทำการใด ๆ จนบ้านดังกล่าวไม่มีสภาพบ้านให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการรื้อบ้าน

ข้อ ๓๔/๑ กรณีสำนักทะเบียนตรวจพบหรือได้รับแจ้งจากบุคคลใดว่าบ้านที่มีเลขประจำบ้านหลังใดถูกรื้อหรือถูกปล่อยทิ้งร้างจนไม่มีสภาพความเป็นบ้านโดยเจ้าบ้านหรือผู้อยู่ในบ้านไม่ได้แจ้งการรื้อบ้านต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบว่าได้มีการรื้อบ้าน หรือไม่มีสภาพความเป็นบ้านแล้ว

(๒) สอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งมีภูมิลำเนาหรืออาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว

(๓) หากผลการตรวจสอบและสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าบ้านถูกรื้อหรือไม่มีสภาพความเป็นบ้านมาแล้วเป็นเวลาไม่ถึง ๑๘๐ วัน ให้นายทะเบียนจัดทำประกาศสำนักทะเบียนแจ้งข้อความให้เจ้าบ้านหรือผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านของบ้านดังกล่าวมาติดต่อเพื่อแจ้งย้ายออกและจำหน่ายทะเบียนบ้านภายใน ๓๐ วันนับแต่วันปิดประกาศ โดยให้ระบุวันเดือนปีที่ครบกำหนดไว้ด้วยสำหรับการปิดประกาศ ให้ปิด ณ สำนักทะเบียน ๑ ฉบับ บริเวณพื้นที่ชุมชน ๑ ฉบับ และบริเวณที่บ้านหลังดังกล่าวเคยตั้งอยู่หรือตั้งอยู่อีก ๑ ฉบับ

(๔) เมื่อครบกำหนดเวลา ๓๐ วันตามที่กำหนดไว้ในประกาศของสำนักทะเบียนแล้วไม่มีเจ้าบ้านหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านมาติดให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจำหน่ายเลขประจำบ้านและทะเบียนบ้านโดยปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๓๔ ยกเว้นการย้ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้านให้แจ้งย้ายไปไว้ในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนโดยปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๘๑

(๕) กรณีผลการตรวจสอบและสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าบ้านถูกรื้อหรือไม่มีสภาพความเป็นบ้านมาแล้วเป็นเวลาเกินกว่า ๑๘๐ วัน ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการเช่นเดียวกับ (๔) โดยไม่ต้องจัดทำประกาศสำนักทะเบียน

ข้อ ๓๕ กรณีบ้านถูกทำลายจนหมดสภาพความเป็นบ้าน ให้นายทะเบียนปฏิบัติ ดังนี้

กรณีมีการแจ้งให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๔

กรณีไม่มีการแจ้งภายใน ๑๕ วันนับแต่บ้านถูกทำลาย ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) บันทึกสาเหตุที่บ้านถูกทำลายในทะเบียนบ้านพร้อมระบุข้อความด้วยหมึกสีแดงไว้ด้านหน้าใต้คำว่าทะเบียนบ้านว่า "ทะเบียนบ้านชั่วคราว" โดยให้ถือว่าเป็นทะเบียนบ้าน

(๒) ติดต่อเจ้าบ้านมาดำเนินการแจ้งย้ายที่อยู่โดยเร็ว

(๓) หากเกิน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่บ้านถูกทำลาย ให้ดำเนินการแจ้งการย้ายไม่ทราบที่อยู่ตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๘๑

(๔) ขีดฆ่าคำว่า "ทะเบียนบ้านชั่วคราว" เมื่อได้มีการปลูกสร้างบ้านใหม่แทนที่บ้านถูกทำลายพร้อมบันทึกการแก้ไขในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๓๖ กรณีที่รายการของบ้านในทะเบียนบ้านผิดไปจากข้อเท็จจริงให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เมื่อเจ้าบ้านมาแจ้ง ให้นายทะเบียนตรวจสอบและแก้ไขให้

(๒) เมื่อนายทะเบียนตรวจพบให้แก้ไขในทะเบียนบ้านพร้อมทั้งแจ้งเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตรงกันต่อไป

ข้อ ๓๗ กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครอง ให้ถือปฏิบัติดังนี้

การตั้งหมู่บ้านใหม่

(๑) ให้ใช้บ้านเลขที่และเลขรหัสประจำบ้านที่ได้กำหนดไว้เดิมต่อไป

(๒) ให้นายทะเบียนแก้ไขเฉพาะรายการ "หมู่ที่..." ในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านให้ตรงกับ "หมู่ที่" ที่ได้ประกาศจัดตั้ง

การเปลี่ยนแปลงเขตตำบล

(๑) โอนหมู่บ้านทั้งหมู่บ้านจากตำบลหนึ่งไปขึ้นการปกครองกับอีกตำบลหนึ่ง หรือการจัดตั้งตำบลขึ้นใหม่ ให้นายทะเบียนแก้ไขเฉพาะรายการ หมู่ที่และตำบลในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านเท่านั้น

(๒) โอนหมู่บ้านเพียงบางส่วนของตำบลหนึ่งไปขึ้นการปกครองกับอีกตำบลหนึ่งให้นายทะเบียนแก้ไขเฉพาะรายการที่เปลี่ยนแปลงไปให้ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง

การจัดตั้งสำนักทะเบียนขึ้นใหม่หรือการเปลี่ยนเขตสำนักทะเบียน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้สำนักทะเบียนเดิมจัดทำบัญชีเอกสารมอบทะเบียนบ้านให้สำนักทะเบียนใหม่พร้อมทั้งหลักฐานทะเบียนราษฎรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) สำนักทะเบียนใหม่แก้ไขรายการของบ้านในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านให้ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง

การแก้ไขรายการของบ้านในทะเบียนบ้านในกรณีดังกล่าวข้างต้น ให้นายทะเบียนจัดทำรายงานการแก้ไขตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๙)

ข้อ ๓๘ กรณีที่นายทะเบียนเห็นสมควรที่จะให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ้านเลขที่ในเขตสำนักทะเบียนทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้ดำเนินการได้โดยดำเนินการ ดังนี้

(๑) ประกาศให้ราษฎรหรือเจ้าบ้านในเขตที่จะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ้านเลขที่ให้ทราบก่อนไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

(๒) จัดทำแผนผังของบริเวณที่จะดำเนินการโดยสังเขป

(๓) กำหนดบ้านเลขที่ขึ้นใหม่ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการกำหนดบ้านเลขที่

(๔) แก้ไขเปลี่ยนแปลงบ้านเลขที่ในทะเบียนบ้านและแจ้งเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาแก้ไขให้ถูกต้อง

(๕) รายงานการแก้ไขตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๙)

(๖) แจ้งให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ไปรษณีย์ การประปาหรือการไฟฟ้า เป็นต้น เพื่อเป็นการประสานต่อไป

ข้อ ๓๙ กรณีมีบ้านเลขที่ซ้ำกัน ให้นายทะเบียนกำหนดบ้านเลขที่ให้ใหม่ โดยดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ตรวจสอบและสอบสวนข้อเท็จจริงว่าบ้านหลังใดได้บ้านเลขที่นั้นมาก่อน ทั้งนี้ ให้ถือว่าบ้านเลขที่ที่กำหนดให้ก่อนเป็นบ้านเลขที่ที่ถูกต้อง เว้นแต่นายทะเบียนจะเห็นสมควรกำหนดบ้านเลขที่ให้ใหม่ก็ให้ดำเนินการได้

(๒) ในการกำหนดบ้านเลขที่ให้ใหม่แก่บ้านหลังที่ซ้ำ ให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการขอบ้านเลขที่ใหม่โดยอนุโลม โดยไม่ต้องให้เจ้าบ้านแจ้ง

(๓) แจ้งเจ้าบ้านทราบและให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาแก้ไขให้ถูกต้องตรงกัน

(๔) รายงานการกำหนดบ้านเลขที่ตาม (๒) ตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๘)

ส่วนที่ ๓
การจัดทำทะเบียนราษฎร
ตอนที่ ๑
ทะเบียนบ้านและทะเบียนอาคาร

ข้อ ๔๐ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งกำหนดเลขประจำบ้านหรือเลขประจำอาคารให้บ้านหรืออาคารหลังใดแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) จัดสร้างรายการทะเบียนบ้าน หรือทะเบียนอาคารในระบบฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๒) กำหนดเลขรหัสประจำบ้าน หรือเลขรหัสประจำอาคาร สำหรับบ้านหรืออาคารหลังนั้น

(๓) พิมพ์สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือสำเนาทะเบียนอาคารฉบับเจ้าของอาคารสำหรับบ้านหรืออาคารหลังนั้น

(๔) มอบสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือสำเนาทะเบียนอาคารฉบับเจ้าของอาคารให้แก่เจ้าบ้านหรือเจ้าของอาคารแล้วแต่กรณีพร้อมลงลายมือชื่อผู้มอบและผู้รับมอบไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๔๑ กรณีเจ้าบ้านหรือผู้ได้รับมอบหมายยื่นคำร้องขอรับสำเนาทะเบียนบ้านใหม่ เนื่องจากสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเดิมสูญหาย หรือถูกทำลาย ให้นายทะเบียนดำเนินการดังนี้

(๑) รับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับทะเบียนราษฎรสูญหายหรือถูกทำลาย ตามแบบ ท.ร. ๑๕

(๒) จัดทำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านขึ้นใหม่และให้ลงรายการในช่องบันทึกในสำเนาทะเบียนบ้านที่จัดทำขึ้นใหม่ว่า “แทนฉบับเดิมที่สูญหาย” หรือ “แทนฉบับเดิมที่ถูกทำลาย”

(๓) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) มอบสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านให้แก่เจ้าบ้านหรือผู้ได้รับมอบหมาย โดยให้ลงลายมือชื่อผู้มอบและผู้รับมอบไว้เป็นหลักฐาน

กรณีสำเนาทะเบียนอาคารฉบับเจ้าของอาคารสูญหาย หรือถูกทำลาย ให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) - (๔)

ข้อ ๔๒ กรณีเจ้าบ้านหรือผู้ได้รับมอบหมายยื่นคำร้องขอรับสำเนาทะเบียนบ้านใหม่ เนื่องจากสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเดิมชำรุดจนใช้การไม่ได้ ให้นายทะเบียนดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่ชำรุด คืนจากผู้ยื่นคำร้อง

(๒) จัดทำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านขึ้นใหม่และให้ลงรายการในช่องบันทึกในสำเนาทะเบียนบ้านที่จัดทำขึ้นใหม่ว่า “แทนฉบับเดิมที่ชำรุดฯ”

(๓) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) มอบสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านให้แก่เจ้าบ้านหรือผู้ได้รับมอบหมาย โดยให้ลงลายมือชื่อผู้มอบและผู้รับมอบไว้เป็นหลักฐาน

กรณีสำเนาทะเบียนอาคารฉบับเจ้าของอาคารชำรุดจนใช้การไม่ได้ ให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) – (๔)

ข้อ ๔๓ ทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ใช้ลงรายการของคนที่มีสัญชาติไทยและคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรและมีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว

ข้อ ๔๔ ทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓) ใช้ลงรายการของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๔๕ ทะเบียนอาคาร (ท.ร.๑๔ อ) เป็นทะเบียนสำหรับใช้ลงรายการของอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นอันมิใช่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย อย่างน้อยต้องมีรายการบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นเจ้าของอาคาร สภาพของอาคาร วัตถุประสงค์ของอาคาร สถานที่ตั้งของอาคาร การอนุญาตก่อสร้าง

ตอนที่ ๒
ทะเบียนบ้านกลาง

ข้อ ๔๖ ทะเบียนบ้านกลางไม่ใช่ทะเบียนบ้าน แต่เป็นทะเบียนที่ใช้สำหรับลงรายการบุคคลที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้าน และบุคคลที่อยู่ระหว่างการติดตามตัวตามหมายจับของศาล

ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งจัดทำทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนไว้แห่งละ ๑ ฉบับ แต่หากมีความจำเป็นต้องมีทะเบียนบ้านกลางมากกว่า ๑ ฉบับ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งเหตุความจำเป็นและขออนุมัติผู้อำนวยการทะเบียนกลางก่อน

ข้อ ๔๗ ให้กำหนดเลขรหัสประจำบ้านในทะเบียนบ้านกลางแห่งละ ๑ รหัส

ข้อ ๔๘ ผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลที่มีรายการอยู่ในทะเบียนบ้านกลางอาจยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนคัดหรือคัดและรับรองสำเนารายการตามทะเบียนบ้านกลางเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงรายการบุคคลได้ แต่ไม่สามารถใช้ยืนยันรายการที่อยู่และสถานะของบุคคลนั้นได้

ข้อ ๔๙ แบบพิมพ์ทะเบียนบ้านกลางให้ใช้แบบพิมพ์ดังต่อไปนี้

คนที่มีสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวให้ใช้แบบพิมพ์ทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔)

คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในลักษณะชั่วคราว หรือเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้ใช้แบบพิมพ์ทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓)

ให้เขียนหรือประทับคำว่า “ทะเบียนบ้านกลาง” ใต้คำว่าทะเบียนบ้านในแบบพิมพ์ทะเบียนบ้านที่นำมาใช้เป็นทะเบียนบ้านกลาง

ตอนที่ ๓
ทะเบียนคนเกิด

ข้อ ๕๐ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งการเกิด ให้แนะนำผู้แจ้งแจ้งชื่อคนเกิดพร้อมกับการแจ้งการเกิด และพิจารณาด้วยว่าชื่อที่แจ้งนั้นถูกต้องตามหลักการการตั้งชื่อบุคคลหรือไม่ ถ้ายังไม่ถูกต้องก็แนะนำให้ตั้งชื่อเสียใหม่ให้ถูกต้อง

ข้อ ๕๑ การรับแจ้งการเกิด กรณีที่ผู้แจ้งไม่มีหลักฐานหรือไม่สามารถแสดงหลักฐานประกอบการแจ้งได้ ให้นายทะเบียนบันทึกถึงสาเหตุหรือความจำเป็นไว้ และอาจสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อให้ได้รายละเอียดหรือข้อเท็จจริงประกอบการออกสูติบัตรให้มากที่สุด

ข้อ ๕๒ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งว่าคนมีสัญชาติไทยเกิดในบ้าน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านและบัตรประจำตัวของผู้แจ้ง หรือบัตรประจำตัวบิดามารดา (ถ้ามี) หนังสือรับรองการเกิด (ถ้ามี) แล้วตรวจสอบกับทะเบียนบ้าน

(๒) ลงรายการในสูติบัตร ทั้ง ๓ ตอน

(๓) เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

(๔) มอบสูติบัตร ตอนที่ ๑ และหลักฐานประกอบการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๕) สูติบัตร ตอนที่ ๒ รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๑)

(๖) สูติบัตร ตอนที่ ๓ ส่งหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

กรณีแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งผู้ซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) รับแจ้งตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๓)

(๒) ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑)

(๓) รวบรวมหลักฐานส่งให้นายทะเบียนอำเภอดำเนินการต่อไป

(๔) นายทะเบียนอำเภอดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๒) - (๖)

ข้อ ๕๓ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งว่าคนไม่มีสัญชาติไทยเกิดในบ้าน ให้ดำเนินการตามข้อ ๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) - (๖) เว้นแต่การเพิ่มชื่อคนเกิดให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) ของบ้านที่มีคนเกิด

ข้อ ๕๔ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งว่าคนมีสัญชาติไทยเกิดนอกบ้าน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกบัตรประจำตัวของผู้แจ้ง บัตรประจำตัวของบิดามารดา (ถ้ามี)

(๒) ลงรายการในสูติบัตร ทั้ง ๓ ตอน

(๓) เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน

(๔) มอบสูติบัตร ตอนที่ ๑ และหลักฐานประกอบการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๕) สูติบัตร ตอนที่ ๒ รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๑)

(๖) สูติบัตร ตอนที่ ๓ ส่งหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

(๗) แนะนำให้ผู้แจ้งดำเนินการแจ้งการย้ายที่อยู่คนเกิดใหม่ไปยังภูมิลำเนาที่อยู่อาศัยต่อไป

กรณีแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งผู้ซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) รับแจ้งตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๓)

(๒) ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑)

(๓) รวบรวมหลักฐานส่งให้นายทะเบียนอำเภอดำเนินการต่อไป

(๔) นายทะเบียนอำเภอดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๒) - (๗)

ข้อ ๕๕ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งว่าคนไม่มีสัญชาติไทยเกิดนอกบ้าน ให้ดำเนินการตามข้อ ๕๔ วรรคหนึ่ง (๑) - (๗) กรณีบิดาหรือมารดามีชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) ให้แนะนำผู้แจ้งดำเนินการแจ้งการย้ายที่อยู่คนเกิดใหม่ไปยังภูมิลำเนาที่อยู่อาศัยของบิดาหรือมารดา

ข้อ ๕๖ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งว่ามีคนเกิดในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ให้ดำเนินการตามข้อ ๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) - (๖) เว้นแต่การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้ดำเนินการดังนี้

คนในท้องที่ ให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) หรือทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) ของบิดา มารดา หากบิดามารดาไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน ให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน

คนต่างท้องที่ ให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกลาง (ท.ร. ๑๔) หรือทะเบียนบ้านกลาง (ท.ร. ๑๓) ของสำนักทะเบียน แล้วแต่กรณี แล้วให้แนะนำผู้แจ้งดำเนินการแจ้งการย้ายที่อยู่คนเกิดใหม่ไปยังภูมิลำเนาที่อยู่อาศัยต่อไป

ข้อ ๕๖/๑ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดในท้องที่สำนักทะเบียนอื่น ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้ง ได้แก่ บัตรประจำตัวของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมายของเด็กที่เกิด (ถ้ามี) หรือบัตรประจำตัวของผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบิดา มารดาหรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมาย (ถ้ามี) สำเนาทะเบียนบ้านที่ปรากฏชื่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กที่เกิด หนังสือมอบหมาย (ถ้ามี) และหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) หรือผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ เช่น ผลการตรวจสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอที่ตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือซึ่งแสดงความสัมพันธ์การเป็นบิดาหรือมารดาของเด็กที่เกิด

(๒) สอบสวนผู้แจ้ง บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กที่เกิดให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่แจ้งการเกิด ณ สำนักทะเบียนท้องที่ที่เด็กเกิด ประวัติของเด็กที่เกิด และสถานที่อยู่ปัจจุบันของเด็กและบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

(๓) เมื่อตรวจสอบพยานหลักฐานแล้วเห็นว่าเด็กที่เกิดเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักร โดยยังไม่ได้แจ้งการเกิดและมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่กับบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตท้องที่สำนักทะเบียนที่แจ้งเกิด ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งออกสูติบัตร ท.ร. ๑ หรือ ท.ร. ๓ แล้วแต่กรณี และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) เพิ่มชื่อเด็กที่เกิดในทะเบียนบ้าน และมอบสูติบัตร ตอนที่ ๑ พร้อมทั้งหลักฐานประกอบการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

ข้อ ๕๗ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการเกิดเกินกำหนดของผู้มีสัญชาติไทย ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้ง ได้แก่ บัตรประจำตัวของบิดา มารดา หรือเจ้าบ้านของบ้านที่มีการเกิด (ถ้ามี) หรือบัตรประจำตัวของผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบิดา มารดา หรือเจ้าบ้าน (ถ้ามี) สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) หนังสือมอบหมาย (ถ้ามี) หนังสือรับรองการเกิด (ถ้ามี)

(๒) ตรวจรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเพื่อตรวจสอบว่ามีการแจ้งการเกิดและมีรายการบุคคลของคนที่เกิดในทะเบียนบ้านหรือไม่

(๓) ออกใบรับแจ้งการเกิด (ท.ร. ๑๐๐) ให้กับผู้แจ้งการเกิด

(๔) พิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของคนที่เกิดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็ก ที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง

(๕) เมื่อได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากนายอำเภอว่าคนที่เกิดนั้นเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรและเป็นผู้มีสัญชาติไทย ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการเปรียบเทียบคดีความผิด และออกสูติบัตร (ท.ร. ๒) ให้แก่ผู้แจ้ง

(๖) เพิ่มชื่อคนที่เกิดเข้าในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) หรือทะเบียนบ้านกลาง (ท.ร. ๑๔) แล้วแต่กรณี

(๗) กรณีนายอำเภอแจ้งผลการพิจารณาว่าคนที่เกิดไม่ได้เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย หรือไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของบุคคลดังกล่าวได้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่บุคคลนั้นตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางที่เกี่ยวด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

ถ้าการแจ้งการเกิดเกินกำหนดตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่อื่นที่ไม่ใช่ท้องที่ที่เกิด ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้งการเกิด ได้แก่หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) หรือผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ เช่น ผลการตรวจสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ ที่ตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือซึ่งแสดงความสัมพันธ์การเป็นบิดาหรือมารดาของคนที่เกิด สำเนาทะเบียนบ้านที่ปรากฏชื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองของคนที่เกิดซึ่งต้องเป็นทะเบียนบ้านในเขตท้องที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่แจ้งการเกิด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการเกิดหรือการตายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่อื่น แล้วดำเนินการตาม (๒) ถึง (๗) รวมทั้งเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กรณีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นการแจ้งการเกิดสำหรับเด็กที่มีอายุไม่เกินเจ็ดปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้องให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นรับผิดชอบการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่เกิดแทนนายอำเภอ โดยดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งโดยอนุโลม

ข้อ ๕๘ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการเกิดเกินกำหนดสำหรับคนที่ไม่มีสัญชาติไทย ให้ดำเนินการตามข้อ ๕๗ เว้นแต่การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้ดำเนินการตาม ข้อ ๕๓ หรือข้อ ๕๕ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๘ ทวิ การรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดตามข้อ ๕๗ และข้อ ๕๘ ของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๗ ปีขึ้นไป ให้นายทะเบียนเรียกรูปถ่ายของบุคคลที่ขอแจ้งการเกิดจากผู้แจ้ง จำนวน ๑ รูป และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ขอแจ้งการเกิด ผู้แจ้ง และพยานบุคคลที่ให้การรับรอง รวมทั้งให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในแบบ ท.ร. ๒๕ ต่อหน้านายทะเบียน แล้วเสนอนายอำเภอท้องที่พร้อมหลักฐานอื่นเพื่อพิจารณา

เมื่อนายทะเบียนได้ดำเนินการรับแจ้งการเกิดแล้ว ให้ส่งแบบ ท.ร. ๒๕ รายงานไปยังสำนักทะเบียนกลางภายใน ๕ วัน เพื่อจัดเก็บข้อมูลตามวิธีการที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด และเมื่อสำนักทะเบียนได้รับแบบ ท.ร. ๒๕ ดังกล่าวกลับคืนแล้ว ให้ดำเนินการจัดเก็บไว้ในที่ปลอดภัยอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบหรือค้นหาได้โดยง่าย

ข้อ ๕๙ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในเขตพื้นที่ขอแจ้งการเกิดให้กับเด็กในสภาพแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้ง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวผู้แจ้ง สำเนาทะเบียนบ้านของสถานสงเคราะห์หรือสถานที่ที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นซึ่งรับตัวเด็กที่ขอแจ้งการเกิดไว้ และบันทึกการรับตัวเด็ก

(๒) ตรวจรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเพื่อตรวจสอบว่ามีการแจ้งการเกิดและมีรายการบุคคลของเด็กที่ขอแจ้งการเกิดในทะเบียนบ้านหรือไม่

(๓) ออกใบรับแจ้งการเกิด (ท.ร. ๑๐๐) ให้กับผู้แจ้งการเกิด

(๔) พิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่แจ้งการเกิดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง

(๕) เมื่อได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากนายอำเภอว่าเด็กที่แจ้งการเกิดเป็นผู้ที่เกิด ในราชอาณาจักรและเป็นผู้มีสัญชาติไทย ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นออกสูติบัตร ท.ร. ๑ หรือ ท.ร. ๒ แล้วแต่กรณีให้แก่ผู้แจ้ง แต่ถ้าผลการพิจารณาแจ้งว่าเด็กเกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย ให้ออกสูติบัตร ท.ร. ๓ ให้แก่ผู้แจ้ง

(๖) เพิ่มชื่อเด็กที่แจ้งการเกิดเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ หรือ ท.ร. ๑๓ แล้วแต่กรณี ของสถานสงเคราะห์หรือสถานที่ที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นซึ่งรับตัวเด็กที่ขอแจ้งการเกิดไว้

(๗) กรณีนายอำเภอแจ้งผลการพิจารณาว่าเด็กที่แจ้งการเกิดไม่ได้เกิดในราชอาณาจักร และไม่ได้รับสัญชาติไทย หรือไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กได้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่ผู้แจ้งตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางที่เกี่ยวด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

ข้อ ๕๙/๑ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนที่จดทะเบียนตามกฎหมายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กตามรายชื่อหน่วยงานที่กระทรวงมหาดไทยประกาศซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ขอแจ้งการเกิดให้กับเด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งที่อยู่ในความอุปการะหรือการสงเคราะห์ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวผู้แจ้ง สำเนาทะเบียนบ้านของหน่วยงานที่ให้การอุปการะหรือดูแลช่วยเหลือเด็กที่ขอแจ้งการเกิด และหลักฐานการรับตัวเด็กไว้ดูแลหรืออุปการะ

(๒) ตรวจรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเพื่อตรวจสอบว่ามีการแจ้งการเกิดและมีรายการบุคคลของเด็กที่ขอแจ้งการเกิดในทะเบียนบ้านหรือไม่

(๓) ออกใบรับแจ้งการเกิด (ท.ร. ๑๐๐) ให้กับผู้แจ้งการเกิด

(๔) ดำเนินการตามข้อ ๕๙ (๔) (๕) และ (๖) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี

ข้อ ๖๐ การแจ้งเกิดตามข้อ ๕๙ ให้นายทะเบียนลงรายการของเด็กตามข้อเท็จจริงเท่าที่สามารถจะทราบได้ รายการใดไม่ทราบให้ทำเครื่องหมาย "-" ไว้

ข้อ ๖๐/๑ สูติบัตร ตอนที่ ๒ ที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้จัดทำขึ้นตามระเบียบนี้ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหรือข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ให้สำนักทะเบียนจัดเก็บไว้เป็นทะเบียนคนเกิดของสำนักทะเบียน

ข้อ ๖๐/๒ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการเกิดหรือ รับแจ้งการเกิดเกินกำหนดของผู้ใดแล้ว ให้ออกบัตรทะเบียนคนเกิดตามแบบ ท.ร. ๒๖ ตอนที่ ๑ มอบให้ผู้แจ้งพร้อมกับสูติบัตรเพื่อใช้เป็นหลักฐานประจำตัวผู้ที่ได้รับแจ้งการเกิดโดยนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจะต้องจัดทำทะเบียนคุมการออกบัตร ท.ร. ๒๖ ให้ถูกต้องและให้ผู้แจ้งลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือรับบัตร ท.ร. ๒๖ ในทะเบียนคุมทุกรายให้ชัดเจน ส่วน ท.ร. ๒๖ ตอนที่ ๒ ให้รายงานไปพร้อมกับสูติบัตร ตอนที่ ๒

ข้อ ๖๐/๓ กรณีบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีความประสงค์จะขอบัตรทะเบียนคนเกิดให้แก่บุตรหรือผู้อยู่ในปกครอง แล้วแต่กรณี ที่ได้แจ้งการเกิดและมีชื่อในทะเบียนบ้านก่อนที่จะมีการจัดทำบัตรทะเบียนคนเกิดตามระเบียบนี้ หรือขอมีบัตรทะเบียนคนเกิดใหม่แทนฉบับเดิมที่สูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญให้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนแห่งที่เด็กมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและเมื่อได้รับคำร้องแล้วให้นายทะเบียนดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบบัตรประจำตัวของผู้แจ้ง สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่เด็กมีชื่อและรายการบุคคล สูติบัตรหรือสำเนาทะเบียนคนเกิดของเด็กที่จะขอบัตร ท.ร. ๒๖

(๒) กรณีบัตรทะเบียนคนเกิดสูญหายหรือถูกทำลาย ให้นายทะเบียนรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรสูญหายหรือถูกทำลาย และตรวจสอบรายการในทะเบียนคุมการออกบัตร ท.ร. ๒๖ หรือฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(๓) กรณีชำรุดในสาระสำคัญ ให้เรียกบัตร ท.ร. ๒๖ ที่ชำรุดฯ คืนจากผู้แจ้ง และตรวจสอบรายการในทะเบียนคุมการออกบัตร ท.ร. ๒๖ หรือฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(๔) เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นอนุญาต ให้ดำเนินการออกบัตร ท.ร. ๒๖ ให้กับผู้แจ้ง โดยการลงรายการในบัตร ท.ร. ๒๖ ให้คัดลอกหรือพิมพ์ข้อความตามรายการที่ปรากฏในทะเบียนคนเกิด (สูติบัตร ตอนที่ ๒) ทั้งนี้ ในกรณีการออกบัตร ท.ร. ๒๖ แทนฉบับเดิมที่สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดฯ ให้ระบุข้อความว่า "ใบแทน" ไว้ด้านหน้าของบัตร ท.ร. ๒๖ ด้วย

(๕) ลงทะเบียนคุมการออกบัตร ท.ร. ๒๖ ตามข้อ ๖๐/๒ และมอบบัตร ท.ร. ๒๖ ให้ผู้แจ้ง

(๖) ส่ง ท.ร. ๒๖ ตอนที่ ๒ รายงานไปพร้อมกับสูติบัตร ตอนที่ ๒

ข้อ ๖๐/๔ การจัดทำบัตรทะเบียนคนเกิดตามข้อ ๖๐/๒ และข้อ ๖๐/๓ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการออกบัตร ท.ร. ๒๖ ให้แก่ผู้ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุก่อนสิบห้าปีบริบูรณ์เท่านั้น

การจัดทำบัตรทะเบียนคนเกิดสำหรับเด็กที่มีอายุไม่เกินหนึ่งปีไม่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือเด็กในบัตร และให้นายทะเบียนแจ้งต่อผู้ที่แจ้งการเกิดให้ขอเปลี่ยนบัตรทะเบียนคนเกิดเมื่อเด็กมีอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์

ตอนที่ ๔
ทะเบียนคนตาย

ข้อ ๖๑ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งว่ามีคนในท้องที่ตายในบ้าน ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบบัตรประจำตัวของผู้แจ้ง หนังสือรับรองการตาย (ถ้ามี) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่คนตายมีชื่อและรายการบุคคล (ถ้ามี)

(๒) ลงรายการในมรณบัตร ทั้ง ๓ ตอน

(๓) จำหน่ายรายการคนตายในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน โดยประทับคำว่า "ตาย" สีแดงไว้หน้ารายการคนตาย

(๔) มอบมรณบัตร ตอนที่ ๑ และหลักฐานประกอบการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๕) มรณบัตร ตอนที่ ๒ รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๒)

(๖) มรณบัตร ตอนที่ ๓ ส่งหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

กรณีแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งผู้ซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) รับแจ้งตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๘)

(๒) ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) และมอบหลักฐานการรับแจ้งให้แก่ผู้แจ้งไว้

(๓) นายทะเบียนอำเภอดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๒) - (๖)

ข้อ ๖๒ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งว่ามีคนต่างท้องที่ตายในบ้าน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ดำเนินการตามข้อ ๖๑ และให้ระบุในมรณบัตรด้านบนซ้ายว่า "คนต่างท้องที่"

(๒) ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนที่คนตายมีชื่อในทะเบียนบ้าน

(๓) เมื่อได้รับตอบรับมรณบัตร ตอนที่ ๒ จากสำนักทะเบียนกลางแล้ว จึงจะจัดส่งมรณบัตร ตอนที่ ๓ ไปยังหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

(๔) กรณีไม่ทราบว่าคนตายมีชื่อในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนใดให้ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อดำเนินการต่อไป

เมื่อสำนักทะเบียนที่คนตายมีชื่อในทะเบียนบ้านได้รับมรณบัตร ตอนที่ ๒ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบรายการคนที่ตายกับทะเบียนบ้าน หากพบว่าการลงรายการในมรณบัตร ตอนที่ ๒ ยังไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องให้ลงรายการเพิ่มเติมหรือแก้ไขให้ถูกต้อง

(๒) จำหน่ายรายการคนตายในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

(๓) ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนกลางตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๒)

(๔) กรณีที่เจ้าบ้านนำมรณบัตร ตอนที่ ๑ มายื่นขอจำหน่ายรายการคนตายในทะเบียนบ้าน ให้ดำเนินการตาม (๑) - (๒) โดยอนุโลม

ข้อ ๖๓ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งว่ามีคนตายนอกบ้าน ให้ดำเนินการตามข้อ ๖๑ หรือข้อ ๖๒ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๖๔ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งการตายของคนที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือไม่ทราบภูมิลำเนาในทะเบียนบ้าน ให้ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนกลาง เพื่อดำเนินการต่อไป

กรณีที่คนตายมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านกลาง ให้จำหน่ายในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน

ข้อ ๖๔/๑ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการตายของคนที่ตายหรือพบศพในท้องที่สำนักทะเบียนอื่น ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้ง ได้แก่ บัตรประจำตัวของผู้แจ้งซึ่งได้แก่เจ้าบ้านของบ้านที่มีการตาย บุคคลที่ไปกับผู้ตายขณะตาย ผู้พบศพ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าบ้าน บุคคลที่ไปกับผู้ตาย หรือผู้พบศพ (ถ้ามี) สำเนาทะเบียนบ้านที่ปรากฏชื่อและรายการบุคคลของคนตาย (ถ้ามี) หนังสือรับรองการตาย (ท.ร. ๔/๑) หรือผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ที่ตรวจพิสูจน์โดยหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับคนตาย เช่น ผลการตรวจสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ เป็นต้น และพยานหลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี) เช่น รูปถ่ายงานศพของคนตาย เป็นต้น

(๒) สอบสวนผู้แจ้ง และพยานบุคคลไม่น้อยกว่าสองคนที่สามารถยืนยันตัวบุคคลของคนตาย ให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่แจ้งการตาย ณ สำนักทะเบียนท้องที่ที่คนตายหรือพบศพ ประวัติและภูมิลำเนาของคนตาย การจัดการศพและสถานที่จัดการศพ

(๓) เมื่อตรวจสอบพยานหลักฐานแล้วเห็นว่าคนตายโดยยังไม่ได้แจ้งการตายและมีการเคลื่อนย้ายศพเข้ามาอยู่หรือจัดการศพโดยการเผา ฝัง หรือทำลายในเขตท้องที่สำนักทะเบียนที่แจ้งตาย ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งออกมรณบัตร ท.ร. ๔ หรือ ท.ร. ๕ แล้วแต่กรณี และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) กรณีคนตายมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนที่แจ้งการตาย ให้นายทะเบียนจำหน่ายชื่อคนตายในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลาง และมอบมรณบัตร ตอนที่ ๑ พร้อมทั้งหลักฐานประกอบการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๕) กรณีคนตายมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนอื่น เมื่อนายทะเบียนมอบมรณบัตร ตอนที่ ๑ และหลักฐานประกอบการแจ้งคืนให้ผู้แจ้งแล้ว ให้ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องเพื่อจำหน่ายชื่อคนตายในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลาง

ข้อ ๖๕ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งว่ามีคนตายและไม่ทราบว่าคนตายเป็นใคร ให้ออกใบรับแจ้งการตายให้ผู้แจ้งโดยรอการออกมรณบัตรไว้จนกว่าจะทราบว่าผู้ตายเป็นใคร จึงจะดำเนินการออกมรณบัตรต่อไป โดยถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรับแจ้งการตาย

ข้อ ๖๖ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งโดยมีเหตุเชื่อว่ามีการตายแต่ยังไม่พบศพ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบหลักฐานของผู้แจ้ง

(๒) สอบสวนให้ทราบถึงมูลเหตุที่เชื่อว่าได้มีการตายของบุคคล

(๓) ออกหลักฐานใบรับแจ้งการตายมอบให้ผู้แจ้ง

(๔) กรณีบุคคลดังกล่าวมีชื่อในทะเบียนบ้านในเขตสำนักทะเบียน ให้หมายเหตุการจำหน่ายในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านว่า "รับแจ้งการตายไว้ แต่ยังไม่พบศพ" ถ้าต่างสำนักทะเบียนให้แจ้งเป็นหนังสือไปยังสำนักทะเบียนที่บุคคลดังกล่าวมีชื่อในทะเบียนบ้านเพื่อดำเนินการต่อไป

(๕) รายงานการจำหน่ายตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๔) หากไม่ทราบที่อยู่ให้หมายเหตุในหลักฐานการรายงานด้วย

ข้อ ๖๗ กรณีไม่ทราบท้องที่ที่ตาย ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่พบศพหรือแห่งท้องที่ที่มีมูลเหตุเชื่อว่ามีการตายเป็นผู้รับแจ้งการตาย

ข้อ ๖๘ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งว่ามีคนตายโดยมีเหตุอันควรสงสัยว่าตายด้วยโรคติดต่ออันตรายหรือตายโดยผิดธรรมชาติ ให้ออกใบรับแจ้งการตายเป็นหลักฐานให้แก่ผู้แจ้งและรีบแจ้งไปยังพนักงานผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่ออันตรายหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจนกว่าจะได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานดังกล่าวจึงจะออกมรณบัตรให้

ข้อ ๖๙ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งการตาย ให้สอบถามรายละเอียดจากผู้แจ้งว่าศพจะเก็บ ฝัง เผา ทำลาย หรือย้ายศพ ณ สถานที่ใด เมื่อใด แล้วให้ลงรายการในใบรับแจ้งการตายหรือมรณบัตร แล้วแต่กรณี และให้ใช้เอกสารดังกล่าวเป็นหลักฐานแห่งการอนุญาตในการเก็บ ฝัง เผา ทำลาย หรือย้ายศพ

หากจะเปลี่ยนแปลงการจัดการศพผิดไปจากที่แจ้งไว้เดิม ถ้าศพนั้นอยู่ในท้องที่ใดให้แจ้งขออนุญาตต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่นั้น โดยให้เรียกมรณบัตรหรือใบรับแจ้งการตายจากผู้แจ้งแล้วบันทึกการอนุญาตไว้

ข้อ ๗๐ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการตายเกินกำหนด ให้ดำเนินการดังนี้

กรณีคนในท้องที่

(๑) เปรียบเทียบคดีความผิด

(๒) เรียกและตรวจสอบบัตรประจำตัวของผู้แจ้ง หนังสือรับรองการตาย (ถ้ามี) สำเนาทะเบียนบ้าน ฉบับเจ้าบ้านที่คนตายมีชื่อและรายการบุคคล (ถ้ามี)

(๓) สอบสวนผู้แจ้งให้ทราบถึงสาเหตุที่ไม่แจ้งการตายภายในกำหนด และพยานผู้รู้เห็นการตาย

(๔) ลงรายการในมรณบัตรทั้ง ๓ ตอน และให้ระบุในมรณบัตรด้านบนซ้ายว่า "เกินกำหนด"

(๕) จำหน่ายรายการคนตายในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน โดยประทับคำว่า "ตาย" สีแดง ไว้หน้ารายการคนตาย

(๖) มอบมรณบัตร ตอนที่ ๑ พร้อมหลักฐานประกอบการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๗) มรณบัตร ตอนที่ ๒ รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๒)

(๘) มรณบัตร ตอนที่ ๓ ส่งหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

กรณีคนต่างท้องที่

(๑) ให้ดำเนินการตามวรรคสอง โดยอนุโลม เว้นแต่การจำหน่ายรายการคนตายในทะเบียนบ้าน

(๒) ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนที่คนตายมีชื่อในทะเบียนบ้านเพื่อจำหน่ายต่อไป

(๓) กรณีไม่ทราบว่าคนตายมีชื่อในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนใดให้ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๗๑ การรับแจ้งการตายของบุคคลต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในลักษณะชั่วคราว หรือเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองรวมทั้งบุตรของบุคคลดังกล่าว ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคคลสัญชาติไทยหรือบุคคลต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวโดยอนุโลม

ข้อ ๗๑/๑ มรณบัตร ตอนที่ ๒ ที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้จัดทำขึ้นตามระเบียบนี้ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหรือข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ ให้สำนักทะเบียนจัดเก็บไว้เป็นทะเบียนคนตายของสำนักทะเบียน

ตอนที่ ๕
การย้ายที่อยู่

ข้อ ๗๒ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรับแจ้งการย้ายออกและย้ายเข้ารายการบุคคลตามทะเบียนบ้านได้ต่อเมื่อเจ้าของรายการบุคคลที่ขอย้ายออกหรือย้ายเข้าได้มีการย้ายที่อยู่ออกจากบ้านหรือย้ายเข้าไปอาศัยอยู่ในบ้านตามทะเบียนบ้านที่แจ้งย้ายออกหรือย้ายเข้าแล้ว

ข้อ ๗๓ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้ง รับแจ้งการย้ายออกเฉพาะบุคคลที่มีชื่อและรายการในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลางและมีเจตนาต้องการเปลี่ยนภูมิลำเนา

การเปลี่ยนภูมิลำเนาตามวรรคหนึ่ง หมายถึง การเปลี่ยนถิ่นที่อยู่โดยเจตนาย้ายไปจากที่อยู่อาศัยเดิม ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยภูมิลำเนาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้แก่ ถิ่นอันผู้นั้นได้แสดงออกให้บุคคลอื่นรับรู้ได้ว่าตนต้องการให้ถิ่นนั้นเป็นสถานที่อยู่ประจำของตน แต่ต้องมิใช่บุคคลพิเศษ ซึ่งกฎหมายกำหนดเรื่องภูมิลำเนาไว้เป็นการเฉพาะ เช่น ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และพนักงานของรัฐ ผู้ที่ถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลหรือตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น ทั้งนี้ นายทะเบียนผู้รับแจ้งอาจเรียกสอบพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาเจตนาเรื่องการเปลี่ยนภูมิลำเนาของผู้ที่จะย้ายออกหรือย้ายเข้าได้ตามสมควร แต่จะต้องดำเนินการโดยเร็ว

การเปลี่ยนภูมิลำเนาตามวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับกับการย้ายเข้าทะเบียนบ้านกลางตามที่กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรกำหนด

ข้อ ๗๔ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรับแจ้งการย้ายเข้าตามหลักฐานการย้ายที่อยู่ที่นายทะเบียนออกให้ เว้นแต่กรณีการแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง

ข้อ ๗๕ การรับแจ้งย้ายเข้า หากรายการของบ้านที่แจ้งย้ายเข้าผิดไปจากที่ระบุไว้ในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ผู้แจ้งย้ายเข้าไปอยู่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยให้ขีดฆ่ารายการเดิมที่ต้องแก้ไข แล้วลงรายการที่อยู่ใหม่ด้วยหมึกสีแดงพร้อมทั้งลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีที่ แก้ไขกำกับไว้ด้วย

ข้อ ๗๖ ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ที่ลงรายการบุคคลของผู้ย้ายผิดไปจากทะเบียนบ้าน ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งที่ออกใบแจ้งการย้ายที่อยู่ฉบับนั้นยกเลิกใบแจ้งการย้ายที่อยู่ฉบับดังกล่าวและออกฉบับใหม่ให้

ข้อ ๗๗ ในการรับแจ้งย้ายเข้า หากพบว่ารายการบุคคลในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ผิดพลาดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรับแจ้งย้ายเข้าไว้ก่อนและมีหนังสือตรวจสอบไปยังสำนักทะเบียนต้นทางเมื่อได้รับแจ้งผลการตรวจสอบแล้ว ให้แก้ไขรายการในทะเบียนบ้านและใบแจ้งการย้ายที่อยู่ให้ถูกต้องต่อไปโดยไม่ต้องให้ผู้แจ้งยื่นคำร้องขอ

ข้อ ๗๘ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งที่รับแจ้งการย้ายออกตรวจสอบรายการของบุคคลที่ได้รับการแจ้งย้ายออกเป็นประจำทุกวัน ถ้าพบว่าบุคคลใดยังไม่ได้ย้ายเข้าทะเบียนบ้านภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ย้ายออกจากทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลาง ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใด ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งย้ายชื่อและรายการบุคคลของผู้นั้นไว้ในทะเบียนบ้านกลาง โดยบันทึกเพิ่มเติมว่า “ย้ายออกเกินกว่า ๓๐ วัน” แล้วให้จำหน่ายใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่โดยบันทึกหมายเหตุด้วยข้อความเดียวกันนั้น

ข้อ ๗๙ การแจ้งการย้ายที่อยู่ของคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแนะนำให้บุคคลดังกล่าวแจ้งย้ายใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวต่อนายทะเบียนคนต่างด้าวท้องที่ หรือแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ที่ย้ายเข้าไปอยู่ใหม่ด้วย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๘๐ การแจ้งการย้ายที่อยู่ของคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองรวมทั้งบุตรของบุคคลดังกล่าว ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับคนสัญชาติไทย เว้นแต่ถ้ามีส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐควบคุมดูแลอยู่ ต้องได้รับความเห็นชอบจากส่วนราชการหรือหน่วยงานที่ควบคุมดูแลบุคคลดังกล่าวก่อนจึงจะดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการแจ้งการย้ายที่อยู่ได้

การย้ายออก

ข้อ ๘๑ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งการย้ายออก ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบสถานะของผู้แจ้งว่าเป็นเจ้าบ้าน หรือเป็นผู้ที่ประสงค์จะย้ายออก หรือเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว แล้วเรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยของผู้แจ้ง และหนังสือมอบหมายพร้อมด้วยบัตรหรือสำเนาบัตรของผู้มอบหมาย แล้วแต่กรณี

(๒) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่จะแจ้งย้ายออกแล้วตรวจสอบรายการบุคคลที่จะแจ้งย้ายออก ถ้าไม่มีหรือไม่ได้นำมาด้วย ให้นายทะเบียนบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

(๓) สอบถามผู้แจ้งให้ได้ความชัดแจ้งเกี่ยวกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้านที่ผู้ย้ายที่อยู่ประสงค์จะแจ้งย้ายเข้า และหากเจ้าบ้านซึ่งมิใช่ผู้ย้ายที่อยู่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าบ้านเป็นผู้แจ้งย้าย ให้นายทะเบียนสอบบันทึกให้ปรากฏเป็นหลักฐานว่าการแจ้งย้ายที่อยู่ดังกล่าวเป็นไปตามเจตนาของผู้ย้ายและผู้แจ้งยอมรับในความผิดที่จะเกิดขึ้นหากมิได้เป็นไปตามถ้อยคำที่แจ้งไว้กับนายทะเบียน

(๔) รับแจ้งการย้ายออก และพิมพ์ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และ ตอนที่ ๒ ให้ผู้แจ้งตรวจสอบความถูกต้องและลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(๕) จำหน่ายรายการผู้ย้ายที่อยู่ในทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านโดยประทับคำว่า "ย้าย" ด้วยหมึกสีน้ำเงิน ไว้หน้ารายการคนย้ายออก

(๖) มอบใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ พร้อมหลักฐานการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง เพื่อส่งมอบให้ผู้ย้ายนำไปแจ้งการย้ายเข้าต่อไป

กรณีแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้าน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) รับแจ้งตามแบบพิมพ์ใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ตามที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๑๑)

(๒) ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) - (๓) และมอบใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่และหลักฐานการรับแจ้งให้แก่ผู้แจ้งเพื่อนำไปแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำสำนักทะเบียน เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๓) - (๖)

เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับการตอบรับการแจ้งย้ายเข้าจากสำนักทะเบียนปลายทาง ให้ตรวจสอบรายการบ้านที่แจ้งย้ายเข้าในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ถ้ารายการบ้านที่ย้ายเข้าผิดไปจากที่แจ้งไว้เดิม ให้นายทะเบียนแจ้งเจ้าบ้านนำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาแก้ไขรายการบ้านที่ย้ายไปอยู่ใหม่ให้ถูกต้องตรงกัน แล้วลงลายมือชื่อพร้อมวันเดือนปีกำกับไว้ในสำเนาทะเบียนบ้านโดยไม่ต้องให้เจ้าบ้านยื่นคำร้อง

ข้อ ๘๒ ถ้าการแจ้งย้ายที่อยู่ตามข้อ ๘๑ เป็นกรณีการแจ้งย้ายออกและย้ายเข้าทะเบียนบ้านในเขตสำนักทะเบียนเดียวกัน ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งเรียกหลักฐานเพิ่มเติม ได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่จะย้ายเข้า และหนังสือยินยอมของเจ้าบ้านที่ยินยอมให้ผู้ย้ายย้ายเข้าทะเบียนบ้านดังกล่าว รวมถึงสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้านนั้น เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งอนุญาตให้ดำเนินการตามคำร้องแล้ว

ให้พิมพ์ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ เท่านั้น เพื่อให้ผู้ย้ายที่อยู่ เจ้าบ้าน และนายทะเบียนลงชื่อให้ครบถ้วน แล้วบันทึกภาพหรือสแกนใบแจ้งการย้ายที่อยู่ดังกล่าวเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ตามขั้นตอนที่กำหนด

ข้อ ๘๓ เมื่อมีการแจ้งการย้ายออกไปแล้วภายหลังบุคคลดังกล่าวได้ขอแจ้งย้ายกลับบ้านเดิม โดยยังมิได้แจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้านใด ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกใบแจ้งการย้ายที่อยู่คืน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หลักฐานแสดงความยินยอมให้ผู้ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน เว้นแต่กรณีเจ้าบ้านเป็นผู้แจ้งการย้ายเข้าของผู้นั้น

(๒) ตรวจสอบความถูกต้องของใบแจ้งการย้ายที่อยู่

(๓) แก้ไขรายการในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ในช่องไปอยู่ที่โดยระบุคำว่า "กลับที่เดิม"

(๔) ดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีการแจ้งย้ายออกและย้ายเข้าทะเบียนบ้านในเขตสำนักทะเบียนเดียวกันตามข้อ ๘๒ โดยอนุโลม

ข้อ ๘๔ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งจากหน่วยทหารขอแจ้งย้ายที่อยู่ของบุคคลที่เข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ ให้แจ้งเจ้าบ้านมาดำเนินการแจ้งการย้ายออกภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน โดยการแจ้งย้ายออกให้ถือปฏิบัติตามข้อ ๘๑ เว้นแต่การส่งใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ ให้นายทะเบียนทำหนังสือส่งไปให้หน่วยทหารโดยตรง

กรณีเจ้าบ้านไม่มาดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการแจ้งย้ายที่อยู่ของบุคคลตามรายชื่อที่หน่วยทหารแจ้งเป็นหนังสือราชการ โดยให้บันทึกไว้ในทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและใบแจ้งการย้ายที่อยู่ตรงรายการผู้แจ้งย้ายออกว่า “แจ้งย้ายตามหนังสือ..(ชื่อหน่วยทหาร).. ที่... ลงวันที่...” และส่งใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ ไปให้หน่วยทหารโดยตรง แล้วทำหนังสือแจ้งเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาปรับปรุงรายการให้ถูกต้องต่อไป

ข้อ ๘๕ กรณีที่มีการแจ้งการย้ายที่อยู่ออกจากทะเบียนบ้านแล้ว แต่ผู้ย้ายที่อยู่ถึงแก่ความตายก่อนที่จะแจ้งย้ายเข้า ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งตรวจรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรพบว่าผู้ตายเป็นบุคคลที่อยู่ระหว่างย้ายโดยยังไม่ได้รับแจ้งการย้ายเข้าที่ใด ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรับแจ้งการตาย เรียกใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ จากผู้แจ้งการตายหรือญาติของผู้ตาย (กรณีใบแจ้งการย้ายที่อยู่มีชื่อผู้ตายเพียงรายเดียว) และเมื่อออกมรณบัตรแล้วให้ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ และใบแจ้งการย้ายที่อยู่ (ถ้ามี) ไปยังสำนักทะเบียนที่ผู้ตายแจ้งย้ายออกโดยไม่ต้องรับแจ้งการย้ายเข้าแต่อย่างใด

(๒) ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งของสำนักทะเบียนที่ผู้ตายแจ้งย้ายออกหมายเหตุในทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและใบแจ้งการย้ายที่อยู่ (ถ้ามี) ว่า “ตายก่อนแจ้งย้ายเข้า ตามมรณบัตร.....ออกเมื่อวันที่....” สำหรับกรณีผู้มีส่วนได้เสียนำมรณบัตรของผู้ตายมาแจ้งต่อนายทะเบียนก่อนได้รับแจ้งจากสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องก็ให้ดำเนินการหมายเหตุเช่นเดียวกัน

กรณีการแจ้งการย้ายที่อยู่ตามวรรคหนึ่งมีผู้ย้ายคนอื่นที่มีชีวิตอยู่ ให้นำใบแจ้งการย้ายที่อยู่ไปดำเนินการแจ้งย้ายเข้าตามระเบียบต่อไป ส่วนผู้ย้ายที่อยู่ที่ถึงแก่ความตายไปแล้วให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งระงับการรับแจ้งย้ายเข้า โดยให้หมายเหตุในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ว่า “บุคคลลำดับที่... ตายก่อนแจ้งย้ายเข้าตามมรณบัตร.... ออกเมื่อวันที่....” และเมื่อสำนักทะเบียนที่รับแจ้งการย้ายออกได้รับตอบรับการแจ้งการย้ายเข้าแล้ว ให้หมายเหตุในทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเฉพาะรายการของผู้ตายว่า “ตายก่อนแจ้งย้ายเข้า ตามมรณบัตร..... ออกเมื่อวันที่....” เช่นเดียวกับวรรคหนึ่ง

ข้อ ๘๖ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งจากเจ้าบ้านหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายขอให้ย้ายบุคคลในทะเบียนบ้านไปเข้าไว้ในทะเบียนบ้านกลาง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่จะแจ้งย้ายออก และบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยของผู้แจ้ง และหนังสือมอบหมายพร้อมด้วยบัตรหรือสำเนาบัตรของผู้มอบหมายแล้วแต่กรณี ตรวจสอบสถานะของผู้แจ้งว่าเป็นเจ้าบ้าน

(๒) สอบสวนผู้แจ้งให้ได้ข้อเท็จจริงว่าบุคคลดังกล่าวได้ออกไปจากบ้านโดยไม่เคยกลับมาอีกเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และไม่ทราบว่าบุคคลดังกล่าวไปอยู่ที่ใด มีใครเป็นพยานที่ทราบเรื่องดังกล่าวหรือไม่ ได้แก่ผู้ใด

(๓) รับแจ้งการย้ายออกบุคคลดังกล่าวและย้ายเข้าในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนโดยให้พิมพ์ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ เท่านั้น เพื่อให้เจ้าบ้าน และนายทะเบียนลงชื่อให้ครบถ้วนแล้วบันทึกภาพหรือสแกนใบแจ้งการย้ายที่อยู่ดังกล่าวเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์

(๔) จำหน่ายรายการผู้ถูกย้ายในทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านโดยประทับคำว่า “ย้าย” ด้วยหมึกสีน้ำเงิน ไว้หน้ารายการคนย้ายออก

(๕) คืนสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านและบัตรประจำตัวให้แก่ผู้แจ้ง

กรณีเจ้าบ้านแจ้งการย้ายออกของรายการบุคคลที่มีชื่อในทะเบียนบ้านโดยไม่รู้จักว่าผู้นั้นเป็นใครมีตัวตนอยู่จริงหรือไม่ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการเช่นเดียวกับวรรคหนึ่งโดยประเด็นการสอบสวนให้เน้นที่ประวัติความเป็นมาของบุคคลที่ถูกแจ้งย้ายออก

ข้อ ๘๗ กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจพบหรือได้รับแจ้งเรื่องบ้านรื้อถอนโดยไม่แจ้งการรื้อบ้านต่อนายทะเบียน หรือบ้านถูกทำลายจนไม่สามารถใช้เป็นที่อยู่อาศัยได้ ให้นายทะเบียนทำหนังสือเรียกเจ้าบ้านให้มาดำเนินการแจ้งย้ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้านดังกล่าวภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตรวจสอบได้ข้อยุติว่าบ้านหลังดังกล่าวไม่มีสภาพเป็นบ้าน หากครบกำหนด เวลาตามที่แจ้งแล้วไม่มีผู้ใดมาแจ้งต่อนายทะเบียน ให้ดำเนินการย้ายรายการบุคคลตามทะเบียนบ้านนั้นไปเข้าในทะเบียนบ้านกลางโดยดำเนินการตามข้อ ๘๖ โดยอนุโลม

ข้อ ๘๘ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักทะเบียนกลางให้ย้ายบุคคลไปเข้าไว้ในทะเบียนบ้านกลางกรณีเป็นผู้ที่ถูกออกหมายจับและยังไม่ได้ตัวมาดำเนินการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ศาลออกหมายจับ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้แจ้งเจ้าบ้านของบ้านหลังที่ผู้นั้นมีชื่ออยู่มาดำเนินการแจ้งการย้ายออกภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน โดยให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๘๖ โดยอนุโลม โดยให้บันทึกไว้ในทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านว่า “บุคคลลำดับที่...อยู่ระหว่างการติดตามตัวตามหมาย”

(๒) กรณีเจ้าบ้านไม่มาดำเนินการตาม (๑) ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการแจ้งย้ายที่อยู่ของบุคคลที่อยู่ระหว่างติดตามตัวตามหมายจับที่ได้รับแจ้งนั้นออกจากทะเบียนบ้านและเพิ่มชื่อไปเข้าไว้ในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน โดยให้ถือปฏิบัติตาม (๑) แล้วทำหนังสือแจ้งเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาปรับปรุงรายการให้ถูกต้องต่อไป

(๓) รายงานผลให้สำนักทะเบียนกลางทราบโดยเร็ว

กรณีเจ้าบ้านหรือผู้มีส่วนได้เสียแจ้งว่าบุคคลตามหมายจับของศาลไม่ใช่บุคคลคนเดียวกับที่มีชื่อและรายการในทะเบียนบ้าน ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นสอบสวนข้อเท็จจริงและเรียกตรวจพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แล้วรวบรวมสำเนาแจ้งให้สำนักทะเบียนกลางเพื่อดำเนินการต่อไป

สำหรับรายการบุคคลตามที่ได้รับแจ้งให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) โดยหมายเหตุเพิ่มเติมว่า “อยู่ระหว่างโต้แย้ง” ถ้าต่อมาบุคคลดังกล่าวได้รับการเพิกถอนหมายจับด้วยเหตุแห่งการสำคัญผิดในตัวผู้กระทำผิด ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งยกเลิกคำสั่งการแจ้งย้ายรายการบุคคลของผู้นั้นไปเข้าไว้ในทะเบียนบ้านกลาง แล้วเพิ่มชื่อกลับไปเข้าในทะเบียนบ้านตามเดิมก่อนที่ผู้นั้นจะถูกย้ายไปไว้ในทะเบียนบ้านกลาง รวมทั้งให้ลบหมายเหตุที่เคยบันทึกไว้ในรายการบุคคลของผู้นั้นในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

กรณีนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งจากเจ้าบ้านหรือผู้มีส่วนได้เสียหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าบุคคลตามหมายจับของศาลนั้นได้เข้ามอบตัวต่อเจ้าพนักงาน หรือถูกจับตัวได้แล้ว โดยที่นายทะเบียนผู้รับแจ้งยังไม่ได้ย้ายรายการบุคคลของผู้นั้นไปเข้าไว้ในทะเบียนบ้านกลาง ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งตรวจสอบพยานหลักฐานให้ปรากฏข้อเท็จจริง และระงับการดำเนินการเพื่อย้ายรายการบุคคลไปเข้า ในทะเบียนบ้านกลางแล้วรายงานสำนักทะเบียนกลางทราบโดยเร็ว

ข้อ ๘๙ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งการย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลาง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบรายการบุคคลที่ประสงค์จะแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลางในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรว่ามีรายการอยู่จริงหรือไม่ เป็นบุคคลที่อยู่ระหว่างติดตามตัวตามหมายจับหรือไม่

(๒) เรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้งเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นบุคคลตามรายการในทะเบียนบ้านกลาง เช่น บัตรประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่าย เป็นต้น และหากผู้แจ้งไม่มีหลักฐานเอกสารดังกล่าว ให้สอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือที่รู้จักบุคคลตามทะเบียนบ้านกลางอย่างน้อย ๒ คน และถ้าบุคคลตามทะเบียนบ้านกลางเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างติดตามตัวตามหมายจับ ให้นายทะเบียนเรียกตรวจหลักฐานที่แสดงว่าหมายจับนั้นได้ถูกเพิกถอนหรือได้มีการปฏิบัติตามหมายจับแล้ว เช่น หลักฐานการสั่งไม่ฟ้องของอัยการ หลักฐานการได้รับการประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนหรือศาล เป็นต้น

(๓) ถ้าบ้านที่จะย้ายเข้าไปอยู่อยู่ในเขตพื้นที่สำนักทะเบียนอื่น ให้ดำเนินการตามข้อ ๘๑ แต่ถ้าอยู่ในเขตพื้นที่สำนักทะเบียนเดียวกัน ให้ดำเนินการตามข้อ ๘๒

กรณีบุคคลที่มีชื่อในทะเบียนบ้านกลางมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ จะแจ้งย้ายด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นที่บรรลุนิติภาวะแล้วเป็นผู้แจ้งแทนก็ได้ ส่วนบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบห้าปี ให้บิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองเป็นผู้แจ้งย้าย การดำเนินการตามวรรคนี้ไม่รวมถึงการแจ้งย้ายบุคคลที่มีชื่อในทะเบียนบ้านกลางเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างติดตามตัวตามหมายจับซึ่งจะต้องดำเนินการด้วยตนเอง

การแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลางตามวรรคหนึ่ง จะแจ้งการย้ายออกและย้ายเข้าต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของบ้านที่ผู้นั้นประสงค์จะย้ายเข้าก็ได้ เว้นแต่กรณีบุคคลที่มีชื่อในทะเบียนบ้านกลางเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างติดตามตัวตามหมายจับจะต้องขอแจ้งย้ายต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนที่ผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง

การย้ายเข้า

ข้อ ๙๐ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งการย้ายเข้า ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบสถานะของผู้แจ้งว่าเป็นเจ้าบ้าน หรือเป็นผู้ที่ประสงค์จะย้ายเข้า หรือเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว แล้วเรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยของผู้แจ้ง และหนังสือมอบหมายพร้อมด้วยบัตรหรือสำเนาบัตรของผู้มอบหมาย แล้วแต่กรณี และถ้าผู้แจ้งการย้ายเข้าไม่ใช่เจ้าบ้าน ให้เรียกหลักฐานที่แสดงว่าเจ้าบ้านยินยอมให้ผู้นั้นย้ายเข้าอยู่ในบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวของเจ้าบ้าน

(๒) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่จะย้ายเข้า และใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒

(๓) สอบถามผู้แจ้งย้ายให้ได้ความชัดแจ้งว่าที่อยู่ตามทะเบียนบ้านที่จะแจ้งย้ายเข้านั้นตรงตามความประสงค์ของผู้ย้ายที่อยู่หรือไม่ และผู้ย้ายที่อยู่มีความสัมพันธ์อย่างไรกับเจ้าบ้านหรือผู้อยู่ในบ้านนั้น

(๔) รับแจ้งการย้ายเข้าและเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

(๕) มอบสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านพร้อมหลักฐานการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๖) ส่งใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๒ ไปให้สำนักทะเบียนที่ออกใบแจ้งการย้ายที่อยู่ภายใน ๗ วัน

กรณีแจ้งการย้ายเข้าต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้าน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) รับแจ้งตามแบบพิมพ์ใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ตามที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๑๑)

(๒) ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) - (๓) และมอบใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่และหลักฐานการรับแจ้งให้แก่ผู้แจ้งเพื่อนำไปแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำสำนักทะเบียน เพื่อดำเนินการตาม (๔) – (๖)

ข้อ ๙๑ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ได้รับแจ้งการย้ายที่อยู่ของบุคคลที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนอื่นโดยที่บุคคลนั้นยังไม่ได้แจ้งการย้ายออก ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจรายการบุคคลที่จะขอย้ายเข้าจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ว่ามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือไม่ อยู่บ้านหลังใด สถานะบุคคลทางทะเบียนราษฎรเป็นอย่างไร

(๒) เรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้ง ได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่จะย้ายเข้า บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยของผู้แจ้งย้าย หลักฐานการยินยอมของเจ้าบ้านที่ให้ผู้นั้นย้ายเข้าอยู่ในบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน (กรณีเจ้าบ้านไม่ได้เป็นผู้แจ้งการย้ายที่อยู่ด้วยตนเอง)

(๓) สอบถามผู้แจ้งย้ายให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเจตนาเปลี่ยนภูมิลำเนาของผู้ย้ายที่อยู่

(๔) รับแจ้งการย้ายเข้า และพิมพ์ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ ให้ผู้แจ้งตรวจสอบความถูกต้องและลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน และให้หมายเหตุด้านบนขวาว่า "แจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง" โดยถ้าเจ้าบ้านเป็นผู้แจ้งย้าย ให้ผู้แจ้งลงลายมือชื่อในช่องผู้แจ้งย้ายเข้าและช่องเจ้าบ้านผู้ยินยอมให้ย้ายเข้าส่วนช่องผู้แจ้งย้ายออกให้เขียนชื่อตัว ชื่อสกุล (ตัวบรรจง) ของผู้ย้ายที่อยู่ไว้ แต่ถ้าเจ้าบ้านไม่ใช่เป็นผู้แจ้งย้ายให้ผู้แจ้งลงลายมือชื่อในช่องผู้แจ้งย้ายออกและผู้แจ้งย้ายเข้า ส่วนช่องเจ้าบ้านผู้ยินยอมให้ย้ายเข้าให้เขียนชื่อตัว ชื่อสกุล (ตัวบรรจง) ไว้

(๕) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๖) เพิ่มชื่อผู้ย้ายที่อยู่เข้าในทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน แล้วคืนสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านและบัตรประจำตัวให้แก่ผู้แจ้ง

(๗) ส่งใบแจ้งย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ ไปยังสำนักทะเบียนที่ผู้ย้ายที่อยู่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านก่อนการย้ายเข้า

เมื่อสำนักทะเบียนต้นทางที่ผู้ย้ายที่อยู่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านก่อนการย้ายเข้าได้รับใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งตรวจสอบรายการผู้ย้ายที่อยู่กับทะเบียนบ้านในฐานข้อมูล การทะเบียนราษฎรแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) บันทึกการย้ายที่อยู่ในรายการบุคคลผู้ย้ายที่อยู่ในทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(๒) แจ้งเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาดำเนินการย้ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้านให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน โดยประทับหรือเขียนคำว่า "ย้ายปลายทาง" ด้วยหมึกสีน้ำเงิน ไว้หน้ารายการคนย้ายออก

ข้อ ๙๒ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งว่า ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ซึ่งออกให้แก่ผู้แจ้งย้ายได้สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ก่อนที่จะนำไปแจ้งย้ายเข้า ให้นายทะเบียนตรวจรายการย้ายที่อยู่ของบุคคลดังกล่าวในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ถ้าพบข้อมูลการแจ้งย้ายออกและยังไม่ได้แจ้งย้ายเข้าที่ใด ให้นายทะเบียนออกใบแทนใบแจ้งการย้ายที่อยู่ให้ใหม่โดยดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีสูญหายหรือถูกทำลาย ให้นายทะเบียนรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับทะเบียนราษฎรสูญหายหรือถูกทำลาย ตามแบบ ท.ร.๑๕

(๒) กรณีชำรุดในสาระสำคัญ ให้เรียกใบแจ้งการย้ายที่อยู่คืนจากผู้แจ้งแล้วแยกเก็บไว้ต่างหาก

(๓) การลงรายการในใบแทนใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ให้คัดลอกหรือพิมพ์ข้อความตามรายการที่ปรากฏในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ของฉบับที่สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ เว้นแต่รายการ "เลขที่ ที่และวันเดือนปีที่ออกใบแทน" ให้ระบุตามความเป็นจริง โดยให้หมายเหตุด้วยตัวหนังสือสีแดงไว้ด้านบนขวาของใบแจ้งการย้ายที่อยู่ว่า "ใบแทนใบแจ้งการย้ายที่อยู่" ส่วนใบแจ้งการย้ายที่อยู่ฉบับที่สูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดฯ ให้นายทะเบียนดำเนินการยกเลิก

(๔) กรณีใบแจ้งการย้ายที่อยู่ที่สูญหาย หรือถูกทำลาย เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเป็นเวลานานและนายทะเบียนตรวจสอบไม่พบตอนที่ ๒ หรือตอนที่ ๓ ของใบแจ้งการย้ายที่อยู่ฉบับนั้น และไม่พบข้อมูลการแจ้งย้ายที่อยู่ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ให้นายทะเบียนออกใบแทนใบแจ้งการย้ายที่อยู่โดยคัดลอกรายการ จากทะเบียนบ้านฉบับที่ปรากฏรายการย้าย เว้นแต่รายการ "เลขที่ ที่และวันเดือนปีที่ออกใบแทน" ให้ระบุตามความเป็นจริง สำหรับรายการใดที่ไม่ทราบให้เว้นไว้ และให้หมายเหตุว่า "ใบแทนใบแจ้งการย้ายที่อยู่ออกตามหลักฐานทะเบียนบ้าน"

ส่วนที่ ๔
การควบคุมทะเบียนราษฎร
ตอนที่ ๑
การเพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๙๓ คนสัญชาติไทยไม่มีชื่อและรายการบุคคลอยู่ในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) เพราะตกสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๔๙๙ มีความประสงค์จะขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) สอบสวนผู้ร้อง เจ้าบ้าน และบุคคลที่น่าเชื่อถือ และหลักฐานอื่นเพิ่มเติม (ถ้ามี)

(๒) ให้ตรวจสอบไปยังสำนักทะเบียนกลาง ว่าผู้ร้องมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านแห่งอื่นหรือไม่

(๓) รวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็น เสนอไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่

(๔) เมื่อนายอำเภอพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน พร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจากว่า “คำร้องที่... ลงวันที่...หรือ หนังสือที่...ลงวันที่ ...” แล้วแต่กรณี แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๕) กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ได้รับอนุมัติให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๒)

(๖) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๕)

ข้อ ๙๔ คนสัญชาติไทยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) โดยอาศัยหลักฐานสูติบัตร ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ หรือทะเบียนบ้านแบบเดิมที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน เป็นต้น ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ ดังนี้

กรณีเพิ่มตามหลักฐานสูติบัตร ให้ยื่นคำร้องแห่งท้องที่ที่ออกสูติบัตร

กรณีเพิ่มตามหลักฐานใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ให้ยื่นคำร้องแห่งท้องที่ที่ประสงค์จะขอเพิ่มชื่อ

กรณีเพิ่มตามหลักฐานทะเบียนบ้าน ให้ยื่นคำร้องแห่งท้องที่ที่เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้าย

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบหลักฐานเอกสารว่าถูกต้องหรือไม่ กรณีใช้หลักฐานใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ให้สอบถามไปยังสำนักทะเบียนซึ่งเป็นผู้ออกใบแจ้งการย้ายที่อยู่ดังกล่าวว่าบุคคลขอเพิ่มชื่อเคยมีชื่อและรายการบุคคลอยู่ในเขตสำนักทะเบียนที่แจ้งย้ายออกจริงหรือไม่

(๒) สอบสวนผู้ร้องและเจ้าบ้านให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลที่ขอเพิ่มชื่อเป็นคนเดียวกับบุคคลที่ปรากฏชื่อและรายการบุคคลในเอกสารที่นำมาแสดง

(๓) เมื่อนายทะเบียนอนุญาต ให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านพร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจากว่า “คำร้องที่... ลงวันที่...” แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๔) กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๒)

(๕) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๕)

(๖) กรณีผู้ร้องไม่มีภูมิลำเนาในเขตสำนักทะเบียนที่ขอเพิ่มชื่อ ให้นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกลางและหากผู้ร้องมีความประสงค์จะย้ายไปอยู่ที่ใดให้ดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการแจ้งการย้ายที่อยู่ต่อไป

ข้อ ๙๕ บุคคลที่อ้างว่ามีสัญชาติไทยซึ่งเดินทางกลับจากต่างประเทศ โดยใช้หนังสือเดินทางของต่างประเทศ หรือหนังสือสำคัญประจำตัว (Certificate of Identity) ออกให้โดยสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ไทย ไม่ว่าผู้นั้นจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย มีความประสงค์ จะขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) โดยไม่มีหลักฐานที่แสดงว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ขอเพิ่มชื่อมีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ทำหนังสือส่งตัวผู้ขอเพิ่มชื่อให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพื่อขอพิสูจน์สัญชาติ

(๒) หากได้รับแจ้งผลการตรวจพิสูจน์จากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองว่าผู้ขอเพิ่มชื่อเป็นผู้มีสัญชาติไทย ให้สอบสวนเจ้าบ้าน ผู้แจ้งและบุคคลที่น่าเชื่อถือให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติของบุคคลที่ขอเพิ่มชื่อในประเด็นเรื่องชื่อ ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิด ภูมิลำเนาที่อยู่อาศัยในประเทศไทยก่อนไปต่างประเทศ การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง รวมถึงรายการชื่อและสัญชาติของบิดาและมารดา

(๓) เมื่อนายทะเบียนอนุญาต ให้กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตให้เพิ่มชื่อตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๒)

(๔) เพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ท.ร. ๑๔) พร้อมทั้งหมายเหตุไว้ในช่องย้ายเข้ามาจากว่า "คำร้องที่... ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๕) รายงานตามระเบียบฯ ข้อ ๑๓๒ (๕)

ข้อ ๙๖ คนสัญชาติไทยที่เกิดในต่างประเทศโดยมีหลักฐานรับรองการเกิด มีความประสงค์จะขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ขอเพิ่มชื่อมีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบหลักฐานสูติบัตรที่ออกให้โดยสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ไทย หรือเอกสารรับรองการเกิดที่ออกให้โดยหน่วยงานของรัฐบาลต่างประเทศที่เด็กเกิดซึ่งแปลเป็นภาษาไทยและผ่านการรับรองคำแปลถูกต้องโดยกระทรวงการต่างประเทศไทย สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน บัตรประจำตัวผู้แจ้ง (ถ้ามี) บัตรประจำตัวเจ้าบ้านและบัตรประจำตัวบิดามารดา (ถ้ามี)

(๒) กรณีผู้แจ้งแสดงเอกสารรับรองการเกิดที่ออกให้โดยหน่วยงานของรัฐบาลต่างประเทศจะต้องมีรายการหรือข้อเท็จจริงแสดงว่าเด็กมีสัญชาติไทย หรือมีรายการที่สามารถวินิจฉัยได้ว่าเด็กมีสัญชาติไทย เช่น รายการสัญชาติของมารดา เป็นต้น

(๓) สอบสวนเจ้าบ้านหรือผู้แจ้งให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติของบุคคลที่ขอเพิ่มชื่อในประเด็นเรื่องชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิด รวมถึงรายการชื่อและสัญชาติของบิดาและมารดา

(๔) เมื่อนายทะเบียนอนุญาต ให้บันทึกการอนุญาตไว้ด้านหลังของสูติบัตรหรือเอกสารรับรองการเกิด แล้วแต่กรณี และกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตให้เพิ่มชื่อตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๒)

(๕) เพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ท.ร. ๑๔) พร้อมทั้งหมายเหตุไว้ในช่องย้ายเข้ามาจากว่า "คำร้องที่... ลงวันที่....." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๖) รายงานตามระเบียบฯ ข้อ ๑๓๒ (๕)

ข้อ ๙๖/๑ บุคคลสัญชาติไทยที่เดินทางกลับจากต่างประเทศ โดยใช้หนังสือเดินทางของต่างประเทศหรือหนังสือสำคัญประจำตัว (Certificate of Identity) ออกให้โดยสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ไทยและมีหลักฐานเอกสารราชการที่ระบุว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทย มีความประสงค์จะขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ขอเพิ่มชื่อมีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องพร้อมหลักฐานจากผู้ขอเพิ่มชื่อแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ทำเรื่องขอตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่ผู้ขอเพิ่มชื่อนำมาแสดงไปยังส่วนราชการที่ออกเอกสารดังกล่าว

(๒) กรณีได้รับแจ้งจากส่วนราชการที่ออกเอกสารว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้อง ให้สอบสวนเจ้าบ้าน ผู้แจ้งและบุคคลที่น่าเชื่อถือให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติของบุคคลที่ขอเพิ่มชื่อในประเด็นเรื่องชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิด สัญชาติ ภูมิลำเนาที่อยู่อาศัยในประเทศไทยก่อนไปต่างประเทศ การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง รวมถึงรายการของบิดาและมารดา และเมื่อนายทะเบียนอนุญาตแล้ว ให้ดำเนินการตามข้อ ๙๕ (๓) - (๕)

(๓) กรณีได้รับแจ้งจากส่วนราชการที่ออกเอกสารว่าเอกสารดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สามารถตรวจสอบได้ ให้นายทะเบียนทำหนังสือส่งตัวผู้ขอเพิ่มชื่อให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อขอพิสูจน์สัญชาติและดำเนินการตามข้อ ๙๕

ข้อ ๙๖/๒ คนสัญชาติไทยที่เกิดในต่างประเทศโดยมีหลักฐานรับรองการเกิด มีความประสงค์จะขอมีรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรโดยมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจเดินทางกลับประเทศไทย บิดา มารดา หรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้ที่ประสงค์ขอมีรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว อาจมอบอำนาจให้ญาติพี่น้องยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ครอบครัวหรือญาติพี่น้องของผู้ที่ขอมีรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรมีภูมิลำเนาอยู่ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบหลักฐานสูติบัตรที่ออกให้โดยสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยหรือเอกสารรับรองการเกิดที่ออกให้โดยหน่วยงานของรัฐบาลต่างประเทศซึ่งแปลเป็นภาษาไทยและผ่านการรับรองคำแปลโดยกระทรวงการต่างประเทศไทย หนังสือมอบอำนาจของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้ที่ประสงค์ขอมีรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว แล้วแต่กรณี บัตรประจำตัวและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำร้อง ภาพถ่ายของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง (ถ้ามี) และภาพถ่ายของผู้ขอมีรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร

(๒) สอบสวนผู้ยื่นคำร้องให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติของผู้ที่จะขอมีรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรในเรื่องชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิด สถานที่อยู่อาศัย ชื่อและสัญชาติของบิดามารดา และความจำเป็นที่ไม่อาจเดินทางกลับประเทศไทย

(๓) เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาอนุญาต ให้บันทึกการอนุญาตไว้ด้านหลังของสูติบัตรหรือเอกสารรับรองการเกิด แล้วแต่กรณี และกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ที่ขอมีรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๒)

(๔) เพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวในทะเบียนบ้านชั่วคราว (ท.ร. ๑๔) สำหรับบุคคลที่เดินทางไปต่างประเทศของสำนักทะเบียน พร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจาก ว่า "คำร้องที่... ลงวันที่...." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๕) รายงานตามข้อ ๑๓๒ (๕)

ข้อ ๙๗ บุคคลอ้างว่าเป็นคนมีสัญชาติไทยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) โดยไม่มีหลักฐานเอกสารมาแสดง ให้เจ้าบ้านหรือผู้ขอเพิ่มชื่อยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ขอเพิ่มชื่อมีภูมิลำเนาในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สอบสวนเจ้าบ้าน ผู้ขอเพิ่มชื่อ บิดามารดาหรือญาติพี่น้อง (ถ้ามี) หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือประกอบการพิจารณา

(๒) ให้ตรวจสอบไปยังสำนักทะเบียนกลางว่าบุคคลที่ขอเพิ่มชื่อมีชื่อและรายการบุคคลอยู่ในทะเบียนบ้านแห่งอื่นใดหรือไม่

(๓) รวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็นเสนอไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่

(๔) เมื่อนายอำเภอพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน พร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจากว่า "คำร้องที่... ลงวันที่... หรือ หนังสือ...ลงวันที่..." แล้วแต่กรณี แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๕) กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ได้รับอนุมัติให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๒)

(๖) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๕)

การเพิ่มชื่อตามวรรคหนึ่ง ถ้าบุคคลที่จะขอเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้านมีอายุต่ำกว่า ๗ ปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้อง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณาอนุญาต เว้นแต่จะมีเหตุอันควรสงสัยเรื่องสัญชาติของบุคคลที่จะขอเพิ่มชื่อ ให้นายทะเบียนรวบรวมหลักฐานเสนอขอความเห็นชอบจากนายอำเภอท้องที่ก่อนพิจารณาอนุญาต

ข้อ ๙๘ บุคคล หน่วยงานเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐขอเพิ่มชื่อเด็กอนาถา ซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ให้ผู้อุปการะเลี้ยงดูยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่เด็กอนาถามีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบันเมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สอบสวนผู้อุปการะเลี้ยงดู และเด็กในความอุปการะเพื่อทราบประวัติเบื้องต้นของเด็กในความอุปการะรวมทั้งหลักฐานอื่นเพิ่มเติม (ถ้ามี)

(๒) ให้ตรวจสอบไปยังสำนักทะเบียนกลางว่าเด็กอนาถามีชื่อและรายการในทะเบียนบ้านแห่งอื่นใดหรือไม่

(๓) รวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็นเสนอไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่

(๔) เมื่อนายอำเภอพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านโดยลงรายการตามข้อเท็จจริงเท่าที่ปรากฏทราบได้ในขณะนั้น รายการใดที่ไม่ทราบให้ทำเครื่องหมาย "–" ไว้พร้อมหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจากว่า "คำร้องที่... ลงวันที่... หรือ หนังสือที่... ลงวันที่..." แล้วแต่กรณี แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๕) กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ได้รับอนุมัติให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๒)

(๖) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๕)

ข้อ ๙๙ บุคคลที่ได้มีการลงรายการ "ตาย" หรือ "จำหน่าย" ในทะเบียนบ้านฉบับที่มีเลขประจำตัวประชาชนเนื่องจากสาเหตุการแจ้งผิดคนหรือเพราะสำคัญผิดในข้อเท็จจริง ขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นเคยมีชื่อในทะเบียนบ้านก่อนถูกจำหน่ายรายการ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวผู้ร้อง (ถ้ามี) เอกสารที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ร้อง (ถ้ามี) มรณบัตร (ถ้ามี) และสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

(๒) สอบสวนผู้ร้อง บุคคลที่แจ้งการตายหรือการจำหน่ายรายการดังกล่าว และบุคคลที่น่าเชื่อถือให้ได้ข้อเท็จจริงถึงสาเหตุที่มีการแจ้งการตายหรือการจำหน่ายรายการบุคคลของผู้ร้องในทะเบียนบ้าน หากบุคคลที่แจ้งการตายหรือการจำหน่ายไม่อาจมาให้ถ้อยคำในการสอบสวนได้ไม่ว่าด้วยเหตุอันใด ก็ให้นายทะเบียนบันทึกไว้

(๓) ตรวจสอบรายการบุคคลกับฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนกลางว่าผู้ขอเพิ่มชื่อมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านแห่งอื่นใดหรือไม่

(๔) รวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็นเสนอไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่เพื่อพิจารณา

(๕) เมื่อนายอำเภอพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการดังนี้

กรณีสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านปรากฏรายการบุคคลของผู้ร้อง ให้ยกเลิกการจำหน่ายรายการบุคคลดังกล่าวโดยประทับหรือเขียนข้อความที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนด้วยหมึกสีแดงว่า "ยกเลิกการตาย" หรือ "ยกเลิกการจำหน่าย" แล้วแต่กรณี ตรงช่องรายการชื่อในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ท.ร. ๑๔) และให้คัดลอกรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนของผู้ร้องจากรายการเดิมที่เคยปรากฏอยู่ในทะเบียนบ้านก่อนถูกจำหน่ายลงในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ท.ร. ๑๔) พร้อมทั้งหมายเหตุไว้ในช่องบันทึกแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการว่า "บุคคลลำดับที่... ยกเลิกการตายหรือการจำหน่ายตามคำร้องที่... ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้ทั้งในช่องนายทะเบียนและช่องบันทึกแก้ไขฯ รวมทั้งให้รายงานสำนักทะเบียนกลางเป็นการเฉพาะรายเพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

กรณีสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านไม่ปรากฏรายการบุคคลของผู้ร้อง ให้คัดลอกรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนจากรายการเดิมที่เคยปรากฏอยู่ในทะเบียนบ้านก่อนถูกจำหน่ายลงในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ท.ร. ๑๔) พร้อมทั้งหมายเหตุไว้ในช่องบันทึกแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการว่า "บุคคลลำดับที่.. ยกเลิกการตายหรือการจำหน่ายตามคำร้องที่... ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้ทั้งในช่องนายทะเบียนและช่องบันทึกแก้ไขฯ รวมทั้งให้รายงานสำนักทะเบียนกลางเป็นการเฉพาะรายเพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

กรณีผู้ร้องมีมรณบัตร ให้ยกเลิกมรณบัตรฉบับดังกล่าวโดยหมายเหตุว่า "ยกเลิกตามคำร้องที่... ลงวันที่..." และหากเป็นมรณบัตรที่ออกโดยสำนักทะเบียนอื่น ให้นายทะเบียนแจ้งสำนักทะเบียนนั้นเพื่อยกเลิกมรณบัตรตอนที่ ๒ ด้วย

(๖) สำหรับสำนักทะเบียนที่จัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อนายอำเภออนุมัติแล้ว ให้รายงานสำนักทะเบียนกลางเป็นการเฉพาะรายเพื่อแก้ไขฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรก่อนเมื่อได้รับแจ้งจากสำนักทะเบียนกลางแล้วจึงดำเนินการตาม (๕)

ข้อ ๙๙/๑ บุคคลที่ถูกจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านเนื่องจากมีชื่อ และรายการในทะเบียนบ้านโดยมิชอบหรือโดยทุจริต หรือเป็นคนสาบสูญตามคำสั่งศาล ขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกหลักฐานคำสั่งศาลถอนคำสั่งเป็นคนสาบสูญ (กรณีผู้ขอเพิ่มชื่อเป็นคนสาบสูญ)

(๒) สอบสวนเจ้าบ้าน ผู้ขอเพิ่มชื่อ บิดามารดาหรือญาติพี่น้อง (ถ้ามี) และบุคคลที่น่าเชื่อถือรวมทั้งหลักฐานอื่น (ถ้ามี) เพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) รวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็นเสนอไปยังนายอำเภอท้องที่ ยกเว้นกรณีการเพิ่มชื่อคนสาบสูญให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

(๔) เมื่อนายอำเภอพิจารณาอนุมัติ หรือนายทะเบียนพิจารณาอนุญาต แล้วแต่กรณี ให้นายทะเบียนกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ได้รับอนุมัติหรืออนุญาตให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๒) หรือข้อ ๑๓๔ (๒๔) แล้วแต่กรณี

(๕) เพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ท.ร. ๑๔) พร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจากว่า "คำร้องที่... ลงวันที่... หรือหนังสือที่... ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๖) รายงานตามระเบียบฯ ข้อ ๑๓๒ (๕) หรือข้อ ๑๓๒ (๗) แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๐๐ คนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและเคยมีชื่อในทะเบียนบ้านขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สอบสวนผู้ร้องและเจ้าบ้าน

(๒) ตรวจสอบใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของผู้ร้องว่าได้ต่ออายุใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและรายการย้ายที่อยู่ถูกต้องหรือไม่ หากขาดการต่ออายุหรือรายการที่อยู่ไม่ถูกต้องให้แนะนำผู้ร้องดำเนินการให้ถูกต้องเสียก่อน

(๓) คัดใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวให้ปรากฏรายการในหน้าที่ ๑ ถึงหน้าที่ ๖ หน้ารายการย้ายที่อยู่ หน้ารายการต่ออายุครั้งสุดท้าย หน้ารายการบุตรอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี ที่อยู่ในครอบครัว โดยให้นายทะเบียนคนต่างด้าวแห่งท้องที่รับรองความถูกต้อง

(๔) ให้ตรวจสอบไปยังสำนักทะเบียนกลางว่าผู้ร้องมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านแห่งอื่นหรือไม่

(๕) รวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็น เสนอไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่

(๖) เมื่อนายอำเภอพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการในทะเบียนบ้านและสำ เนาทะเบียนบ้าน พร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจากว่า "คำร้องที่... ลงวันที่...หรือ หนังสือที่... ลงวันที่..." แล้วแต่กรณี แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๗) กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ได้รับอนุมัติให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๔)

(๘) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๗)

ข้อ ๑๐๑ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่โดยถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายว่าด้วยสัญชาติซึ่งยังไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน ให้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบหลักฐานใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือหนังสือรับรองที่หน่วยงานของรัฐออกให้เพื่อรับรองการได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

(๒) สอบสวนผู้ร้องและเจ้าบ้านให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ของผู้ขอเพิ่มชื่อ

(๓) ตรวจรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเพื่อตรวจสอบว่าผู้ร้องมีชื่อและรายการบุคคลอยู่ในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) แห่งอื่นหรือไม่

(๔) เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาอนุญาตแล้ว ให้กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๔)

(๕) เพิ่มชื่อและรายการบุคคลของผู้ร้องในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านตามรายการที่ปรากฏในใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว พร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจาก ว่า "คำร้องที่... ลงวันที่...." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๖) รายงานตามข้อ ๑๓๒ (๗)

ข้อ ๑๐๒ คนที่ไม่มีสัญชาติไทย ต่อมาได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบันเมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

กรณีผู้ร้องมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) และเป็นบุคคลประเภทที่ ๓, ๔ หรือ ๕ และได้รับสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานเอกสาร

(๒) แก้ไขรายการสัญชาติและเลขประจำตัวประชาชนในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๔)

(๓) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๗)

(๔) กรณีบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลประเภทที่ ๘ ให้แก้ไขรายการสัญชาติตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๑) แล้วรายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๔)

กรณีผู้ร้องมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) ได้รับสัญชาติไทย โดยการขอคืนหรือขอมีหรือขอถือสัญชาติตามสามี

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานเอกสาร

(๒) จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) หรือทะเบียนบ้านกลาง (ท.ร. ๑๓) แล้วแต่กรณี โดยประทับคำว่า "จำหน่าย" หน้ารายการและบันทึกในช่องย้ายออกว่าตามคำร้องที่... ลงวันที่... พร้อมกับลงลายมือชื่อกำกับไว้

(๓) เพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) หรือทะเบียนบ้านกลาง (ท.ร. ๑๔) และบันทึกในช่องย้ายเข้ามาจากว่า ตามคำร้องที่... ลงวันที่... พร้อมกับลงลายมือชื่อกำกับไว้

(๔) กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลที่เพิ่มชื่อตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๔)

(๕) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๗)

กรณีผู้ร้องไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) หรือทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) และได้รับสัญชาติไทย ให้ดำเนินการตามวรรคสาม (๓) - (๕) โดยอนุโลม

ข้อ ๑๐๓ บุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยมีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง หรือบิดาและมารดาเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย หรือบุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยคำสั่งของรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และบุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยมีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ขอเพิ่มชื่อมีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบพยานหลักฐานที่ผู้ขอเพิ่มชื่อนำมาแสดง

(๒) สอบสวนเจ้าบ้าน บิดา มารดา และบุคคลที่น่าเชื่อถือให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติของบุคคลที่ขอเพิ่มชื่อในประเด็นเรื่องชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิด ชื่อและสัญชาติของบิดาและมารดา รวมถึงสถานะทางกฎหมายในการอาศัยอยู่ในประเทศไทยของบิดาและมารดา เช่น ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในประเทศไทยเพียงชั่วคราว หรือโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๓) ตรวจสอบรายการบุคคลกับฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนกลางว่าผู้ขอเพิ่มชื่อมีชื่อและรายการบุคคลอยู่ในทะเบียนบ้านแห่งอื่นหรือไม่

(๔) เมื่อนายทะเบียนพิจารณาอนุญาต ให้กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เพิ่มชื่อตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๒)

(๕) เพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ท.ร. ๑๔) พร้อมทั้งหมายเหตุไว้ในช่องย้ายเข้ามาจากว่า "คำร้องที่... ลงวันที่....." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๖) รายงานตามระเบียบฯ ข้อ ๑๓๒ (๕)

ข้อ ๑๐๔ คนที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ได้เสียสัญชาติไทยหรือสละสัญชาติไทยโดยบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งมิอาจพิจารณาสั่งการเป็นอย่างอื่นหรือโดยคำสั่งของศาลถึงที่สุด หรือถูกเพิกถอนใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบพบ หรือได้รับแจ้งจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้วให้ดำเนินการดังนี้

(๑) จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) โดยให้ประทับคำว่า "จำหน่ายตามคำร้องที่... ลงวันที่..." แล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) กรณีมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านกลาง (ท.ร. ๑๔) ก็ให้จำหน่ายแล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกลาง (ท.ร. ๑๓) โดยหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจากว่า "เพิ่มชื่อตามคำร้องที่... ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๒) กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลที่เพิ่มชื่อ ตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๓)

(๓) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๖)

ข้อ ๑๐๕ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ รวมทั้งบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบหลักฐานทะเบียนประวัติที่ทางราชการสำรวจและจัดทำให้ไว้เป็นหลักฐาน (ถ้ามี)

(๒) สอบสวนผู้ร้องให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผู้ขอเพิ่มชื่อ โดยเฉพาะประเด็นสถานที่เกิด สัญชาติ ช่องทางและวันเดือนปีที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร บิดา มารดาและสัญชาติของบิดามารดา

(๓) สอบสวนเจ้าบ้านให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติของผู้ขอเพิ่มชื่อและความยินยอมให้บุคคลดังกล่าวเข้าอยู่อาศัยในบ้าน

(๔) ตรวจรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเพื่อตรวจสอบว่าผู้ร้องมีชื่อและรายการบุคคลอยู่ในทะเบียนบ้านแห่งอื่นหรือไม่

(๕) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอเพิ่มชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

(๖) รวบรวมหลักฐานพร้อมความเห็นเสนอนายอำเภอแห่งท้องที่เพื่อพิจารณา

(๗) เมื่อนายอำเภอพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้นายทะเบียนกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ได้รับอนุมัติตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๓)

(๘) ดำเนินการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) และสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านพร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจาก ว่า "คำร้องที่...ลงวันที่...." แล้วให้นายทะเบียน ลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๙) รายงานตามข้อ ๑๓๒ (๖)

กรณีนายอำเภอแจ้งผลการพิจารณาว่าผู้ขอเพิ่มชื่อเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติที่จะเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ฯลฯ หรือกรณีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้จัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่บุคคลนั้นตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางที่เกี่ยวด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

ข้อ ๑๐๕ ทวิ การขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามข้อ ๙๓ ถึงข้อ ๑๐๕ ของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๗ ปีขึ้นไป ให้นายทะเบียนเรียกรูปถ่ายของบุคคลที่ขอเพิ่มชื่อจากผู้แจ้ง จำนวน ๑ รูป และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ขอเพิ่มชื่อ ผู้แจ้ง และพยานบุคคลที่ให้การรับรอง รวมทั้งให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในแบบ ท.ร. ๒๕ ต่อหน้านายทะเบียน แล้วเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติการเพิ่มชื่อ แล้วแต่กรณี พร้อมหลักฐานอื่นเพื่อพิจารณา

เมื่อนายทะเบียนได้ดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านแล้ว ให้จัดเก็บแบบ ท.ร. ๒๕ ไว้เป็นหลักฐานอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบหรือค้นหาได้ง่าย โดยจะเก็บในรูปแบบของเอกสารหรือไมโครฟิล์มหรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นนั้น

ข้อ ๑๐๖ ผู้ได้รับการยกเว้นการปฏิบัติตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาในปัจจุบัน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) สอบสวนผู้ร้องให้ทราบถึงเหตุผลความจำเป็นที่ขอเพิ่มชื่อและเรียกหลักฐานแสดงตัวบุคคลของหน่วยงานที่ควบคุมหรือหลักฐานที่รัฐบาลประเทศนั้น ๆ ออกให้ประกอบการพิจารณา

(๒) ให้นายทะเบียนเพิ่มชื่อลงในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน พร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายเข้ามาจากว่า "คำร้องที่... ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๓) กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้ข้อ ๑๓๔ (๒๓)

(๔) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๖)

ข้อ ๑๐๗ การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามข้อ ๙๓ ข้อ ๙๗ และข้อ ๙๘ ของระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแล้วแต่กรณีตรวจสอบหลักฐานของผู้ร้องเพื่อพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติว่าผู้ร้องเกิดในประเทศไทยหรือไม่ เป็นผู้มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือไม่แล้วรวบรวมพยานหลักฐานพร้อมเสนอความเห็นให้นายอำเภอพิจารณาอนุมัติให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านถ้านายอำเภอพิจารณาเห็นว่าไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของผู้ร้องได้ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่ผู้ร้องเช่นเดียวกับข้อ ๕๗

ข้อ ๑๐๗/๑ ในการขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือขอจัดทำทะเบียนประวัติคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หากนายอำเภอหรือนายทะเบียนผู้มีอำนาจอนุมัติหรืออนุญาตพิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานของผู้ขอที่เป็นประจักษ์พยานมีไม่เพียงพอ ให้ใช้พยานแวดล้อมที่มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้ขอประกอบการพิจารณาได้ กรณีพยานหลักฐานขาดความน่าเชื่อถือหรือมีพิรุธ หรือผู้ขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือขอจัดทำทะเบียนประวัติมีพฤติการณ์ส่อไปในทางไม่สุจริตให้นายอำเภอหรือนายทะเบียนผู้มีอำนาจตามกฎหมายและระเบียบ สั่งไม่อนุมัติหรือไม่อนุญาตในคำขอแล้วแจ้งคำสั่ง เหตุผลที่ไม่อนุมัติหรือไม่อนุญาต สิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งและระยะเวลาการอุทธรณ์ให้ผู้ขอทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

ข้อ ๑๐๘ การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) หรือทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) นอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้รายงานผู้อำนวยการทะเบียนกลางสั่งการเฉพาะกรณี

ตอนที่ ๒
การจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน

ข้อ ๑๐๙ การจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน กรณีที่บุคคลมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านเกินกว่าหนึ่งแห่ง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นปฏิบัติดังนี้

กรณีอยู่ในเขตสำนักทะเบียนเดียวกัน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกเจ้าบ้านหรือคนที่มีชื่อซ้ำ ให้มายืนยันที่อยู่ที่แน่นอนเพียงแห่งเดียว

(๒) จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่บุคคลดังกล่าวไม่ได้อาศัยอยู่ และให้หมายเหตุในช่องย้ายออกไปที่ว่า "ชื่อซ้ำ ตามคำร้องที่... ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๓) การยื่นคำร้องและการรายงานการจำหน่ายให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๐) และ ๑๓๒ (๔)

กรณีอยู่ต่างสำนักทะเบียน ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้าได้รับแจ้งจากสำนักทะเบียนที่บุคคลดังกล่าวมีชื่ออยู่ ให้จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้านที่มีชื่อซ้ำ พร้อมทั้งแจ้งเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาดำเนินการจำหน่ายให้ถูกต้องตรงกันต่อไป

(๒) ถ้าบุคคลดังกล่าวนำหลักฐานการมีชื่อซ้ำมาแสดงเพื่อขอให้จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับ (๑)

(๓) ให้หมายเหตุการจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลดังกล่าวในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านในช่องย้ายออกไปที่ว่า "จำหน่ายชื่อซ้ำ ตามหนังสือที่... ลงวันที่... หรือตามคำร้องที่... ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๔) เมื่อดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) แล้ว ให้รายงานการจำหน่ายตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๔)

กรณีที่ได้รับแจ้งจากสำนักทะเบียนกลาง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้าอยู่ในเขตสำนักทะเบียนเดียวกัน ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับวรรคสอง

(๒) ถ้าอยู่ต่างสำนักทะเบียน ให้แจ้งเจ้าบ้านหรือบุคคลที่มีชื่อซ้ำและดำเนินการเช่นเดียวกับวรรคสอง

ข้อ ๑๑๐ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าการมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔ หรือ ท.ร. ๑๓) ของบุคคลใด เป็นการดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำพรางข้อเท็จจริง หรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง

(๒) รวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็นเสนอนายอำเภอพิจารณา

(๓) เมื่อได้รับแจ้งความเห็นจากนายอำเภอว่ามีการดำเนินการโดยไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นสั่งระงับการเคลื่อนไหวรายการทะเบียนราษฎรของบุคคลนั้นไว้ก่อน

(๔) แจ้งคำสั่งระงับการเคลื่อนไหวรายการทะเบียนราษฎรให้เจ้าของรายการบุคคลดังกล่าวทราบภายในสามวันนับแต่วันที่มีคำสั่ง แล้วดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน

(๕) กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการตาม (๔) แล้วมีคำสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนหรือสั่งเพิกถอนหลักฐานทะเบียนที่มีการดำเนินการโดยไม่ถูกต้อง ให้หมายเหตุการจำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านในช่องย้ายออกไปที่ ว่า "จำหน่ายตามคำร้องที่... ลงวันที่..." หรือ "หนังสือที่... ลงวันที่..." แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๖) รายงานการจำหน่ายตามข้อ ๑๓๒ (๔)

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้านายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วปรากฏชัดว่าการมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔ หรือ ท.ร. ๑๓) ของบุคคลใดมีการกระทำความผิดตามกฎหมาย เช่น การปลอมหรือใช้เอกสารปลอม เป็นต้น หรือเป็นการแอบอ้างใช้ชื่อและรายการบุคคลของผู้อื่น ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

(๑) จำหน่ายรายการทะเบียนหรือเพิกถอนหลักฐานทะเบียนที่มีการทุจริต แล้วให้หมายเหตุการจำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านในช่องย้ายออกไปที่ ว่า "จำหน่ายตามคำร้องที่... ลงวันที่..." หรือ "หนังสือที่... ลงวันที่..." แล้วลงลายมือชื่อ และวันเดือนปีกำกับไว้

(๒) ถ้าเป็นกรณีการแอบอ้างใช้ชื่อและรายการบุคคลของผู้อื่น ให้นายทะเบียนดำเนินการเพื่อแก้ไขหรือปรับปรุงรายการทะเบียนให้แก่เจ้าของรายการบุคคลที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง

(๓) แจ้งคำสั่งการจำหน่ายรายการทะเบียนหรือเพิกถอนหลักฐานทะเบียนให้คู่กรณีทราบตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน

(๔) รายงานการจำหน่ายตามข้อ ๑๓๒ (๔)

ข้อ ๑๑๐/๑ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งจากสำนักทะเบียนกลางว่าการมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔ หรือ ท.ร. ๑๓) ของบุคคลใดเป็นการดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำพรางข้อเท็จจริง หรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้จำหน่ายรายการทะเบียนหรือเพิกถอนหลักฐานทะเบียนที่มีการดำเนินการไม่ถูกต้องออกจากทะเบียนบ้านตามรายการที่ได้รับแจ้ง พร้อมทั้งแจ้งเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาดำเนินการจำหน่ายรายการให้ถูกต้องตรงกัน โดยให้หมายเหตุการณ์จำหน่ายรายการบุคคลในช่องย้ายออกไปที่ ว่า "จำหน่ายตามหนังสือที่... ลงวันที่..." แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๒) แจ้งคำสั่งการจำหน่ายรายการทะเบียนหรือเพิกถอนหลักฐานทะเบียนให้คู่กรณีทราบตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนโดยอนุโลม โดยระบุในหนังสือแจ้งคำสั่งให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

(๓) รายงานการจำหน่ายตามข้อ ๑๓๒ (๔)

กรณีบุคคลตามรายการที่ได้รับแจ้งจากสำนักทะเบียนกลางได้แจ้งการย้ายออกไป มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านในเขตสำนักทะเบียนอื่น ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นส่งสำเนาหนังสือของสำนักทะเบียนกลางไปยังสำนักทะเบียนที่บุคคลนั้นย้ายเข้าไปอยู่เพื่อดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓)

ข้อ ๑๑๑ เมื่อปรากฏแน่ชัดว่าบุคคลในทะเบียนบ้านนั้นได้ตายไปแล้ว แต่ยังไม่ได้จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน ให้เจ้าบ้านยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) สอบสวนพยานผู้ร้อง บุคคลที่น่าเชื่อถือและหลักฐานอื่นเพิ่มเติม (ถ้ามี)

(๒) จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านโดยให้หมายเหตุในช่องย้ายออกไปที่ว่า "จำหน่ายตามคำร้องที่... ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๓) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๔)

ข้อ ๑๑๑/๑ เมื่อมีคำสั่งศาลให้ผู้ใดเป็นคนสาบสูญ ให้เจ้าบ้านยื่นคำร้องเพื่อจำหน่ายรายการบุคคลตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่บุคคลนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบหลักฐานคำสั่งศาลให้เป็นคนสาบสูญ บัตรประจำตัวเจ้าบ้าน บัตรหรือสำเนาบัตรประจำตัวของคนสาบสูญ (ถ้ามี) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

(๒) สอบสวนเจ้าบ้านและบุคคลที่น่าเชื่อถือให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคนสาบสูญ

(๓) จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านโดยหมายเหตุในช่องย้ายออกไปที่ว่า "จำหน่ายตามคำร้องที่...ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๔) รายงานตามระเบียบฯ ข้อ ๑๓๒ (๔)

ข้อ ๑๑๒ คนสัญชาติไทยหรือคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตายในต่างประเทศและเจ้าบ้านมีความประสงค์จะขอจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนด

ต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ตายมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนคนตาย (มรณบัตร) หรือหลักฐานการตายที่ออกโดยรัฐบาลของประเทศนั้นซึ่งได้แปลและรับรองว่าถูกต้องโดยกระทรวงการต่างประเทศและหลักฐานเกี่ยวกับผู้แจ้ง

(๒) จำหน่ายชื่อและรายการคนตายในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้าน โดยประทับคำว่า "ตาย" สีแดงไว้หน้ารายการคนตาย พร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายออกไปที่ว่า "คำร้องที่...ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๓) รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๔)

ข้อ ๑๑๓ การจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลกรณีอื่น ๆ ตามที่สำนักทะเบียนกลางสั่งการเฉพาะราย เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งแล้วให้จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน พร้อมทั้งหมายเหตุในช่องย้ายออกไปที่ว่า "จำหน่ายตามหนังสือที่...ลงวันที่..." แล้วให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

ข้อ ๑๑๔ การจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้รายงานผู้อำนวยการทะเบียนกลางสั่งการเฉพาะกรณี

ตอนที่ ๓
การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร

ข้อ ๑๑๕ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรนำเอกสารราชการมาแสดงไม่ว่าเอกสารดังกล่าวจะจัดทำก่อนหรือหลังการจัดทำทะเบียนราษฎร ให้ผู้ยื่นคำร้องแสดงเอกสารดังกล่าวต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น เมื่อนายทะเบียนพิจารณาเห็นว่าเอกสารดังกล่าวเชื่อถือได้ ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรให้

(๒) ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรไม่มีเอกสารราชการมาแสดง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นสอบสวนพยานหลักฐานแล้วรวบรวมหลักฐานเสนอนายอำเภอพร้อมด้วยความเห็น เมื่อนายอำเภอพิจารณาเห็นว่าพยานหลักฐานดังกล่าวเชื่อถือได้ ให้นายอำเภอสั่งนายทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรให้

ข้อ ๑๑๕/๑ เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการเกี่ยวกับสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎร ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) การแก้ไขรายการสัญชาติของเจ้าของประวัติซึ่งปรากฏรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรจากสัญชาติอื่นหรือไม่มีสัญชาติเป็นสัญชาติไทย เนื่องจากการได้สัญชาติไทย หรือการคัดลอกรายการผิดพลาดหรือการลงรายการผิดไปจากข้อเท็จจริง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบพยานเอกสารและสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงพร้อมทำความเห็นเสนอนายอำเภอท้องที่พิจารณาและเมื่อนายอำเภอมีคำสั่งอนุญาต ให้นายทะเบียนแก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรตามคำร้อง

(๒) การแก้ไขรายการสัญชาติในช่องรายการสัญชาติของบิดาหรือมารดาของเจ้าของประวัติในเอกสารการทะเบียนราษฎรจากสัญชาติอื่นหรือไม่มีสัญชาติเป็นสัญชาติไทย เนื่องจากการคัดลอกรายการผิดพลาดหรือบิดามารดาได้รับสัญชาติไทยหรือได้แปลงสัญชาติเป็นไทย ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบพยานเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเดิมหรือหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย

เป็นต้น และสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริง เมื่อพิจารณาเห็นว่าพยานหลักฐานดังกล่าวเชื่อถือได้ ก็ให้แก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรตามคำร้อง

(๓) การแก้ไขรายการสัญชาติจากสัญชาติไทย หรือจากไม่มีสัญชาติ หรือจากสัญชาติอื่นเป็นสัญชาติอื่น เนื่องจากการคัดลอกรายการผิดพลาด หรือการลงรายการผิดไปจากข้อเท็จจริงหรือการเสียสัญชาติไทย ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นสอบสวนพยานหลักฐานและเมื่อพิจารณาเห็นว่าพยานหลักฐานดังกล่าวเชื่อถือได้ ก็ให้แก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรตามคำร้อง

กรณีได้รับแจ้งจากสำนักทะเบียนกลางหรือหน่วยงานของรัฐว่าผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดเสียสัญชาติไทยตามกฎหมายที่เกี่ยวด้วยสัญชาติ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแก้ไขรายการสัญชาติของบุคคลดังกล่าวในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) และแจ้งเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาแก้ไขรายการให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง โดยให้หมายเหตุการแก้ไขไว้ในทะเบียนบ้านให้ชัดเจนด้วย

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการเกี่ยวกับสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎรนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้รายงานผู้อำนวยการทะเบียนกลางสั่งการเฉพาะกรณี

ข้อ ๑๑๖ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนบ้าน ทะเบียนบ้านกลาง สูติบัตรหรือมรณบัตร ให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ร้องมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลาง แล้วแต่กรณี

หากปรากฏว่าสูติบัตรหรือมรณบัตรที่ขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นออกโดยสำนักทะเบียนอื่น ให้นายทะเบียนแจ้งให้สำนักทะเบียนดังกล่าวทราบเพื่อจะได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตรงกันต่อไป

ข้อ ๑๑๗ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนคนเกิดหรือทะเบียนคนตายให้ยื่นคำร้องตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จัดทำทะเบียนคนเกิดหรือทะเบียนคนตาย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑๘ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ซึ่งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้ลงรายการไว้ผิดพลาด ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นผู้ลงรายการผิดพลาดสามารถดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมได้ ยกเว้นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการตามข้อ ๗๖

ข้อ ๑๑๙ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลางให้จัดทำรายงานการแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๔)

ข้อ ๑๒๐ เมื่อมีผู้มายื่นคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการต่าง ๆ ในทะเบียนบ้านขอคัดสำเนาทะเบียนบ้าน ขอแจ้งการย้ายที่อยู่ หรือกรณีอื่นใดก็ตาม หากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจพบว่ามีบุคคลในทะเบียนบ้านที่มีอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ให้แก้ไขรายการคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน จากเด็กชายหรือเด็กหญิง เป็นนายหรือนางสาว แล้วแต่กรณี ได้ โดยไม่ต้องรายงานไปยังสำนักทะเบียนกลาง

ข้อ ๑๒๑ รายการต่าง ๆ ที่นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากนายทะเบียนลงรายการในแบบพิมพ์เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรไว้แล้ว หากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงใหม่ จะเป็นเพราะเขียนผิดหรือผิดพลาดเพราะเหตุอื่นใดก็ตาม จะลบ ขูด หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เลือนหายไปไม่ได้ แต่ให้ใช้วิธีขีดฆ่าคำ หรือข้อความเดิมแล้วเขียนคำหรือข้อความที่ถูกต้องแทนด้วยหมึกสีแดง พร้อมทั้งลงชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

ข้อ ๑๒๒ กรณีที่สำนักทะเบียนกลางได้ตรวจพบว่ารายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนผิดพลาดและได้แจ้งให้สำนักทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลง เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขแล้วไม่ต้องจัดทำรายงานไปยังสำนักทะเบียนกลาง

ข้อ ๑๒๓ กรณีที่สำนักทะเบียนตรวจพบหรือได้รับแจ้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ารายการในทะเบียนบ้านไม่ถูกต้อง เนื่องจากไม่ตรงกับหลักฐานข้อเท็จจริงตามกฎหมาย ให้นายทะเบียนแก้ไขให้ถูกต้องแล้วรายงานตามข้อ ๑๓๒ (๔)

ตอนที่ ๔
การขอตรวจ คัดและรับรองสำเนารายการทะเบียนราษฎร

ข้อ ๑๒๔ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้นายทะเบียนตรวจ คัด หรือคัดและรับรองสำเนารายการเอกสารทะเบียนราษฎร ได้ที่สำนักทะเบียนที่เก็บรักษาเอกสารทะเบียนราษฎรซึ่งเป็นต้นฉบับสำนักทะเบียนกลาง สำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร หรือสำนักทะเบียนที่จัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ แห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ในวันและเวลาราชการ

ข้อ ๑๒๕ ผู้มีส่วนได้เสียตามระเบียบนี้หมายถึง

(๑) เจ้าบ้าน

(๒) ผู้มีชื่อและรายการปรากฏในเอกสารที่จะขอตรวจ หรือคัดและรับรองสำเนา

(๓) บุคคลหรือนิติบุคคลใดที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับเอกสารทะเบียนราษฎรไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อม

ข้อ ๑๒๖ บุคคลหรือนิติบุคคลตามข้อ ๑๒๕ (๓) ให้นายทะเบียนเรียกตรวจสอบหลักฐานจากผู้ร้องและพิจารณาความเป็นผู้มีส่วนได้เสียแล้วจึงดำเนินการให้ต่อไป

หากผู้ร้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยทางอ้อม ให้สอบสวนบันทึกปากคำเพื่อยืนยันความเป็นผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นหลักฐานด้วยเพื่อให้เกิดความรับผิดทางอาญาถ้าเป็นผู้ไม่มีส่วนได้เสีย

ข้อ ๑๒๗ การตรวจ คัด หรือคัดและรับรองสำเนารายการเอกสารทะเบียนราษฎรตามข้อ ๑๒๔ ให้ดำเนินการได้เฉพาะรายการจากเอกสารทะเบียนบ้าน ทะเบียนคนเกิด และทะเบียนคนตาย ตามที่ปรากฏในเอกสารจากต้นฉบับหรือหลักฐานเอกสารของสำนักทะเบียนเท่านั้น เว้นแต่การดำเนินการที่สำนักทะเบียนกลาง สำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร และสำนักทะเบียนที่จัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ตรวจ คัด หรือคัดและรับรองสำเนารายการทะเบียนบ้านทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตายจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ หรือคัดจากหลักฐานที่สำนักทะเบียนจัดเก็บไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์มหรือระบบอื่น

การรับรองสำเนารายการเอกสารทะเบียนราษฎรที่คัดจากต้นฉบับหรือหลักฐานเอกสารของสำนักทะเบียน ให้ประทับหรือเขียนข้อความว่า “สำเนาถูกต้อง” ส่วนการรับรองสำเนารายการเอกสารทะเบียนราษฎรที่คัดจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ให้ประทับหรือเขียนข้อความว่า “รับรองว่าเป็นรายการจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร” และให้นายทะเบียนที่คัดเอกสารนั้นเป็นผู้รับรองโดยให้ลงลายมือชื่อและวงเล็บชื่อ พร้อมลงวันเดือนปีที่คัดสำเนาไว้ในเอกสารดังกล่าวด้วย

การคัด หรือคัดและรับรองสำเนารายการเอกสารทะเบียนราษฎรจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรตามวรรคหนึ่ง ผู้มีส่วนได้เสียจะขอคัด หรือคัดและรับรองสำเนารายการทะเบียนราษฎรเป็นภาษาอังกฤษตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดก็ได้

ตอนที่ ๕
การส่งและการรายงาน

ข้อ ๑๒๘ การส่งเอกสารการทะเบียนราษฎรที่กำหนดให้ส่ง ให้สำนักทะเบียนอำเภอสำนักทะเบียนท้องถิ่น รวบรวมส่งให้สำนักทะเบียนจังหวัด และให้สำนักทะเบียนจังหวัด รวบรวมส่งให้สำนักทะเบียนกลางต่อไป เว้นแต่สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตในกรุงเทพมหานครให้จัดส่งโดยตรงไปยังสำนักทะเบียนกลาง

ข้อ ๑๒๙ ระยะเวลาการจัดส่ง

(๑) สำนักทะเบียนจังหวัด ให้รวบรวมจัดส่งไปยังสำนักทะเบียนกลางทุก ๑ เดือน โดยให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นจัดส่งให้สำนักทะเบียนจังหวัดก่อนถึงกำหนดส่งสำนักทะเบียนกลาง ๓ วัน

(๒) สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตในกรุงเทพมหานครให้จัดส่งไปยังสำนักทะเบียนกลางทุกวันศุกร์ เว้นแต่ถ้าตรงกับวันหยุดราชการให้เลื่อนถัดไปเป็นวันแรกของวันเปิดทำการ

ข้อ ๑๓๐ ช่วงระยะเวลาในการกำหนดส่งของสำนักทะเบียนจังหวัดที่ต้องจัดส่งให้ถึงสำนักทะเบียนกลาง ให้ถือปฏิบัติตามรหัสของสำนักทะเบียนดังนี้

(๑) จังหวัดที่มีรหัสขึ้นต้นด้วยเลข ๑ ให้ส่งถึงในวันที่ ๑ ของเดือน

(๒) จังหวัดที่มีรหัสขึ้นต้นด้วยเลข ๒ ให้ส่งถึงในวันที่ ๒ ของเดือน

(๓) จังหวัดที่มีรหัสขึ้นต้นด้วยเลข ๓ ให้ส่งถึงในวันที่ ๓ ของเดือน

(๔) จังหวัดที่มีรหัสขึ้นต้นด้วยเลข ๔ ให้ส่งถึงในวันที่ ๔ ของเดือน

(๕) จังหวัดที่มีรหัสขึ้นต้นด้วยเลข ๕ ให้ส่งถึงในวันที่ ๕ ของเดือน

(๖) จังหวัดที่มีรหัสขึ้นต้นด้วยเลข ๖ ให้ส่งถึงในวันที่ ๖ ของเดือน

(๗) จังหวัดที่มีรหัสขึ้นต้นด้วยเลข ๗ ให้ส่งถึงในวันที่ ๗ ของเดือน

(๘) จังหวัดที่มีรหัสขึ้นต้นด้วยเลข ๘ ให้ส่งถึงในวันที่ ๘ ของเดือน

(๙) จังหวัดที่มีรหัสขึ้นต้นด้วยเลข ๙ ให้ส่งถึงในวันที่ ๙ ของเดือน

ในกรณีที่วันกำหนดส่งเป็นวันหยุดราชการ ให้เลื่อนถัดไปเป็นวันแรกของวันเปิดทำการ

ข้อ ๑๓๑ วิธีการจัดส่ง ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการดังนี้

(๑) บรรจุแบบพิมพ์และแบบรายงานที่จะต้องส่งในซองเอกสารตามรูปแบบที่กำหนดโดยให้แยกแบบพิมพ์และแบบรายงานเป็นแต่ละประเภท

(๒) นับจำนวนเอกสารในแต่ละซองและลงรายการหน้าซองบรรจุเอกสารให้ถูกต้องครบถ้วน

(๓) รวบรวมซองเอกสารทั้งหมดส่งสำนักทะเบียนจังหวัด

(๔) สำนักทะเบียนจังหวัดตรวจสอบจำนวนซองเอกสาร บัญชีนำส่งและหนังสือนำส่งของสำนักทะเบียนและลงชื่อรับไว้ในหนังสือนำส่งทั้งสองตอนแล้วมอบตอนที่ ๑ คืนให้สำนักทะเบียนส่วนตอนที่ ๒ เก็บไว้เป็นหลักฐานของสำนักทะเบียนจังหวัด

สำหรับสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตกรุงเทพมหานครให้ดำเนินการตาม (๑) - (๒) แล้วรวบรวมจัดส่งสำนักทะเบียนกลางต่อไป

ข้อ ๑๓๒ แบบพิมพ์และแบบรายงานการทะเบียนราษฎรที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นต้องส่งเมื่อได้ดำเนินการในแต่ละกรณีไปแล้ว มีดังนี้

(๑) แบบพิมพ์สูติบัตร ตอนที่ ๒ ทุกประเภท

(๒) แบบพิมพ์มรณบัตร ตอนที่ ๒ ทุกประเภท

(๓) แบบพิมพ์ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ กรณีรับแจ้งการย้ายเข้า แบบพิมพ์ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๒ กรณีรับแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง แบบพิมพ์ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๓ กรณีรับแจ้งการย้ายออก

(๔) แบบรายงานการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการต่าง ๆ ในทะเบียนบ้าน ตามแบบ ท.ร. ๙๗ ก. ตอนที่ ๑

(๕) แบบรายงานการเพิ่มชื่อบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ตามแบบ ท.ร. ๙๘ ก. ตอนที่ ๑

(๖) แบบรายงานการเพิ่มชื่อบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) ตามแบบ ท.ร. ๙๘ ข. ตอนที่ ๑

(๗) แบบรายงานการเพิ่มชื่อบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ตามแบบ ท.ร. ๙๘ ค. ตอนที่ ๑

(๘) แบบรายงานให้เลขรหัสประจำบ้าน ตามแบบ ท.ร. ๙๙ ก.

(๙) แบบรายงานการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการที่อยู่เกี่ยวกับบ้านตามแบบ ท.ร. ๙๙/๑

ข้อ ๑๓๓ แบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรที่สำนักทะเบียนกลางจะจัดส่งคืนสำนักทะเบียนจังหวัด เพื่อมอบให้สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตในกรุงเทพมหานครเมื่อได้ดำเนินการเสร็จสิ้น มีดังนี้

(๑) แบบพิมพ์สูติบัตร ตอนที่ ๒ ทุกประเภท
(๒) แบบพิมพ์มรณบัตร ตอนที่ ๒ ทุกประเภท
(๓) แบบพิมพ์ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ทั้ง ๓ ตอน แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ ๕
แบบพิมพ์การทะเบียนราษฎร
ตอนที่ ๑
แบบพิมพ์

ข้อ ๑๓๔ แบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรให้ใช้แบบพิมพ์ต่าง ๆ ท้ายระเบียบนี้ ดังนี้

(๑) ท.ร. ๑	เป็นสูติบัตร ใช้สำหรับคนที่มีสัญชาติไทยและแจ้งการเกิดภายในกำหนด
(๒) ท.ร. ๑/๑	เป็นหนังสือรับรองการเกิด ใช้สำหรับโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่มีผู้รักษาพยาบาลโดยอาชีพ
(๓) ท.ร. ๑ ตอนหน้า	เป็นใบรับแจ้งการเกิด
(๓ ทวิ) ท.ร. ๑/ก	เป็นแบบรับรองรายการทะเบียนคนเกิดที่คัดรายการจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร
(๓/๑) ท.ร. ๑๐๐	เป็นแบบใบรับแจ้งการเกิดสำหรับการแจ้งเกิดเกินกำหนดการแจ้งเกิดกรณีเด็กในสภาพแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้ง และกรณีเด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง
(๔) ท.ร. ๒	เป็นสูติบัตร ใช้สำหรับคนที่มีสัญชาติไทยและแจ้งการเกิดเกินกำหนด
(๕) ท.ร. ๓	เป็นสูติบัตร ใช้สำหรับคนที่ไม่มีสัญชาติไทย
(๖) ท.ร. ๔	เป็นมรณบัตร ใช้สำหรับคนที่มีสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว
(๗) ท.ร. ๔/๑	เป็นหนังสือรับรองการตาย ใช้สำหรับโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่มีผู้รักษาพยาบาลโดยอาชีพ
(๘) ท.ร. ๔ ตอนหน้า	เป็นใบรับแจ้งการตาย
(๘ ทวิ) ท.ร. ๔/ก	เป็นแบบรับรองรายการทะเบียนคนตายที่คัดรายการจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร
(๙) ท.ร. ๕	เป็นมรณบัตร ใช้สำหรับคนที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในลักษณะชั่วคราวหรือเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
(๑๐) ท.ร. ๖	เป็นใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ใช้สำหรับคนที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔)
(๑๑) ท.ร. ๖ ตอนหน้า	เป็นใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่
(๑๒) ท.ร. ๗	เป็นใบแจ้งการย้ายที่อยู่ใช้สำหรับคนที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓)
(๑๓) ท.ร. ๘	เป็นบันทึกการปรับทางปกครองความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
(๑๔) ท.ร. ๘/๑	เป็นแบบรายงานผลคดีเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (แบบรายงานของอำเภอ/ท้องถิ่น)

(๑๕) ท.ร. ๘/๒	เป็นแบบรายงานผลคดีเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (แบบรายงานของจังหวัด)
(๑๖) ท.ร. ๙	เป็นใบรับแจ้งเกี่ยวกับบ้านและอาคาร
(๑๖/๑) ท.ร. ๑๒	เป็นแบบรับรองข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรที่คัดรายการจากฐานข้อมูลการทะเบียนของสำนักทะเบียนกลาง
(๑๗) ท.ร. ๑๓	เป็นทะเบียนบ้าน ใช้สำหรับคนที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในลักษณะชั่วคราวหรือเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
(๑๘) ท.ร. ๑๔	เป็นทะเบียนบ้าน ใช้สำหรับคนที่มีสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว
(๑๘/๑) ท.ร.๑๔ อ	เป็นทะเบียนอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิใช่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย
(๑๙) ท.ร. ๑๔/๑	เป็นแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎรจากฐานข้อมูลการทะเบียนของสำนักทะเบียนกลาง
(๑๙/๑) ท.ร.๑๔ อ/๑	เป็นแบบรับรองรายการทะเบียนอาคารที่คัดจากฐานข้อมูลการทะเบียนของสำนักทะเบียนกลาง
(๑๙ ทวิ) ท.ร. ๑๕	เป็นบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร สูญหายหรือถูกทำลาย
(๑๙ ตรี) ท.ร. ๒๕	เป็นแบบการขอมีรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎรสำหรับกรณีการแจ้งเกิดเกินกำหนดและการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน
(๑๙/๓) ท.ร. ๒๖	เป็นแบบบัตรทะเบียนคนเกิด
(๒๐) ท.ร. ๓๑	เป็นคำร้องทั่วไปเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร
(๒๐/๑)	ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
(๒๑) ท.ร. ๙๗ ก.	เป็นคำร้องใช้สำหรับแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการต่าง ๆ หรือจำหน่ายเกี่ยวกับบุคคลและบ้านในทะเบียนบ้าน
(๒๒) ท.ร. ๙๘ ก.	เป็นแบบการให้เลขประจำตัวประชาชน ใช้สำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔)
(๒๓) ท.ร. ๙๘ ข.	เป็นแบบการให้เลขประจำตัวประชาชน ใช้สำหรับบุคคลต่างด้าวที่ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓)
(๒๔) ท.ร. ๙๘ ค.	เป็นแบบการให้เลขประจำตัวประชาชน ใช้สำหรับบุคคลต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยหรือได้รับสัญชาติไทย
(๒๕) ท.ร. ๙๙ ก.	เป็นแบบการให้เลขรหัสประจำบ้าน ใช้สำหรับบ้านที่ปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือไม่เคยให้เลขรหัสมาก่อน
(๒๖) ท.ร. ๙๙/๑	เป็นแบบรายงาน ใช้สำหรับกรณีที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมรายการที่อยู่เกี่ยวกับบ้านเป็นจำนวนมากกว่า ๑ หลังในคราวเดียวกัน

ข้อ ๑๓๕ แบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรทั้งที่ใช้หรือยังไม่ได้ใช้ปฏิบัติ เกิดการชำรุดเสียหายจนไม่อาจใช้ปฏิบัติได้ ให้นายทะเบียนยกเลิกใช้แบบพิมพ์ดังกล่าวโดยดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ทำเครื่องหมายกากบาทและระบุคำว่า “ยกเลิก” พร้อมสาเหตุการยกเลิกด้วยหมึกสีแดงไว้

(๒) จัดเก็บไว้ในแฟ้มต่างหาก

สำหรับแบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรที่เป็นแบบในการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนเมื่อสำนักทะเบียนยกเลิกแล้ว ให้รายงานให้สำนักทะเบียนกลางทราบ โดยระบุชนิดของแบบพิมพ์และเลขประจำตัวประชาชนในแบบพิมพ์ดังกล่าว พร้อมสำเนาการรายงานให้สำนักทะเบียนจังหวัดทราบด้วย

แบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรทุกประเภท เมื่อสำนักทะเบียนได้ใช้หรือออกให้ผู้แจ้งผิดประเภท ให้ยกเลิกและออกใหม่ให้ถูกต้องตามชนิดแบบพิมพ์ และดำเนินการเช่นเดียวกับ (๑) - (๒)

ข้อ ๑๓๖ หลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรก่อนพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้คงใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิงหรือแสดงเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

ตอนที่ ๒
การจัดเก็บแบบพิมพ์

ข้อ ๑๓๗ วิธีเก็บทะเบียนบ้าน ให้ปฏิบัติดังนี้

สำนักทะเบียนท้องถิ่น

(๑) ให้แยกเก็บเป็นรายตำบลหรือแขวง

(๒) แต่ละตำบลหรือแขวง แยกออกเป็นถนน ตรอก ซอย และจัดลำดับ ถนน ตรอก ซอยตามลำดับอักษรตัวหน้าของชื่อถนน ตรอก ซอยนั้น ๆ ในกรณีชื่อถนน ตรอก ซอย เหมือนกัน แต่มีหมายเลขกำกับให้เรียงตามหมายเลขที่กำกับ

(๓) ภายในส่วนของถนน ตรอก ซอย ให้เรียงตามลำดับบ้านเลขที่

(๔) การแยกระหว่างตำบลหรือแขวง ถนน ตรอก ซอย ให้ใช้แผ่นวัสดุแข็งขนาดเดียวกับทะเบียนบ้านแต่มีหัวสูงประมาณครึ่งนิ้ว และเขียนชื่อถนน ตรอก ซอย ไว้ในส่วนที่สูงกว่านั้น

(๕) ให้มีแผ่นวัสดุแข็งขนาดเดียวกับทะเบียนบ้านแต่มีหัวสูงกว่าประมาณครึ่งนิ้ว ยาวหนึ่งในห้าส่วนของความยาวของแผ่นคั่นไว้ระหว่างบ้านเลขที่ทุก ๆ ๑๐๐ เลขหมาย เช่น ๑ - ๑๐๐, ๑๐๑ - ๒๐๐, ๒๐๑ - ๓๐๐ เป็นต้น

สำนักทะเบียนอำเภอ

(๑) ให้แยกเก็บเป็นรายตำบล หมู่บ้าน

(๒) ในหมู่บ้านหนึ่ง ๆ ให้เรียงลำดับบ้านเลขที่ ถ้าในหมู่บ้านให้บ้านเลขที่เป็นถนน ตรอกซอย ให้แยกภายในหมู่บ้านนั้นออกเป็น ถนน ตรอก ซอย ตามลำดับอักษรตัวหน้าของชื่อถนน ตรอก ซอยนั้น ๆ

(๓) การแยกระหว่างตำบล หมู่บ้าน ถนน ตรอก ซอย และกลุ่มบ้านเลขที่ ให้ถือปฏิบัติอย่างเดียวกับสำนักทะเบียนท้องถิ่น โดยอนุโลม

ข้อ ๑๓๘ ทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) และทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) ให้จัดเก็บรวมกันโดยพิจารณาจากรายการที่อยู่ของบ้าน

ข้อ ๑๓๙ เมื่อนำทะเบียนบ้านออกไปจากที่เพื่อการใดก็ตาม จะต้องเก็บเข้าที่เดิมทันทีเมื่อเสร็จสิ้น จะนำไปเก็บหรือวางไว้ที่อื่นไม่ได้

ข้อ ๑๔๐ การเก็บสูติบัตร ตอนที่ ๒ ให้เก็บดังนี้

(๑) แยกประเภทสูติบัตรเป็น ท.ร. ๑ หรือ ท.ร. ๒ หรือ ท.ร. ๓ แล้วแต่กรณี

(๒) สูติบัตรของแต่ละประเภทให้จัดเก็บในแฟ้ม

(๓) ในแฟ้มหนึ่งๆ ให้บรรจุสูติบัตรเป็นเล่มๆ จนเต็มขนาดบรรจุของแฟ้มโดยให้บรรจุสูติบัตรตามลำดับเลขประจำตัวประชาชนที่ปรากฏอยู่บนมุมบนขวามือของสูติบัตรแต่ละใบ

(๔) แฟ้มที่จัดเก็บสูติบัตรจนเต็มแล้ว ให้ระบุข้อความที่สันแฟ้มว่า “แฟ้มที่... ของปี... เลขประจำตัวเลขที่... ถึงเลขประจำตัวเลขที่...” แล้วจัดเก็บเรียงไว้ให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเพื่อสะดวกแก่การค้นหา

ข้อ ๑๔๑ การเก็บมรณบัตร ตอนที่ ๒ ให้เก็บดังนี้

(๑) แยกประเภทมรณบัตรเป็น ท.ร. ๔ หรือ ท.ร. ๕ แล้วแต่กรณี

(๒) มรณบัตรของแต่ละประเภทให้จัดในแฟ้ม

(๓) ในแฟ้มหนึ่ง ๆ ให้บรรจุมรณบัตรรวมกันทุกตำบล โดยให้บรรจุเรียงตามลำดับวันเดือนปีที่ออกมรณบัตร

(๔) แฟ้มที่จัดเก็บมรณบัตรจนเต็มแล้ว ให้ระบุข้อความที่สันแฟ้มว่า "แฟ้มที่... ออกให้ตั้งแต่วันที่... เดือน... ปี... ถึงวันที่... เดือน... ปี..." แล้วจัดเก็บเรียงไว้ให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเพื่อสะดวกแก่การค้นหา

ข้อ ๑๔๒ การเก็บใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ให้แยกประเภทใบแจ้งการย้ายที่อยู่เป็นประเภทและให้แยกจัดเก็บเป็นแต่ละตอน ดังนี้

(๑) ให้จัดเก็บในแฟ้มโดยบรรจุเรียงตามลำดับวันเดือนปีที่ย้ายเข้าในกรณีรับแจ้งการย้ายเข้าหรือตามลำดับวันเดือนปีที่ย้ายออกในกรณีรับแจ้งการย้ายออก

(๒) แฟ้มที่จัดเก็บจนเต็มแล้ว ให้ระบุข้อความที่สันแฟ้มว่า "แฟ้มที่... ย้ายเข้าตั้งแต่วันที่... เดือน... ปี... ถึงวันที่... เดือน... ปี..." หรือ "แฟ้มที่... ย้ายออกตั้งแต่วันที่... เดือน... ปี... ถึงวันที่... เดือน... ปี..." แล้วแต่กรณี แล้วจัดเก็บเรียงไว้ให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเพื่อสะดวกแก่การค้นหา

(๓) ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๒ ซึ่งได้ตอบรับการรับแจ้งการย้ายเข้าให้ดำเนินการจัดเก็บเช่นเดียวกับ (๑) - (๒)

ข้อ ๑๔๓ ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ซึ่งเป็นการแจ้งการย้ายเข้าหรือแจ้งการย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลางหรือการแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทางหรือใบแทนใบแจ้งการย้ายที่อยู่ให้แยกเก็บต่างหากจากการย้ายที่อยู่ตามข้อ ๑๔๒

ข้อ ๑๔๔ การจัดเก็บแบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรอื่น ให้จัดเก็บให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยและสะดวกต่อการค้นหา

ส่วนที่ ๖
สำนักทะเบียนและนายทะเบียน

ตอนที่ ๑
สำนักทะเบียนสาขา สำนักทะเบียนเฉพาะกิจ

ข้อ ๑๔๕ ท้องที่ใดที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางได้จัดตั้งให้เป็นสำนักทะเบียนสาขาหรือสำนักทะเบียนเฉพาะกิจแล้ว ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบนี้กำหนดในส่วนนั้น ๆ

ข้อ ๑๔๖ สำนักทะเบียนสาขาหรือสำนักทะเบียนเฉพาะกิจให้กำหนดรหัสประจำสำนักทะเบียนตามที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๑๔๗ ให้สำนักทะเบียนสาขาหรือสำนักทะเบียนเฉพาะกิจจัดส่งเอกสารและแบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรที่ต้องรายงานให้สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่สำนักทะเบียนสาขาหรือสำนักทะเบียนเฉพาะกิจอยู่ในเขตความรับผิดชอบตามกำหนดเวลา เพื่อจะได้รวบรวมรายงานไปยังสำนักทะเบียนกลางตามระเบียบที่กำหนดไว้ต่อไป

ข้อ ๑๔๘ แบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรทุกประเภทให้สำนักทะเบียนสาขาหรือสำนักทะเบียนเฉพาะกิจเบิกจากสำนักทะเบียนจังหวัดแห่งท้องที่

ตอนที่ ๒
นายทะเบียนสาขา นายทะเบียนเฉพาะกิจ

ข้อ ๑๔๙ นายทะเบียนสาขาและนายทะเบียนเฉพาะกิจ ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๑๕๐ การระบุตำแหน่งให้ระบุว่า "นายทะเบียนสาขา (ระบุชื่อสาขา) อำเภอ (เทศบาลหรือเขต)..." หรือ "นายทะเบียนเฉพาะกิจ (ระบุชื่อที่ดำเนินการ) อำเภอ (เทศบาลหรือเขต)..." แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ ๗
การจัดทำและควบคุมทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนกลาง
ตอนที่ ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑๕๑ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดทำทะเบียนราษฎรและจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ตามเอกสารการรายงานของสำนักทะเบียนที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้และเอกสารหลักฐานตามระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลตัวบุคคลที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานการทะเบียนราษฎร

การจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้มีรายการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

การคัดข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้ผู้ขอยื่นคำขอต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนที่จัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์แห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ โดยให้นายทะเบียนคัดข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรได้เฉพาะรายการที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนกลางตามแบบ ท.ร. ๑๒ ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๕๒ วิธีการจัดทำและควบคุมทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ให้เป็นไปตามวิธีการที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด

(๑) เลขประจำตัวประชาชน มี ๑๓ หลัก แบ่งออกเป็น ๕ ส่วน

ส่วนที่ ๑ มี ๑ หลัก หมายถึง ประเภทบุคคลซึ่งมี ๘ ประเภท

ส่วนที่ ๒ มี ๔ หลัก หมายถึง สำนักทะเบียนที่ออกเลขประจำตัวให้กับประชาชน

ส่วนที่ ๓ และส่วนที่ ๔ รวมกันมี ๗ หลัก หมายถึง ลำดับที่ของบุคคลในแต่ละประเภทของแต่ละสำนักทะเบียน

ส่วนที่ ๕ มี ๑ หลัก หมายถึงเลขตรวจสอบความถูกต้องของเลขประจำตัวประชาชนทั้งหมด

(๒) ประเภทของบุคคลที่อยู่ในระบบทะเบียนราษฎร แบ่งออกเป็น ๘ ประเภท

ประเภทที่ ๑ ได้แก่ คนที่เกิดและมีสัญชาติไทย ได้แจ้งการเกิดภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด

ประเภทที่ ๒ ได้แก่ คนที่เกิดและมีสัญชาติไทย ได้แจ้งการเกิดเกินกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด

ประเภทที่ ๓ ได้แก่ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวซึ่งมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านก่อนวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๒๗

ประเภทที่ ๔ ได้แก่ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและได้มีการย้ายเข้าในทะเบียนบ้านขณะยังไม่มีเลขประจำตัวประชาชน (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๒๗)

ประเภทที่ ๕ ได้แก่ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวที่ได้รับอนุมัติให้เพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน

ประเภทที่ ๖ ได้แก่ คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายในลักษณะชั่วคราวและคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประเภทที่ ๗ ได้แก่ บุตรของบุคคลประเภทที่ ๖ ซึ่งเกิดในประเทศไทย

ประเภทที่ ๘ ได้แก่ บุคคลต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยหรือบุคคลที่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมาย

ข้อ ๑๕๒/๑ การกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้กับบุคคลที่ได้รับการจดทะเบียนการเกิดที่สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

(๑) เลขประจำตัวประชาชน มี ๑๓ หลัก แบ่งออกเป็น ๕ ส่วน

ส่วนที่ ๑ มี ๑ หลัก หมายถึง ประเภทบุคคล

ส่วนที่ ๒ มี ๔ หลัก หมายถึง สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยที่ออกเลขประจำตัวประชาชนให้กับบุคคลที่ได้รับการจดทะเบียนการเกิด

ส่วนที่ ๓ และส่วนที่ ๔ รวมกันมี ๗ หลัก หมายถึง ลำดับที่ของบุคคลในแต่ละประเภท ของแต่ละสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทย

ส่วนที่ ๕ มี ๑ หลัก หมายถึง เลขตรวจสอบความถูกต้องของเลขประจำตัวประชาชนแต่ละชุด

(๒) ประเภทของบุคคลที่ได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชน แบ่งเป็น ๔ ประเภท

ประเภท ๑ ได้แก่ คนสัญชาติไทยที่ได้จดทะเบียนการเกิดภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่เกิด

ประเภท ๒ ได้แก่ คนสัญชาติไทยที่ได้จดทะเบียนการเกิดเกินกว่า ๑๕ วันนับแต่วันที่เกิด

ประเภท ๗ ได้แก่ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว และบิดาและหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

ประเภท ๐ ได้แก่ คนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน โดยมีบิดาและหรือมารดาเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

(๓) เลขรหัสของสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทย ให้เป็นไปตามบัญชีท้ายระเบียบนี้

ตอนที่ ๒
ทะเบียนบ้าน

ข้อ ๑๕๓ การจัดทำทะเบียนบ้าน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการที่อยู่ของบ้านของสำนักทะเบียนกลาง ให้จัดทำจากแบบรายงานการแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมหรือจำหน่ายเกี่ยวกับบ้านหรือทะเบียนบ้าน ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ที่ตกหล่น

ข้อ ๑๕๔ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดพิมพ์ทะเบียนบ้านด้วยระบบคอมพิวเตอร์ แจกจ่ายให้สำนักทะเบียนตามแผนที่กำหนดจนครบทุกสำนักทะเบียน

ตอนที่ ๓
ทะเบียนคนเกิด

ข้อ ๑๕๕ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดทำทะเบียนคนเกิดจากสูติบัตร ตอนที่ ๒

ข้อ ๑๕๖ สูติบัตร ตอนที่ ๒ ที่นำมาจัดทำทะเบียนคนเกิด ให้ดำเนินการถ่ายภาพไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์มหรือระบบภาพถ่ายคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงตรวจสอบและคัดรับรองสำเนา

ข้อ ๑๕๗ สูติบัตร ตอนที่ ๒ เมื่อได้จัดทำทะเบียนคนเกิดแล้ว ให้ส่งคืนสำนักทะเบียนที่ออกสูติบัตรเพื่อจัดเก็บตามระเบียบต่อไป

ตอนที่ ๔
ทะเบียนคนตาย

ข้อ ๑๕๘ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดทำทะเบียนคนตายจากมรณบัตร ตอนที่ ๒

ข้อ ๑๕๙ มรณบัตร ตอนที่ ๒ ที่นำมาจัดทำทะเบียนคนตาย ให้ดำเนินการถ่ายภาพไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์มหรือระบบภาพถ่ายคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงตรวจสอบและคัดรับรองสำเนา

ข้อ ๑๖๐ มรณบัตร ตอนที่ ๒ เมื่อได้จัดทำทะเบียนคนตายแล้ว ให้ส่งคืนสำนักทะเบียนที่ออกมรณบัตรเพื่อจัดเก็บตามระเบียบต่อไป

ตอนที่ ๕
การย้ายที่อยู่

ข้อ ๑๖๑ เมื่อมีการแจ้งการย้ายออกหรือแจ้งการย้ายเข้าในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนแล้ว ให้สำนักทะเบียนกลางปรับปรุงทะเบียนบ้านให้ตรงกันกับของสำนักทะเบียนตามหลักฐานใบแจ้งการย้ายที่อยู่

ข้อ ๑๖๒ ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ให้ดำเนินการถ่ายภาพไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์มหรือระบบภาพถ่ายคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิง ตรวจสอบและคัดรับรองสำเนา

ข้อ ๑๖๓ ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ เมื่อได้ดำเนินการแล้วให้ส่งคืนสำนักทะเบียนที่ออกใบแจ้งการย้ายที่อยู่ เพื่อจัดเก็บตามระเบียบต่อไป

ตอนที่ ๖
การเพิ่มชื่อและการจำหน่ายชื่อ

ข้อ ๑๖๔ ให้สำนักทะเบียนกลางดำเนินการเพิ่มชื่อหรือจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนกลางตามแบบรายงานการเพิ่มชื่อหรือจำหน่ายชื่อที่สำนักทะเบียนจัดส่งมา แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๖๕ แบบรายงานการเพิ่มชื่อหรือจำหน่ายชื่อเมื่อดำเนินการแล้วให้สำนักทะเบียนกลางทำลายตามระยะเวลาและวิธีการที่กำหนด

ตอนที่ ๗
การปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

ข้อ ๑๖๖ ให้สำนักทะเบียนกลางดำเนินการปรับปรุงรายการในฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเป็นปัจจุบันตามหลักฐานที่สำนักทะเบียนจัดส่งมา หรือตามหลักฐานรายการทะเบียนที่พิมพ์จากคอมพิวเตอร์และได้มีการตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว

ข้อ ๑๖๗ หลักฐานการปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเมื่อดำเนินการแล้วให้สำนักทะเบียนกลางทำลายตามระยะเวลาและวิธีการที่กำหนด

ตอนที่ ๘
การส่งและการรายงาน

ข้อ ๑๖๘ แบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรและแบบรายงานที่สำนักทะเบียนกลางส่งคืนให้สำนักทะเบียนตรวจสอบความถูกต้อง แล้วยืนยันหรือแก้ไขให้ถูกต้องพร้อมทั้งส่งคืนให้สำนักทะเบียนกลางภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับเอกสาร

ข้อ ๑๖๙ การยืนยันหรือแก้ไขความถูกต้องในแบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรและแบบรายงานตามข้อ ๑๖๘ ให้สำนักทะเบียนดำเนินการตามวิธีการที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๑๗๐ กรณีที่สำนักทะเบียนกลางตรวจสอบและพบความผิดพลาดของรายการบุคคลและรายการบ้านที่สำนักทะเบียนจัดส่งรายงาน ให้แจ้งสำนักทะเบียนดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามวิธีการที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด

ส่วนที่ ๘
การพิจารณาโทษปรับทางปกครองสำหรับความผิดตากฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

ข้อ ๑๗๑ เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรที่บัญญัติให้มีโทษปรับทางปกครอง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งผู้ถูกกล่าวหาให้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงหลักฐานของตนก่อนที่จะมีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง

ข้อ ๑๗๒ การพิจารณากำหนดอัตราโทษปรับทางปกครอง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น คำนึงถึงความร้ายแรงของพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด ความหนักเบาของข้อหา และฐานะของผู้กระทำความผิดประกอบด้วย

ข้อ ๑๗๓ คำสั่งลงโทษปรับทางปกครองให้ทำเป็นหนังสือระบุ วัน เดือน ปี ที่ออกคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง ลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้มีอำนาจออกคำสั่ง

ผู้มีอำนาจออกคำสั่งตามวรรคหนึ่ง หมายถึง นายทะเบียนอำเภอ ในเขตสำนักทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่น ในเขตสำนักทะเบียนท้องถิ่น แห่งที่เกิดเหตุกระทำความผิดที่มีโทษปรับทางปกครอง รวมถึงผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอและผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีคำสั่งมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนด้วย

ข้อ ๑๗๔ คำสั่งลงโทษปรับทางปกครองต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

(๒) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง

(๓) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

ข้อ ๑๗๕ เมื่อออกคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองแล้วให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งคำสั่งและสิทธิในการอุทธรณ์แก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งถูกลงโทษด้วย

ข้อ ๑๗๖ คำสั่งลงโทษปรับทางปกครองให้มีผลใช้ยันต่อผู้ถูกลงโทษตั้งแต่ขณะที่ผู้ถูกลงโทษ ได้รับแจ้งเป็นต้นไป

ข้อ ๑๗๗ เมื่อผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองได้รับแจ้งคำสั่งปรับแล้ว ให้ผู้ถูกลงโทษปรับชำระค่าปรับให้แก่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งปรับ โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้รับชำระเงินออกใบเสร็จรับเงินค่าปรับให้แก่ผู้ถูกลงโทษปรับไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๗๘ ให้ผู้ถูกลงโทษปรับชำระค่าปรับให้เสร็จสิ้นในคราวเดียว

ข้อ ๑๗๙ ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งปรับโดยให้ทำเป็นหนังสือระบุข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง หรือข้อกฎหมายอ้างอิงยื่นต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งปรับ

ข้อ ๑๘๐ เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาชำระค่าปรับตามคำสั่งปรับแล้ว ถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่นำค่าปรับมาชำระให้ถูกต้องครบถ้วนภายในเวลากำหนด ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการบังคับทางปกครอง โดยปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ข้อ ๑๘๑ ค่าปรับทางปกครองที่นายทะเบียนท้องถิ่นสั่งปรับตามระเบียบนี้ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายทะเบียนท้องถิ่นนั้นสังกัดอยู่ ส่วนค่าปรับทางปกครองที่นายทะเบียนอำเภอเป็นผู้สั่งปรับให้ตกเป็นรายได้ของแผ่นดินโดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังที่เกี่ยวด้วยการรับจ่าย การเก็บรักษา และการนำส่งเงินในหน้าที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ

ค่าปรับ หมายความว่า เงินค่าปรับทางปกครองที่นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่น ออกคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรที่บัญญัติให้มีโทษปรับทางปกครองชำระให้แก่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๘๒ หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการพิจารณาและมีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง การอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว หากระเบียบนี้มิได้กำหนดไว้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ข้อ ๑๘๓ ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นบันทึกการปรับทางปกครองตามแบบ ท.ร.๘ ท้ายระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
ชูวงศ์ ฉายะบุตร
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๑) วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง วางระเบียบการจัดทำทะเบียนราษฎรไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

"ระบบคอมพิวเตอร์" หมายความว่า ระบบการประมวลผลข้อมูลการทะเบียนราษฎรด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๔ สำนักทะเบียนใดที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ประกาศให้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ใช้ระเบียบนี้

ข้อ ๕ การจัดทำทะเบียนราษฎรในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินการด้วยระบบคอมพิวเตอร์

๑. การออกหลักฐานการแจ้ง
๒. การจัดทำทะเบียนราษฎร
๓. การควบคุมทะเบียนราษฎร
๔. การสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎร

ข้อ ๕/๑[๒] การออกหลักฐานการรับแจ้งการเกิด การตาย การย้ายที่อยู่ หรือการคัดและรับรองรายการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้นายทะเบียนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้านาทีนับแต่เวลาที่ได้รับคำร้อง หากไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้แจ้งผู้ร้องทราบพร้อมเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๘๔ ง/หน้า ๗/๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๙

[๒] ข้อ ๕/๑ เพิ่มโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๕/๒[๓] การกำหนดรหัสประจำตัวและรหัสผ่านของนายทะเบียนและผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑)[๔] ลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร โดยผู้ที่เป็นนายทะเบียนให้ลงทะเบียนตามแบบ บท.1 และผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ใช่นายทะเบียนให้ลงทะเบียน ตามแบบ บท.1/1

(๒) เมื่อนายทะเบียนอนุมัติแล้ว ให้สำนักทะเบียนกำหนดรหัสประจำตัวเป็นเลข ๙ หลัก หลักที่ ๑, ๒, ๓, ๔ เป็นเลขรหัสประจำสำนักทะเบียน หลักที่ ๕ เป็นเลขกลุ่มตำแหน่งของผู้ปฏิบัติงานและหลักที่ ๖, ๗, ๘, ๙ เป็นลำดับการกำหนดรหัสประจำตัวของสำนักทะเบียน และให้จัดทำบัญชีคุมการกำหนดเลขรหัสประจำตัวไว้เป็นหลักฐาน

(๓)[๕] ส่งแบบ บท.1 หรือ บท.1/1 แล้วแต่กรณี ไปยังศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัดที่สำนักทะเบียนนั้นตั้งอยู่ในพื้นที่ ภายในเจ็ดวัน เพื่อลงทะเบียนและกำหนดรหัสผ่าน

(๔) เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้ว ให้เจ้าของรหัสผ่านเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านด้วยระบบคอมพิวเตอร์อีกครั้งหนึ่ง จึงจะใช้รหัสผ่านนั้นปฏิบัติงานได้

ผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจกำหนดให้ใช้เลขประจำตัวประชาชนและลายพิมพ์นิ้วมือของนายทะเบียนหรือผู้ปฏิบัติงานเป็นรหัสประจำตัวตาม (๒) และรหัสผ่านตาม (๓) ก็ได้

ในกรณีที่นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพ้นจากหน้าที่รับผิดชอบ ให้นายทะเบียนแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทางโทรศัพท์หรือโทรสารเพื่อยกเลิกรหัสผ่านทันที แล้วให้แจ้งยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน

ข้อ ๕/๓[๖] นายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรทุกคนต้องเก็บรักษารหัสผ่านของตนไว้เป็นความลับ หากมีการปฏิบัติโดยมิชอบหรือความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้นอันเนื่องจากการใช้รหัสผ่าน เจ้าของรหัสผ่านนั้นต้องรับผิดชอบในทุกกรณี

ในกรณีที่ลืมรหัสผ่าน ให้เจ้าของรหัสผ่านมีหนังสือแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทราบเมื่อศูนย์บริหารการทะเบียนภาคกำหนดรหัสผ่านใหม่แล้ว ให้เจ้าของรหัสผ่านนั้นเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง จึงจะใช้รหัสผ่านนั้นปฏิบัติงานได้

การเปลี่ยนแปลงรหัสผ่าน ให้เจ้าของรหัสผ่านเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตนเอง

ข้อ ๕/๔[๗] ก่อนเริ่มปฏิบัติงานแต่ละวันในสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น เมื่อทำการเปิดระบบคอมพิวเตอร์แล้ว ให้เจ้าหน้าที่พิมพ์รายงานผลการปฏิบัติงานประจำวัน

---

[๓] ข้อ ๕/๒ เพิ่มโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗

[๔] ข้อ ๕/๒ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

[๕] ข้อ ๕/๒ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

[๖] ข้อ ๕/๓ เพิ่มโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗

[๗] ข้อ ๕/๔ เพิ่มโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗

ของวันที่ผ่านมาเสนอให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบรายละเอียดและความถูกต้องก่อนทุกครั้ง เมื่อตรวจสอบและเห็นว่าถูกต้อง ให้ผู้ตรวจสอบลงชื่อพร้อมทั้งวันเดือนปี รับรองการตรวจสอบในรายงานดังกล่าว แล้วให้เก็บรวบรวมไว้สำหรับใช้ตรวจสอบและเป็นหลักฐานอ้างอิงต่อไป การเก็บรักษารายงานดังกล่าวให้เก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานในแต่ละวัน ให้เจ้าหน้าที่ทำการสำรองข้อมูลไว้โดยใช้เทปประจำวัน ยกเว้นวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ให้สำรองข้อมูลทั้งหมดในรอบสัปดาห์ เมื่อได้ตรวจสอบการสำรองข้อมูลว่าเสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว จึงจะทำการปิดระบบคอมพิวเตอร์ได้

ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคเก็บรักษาข้อมูลการปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่สำนักทะเบียนทุกแห่งในเขตรับผิดชอบได้ปฏิบัติตามระเบียบนี้ไว้เพื่อเป็นหลักฐานและสามารถตรวจสอบได้

ข้อ ๕/๕[๕] ให้มีชุดคำสั่งในการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ดังนี้

(๑) ชุดคำสั่งการรับแจ้งการเกิด (ท.ร.01, 02, 03) สำหรับการออกสูติบัตรและจัดทำทะเบียนคนเกิด

(๒) ชุดคำสั่งบัตรทะเบียนคนเกิด (ท.ร.26) สำหรับการจัดทำบัตรทะเบียนคนเกิด

(๓) ชุดคำสั่งการรับแจ้งการตาย (ท.ร.04, 05) สำหรับการออกมรณบัตรและการจัดทำทะเบียนคนตาย

(๔) ชุดคำสั่งการรับแจ้งการย้ายที่อยู่ (ท.ร.06, 07) สำหรับการออกหลักฐานการแจ้งการย้ายที่อยู่และการจัดเก็บประวัติการย้ายที่อยู่

(๕) ชุดคำสั่งการเพิ่มรายการบุคคลหรือบ้านที่ตกหล่น (ท.ร.14) สำหรับการเพิ่มรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้านที่จัดทำด้วยระบบคอมพิวเตอร์ กรณีที่บุคคลนั้นได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนไว้ในทะเบียนบ้านอยู่ก่อนแล้ว หรือการเพิ่มรายการบ้านที่ได้รับการกำหนดเลขรหัสประจำบ้านอยู่ก่อนแล้ว

(๖) ชุดคำสั่งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบุคคลหรือบ้าน (ท.ร.44) สำหรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง จำหน่ายรายการบุคคลหรือบ้านโดยนายทะเบียน

(๗) ชุดคำสั่งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบุคคล (ท.ร.97 ข) สำหรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือจำหน่ายรายการบุคคลโดยมีผู้ยื่นคำร้อง

(๘) ชุดคำสั่งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบ้าน (ท.ร.97 ค) สำหรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบ้านโดยมีผู้ยื่นคำร้อง

(๙) ชุดคำสั่งการกำหนดเลขประจำตัวประชาชน (ท.ร.98) สำหรับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลที่ได้รับการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน

(๑๐) ชุดคำสั่งการปลูกสร้างบ้านใหม่หรือบ้านที่ยังไม่มีทะเบียนบ้าน (ท.ร.99) สำหรับการกำหนดเลขรหัสประจำบ้าน

---

[๕] ข้อ ๕/๕ เพิ่มโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗

(๑๑) ชุดคำสั่งการตรวจสอบและคัดรับรองรายการจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร สำหรับการตรวจสอบและคัดรับรองรายการจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(๑๒) ชุดคำสั่งการแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือจำหน่ายรายการในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร สำหรับการแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือจำหน่ายรายการในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(๑๓) ชุดคำสั่งอื่นที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศกำหนดเพิ่มเติม

ข้อ ๕/๖[๙] เมื่อนายอำเภอได้อนุมัติ หรืออนุญาตเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรตามที่จะกล่าวต่อไปแล้ว ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นบันทึกรหัสผ่านของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เพื่อการเพิ่มชื่อ จำหน่ายชื่อ แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ดังนี้

(๑) การพิจารณาอนุมัติให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) กรณีการแจ้งเกิดเกินกำหนดของคนมีสัญชาติไทย และการพิจารณาเห็นชอบการแจ้งเกิดเกินกำหนดเด็กมีอายุต่ำกว่า ๗ ปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้อง กรณีมีเหตุอันสมควรสงสัยเรื่องสัญชาติของเด็กที่จะแจ้งการเกิด

(๒) การอนุมัติให้เพิ่มชื่อคนสัญชาติไทยที่ไม่มีชื่อและรายการบุคคลอยู่ในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) เพราะตกสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๔๙๙

(๓) การอนุมัติให้เพิ่มชื่อบุคคลอ้างว่าเป็นคนมีสัญชาติไทยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) โดยไม่มีหลักฐานเอกสารมาแสดง

(๔) การอนุมัติให้เพิ่มชื่อเด็กอนาถาซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของบุคคล หน่วยงานเอกชน หรือหน่วยงานของรัฐในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔)

(๕) การอนุมัติให้เพิ่มชื่อบุคคลที่ได้มีการลงรายการ “ตาย” หรือ “จำหน่าย” ในทะเบียนบ้าน ฉบับที่มีเลขประจำตัวประชาชนเพราะแจ้งผิดคนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔)

(๖) การอนุมัติให้เพิ่มชื่อบุคคลที่ถูกจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านเนื่องจากมีชื่อและรายการในทะเบียนบ้านโดยมิชอบหรือโดยทุจริต หรือเป็นคนสาบสูญตามคำสั่งศาลในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔)

(๗) การอนุมัติให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) สำหรับคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว และเคยมีชื่อในทะเบียนบ้าน

(๘) การอนุมัติให้เพิ่มชื่อคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทย โดยได้รับการผ่อนผันเป็นกรณีพิเศษ หรือไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ว่าด้วยคนเข้าเมือง รวมทั้งผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย ในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓)

(๙) การอนุมัติให้จำหน่ายชื่อบุคคลและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน ซึ่งมีชื่อและรายการในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผน

---

[๙] ข้อ ๕/๖ เพิ่มโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๙

(๑๐) การอนุญาตให้แก้ไข เปลี่ยนแปลงรายการเกี่ยวกับสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎร จากสัญชาติอื่นหรือไม่มีสัญชาติเป็นสัญชาติไทย เนื่องจากการได้สัญชาติไทยหรือการคัดลอกรายการผิดพลาดหรือลงรายการผิดไปจากข้อเท็จจริง

ข้อ ๖ การจัดทำทะเบียนบ้านสำหรับสำนักทะเบียน ให้จัดทำไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์และให้จัดเก็บทะเบียนบ้านฉบับเดิมไว้เป็นเอกสารเพื่อการอ้างอิง

ให้นายทะเบียนจัดทำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับใหม่ให้แก่เจ้าบ้าน พร้อมเรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเดิมคืน

เมื่อจัดทำสำเนาทะเบียนบ้านด้วยระบบคอมพิวเตอร์แล้ว ให้นายทะเบียนลงชื่อ พร้อมวัน เดือน ปีที่จัดทำกำกับไว้ในหน้ารายการเกี่ยวกับบ้าน และลงชื่อกำกับรายการบุคคลในบ้านทุกคนที่พิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ในหน้ารายการบุคคลด้วย โดยหมายเหตุในช่อง “มาจาก” ว่า “ฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร”

สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเดิมที่ตรวจแล้วมีรายการถูกต้องตรงกันกับทะเบียนบ้านฉบับของสำนักทะเบียน ให้นายทะเบียนเก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีและให้ขออนุมัตินายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อทำลาย[๑๐]

ข้อ ๗ การแก้ไขปรับปรุงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร รวมทั้งสำเนาให้ดำเนินการด้วยวิธีขีดฆ่าข้อความรายการเดิม แล้วเขียนข้อความใหม่ด้วยหมึกสีแดง พร้อมทั้งลงลายมือชื่อนายทะเบียนกำกับไว้

ข้อ ๘ การส่งรายงานตามข้อ ๕ ให้สำนักทะเบียนรวบรวมส่งสำนักทะเบียนกลางให้เสร็จสิ้นในแต่ละวันด้วยระบบคอมพิวเตอร์

ข้อ ๙ เอกสารหลักฐานตามข้อ ๘ เมื่อสำนักทะเบียนจัดส่งรายงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ แล้วให้จัดเก็บไว้เป็นเอกสารเพื่อการอ้างอิง

ข้อ ๑๐ ให้สำนักทะเบียนกลางดำเนินการปรับปรุงฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรตามที่สำนักทะเบียนจัดส่งรายงานตามข้อ ๘

ข้อ ๑๑ เมื่อสำนักทะเบียนได้รับรายงานการปรับปรุงฐานข้อมูลหรือรายงานการทักท้วงจากสำนักทะเบียนกลาง ให้นายทะเบียนตรวจสอบและหรือปรับปรุงแก้ไข แล้วลงลายมือชื่อรับรองในแบบรายงานและเก็บไว้เป็นเอกสารเพื่อการอ้างอิง

ข้อ ๑๒ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้อง หรือคำขอ หรือรับแจ้ง หากพิจารณาเห็นว่ารายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานของสำนักทะเบียนไม่ตรงกับรายการในทะเบียน

---

[๑๐] ข้อ ๖ วรรคสี่ เพิ่มโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗

บ้านที่จัดทำด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ยึดถือรายการในทะเบียนบ้านที่จัดทำด้วยระบบคอมพิวเตอร์เป็นหลัก

หากผู้ร้องยืนยันว่ารายการในเอกสารทะเบียนราษฎรที่นำมาแสดงถูกต้องโดยมีหลักฐานให้นายทะเบียนดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงรายการในทะเบียนบ้านที่จัดทำด้วยระบบคอมพิวเตอร์ให้ตรงกับรายการในเอกสารดังกล่าว โดยไม่ต้องยื่นคำร้องขอแต่อย่างใด และให้สำเนาเอกสารการแก้ไขเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิง

ในการรับแจ้ง หรือการจัดทำทะเบียน หากปรากฏว่าไม่พบรายการบุคคลดังกล่าวในทะเบียนบ้านที่จัดทำด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้รับแจ้งและปรับปรุงทะเบียนตามหลักฐานที่ผู้แจ้งแสดง

ข้อ ๑๓ แบบพิมพ์การทะเบียนราษฎร ให้ใช้แบบพิมพ์ตามที่กำหนดท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๓/๑[๑๑] การคัดรายการเกี่ยวกับการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน การแจ้งการย้ายที่อยู่ การแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือจำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน หรือการปฏิบัติงานอื่นใดเป็นการเฉพาะของนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ใช้แบบพิมพ์ตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางสั่งการเกี่ยวกับการนั้น

ข้อ ๑๔ สำเนาทะเบียนบ้านที่ยังไม่ได้จัดทำด้วยระบบคอมพิวเตอร์ตามระเบียบนี้ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่านายทะเบียนจะจัดทำให้ใหม่

ข้อ ๑๕ กรณีที่ข้อมูลรายการของทะเบียนบ้านที่จัดทำไว้ในระบบคอมพิวเตอร์มีรายการไม่ตรงกับทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียน ให้นายทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมรายการของทะเบียนบ้านที่จัดทำไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ให้ตรงกับทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนโดยไม่ต้องให้ผู้ร้องยื่นคำขอแต่อย่างใด

ข้อ ๑๕/๑[๑๒] ในกรณีที่มีการจัดทำ การแก้ไข เปลี่ยนแปลง การจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบุคคล หรือบ้านในเอกสารการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ไม่ถูกต้อง โดยมีผู้ร้องหรือนายทะเบียนทราบเอง ให้ถือปฏิบัติตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางสั่งการเกี่ยวกับการนั้น

ข้อ ๑๖ ให้นายทะเบียนอำเภอ และนายทะเบียนท้องถิ่น ซึ่งได้ปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ตามระเบียบนี้ จัดทำรายงานตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบนี้เสนอนายอำเภอตรวจสอบในแต่ละวันทำการ ทุกวัน และหากนายอำเภอได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่า มีรายการใดที่จัดทำไว้ไม่ถูกต้องให้สั่งแก้ไขทันที

---

[๑๑] ข้อ ๑๓/๑ เพิ่มโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗

[๑๒] ข้อ ๑๕/๑ เพิ่มโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๑๗ ให้ใช้ระเบียบนี้ควบคู่กับระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๗/๑[๑๓] หากเกิดปัญหา อุปสรรค หรือข้อขัดข้องใด ๆ ในการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์เฉพาะในส่วนของระบบงานตามระเบียบนี้ ให้บันทึกรายงานสาเหตุของปัญหาให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นทราบ และให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนเป็นผู้แจ้งเหตุดังกล่าวให้ประชาชนทราบและแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทราบเพื่อปรับปรุงแก้ไขระบบงานนั้น

ข้อ ๑๘ การจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ในส่วนที่อยู่นอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้รายงานผู้อำนวยการทะเบียนกลางสั่งการเฉพาะกรณี

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘
ชูวงศ์ ฉายะบุตร
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

---

[๑๓] ข้อ ๑๗/๑ เพิ่มโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗

ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐[๑๘]

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ระเบียบนี้ให้ใช้เฉพาะกับสำนักทะเบียนต้นทางและปลายทางที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ได้ประกาศให้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ แล้ว

ข้อ ๔ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งตามแบบพิมพ์ใบแจ้งย้ายที่อยู่ เพื่อขอแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทางด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ดำเนินการ ดังนี้

สำนักทะเบียนปลายทาง

(๑) เรียกสำเนาทะเบียนฉบับเจ้าบ้าน พร้อมคำยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าบ้าน บัตรประจำตัวของเจ้าบ้านที่จะย้ายเข้าไปอยู่ใหม่จากผู้แจ้ง

(๒) ตรวจสอบหลักฐานของผู้แจ้งว่าเป็นคนเดียวกับบุคคลที่ปรากฏชื่อและรายการบุคคลที่ย้ายที่อยู่หรือไม่

(๓) เมื่อนายทะเบียนเห็นว่า ผู้แจ้งเป็นคนเดียวกับบุคคลที่ปรากฏชื่อและรายการบุคคลที่ย้ายที่อยู่แล้ว ให้จำหน่ายรายการของผู้ย้ายที่อยู่ออกจากทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนต้นทางด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๔) เพิ่มชื่อผู้ย้ายที่อยู่ลงในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนปลายทางด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งเพิ่มชื่อลงในสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน แล้วคืนให้ผู้แจ้งต่อไป

(๕) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๖) ให้สำนักทะเบียนปลายทางแจ้งสำนักทะเบียนต้นทางโดยทางระบบคอมพิวเตอร์

สำนักทะเบียนต้นทาง

เมื่อสำนักทะเบียนต้นทางได้รับทราบการจำหน่ายรายการของผู้ย้ายที่อยู่ออกจากทะเบียนบ้านด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้แจ้งเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาดำเนินการจำหน่ายชื่อต่อไป

ข้อ ๕ ให้สำนักทะเบียนที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางได้ประกาศให้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ สามารถตรวจสอบชื่อและรายการบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร เพื่อการปฏิบัติตามระเบียบ ว่าด้วยการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน โดยไม่ต้องส่งเรื่องไปขอตรวจสอบยังสำนักทะเบียนกลางอีก โดยให้นายทะเบียนจัดทำแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร จากฐานข้อมูลการทะเบียน (ท.ร.๑๔/๒) แล้วลงลายมือชื่อและวัดเดือนปีกำกับไว้เพื่อเป็นหลักฐานต่อไป

---

[๑๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๘๔ ง/หน้า๑๐/๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๙

หน้า ๑
เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๒๘๓ ง ราชกิจจานุเบกษา ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง

ว่าด้วยการคุ้มครองและจัดการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒ กำหนดให้สำนักทะเบียนกลางจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรและปรับปรุงข้อมูลดังกล่าวให้ตรงกับความเป็นจริงอยู่เสมอ และมาตรา ๑๕ วรรคสอง และวรรคสาม กำหนดให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจอนุญาตให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรได้

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการเก็บรักษาและควบคุมข้อมูลการทะเบียนราษฎร การตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคลและประมวลผลข้อมูลทะเบียนราษฎร การให้บริการประชาชนในการขอตรวจคัดเอกสารข้อมูล และแก้ไขปรับปรุงข้อมูลทะเบียนราษฎรให้ถูกต้อง และการอนุญาตให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องออกระเบียบเพื่อกำหนดการปฏิบัติที่ว่าด้วยการคุ้มครองและจัดการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘/๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ผู้อำนวยการทะเบียนกลางออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการคุ้มครองและจัดการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตั้งแต่ระดับกรมหรือเทียบเท่าและหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามที่กฎหมายกำหนด

“ข้อมูลทะเบียนราษฎร” หมายความว่า ข้อมูลของบุคคลที่แสดงออกในรูปของเอกสาร ภาพ หรือข้อมูลดิจิทัลโดยมีรายการตามที่ปรากฏในทะเบียนบ้าน เช่น ชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด เลขประจำตัวประชาชน สัญชาติ สถานะเจ้าบ้าน ชื่อบิดา ชื่อมารดา ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน เป็นต้น ทะเบียนการเกิด ทะเบียนการตาย รวมถึงทะเบียนประวัติของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย”

"ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร" หมายความว่า ข้อมูลของบุคคลที่แสดงออกในรูปของเอกสาร ภาพหรือข้อมูลดิจิทัลโดยมีรายการตามที่ปรากฏในข้อมูลทะเบียนราษฎรและข้อมูลอื่นที่บ่งบอกถึงสถานภาพและตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของทะเบียนประวัติ เช่น ภาพใบหน้า ลายพิมพ์นิ้วมือ สถานภาพการสมรส ชื่อคู่สมรส ชื่อบุตร ชื่อบุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม ศาสนา วุฒิการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน ผลการตรวจสารพันธุกรรมหรือ ดีเอ็นเอ เป็นต้น

"เจ้าของข้อมูล" หมายความว่า บุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลทะเบียนราษฎร หรือข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

"ผู้ควบคุมข้อมูล" หมายความว่า สำนักทะเบียนกลาง รวมถึง สำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร สำนักทะเบียนอำเภอ สำนักทะเบียนท้องถิ่น และส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นผู้จัดทำ เก็บ รวบรวม และใช้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล รวมถึงการใช้ข้อมูลทะเบียนราษฎรหรือข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรร่วมกับสำนักทะเบียนกลาง

"ผู้รับข้อมูล" หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับข้อมูลทะเบียนราษฎรหรือข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรจากผู้ควบคุมข้อมูล และนำข้อมูลนั้นไปใช้ประโยชน์

"ฐานข้อมูลทะเบียนกลาง" หมายความว่า ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ฐานข้อมูลทะเบียนครอบครัว ฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล และฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

"เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์" หมายความว่า การเชื่อมระบบคอมพิวเตอร์ของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐกับสำนักทะเบียนกลางเพื่อใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางและฐานข้อมูลประชาชนของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้น

ข้อ ๔ ข้อมูลทะเบียนราษฎร และข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเป็นข้อมูลส่วนบุคคล จะเปิดเผยได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนเจ้าของข้อมูล หรือเปิดเผยได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น แต่การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนมิได้

การยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลตามวรรคหนึ่งจะทำเป็นหนังสือ หรือเป็นข้อความอยู่ในคำร้องหรือคำขอ หรือแสดงออกในลักษณะอื่นก็ได้ เช่น ยินยอมมอบบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่เจ้าพนักงานหรือผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อนำไปตรวจข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ถือบัตรตามวิธีการที่กรมการปกครองกำหนด เป็นต้น

ข้อ ๕ บุคคลดังต่อไปนี้ มีสิทธิขอให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนราษฎรโดยการขอตรวจคัด หรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบอื่น

(๑) เจ้าของข้อมูลหรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของข้อมูล

(๒) บุคคลอื่นใดที่กล่าวอ้างให้เชื่อได้ว่ามีส่วนได้เสียกับเจ้าของข้อมูลทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ข้อ ๖ บุคคลดังต่อไปนี้ มีสิทธิขอให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรโดยการขอตรวจคัด หรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบอื่น

(๑) เจ้าของข้อมูลหรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของข้อมูล

(๒) ผู้แทนโดยชอบธรรม ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นผู้เยาว์

(๓) ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ตามคำสั่งศาล ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ทายาทเจ้าของข้อมูล กรณีเจ้าของข้อมูลเสียชีวิตหรือเป็นคนสาบสูญ

(๕) บุคคลอื่นใดที่กล่าวอ้างให้เชื่อได้ว่ามีส่วนได้เสียโดยตรงกับเจ้าของข้อมูล

ข้อ ๗ นอกจากการเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลตามข้อ ๕ และข้อ ๖ แล้ว การเปิดเผยข้อมูลทะเบียนราษฎรหรือข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร ดังต่อไปนี้ สามารถดำเนินการได้เท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทน

(๑) เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียน เจ้าพนักงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว กฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และกฎหมายอื่น

(๒) เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกี่ยวกับการให้บริการภาครัฐ การรักษาความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงของชาติ การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

(๓) เพื่อการศึกษา วิจัย หรือเพื่อประโยชน์แก่การสถิติ

การเปิดเผยข้อมูลทะเบียนราษฎรหรือข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ควบคุมข้อมูลหรือนายทะเบียนผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรเห็นว่าควรขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลให้แจ้งผู้ขอข้อมูลดำเนินการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนจึงจะเปิดเผยได้ แต่การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องไม่เป็นการนำข้อมูลไปใช้ในทางธุรกิจหรือในเรื่องอื่นใดที่ไม่เกี่ยวกับหน้าที่ราชการหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล

ข้อ ๘ การขอให้เปิดเผยข้อมูลการทะเบียนราษฎรโดยการขอตรวจ คัด หรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎรหรือข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรจากฐานข้อมูลทะเบียนกลาง ให้บุคคลตามข้อ ๕ และข้อ ๖ และส่วนราชการตามข้อ ๗ ยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนกลาง สำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร สำนักทะเบียนอำเภอ สำนักทะเบียนท้องถิ่น (เขต เทศบาล และเมืองพัทยา) สำนักทะเบียนสาขาหรือสำนักทะเบียนส่วนแยกในลักษณะของศูนย์บริการอำเภอยิ้ม หรือหน่วยบริการงานทะเบียนราษฎรที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นแห่งใดก็ได้

นอกจากการยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ขอเปิดเผยข้อมูลอาจยื่นคำขอผ่านระบบคอมพิวเตอร์ด้วยวิธีการเชื่อมโยงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์และสารสนเทศตามที่สำนักทะเบียนกลางกำหนดก็ได้ ยกเว้นส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ ให้เป็นไปตามวิธีการที่ส่วนราชการนั้นกำหนด

ข้อ ๙ ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง อาจอนุญาตให้ส่วนราชการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ได้ โดยส่วนราชการนั้นต้องแจ้งเป็นหนังสือขออนุญาตต่อผู้อำนวยการทะเบียนกลางโดยระบุเหตุผลความจำเป็นที่ต้องการเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูล ประเภทของข้อมูลที่จะขอเชื่อมโยง และวิธีปกป้องคุ้มครองข้อมูลมิให้ถูกละเมิด และจะใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางได้ต่อเมื่อส่วนราชการนั้นได้มีหนังสือตอบรับการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๑๐ ส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ จะต้องรับผิดชอบการติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์พร้อมทั้งระบบสื่อสารเพื่อรับหรือส่งข้อมูลที่ตรวจสอบโดยเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์พร้อมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนกลาง และพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้

ข้อ ๑๑ ส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ ต้องอนุญาตให้สำนักทะเบียนกลางพัฒนาโปรแกรมเพื่อตรวจสอบข้อมูลประชาชนจากฐานข้อมูลของส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การบริการภาครัฐ

ข้อ ๑๒ ส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ จะต้องจัดให้มีการลงทะเบียนเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ได้รับมอบหมายให้เข้าถึงข้อมูลทะเบียนราษฎรหรือข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรกับสำนักทะเบียนกลางเพื่อกำหนดรหัสเจ้าหน้าที่และขอบเขตการเข้าถึงข้อมูลตามวิธีการที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๑๓ การดำเนินการตามข้อ ๙ สำนักทะเบียนกลางจะร่วมมือกับส่วนราชการกำหนดประเภทของข้อมูลที่อนุญาตให้ส่วนราชการใช้ประโยชน์ ระบบการตรวจสอบข้อมูล การวางระบบควบคุมรักษาความลับข้อมูลส่วนบุคคล และกำหนดชั้นความลับของข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการจะเข้าถึงข้อมูล

ส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ ต้องจัดทำบัญชีควบคุมการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของเจ้าหน้าที่ตามที่สำนักทะเบียนกลางกำหนดเพื่อให้ตรวจสอบได้ว่าใครเข้าไปตรวจหรือเปิดเผยข้อมูลของใคร เมื่อใด และนำข้อมูลไปใช้เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนั้นหรือไม่ โดยผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องตรวจรายงานการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางเป็นประจำทุกวัน ทั้งนี้ ให้จัดเก็บบัญชีดังกล่าวไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

ให้หัวหน้าส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ควบคุม กำกับ ดูแลการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางให้เป็นไปเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยเคร่งครัด และจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบหากเกิดความเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของบุคคลตามวรรคหนึ่งตามควรแก่กรณี

ข้อ ๑๔ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดเก็บข้อมูลการเข้าตรวจหรือคัดข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ได้รับอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลาว่าใคร สังกัดส่วนราชการหรือหน่วยงานใด เข้าไปตรวจหรือเปิดเผยข้อมูลของใคร เมื่อใดบ้าง เพื่อเป็นมาตรการคุ้มครองข้อมูลของบุคคลและตรวจสอบลงโทษผู้กระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยให้จัดเก็บข้อมูลไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนกลางเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี จึงจะขออนุมัติลบข้อมูลดังกล่าวได้

ข้อ ๑๕ ส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์จะต้องใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการตามที่แจ้งในหนังสือขออนุญาตเท่านั้น และจะต้องไม่ส่งผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล และห้ามมิให้นำข้อมูลไปใช้เพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจหรือในเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับหน้าที่ของส่วนราชการหรือตามวัตถุประสงค์ที่ร้องขอ

ข้อ ๑๖ กรณีบุคคลร้องเรียนขอให้ตรวจสอบการเข้าตรวจและเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลทำให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ให้ผู้ควบคุมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบการเข้าตรวจข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของบุคคลตามข้อร้องเรียนจากระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนกลาง และสอบสวนให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุผลในการเข้าตรวจข้อมูลดังกล่าว และการเปิดเผยข้อมูลไปให้ผู้ใดหรือหน่วยงานใดบ้าง

(๒) หากผลการตรวจสอบพบว่าเจ้าหน้าที่เปิดเผยข้อมูลโดยมิชอบ ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการขอตรวจข้อมูลหรือไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการหรือเจ้าของข้อมูลนั้น ให้ผู้ควบคุมข้อมูลถอดถอนเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ให้เข้าถึงข้อมูลในฐานข้อมูลทะเบียนกลางเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน และแจ้งให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางทราบ เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นจะต้องให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเข้าถึงข้อมูลในฐานข้อมูลทะเบียนกลางก่อนเวลาที่กำหนด ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องแจ้งเหตุจำเป็นไปยังผู้อำนวยการทะเบียนกลาง และต้องมีหนังสือรับรองจากผู้บังคับบัญชาของบุคคลนั้นส่งไปพร้อมด้วย

(๓) กรณีบุคคลร้องเรียนต่อสำนักทะเบียนกลางขอให้ตรวจสอบผู้เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล ให้สำนักทะเบียนกลางตรวจสอบข้อมูลจากระบบคอมพิวเตอร์แล้วทำหนังสือแจ้งส่วนราชการหรือหน่วยงานที่ตรวจพบตาม (๑) ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วแจ้งผลให้สำนักทะเบียนกลางทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง เพื่อจะได้แจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบต่อไป

กรณีบุคคลที่ร้องเรียนเรื่องการถูกเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลทำให้เกิดความเสียหายและเรียกร้องให้รับผิดทางละเมิดหรือฟ้องร้องต่อศาลในทางปกครอง ทางแพ่งและทางอาญา ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์จะต้องสอบสวนข้อเท็จจริงและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ รวมถึงความรับผิดทางละเมิดในทางปกครอง ทางแพ่ง หรือทางอาญาตามผลของคดีทั้งต่อบุคคลภายนอก และสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง

ข้อ ๑๗ สำนักทะเบียนกลางอาจระงับการใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลทะเบียนกลางของส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราวหรืออาจเปลี่ยนแปลงวิธีการเข้าถึงข้อมูลและการใช้ประโยชน์ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางได้ตามที่เห็นสมควรโดยจะแจ้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ทราบล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

กรณีส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ต้องการบอกเลิกการใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลทะเบียนกลางจะต้องแจ้งให้สำนักทะเบียนกลางทราบเป็นหนังสือล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนเลิกการใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลทะเบียนกลาง และจะต้องยินยอมให้สำนักทะเบียนกลางตรวจสอบข้อมูลของส่วนราชการนั้นกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำที่เกิดความเสียหายแก่สำนักทะเบียนกลาง

หากส่วนราชการที่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ และทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรงแก่ราชการหรือบุคคลภายนอก สำนักทะเบียนกลางจะยกเลิกหรือระงับการใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลทะเบียนกลาง โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก็ได้

ข้อ ๑๘ กรณีเจ้าของบัตรยินยอมมอบบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเข้าถึงข้อมูลของตนในหน่วยความจำ (IC CHIP) บนบัตรหรือในฐานข้อมูลทะเบียนกลางโดยผ่านเครื่องอ่านบัตรหรือโดยวิธีอื่นใด ให้ถือว่าเจ้าของบัตรได้ยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้นั้น

ข้อ ๑๙ ในการปฏิบัติงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลทะเบียนกลางให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนจะต้องลงทะเบียนเพื่อกำหนดรหัสการใช้งานตามวิธีการที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด และจะต้องเก็บรักษารหัสของตนให้เป็นความลับ หากมีการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือมีความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้นอันเนื่องจากการใช้รหัสนั้น เจ้าของรหัสต้องรับผิดชอบทุกกรณี

ให้หัวหน้าหน่วยงานที่ปฏิบัติงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน อาทิ นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ควบคุม กำกับ ดูแลการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางให้เป็นไปเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยเคร่งครัดและจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบหากเกิดความเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของบุคคลตามวรรคหนึ่งตามควรแก่กรณี

ข้อ ๒๐ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดเก็บเอกสารทะเบียนและเอกสารราชการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบหรืออยู่ในการเก็บรักษาของสำนักทะเบียนไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนกลางให้ครบถ้วน โดยใช้เลขประจำตัวประชาชนเป็นดัชนีในการจัดเก็บและค้นหาข้อมูล และเพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลบุคคลที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรและประโยชน์ในการปฏิบัติราชการและการให้บริการของภาครัฐ ผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจแจ้งส่วนราชการที่มีข้อมูลทั้งที่เป็นเอกสารหรือข้อมูลดิจิทัล ให้จัดส่งข้อมูลที่มีอยู่ให้สำนักทะเบียนกลาง

ข้อ ๒๑ ให้สำนักทะเบียนกลางดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอตามหลักฐานของสำนักทะเบียนอำเภอ สำนักทะเบียนท้องถิ่น และส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนหรือส่วนราชการนั้น และสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางอย่างถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับภารกิจของส่วนราชการ

ข้อ ๒๒ ให้สำนักทะเบียนกลางทำข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้ทันสมัย โดยการแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม จำหน่าย หรือยกเลิก แล้วแต่กรณี สำหรับข้อมูลที่มีลักษณะตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) รายการบุคคลที่มีอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ แต่มีคำนำนามว่าเด็กชายหรือเด็กหญิง ให้เปลี่ยนแปลงคำนำนามเป็นนายหรือนางสาว แล้วแต่กรณี

(๒) รายการบุคคลที่มีคำนำนามไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ด็อกเตอร์ นักโทษชาย พลทหาร ท้าว เป็นต้น ให้แก้ไขเป็น นาย นาง หรือนางสาว แล้วแต่กรณี

(๓) รายการบุคคลที่มีคำสั่งศาลให้เป็นคนสาบสูญ ให้จำหน่ายรายการบุคคลนั้น

(๔) รายการของคนต่างด้าวที่เดินทางออกจากประเทศไทยโดยไม่ได้แจ้งการขอกลับเข้ามาในประเทศไทย (Re-entry) ให้จำหน่ายรายการบุคคลนั้น

(๕) บุคคลที่มีเอกสารการทะเบียนราษฎรที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก แต่ไม่มีรายการบุคคลในฐานข้อมูลฯ ให้เพิ่มชื่อและรายการบุคคลนั้น

(๖) รายการบุคคลที่อยู่ในทะเบียนบ้านกลางติดต่อกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบปีโดยไม่มีการเคลื่อนไหวทางทะเบียนราษฎร ให้จำหน่ายรายการบุคคลนั้น

(๗) รายการบุคคลที่แจ้งการย้ายที่อยู่ออกจากทะเบียนบ้านเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าห้าปีโดยไม่ได้ย้ายเข้าทะเบียนบ้านใด ให้เพิ่มรายการบุคคลนั้นไว้ในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนที่แจ้งย้ายออก และหากรายการบุคคลดังกล่าวอยู่ในทะเบียนบ้านกลางติดต่อกันเป็นเวลาเกินกว่าห้าปีโดยไม่มีการเคลื่อนไหวทางทะเบียน ให้จำหน่ายรายการบุคคลนั้น

(๘) รายการบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๑๐๐ ปี โดยไม่มีการเคลื่อนไหวทางทะเบียนและไม่พบรายการทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart card) ให้จำหน่ายรายการบุคคลนั้น

(๙) รายการเกี่ยวกับบ้านและเลขที่บ้าน ที่ไม่ถูกต้องหรือไม่มีสภาพเป็นบ้านแล้ว ให้จำหน่ายเลขที่บ้าน และเพิ่มรายการบุคคลในทะเบียนบ้านของบ้านเลขที่นั้นไว้ในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนที่บ้านตั้งอยู่

(๑๐) กรณีอื่น ๆ ตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางพิจารณาให้ความเห็นชอบ

เมื่อสำนักทะเบียนกลางได้ทำข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้ทันสมัยตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้แจ้งสำนักทะเบียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบตามวิธีการที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด และหากบุคคลดังกล่าวประสงค์จะอุทธรณ์การดำเนินการของสำนักทะเบียนกลาง ให้ยื่นอุทธรณ์ผ่านนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน ทะเบียนบ้านกลาง หรือทะเบียนประวัติ เพื่อส่งคำอุทธรณ์พร้อมหลักฐานให้สำนักทะเบียนกลางพิจารณา

ข้อ ๒๓ เมื่อตรวจพบข้อมูลทะเบียนราษฎรหรือข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรที่จัดทำขึ้นมีความผิดพลาดหรือไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงโดยเกิดจากการสำคัญผิดในข้อเท็จจริง คัดลอกหรือบันทึกผิด หรือเกิดจากสาเหตุอื่นใดซึ่งไม่ใช่เป็นการทุจริต ให้นายทะเบียนแก้ไขให้ถูกต้องตามวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด แต่ถ้าข้อมูลที่ผิดพลาดหรือไม่ถูกต้องเกิดจากการกระทำทุจริต ให้นายทะเบียนจำหน่ายข้อมูลดังกล่าว เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการและประชาชน ผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจกำหนดแนวทางปฏิบัติเป็นอย่างอื่นก็ได้ หรือหากเจ้าของข้อมูลมีความประสงค์จะขอให้จัดทำข้อมูลใหม่ ให้ยื่นคำร้องพร้อมพยานหลักฐานต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนที่มีภูมิลำเนาหรือที่มีชื่อในเอกสารการทะเบียนราษฎร

นายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง หมายถึง นายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น และนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลาง แล้วแต่กรณี โดยถ้านายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลางเป็นผู้แก้ไขหรือจำหน่ายข้อมูล ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

ข้อ ๒๔ การขอคืนรายการทะเบียนบุคคลที่ถูกจำหน่าย ให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จะต้องตรวจสอบพยานหลักฐานให้แน่ชัดว่ารายการทะเบียนที่ขอคืนเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง มิใช่เป็นข้อมูลที่เกิดจาการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยให้รวบรวมสำเนาคำร้องและพยานหลักฐานเท่าที่จำเป็นส่งให้สำนักทะเบียนกลางดำเนินการเพื่อคืนรายการ

สำนักทะเบียนกลางอาจพิจารณาคืนรายการทะเบียนที่ถูกจำหน่ายตามผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงก็ได้โดยให้แจ้งสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องทราบและตรวจสอบอีกครั้ง หากพบว่ารายการที่คืนให้นั้นเป็นรายการที่ไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้วแจ้งสำนักทะเบียนกลางทราบ

ข้อ ๒๕ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ร้อยตำรวจโท อาทิตย์ บุญญะโสภัต

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนและบัตรประจำตัวของคนต่างด้าว
ที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเพื่อการทำงาน พ.ศ. ๒๕๖๑

ด้วยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งระบบตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ โดยให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดทำทะเบียนและออกบัตรประจำตัวให้แก่คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเพื่อการทำงาน เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลและตรวจพิสูจน์ตัวบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๑) วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้อำนวยการทะเบียนกลางออกระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนและบัตรประจำตัวของคนต่างด้าวไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนและบัตรประจำตัวของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเพื่อการทำงาน พ.ศ. ๒๕๖๑"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"คนต่างด้าว" หมายถึงคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว และเมียนมา รวมถึงคนต่างด้าวสัญชาติอื่นตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศกำหนด ที่มีลักษณะต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ที่ผ่านการตรวจพิสูจน์สัญชาติและได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายที่เกี่ยวด้วยการทำงานของคนต่างด้าว หรือ

/(๒) เป็นผู้ที่...

(๒) เป็นผู้ที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการทำงานตามกฎหมาย คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวด้วยการทำงานของคนต่างด้าว รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร

"ทะเบียน" หมายถึง ทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติสำหรับลงรายการของคนต่างด้าวตาม (๑) และ (๒) ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการชื่อบุคคล วันเกิด สัญชาติ ชื่อบิดามารดา ที่อยู่หรือสถานประกอบการ และเลขประจำตัวประชาชน

"บัตร" หมายความว่า บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

"ผู้ถือบัตร" หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบัตร

"นายทะเบียนจังหวัด" หมายความรวมถึง นายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

"นายทะเบียนอำเภอ" หมายความรวมถึง นายทะเบียนท้องถิ่น

"จังหวัด" หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานคร

"อำเภอ" หมายความรวมถึง เขต เทศบาล และเมืองพัทยา

ข้อ ๕ ให้นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนอำเภอรับผิดชอบการจัดทำทะเบียนของคนต่างด้าวตามข้อ ๔ (๑) และ (๒) ที่อาศัยและทำงานอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดหรืออำเภอนั้น แล้วแต่กรณีตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

กรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจกำหนดแนวทางและวิธีการจัดทำทะเบียนของคนต่างด้าวเพิ่มเติมจากวรรคหนึ่งก็ได้

ข้อ ๖ การจัดทำทะเบียนของคนต่างด้าวตามข้อ ๕ ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติตามแบบ ท.ร.๓๘ ข้างท้ายระเบียบนี้ และกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักแก่คนต่างด้าว โดยเลขสองหลักแรกเป็นเลข ๐๐ เลขหลักที่สามถึงหลักที่หกเป็นเลขรหัสสำนักทะเบียนที่จัดทำทะเบียนคนต่างด้าวนั้น เลขหลักที่เจ็ดถึงหลักที่สิบสองเป็นเลขแสดงลำดับที่ของคนต่างด้าวที่ได้รับการจัดทำทะเบียนในแต่ละสำนักทะเบียน และเลขหลักสุดท้ายเป็นเลขสำหรับการตรวจสอบความถูกต้องของเลขประจำตัวแต่ละชุด

รายการที่อยู่ของคนต่างด้าวในทะเบียนประวัติ ให้นายทะเบียนลงเลขที่บ้านของบ้านนายจ้างหรือโรงงานหรือสถานที่ประกอบการที่คนต่างด้าวทำงานอยู่ หรือบ้านที่นายจ้างจัดให้คนต่างด้าวเข้าพักอาศัย ซึ่งต้องมีหนังสือแจ้งยืนยันจากนายจ้างเป็นหลักฐาน

การจัดทำทะเบียนและกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักตามวรรคหนึ่ง ให้กับคนต่างด้าวที่ผ่านการตรวจพิสูจน์สัญชาติกับประเทศต้นทางและได้รับการตรวจลงตรา (visa) แล้ว ให้นายทะเบียนบันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนประวัติว่า "ผ่านการตรวจสัญชาติ" และอาจใส่รหัสกำกับเลขประจำตัว เพื่อจำแนกประเภทบุคคลและประมวลผลได้อย่างถูกต้อง

/กรณีคนต่างด้าว...

กรณีคนต่างด้าวได้รับการตรวจลงตรา (visa) ภายหลังการจัดทำทะเบียนประวัติแล้ว ให้นายจ้างของคนต่างด้าวนั้นแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่คนต่างด้าวได้รับการตรวจลงตรา เพื่อบันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนประวัติเช่นเดียวกับวรรคสาม

ข้อ ๗ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวไว้ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีรายการบุคคล ลายพิมพ์นิ้วมือ ภาพใบหน้า และจะมีข้อมูลที่จำเป็นอื่นๆ ด้วยก็ได้ และจะต้องปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ สามารถตรวจสอบประวัติการเปลี่ยนแปลงรายการบุคคลและสามารถเชื่อมโยงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวได้ตามกฎหมาย

ข้อ ๘ การรับแจ้งการเกิดบุตรของคนต่างด้าว ให้นายทะเบียนปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยสูติบัตรที่จะออกให้กับบุตรของคนต่างด้าวให้ใช้สูติบัตรตามแบบ ท.ร.๐๓ ข้างท้ายระเบียบนี้ และเมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรแล้ว ให้เพิ่มชื่อเด็กในทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ฉบับเดียวกับบิดาหรือมารดาของเด็กนั้น

กรณีเด็กเกิดต่างท้องที่ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่เด็กเกิดได้รับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรแล้ว ให้นายทะเบียนคัดสำเนาสูติบัตรดังกล่าวแจ้งไปยังสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่บิดาหรือมารดาของเด็กนั้นมีชื่อในทะเบียนประวัติเพื่อให้นายทะเบียนเพิ่มชื่อเด็กในทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ฉบับเดียวกับบิดาหรือมารดา

ข้อ ๙ การรับแจ้งการตายของคนต่างด้าว ให้นายทะเบียนปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมรณบัตรที่จะออกให้กับคนต่างด้าวให้ใช้มรณบัตรตามแบบ ท.ร.๐๕ ข้างท้ายระเบียบนี้ และเมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งการตายและออกมรณบัตรแล้ว ให้จำหน่ายรายการของคนต่างด้าวที่ตายในทะเบียนประวัติ

กรณีคนต่างด้าวตายต่างท้องที่ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่คนต่างด้าวตายหรือพบศพได้รับแจ้งการตายและออกมรณบัตรแล้ว ให้นายทะเบียนคัดสำเนามรณบัตรดังกล่าวแจ้งไปยังสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่คนต่างด้าวนั้นมีชื่อในทะเบียนประวัติเพื่อให้นายทะเบียนจำหน่ายรายการของคนต่างด้าวในทะเบียนประวัติ

ข้อ ๑๐ การย้ายที่อยู่ของคนต่างด้าว ให้ดำเนินการได้ในกรณีคนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนนายจ้างหรือมีการเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือสถานประกอบการ โดยให้คนต่างด้าวหรือนายจ้างยื่นคำร้องที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่คนต่างด้าวย้ายเข้าไปอยู่ใหม่ และให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวของคนต่างด้าว เอกสารการอนุญาตให้เปลี่ยนนายจ้าง หรือหนังสือรับรองการเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือสถานที่ประกอบการจากนายจ้าง ใบอนุญาตทำงาน พร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของนายจ้าง และสำเนาทะเบียนบ้านของบ้านหรือสถานประกอบการที่จะย้ายไปอยู่ใหม่

/(๒) ตรวจรายการ...

(๒) ตรวจรายการบุคคลของคนต่างด้าวจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(๓) ถ้าหลักฐานถูกต้อง ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งมีคำสั่งอนุญาตและดำเนินการย้ายรายการบุคคลของคนต่างด้าวมาเพิ่มในทะเบียนประวัติตามที่อยู่ใหม่ โดยถ้าเป็นกรณีการย้ายภายในสำนักทะเบียนเดียวกัน เมื่อนายทะเบียนเพิ่มรายการบุคคลของคนต่างด้าวในทะเบียนประวัติตามที่อยู่ใหม่แล้ว ให้จำหน่าย "ย้าย" ในทะเบียนประวัติเดิมในคราวเดียวกัน แต่ถ้าเป็นการย้ายข้ามสำนักทะเบียน เมื่อนายทะเบียนเพิ่มรายการบุคคลของคนต่าวด้าวในทะเบียนประวัติตามที่อยู่ใหม่แล้ว ให้แจ้งนายทะเบียนของสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่คนต่างด้าวมีทะเบียนประวัติอยู่เดิมผ่านทางระบบปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรด้วยคอมพิวเตอร์เพื่อให้นายทะเบียนจำหน่าย "ย้าย" คนต่างด้าวนั้นในทะเบียนประวัติเดิม

ข้อ ๑๑ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนประวัติ สูติบัตร มรณบัตร ทะเบียนคนเกิด และทะเบียนคนตายของคนต่างด้าว ให้บุคคลที่เป็นเจ้าของรายการหรือผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่คนต่างด้าวมีชื่อในทะเบียนประวัติปัจจุบัน โดยให้นายทะเบียนดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ คนต่างด้าวผู้ใดพ้นจากสถานะที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ แล้วแต่กรณี ให้นายทะเบียนจำหน่ายรายการบุคคลของผู้นั้นในทะเบียนประวัติและฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร โดยปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือขี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๑๓ คนต่างด้าวที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติตามระเบียบนี้ที่มีอายุตั้งแต่ห้าปีบริบูรณ์จนถึงเจ็ดสิบปีบริบูรณ์จะต้องมีบัตรประจำตัว โดยให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนที่มีระบบการจัดทำบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือสถานที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด และต้องเสียค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๑๔ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอมีบัตรของคนต่างด้าวแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีขอมีบัตรเป็นครั้งแรก ให้เรียกตรวจสำเนาทะเบียนประวัติ หรือสูติบัตร (ถ้ามี) และถ้าผู้นั้นเป็นแรงงานให้เรียกตรวจหลักฐานการอนุญาตทำงาน หรือหนังสือเดินทางหรือเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง

(๒) กรณีบัตรหมดอายุ หรือขอเปลี่ยนบัตร ให้เรียกบัตรประจำตัวฉบับเดิม

(๓) ตรวจสอบรายการบุคคลและภาพใบหน้าจากรายการบัตรเดิมจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร (ยกเว้นกรณีขอมีบัตรเป็นครั้งแรก)

/(๔) กรณีมีเหตุ...

(๔) กรณีมีเหตุอันควรสงสัย ให้เรียกสอบพยานบุคคลเพื่อรับรองตัวบุคคลที่ขอมีบัตร ได้แก่ นายจ้าง หรือเจ้าบ้าน หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือ

(๕) พิมพ์ลายนิ้วมือ และถ่ายรูปผู้ขอมีบัตรซึ่งต้องเป็นรูปหน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาที่มีเลนส์สีเข้ม แล้วจัดพิมพ์คำขอมีบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๖) ตรวจสอบรายการบุคคลและภาพใบหน้าในคำขอมีบัตร เปรียบเทียบกับหลักฐานที่ใช้ในการขอมีบัตรของผู้ขอรายนั้น เมื่อเห็นว่าถูกต้องตรงกัน ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม พ.ศ. ๒๕๕๑

(๗) พิมพ์บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย และมอบบัตรให้แก่ผู้ขอ

ข้อ ๑๕ การพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอมีบัตร ให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้าย ในกรณีที่ผู้ขอมีบัตรไม่สามารถพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือได้ทั้งสองนิ้ว ให้พิมพ์เฉพาะนิ้วหัวแม่มือที่เหลืออยู่ แต่ถ้าไม่สามารถพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือที่เหลืออยู่แทนโดยเริ่มจากนิ้วชี้เป็นต้นไป และหากไม่สามารถพิมพ์ลายนิ้วมือใดๆ ได้เลย ให้ยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือและบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในคำขอมีบัตรด้วย

ข้อ ๑๖ ผู้ถือบัตรผู้ใดพ้นจากสถานะการได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี ให้หมดสิทธิใช้บัตรและต้องส่งบัตรคืนนายทะเบียนอำเภอ ณ สำนักทะเบียนแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ ภายในสิบวันนับแต่วันที่พ้นสถานะ

ข้อ ๑๗ แบบ ขนาด สี ลักษณะของบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย วัสดุตัวบัตร และวัสดุป้องกันการปลอมแปลงบัตร ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๑๘ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางเป็นผู้ออกบัตรตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๙ บรรดาเอกสารการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวที่นายทะเบียนได้จัดทำให้กับคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเพื่อการทำงาน รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าว ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางฉบับอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุหรือมีบัตรใหม่ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ร้อยตำรวจโท อาทิตย์ บุญญะโสภัต

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง

ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘/๒ (๑) และมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๑๙/๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ออกระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๖๒"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน" หมายถึง บุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร แต่ไม่มีรายการในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลาง (ท.ร. ๑๓ และ ท.ร. ๑๔) หรือเอกสารการทะเบียนราษฎรอื่นที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ประกอบด้วย

(๑) เด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เด็กที่ไม่ปรากฏบุพการี ที่อยู่ในการอุปการะของหน่วยงานสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน หรือบุคคลทั่วไป ซึ่งไม่สามารถแจ้งการเกิดได้เนื่องจากขาดพยาน หลักฐานยืนยันถิ่นกำเนิดหรือประวัติของบุคคล และบุคคลที่ไม่อาจขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเนื่องจากพยาน หลักฐานไม่เพียงพอที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจะเชื่อได้ว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือเป็นคน ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่สามารถมีชื่อในทะเบียนบ้านได้

(๒) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยซึ่งเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติที่เข้ามามีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๓) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่รัฐบาลมีนโยบายให้สำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติเพื่อการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติ หรือเพื่อการอื่นใด

"คนไร้รัฐไร้สัญชาติ" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีหลักฐานแสดงว่ามีประเทศใดรับรองผู้นั้นว่าเป็นราษฎรหรือพลเมืองของประเทศนั้น หรือเป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติของประเทศใด

"ทะเบียนประวัติ" หมายความว่า ทะเบียนสำหรับการลงรายการของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

"เอกสารแสดงตน" หมายความว่า ใบรับรองตัวบุคคลที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นออกให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๕ ปีที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อได้รับแจ้งการเกิดหรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกรณีเด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เด็กที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุคคลทั่วไป ไม่ว่าเด็กหรือบุคคลนั้นจะอยู่ในการอุปการะของหน่วยงานสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชนหรือไม่ก็ตาม และนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ตรวจพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้ว ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้นั้นเกิดในราชอาณาจักรหรือเป็นผู้มีสัญชาติไทย และไม่สามารถเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔ ได้ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) เมื่อได้รับคำร้องเพื่อขอมีเอกสารการทะเบียนราษฎรและเลขประจำตัวประชาชนกรณีของคนต่างด้าวหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่ตกหล่นจากการสำรวจจัดทำทะเบียนกรณีของชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มบุคคลตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้รับการจัดทำทะเบียนไว้แล้ว หรือเป็นคนต่างด้าวอื่นที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่มีหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นที่ใช้ในการเข้าเมืองตามกฎหมาย และนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้วเชื่อว่าเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักร

(๓) เมื่อมีมติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งตามนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสิทธิในสถานะบุคคลและสัญชาติของบุคคลที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร และนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้ตรวจพิจารณาข้อมูลจากการสำรวจแล้วเชื่อว่าเป็นกลุ่มบุคคลเป้าหมายตามมติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งนั้น ๆ

ข้อ ๖ ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามข้อ ๕ ที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตของสำนักทะเบียนนั้น ๆ ตามแบบ ท.ร.๓๘ ก และบันทึกข้อมูลไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียน

นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นอาจกำหนดให้มีการสำรวจคนที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในพื้นที่ของสำนักทะเบียนเพื่อตรวจสอบสถานะทางทะเบียนและจัดทำทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนก็ได้

ข้อ ๗ การลงรายการในทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๓๘ ก) ให้นายทะเบียนจดบันทึกข้อมูลโดยละเอียดตามที่ได้รับแจ้ง รายการใดไม่ทราบให้เขียนข้อความว่า "ไม่ทราบ" แต่อย่างน้อยต้องมีรายการชื่อตัว ชื่อสกุล (ถ้ามี) ที่อยู่อาศัย เลขประจำตัว และวันเดือนปีเกิดหรืออายุ

รายการชื่อตัว ชื่อสกุล และวันเดือนปีเกิด หรืออายุของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กลุ่มที่มีความผิดปกติหรือพิการทางสมอง ให้ลงรายการตามที่ผู้อุปการะดูแลแจ้ง

รายการที่อยู่ตามวรรคหนึ่ง ให้ลงเลขที่บ้านของบ้านซึ่งบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนพักอาศัยในช่วงเวลาที่มีการสำรวจหรือยื่นคำร้องขอจัดทำเอกสารการทะเบียนราษฎร ไม่ว่าจะเป็นการพักอาศัยเป็นประจำหรือชั่วคราว สำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสถานที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่งให้ลงรายการเฉพาะชุมชน หรือ หมู่บ้าน ตำบล

ข้อ ๘ ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นกำหนดเลขประจำตัวให้คนที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติคนละหนึ่งเลขไม่ซ้ำกัน

เลขประจำตัวของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ประกอบด้วยเลข ๑๓ หลัก แบ่งออกเป็น ๕ ส่วน (๐-๐๐๐๐-๐๐๐๐๐-๐๐-๐) ได้แก่

ส่วนที่ ๑ ประกอบด้วยเลข ๑ หลักเป็นเลขศูนย์ (๐) เรียกว่าบุคคลประเภทศูนย์

ส่วนที่ ๒ ประกอบด้วยเลข ๔ หลัก หมายถึง เลขรหัสสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่จัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

ส่วนที่ ๓ และส่วนที่ ๔ รวมกันประกอบด้วยเลข ๗ หลัก หมายถึง ลำดับที่ของบุคคลในแต่ละสำนักทะเบียน โดยสองหลักแรกของส่วนที่ ๓ อาจกำหนดเป็นเลขที่บ่งบอกถึงกลุ่มคนหรือที่มาของการจัดทำทะเบียนประวัติก็ได้ เช่น เลข ๘๙ หมายถึงกลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ เป็นต้น

ส่วนที่ ๕ ประกอบด้วยเลข ๑ หลัก หมายถึง เลขตรวจสอบความถูกต้องของเลขประจำตัวแต่ละชุดตัวเลข

ข้อ ๙ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้จัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดให้เลขประจำตัวของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนแล้ว ถ้าเด็กที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติตามข้อ ๖ หรือได้รับการแจ้งการเกิดตามข้อ ๑๑ มีอายุต่ำกว่า ๕ ปี ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำเอกสารแสดงตนตามแบบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด มอบให้เด็กหรือผู้ปกครองของเด็กไว้เป็นหลักฐาน แต่ถ้าเด็กหรือบุคคลนั้นมีอายุตั้งแต่ ๕ ปีบริบูรณ์ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางที่เกี่ยวด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยมอบให้ผู้นั้นไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๐ ให้สำนักทะเบียนกลางจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ โดยแยกต่างหากจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรของคนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓ และ ท.ร.๑๔)

รายการทะเบียนประวัติที่จัดเก็บในฐานข้อมูลอย่างน้อยต้องมีรายการตามทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ภาพใบหน้า ลายพิมพ์นิ้วมือ (สำหรับผู้ที่ได้จัดทำบัตรประจำตัวแล้ว) และจะมีข้อมูลที่จำเป็นอื่น ๆ อีกก็ได้ตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

กรณีส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐมีความจำเป็นต้องการขอข้อมูลทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนเพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน นายทะเบียนสามารถคัดหรือคัดและรับรองสำเนารายการข้อมูลให้ได้ หรือผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจอนุญาตให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีความพร้อม เชื่อมโยงข้อมูลจากระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนกลางได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๑๑ การรับแจ้งการเกิดบุตรของคนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้นายทะเบียนเรียกหลักฐานเพื่อตรวจสอบว่าเด็กที่เกิดได้สัญชาติไทยหรือไม่ หากพบว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือเป็นคนไม่มีสัญชาติไทยที่สามารถมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรับแจ้งการเกิดและเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่หากไม่สามารถวินิจฉัยสัญชาติของเด็กได้เนื่องจากบิดาและมารดาไม่มีหลักฐานราชการแสดงว่าเป็นคนมีสัญชาติใด หรือบิดาหรือมารดาเป็นบุคคลที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้ตามแบบ ท.ร.๐๓๑ และเพิ่มชื่อเด็ก ในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ฉบับที่บิดาหรือมารดาของเด็กมีชื่ออยู่

กรณีเด็กเกิดต่างท้องที่ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งออกสูติบัตรตามแบบ ท.ร.๐๓๑ ให้ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คัดสำเนารายการสูติบัตรฉบับดังกล่าวแจ้งไปยังนายทะเบียนของสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่บิดาหรือมารดาของเด็กมีชื่ออยู่เพื่อดำเนินการเพิ่มชื่อเด็กลงในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ฉบับเดียวกับบิดาหรือมารดาของเด็ก

กรณีเด็กเกิดในท้องที่อื่นซึ่งอยู่นอกเขตสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่บิดาหรือมารดามีชื่อในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ให้นายทะเบียนปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการเกิดหรือการตายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่อื่น พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตร ท.ร.๐๓๑ ให้เพิ่มชื่อเด็กในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ฉบับที่บิดาหรือมารดาของเด็กมีชื่ออยู่

ข้อ ๑๒ การรับแจ้งการตายของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ถ้าแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้าน หรือนายทะเบียนผู้รับแจ้งมีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถออกมรณบัตรได้ในวันที่ได้รับแจ้งการตาย ให้ใช้แบบพิมพ์ใบรับแจ้งการตาย (ท.ร.๔ ตอนหน้า) ในการรับแจ้งแล้วรวบรวมพยานหลักฐาน ส่งให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำสำนักทะเบียนตรวจความถูกต้องและออกมรณบัตรให้แก่ผู้แจ้งตามแบบ ท.ร.๐๕๑ และจำหน่ายรายการของบุคคลที่ตายในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ที่ผู้นั้นเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนประวัติ

กรณีคนตายต่างท้องที่ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งออกมรณบัตรให้ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คัดสำเนารายการมรณบัตรฉบับดังกล่าว แจ้งไปยังนายทะเบียนของสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้ตายมีชื่ออยู่เพื่อดำเนินการจำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก)

กรณีคนตายในท้องที่อื่นซึ่งอยู่นอกเขตสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่มีชื่อในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ให้นายทะเบียนปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการเกิดหรือการตายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่อื่น พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อรับแจ้งการตายและออกมรณบัตร ท.ร.๐๕๑ แล้วให้จำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ฉบับที่ผู้ตายมีชื่ออยู่

ข้อ ๑๓ กรณีการตายของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติหรือเกิดจากโรคติดต่ออันตราย ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งถือปฏิบัติเช่นเดียวกับกรณีของคนไทยหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีชื่อในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๔ การแจ้งการย้ายที่อยู่ตามทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก ของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน จะกระทำได้ในกรณีการย้ายภายในเขตสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้นั้นได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติไว้ เว้นแต่

(๑) กรณีบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นกรณีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้ย้ายที่อยู่ได้ภายในเขตพื้นที่ควบคุมการอยู่อาศัยตามที่ราชการกำหนด หรือย้ายที่อยู่ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมการอยู่อาศัยได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ราชการกำหนด

(๒) กรณีบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นผู้เยาว์ อายุไม่เกิน ๑๘ ปี ให้ย้ายที่อยู่ได้ตามภูมิลำเนาของบิดาหรือมารดา หรือผู้รับบุตรบุญธรรม หรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔ หรือทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก

การแจ้งย้ายที่อยู่ของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่อยู่ในการอุปการะของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชนที่จดทะเบียนตามกฎหมาย จะต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานดังกล่าว โดยในการแจ้งย้ายที่อยู่สำหรับบุคคลที่ป่วยเป็นโรคทางจิตประสาทหรือพิการทางสมอง หรือเด็ก ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีหน้าดูแลรับผิดชอบหน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ทำหน้าที่แจ้งย้าย

ข้อ ๑๕ การแจ้งการย้ายที่อยู่ของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน มิให้ใช้วิธีการแจ้งย้ายปลายทาง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบอำนาจ

ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรับแจ้งการย้ายออกและย้ายเข้า ดังนี้

ก. การย้ายออก

(๑) ให้เรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้งและผู้ที่จะย้ายที่อยู่ ได้แก่ บัตรประจำตัวผู้แจ้ง หลักฐานการยินยอมให้ย้ายที่อยู่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) บัตรประจำตัวหรือเอกสารแสดงตน และแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ข) ของผู้ที่จะย้ายที่อยู่ และหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(๒) ตรวจสอบรายการบุคคลผู้แจ้ง และผู้ที่จะย้ายที่อยู่จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรในระบบคอมพิวเตอร์

(๓) กรณีบุคคลดังกล่าวมีรายการถูกต้อง เป็นปัจจุบัน ให้ออกใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ตามแบบ ท.ร.๐๗๑ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ มอบให้แก่ผู้แจ้ง

(๔) หมายเหตุการแจ้งย้ายที่อยู่ในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ของสำนักทะเบียน

(๕) เมื่อได้รับใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ ท.ร.๐๗๑ ตอนที่ ๒ จากสำนักทะเบียนปลายทาง ให้จำหน่ายรายการของบุคคลที่ย้ายที่อยู่ในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ของสำนักทะเบียน

ข. การย้ายเข้า

(๑) ให้เรียกตรวจหลักฐานใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ตามแบบ ท.ร.๐๗๑ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ จากผู้แจ้ง บัตรประจำตัวผู้แจ้ง บัตรประจำตัวหรือเอกสารแสดงตน และแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ข) ของบุคคลที่ย้ายที่อยู่ หลักฐานการยินยอมให้อาศัยอยู่ในบ้านจากเจ้าบ้าน (ถ้ามี)

(๒) เพิ่มรายการของผู้ย้ายที่อยู่ในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ของสำนักทะเบียน

(๓) ส่งใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ ท.ร.๐๗๑ ตอนที่ ๒ คืนสำนักทะเบียนต้นทาง

ข้อ ๑๖ การเพิ่มชื่อบุคคลที่เคยได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการภายในสำนักทะเบียนเดียวกันหรือต่างสำนักทะเบียน ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นใช้วิธีการเปลี่ยนสถานะทางทะเบียนราษฎรโดยให้บันทึกเลขประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนเดิมไว้ด้วยทุกราย เพื่อให้สามารถตรวจสอบประวัติความเป็นมาทางทะเบียนของบุคคลนั้นได้จากฐานข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์

ข้อ ๑๗ ผู้มีส่วนได้เสียที่มีความประสงค์จะขอตรวจ คัด หรือคัดและรับรองรายการทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนได้ที่สำนักทะเบียนกลาง หรือสำนักทะเบียนที่มีระบบงานทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์แห่งใดก็ได้ โดยเสียค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวง

การตรวจ คัด หรือคัดและรับรองรายการทะเบียนประวัติตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนตรวจหรือคัดสำเนารายการจากทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่จัดเก็บไว้ในระบบฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรตามแบบ ท.ร.๓๘ ข

ข้อ ๑๘ ให้นายทะเบียนตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนประวัติให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ หากตรวจพบหรือได้รับแจ้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ารายการในทะเบียนประวัติของผู้ใดไม่ถูกต้อง หรือมีการแจ้งรายการซ้ำซ้อน หรือบุคคลนั้นสิ้นสุดการได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรหรือเดินทาง ออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ ให้นายทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติม จำหน่าย หรือดำเนินการอื่นใดให้ข้อมูลดังกล่าวมีความถูกต้อง

ข้อ ๑๙ การแก้ไขและการจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนประวัติ เอกสารการทะเบียนราษฎรอื่นและฐานข้อมูลทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยในส่วนของทะเบียนประวัติให้ดำเนินการเช่นเดียวกับทะเบียนบ้าน

การคืนรายการของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ถูกจำหน่ายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด และเมื่อได้รับการคืนรายการบุคคลแล้ว ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวมีชื่อและรายการในทะเบียนประวัติต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติก่อนวันที่ถูกจำหน่าย

ข้อ ๒๐ แบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้เป็นไปตามแบบท้ายระเบียบนี้ ดังนี้

(๑) ท.ร.๐๓๑ เป็นสูติบัตร

(๒) ท.ร.๐๕๑ เป็นมรณบัตร

(๓) ท.ร.๐๗๑ เป็นใบแจ้งการย้ายที่อยู่

(๔) ท.ร.๓๘ ก เป็นทะเบียนประวัติสำหรับลงรายการบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

(๕) ท.ร.๓๘ ข เป็นแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนซึ่งคัดจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

ข้อ ๒๑ การจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน รวมถึงการดำเนินการอื่นใดที่นายทะเบียนได้ดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้คงมีผลใช้ได้ต่อไป และให้นำระเบียบนี้ไปใช้กับบุคคลที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมถึงฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ด้วย

ข้อ ๒๒ ผู้ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๑๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ถ้าผู้นั้นอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี และมีคุณสมบัติอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ หากประสงค์จะมีสัญชาติไทย ให้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยต่อนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักทะเบียนที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาตามทะเบียนประวัติหรือทะเบียนบ้าน ตามแบบท้ายระเบียบนี้ พร้อมด้วยพยานหลักฐาน ได้แก่ บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ยังไม่หมดอายุ หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าที่ออกโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือหน่วยงานของรัฐที่มีสถานะเช่นเดียวกับสถานสงเคราะห์ หรือนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่หรือตามหลักฐานทะเบียนประวัติ เว้นแต่กรณีคนที่ป่วยทางจิตประสาทหรือพิการทางสมองมีอาการเลอะเลือนที่มีหนังสือรับรองจากแพทย์ของสถานพยาบาลที่ทำการรักษาบุคคลดังกล่าวนั้นเป็นหลักฐาน และหลักฐานอื่นที่แสดงถึงการมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลานาน เช่น หลักฐานการรับตัวเด็กของหน่วยงานที่รับเด็กไว้อุปการะ หลักฐานการศึกษา หลักฐานการรักษาพยาบาล ใบสุทธิพระ เอกสารหรือวัตถุพยานที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของทางราชการหรือการบริการสาธารณะ หรือการประพฤติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาวไทย เอกสารการสำรวจบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ รายงานการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชนที่เกี่ยวข้องกับผู้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย เป็นต้น

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับคำร้องขอมีสัญชาติไทยพร้อมพยานหลักฐานจากผู้ร้องครบถ้วนแล้ว ให้ตรวจสอบว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง หรือไม่ ทั้งนี้ การพิจารณาว่าบุคคลที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ให้นับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติจนถึงวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย เว้นแต่ผู้นั้นมีและแสดงเอกสารอื่นที่แสดงถึงการมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลานาน ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่รับคำร้องตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของเอกสารดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารนั้น และสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือและรู้จักผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นอย่างดี จำนวน ๓ คน เพื่อรับรองการมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้มีความประพฤติดี

ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอมีสัญชาติไทย แล้วรวบรวมคำร้องและพยานหลักฐานของผู้ยื่นคำร้องที่มีคุณสมบัติจะได้รับสัญชาติไทยส่งให้นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นและส่งเรื่องให้สำนักทะเบียนกลางภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒
ร้อยตำรวจโท อาทิตย์ บุญญะโสภัต
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

QR Code

เอกสารแสดงตนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและมีอายุยังไม่ครบ ๕ ปี

สำนักทะเบียน .....

หนังสือฉบับนี้เป็นเอกสารแสดงตนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรซึ่งนายทะเบียนออกให้แก่ .....

เลขประจำตัวประชาชน .....

เพศ ..... เกิดวันที่ ..... อายุ ..... ปี

มารดาชื่อ ..... เลขประจำตัวประชาชน ..... สัญชาติ .....

บิดาชื่อ ..... เลขประจำตัวประชาชน ..... สัญชาติ .....

ออกให้ไว้ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ลงชื่อ .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....

ภาพผู้ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ

ภาพถ่ายผู้ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ

หมายเหตุ

เมื่อบุคคลอายุครบ ๕ ปี ให้ไปยื่นคำขอมีบัตรภายใน ๖๐ วัน หากเกินระยะเวลาที่กำหนดจะต้องเสียค่าธรรมเนียม

รูปจากฐานข้อมูล		รูปถ่ายของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทย ขนาด ๔ x ๖ ซ.ม.

แบบคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ประเภทผู้ยื่นคำร้อง

○ เด็กหรือบุคคลที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง ซึ่งอยู่ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์ของรัฐ
○ เด็กหรือบุคคลที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง ซึ่งอยู่ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์เอกชน
○ เด็กหรือบุคคลที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง ซึ่งเคยอยู่ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์
○ เด็กหรือบุคคลที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง ซึ่งไม่เคยอยู่ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์

เขียนที่ .....
วันที่.....เดือน .....พ.ศ. .....

ข้าพเจ้าชื่อ.....เลขประจำตัวประชาชน.....
วันเดือนปี เกิด..... อายุ.....ปี.....เดือน สัญชาติ..... บิดาชื่อ.....
เลขประจำตัวประชาชน ..... สัญชาติ ..... มารดาชื่อ.....
เลขประจำตัวประชาชน ..... สัญชาติ ..... ที่อยู่อาศัย เลขที่.....หมู่ที่.....
ตรอก/ซอย .....ถนน .....ตำบล/แขวง .....อำเภอ/เขต .....
จังหวัด ..... เป็นบ้านของ (ระบุชื่อ) ..... หรือเป็นสถานสงเคราะห์
○ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ○ ของเอกชน ชื่อสถานสงเคราะห์ .....
ก่อนมาอยู่บ้านหลังนี้เคยอาศัยอยู่ที่ใด (ระบุเลขที่บ้าน หรือสถานสงเคราะห์ แล้วแต่กรณี) .....
..... ขอยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน .....
เพื่อขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้แก่

○ตัวข้าพเจ้า
○บุคคลอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์กับข้าพเจ้าในฐานะ ..... ได้แก่
ชื่อ.....เลขประจำตัวประชาชน.....
วันเดือนปี เกิด.....อายุ.....ปี .....เดือน สัญชาติ.....บิดาชื่อ.....
เลขประจำตัวประชาชน ..... สัญชาติ ..... มารดาชื่อ.....
เลขประจำตัวประชาชน ..... สัญชาติ ..... ที่อยู่อาศัย เลขที่.....หมู่ที่.....
ตรอก/ซอย .....ถนน .....ตำบล/แขวง .....อำเภอ/เขต .....
จังหวัด ..... เป็นบ้านของ (ระบุชื่อ) ..... หรือเป็นสถานสงเคราะห์
○ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ○ ของเอกชน ชื่อสถานสงเคราะห์ .....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความที่แจ้งไว้ข้างต้นทั้งหมดนั้นเป็นความจริงทุกประการ และขอรับรองว่าผู้ขอสัญชาติไทยตามคำขอฉบับนี้เป็นผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้สัญชาติไทย หากปรากฏว่ามีการปกปิดข้อเท็จจริงหรือผู้ขอสัญชาติไทยเป็นผู้ที่มีพฤติการณ์ซึ่งเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ข้าพเจ้ายินยอมให้ยกเลิกเพิกถอนคำขอฉบับนี้ และแก้ไขรายการสัญชาติให้กลับคืนสู่สถานะเดิมก่อนยื่นคำร้อง และแจ้งความดำเนินคดีแก่ข้าพเจ้าได้

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายของผู้ขอ	ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาของผู้ขอ

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ
(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้ขอมีสัญชาติไทย
(.....)

สำหรับเจ้าหน้าที่

๑. ข้าพเจ้า ชื่อ..... ตำแหน่ง.....

ได้รับคำร้องขอสัญชาติไทยพร้อมพยานหลักฐาน เมื่อวันที่.....เวลา.....น.

๒. ตรวจสอบหลักฐานเอกสารตามที่กรมการปกครองกำหนดแล้ว ผู้ขอมีหลักฐานเอกสารประกอบคำร้อง ได้แก่

○๑. รูปถ่าย ขนาด ๔x๖ ซม. จำนวน ๒ รูป

○๒. สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ทร.๑๓) หรือสำเนาทะเบียนประวัติ

○๓. บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือเอกสารแสดงตน (กรณีผู้ขอสัญชาติไทยอายุต่ำกว่า ๕ ปีบริบูรณ์)

○๔. หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า (คนที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งแต่วัยเยาว์)

○๕. หลักฐานการรับตัวเด็กไว้ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์

○๖. หลักฐานการศึกษา

○๗. หลักฐานการรักษาพยาบาล

○๘. หลักฐานการพ้นโทษคดีอาญา

○๙. หนังสือรับรองการทำคุณประโยชน์

○๑๐. หลักฐานอื่นๆ (ถ้ามี) .....

๓. สอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ ได้แก่

๓.๑ ชื่อ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

๓.๒ ชื่อ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

๓.๓ ชื่อ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

ความเห็นของนายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น

○ หลักฐานครบถ้วนและมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง ฯลฯ

○ ขาดคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทย เนื่องจาก.....

และให้แจ้งผู้ยื่นร้องทราบหรือส่งเอกสารเพิ่มเติมภายใน ๑๕ วัน

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....

ความเห็นของผู้มีอำนาจพิจารณาคุณสมบัติ

○ ผู้ร้องมีคุณสมบัติที่จะได้รับสัญชาติไทย

○ ผู้ร้องขาดคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทย เนื่องจาก.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง .....

คำสั่ง

○ อนุมัติให้ได้สัญชาติไทย

○ ไม่อนุมัติ และให้แจ้งผู้ร้องทราบ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง .....

รูปถ่ายของผู้ขอลง
รายการสัญชาติไทย
ขนาด ๔ x ๖ ซ.ม.

ใบรับคำร้องขอมีสัญชาติไทย

ได้รับคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ของ .....

เลขประจำตัวประชาชน .....ไว้แล้วเมื่อวันที่.....

และอยู่ระหว่างการตรวจหลักฐานเพื่อพิสูจน์คุณสมบัติของผู้ร้องตามที่กฎหมายกำหนด

จึงออกใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ หากพ้นกำหนดเวลา ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้ยื่นคำร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานครบถ้วน ผู้ยื่นคำร้องยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นให้ติดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักทะเบียนที่ยื่นคำร้องโดยตรง

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้อง

(.....)

ตำแหน่ง.....

หน้า ๒๖
เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๑๕๘ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒

ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง

ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘/๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๙/๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๘/๑ มาตรา ๓๘/๒ และมาตรา ๓๘/๓ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้อำนวยการทะเบียนกลางออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย” หมายถึง

(๑) คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และมีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว แล้วแต่กรณี และบุตรที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๒) คนต่างด้าวซึ่งได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และบุตรที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และบุตรที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๔) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และบุตรที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๕) บุคคลที่นายทะเบียนไม่สามารถรับแจ้งการเกิดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเนื่องจากยังไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของผู้นั้น ซึ่งนายทะเบียนได้จัดทำทะเบียนประวัติให้ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

"บัตร" หมายความว่า บัตรประจำตัวที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นออกให้แก่คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

"ผู้ถือบัตร" หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบัตร

ข้อ ๕ บัตรประจำตัว มี ๒ ชนิด ได้แก่

(๑) บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย เป็นบัตรที่ออกให้กับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ และ ท.ร.๑๔

(๒) บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เป็นบัตรที่ออกให้กับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ท.ร.๓๘ ก

ข้อ ๖ ในบัตรประจำตัวอย่างน้อยต้องมีรายการของผู้ถือบัตร ได้แก่ คำนำหน้านาม ชื่อตัว ชื่อสกุล (ถ้ามี) วันเดือนปีเกิด เลขประจำตัว ๑๓ หลัก รูปถ่าย ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ เลขหมายคำขอมีบัตร เป็นต้น และมีรายการวันออกบัตร วันบัตรหมดอายุ และชื่อและลายมือชื่อผู้ออกบัตร

เลขหมายคำขอมีบัตร ประกอบด้วยเลข ๑๒ หลัก แบ่งออกเป็น ๓ ชุด โดยเลขชุดแรกมี ๔ หลัก หมายถึงรหัสสำนักทะเบียนที่จัดทำบัตร ชุดที่สองมี ๒ หลัก หมายถึงจำนวนครั้งในการทำบัตรของผู้นั้นและชุดที่สามมี ๖ หลัก หมายถึงลำดับที่ในการจัดทำบัตรของสำนักทะเบียนนั้น

ข้อ ๗ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีอายุตั้งแต่ห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔) หรือทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก ที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นจัดทำขึ้นตามกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวด้วยการทะเบียนราษฎร ต้องมีบัตรภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีอายุครบห้าปีบริบูรณ์ หรือวันที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน หรือจัดทำทะเบียนประวัติ แล้วแต่กรณี ยกเว้นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามข้อ ๔ (๓) ที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรติดต่อกันเป็นเวลาไม่ถึงหกเดือน

ผู้ถือบัตรที่บัตรเดิมหมดอายุ บัตรหายหรือถูกทำลาย หรือบัตรชำรุด ต้องมีบัตรใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรหมดอายุ บัตรหายหรือถูกทำลาย หรือบัตรชำรุด แล้วแต่กรณี

ผู้ถือบัตรที่ได้แก้ไขรายการชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล หรือวันเดือนปีเกิดในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔) หรือทะเบียนประวัติ ต้องเปลี่ยนบัตรภายในหกสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้แก้ไขรายการดังกล่าวในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

ข้อ ๘ การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ และขอเปลี่ยนบัตรตามข้อ ๖ ให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยยื่นคำขอตามแบบท้ายระเบียบนี้ต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักทะเบียนแห่งที่มีระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ในท้องที่อำเภอหรือท้องถิ่นที่ผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งกรณีคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยมีอายุต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่รับอุปการะดูแลเด็ก เป็นผู้ยื่นคำขอแทน แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิ์ถ้าเด็กมีความประสงค์จะยื่นคำขอด้วยตนเอง

ผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจกำหนดให้สำนักทะเบียนอื่นนอกเหนือจากสำนักทะเบียนตามวรรคหนึ่งจัดทำบัตรให้กับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยก็ได้

ข้อ ๙ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับคำขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบหลักฐานที่บ่งบอกถึงรายการบุคคลของผู้ขอ ดังนี้

กรณีขอมีบัตรเป็นครั้งแรก ได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔) หรือสำเนาทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ข และเอกสารที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตร เช่น ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หนังสือเดินทางที่แสดงถึงการได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร เป็นต้น ทั้งนี้ หากผู้ขอมีบัตรไม่มีเอกสารที่ทางราชการออกให้ดังกล่าว ให้นายทะเบียนสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือแทน จำนวน ๒ คน

กรณีขอมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรเดิมหมดอายุ ได้แก่ บัตรเดิมที่หมดอายุ

กรณีขอมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรหายหรือถูกทำลาย ได้แก่ หลักฐานการแจ้งเอกสารหายและสำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔) หรือสำเนาทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ข หรือสำเนาบัตรเดิมที่หายหรือถูกทำลาย

กรณีขอเปลี่ยนบัตรเนื่องจากบัตรเดิมชำรุดในสาระสำคัญ หรือแก้ไขรายการชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล หรือวันเดือนปีเกิด ได้แก่ บัตรเดิม และสำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔) หรือสำเนาทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ข ที่มีบันทึกการแก้ไขรายการ (เฉพาะกรณีแก้ไขรายการในทะเบียน)

(๒) ตรวจสอบรายการบุคคลจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร รวมถึงภาพใบหน้าหรือลายพิมพ์นิ้วมือจากรายการประวัติการจัดทำบัตรเดิมในระบบคอมพิวเตอร์

(๓) กรณีมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับรายการบุคคลของผู้ขอมีบัตร ให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือ

(๔) เมื่อปรากฏว่าผู้ขอมีบัตรเป็นบุคคลเดียวกับผู้มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือและถ่ายรูปผู้ขอมีบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๕) ตรวจสอบรายการบุคคลและภาพใบหน้าในคำขอมีบัตรที่พิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์เปรียบเทียบกับหลักฐานที่มีอยู่อีกครั้ง เมื่อเห็นว่ารายการถูกต้องให้สั่งพิมพ์บัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๖) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมแล้วแต่กรณีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๗) เมื่อได้ดำเนินการพิมพ์บัตรเรียบร้อยแล้วให้มอบบัตรให้แก่ผู้ขอมีบัตร โดยก่อนจะมอบบัตรให้นายทะเบียนเรียกบัตรเดิม (ยกเว้นกรณีบัตรหายและบัตรถูกทำลาย) มาทำลายด้วยการเจาะรูบริเวณ

ภาพใบหน้าและเลขประจำตัว ๑๓ หลัก และบันทึกภาพหรือสแกนบัตรที่เจาะรูไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ให้เรียบร้อย แล้วคืนบัตรเดิมที่เจาะรูแล้วพร้อมมอบบัตรใหม่ให้แก่ผู้ขอมีบัตรโดยให้ลงชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือผู้รับมอบบัตรไว้ในคำขอมีบัตรด้วยทุกราย

ข้อ ๑๐ การพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอมีบัตรให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้าย ในกรณีที่ผู้ขอไม่มีนิ้วหัวแม่มือข้างหนึ่งให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือเฉพาะข้างที่เหลืออยู่เพียงนิ้วเดียว ถ้าไม่มีนิ้วหัวแม่มือทั้งสองข้างให้พิมพ์ลายนิ้วมือนิ้วใดนิ้วหนึ่งข้างละหนึ่งนิ้วเริ่มตั้งแต่นิ้วชี้ และหากไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่เลยให้ยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือ ทั้งนี้ ให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในคำขอมีบัตรด้วย

ข้อ ๑๑ บัตรให้มีอายุใช้ได้สิบปีนับแต่วันออกบัตร เว้นแต่บัตรที่ยังไม่หมดอายุในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ ให้ผู้ถือบัตรใช้บัตรนั้นต่อไปได้ตลอดชีวิต

กรณีผู้ถือบัตรพ้นจากสถานะการเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามระเบียบนี้ ให้บัตรนั้นหมดอายุในวันที่ผู้ถือบัตรพ้นจากสถานะดังกล่าว

ข้อ ๑๒ ผู้ถือบัตรผู้ใดพ้นจากสถานะการเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามระเบียบนี้ ให้ผู้นั้นหมดสิทธิใช้บัตรและต้องส่งบัตรคืนนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักทะเบียนแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติภายในสิบวันนับแต่วันที่พ้นสถานะ

ข้อ ๑๓ แบบ ขนาด ลักษณะของบัตร สี วัสดุตัวบัตร และวัสดุป้องกันการปลอมแปลงบัตรให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๑๔ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางเป็นผู้ออกบัตรตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๕ ผู้ถือบัตรหรือผู้มีส่วนได้เสียที่มีความประสงค์จะขอตรวจ คัด หรือคัดและรับรองรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน ได้ที่สำนักทะเบียนกลาง สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร สำนักทะเบียนจังหวัด หรือสำนักทะเบียนที่ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตรวจ คัด หรือคัดและรับรองรายการเกี่ยวกับบัตรตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนตรวจหรือคัดสำเนารายการจากข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีอยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนกลาง ตามแบบรับรองท้ายระเบียบนี้ หรือจะคัดสำเนาจากคำขอมีบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนกลางก็ได้

ข้อ ๑๖ เอกสารเกี่ยวกับบัตร เช่น คำขอมีบัตร ใบรับคำขอมีบัตร บัตรที่ได้รับหรือเรียกคืนจากผู้ถือบัตร เป็นต้น ให้นายทะเบียนเก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี จึงจะขออนุมัติทำลายได้

กรณีคำขอมีบัตรที่มีการจัดทำบันทึกการสอบสวน และหลักฐานเอกสารประกอบการพิจารณาจัดทำบัตร ให้เก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี เว้นแต่จะบันทึกภาพหรือสแกนเอกสารดังกล่าวไว้ในระบบคอมพิวเตอร์แล้วให้เก็บเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี จึงจะขออนุมัติทำลายได้

วิธีการขอทำลายเอกสารข้างต้น ให้นายทะเบียนสำรวจเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ครบกำหนดอายุการเก็บในแต่ละปี แล้วทำบัญชีเอกสารที่จะขอทำลายและรายชื่อบุคลากรจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน

ที่จะแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการทำลายเอกสารซึ่งจะต้องมีผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอหรือผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นร่วมเป็นกรรมการด้วย เสนอนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาอนุมัติ และเมื่อทำลายเอกสารจนไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกเรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการทำลายเอกสารทำบันทึกลงชื่อร่วมกันรายงานนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครเพื่อทราบ

ข้อ ๑๗ บัตรที่ได้จัดทำขึ้นตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘ ก่อนวันที่ระเบียบฉบับนี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุ หรือมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๘ บรรดาประกาศสำนักทะเบียนกลางและหนังสือสั่งการแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีอยู่ก่อนวันที่ระเบียบฉบับนี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒
ร้อยตำรวจโท อาทิตย์ บุญญะโสภัต
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

คำขอมีบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

เลขหมายคำขอ ..... สำนักทะเบียน .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ข้าพเจ้า ..... เลขประจำตัวประชาชน ..... อายุ ..... ปี

เกิดวันที่ ..... สัญชาติ ..... สถานภาพ ..... ศาสนา .....

หมู่โลหิต ..... อาชีพ ..... มารดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

บิดาชื่อ ..... สัญชาติ ..... ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน/ทะเบียนประวัติ เลขที่ .....

.....

ได้ยื่นคำขอทำบัตรประจำตัว ☐ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย กลุ่ม .....

☐ บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กลุ่ม .....

ขอมีบัตรในกรณี ◯ ขอมีบัตรเป็นครั้งแรก ◯ บัตรเดิมหมดอายุ

◯ บัตรเดิมสูญหาย หรือถูกทำลาย ◯ บัตรชำรุดในสาระสำคัญ หรือแก้ไขรายการผู้ถือบัตร

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ ..... ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

ลงชื่อ ..... ผู้รับคำขอ

(.....) และพิมพ์ลายนิ้วมือ

ลงชื่อ ..... ผู้ถ่ายรูป

(.....)

ลงชื่อ ..... ผู้พิมพ์บัตร

(.....)

นิ้วหัวแม่มือซ้าย	นิ้วหัวแม่มือขวา

คำสั่งนายทะเบียน

.....

ลงชื่อ .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

ภาพใบหน้าเดิม	ภาพใบหน้าตามคำขอใ

แบบบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๒
(บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์)

(ด้านหน้า - พื้นสีขาว)

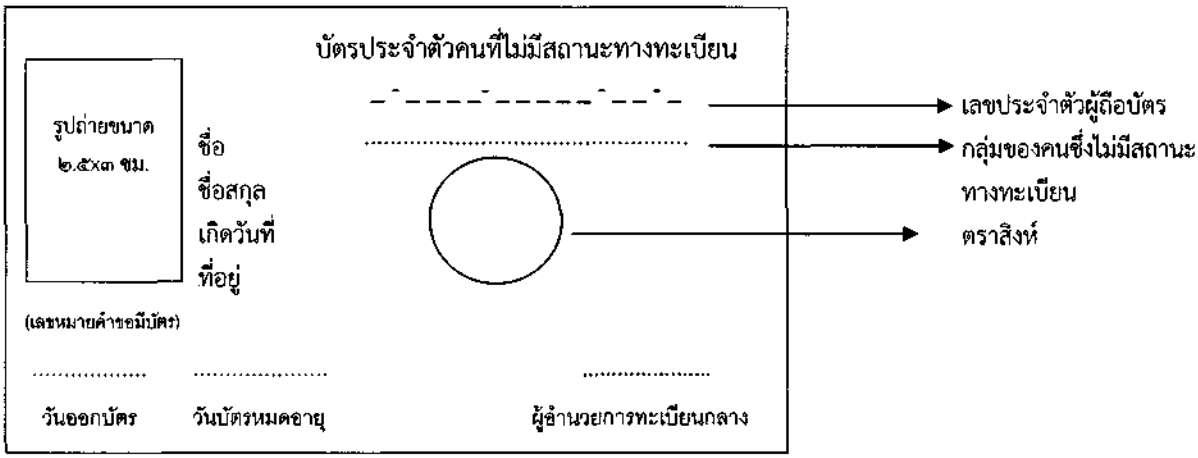

(ด้านหลัง - พื้นสีชมพู)

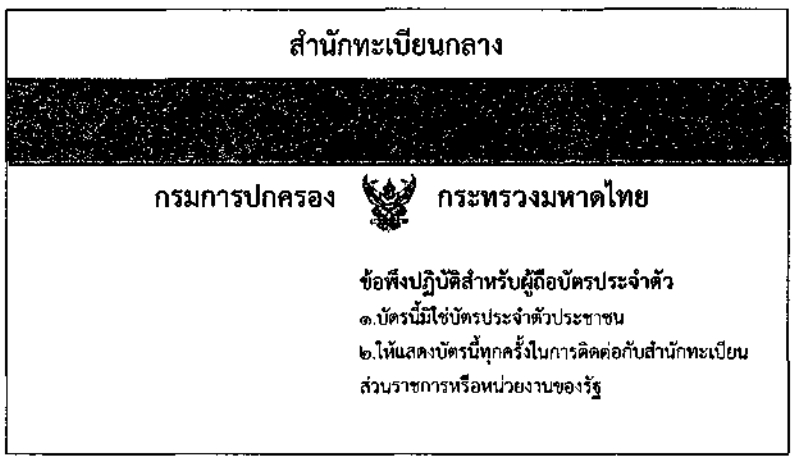

หมายเหตุ สีพื้นของบัตรด้านหน้าสีขาว ด้านหลังสีชมพู ขนาดบัตรกว้างประมาณ ๕.๔ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๘.๖ เซนติเมตร

แบบบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๒
(บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์)

(ด้านหน้า - พื้นสีชมพู)

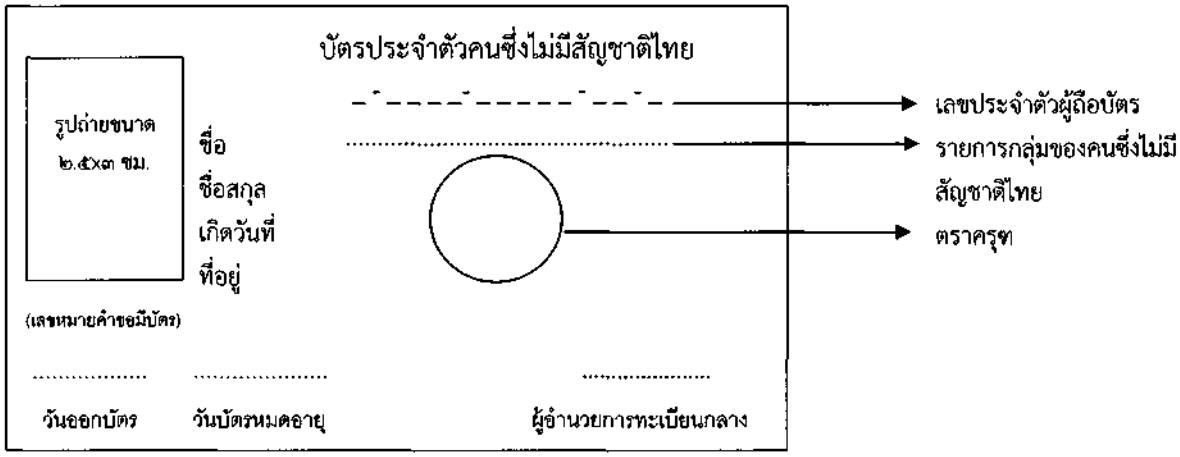

(ด้านหลัง - พื้นสีชมพู)

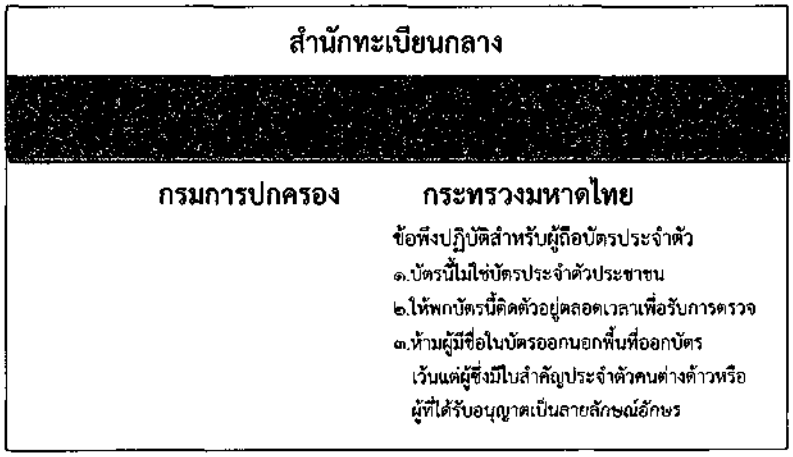

หมายเหตุ สีพื้นของบัตรทั้งสองด้านเป็นสีชมพู ขนาดกว้างประมาณ ๕.๔ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๘.๖ เซนติเมตร

ประกาศสำนักทะเบียนกลาง
เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิด
ตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๑*

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรกำหนดให้กรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้สัญชาติไทยแก่กลุ่มบุคคลใด หรือให้กลุ่มบุคคลใดแปลงสัญชาติเป็นไทยได้ หรือกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น และบุคคลดังกล่าวมีความจำเป็นต้องมีหนังสือรับรองการเกิด ให้บุคคลดังกล่าวยื่นคำขอหนังสือรับรองการเกิดตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดไว้ ดังต่อไปนี้

๑. บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้แจ้งการเกิด หรือแจ้งการเกิดแล้ว แต่ไม่มีสูติบัตรหรือสูติบัตรชำรุดสูญหายและสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องไม่สามารถคัดสำเนาสูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิดได้หากมีความจำเป็นต้องมีหนังสือรับรองการเกิด ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักทะเบียนแห่งที่ผู้นั้นเกิด หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีภูมิลำเนาอยู่ปัจจุบัน พร้อมด้วยรูปถ่ายหน้าตรง ขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป สำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาทะเบียนประวัติ เช่น ท.ร.๓๘ ท.ร.๓๘/๑ ท.ร.๓๘ ก หรือ ท.ร.๓๘ ข เป็นต้น และหลักฐานที่แสดงว่าเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย (ถ้ามี) เช่น หลักฐานการลงบัญชีทหารกองเกิน (การขึ้นทะเบียนทหาร) ใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว เป็นต้น ทั้งนี้ ถ้าผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดเป็นเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กเป็นผู้ยื่นคำขอแทน

๒. เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอหนังสือรับรองการเกิด พร้อมด้วยหลักฐานจากผู้ยื่นคำขอแล้วให้นายทะเบียนออกใบรับให้แก่ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน โดยอาจใช้วิธีการคัดสำเนาคำขอดังกล่าวแล้วลงชื่อนายทะเบียนรับรองสำเนาเอกสารเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงการรับเรื่องจากผู้ยื่นคำขอก็ได้ และให้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ให้ตรวจสอบหลักฐานการมีชื่อและรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎรและสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำขอหนังสือรับรองการเกิดเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้มีชื่อในเอกสารการทะเบียนราษฎรหรือไม่

---

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๑๐๓ ง/หน้า ๒๓/๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

๒.๒ สอบสวนผู้ยื่นคำขอให้ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับบิดา มารดา สัญชาติของบิดา มารดา สถานที่เกิด จำนวนพี่น้องร่วมบิดา มารดา และที่อยู่ปัจจุบัน แล้วให้ผู้ยื่นคำขอลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบันทึกการสอบสวนต่อหน้านายทะเบียนที่ทำการสอบสวนและพยานอย่างน้อย ๒ คน

๒.๓ สอบสวนบิดา มารดาผู้ให้กำเนิดหรือผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดูของผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด (ถ้ามี) และพยานบุคคลผู้น่าเชื่อถือเพื่อให้การรับรองเรื่องสถานที่เกิด และประวัติความเป็นมาของบิดาและมารดาผู้ให้กำเนิดของผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด

พยานบุคคลผู้น่าเชื่อถือ หมายถึง ผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วและต้องมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน มีฐานะมั่นคง เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในท้องถิ่น มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งชัดเจน และรู้จักคุ้นเคยกับครอบครัวผู้ยื่นคำขอเป็นอย่างดี เป็นผู้รู้เห็นการเกิดหรือสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะการเกิดของผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด ถ้าเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการบำนาญต้องดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๓ หรือเทียบเท่าระดับ ๓ ขึ้นไป หรือกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

๒.๔ ในกรณีผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดมีถิ่นที่เกิดในเขตพื้นที่สำนักทะเบียนอื่นและผู้ขอไม่อาจนำพยานหลักฐานหรือพยานบุคคลมาให้นายทะเบียนที่รับคำขอสอบสวนได้ ให้นายทะเบียนที่รับคำขอส่งประเด็นไปให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องตรวจสอบและสอบสวนแทน เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้ส่งหลักฐานและบันทึกการสอบสวนไปยังสำนักทะเบียนที่รับคำขอ ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดังกล่าวดำเนินการตรวจสอบหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลให้แล้วเสร็จโดยเร็วภายในระยะเวลาไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากสำนักทะเบียนที่ร้องขอ และหากไม่สามารถดำเนินการได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใดให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจดำเนินการนั้นภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย

๒.๕ ให้ผู้ยื่นคำขอหนังสือรับรองการเกิดนำพยานเอกสาร พยานบุคคล และพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องไปให้นายทะเบียนตรวจสอบและสอบสวนภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำขอ

๒.๖ เมื่อผู้ยื่นคำขอหนังสือรับรองการเกิดได้นำพยานเอกสาร พยานบุคคลและพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเสนอต่อนายทะเบียนและได้ดำเนินการตาม ๒.๑ ถึง ๒.๔ แล้วให้นายทะเบียนรวบรวมคำขอและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง พร้อมความเห็นเสนอนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับพยานหลักฐานครบถ้วน

นายทะเบียนผู้ทำการสอบสวนตาม ๒.๒, ๒.๓ และ ๒.๔ หมายถึง นายทะเบียนอำเภอนายทะเบียนท้องถิ่น ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอที่นายทะเบียนอำเภอมอบหมาย และผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นที่นายทะเบียนท้องถิ่นมอบหมาย

๓. เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องของพยานเอกสารและความครบถ้วนสมบูรณ์ของประเด็นการสอบสวนพยานบุคคลแล้ว ให้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากนายทะเบียนตาม ๒.๖

๔. กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่าพยานหลักฐานของผู้ขอน่าเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ให้ออกหนังสือรับรองการเกิดตามแบบ ท.ร.๒๐/๑ ท้ายประกาศนี้ให้แก่ผู้ขอ

หนังสือรับรองการเกิดตามแบบ ท.ร.๒๐/๑ ให้นายทะเบียนจัดทำเป็น ๒ ตอน มีรายการเหมือนกัน โดยตอนที่ ๑ มอบให้แก่ผู้ขอ ส่วนตอนที่ ๒ ให้เก็บรักษาไว้ที่สำนักทะเบียนสามารถตรวจสอบและคัดรับรองสำเนาได้ ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนคุมการออกหนังสือรับรองการเกิดไว้เป็นหลักฐานและลงรายการให้เป็นปัจจุบันเสมอ

๕. กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่าพยานหลักฐานของผู้ขอไม่เพียงพอที่จะยืนยันได้ว่าเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นสั่งไม่อนุญาต แล้วแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดเป็นหนังสือภายในสามวัน นับแต่วันที่มีคำสั่ง โดยให้ระบุเหตุผลซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วย ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียน สิทธิในการอุทธรณ์ การยื่นคำอุทธรณ์และระยะเวลาการอุทธรณ์ไว้ในหนังสือดังกล่าวด้วย

การอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นต้องทำเป็นหนังสือ โดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

๖. การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
วิชัย ศรีขวัญ
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

ท.ร. ๒๐/๑

หนังสือรับรองการเกิด

เลขที่.....(ลำดับที่)...../.....(ปี พ.ศ.)..... สำนักทะเบียน.....

รหัสสำนักทะเบียน.....

ด้วย นาย/นาง/นางสาว.....เลขประจำตัวประชาชน.....

ได้ยื่นคำขอหนังสือรับรองการเกิด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด

ชื่อ.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

สัญชาติ.....เกิดวันที่.....(ระบุวันเดือนปี พ.ศ. ที่เกิด)....สถานที่เกิด.....(ระบุสถานที่ บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด ประเทศ).....เป็นบุตรคนที่.....ในจำนวนบุตรร่วมบิดามารดาเดียวกันจำนวน.....คน

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่.....(ระบุบ้านเลขที่ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติของผู้ขอ).....

ส่วนที่ ๒ บิดาของผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด

ชื่อ.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

สัญชาติ.....เกิดวันที่.....(ระบุวันเดือนปี พ.ศ. ที่เกิด).....สถานภาพบุคคล.....(ระบุยังมีชีวิตอยู่หรือเสียชีวิต).....

ส่วนที่ ๓ มารดาของผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด

ชื่อ.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

สัญชาติ.....เกิดวันที่.....(ระบุวันเดือนปี พ.ศ. ที่เกิด).....สถานภาพบุคคล.....(ระบุยังมีชีวิตอยู่หรือเสียชีวิต).....

ส่วนที่ ๔ พยานหลักฐานที่นำมาแสดงต่อนายทะเบียน อาทิ

พยานเอกสาร (ระบุ).....

.....

พยานบุคคล ได้แก่

๑. ชื่อ.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

สัญชาติ.....เกิดวันที่.....(ระบุวันเดือนปี พ.ศ. ที่เกิด).....เกี่ยวข้องกับผู้ขอในฐานะเป็น.....

๒. ชื่อ.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

สัญชาติ.....เกิดวันที่.....(ระบุวันเดือนปี พ.ศ. ที่เกิด).....เกี่ยวข้องกับผู้ขอในฐานะเป็น.....

คำสั่งนายทะเบียน

นายทะเบียนได้ตรวจพิจารณาหลักฐานแล้วจึงออกหนังสือฉบับนี้ให้ผู้ขอเมื่อวันที่.....

ปิดรูปถ่ายของผู้ขอ ขนาด ๒ นิ้ว แล้วให้นายทะเบียนลงชื่อกำกับ

ลงชื่อ.....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น.....

ลงชื่อ.....ผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด

(.....)

ประกาศสำนักทะเบียนกลาง
เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน
โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์

โดยที่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดเงื่อนไขความเป็นบิดาและมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน และกำหนดผู้มีหน้าที่แจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนไว้เป็นการเฉพาะ และให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ และมาตรา ๘/๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้อำนวยการทะเบียนกลางออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

"ผู้มีหน้าที่แจ้งการเกิด" หมายถึง

(๑) สามีหรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนตามที่ปรากฏรายการบุคคลในเอกสารข้อตกลงการตั้งครรภ์แทน หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากบุคคลดังกล่าว

(๒) หญิงที่รับตั้งครรภ์แทน (ผู้คลอดเด็ก) ตามที่ปรากฏรายการบุคคลในเอกสารข้อตกลงการตั้งครรภ์แทน ในกรณีสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนถึงแก่ความตายก่อนเด็กเกิด หรือไม่อยู่ในประเทศไทย หรือไม่ปรากฏตัวเกินกว่า ๑๕ วันนับแต่วันที่เด็กนั้นเกิด

(๓) เจ้าบ้านของสถานพยาบาลที่ทำคลอดเด็กซึ่งเกิดจากการตั้งครรภ์แทน ในกรณีบุคคลตาม (๑) และ (๒) ไม่สามารถแจ้งการเกิดได้

ข้อ ๒ การแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน ให้ผู้มีหน้าที่แจ้งการเกิดยื่นคำร้องขอแจ้งเกิดพร้อมพยานหลักฐานต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ดังต่อไปนี้

ก. สถานที่แจ้งการเกิด ได้แก่ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่เด็กเกิด หรือท้องที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

ข. พยานหลักฐานที่ต้องยื่นพร้อมคำร้อง ได้แก่

(๑) บัตรประจำตัวของผู้แจ้ง

(๒) สำเนาบัตรประจำตัวหรือเอกสารแสดงตัวของสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน หรือหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน กรณีมอบอำนาจให้บุคคลอื่นแจ้งการเกิดแทน

(๓) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่จะเพิ่มชื่อเด็กเข้าในทะเบียนบ้าน

(๔) หลักฐานการจดทะเบียนสมรสของสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน โดยถ้าเป็นการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายของต่างประเทศ จะต้องมีหลักฐานการจดทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

(๕) หนังสือเดินทางของสามีหรือภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน กรณีสามีหรือภริยาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๖) เอกสารข้อตกลงการตั้งครรภ์แทน ระหว่างสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน กับหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน ซึ่งจัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

(๗) หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑)

(๘) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

ข้อ ๓ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เรียกตรวจหลักฐานจากผู้แจ้ง

(๒) สอบสวนสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน ให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุผลที่ประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน ประวัติของหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน ความสัมพันธ์ระหว่างสามีหรือภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนกับหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน การปกครองและการอุปการะเลี้ยงดูเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน ความประสงค์จะให้บุคคลใดเป็นบิดาและมารดาของเด็กระหว่างสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนกับหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน ความประสงค์จะให้บันทึกและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์แทนของเด็กที่เกิดในสูติบัตรและฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร เป็นต้น

(๓) กรณีสามีหรือภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนเป็นคนต่างด้าว ให้สอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติ ภูมิลำเนาที่อยู่ อาชีพ การเดินทางเข้าออกประเทศไทย สาเหตุที่แต่งงานกับคู่สมรสที่เป็นคนสัญชาติไทย ความต้องการนำเด็กที่เกิดไปต่างประเทศ เป็นต้น

(๔) เมื่อตรวจสอบพยานหลักฐานถูกต้องแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๔.๑) ออกสูติบัตรให้แก่เด็กที่เกิด โดยลงรายการตามหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ เว้นแต่รายการบิดาและมารดา ให้เป็นไปตามข้อตกลงของสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนกับหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน และให้บันทึกสถานที่ เลขที่ และวันที่ที่ออกหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ไว้ในสูติบัตรและทะเบียนคนเกิดด้วย

(๔.๒) บันทึกจัดเก็บ (scan) หนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ และเอกสารข้อตกลงการตั้งครรภ์แทน รวมถึงเอกสารแสดงตนของสามีหรือภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนที่เป็นคนต่างด้าว ไว้ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๔.๓) บันทึกความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน กับหญิงที่รับตั้งครรภ์แทนและสามี (ถ้ามี) ตามเอกสารข้อตกลงการตั้งครรภ์แทนไว้ในทะเบียนประวัติราษฎร ของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน รวมถึงเงื่อนไขในการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวตามความประสงค์ของผู้แจ้งการเกิด

(๔.๔) มอบสูติบัตรให้แก่ผู้แจ้งการเกิดโดยให้ผู้รับลงชื่อรับมอบเอกสารดังกล่าวพร้อมวันเดือนปีที่รับไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๔ ข้อมูลเกี่ยวกับการรับตั้งครรภ์แทนที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ให้เก็บเป็นความลับ ห้ามมิให้เปิดเผยแก่บุคคลใด เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบิดาหรือมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายตามที่ระบุไว้ในสูติบัตร หรือเจ้าของข้อมูลกรณีบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือการเปิดเผยตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔

ข้อ ๕ กรณีบุคคลที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนก่อนวันที่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ใช้บังคับ และมีคำสั่งของศาลที่สั่งให้ผู้นั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของสามีและภริยาที่ดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทน มีความประสงค์จะขอแก้ไขรายการบิดาและมารดาในสูติบัตร ทะเบียนคนเกิด และทะเบียนบ้าน ให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นของสำนักทะเบียนที่แก้ไขรายการดังกล่าว บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการรับตั้งครรภ์แทนไว้ในทะเบียนประวัติราษฎรของบุคคลที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายกฤษฎา บุญราช)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

ประกาศสำนักทะเบียนกลาง

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทย และการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

อนุสนธิตามข้อ ๓ ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้อำนวยการทะเบียนกลางออกประกาศสำนักทะเบียนกลางเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทย และการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บุคคลที่ประสงค์จะขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักทะเบียนที่ผู้นั้น มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ ตามแบบท้ายระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอ ดังต่อไปนี้

(๑) บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ยังไม่หมดอายุ

(๒) หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า ที่ออกโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีสถานะเช่นเดียวกับสถานสงเคราะห์ หรือนายอำเภอหรืออำนวยการเขตแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่หรือตามหลักฐานทะเบียนประวัติ ยกเว้นผู้ขอมีสัญชาติไทยที่ป่วยทางจิตประสาทหรือพิการทางสมอง มีอาการเลอะเลือน ให้แสดงหนังสือรับรองแพทย์ของสถานพยาบาลที่รักษาผู้นั้นเป็นหลักฐานแทน

(๓) หลักฐานที่แสดงถึงการมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย เช่น หลักฐานการรับตัวเด็กของหน่วยงานที่รับเด็กไว้อุปการะ หลักฐานการศึกษา หลักฐานการรักษาพยาบาล ใบสุทธิพระ เอกสารหรือวัตถุพยานที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของทางราชการหรือการบริการสาธารณะ หรือการประพฤติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาวไทย เอกสารการสำรวจบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือรายงานการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านหรือประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชนที่รับรองการมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนของผู้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย เป็นต้น

(๔) หลักฐานอื่น ๆ ที่แสดงคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยเกี่ยวกับความประพฤติและการเลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของผู้ขอมีสัญชาติไทย (ถ้ามี) เช่น หนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่สังคม หลักฐานการพ้นโทษคดีอาญา เป็นต้น

กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง มีอายุต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ ให้ผู้ปกครองซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว เป็นผู้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยแทน

กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ป่วยทางจิตประสาทหรือพิการทางสมองจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ให้บุคคลที่ทำหน้าที่อุปการะดูแล เป็นผู้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยแทน

กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง เป็นบุคคลเสมือนไร้ความสามารถหรือไร้ความสามารถให้ผู้พิทักษ์หรือผู้อนุบาลตามคำสั่งศาล เป็นผู้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยแทน

บุคคลที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยแทนผู้ขอมีสัญชาติไทย จะต้องแสดงหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวอย่างอื่นที่ทางราชการออกให้และมีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก หลักฐานแสดงการมีส่วนได้เสียกับผู้ขอมีสัญชาติไทย เช่น หนังสือมอบอำนาจ คำสั่งศาล ทะเบียน หรือหลักฐานการรับบุตรบุญธรรม เป็นต้น

ข้อ ๒ การดำเนินการในส่วนของสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น

๒.๑ เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องเพื่อประสงค์จะขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้นายทะเบียนรับคำร้อง ตรวจสอบคุณสมบัติและเรียกตรวจพยานหลักฐานของผู้ร้อง ถ้าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และมีพยานเอกสารถูกต้องและครบถ้วนตามข้อ ๑ ให้นายทะเบียนออกใบรับเรื่องมอบให้ผู้ร้องไว้เป็นหลักฐาน และนัดสอบพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ

กรณีนายทะเบียนพบว่าผู้ประสงค์จะขอมีสัญชาติไทยไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง ฯลฯ ให้เสนอความเห็นต่อนาทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อให้มีคำสั่งปฏิเสธในคำร้องขอมีสัญชาติไทย และแจ้งผู้ยื่นคำร้องโดยระบุเหตุผล ข้อพิจารณา สิทธิในการอุทธรณ์ และระยะเวลาในการอุทธรณ์ ให้ทราบเป็นหนังสือ

กรณีนายทะเบียนตรวจพบว่าพยานเอกสารของผู้ร้องยังไม่ถูกต้องหรือครบถ้วน ให้แจ้งผู้ยื่นคำร้องทราบและให้แก้ไขภายในเจ็ดวัน ถ้าผู้ยื่นคำร้องไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุผลความจำเป็น ให้นายทะเบียนจำหน่ายคำร้องขอมีสัญชาติไทยของผู้นั้น

๒.๒ สอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งรู้จักผู้ขอสัญชาติไทยเป็นอย่างดี จำนวน ๓ คน เพื่อรับรองว่าผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทยตามกฎหมาย และรับรองการมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี และเป็นผู้มีความประพฤติดี

๒.๓ กรณีผู้ร้องขอมีสัญชาติไทยมีอายุเกินกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้อง ให้นายทะเบียนตรวจคุณสมบัติของผู้ร้องในเรื่องความประพฤติ การกระทำความผิดทางอาญา และพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๓.๑ ให้ส่งตัวผู้ร้องขอมีสัญชาติไทยไปตรวจสอบประวัติอาชญากรรมและการกระทำความผิดกฎหมายอื่น ๆ ที่สถานีตำรวจท้องที่

๒.๓.๒ ทำหนังสือถึงสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคเพื่อตรวจสอบเรื่องการกระทำ การสนับสนุน หรือเป็นเครือข่ายในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จากฐานข้อมูลของหน่วยงานนั้น

๒.๓.๓ ทำหนังสือถึงตำรวจภูธรจังหวัด (กรณีผู้ร้องมีภูมิลำเนาในเขตจังหวัด) หรือกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดและกองบัญชาการตำรวจสันติบาล (กรณีผู้ร้องมีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร) เพื่อตรวจสอบเรื่องการกระทำ การสนับสนุน หรือเป็นเครือข่ายในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศ เช่น การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การทำลาย การค้ามนุษย์ เป็นต้น จากฐานข้อมูลและมาตรการทางการข่าวของหน่วยงานนั้น ๆ

การดำเนินการตาม ๒.๓.๑ - ๒.๓.๒ หรือ ๒.๓.๓ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น แจ้งประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งผลการตรวจสอบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

๒.๔ ให้นายทะเบียนรวบรวมคำร้องและพยานหลักฐานเสนอนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เพื่อตรวจพิจารณา ถ้าเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติที่น่าจะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง ฯลฯ ให้บันทึกความเห็นลงในคำร้องขอมีสัญชาติไทย และลงลายมือชื่อกำกับไว้แล้ว รวบรวมคำร้องและพยานหลักฐานของผู้ขอมีสัญชาติไทยส่งให้นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี โดยให้นายทะเบียนจัดทำสำเนาเอกสารเก็บไว้เป็นหลักฐาน

๒.๕ กรณีเมื่อพ้นระยะเวลาสามสิบวันแล้ว สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นยังไม่ได้รับแจ้งผลการตรวจสอบตาม ๒.๓.๑ ๒.๓.๒ หรือ ๒.๓.๓ ให้นายทะเบียนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกเสนอเรื่องต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งด้วย และให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาคุณสมบัติของผู้ร้องขอมีสัญชาติไทยตามพยานหลักฐานเท่าที่มีอยู่ต่อมาเมื่อได้รับแจ้งผลการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว ให้ส่งสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร โดยจัดทำสำเนารวมไว้กับสำเนาเอกสารหลักฐานอื่นของผู้ร้องเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

๒.๖ ระยะเวลาดำเนินการในขั้นตอนของสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นกำหนดให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอมีสัญชาติไทยและพยานหลักฐานตามข้อ ๑ ครบถ้วนและถูกต้องแล้ว

ข้อ ๓ การดำเนินการในส่วนของสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร

๓.๑ เมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบงานทะเบียนราษฎร ได้รับคำร้องขอมีสัญชาติไทยและพยานหลักฐานจากสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแล้ว ให้ตรวจสอบคำร้องขอมีสัญชาติไทย พยานหลักฐานประกอบคำร้องและความเห็นของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น หากพิจารณาเห็นว่าผู้ขอมีสัญชาติไทยมีคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และพยานหลักฐานครบถ้วนให้รวบรวมเอกสารและบันทึกเสนอเรื่องต่อนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน เพื่อตรวจพิจารณา

๓.๒ กรณีนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน พิจารณาเห็นว่าผู้ขอมีสัญชาติไทยไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง ฯลฯ หรือพยานหลักฐานของผู้ร้องไม่ถูกต้องหรือครบถ้วน ให้แจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบ ชี้แจงข้อเท็จจริง หรือรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี

๓.๓ กรณีนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน พิจารณาเห็นว่าผู้ขอมีสัญชาติไทยมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง ฯลฯ หรือพยานหลักฐานของผู้ร้องถูกต้องและครบถ้วนตามที่กำหนด ให้รวบรวมคำร้องและพยานหลักฐานของผู้ขอมีสัญชาติไทยส่งให้สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง

๓.๔ ระยะเวลาดำเนินการในขั้นตอนของสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครกำหนดให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอมีสัญชาติไทยและพยานหลักฐานครบถ้วนจากสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น ยกเว้นผลการตรวจสอบตาม ๒.๓.๑ ๒.๓.๒ หรือ ๒.๓.๓ ซึ่งหากได้รับแจ้งภายหลังจากที่ส่งเรื่องให้สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครองแล้ว ให้ทำหนังสือจัดส่งไปโดยทันที

ข้อ ๔ การดำเนินการในส่วนของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง

๔.๑ เมื่อสำนักทะเบียนกลาง ได้รับเรื่องจากสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร ให้ตรวจสอบคำร้องขอมีสัญชาติไทย พยานหลักฐานประกอบคำขอ และพิจารณาว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ อย่างไรหากพิจารณาเห็นว่าผู้ขอมีสัญชาติไทยมีสถานะถูกต้องตามเงื่อนไขและมีคุณสมบัติ

ครบถ้วนที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง ฯลฯ ให้เสนออธิบดีกรมการปกครองพิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาและประกาศให้ผู้นั้นมีสัญชาติไทย

๔.๒ กรณีพยานหลักฐานประกอบคำร้องของผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีอายุเกินกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้อง รายใดยังขาดหลักฐานการตรวจคุณสมบัติในเรื่องความประพฤติ การกระทำความผิดทางอาญา และพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตาม ๒.๓.๑ ๒.๓.๒ หรือ ๒.๓.๓ ให้ทำหนังสือประสานไปยังหน่วยงานนั้น เพื่อขอทราบผลการตรวจสอบโดยขอให้แจ้งผลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากสำนักทะเบียนกลาง กรณีเมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว สำนักทะเบียนกลางยังไม่ได้แจ้งผลการตรวจสอบให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกเสนอเรื่องต่ออธิบดีกรมการปกครองด้วย และให้พิจารณาคุณสมบัติของผู้ร้องขอมีสัญชาติไทยตามพยานหลักฐานเท่าที่มีอยู่

๔.๓ กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้ผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีคุณสมบัติและได้รับการประกาศให้มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ และจัดส่งประกาศพร้อมเลขประจำตัวประชาชนให้สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเพื่อแจ้งผู้ได้รับสัญชาติไทยทราบโดยเร็วและให้มาดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนราษฎรและจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒
ร้อยตำรวจโท อาทิตย์ บุญญะโสภัต
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

พระราชบัญญัติ
สัญชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๘
เป็นปีที่ ๒๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘"

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก
(๑) พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕
(๒) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖
(๓) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙
(๔) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
"คนต่างด้าว" หมายความว่า ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย
"คนไทยพลัดถิ่น"[๒] หมายความว่า ผู้ซึ่งมีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นโดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีตซึ่งปัจจุบันผู้นั้นมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น และได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งและมีวิถีชีวิตเป็นคนไทย โดยได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือเป็นผู้ซึ่งมีลักษณะอื่น

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๒/ตอนที่ ๖๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๔ สิงหาคม ๒๕๐๘
[๒] มาตรา ๔ นิยามคำว่า "คนไทยพลัดถิ่น" เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

ทำนองเดียวกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"คณะกรรมการ"[๓] หมายความว่า คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕[๔] การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๒/๑ การเสียสัญชาติไทยตามหมวด ๒ หรือการกลับคืนสัญชาติไทยตามหมวด ๓ ให้มีผลต่อเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีผลเฉพาะตัว

มาตรา ๖[๕] ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยกเว้นค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ให้ผู้ใดเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะรายตามที่เห็นสมควร

(๑) คำขอแปลงสัญชาติเป็นไทย

(๒) หนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย

(๓) คำขอกลับคืนสัญชาติไทย

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การได้สัญชาติไทย

มาตรา ๗[๖] บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง

คำว่าบิดาตาม (๑) ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นบิดาของผู้เกิดตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แม้ผู้นั้นจะมิได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาของผู้เกิด และมิได้จดทะเบียนรับรองผู้เกิดเป็นบุตรก็ตาม[๗]

[๓] มาตรา ๔ นิยามคำว่า "คณะกรรมการ" เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๔] มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๕] มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๖] มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๗] มาตรา ๗ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๗ ทวิ[๘] ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด[๙]

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใด ภายใต้เงื่อนไขใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง[๑๐]

มาตรา ๘ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้สัญชาติไทย ถ้าขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเป็น

(๑) หัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางทูต

(๒) หัวหน้าคณะผู้แทนทางกงสุลหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางกงสุล

(๓) พนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ

(๔) คนในครอบครัวซึ่งเป็นญาติอยู่ในความอุปการะหรือคนใช้ ซึ่งเดินทางจากต่างประเทศมาอยู่กับบุคคลใน (๑) (๒) หรือ (๓)

มาตรา ๙ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะได้สัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้สัญชาติไทยให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

มาตรา ๙/๑[๑๑] ให้มีคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินเจ็ดคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยต้องมีนักวิจัยหรือนักวิชาการทางด้านกฎหมายสัญชาติหรือสถานะบุคคล ด้านสังคมวิทยาหรือมานุษยวิทยา ด้าน

[๘] มาตรา ๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๙] มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๐] มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๑] มาตรา ๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

ประวัติศาสตร์หรือกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนและภาคประชาชนรวมอยู่ด้วย เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งข้าราชการของกรมการปกครองอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๙/๒[๑๒] กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙/๑ (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๙/๓[๑๓] ให้คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาและให้การรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

(๒) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงหรือการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับคนไทยพลัดถิ่นโดยไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๗

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๙/๔[๑๔] ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นโดยอนุโลม

มาตรา ๙/๕[๑๕] ผู้ใดอ้างว่าเป็นคนไทยพลัดถิ่นประสงค์จะได้การรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอแล้ว ให้เสนอคำขอนั้นต่อคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อพิจารณา

การพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙/๖[๑๖] ให้ผู้ซึ่งคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้การรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

บุตรของคนไทยพลัดถิ่นซึ่งได้รับสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด เว้นแต่ผู้นั้นถือสัญชาติของประเทศอื่น

มาตรา ๙/๗[๑๗] ให้นำมาตรา ๙/๖ วรรคสอง มาใช้บังคับกับบุตรของคนไทยพลัดถิ่น

[๑๒] มาตรา ๙/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๓] มาตรา ๙/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๔] มาตรา ๙/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๕] มาตรา ๙/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๖] มาตรา ๙/๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

ซึ่งบุตรนั้นได้รับสัญชาติไทยมาก่อนที่คนไทยพลัดถิ่นได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามมาตรา ๙/๖ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๐ คนต่างด้าวซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนดังต่อไปนี้ อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้

(๑) บรรลุนิติภาวะแล้วตามกฎหมายไทยและกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ

(๒) มีความประพฤติดี

(๓) มีอาชีพเป็นหลักฐาน

(๔) มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรไทยต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ยื่นคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

(๕) มีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑ บทบัญญัติในมาตรา ๑๐ (๔) และ (๕) มิให้นำมาใช้บังคับ ถ้าผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทย

(๑) ได้กระทำความดีความชอบเป็นพิเศษต่อประเทศไทย หรือได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ทางราชการซึ่งรัฐมนตรีเห็นสมควร

(๒)[๑๘] เป็นบุตร ภริยา หรือสามีของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นไทย หรือของผู้ได้กลับคืนสัญชาติไทย

(๓) เป็นผู้ได้เคยมีสัญชาติไทยมาก่อน

(๔)[๑๙] เป็นสามีของผู้มีสัญชาติไทย

มาตรา ๑๒ ผู้ใดประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าผู้ประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามวรรคหนึ่งมีบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย และบุตรนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุตรพร้อมกับตนได้ โดยบุตรนั้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) (๓) (๔) และ (๕)

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรอนุญาตให้นำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยปฏิญาณตนว่า จะมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศไทย

เมื่อมีประกาศตามมาตรา ๕ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยให้ไว้แก่ผู้นั้นเป็นหลักฐาน[๒๐]

[๑๗] มาตรา ๙/๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

[๑๘] มาตรา ๑๑ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๙] มาตรา ๑๑ (๔) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๐] มาตรา ๑๒ วรรคสี่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๒/๑[๒๑] ในการขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามมาตรา ๑๒ นั้น บุคคลอื่นอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้อนุบาลตามคำสั่งของศาลอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่คนไร้ความสามารถซึ่งมีหลักฐานแสดงให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๓) และ (๕) และรัฐมนตรีจะยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิญาณตนก็ได้

(๒) ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ของรัฐตามที่รัฐมนตรีกำหนด เมื่อได้รับความยินยอมของผู้เยาว์แล้วอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่ผู้เยาว์ซึ่งอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์มาไม่น้อยกว่าสิบปี โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) และ (๓)

(๓) ผู้รับบุตรบุญธรรมซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะซึ่งได้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีและมีหลักฐานแสดงให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) และ (๓)

การขอแปลงสัญชาติเป็นไทยแทนบุคคลอื่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๒
การเสียสัญชาติไทย

มาตรา ๑๓[๒๒] ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของภริยาหรือสามีได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของภริยาหรือสามี ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทยให้แสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔[๒๓] ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติของบิดาหรือมารดาด้วยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดาหรือมารดา หรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๒/๑ (๒) และ (๓) ถ้ายังประสงค์จะถือสัญชาติอื่นอยู่ต่อไป ให้แสดงความจำนงสละสัญชาติไทยตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

เมื่อได้พิจารณาความจำนงดังกล่าวแล้ว เห็นว่ามีหลักฐานเชื่อถือได้ว่าผู้นั้นอาจถือสัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่นได้จริงก็ให้รัฐมนตรีอนุญาต เว้นแต่ในระหว่างประเทศไทยมีการรบหรืออยู่ในสถานะสงคราม รัฐมนตรีจะสั่งระงับการสละสัญชาติไทยรายใดก็ได้

มาตรา ๑๕ นอกจากกรณีตามมาตรา ๑๔ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นหรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงาน

[๒๑] มาตรา ๑๒/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๒] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๓] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๒๔]

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้สละสัญชาติไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติไทยโดยการสมรส อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้เมื่อปรากฏว่า

(๑) การสมรสนั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริง หรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ

(๒) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรี[๒๕]

มาตรา ๑๗[๒๖] ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาติดต่อกันเกินห้าปีนับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่นหรือฝักใฝ่อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่น

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ให้ศาลเป็นผู้สั่ง

มาตรา ๑๘[๒๗] เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง

มาตรา ๑๙ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยแก่ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ เมื่อปรากฏว่า

(๑) การแปลงสัญชาตินั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าผู้แปลงสัญชาตินั้นยังใช้สัญชาติเดิม

[๒๔] มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๒๕] มาตรา ๑๖ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๖] มาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๗] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๕) ไปอยู่ในต่างประเทศโดยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยเป็นเวลาเกินห้าปี

(๖) ยังคงมีสัญชาติของประเทศที่ทำสงครามกับประเทศไทย

การถอนสัญชาติไทยตามมาตรานี้ จะขยายไปถึงบุตรของผู้ถูกถอนสัญชาติไทยในเมื่อบุตรนั้นยังไม่บรรลุนิติภาวะและได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคสองด้วยก็ได้ และเมื่อรัฐมนตรีสั่งถอนสัญชาติไทยแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ

มาตรา ๒๐[๒๘] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๑[๒๙] ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของบิดาหรือมารดาได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดาหรือมารดาถ้าได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวแล้ว ให้เสียสัญชาติไทย

มาตรา ๒๒ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าว หรือสละสัญชาติไทย หรือถูกถอนสัญชาติไทย ย่อมเสียสัญชาติไทย

หมวด ๓
การกลับคืนสัญชาติไทย

มาตรา ๒๓ ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๓ ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ย่อมมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทยได้[๓๐]

การขอกลับคืนสัญชาติไทยให้ยื่นแสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้เสียสัญชาติไทยตามบิดาหรือมารดาขณะที่ตนยังไม่บรรลุนิติภาวะ ถ้าประสงค์จะกลับคืนสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายในสองปีนับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทยและกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้กลับคืนสัญชาติไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

[๒๘] มาตรา ๒๐ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๙] มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๓๐] มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

หมวด ๔
คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ[๓๑]

มาตรา ๒๕[๓๒] ให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินหกคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์การทำงานด้านสัญชาติเป็นที่ประจักษ์ เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งข้าราชการของกรมการปกครองอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๖[๓๓] กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๒๗[๓๔] คณะกรรมการมีหน้าที่เสนอแนะและให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการใช้อำนาจตามมาตรา ๗ ทวิ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒/๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๔ และการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้ ในการใช้อำนาจและดำเนินการดังกล่าวให้รัฐมนตรีรับฟังข้อเสนอแนะและความเห็นของคณะกรรมการประกอบด้วย

มาตรา ๒๘[๓๕] ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๙[๓๖] ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการและ

[๓๑] หมวด ๔ คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ มาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๒๙ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๓๒] มาตรา ๒๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๓๓] มาตรา ๒๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๓๔] มาตรา ๒๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๓๕] มาตรา ๒๘ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๓๖] มาตรา ๒๙ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

คณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ถนอม กิตติขจร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยสัญชาติได้ตราออกบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๕ และได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาใน พ.ศ. ๒๔๙๖ พ.ศ. ๒๔๙๙ และ พ.ศ. ๒๕๐๓ รวมเป็น ๔ ฉบับ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการใช้ นอกจากนี้ยังมีหลักการบางประการที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมรัดกุมยิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรที่จะปรับปรุงกฎหมายนี้และรวมให้เป็นฉบับเดียวกัน

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕[๓๘]

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๑๑ บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้รัฐมนตรีจะสั่งให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรให้บุตรของหญิงไทยสามารถมีสัญชาติไทยได้โดยหลักสายโลหิตด้วยตามหลักการเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย และสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของบุตรและหลานตลอดทั้งสายของคนต่างด้าวที่เป็นผู้อพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้เข้าเมืองเพียงชั่วคราว และผู้ได้รับผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายเสียใหม่ให้เหมาะสมรัดกุม เพราะการยึดหลักการสมรสโดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับบุคคลเหล่านี้ที่โดยมากจะอยู่กินกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕[๓๙]

มาตรา ๔ ความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับบุคคลที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๓๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๑๓/หน้า ๓/๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

[๓๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๔๒/หน้า ๙๔/๘ เมษายน ๒๕๓๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถือสัญชาติไทยของบุคคลผู้มีสัญชาติไทย และได้สัญชาติอื่นด้วยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา หรือบุคคลที่ได้สัญชาติไทยจากการแปลงสัญชาติของบิดามารดา โดยให้บุคคลดังกล่าวต้องแจ้งความจำนงสละสัญชาติไทย ในกรณีที่ประสงค์จะถือสัญชาติอื่นต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑[๔๐]

มาตรา ๒๑ บทบัญญัติวรรคสองของมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๒๒ บทบัญญัติวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๒๓ บรรดาบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๒ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าว ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดี หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้เป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้มีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งยื่นคำขอลงรายการสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาในปัจจุบัน

มาตรา ๒๔ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

[๔๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๓๙ ก/หน้า ๒๔/๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ ภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำความตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับการใช้อำนาจของรัฐมนตรีตามมาตรา ๗ ทวิ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒/๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๔ และการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยจำนวนมากซึ่งมีบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิด เนื่องจากบิดามิได้สมรสกับมารดาของผู้เกิดหรือมิได้จดทะเบียนรับรองผู้เกิดนั้นเป็นบุตร ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยสัญชาติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคระหว่างชายหญิงที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยรับรองไว้ และไม่มีกลไกในการกลั่นกรองเสนอแนะหรือให้ความเห็นประกอบการพิจารณาและการใช้อำนาจของรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับสัญชาติ อีกทั้งอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยสัญชาติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕[๔๑]

มาตรา ๕ ให้ถือว่าคนไทยพลัดถิ่นที่ได้แปลงสัญชาติเป็นไทยหรือได้สัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคนไทยพลัดถิ่นที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ และให้มีสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดด้วย

มาตรา ๖ ในวาระเริ่มแรก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙/๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗ การดำเนินการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๙/๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปัญหาสัญชาติให้คนไทยพลัดถิ่นซึ่งเป็นคนเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทย โดยให้สัญชาติไทยโดยการเกิดแก่บุคคลดังกล่าวที่

[๔๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนที่ ๒๘ ก/หน้า ๑/๒๑ มีนาคม ๒๕๕๕

กฎกระทรวง
การพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
พ.ศ. ๒๕๕๕[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๙/๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

"คำขอ" หมายความว่า คำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

"ผู้ขอ" หมายความว่า ผู้ขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

ข้อ ๒ ผู้ใดประสงค์จะได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอ ดังต่อไปนี้

(๑) รูปถ่ายของผู้ขอ ให้ใช้รูปถ่ายที่ถ่ายไว้ไม่เกินหกเดือนก่อนวันยื่นคำขอ ขนาด ๔ x ๖ เซนติเมตร ครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวกหรือแว่นตาสีเข้ม และไม่ใส่ผ้าคลุมหน้าหรือผ้าโพกศีรษะ เว้นแต่ผู้ซึ่งมีความจำเป็นตามศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา แต่เปิดให้เห็นหน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง จำนวนห้ารูป สำหรับกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอแทนให้ยื่นจำนวนแปดรูป

(๒) หลักฐานทะเบียนราษฎรของผู้ขอ ได้แก่ ทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติที่กรมการปกครองบันทึกไว้ในกลุ่มผู้ที่มีเชื้อสายไทย และบัตรประจำตัวที่ระบุว่าผู้นั้นมีเชื้อสายไทย และในกรณีที่มีญาติสืบสายโลหิตหรือร่วมวงศ์ตระกูลกับผู้ขอซึ่งมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย ให้ยื่นหลักฐานทะเบียนราษฎรของบุคคลดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรอื่นของผู้ขอหรือญาติสืบสายโลหิตหรือร่วมวงศ์ตระกูลกับผู้ขอตามวรรคหนึ่ง เช่น สูติบัตรหรือหนังสือรับรองการเกิดหรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด มรณบัตรหรือหนังสือรับรองการตาย บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวอื่นที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชน ให้ยื่นมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ในกรณีที่มีการบันทึกทะเบียนประวัติของผู้ที่ประสงค์จะขอรับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นไว้ในกลุ่มอื่นที่มิใช่กลุ่มผู้ที่มีเชื้อสายไทย หากผู้นั้นเห็นว่าเป็นการบันทึกโดยผิดหลง ให้ผู้นั้นยื่นคำร้องขอแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรก่อนมายื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนที่ ๖๕ ก/หน้า ๑๔/๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

(๓) หลักฐานแสดงผังเครือญาติของผู้ขอกับครอบครัวที่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยซึ่งได้รับการรับรองจากญาติในครอบครัวที่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งมีสัญชาติไทยจำนวนสองคน หรือถ้ามีหลักฐานการตรวจสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอซึ่งพิสูจน์ว่าผู้ขอเป็นญาติร่วมสายโลหิตกับผู้มีสัญชาติไทยให้ยื่นมาพร้อมกับคำขอด้วย

(๔) หลักฐานรับรองคุณสมบัติผู้ขอเกี่ยวกับความจงรักภักดีในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ความยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมไทย และความประพฤติดี เช่น หนังสือหรือหลักฐานรับรองการศึกษา ประกาศนียบัตรหรือประกาศเกียรติคุณที่ออกโดยส่วนราชการ หนังสือรับรองซึ่งออกให้โดยหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่หรือปฏิบัติงานในท้องที่ที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่

(๕) หนังสือรับรองว่าตนเองมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น โดยมีบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งมีสัญชาติไทยจำนวนสองคนรับรอง

ข้อ ๓ ผู้ขอมีสิทธิอ้างวัตถุพยาน พยานแวดล้อม หรือหนังสือรับรองของสถาบันหรือองค์กรวิชาการทางด้านกฎหมายสัญชาติ สถานะบุคคล สังคมวิทยา มานุษยวิทยา หรือชาติพันธุ์ ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นหลักฐานพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นก็ได้

ข้อ ๔ กรณีผู้ขอเป็นบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นคนไร้ความสามารถ ให้บิดาหรือมารดา ผู้รับบุตรบุญธรรม ผู้อนุบาล หรือผู้ปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เป็นผู้ยื่นคำขอแทน

ข้อ ๕ การขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามกฎกระทรวงนี้ ให้ยื่นคำขอดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน ณ ที่ทำการสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

(๒) ถ้าผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอแห่งท้องที่ที่ผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

ในกรณีจำเป็นอย่างยิ่ง นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภออาจใช้ดุลพินิจเพื่อให้มีการรับคำขอนอกสถานที่ที่กำหนดได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่ง เช่น กรณีทุพพลภาพ เจ็บป่วยร้ายแรง หรือชราภาพ และความสะดวกของราษฎรเป็นสำคัญ

ข้อ ๖ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอพร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอครบถ้วนตามข้อ ๒ แล้ว ให้ออกใบรับให้แก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐาน และให้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนและเพียงพอของคำขอและหลักฐานประกอบคำขอ หากเห็นว่า คำขอและหลักฐานประกอบคำขอถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอต่อการพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้ดำเนินการตามข้อ ๗ ต่อไป

ในกรณีที่คำขอหรือหลักฐานประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า หลักฐานประกอบคำขอไม่เพียงพอต่อการพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น อาจสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ได้แก่ ผู้ยื่นคำขอและบุคคลอื่นที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สถานะบุคคลและจุดเกาะเกี่ยวที่สามารถพิสูจน์การเป็นผู้มีเชื้อสายไทยของผู้ขอ หรือเรียกหลักฐานเพิ่มเติมโดยแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ โดยกำหนดให้ดำเนินการแก้ไขหรือส่งหลักฐานเพิ่มเติมหรือให้พยานบุคคลมาให้ถ้อยคำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

การเรียกหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลตามวรรคสองจะต้องคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนรวมถึงปัจจัยแวดล้อมและความเป็นไปได้ในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอประกอบกันด้วย

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบคำขอและหลักฐานที่ได้รับเพิ่มเติม รวมทั้งสรุปผลการสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องตามวรรคสองให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอพร้อมด้วยหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้ขอทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลา ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาดำเนินการออกไปได้ไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ข้อ ๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามข้อ ๖ เรียบร้อยแล้ว ให้ส่งคำขอพร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งผลการสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมในกรณีที่มีการสอบสวนให้แก่อธิบดีกรมการปกครองหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอและหลักฐานประกอบคำขอถูกต้องและครบถ้วน หรือนับแต่วันที่การตรวจสอบคำขอและหลักฐานที่ได้รับเพิ่มเติมแล้วเสร็จ แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคำขอและหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) ส่งคำขอและหลักฐานทั้งหมด รวมทั้งความเห็นของอธิบดีกรมการปกครองหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่การตรวจพิจารณาตาม (๑) แล้วเสร็จ

ข้อ ๘ เมื่อฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นได้รับเรื่องตามข้อ ๗ (๒) ให้ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของคำขอและหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วจัดประชุมคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อพิจารณาคำขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ตรวจสอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ในการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นของผู้ขอรายใด คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจะเรียกหลักฐานหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมก็ได้ โดยให้นำความในข้อ ๖ มาใช้บังคับ

ข้อ ๙ เมื่อคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นพิจารณาคำขอและหลักฐานประกอบคำขอแล้วมีมติว่าผู้ขอรายใดเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้อธิบดีกรมการปกครองออก

หนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้แก่ผู้นั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้มีการจัดทำและรับรองรายงานการประชุมของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ การจัดทำและรับรองรายงานการประชุมต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นมีมติ พร้อมแจ้งกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดที่ผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติเพื่อการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านให้แก่ผู้ขอตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ ๑๐ กรณีคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นพิจารณาเห็นว่าผู้ขอรายใดมิใช่คนไทยพลัดถิ่น ให้อธิบดีกรมการปกครองแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้มีการจัดทำและรับรองรายงานการประชุมของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ การจัดทำและรับรองรายงานการประชุมต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นมีมติ โดยให้ระบุเหตุผลข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญและข้อกฎหมาย รวมทั้งวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในหนังสือแจ้งด้วย

ข้อ ๑๑ คำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ใบรับ และหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง
กำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิด
เพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด
พ.ศ. ๒๕๕๓[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นพระราชบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้เกิดหรือผู้มีส่วนได้เสียที่ประสงค์จะพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอ ดังต่อไปนี้

(๑) รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงไม่สวมหมวก ขนาด ๔ x ๖ เซนติเมตร ของผู้เกิดและบิดา ในกรณีปรากฏตัวบิดาหรือสามารถหารูปถ่ายของบิดาได้ คนละหนึ่งรูป

(๒) หลักฐานทางทะเบียนของผู้เกิดและบิดา ประกอบด้วย สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชนของผู้เกิดและบิดา สูติบัตรหรือหนังสือรับรองการเกิดหรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรายการชื่อตัว ชื่อสกุลของบิดา และมารดาของผู้เกิด (ถ้ามี)

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมีหลักฐานการตรวจสารพันธุกรรม (DNA) หรือหลักฐานการตรวจทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ ที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นที่อธิบดีกรมการปกครองรับรองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งพิสูจน์ว่าบิดาและผู้เกิดเป็นบิดาและบุตรกัน หรือมีหลักฐานอื่น ๆ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบิดา และผู้เกิดว่าเป็นบิดาและบุตรกัน ให้ยื่นมาพร้อมกับคำขอด้วย

กรณีหลักฐานตามวรรคหนึ่งจัดทำขึ้นในต่างประเทศ ผู้ยื่นคำขอต้องจัดให้มีการรับรองความถูกต้องและคำแปลภาษาไทยของหลักฐานดังกล่าวตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการรับรองเอกสารด้วย

ข้อ ๒ การยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้

(๑) ถ้าผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อผู้อำนวยการเขต ณ สำนักงานเขตแห่งท้องที่ที่ผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนา

(๒) ถ้าผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอแห่งท้องที่ที่ผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนา

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๖๖ ก/หน้า ๑๓/๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

(๓) ถ้าผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ ให้ยื่นคำขอต่อข้าราชการสถานทูตไทยหรือกงสุลไทยที่ได้รับมอบหมาย ณ ที่ทำการสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นและปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ที่มีเขตอาณาหรือเขตกงสุลในประเทศนั้น

ข้อ ๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอถูกต้องและครบถ้วน ในกรณีที่มีการยื่นคำขอในต่างประเทศให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอถูกต้องและครบถ้วน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลา ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ในกรณีคำขอหรือหลักฐานประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในการพิจารณาคำขอ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนผู้เกิด บิดาหรือมารดาของผู้เกิด ผู้มีส่วนได้เสียที่ยื่นคำขอ หรือบุคคลอื่นที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกิดและบิดาของผู้เกิด พร้อมทั้งตรวจสอบหลักฐานอื่นใดที่แสดงว่าบิดาและผู้เกิดเป็นบิดาและบุตรกัน

ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดวิธีการสอบสวนตามวรรคสามในราชกิจจานุเบกษาโดยวิธีการสอบสวนนั้นต้องคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงของมนุษย์ และความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร รวมถึงปัจจัยแวดล้อมและความเป็นไปได้ในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้เกิดประกอบด้วย

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาคำขอและหลักฐานประกอบคำขอหรือดำเนินการสอบสวนตามวรรคสามแล้วเห็นว่า บิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดและผู้เกิดนั้นเป็นบิดาและบุตรกัน ให้ออกหนังสือรับรองการพิสูจน์ความเป็นบิดาของผู้เกิดให้แก่ผู้ยื่นคำขอตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่า บิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดตามที่ผู้ยื่นคำขอกล่าวอ้างและผู้เกิดนั้นมิได้เป็นบิดาและบุตรกัน ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผล

ข้อ ๔ การยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราฉบับละ ๕๐ บาท

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง
กำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย
พ.ศ. ๒๕๖๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

"เด็กกำพร้า" หมายความว่า เด็กซึ่งเกิดในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้สัญชาติไทย และบิดาและมารดาของเด็กนั้นเสียชีวิต หรือไม่ปรากฏบิดาและมารดาหรือไม่สามารถสืบหาบิดา และมารดาของเด็กนั้นได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะอยู่ในความอุปการะของบุคคลหรือสถานสงเคราะห์ที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือเป็นเด็กเร่ร่อน

ข้อ ๒ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ให้มีฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเช่นเดียวกับบิดาหรือมารดาในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้นั้นมากกว่าตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้เกิดจากบิดาและมารดาซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้มีฐานะเช่นเดียวกับบิดาและมารดา และผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้เป็นกรณีพิเศษ เพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรพร้อมบิดาหรือมารดา

(๒) เด็กกำพร้าซึ่งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหนังสือรับรอง ให้ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

ข้อ ๓ ในกรณีที่ฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของบิดาและมารดา หรือบิดาหรือมารดาตามข้อ ๒ สิ้นสุดลง ให้ฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยนั้นสิ้นสุดลงด้วย เว้นแต่ผู้นั้นมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้คงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยต่อไปได้

(๑) มีอายุไม่น้อยกว่าสิบแปดปี หรือบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ยกเว้นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับการพิสูจน์หรือรับรองจากต่างประเทศว่าเป็นคนสัญชาติของประเทศนั้นและสมัครใจที่จะกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

(๒) ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือเคยอาศัยอยู่ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๓) มีผู้ปกครอง สามี ภรรยา หรือบุตร เป็นผู้มีสัญชาติไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๘๕ ก/หน้า ๓/๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

(๔) มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่งในราชอาณาจักรและพำนักอยู่ในราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่อง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและได้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๕) อยู่ระหว่างการศึกษาในสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

(๖) เป็นผู้ที่ได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยหรือผู้มีส่วนได้เสียซึ่งประสงค์จะขอหนังสือรับรองการคงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยต่อไปตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานต่อนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ แล้วแต่กรณี เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

คำขอและหนังสือรับรองตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกรมการปกครองประกาศกำหนด

ข้อ ๔ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยและมีอายุไม่น้อยกว่าสิบแปดปีอาจถูกเพิกถอนฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ หรือ

(๒) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

รัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ อาจสั่งเพิกถอนฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือสั่งให้ผู้นั้นอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยต่อไปก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคง ประโยชน์ของรัฐ และสิทธิมนุษยชนประกอบกัน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หน้า ๑
เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๑๑๕ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง คำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ใบรับ และหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวงการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศกำหนดคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ใบรับ และหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้เป็นไปตามแบบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำขอลำดับที่.....

แบบคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

คนไทยพลัดถิ่น

ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่มที่ได้รับการสำรวจ จัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตนไว้แล้ว ซึ่งดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ในกลุ่มที่มีเชื้อสายไทย ดังนี้

๑.ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา เข้ามาก่อนและหลังวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ (ประเภท ๖) รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวด้วย (ประเภท ๗)

๒.ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย เข้ามาก่อนและหลังวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙ (ประเภท ๖) รวมทั้งบุตรของบุคคลดังกล่าวด้วย (ประเภท ๗)

๓.บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ประเภท ๐) ซึ่งตกสำรวจจากกลุ่มผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา เข้ามาก่อนและหลังวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวด้วย

๔.บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ประเภท ๐) ซึ่งตกสำรวจจากกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย เข้ามาก่อนและหลังวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙ รวมทั้งบุตรของบุคคลดังกล่าวด้วย

ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

ชื่อ.....**ชื่อสกุล**.....

บัตรประจำตัวเลขที่ ☐-☐☐☐☐☐-☐☐☐☐☐-☐☐-☐

อยู่บ้านเลขที่.....**หมู่ที่**.....**ตำบล/แขวง**.....

อำเภอ/เขต.....**จังหวัด**.....

ลักษณะของคนไทยพลัดถิ่นซึ่งจะได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

"คนไทยพลัดถิ่น" หมายความว่า ผู้ซึ่งมีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นโดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีตซึ่งปัจจุบันผู้นั้นมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น และได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งและมีวิถีชีวิตเป็นคนไทย โดยได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือเป็นผู้ซึ่งมีลักษณะอื่นทำนองเดียวกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หลักเกณฑ์การพิจารณาความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

๑. เป็นผู้ซึ่งได้รับการสำรวจ จัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตนไว้แล้วในกลุ่มซึ่งระบุว่ามีเชื้อสายไทย
๒. อาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร
๓. ปัจจุบันไม่ได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น
๔. มีรูปร่างลักษณะและวิถีชีวิตเหมือนคนไทย และ สามารถพูดและฟังภาษาไทยเข้าใจ
๕. สามารถแสดงผังเครือญาติซึ่งน่าเชื่อถือว่าเป็นผู้มีเชื้อสายไทย และ มีผู้ที่น่าเชื่อถือซึ่งมีสัญชาติไทย ให้การรับรองหรือมีหลักฐานผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถแสดงถึงความเป็นญาติกับผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
๖. มีความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ และ เลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

Ω Ω Ω Ω

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

สรุปผลการตรวจสอบคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

๑. ผู้ยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

ชื่อ.....ชื่อสกุล.....

เกิดวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

๒. ยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้ ◯ ตนเอง ◯ บุตร ◯ อื่น ๆ (ระบุ เช่น พี่ น้อง หลาน ผู้อนุบาล ผู้ปกครอง) .....

ชื่อ.....ชื่อสกุล.....

๓. ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น มีหลักฐานมาแสดง ดังนี้

๓.๑ **ผู้ยื่นคำขอ** (กรณียื่นคำขอแทน)

◯ มี ◯ ไม่มี (๑) สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓/ท.ร.๑๔) หรือทะเบียนประวัติ

◯ มี ◯ ไม่มี (๒) บัตรประจำตัวผู้ยื่นคำขอ/ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและใบสำคัญถิ่นที่อยู่

๓.๒ **ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น**

◯ มี ◯ ไม่มี (๑) สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓/ท.ร.๑๔) หรือทะเบียนประวัติ

◯ มี ◯ ไม่มี (๒) บัตรประจำตัวผู้ขอ/ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและใบสำคัญถิ่นที่อยู่

◯ มี ◯ ไม่มี (๓) ☐ สูติบัตร หรือ ☐ หนังสือรับรองการเกิด หรือ ☐ หนังสือรับรองสถานที่เกิด (ถ้ามี)

◯ มี ◯ ไม่มี (๔) บัตรประจำตัวของบิดาและมารดา ถ้าไม่มีเพราะ.....

◯ มี ◯ ไม่มี (๕) บัตรประจำตัวญาติที่มีเชื้อสายไทย ถ้าไม่มีเพราะ.....

◯ มี ◯ ไม่มี (๖) แบบบันทึกปากคำ (ปค. ๑๔) บุคคลที่น่าเชื่อถือ ซึ่งมีสัญชาติไทย จำนวน ๒ คน เพื่อรับรองว่าผู้ขอ ไม่มีและใช้สัญชาติอื่น และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

◯ มี ◯ ไม่มี (๗) หนังสือหรือหลักฐานรับรองการศึกษา **หากไม่มี**ได้สอบถามผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นแล้ว**สามารถพูดและฟังภาษาไทยเข้าใจ** (ยกเว้นเด็กอายุต่ำกว่า ๗ ปี)

◯ มี ◯ ไม่มี (๘) ผังแสดงเครือญาติหรือหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ขอกับญาติที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

◯ มี ◯ ไม่มี (๙) หลักฐานอื่น ๆ (ระบุ) .....

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

๔. **ความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ**

◯ เห็นว่ามีเอกสารครบถ้วน ถูกต้อง และมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎกระทรวงการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงเห็นควรส่งเรื่องให้จังหวัดพิจารณา

◯ เอกสารไม่ครบถ้วนและไม่ถูกต้อง ดังนี้.....

.....

..... เห็นควรส่งเรื่องคืนผู้ยื่นคำขอทราบ

(ลงชื่อ) ..... พนักงานเจ้าหน้าที่

(.....)

ตำแหน่ง .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๕. **ความเห็นของนายอำเภอ**

◯ เอกสารครบถ้วน ถูกต้อง และมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎกระทรวงการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงให้ส่งเรื่องให้จังหวัดพิจารณาตามที่เสนอ

◯ เอกสารไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ ตามที่เสนอ

.....

.....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายอำเภอ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำขอลำดับที่ .....

แบบคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

ภาพถ่าย จากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนกลาง	รูปถ่ายของผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ขนาด ๔ X ๖ ซ.ม.

เขียนที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

กรณียื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นแทน (ผู้ขอซึ่งมีอายุไม่ถึง ๒๐ ปีบริบูรณ์ ในวันยื่นคำขอ หรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถ)

ข้าพเจ้า ชื่อ นาย/นาง/นางสาว..... ชื่อสกุล.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... อายุ.....ปี

เลขประจำตัวประชาชน ☐-☐☐☐☐☐-☐☐☐☐☐-☐☐-☐

สัญชาติ/ชาติพันธุ์..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์ .....

มีความประสงค์ยื่นคำขอแทนผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นซึ่งมีความเกี่ยวข้อง เป็น

◯ บุตร ◯ อื่น ๆ (เช่น น้อง หลาน ผู้อนุบาล ผู้ปกครอง) .....

หมายเหตุ กรณียื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้ตนเองไม่ต้องกรอกช่องนี้

ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

๑. ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว/เด็กชาย/เด็กหญิง)..... ชื่อสกุล.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... อายุ.....ปี นับถือศาสนา.....

เลขประจำตัวประชาชน ☐-☐☐☐☐☐-☐☐☐☐☐-☐☐-☐ ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่.....

หมู่ที่..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

สถานที่เกิดตาม ◯ สูติบัตร หรือ ◯ หนังสือรับรองการเกิด หรือ ◯ หนังสือรับรองสถานที่เกิด

ในราชอาณาจักรไทย เลขที่.....ลงวันที่.....

ออกให้โดยสำนักทะเบียน.....อำเภอ..... จังหวัด.....

มีพี่น้องร่วมบิดา/มารดา.....คน ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ.....

◯ กำลังศึกษาชั้น..... ◯ สำเร็จการศึกษา ระดับ .....
สถานศึกษา..... อำเภอ..... จังหวัด.....
ประกอบอาชีพ..... รายได้.....บาท/เดือน

๒. ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น มีบิดาชื่อ .....ชื่อสกุล.....
เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... อายุ.....ปี เลขประจำตัวประชาชน

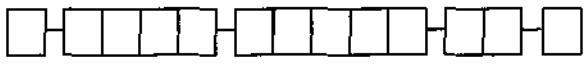 สัญชาติ/ชาติพันธุ์.....

ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

๓. ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น มีมารดาชื่อ..... ชื่อสกุล.....
เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... อายุ.....ปี เลขประจำตัวประชาชน

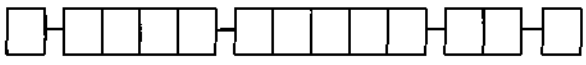 สัญชาติ/ชาติพันธุ์.....

ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

๔. ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น มีสามี/ภริยา ชื่อ.....
ชื่อสกุล.....เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... อายุ.....ปี

เลขประจำตัวประชาชน 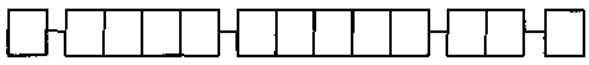 สัญชาติ/ชาติพันธุ์.....

ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว/เด็กชาย/เด็กหญิง).....ชื่อสกุล.....

- เป็นผู้มีความประพฤติดี และ
- เลื่อมใสการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ
- ไม่มีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ และ
- ไม่มีและใช้สัญชาติอื่น

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑) **ผู้ยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น** (กรณียื่นคำขอแทน)

๑.๑) สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓/ท.ร.๑๔) และทะเบียนประวัติ	จำนวน	๓	ฉบับ
๑.๒) สำเนาบัตรประจำตัวผู้ยื่นคำขอ	จำนวน	๓	ฉบับ

๒) ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

๒.๑) รูปถ่าย ขนาด ๔X๖ ซ.ม. (กรณีมีผู้ยื่นคำขอแทนใช้รูปถ่าย จำนวน ๘ รูป)	จำนวน	๕	รูป
๒.๒) สำเนาบัตรประจำตัวผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น	จำนวน	๓	ฉบับ
๒.๓) สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓/ท.ร.๑๔) หรือทะเบียนประวัติ	จำนวน	๓	ฉบับ
๒.๔) สูติบัตร หรือหนังสือรับรองการเกิด หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด (ถ้ามี)	จำนวน	๓	ฉบับ
๒.๕) บัตรประจำตัวของบิดาและมารดา (ถ้ามี)	จำนวน	๓	ฉบับ
๒.๖) สำเนาบัตรประจำตัวญาติซึ่งมีเชื้อสายไทย (ถ้ามี)	จำนวน	๓	ฉบับ
๒.๗) หนังสือหรือหลักฐานรับรองการศึกษา หากไม่มีสามารถพูดและฟังภาษาไทยเข้าใจ (ยกเว้นเด็กอายุต่ำกว่า ๗ ปี)	จำนวน	๓	ฉบับ
๒.๘) ผังแสดงเครือญาติหรือหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ขอกับญาติที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด	จำนวน	๓	ฉบับ
๒.๙) หลักฐานอื่น ๆ (ระบุ).....	จำนวน	๓	ฉบับ

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ **หากมีการปกปิด หรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือเป็นไปโดยทุจริต ให้ถือว่าคำขอนี้ตกเป็นโมฆะ และมีความผิดตามกฎหมาย**

ลงชื่อ ..... ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้าย จากฐานข้อมูลการทะเบียน	ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้าย	ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา จากฐานข้อมูลการทะเบียน	ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา

แบบรับรองภาพถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น **ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือไร้ความสามารถที่ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (เฉพาะกรณีที่มีการยื่นคำขอแทนเท่านั้น)**

กรณี นาย/นาง/นางสาว .....ชื่อสกุล.....
ร้องขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้ ◯ บุตร ◯ อื่น ๆ (ระบุ เช่น น้อง หลาน ผู้อนุบาล หรือผู้ปกครอง).....

ขอรับรองว่าเป็นภาพถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือที่ถูกต้องของผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว/เด็กชาย/เด็กหญิง)..... ชื่อสกุล.....

รูปถ่าย ขนาด ๔ X ๖ ซ.ม. (ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น กรณียังไม่บรรลุนิติภาวะ)		
	ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้าย	ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา

ลงชื่อ..... ผู้ยื่นคำขอแทน
(.....)

สำหรับเจ้าหน้าที่

ความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

๑. ได้ตรวจสอบแล้วเป็นภาพถ่ายของ นาย/นาง/นางสาว/เด็กชาย/เด็กหญิง.....
..... ซึ่งขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจริง

๒. ได้สอบปากคำผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นแล้ว ปรากฏว่า

◯ ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น **สามารถพูดและฟังภาษาไทยได้**

◯ ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น **ไม่สามารถพูดและฟังภาษาไทยได้**

๓. ได้ตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอแล้ว ปรากฏดังนี้

◯ เห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีเอกสารครบถ้วนและถูกต้อง และได้รับแบบคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นของ นาย/นาง/นางสาว/เด็กชาย/เด็กหญิง ..... ในลำดับที่..... เพื่อดำเนินการต่อไปแล้ว

จึงได้ออกหลักฐานแสดงว่าทางราชการได้รับแบบคำขอไว้แล้ว และผู้ยื่นคำขอได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานแล้ว

◯ เห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีเอกสารไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้อง หรือขาดคุณสมบัติในการยื่นคำขอ ดังนี้

.....

.....

ลงชื่อ ..... พนักงานเจ้าหน้าที่

(.....)

ตำแหน่ง .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ..

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....ผู้ยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ได้รับหลักฐานที่ทางราชการออกให้ว่าได้รับคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ของข้าพเจ้าเพื่อดำเนินการต่อไปแล้ว

ลงชื่อ ..... ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

✂----------

(ฉีกท่อนนี้ให้ผู้ยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น เพื่อถือไว้เป็นหลักฐาน)

ใบรับคำขอ

สำนักทะเบียนอำเภอ..... จังหวัด..... ได้รับคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นของ นาย/นาง/นางสาว..... ซึ่งได้ยื่นคำขอให้แก่

◯ ตนเอง

◯ นาย/นาง/นางสาว.....

ในลำดับที่.....ไว้แล้ว จึงได้ออกหลักฐานเพื่อแสดงว่าทางราชการได้รับคำขอฯ ของท่านไว้แล้ว และจะได้ดำเนินการต่อไป

ลงชื่อ .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ)

ที่ ...../.....

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า.....
เลขประจำตัวประชาชน.....ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านหรือ
ทะเบียนประวัติเลขที่.....ตรอก/ซอย.....
ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ซึ่งยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นไว้ที่.....
จังหวัด.....ตามคำขอเลขที่...../.....
ลงวันที่.....เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
ให้การรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นและเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

ให้ไว้ ณ วันที่.....พ.ศ.....

ปิดรูปถ่าย

ขนาด ๔x๖ ซ.ม.

สำหรับบุคคลที่ขอพิสูจน์
และรับรองความเป็นคน
ไทยพลัดถิ่น

ลงชื่อ.....
(.....)
อธิบดีกรมการปกครอง

ลงชื่อ.....
(.....)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ให้ผู้ยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น กรอกข้อมูลในคำขอ และจัดเตรียมเอกสารประกอบคำขอยื่น ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือสำนักบริหารการทะเบียน (กรณีที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร) ดังนี้

๑.๑ ผู้ยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น (กรณียื่นคำขอแทน)

(๑) สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓/ท.ร.๑๔) หรือทะเบียนประวัติ (๒) สำเนาบัตรประจำตัว/ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและใบสำคัญถิ่นที่อยู่

๑.๒ ผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

(๑) รูปถ่ายขนาด ๔X๖ ซม. จำนวน ๕ รูป (กรณีผู้ยื่นคำขอยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือผู้ไร้ความสามารถ ใช้รูปถ่ายจำนวน ๘ รูป) โดยให้ติดในแบบคำขอฯ จำนวน ๓ ชุด และส่งให้กรมการปกครอง เพื่อติดในหนังสือรับรอง จำนวน ๒ รูป

(๒) บัตรประจำตัว (ยกเว้น กรณีอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ทำบัตร)

(๓) สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓/ท.ร.๑๔) หรือทะเบียนประวัติ

(๔) สูติบัตร หรือหนังสือรับรองการเกิด หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด (ถ้ามี)

(๕) บัตรประจำตัวของบิดา และมารดาของผู้ขอ (ถ้ามี)

(๖) บัตรประจำตัวญาติที่มีเชื้อสายไทย (ถ้ามี)

(๗) หนังสือหรือหลักฐานรับรองการศึกษา หากไม่มีได้ซักถามผู้ขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นแล้วสามารถพูดภาษาไทยเข้าใจ (ยกเว้น เด็กอายุต่ำกว่า ๗ ปี)

(๘) ผังแสดงเครือญาติและมีผู้น่าเชื่อถือที่มีสัญชาติไทย จำนวน ๒ คน ให้การรับรองหรือหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ขอกับญาติที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๙) หลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)

๒. สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักบริหารการทะเบียน (กรณีมีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร) ตรวจสอบคำขอและเอกสารตัวจริงพร้อมสำเนา เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้ลงนามรับรองสำเนา และให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือสองข้างในคำขอและลงชื่อกำกับ กรณีผู้ขอไม่มีหลักฐานตามข้อ ๑.๒ (๕) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบ ปค. ๑๔ ไว้ และให้สรุปผลการตรวจสอบตามแบบที่กำหนดและลงชื่อกำกับ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ให้ส่งคำขอให้นายอำเภอพิจารณา ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันยื่นคำขอ ทั้งนี้นายอำเภออาจแต่งตั้งคณะกรรมการในระดับอำเภอขึ้น เพื่อช่วยพิจารณากลั่นกรองคำขอด้วยก็ได้ เมื่อพิจารณาครบถ้วนและเห็นว่าถูกต้องแล้ว ให้ส่งคำขอให้จังหวัดพิจารณา จำนวน ๒ ชุด (เก็บสำเนาไว้ที่อำเภอ ๑ ชุด) โดยให้อำเภอออกใบรับคำขอให้ผู้ขอไว้เป็นหลักฐาน หากตรวจสอบแล้วเอกสารไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง ให้ส่งเรื่องคืนผู้ขอทราบภายใน ๑๕ วัน

๓. จังหวัด (ที่ทำการปกครองจังหวัด) ตรวจสอบเอกสารหลักฐานและคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ ภายใน ๓๐ วัน แล้วส่งคำขอ (ฉบับจริง) ให้กรมการปกครอง ภายใน ๗ วัน (สำเนาคำขอเก็บไว้ที่จังหวัด ๑ ชุด) (ถ้าไม่ถูกต้องให้แจ้งอำเภอเพื่อแจ้งผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไข)

๔. กรมการปกครอง (ส่วนการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน) รับคำขอและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากจังหวัด ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร และคุณสมบัติ และนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อพิจารณาภายใน ๓๐ วัน นับแต่ได้ตรวจสอบความถูกต้องเสร็จเรียบร้อยแล้ว

๕. เมื่อคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ได้พิจารณารับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นแล้ว อธิบดีกรมการปกครอง (ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น) จะออกหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดให้กับผู้ยื่นคำขอฯ ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้มีการจัดทำและรับรองรายงานการประชุมของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเสร็จเรียบร้อยแล้วพร้อมทั้ง แจ้งให้จังหวัดหรือกรุงเทพมหานครเพื่อลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและมอบหนังสือความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้แก่ผู้ขอต่อไป

หมายเหตุ คำขอให้จัดทำ ๓ ชุด โดยจัดส่งเอกสารคำขอฉบับจริงให้กรมการปกครอง จำนวน ๑ ชุด (พร้อมรูปถ่าย ขนาด ๔X๖ ซม. จำนวน ๒ รูป เพื่อใช้ติดในหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด) และสำเนาเก็บไว้ที่จังหวัดและอำเภอ แห่งละ ๑ ชุด

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ แบบคำขอ แบบหนังสือรับรอง และวิธีการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๑ และข้อ ๓ วรรคสี่และวรรคห้า ของกฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

"ผู้ขอ" หมายถึง ผู้เกิดหรือผู้มีส่วนได้เสีย

"ผู้มีส่วนได้เสีย" หมายถึง บุพการี บุตร ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กของผู้เกิด

ข้อ ๒ ให้บุคคลต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓ และประกาศนี้

(๑) นายอำเภอ

(๒) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

(๓) ผู้อำนวยการเขต

(๔) พนักงานทูตหรือกงสุลประจำสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมาย ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล

ข้อ ๓ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดพร้อมด้วยหลักฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓ จากผู้ขอ ให้ตรวจความครบถ้วนสมบูรณ์ของรายการในคำขอและหลักฐานเอกสารประกอบคำขอแล้วออกใบรับให้ผู้ขอไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานเอกสารและสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิด

ข้อ ๔ การตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานเอกสารตามข้อ ๓ ถ้าเอกสารที่ผู้ขอนำมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่มิใช่เอกสารฉบับจริง เช่น เอกสารที่เกิดจากการทำสำเนา เอกสารที่มีข้อความเลอะเลือน ชำรุด หรือมีข้อพิรุธ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำเรื่องขอตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารนั้นไปยังส่วนราชการหรือหน่วยงานที่ออกเอกสารดังกล่าว เว้นแต่เอกสารทะเบียนที่มีเลข

ประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนประวัติ สูติบัตร มรณบัตร ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตาย บัตรประจำตัวประชาชน และบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องจากฐานข้อมูลการทะเบียนของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานเอกสารให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ข้อ ๕ การสอบสวนพยานบุคคลตามข้อ ๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนผู้เกิดกรณีผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ บิดาหรือมารดาของผู้เกิด (ถ้ามี) ผู้มีส่วนได้เสียที่ยื่นคำขอ และบุคคลที่น่าเชื่อถือไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งสามารถยืนยันความเป็นบิดาของผู้เกิดได้ ทั้งนี้ ในการสอบสวนจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติบิดาของผู้เกิดและผู้เกิด อาทิ ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิด ภูมิลำเนาที่อยู่อาศัย สถานะการสมรส ชื่อและสัญชาติของบิดามารดา เป็นต้น และความสัมพันธ์ทางด้านครอบครัวระหว่างบิดาของผู้เกิดและผู้เกิด เช่น ผู้เกิดอาศัยอยู่กับบิดามารดาตั้งแต่เกิดหรือไม่อย่างไร บิดาของผู้เกิดเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้เกิดหรือไม่ เพราะเหตุใด เป็นต้น

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากมีเหตุจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรที่เกี่ยวข้องสอบสวนพยานบุคคลตามที่ผู้ขออ้างว่าเป็นผู้ที่รู้จักและสามารถยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างบิดาของผู้เกิดและผู้เกิดในสำนวนการสอบสวนแทนก็ได้

กรณีผู้ขอมีหลักฐานการตรวจสารพันธุกรรม (DNA) หรือหลักฐานการตรวจทางวิทยาศาสตร์ซึ่งพิสูจน์ว่าบิดาและผู้เกิดเป็นบิดาและบุตรกัน ให้ยกเว้นการสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ

ข้อ ๖ แบบคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิด และแบบหนังสือรับรองการพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิด ให้เป็นไปตามแบบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แบบคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน พนักงานเจ้าหน้าที่.....

ข้าพเจ้า.....ในฐานะ.....

เลขประจำตัวประชาชน __ - __ __ __ __ - __ __ __ __ __ - __ __ - __ อยู่บ้านเลขที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ประเทศ.....ขอยื่นคำขอเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีความประสงค์จะพิสูจน์ว่า.....สัญชาติ.....

เลขประจำตัวประชาชน __ - __ __ __ __ - __ __ __ __ __ - __ __ - __ อยู่บ้านเลขที่.....

ตรอก/ซอย .....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ประเทศ.....และ.....

.....เลขประจำตัวประชาชน __ - __ __ __ __ - __ __ __ __ __ - __ __ - __

สัญชาติ..... อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ประเทศ..... เป็นบิดาและบุตรกันจริง โดยขออ้างพยาน ดังนี้

๑. พยานเอกสาร จำนวน.....ฉบับ ได้แก่

๑.๑ .....เลขที่.....ลงวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....ออกให้โดย.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....ประเทศ.....

๑.๒ .....เลขที่.....ลงวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....ออกให้โดย.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....ประเทศ.....

๑.๓ .....เลขที่.....ลงวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....ออกให้โดย.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....ประเทศ.....

๑.๔ .....เลขที่.....ลงวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....ออกให้โดย.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....ประเทศ.....

๑.๕ .....เลขที่.....ลงวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....ออกให้โดย.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....ประเทศ.....

๒. พยานบุคคล จำนวน.....คน ได้แก่

๒.๑ .....สัญชาติ.....

เลขประจำตัวประชาชน __ - __ __ __ __ - __ __ __ __ __ - __ __ - __ อยู่บ้านเลขที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ประเทศ.....อาชีพ.....

๒.๒ .....สัญชาติ.....

เลขประจำตัวประชาชน __ - __ __ __ __ - __ __ __ __ __ - __ __ - __ อยู่บ้านเลขที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ประเทศ.....อาชีพ.....

๒.๓ .....สัญชาติ.....

เลขประจำตัวประชาชน __ - __ __ __ __ - __ __ __ __ __ - __ __ - __ อยู่บ้านเลขที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ประเทศ.....อาชีพ.....

๒.๔ .....สัญชาติ.....

เลขประจำตัวประชาชน __ - __ __ __ __ - __ __ __ __ __ - __ __ - __ อยู่บ้านเลขที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ประเทศ.....อาชีพ.....

พร้อมคำขอนี้ข้าพเจ้าได้ส่งพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วยแล้วเพื่อพิจารณา และขอรับรองว่าถ้าข้าพเจ้าแจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ ข้าพเจ้ายินยอมให้ทางราชการดำเนินคดีกับข้าพเจ้า

ปิดรูปถ่าย ขนาด ๔ x ๖ ซ.ม. สำหรับบิดาของผู้เกิด	ปิดรูปถ่าย ขนาด ๔ x ๖ ซ.ม. สำหรับผู้เกิด
ให้ประทับตราประจำตำแหน่งคร่อมรูปถ่ายทั้งสองรูปตรงด้านล่าง	

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

ข้าพเจ้าได้รับหลักฐานที่ทางราชการออกให้เพื่อแสดงว่าได้รับคำขอเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดของข้าพเจ้าเพื่อดำเนินการต่อไปแล้ว (ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ (.....) วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....	**คำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่** .... (ลงชื่อ)..... (.....) พนักงานเจ้าหน้าที่ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ฉบับนี้ให้ผู้ยื่นคำขอเพื่อถือไว้เป็นหลักฐาน

ใบรับคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิด

ที่ทำการ.....

พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ของ.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... จึงออกใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....

(.....)

พนักงานเจ้าหน้าที่

(ตราครุฑ)

หนังสือรับรอง

การพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

ที่...../..... ที่ทำการ.....

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า.....
เลขประจำตัวประชาชน __ - __ __ __ __ - __ __ __ __ __ - __ __ - __ (ถ้ามี) อยู่บ้านเลขที่.....
ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ประเทศ.....เป็นผู้ซึ่งได้รับการพิสูจน์ตามกฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓ แล้วว่าเป็นบิดาของ.....
เลขประจำตัวประชาชน __ - __ __ __ __ - __ __ __ __ __ - __ __ - __ (ถ้ามี) อยู่บ้านเลขที่.....
ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ประเทศ.....

ให้ไว้ ณ วันที่.....พ.ศ. ....

ลงชื่อ.....
(.....)
พนักงานเจ้าหน้าที่
ประทับตราประจำตำแหน่ง

หน้า ๑๐
เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๗๙ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ อนุมัติหลักเกณฑ์การให้สัญชาติไทยเพื่อการแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียน นักศึกษาและบุคคลไร้สัญชาติที่เกิดในราชอาณาจักร ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยให้บุตรของชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่เกิดในราชอาณาจักร หรือเด็กและบุคคลที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสถาบันการศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาแล้วที่เกิดในราชอาณาจักร โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวอื่นที่ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ตามที่กระทรวงมหาดไทยจัดทำทะเบียนประวัติ หรือไม่ปรากฏบิดามารดาหรือถูกบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ และมีคุณสมบัติตามที่กำหนด ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่องอนุมัติหลักเกณฑ์การกำหนดสถานะบุคคลกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยเพื่อแก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคลของเด็กนักเรียนนักศึกษาและบุคคลไร้สัญชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

(๒) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๒ ให้บุตรของคนที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรและอาศัยอยู่เป็นเวลานาน ครอบคลุมกลุ่มชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติไว้เดิมรับรองสถานะให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร อาทิ กลุ่มเวียดนามอพยพ อดีตทหารจีนคณะชาติ จีนฮ่ออพยพพลเรือน จีนฮ่ออิสระ ไทยลื้อ ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเนปาลอพยพ ชาวเขา บุคคลบนพื้นที่สูงหรือชุมชนบนพื้นที่สูง ลาวภูเขาอพยพ ม้งถ้ำกระบอก ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าอดีตโจรจีนคอมมิวนิสต์มาลายา ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวกัมพูชา ชาวมอร์แกน และคนที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรและอาศัยอยู่เป็นเวลานานที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป ภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

(๑) บิดาหรือมารดาที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรและอาศัยอยู่เป็นเวลานานตามวรรคหนึ่ง ต้องมีหรือเคยมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนประวัติหรือเอกสารการทะเบียนราษฎร มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และต้องเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปีนับถึงวันที่บุตรยื่นคำร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนเพื่อขอมีสัญชาติไทย

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าเกิดในราชอาณาจักร ได้แก่ สูติบัตร ทะเบียนการเกิด หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด และต้องมีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร แล้วแต่กรณี

(๓) ไม่ปรากฏหลักฐานการมีและใช้สัญชาติอื่น

(๔) พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้ ยกเว้นเด็กที่มีอายุต่ำกว่าเจ็ดปี

(๕) มีความจงรักภักดีและเลื่อมใสระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(๖) มีความประพฤติดี ไม่มีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคง และถ้าเคยรับโทษคดีอาญาต้องพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือลหุโทษ

ข้อ ๓ ให้เด็กและบุคคลที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสถาบันการศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาแล้ว โดยบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวอื่นที่ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ตามข้อ ๒ หรือไม่ปรากฏบิดามารดาหรือบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ ให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป ภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

(๑) มีหลักฐานแสดงว่าเกิดในราชอาณาจักร ได้แก่ สูติบัตร ทะเบียนการเกิด หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด และต้องมีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร แล้วแต่กรณี

(๒) ไม่ปรากฏหลักฐานการมีและใช้สัญชาติอื่น

(๓) พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้

(๔) มีความจงรักภักดีและเลื่อมใสระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(๕) มีความประพฤติดี ไม่มีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคง และถ้าเคยรับโทษคดีอาญาต้องพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือลหุโทษ

(๖) มีหลักฐานแสดงว่าจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาในราชอาณาจักรซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ แต่ถ้าเป็นผู้ที่เรียนจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าจากสถาบันในต่างประเทศจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานของรัฐ

(๗) สำหรับเด็กและบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ (๑) - (๕) และอยู่ระหว่างการศึกษาในสถาบันการศึกษา หากมีความจำเป็นต้องขอมีสัญชาติไทย ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน

(๘) สำหรับเด็กและบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ (๑) - (๕) และเป็นผู้ที่ไม่ปรากฏบิดามารดา หรือบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ ถ้าไม่จบการศึกษาตาม (๖) ต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และต้องมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรติดต่อกันไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันที่ผู้นั้นยื่นคำร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนเพื่อขอมีสัญชาติไทย

ข้อ ๔ ให้ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศจนเป็นที่ประจักษ์ ให้ได้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

(๑) มีหลักฐานแสดงว่าเกิดในราชอาณาจักร ได้แก่ สูติบัตร ทะเบียนการเกิด หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด

(๒) มีภูมิลำเนาอยู่ต่อเนื่องในราชอาณาจักร โดยมีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร แล้วแต่กรณี

(๓) ไม่ปรากฏหลักฐานการมีและใช้สัญชาติอื่น

(๔) มีความจงรักภักดีและเลื่อมใสระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(๕) มีความประพฤติดี ไม่มีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคง และถ้าเคยรับโทษคดีอาญาต้องพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือลหุโทษ

(๖) ประกอบอาชีพสุจริต และ

(๗) เป็นผู้ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศโดยมีผลงานหรือความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยมีหนังสือรับรองการทำคุณประโยชน์หรือผลงานในสาขาต่าง ๆ จากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐระดับกรมหรือเทียบเท่ากรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(ก) การศึกษา หรือการกีฬา

(ข) ศิลปวัฒนธรรม

(ค) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือ

(ง) สาขาที่ขาดแคลน หรือสาขาอื่น ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควร

ข้อ ๕ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติและสั่งให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนราษฎรของผู้ที่จะได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ของประกาศนี้

(๑) ผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎรอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมการปกครอง เป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติและสั่งให้ลงรายการสัญชาติไทยสำหรับผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีอายุเกินกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย และให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติและสั่งให้ลงรายการสัญชาติไทยสำหรับผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีอายุ ไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย

(๒) ผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎรอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติและสั่งให้ลงรายการสัญชาติไทยสำหรับผู้ขอ มีสัญชาติไทยที่มีอายุเกินกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย และให้นายอำเภอเป็น ผู้พิจารณาคุณสมบัติและสั่งให้ลงรายการสัญชาติไทยสำหรับผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย

ในกรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยตามข้อ ๒ หรือข้อ ๓ แล้วแต่กรณี มีคุณสมบัติครบถ้วนก่อนหรือในวันที่มีประกาศนี้ ให้บุคคลนั้นได้สัญชาติไทยนับตั้งแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ สำหรับผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีคุณสมบัติครบถ้วนหลังจากวันที่มีประกาศนี้ ให้บุคคลนั้นได้สัญชาติไทยนับตั้งแต่วันที่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) มีคำสั่งให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนราษฎร

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทย การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทย และแบบพิมพ์ที่ใช้เพื่อการปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมการปกครองประกาศกำหนด โดยให้กำหนดระยะเวลาดำเนินการแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน ทั้งนี้ ให้ยกเว้นการตรวจคุณสมบัติในเรื่องความประพฤติ การกระทำความผิดที่เป็นโทษทางอาญา และพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ สำหรับผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์

ข้อ ๗ ผู้ใดได้รับสัญชาติไทยตามประกาศนี้แล้ว ภายหลังปรากฏว่าการได้มาซึ่งสัญชาติไทยไม่เป็นไปตามลักษณะหรือเงื่อนไขตามประกาศนี้ หรือบุคคลดังกล่าวกระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติที่ทราบเหตุแห่งพฤติการณ์ดังกล่าวรายงานต่ออธิบดีกรมการปกครองเพื่อดำเนินการถอนสัญชาติไทยของผู้นั้นตามกฎหมาย

ข้อ ๘ บรรดาคำร้องขอมีสัญชาติไทยที่ได้ยื่นไว้ก่อนประกาศนี้และคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาให้สัญชาติไทยแก่ชนกลุ่มน้อย หรือคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาให้สัญชาติไทยและให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยระดับจังหวัด ตามข้อ ๕/๑ ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปจนเสร็จสิ้นตามประกาศดังกล่าว

สำหรับคำร้องขอมีสัญชาติไทยที่ได้ยื่นไว้ก่อนประกาศนี้และคณะอนุกรรมการ ฯ ตามวรรคหนึ่งยังไม่ได้พิจารณาหรือเคยมีคำแนะนำให้แก้ไข ให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามประกาศฉบับนี้ และให้มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาและแก้ไขอุปสรรคเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกรมการปกครอง

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทยและการตรวจคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดแนวทางปฏิบัติในการขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ อย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ อธิบดีกรมการปกครองออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกรมการปกครอง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทย และการตรวจคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๒ ผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ และประสงค์จะขอมีสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอจำนวน ๒ ชุดที่มีข้อความตรงกัน พร้อมด้วยหลักฐานต่างๆ ดังนี้ โดยถ้าผู้ขอมีสัญชาติไทยมีอายุไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์หรือมีเหตุจำเป็นอื่นทำให้ไม่อาจยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้ขอมีสัญชาติไทย เป็นผู้ยื่นคำขอแทน

ก. หลักฐานที่ต้องยื่นพร้อมคำขอมีสัญชาติไทย ได้แก่

(๑) หลักฐานของผู้ยื่นคำขอแทน

(๑.๑) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่มีรูปถ่ายซึ่งทางราชการออกให้

(๑.๒) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านหรือทะเบียนประวัติ (ถ้ามี)

(๒) หลักฐานของผู้ขอมีสัญชาติไทย

(๒.๑) รูปถ่ายขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๓ รูป (สำหรับติดในแบบคำขอมีสัญชาติไทย จำนวน ๒ ชุดๆ ละ ๑ รูป และติดในใบรับเรื่อง ๑ รูป)

(๒.๒) บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ยกเว้นกรณีผู้ขอมีอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ทำบัตร ให้ใช้สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือใบรับรองรายการทะเบียนประวัติจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรแทน

(๒.๓) สูติบัตร ทะเบียนคนเกิด หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด โดยเอกสารดังกล่าวต้องมีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักของเจ้าของรายการ

/(๒.๔) บัตรประจำตัว...

(๒.๔) บัตรประจำตัว หรือเอกสารราชการอื่นที่มีรูปถ่ายและรายการบุคคลของบิดาและหรือมารดาของผู้ขอมีสัญชาติไทย เช่น สำเนาทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อย หรือแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๓๘ ข) เป็นต้น ยกเว้นกรณีบิดาและหรือมารดาเสียชีวิต หรือผู้ขอเป็นบุคคลที่ไม่ปรากฏบิดามารดาหรือถูกบิดามารดาทอดทิ้ง หรือกรณีมีเหตุจำเป็นอื่นๆ

(๒.๕) กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยเคยต้องโทษคดีอาญา ยกเว้นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ให้แสดงหลักฐานสำเนาคำพิพากษาของศาลและหนังสือรับรองคดีถึงที่สุด หรือหลักฐานอื่นที่แสดงผลของคดีถึงที่สุด และถ้าผู้ขอเคยได้รับโทษจำคุกจะต้องแสดงหลักฐานการพ้นโทษซึ่งต้องพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีนับถึงวันที่ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย

(๒.๖) หนังสือรับรองผลการศึกษาหรือหลักฐานการศึกษา ยกเว้นเด็กอายุต่ำกว่าเจ็ดปี และคนที่ไม่ได้เรียนในระบบโรงเรียน ให้เจ้าหน้าที่ที่รับคำขอสอบถามผู้ขอมีสัญชาติไทยให้ได้ความว่าสามารถพูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้แล้วให้บันทึกไว้เป็นหลักฐาน

(๒.๗) กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นบุตรของคนต่างด้าวอื่นที่ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำทะเบียนไว้ หรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ นอกจากหลักฐานตามข้อ ก (๒.๑) – (๒.๕) แล้วต้องแสดงปริญญาบัตรหรือหนังสือรับรองของสถาบันการศึกษาซึ่งรับรองว่าผู้ขอมีสัญชาติไทยสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และใบแสดงผลการศึกษา (Transcript) พร้อมด้วยสำเนาเอกสารดังกล่าว ๑ ชุด

(๒.๘) กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นบุคคลที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ นอกจากหลักฐานตามข้อ ก (๒.๑) – (๒.๕) แล้ว ต้องแสดงหลักฐานการศึกษาและหนังสือรับรองว่าเป็นคนที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ ที่ออกให้โดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยงานสงเคราะห์ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมีพยานบุคคลหรือหนังสือราชการรับรองว่าเป็นผู้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปีนับถึงวันที่ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย

(๒.๙) กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศ นอกจากหลักฐานตามข้อ ก (๒.๑) – (๒.๖) แล้ว ต้องแสดงหนังสือรับรองการทำคุณประโยชน์และผลงานที่ออกให้โดยส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐระดับกรมหรือเทียบเท่ากรมที่เกี่ยวข้องกับผลงานนั้นๆ

ข. สถานที่ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ได้แก่

(๑) ผู้ขอที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทยที่ส่วนการทะเบียนราษฎร อาคารกรมการปกครอง (คลอง ๙) อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

(๒) ผู้ขอที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ณ ที่ว่าการอำเภอที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอยู่ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

ข้อ ๓ ขั้นตอนและวิธีดำเนินการในการขอมีสัญชาติไทย ดังนี้

ก. การดำเนินการในส่วนของอำเภอ

(๑) เจ้าหน้าที่รับคำขอมีสัญชาติไทยพร้อมหลักฐานเอกสารของผู้ขอ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการกรอกรายการในคำขอ และความครบถ้วนของพยานหลักฐาน หากพบว่าเอกสารยังไม่สมบูรณ์หรือครบถ้วน ให้แจ้งผู้ขอมีสัญชาติไทยทราบและให้แก้ไขภายใน ๗ วัน แต่หากเห็นว่าครบถ้วนและถูกต้องแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ลงรับและออกใบรับเรื่องมอบให้ผู้ขอไว้เป็นหลักฐาน

/(๒) กรณีผู้ขอ...

(๒) กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยไม่มีหลักฐานบัตรประจำตัวของบิดาและหรือมารดา หรือหลักฐานการศึกษา แล้วแต่กรณี ให้เจ้าหน้าที่สอบ ปค. ๑๔ ไว้เป็นหลักฐานให้ทราบถึงสาเหตุของการไม่มีเอกสารดังกล่าว

(๓) สอบบันทึกปากคำบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวน ๒ คน เพื่อรับรองความประพฤติในปัจจุบันของผู้ขอว่าเป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่ดำรงชีพด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี โดยพยานบุคคลที่ให้การรับรองต้องไม่ใช่ญาติพี่น้องหรือคนในครอบครัวของผู้ขอ

(๔) กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยมีอายุเกินกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอ ให้ส่งตัวผู้ขอดังกล่าวไปตรวจประวัติอาชญากรรมและการกระทำผิดกฎหมายอื่นๆ ที่สถานีตำรวจภูธรท้องที่

(๕) สรุปผลการตรวจสอบตามแบบที่กำหนด พร้อมทั้งลงชื่อกำกับและส่งเรื่องให้นายอำเภอพิจารณา

(๖) เมื่อนายอำเภอในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ขอมีสัญชาติไทยมีคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และหลักฐานครบถ้วนและถูกต้อง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๖.๑) กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ให้มีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขอมีสัญชาติไทยทราบ พร้อมทั้งส่งคำขอมีสัญชาติไทยของผู้ขอดังกล่าว จำนวน ๑ ชุด ไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ขอ ยกเว้นกรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยโดยอ้างเหตุการทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศ ให้ดำเนินการตามข้อ (๖.๒)

(๖.๒) กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยมีอายุเกินกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ให้บันทึกความเห็นของนายอำเภอไว้ในคำขอมีสัญชาติไทยของผู้ขอแต่ละคนแล้วส่งคำขอทั้ง ๒ ชุด และพยานหลักฐานให้จังหวัดเพื่อพิจารณา

ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ข้อ ก (๑) – (๖) ต้องแล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน หากมีเหตุจำเป็นให้ขยายระยะเวลาดำเนินการได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน

ข. การดำเนินการในส่วนของจังหวัด (ที่ทำการปกครองจังหวัด)

(๑) ตรวจสอบคำขอมีสัญชาติไทย พยานหลักฐานประกอบคำขอ และคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยการตรวจคุณสมบัติเรื่องการกระทำความผิดที่เป็นโทษทางอาญา และพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑.๑) ตรวจสอบการกระทำ การสนับสนุน หรือเป็นเครือข่ายในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากฐานข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค และตำรวจภูธรจังหวัด

(๑.๒) ตรวจสอบการกระทำ การสนับสนุน หรือเป็นเครือข่ายในการกระทำความผิดที่เป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศ เช่น การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การประกอบธุรกิจที่เอารัดเอาเปรียบประชาชน และการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ เป็นต้น จากฐานข้อมูลและมาตรการทางการข่าวโดยตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจสันติบาล

/กรณีที่มีการ...

กรณีที่มีการเชื่อมโยงระบบการตรวจสอบข้อมูลระหว่างส่วนราชการ และจังหวัดสามารถตรวจสอบเรื่องตาม (๑.๑) หรือ (๑.๒) ได้ ณ ที่ทำการปกครองจังหวัด ก็ให้ดำเนินการ

(๒) สรุปผลการตรวจสอบ ประมวลเรื่องนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา

(๓) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ขอมีสัญชาติไทยมีคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และหลักฐานครบถ้วนและถูกต้อง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๓.๑) ให้มีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน และแจ้งผลการพิจารณาให้อำเภอและผู้ขอมีสัญชาติไทยทราบ

(๓.๒) ส่งคำขอมีสัญชาติไทยของผู้ขอดังกล่าว จำนวน ๑ ชุด ไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ขอ

(๓.๓) กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศ ให้จังหวัดส่งคำขอทั้ง ๒ ชุดและพยานหลักฐาน พร้อมแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ จำนวน ๒ แผ่น และผลการตรวจสอบให้กระทรวงมหาดไทยเพื่อดำเนินการนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ และเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย

ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ข้อ ข (๑) – (๓) ต้องแล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน หากมีเหตุจำเป็นให้ขยายระยะเวลาดำเนินการได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน

ระยะเวลาดำเนินการในขั้นตอนของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ต้องกำหนดเลขประจำตัวประชาชนและแจ้งผลให้อำเภอทราบภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับคำขอมีสัญชาติไทยจากอำเภอหรือจังหวัด แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ การขอมีสัญชาติไทยสำหรับผู้ขอที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น โดยขั้นตอนใดที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของอำเภอ ให้หมายถึงสำนักบริหารการทะเบียน จังหวัดให้หมายถึงกรมการปกครอง นายอำเภอให้หมายถึงผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน และผู้ว่าราชการจังหวัดให้หมายถึงอธิบดีกรมการปกครอง

ข้อ ๕ คำขอมีสัญชาติไทยและใบรับคำขอ ให้เป็นไปตามแบบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๖ บรรดาคำขอมีสัญชาติไทยที่ยื่นไว้แล้วก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปจนเสร็จสิ้นขั้นตอนการขอมีสัญชาติไทย เว้นแต่มีเหตุจำเป็นต้องให้ผู้ขอมีสัญชาติไทยยื่นคำขอใหม่ภายหลังประกาศนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)
อธิบดีกรมการปกครอง

หน้า ๘
เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๒๙๒ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย

โดยที่กฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย ได้แก่ ฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของบิดาหรือมารดาที่เป็นคุณแก่ผู้เกิดมากกว่า หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้เกิดไม่สามารถเดินทางกลับประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือเคยอาศัยอยู่ และหลักเกณฑ์การทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ และข้อ ๓ (๒) และ (๖) ของกฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กรณีบิดาและมารดาของผู้เกิด เป็นคนต่างด้าวที่มีฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยแตกต่างกัน ให้ถือว่าฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของบิดาหรือมารดาที่เป็นคุณแก่ผู้เกิดมากกว่า เป็นไปตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

(๑) บิดาหรือมารดาเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๒) บิดาหรือมารดาเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๓) บิดาหรือมารดาเป็นผู้ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเพื่อรอการส่งกลับ

ข้อ ๒ การพิจารณาว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย ผู้ใดไม่สามารถเดินทางกลับประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือเคยอาศัยอยู่ได้ เพื่อคงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยต่อไป ให้พิจารณาจากหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

(๑) ประเทศนั้นไม่รับรองผู้เกิดว่ามีสัญชาติหรือเป็นพลเมืองของประเทศนั้น หรือไม่อนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศ

(๒) ประเทศนั้นอยู่ในภาวะสงครามและมีความเสี่ยงที่เด็กจะถูกเกณฑ์ไปเข้าร่วมในกองทัพของรัฐหรือกองกำลังติดอาวุธที่ไม่ใช่กองทัพของรัฐ หรือถูกบังคับให้บริการทางเพศในสภาวะดังกล่าว หรือมีสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงในประเทศนั้น มีการซ้อมทรมานและใช้ความรุนแรงในการลงโทษ

(๓) การกลับไปประเทศนั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือเป็นภัยคุกคามต่อเสรีภาพของผู้เกิด ไม่ว่าจะเกิดจากภาวะสงครามหรือสถานการณ์ของความขัดแย้งทางด้านการเมือง เชื้อชาติ ศาสนา ลัทธิความเชื่อ หรือด้วยเหตุใด หรือมีความเสี่ยงที่จะถูกบังคับใช้แรงงานหรือตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์

(๔) ผู้เกิดอยู่ระหว่างการรักษาพยาบาลและหรือมีความเสี่ยงภัยต่อชีวิต หากมีการเคลื่อนย้ายหรือถูกผลักดันออกนอกประเทศตามใบรับรองของแพทย์ผู้รักษาบุคคลดังกล่าว หรือประเทศที่จะส่งผู้เกิดกลับออกไปไม่มีความพร้อมที่จะทำการรักษาบุคคลดังกล่าว

(๕) เหตุจำเป็นอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ความเห็นชอบ ตามความเห็นหรือการเสนอแนะของคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ

ข้อ ๓ การพิจารณาว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย ผู้ใดทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม เพื่อคงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยต่อไป ให้พิจารณาจากหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

(๑) ผู้นั้นจะต้องเคารพกฎหมาย มีระเบียบวินัย รู้รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความประพฤติดี จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ และมีจิตอาสาในการร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคมสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ชุมชนหรือสังคมให้การยอมรับ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนอื่น

(๒) กระทำการในเรื่องที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมสาธารณะหรือประเทศชาติ ทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนา จริยธรรม การศึกษา การกีฬา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ มีผลงานหรือการกระทำเป็นที่ประจักษ์หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน สังคม หรือหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าผู้นั้นจะเคยได้รับเกียรติบัตรหรือรางวัลใด ๆ จากผลงานหรือการกระทำนั้นหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามประกาศฉบับนี้ และให้มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาและแก้ไขอุปสรรคเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามประกาศฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๔

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนนครสวรรค์ กท ๑๐๓๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

เรื่อง หารือการนับปีทางจันทรคติ

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

ด้วยปรากฏว่า มีสำนักทะเบียนหลายแห่งได้หารือแนวทางปฏิบัติในการนับปีทางจันทรคติ (ปีนักษัตร ชวด ฉลู ขาล....) ว่า แต่ละปีเริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใด เนื่องจากปฏิทินที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกำหนดวันเริ่มต้นและสิ้นสุดแตกต่างกัน

สำนักทะเบียนกลาง จึงได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎร กรณีการลงรายการเกี่ยวกับวันเดือนปี ทางจันทรคติ (ปีนักษัตร) เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งทุกสำนักทะเบียนในพื้นที่รับผิดชอบถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. การลงรายการวันเดือนปี ทางจันทรคติ (ปีนักษัตร ชวด ฉลู ขาล....) ในเอกสารการทะเบียนราษฎร สำนักทะเบียนควรถือปฏิบัติในการนับวันเดือนปี ตามปฏิทินหลวงเป็นหลัก ซึ่งกำหนดให้วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑ (อ้าย) เป็นวันที่เปลี่ยนปีนักษัตรใหม่ โดยจะอยู่ในระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม ในแต่ละปี

๒. วันสุดท้ายของปีนักษัตร คือ วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประกิต กันยาบาล)
รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร. (๐๒) ๖๒๙๙๑๒๖

ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๕

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนนครสวรรค์ กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ปัญหาการทะเบียนราษฎรเกี่ยวกับการลงรายการสัญชาติของบุตรคนต่างด้าวและการแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๔๓ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๔

ด้วยในการจัดประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาล รุ่นที่ ๑ ประจำปี ๒๕๔๕ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรส่วนมากยังมีความเข้าใจสับสนเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ โดยเฉพาะประเด็นการลงรายการสัญชาติของบุตรคนต่างด้าวที่เข้าเมืองในลักษณะชั่วคราว หรือบุตรคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง ซึ่งสำนักทะเบียนบางแห่งลงรายการสัญชาติของบุตรตามสัญชาติของบิดาหรือบางแห่งลงรายการว่า "ไม่ได้สัญชาติไทย" หรือ "ไร้สัญชาติ" เป็นต้น และประเด็นเรื่องการแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง ตามหนังสือสำนักทะเบียนกลางที่อ้างถึง โดยเฉพาะข้อ ๔ ที่กำหนดให้สำนักทะเบียนต้นทางเมื่อได้รับการแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางให้มีหนังสือแจ้งเจ้าบ้านนำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาจำหน่ายโดยเร็ว โดยก่อนจำหน่ายชื่อให้นายทะเบียนสอบถามเจ้าบ้านเพื่อให้ทราบว่าบุคคลที่จะจำหน่ายชื่อได้ย้ายที่อยู่จริง หรือยังมีภูมิลำเนาอยู่ที่เดิม ซึ่งหากปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลดังกล่าวยังมีภูมิลำเนาอยู่ที่เดิมหรือไม่เคยแจ้งการย้ายที่อยู่ให้นายทะเบียนสั่งยกเลิกการย้ายออกของบุคคลนั้น โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่านายทะเบียนจะต้องเรียกเจ้าบ้านมาสอบปากคำให้ปรากฏข้อเท็จจริงก่อนแล้วจึงดำเนินการแจ้งย้ายปลายทางให้ ทั้งนี้ การปฏิบัติตามความเข้าใจดังกล่าวข้างต้นเป็นการไม่ถูกต้อง ทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานและกระทบต่อการบริการประชาชน ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาให้การปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนทุกแห่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างถูกต้อง จึงขอให้แจ้งซักซ้อมทำความเข้าใจกับสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การวินิจฉัยสัญชาติของบุคคลเพื่อลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร จะต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติเป็นสำคัญ ซึ่งจะกล่าวถึงการได้สัญชาติของบุคคลไว้ ๒ กรณีเท่านั้น คือ ได้หรือมีสัญชาติไทยและไม่ได้สัญชาติไทย ฉะนั้นในการลงรายการสัญชาติของเด็กในสูติบัตร ทะเบียนคนเกิดและทะเบียนบ้าน หากนายทะเบียนพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเอกสารประกอบกับบทบัญญัติของกฎหมายแล้วเห็นว่าเด็กที่มีการแจ้งเกิดไม่ได้สัญชาติไทย ให้ลงรายการในช่องสัญชาติของเด็กว่า "ไม่ได้สัญชาติไทย" โดยไม่ควรลงรายการสัญชาติเป็นอย่างอื่น

๒. แนวทางปฏิบัติในการแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางตามข้อ ๔ ของหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๔๓ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๔ นั้น จะต้องสอดคล้องกับขั้นตอนการปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๙๐ กล่าวคือ เมื่อสำนักทะเบียนต้นทางได้รับใบแจ้งการย้ายที่อยู่ตอนที่ ๒ และตอนที่ ๓ จากสำนักทะเบียนปลายทางแล้ว ให้ตรวจสอบรายการบุคคลที่ขอแจ้งการย้ายที่อยู่กับทะเบียนบ้านฉบับสำนักทะเบียน แล้วดำเนินการแจ้งย้ายออกให้เสร็จสิ้น โดยไม่ต้องรอให้เจ้าบ้านนำสำเนาทะเบียนบ้านมาจำหน่ายชื่อก่อน ส่วนการมีหนังสือแจ้งเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาจำหน่ายชื่อผู้ที่แจ้งย้ายที่อยู่และให้ปากคำต่อนายทะเบียนนั้น สามารถดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกันกับการแจ้งย้ายออก ซึ่งหากปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลที่มีการแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางยังคงมีภูมิลำเนาอยู่ที่เดิมหรือไม่เคยแจ้งการย้ายที่อยู่ดังกล่าว ให้นายทะเบียนบันทึกถ้อยคำเจ้าบ้านหรือผู้ที่มีชื่อถูกแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางไว้เป็นหลักฐานและสั่งยกเลิกการย้ายออกของบุคคลนั้น รวมทั้งแก้ไขรายการในทะเบียนบ้านฉบับสำนักทะเบียนให้ถูกต้อง แล้วรวบรวมหลักฐานแจ้งนายทะเบียนแห่งสำนักทะเบียนปลายทางเพื่อสั่งยกเลิกการแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางและดำเนินคดีกับผู้กระทำทุจริตตามความผิดที่ปรากฏด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประกิต กันยาบาล)
รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๒๔๘๖

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๔.๑/ว ๑๒

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๒๒ เมษายน ๒๕๔๖

เรื่อง การรับแจ้งการเกิดบุตรของคนต่างด้าวที่มีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕
๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๕ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๕

ด้วยกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่าปัจจุบันแรงงานต่างด้าว ซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์หลายราย โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนกัมพูชาและจังหวัดอื่นที่มีแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จะจ้างชายไทยให้รับเป็นบิดาของบุตรแล้วไปขอแจ้งการเกิดเพื่อให้บุตรของตนได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างยิ่ง จึงขอให้ติดตามตรวจสอบข้อเท็จจริงและให้นายทะเบียนกวดขันในการออกเอกสารหลักฐานการเกิดของบุตรแรงงานต่างด้าว

นอกจากกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่อ้างถึงข้างต้นแล้ว ยังพบว่าคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองประเภทอื่นก็มีพฤติการณ์ในลักษณะเดียวกัน โดยจะขอซื้อหรือเช่าบัตรประจำตัวประชาชนของชายไทยเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานแอบอ้างว่าเป็นบิดาของเด็กในการแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนเพื่อให้บุตรของตนได้สัญชาติไทย ประกอบกับในทางปฏิบัติโดยทั่วไป กรณีที่มีการเกิดในสถานพยาบาลเจ้าหน้าที่ผู้ทำคลอดของสถานพยาบาลจะออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) และจะรวบรวมเอกสารดังกล่าวส่งให้สำนักทะเบียนเพื่อแจ้งการเกิดแทนบิดาหรือมารดาของเด็ก ทำให้ขั้นตอนการออกสูติบัตรของนายทะเบียนจะใช้การคัดลอกรายการตามที่ระบุไว้ในหนังสือรับรองการเกิดเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่ได้สอบถามหรือตรวจสอบหลักฐานของบิดาหรือมารดาเด็ก ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความผิดพลาดได้ ดังนั้น เพื่อให้การออกเอกสารการทะเบียนราษฎรกรณีการรับแจ้งการเกิดของเด็กซึ่งแจ้งว่าเป็นบุตรของคนต่างด้าวกับผู้มีสัญชาติไทย อันจะมีผลต่อการได้สัญชาติไทยของเด็กตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ เป็นไปด้วยความรอบคอบและรัดกุมมากยิ่งขึ้น จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครแจ้งสำนักทะเบียนทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบได้ทราบพฤติการณ์การกระทำทุจริตของคนต่างด้าวที่ใช้พยานเอกสารหรืออ้างพยานบุคคลอันเป็นเท็จในการแจ้งการเกิดเพื่อหวังให้บุตรของตนเป็นผู้มีสัญชาติไทย และให้นายทะเบียนเพิ่มความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ให้มากยิ่งขึ้น โดยในขั้นตอนการรับแจ้งการเกิดและการออกสูติบัตรของบุตรคนต่างด้าวซึ่งมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยทั้งกรณีแจ้งเกิดภายในกำหนดและกรณีแจ้งเกิดเกินกำหนด ให้นายทะเบียนถือปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

๑. เรียกและตรวจสอบหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวที่ออกให้ตามกฎหมายอื่นของผู้ที่แจ้งว่าเป็นบิดาหรือมารดาของเด็กที่แจ้งเกิดและเป็นผู้มีสัญชาติไทย โดยให้ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบัตรฯ เขียนข้อความไว้ในสำเนาบัตรฯ ว่า **"ใช้เป็นหลักฐานในการแจ้งการเกิดของเด็กชาย/เด็กหญิง... ซึ่งเป็นบุตรของข้าพเจ้ากับนาง/นาย..."** แล้วให้ลงชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้ด้วย

๒. กรณีบิดาหรือมารดาของเด็กที่แจ้งการเกิด ไม่มีหลักฐานหรือไม่สามารถแสดงหลักฐานประกอบการแจ้งตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ ได้ ให้นายทะเบียนบันทึกสาเหตุหรือความจำเป็นไว้และสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการบุคคล รวมถึงสัญชาติบิดาและมารดาของเด็กที่แจ้งเกิด โดยในตอนท้ายของบันทึกการสอบสวนให้ระบุข้อความไว้ด้วยว่า "ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเด็กชาย/เด็กหญิง...ที่แจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนเป็นบุตรของข้าฯ กับนาง/นาย...จริง" แล้วให้บุคคลดังกล่าวลงชื่อในฐานะผู้ให้ถ้อยคำ ทั้งนี้หากบิดาหรือมารดาของเด็กดังกล่าวไม่อาจมาให้ถ้อยคำต่อนายทะเบียนได้ ให้สอบสวนเจ้าบ้านแทน

๓. กรณีที่ผู้แจ้งการเกิดมีหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) มาแสดง นายทะเบียนจะต้องดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๑ หรือข้อ ๒ มิใช่ออกสูติบัตรให้โดยคัดลอกรายการจากหนังสือรับรองการเกิดแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะหนังสือรับรองการเกิดเป็นเพียงหลักฐานส่วนหนึ่งที่ใช้ประกอบการแจ้งเกิด ซึ่งในการรับแจ้งการเกิดและการออกสูติบัตรนั้น นายทะเบียนจะต้องพิจารณาและให้ความสำคัญกับหลักฐานอื่นที่มีรายการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตัวเด็กโดยตรงด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด นอกจากนี้ ขอให้นายทะเบียนพึงระลึกอยู่เสมอว่าการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรโดยขาดความรอบคอบ ระมัดระวังหรือขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ จะก่อให้เกิดความผิดพลาดทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน และยังจะเป็นสาเหตุให้เกิดการทุจริตขึ้นได้โดยง่าย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติ

๔. กรณีพบว่ามีการกระทำทุจริตเพื่อให้เด็กที่แจ้งการเกิดเป็นผู้มีสัญชาติไทย ให้นายทะเบียนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ และให้รายงานสำนักทะเบียนกลางทราบโดยด่วน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ สำนักทะเบียนกลางได้แจ้งขอความร่วมมือกระทรวงสาธารณสุขเพื่อขอให้สถานพยาบาลต่างๆ เข้มงวด ระมัดระวังในการออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) และขอให้มอบ ท.ร. ๑/๑ ให้แก่บิดาหรือมารดาของเด็กเพื่อนำไปแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนโดยตรง (กรณีบุตรคนต่างด้าว) สำหรับในส่วนของกรุงเทพมหานคร ขอให้สำนักทะเบียนแจ้งขอความร่วมมือสถานพยาบาลต่างๆ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการในทำนองเดียวกันด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุจริต ปัจฉิมนันท์)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๕-๖

สำนักทะเบียนกลาง
ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘ ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง การแจ้งการเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. กฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม พ.ศ. ๒๕๕๑
๓. ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการจัดทำทะเบียนบ้านและการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑
๔. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตารางสรุปการจัดทำสูติบัตรและทะเบียนประวัติบุคคลไม่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายฯ

ตามที่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมา โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการของพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ หลายประการ รวมถึงเรื่องการแก้ไขปัญหาการไร้สถานะทางทะเบียนของบุคคลที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยในเรื่องการรับแจ้งการเกิดและการจัดทำเอกสารการทะเบียนราษฎร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการประชากรของประเทศ การตรวจสอบ ควบคุมและพิสูจน์ทราบตัวบุคคล และเป็นการสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี อาทิ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เป็นต้น รวมทั้งได้มีการออกกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงมหาดไทย และระเบียบสำนักทะเบียนกลางเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ซึ่งได้แจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติตามเอกสารที่อ้างถึง นั้น

นับแต่พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับ สำนักทะเบียนกลางได้รับการสอบถามปัญหาและข้อหารือจำนวนมากเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการรับแจ้งการเกิดและจัดทำสูติบัตรรวมถึงการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยประเภทต่างๆ ที่อาศัยอยู่ใน

/ประเทศไทย...

ประเทศไทยโดยสำนักทะเบียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจไม่ตรงกัน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้องและชัดเจน จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครแจ้งซักซ้อมความเข้าใจให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติ ดังนี้

ก. การรับแจ้งการเกิดและการออกสูติบัตร

(๑) **กรณีการแจ้งการเกิดภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด** นายทะเบียนผู้รับแจ้งสามารถรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้กับเด็กทุกคนที่เกิดในราชอาณาจักรไม่ว่าบิดามารดาของเด็กที่เกิดจะเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือเป็นคนหลบหนีเข้าเมือง หรือเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร และไม่ว่าบิดามารดาของเด็กที่เกิดจะมีชื่อและรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎร มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักหรือไม่ก็ตาม โดยประเภทของสูติบัตรที่ออกให้แก่เด็กย่อมขึ้นอยู่กับสิทธิและสถานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรของบิดามารดาของเด็กที่เกิดเป็นสำคัญ เช่น บิดาเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีเลขประจำตัวประชาชน ประเภท ๐ มารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (ถือหนังสือเดินทาง) บุตรจะได้สูติบัตร ท.ร. ๓ เลขประจำตัวประชาชนประเภท ๗ หรือกรณีบิดาเป็นแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าที่เคยขึ้นทะเบียนเป็นบุคคลประเภท ๐๐ แต่ระยะเวลาการได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุดแล้วเนื่องจากไม่ไปขออนุญาตทำงาน ส่วนมารดาได้รับการสำรวจบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นบุคคลประเภท ๐ บุตรจะได้สูติบัตร ท.ร. ๐๓๑ เลขประจำตัวประชาชนประเภท ๐ หรือกรณีบิดาเป็นคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก มารดาเป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยที่ตกสำรวจไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักเช่นกัน บุตรจะได้สูติบัตร ท.ร. ๐๓๑ เลขประจำตัวประชาชนประเภท ๐ เป็นต้น รายละเอียดปรากฏตามตารางสรุปการจัดทำสูติบัตรและทะเบียนประวัติบุคคลไม่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ที่ส่งมาพร้อมนี้

(๒) **กรณีการแจ้งการเกิดเกินกำหนดของเด็กที่เป็นบุตรของคนต่างด้าว** นายทะเบียนผู้รับแจ้งสามารถรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้ได้โดยปฏิบัติตามข้อ ๕๘ แห่งระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๕๗ โดยนายทะเบียนจะต้องพิจารณาสถานะของบิดามารดาของเด็กที่แจ้งการเกิดว่าในขณะที่เด็กเกิด บิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวกลุ่มใด ประเภทใด แล้วออกสูติบัตรให้ตามสถานะของบิดามารดาในขณะนั้นเช่นเดียวกับการแจ้งการเกิดในระยะเวลาที่กำหนด อาทิ บิดามีสถานะปัจจุบันเป็นคนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ มีเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๘ มารดาเป็นผู้ที่ได้รับการสำรวจบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นบุคคลประเภท ๐ แต่ปรากฏว่าในขณะที่บุตรเกิดบิดามีสถานะเป็นผู้ที่ได้รับการสำรวจบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นบุคคลประเภท ๐ ฉะนั้น การรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดสำหรับกรณีนี้นายทะเบียนผู้รับแจ้งต้องออกสูติบัตร ท.ร. ๐๓๑ กำหนดเลขประจำตัวประชาชนประเภท ๐ เป็นต้น ทั้งนี้ การแจ้งการเกิดเกินกำหนดตามข้อนี้ให้หมายรวมถึงกรณีบุตรของคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรก่อน

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับด้วย โดยมีเงื่อนไขว่าเด็กที่ขอแจ้งการเกิดเกินกำหนดจะต้องเป็นบุคคลที่ยังไม่ได้รับการจัดทำทะเบียนราษฎรและไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก

ข. การจัดทำทะเบียนประวัติและการเพิ่มชื่อในทะเบียนประวัติ สำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ไม่อาจเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔ และ ท.ร. ๑๓)

(๑) การเพิ่มชื่อในทะเบียนประวัติอันเนื่องมาจากการแจ้งการเกิดสำหรับเด็กที่ได้รับสูติบัตร ท.ร. ๐๓๑ เลขประจำตัวประชาชนประเภท ๐ แบ่งออกเป็น ๓ กรณี ดังนี้

(๑.๑) กรณีการรับแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดในท้องที่สำนักทะเบียนที่บิดาหรือมารดามีชื่อในทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก โปรแกรมการปฏิบัติงานจะกำหนดให้นายทะเบียนเพิ่มชื่อเด็กที่เกิดในทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก เลขที่เดียวกับบิดาหรือมารดา

(๑.๒) กรณีการรับแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดต่างท้องที่สำนักทะเบียนที่บิดามารดามีชื่อในทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก โปรแกรมการปฏิบัติงานจะกำหนดให้ออกสูติบัตร ท.ร. ๐๓๑ พร้อมสำเนาอีก ๑ ฉบับ ให้นายทะเบียนมอบสูติบัตรให้กับผู้แจ้งการเกิด ส่วนสำเนาสูติบัตรให้ส่งไปยังสำนักทะเบียนแห่งที่บิดาหรือมารดามีชื่อในทะเบียนประวัติ เพื่อให้นายทะเบียนเพิ่มชื่อเด็กในทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก เลขที่เดียวกับบิดาหรือมารดา โดยไม่ต้องออกใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่

(๑.๓) กรณีการรับแจ้งการเกิดของเด็กที่บิดาและมารดาไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติกลาง ท.ร. ๓๘ ก ของสำนักทะเบียนขึ้น ๑ ฉบับโดยใช้เลขที่ ๐/๘๙ หมู่ที่ตามเลขที่หมู่ของทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน เช่น หมู่ที่ ๙๗ เป็นต้น แล้วให้เพิ่มชื่อเด็กตามรายการในสูติบัตรลงในทะเบียนประวัติฉบับนั้น หากต่อมาบิดาหรือมารดาของเด็กได้รับการจัดทำทะเบียนราษฎรและมีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ให้ดำเนินการแจ้งย้ายชื่อเด็กไปเข้าในทะเบียนประวัติเลขที่เดียวกับบิดาหรือมารดา

(๒) กรณีนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่แจ้งการเกิด ในกรณีการแจ้งการเกิดเกินกำหนดตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๕๗ และข้อ ๕๘ การแจ้งการเกิดสำหรับเด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้ง และเด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๕๙ และข้อ ๕๙/๑ ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก ใช้เลขที่ตามทะเบียนบ้านของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือเลขที่ตามทะเบียนบ้านของสถานสงเคราะห์แล้วแต่กรณี กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๐ ให้กับเด็กดังกล่าวโดยดำเนินการเช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ต้องทำแบบ ๘๙ ไว้เป็นหลักฐาน)

(๓) กรณีบุคคลที่อ้างว่าเป็นคนไทยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๙๓ และข้อ ๙๗ แต่หลักฐานไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก ใช้เลขที่ตามทะเบียนบ้านที่จะขอเพิ่มชื่อ กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็น

/บุคคลประเภท...

บุคคลประเภท ๐ ให้กับบุคคลดังกล่าวโดยดำเนินการเช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ต้องทำแบบ ๘๙ ไว้เป็นหลักฐาน)

(๔) กรณีบุคคลหรือสถานสงเคราะห์เอกชนขอเพิ่มชื่อเด็กอนาถาที่อยู่ในการอุปการะเลี้ยงดูเข้าในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๙๘ ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตแล้วแต่กรณีพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กเช่นเดียวกับการแจ้งการเกิดเกินกำหนด ถ้าไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่ขอเพิ่มชื่อได้ ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก ใช้เลขที่ตามทะเบียนบ้านที่จะขอเพิ่มชื่อหรือของสถานสงเคราะห์แล้วแต่กรณี กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๐ ให้กับเด็กดังกล่าวโดยดำเนินการเช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ต้องทำแบบ ๘๙ ไว้เป็นหลักฐาน)

(๕) กรณีคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่นายทะเบียนไม่อาจจัดทำทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓) ให้ได้ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๕ ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก ใช้เลขที่ตามทะเบียนบ้านที่จะขอเพิ่มชื่อ กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๐ ให้กับบุคคลดังกล่าวโดยดำเนินการเช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ต้องทำแบบ ๘๙ ไว้เป็นหลักฐาน)

ค. การกำหนดเลขประจำตัวประชาชนสำหรับบุคคลที่ได้รับแจ้งการเกิดตามข้อ ก และได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติตามข้อ ข จะได้เลข ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๐ กลุ่มทั่วไป กล่าวคือเลขหลักที่หกและหลักที่เจ็ดเริ่มต้นเป็นเลข ๐๐ (๐ xxxx ๐๐xxx xx x) ซึ่งจะแตกต่างจากกลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนซึ่งได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ ซึ่งจะเป็นบุคคลประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙ (เลขหลักที่หกและหลักที่เจ็ดเป็นเลข ๘๙)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๓-๖

ตารางสรุปเรื่องการจัดทำสูติบัตรและทะเบียนประวัติบุคคลไม่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

กรณี	รหัสบุคคลของบิดา	รหัสบุคคลของมารดา	รหัสบุคคลของบุตร	ประเภทสูติบัตร	ทะเบียนที่เพิ่มชื่อ
1. การแจ้งเกิดบุตรของคนต่างด้าว (กรณีแจ้งการเกิดภายในกำหนด)	8	6 / 7 / 0 / 00 / ไม่มี	7	ท.ร. 3	ทะเบียนบ้าน ท.ร. 13 ของบิดา
	6 / 7 / 0 / 00 / ไม่มี	8	7	ท.ร. 3	ทะเบียนบ้าน ท.ร. 13 ของมารดา
	6 / 7	6 / 7	7	ท.ร. 3	ทะเบียนบ้าน ท.ร. 13 ของบิดาหรือมารดา
	6 / 7	0 / 00 / ไม่มี	7	ท.ร. 3	ทะเบียนบ้าน ท.ร. 13 ของบิดา
	0 / 00 / ไม่มี	6 / 7	7	ท.ร. 3	ทะเบียนบ้าน ท.ร. 13 ของมารดา
	พาสปอร์ต	พาสปอร์ต	7	ท.ร. 3	ทะเบียนบ้านกลาง ท.ร. 13
	00 (ไม่ขาด)	00 (ไม่ขาด)	00	ท.ร. 03	ทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ของบิดาหรือมารดา
	00 (ไม่ขาด)	00 (ขาด)	00	ท.ร. 03	ทะเบียนประวัติ ท.ร.38 ของบิดา
	00 (ขาด)	00 (ไม่ขาด)	00	ท.ร. 03	ทะเบียนประวัติ ท.ร.38 ของมารดา
	00 (ขาด)	00 (ขาด)	0	ท.ร. 031	ทะเบียนประวัติกลาง ท.ร. 38 ก ของสำนักทะเบียน (เหมือนทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน)
	00 (ขาด) / ไม่มี	0	0	ท.ร. 031	ทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก ของมารดา

หมายเหตุ ต่างด้าวถือพาสปอร์ตเทียบได้กับบุคคลรหัส 6 ส่วนคำว่า "ขาด" หมายถึงสิ้นสุดสถานการณ์ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร

กรณี	รหัสบุคคลของบิดา	รหัสบุคคลของมารดา	รหัสบุคคลของบุตร	ประเภทสูติบัตร	ทะเบียนที่เพิ่มชื่อ
- การแจ้งเกิดบุตรของคนต่างด้าว (กรณีแจ้งการเกิดภายในกำหนด – ต่อ)	0	00 (ขาด) / ไม่มี	0	ท.ร. 031	ทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก ของบิดา
	0	0	0	ท.ร. 031	ทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก ของบิดาหรือมารดา
	ไม่มี	ไม่มี	0	ท.ร. 031	ทะเบียนประวัติกลาง ท.ร. 38 ก ของสำนักทะเบียน (เหมือนทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน)
2. การแจ้งการเกิดเกินกำหนด - นายทะเบียนจะต้องพิจารณาสถานะของบิดามารดาของเด็กว่าในขณะที่เด็กเกิดบิดาและมารดามีรหัสบุคคลประเภทใด แล้วออกสูติบัตรตามสถานะของบิดามารดาในขณะเด็กเกิด เช่นเดียวกับการแจ้งการเกิดในเวลาที่กำหนด					ทะเบียนที่จะเพิ่มชื่อเด็กที่แจ้งการเกิดเกินกำหนด จะต้องสอดคล้องกับสูติบัตรที่เด็กได้รับเช่นเดียวกับข้อ ๑ แต่ให้พิจารณาสถานะปัจจุบันของบิดามารดาประกอบด้วย เช่น ในขณะเด็กเกิดบิดามารดาเป็นบุคคลไม่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก แต่ปัจจุบันมารดาได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลรหัส 0 แล้ว การเพิ่มชื่อเด็กที่แจ้งการเกิดเกินกำหนด ให้เพิ่มตามทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก ของมารดาได้เลย เป็นต้น

หมายเหตุ คำว่า "ไม่มี" หมายถึง ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก

กรณี	รหัสบุคคลของบิดา	รหัสบุคคลของมารดา	รหัสบุคคลของบุตร	ประเภทสูติบัตร	ทะเบียนที่เพิ่มชื่อ
3. การเพิ่มชื่อในทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก 3.1 การแจ้งเกิดเกินกำหนดตามข้อ 57 ข้อ 58 การแจ้งเกิดเด็กถูกทอดทิ้งตามข้อ 59 และเด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่ไร้บุพการีตามข้อ 59/1 และการเพิ่มชื่อเด็กอนาถาตามข้อ 98 (กรณีพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติไม่ได้)	ไม่ทราบ	ไม่ทราบ	0	ไม่ต้องออก	ทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก ตามทะเบียนบ้านของสถานสงเคราะห์
3.2 คนต่างด้าวขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามระเบียบ สนท.กลางฯ ข้อ 105 กรณีไม่ใช่บุคคลตามมาตรา 38 วรรคหนึ่ง	0 / 00 / ไม่มี	0 / 00 / ไม่มี	0	ไม่ต้องออก	ทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก ตามทะเบียนบ้านของบ้านที่ขอเพิ่มชื่อ

ส่วนการทะเบียนราษฎร

มกราคม ๒๕๕๒

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ว ๓

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท ๑๒๑๕๐

๒๒ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง การรับแจ้งการเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติ

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒
๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๐ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๗

ด้วยปัจจุบันพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนหลายแห่งยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการรับแจ้งการเกิด และการจัดทำทะเบียนประวัติของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ทำให้เด็กที่เกิดในประเทศไทยไม่รับการแจ้งการเกิดอีกเป็นจำนวนมากและเป็นปัญหาต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลการทะเบียนราษฎร เช่น การศึกษา การสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ เป็นต้น

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า การรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตร และการจัดทำทะเบียนประวัติให้กับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรโดยมีจุดมุ่งหมายในการจดบันทึกรายการของบุคคลที่อยู่ในประเทศไทยไว้เป็นหลักฐานเพื่อการควบคุมและตรวจสอบตัวบุคคล รวมถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามกฎหมาย ส่วนการที่บุคคลใดจะได้สัญชาติไทยหรือได้สถานะคนต่างด้าวที่มีสิทธิอาศัยในประเทศไทยอย่างถูกต้องย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยสัญชาติและกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเป็นสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในการรับแจ้งการเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยของสำนักทะเบียนต่างๆ เป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรกำหนด ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาเรื่องคนไร้รัฐในประเทศไทย และทำให้ข้อมูลทะเบียนคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งเพื่อซักซ้อมแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. นายทะเบียนผู้รับแจ้งมีหน้าที่ต้องรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้กับเด็กทุกคนที่เกิดในประเทศไทย ไม่ว่าเด็กนั้นจะเกิดในบ้าน (รวมถึงสถานพยาบาล) หรือเกิดนอกบ้าน และไม่ว่าเด็กที่เกิดจะมีสัญชาติไทย หรือไม่ได้สัญชาติไทยเพราะเกิดจากบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองก็ตาม เช่น เด็กที่เกิดจากบิดามารดาซึ่งเป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายสัญชาติเมียนมาร์ ลาว หรือกัมพูชา หรือเด็กที่เกิดจากบิดามารดาซึ่งเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองและไม่มีเอกสารทะเบียนราษฎร ไม่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก เป็นต้น โดยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

/๒. เด็กที่เกิด...

๒. เด็กที่เกิดในสถานพยาบาลที่ถูกต้องตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นสถานพยาบาลของรัฐหรือเอกชน เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ผู้ทำคลอดจะต้องออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) ของเด็กเพื่อเป็นหลักฐานสำหรับใช้ในการแจ้งการเกิด โดยผู้ทำหน้าที่แจ้งการเกิดซึ่งได้แก่บิดาหรือมารดาของเด็กหรือเจ้าบ้านสามารถแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำสำนักทะเบียนแห่งท้องที่ที่เด็กเกิดโดยไม่ต้องผ่านกำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือจะแจ้งการเกิดต่อกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้านที่เด็กเกิดเพื่อออกหลักฐานใบรับแจ้งการเกิด ท.ร.๑ ตอนหน้า แล้วจึงแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำสำนักทะเบียนเพื่อออกสูติบัตรก็ได้

๓. กรณีนายอำเภอ นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ไม่สามารถรับแจ้งการเกิดหรือเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้านสำหรับผู้ขอแจ้งเกิดหรือขอเพิ่มชื่อรายใด นายทะเบียนที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวจะต้องจัดทำทะเบียนประวัติตามแบบ ท.ร.๓๘ ก และกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักให้แก่ผู้ขอเป็นบุคคลประเภท ๐ ที่มีเลขหลักที่หกและเจ็ดเริ่มจากเลข ๐๐

๔. กรณีคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้นายทะเบียนเรียกตรวจพยานเอกสารและสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ ถ้าผลการตรวจสอบเชื่อได้ว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้ (๑) มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่จริงในพื้นที่สำนักทะเบียน เช่น ตั้งบ้านเรือน ประกอบอาชีพ หรือมีครอบครัว เป็นต้น (๒) เป็นบุคคลที่ไม่มีเอกสารการทะเบียนราษฎร ไม่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก และ (๓) ไม่มีเอกสารราชการที่แสดงว่าเป็นคนสัญชาติอื่น นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นสามารถจัดทำทะเบียนประวัติให้ได้ตามแบบ ท.ร.๓๘ ก และกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๐ โดยปฏิบัติตามข้อ ๑๐๕ วรรคสอง ของระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดลเดช พัฒนรัฐ)
รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๕-๖

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๖๐

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๒๙ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง การจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคลประเภท ๐

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒
๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบหนังสือรับรองสถานะบุคคล และคำอธิบายการออกหนังสือรับรอง จำนวน ๒ แผ่น

ตามที่สำนักทะเบียนกลางได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือบุคคลประเภท ๐ ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

ผลจากการตรวจนิเทศและการร้องเรียน พบว่าเจ้าหน้าที่ของอำเภอ สำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจคลาดเคลื่อน สับสน ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความผิดพลาดและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นหลายประการ ดังนั้น เพื่อให้นายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจที่ถูกต้อง เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่ง เพื่อซักซ้อมความรู้ความเข้าใจและถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๓๘ ก) หรือบุคคลที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลักขึ้นต้นด้วยเลข ๐ นั้น มีที่มาจากการจัดทำทะเบียนราษฎร ๓ วิธีการ ได้แก่

๑.๑ การแจ้งการเกิดกรณีบุตรของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ (บุคคลประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙) และบุตรของคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ซึ่งเด็กทั้งสองกลุ่มนี้ที่เกิดในประเทศไทยจะได้รับแจ้งการเกิดและได้สูติบัตร ท.ร.๐๓๑ เป็นบุคคลที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลักขึ้นต้นด้วยเลข ๐ แล้วเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก เหมือนกัน แต่จะมีสถานะแตกต่างกัน กล่าวคือ

(๑) ถ้าเป็นบุตรของบุคคลประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙ จะได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราวเพื่อรอส่งกลับตามสถานะของบิดาหรือมารดา การออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมการอยู่อาศัย (เขตจังหวัดหรือกรุงเทพมหานครที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก) จะต้องขออนุญาตต่อผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อออกนอกเขตจังหวัด

(๒) ถ้าเป็นบุตรของคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต จะไม่ได้รับการรับรองเรื่องสิทธิอาศัยในประเทศไทย เว้นแต่จะมีกฎกระทรวงออกตามความในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดฐานะและเงื่อนไขการอาศัยอยู่ในประเทศไทยไว้เป็นอย่างไร

/๑.๒ การแจ้งการ...

๑.๒ การแจ้งการเกิดกรณีเด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาที่ถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เด็กไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งที่อยู่ในการดูแลของสถานสงเคราะห์ และการแจ้งการเกิดเกินกำหนด ซึ่งมาตรา ๑๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้นายทะเบียนดำเนินการเพื่อพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของบุคคลดังกล่าวก่อน และหากไม่สามารถพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติได้ก็ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติตามแบบ ท.ร.๓๘ ก เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคลประเภท ๐ ให้ ซึ่งการปฏิบัติในเรื่องนี้จะรวมถึงการขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกรณีบุคคลที่อ้างว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่พยานหลักฐานที่มียังไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของบุคคลดังกล่าวด้วย ดังนั้น สถานะของบุคคลประเภท ๐ กลุ่มนี้จึงเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างรอการพิสูจน์สัญชาติไทยเพื่อการแจ้งการเกิดหรือการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

๑.๓ การจัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกำหนดให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือคนต่างด้าวที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓ และ ท.ร.๑๔) โดยบุคคลกลุ่มนี้ ได้แก่ คนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองซึ่งเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติ (Stateless person) ไม่มีหลักฐานของประเทศใดๆ ที่รับรองว่าเป็นคนในปกครองของประเทศนั้น แต่มีภูมิลำเนาหรือมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งอยู่ในประเทศไทย ซึ่งรวมถึงชนกลุ่มน้อยที่ตกหล่นจากการสำรวจจัดทำทะเบียนตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีด้วย โดยการปฏิบัติเรื่องนี้กำหนดให้นายทะเบียนเรียกตรวจเอกสารราชการ (ถ้ามี) เช่น สูติบัตรของบุตรที่เกิดในประเทศไทย หลักฐานการเรียน เป็นต้น และสอบพยานบุคคลเพื่อรับรองคุณสมบัติดังกล่าว เช่น บุคคลในครอบครัวหรือในชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน เป็นต้น ถ้าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติก็ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติตามแบบ ท.ร.๓๘ ก เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือบุคคลประเภท ๐ ให้ โดยฐานะของบุคคลกลุ่มนี้จะเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ขอบด้วยกฎหมาย การจัดทำทะเบียนประวัติจึงมิใช่เป็นการรับรองเรื่องสิทธิอาศัยในประเทศไทยแต่อย่างใด เว้นแต่จะมีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

๒. อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาให้กับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๑๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ (บุคคลตามข้อ ๑.๒) ซึ่งจำเป็นต้องมีหลักฐานในการรับรองสถานะบุคคลเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นของสำนักทะเบียนที่บุคคลดังกล่าวได้จัดทำทะเบียนประวัติไว้ ออกหนังสือรับรองสถานะบุคคลตามแบบที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ให้ผู้ร้องไว้เป็นหลักฐาน โดยกำหนดให้ผู้ขอหนังสือรับรองยื่นคำร้องตามแบบ ท.ร.๓๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์)
รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๘-๒๐

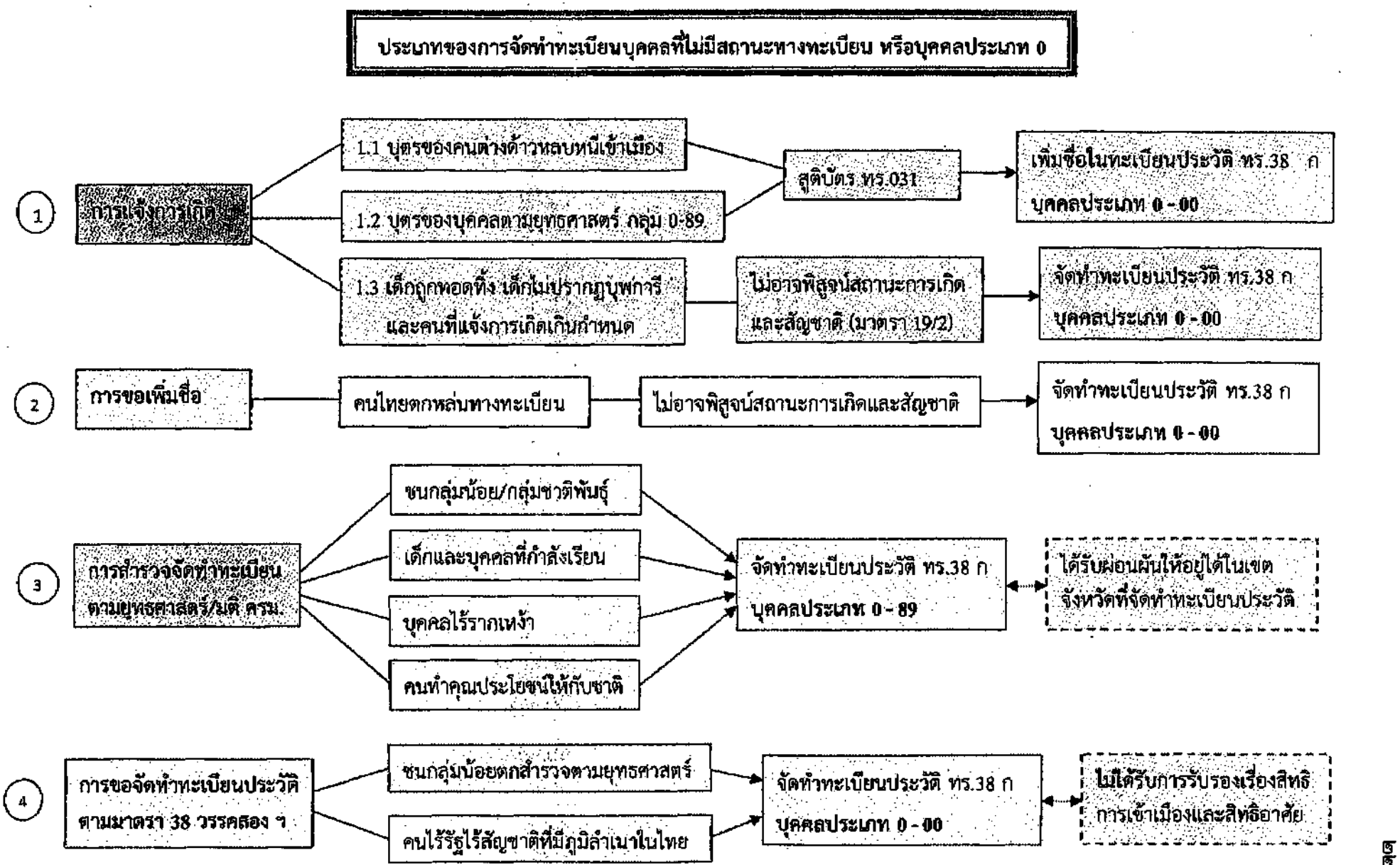
ประเภทของการจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคลประเภท 0
1
การแจ้งการเกิด
1.1 บุตรของคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง
1.2 บุตรของบุคคลตามยุทธศาสตร์ กลุ่ม 0-89
1.3 เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กไม่ปรากฏบุพการี และคนที่แจ้งการเกิดเกินกำหนด
สูติบัตร ทร.031
ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิด และสัญชาติ (มาตรา 19/2)
เพิ่มชื่อในทะเบียนประวัติ ทร.38 ก บุคคลประเภท 0 - 00
จัดทำทะเบียนประวัติ ทร.38 ก บุคคลประเภท 0 - 00
2
การขอเพิ่มชื่อ
คนไทยตกหล่นทางทะเบียน
ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ
จัดทำทะเบียนประวัติ ทร.38 ก บุคคลประเภท 0 - 00
3
การสำรวจจัดทำทะเบียน ตามยุทธศาสตร์/มติ ครม.
ชนกลุ่มน้อย/กลุ่มชาติพันธุ์
เด็กและบุคคลที่กำลังเรียน
บุคคลไร้รากเหง้า
คนทำคุณประโยชน์ให้กับชาติ
จัดทำทะเบียนประวัติ ทร.38 ก บุคคลประเภท 0 - 89
ได้รับผ่อนผันให้อยู่ได้ในเขตจังหวัดที่จัดทำทะเบียนประวัติ
4
การขอจัดทำทะเบียนประวัติ ตามมาตรา 38 วรรคสอง ฯ
ชนกลุ่มน้อยตกสำรวจตามยุทธศาสตร์
คนไร้รัฐไร้สัญชาติที่มีภูมิลำเนาในไทย
จัดทำทะเบียนประวัติ ทร.38 ก บุคคลประเภท 0 - 00
ไม่ได้รับการรับรองเรื่องสิทธิการเข้าเมืองและสิทธิอาศัย

ตราครุฑ

หนังสือรับรอง

ที่...../..... สำนักทะเบียน.....

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า.....*(ระบุชื่อตัว ชื่อสกุล ของคนที่ขอให้รับรอง)*.... เป็นบุคคลที่ได้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเพื่อ.....*(ให้ระบุเรื่องที่ขอดำเนินการ ได้แก่ ขอแจ้งการเกิดกรณีเด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาถูกทอดทิ้ง ตามมาตรา ๑๙ หรือเด็กเร่ร่อน เด็กไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง ตามมาตรา ๑๙/๑ หรือการแจ้งการเกิดเกินกำหนดตามมาตรา ๑๙/๓ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสัญชาติไทย ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้วแต่กรณี)....ที่สำนักทะเบียนแห่งนี้ ตามคำร้อง ท.ร.๓๑ เลขที่.....เมื่อวันที่..... แต่พยานหลักฐานที่มียังไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของบุคคลดังกล่าวได้ นายทะเบียนจึงได้จัดทำทะเบียนประวัติตามแบบ ท.ร.๓๘ ก เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กำหนดให้เลขประจำตัว....*(ระบุเลขประจำตัวประเภท ๐ ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ)*...ตามมาตรา ๑๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยสถานะของบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างรอการพิสูจน์สัญชาติไทย เพื่อการแจ้งการเกิดหรือการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ประกอบกับบุคคลดังกล่าวได้ร้องขอให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองสถานะบุคคลให้เพื่อเป็นหลักฐานแสดงสถานะของตนต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลเป็นไปตามที่แจ้งไว้จริง จึงออกหนังสือรับรองให้....*(ระบุชื่อตัว ชื่อสกุล ของคนที่ขอให้รับรอง)*.....ใช้เป็นหลักฐานได้เป็นเวลา ๖ เดือนนับแต่วันที่ออกหนังสือรับรองฉบับนี้ เว้นแต่บุคคลดังกล่าวได้รับการพิสูจน์สัญชาติเป็นอย่างอื่นแล้วก่อนวันที่หนังสือนี้หมดอายุ ก็ให้หนังสือฉบับนี้สิ้นผลไปด้วยตั้งแต่วันที่สถานะของบุคคลดังกล่าวได้เปลี่ยนไป

ให้ไว้ ณ วันที่..... พ.ศ. .....

ลงชื่อ .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....

รูปถ่าย
ขนาด ๒ นิ้ว

รูปถ่ายเจ้าของประวัติ

หมายเหตุ หนังสือรับรองฉบับนี้ ให้ใช้คู่กับแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๓๘ ข)
หากมีข้อสงสัย สอบถามได้ที่สำนักทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น..... โทรศัพท์.....

คำอธิบายประกอบการออกหนังสือรับรองสถานะบุคคล

๑. ให้ผู้ขอหนังสือรับรอง ยื่นคำร้องตามแบบ ท.ร.๓๑ ต่อนายทะเบียนที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งที่ผู้นั้นได้จัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก ไว้ พร้อมด้วยรูปถ่ายหน้าตรง ขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป และสำเนาทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ข หรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

๒. ผู้ยื่นคำร้อง ให้เจ้าของประวัติยื่นคำร้องด้วยตนเอง เว้นแต่เด็กที่มีอายุไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ หรือผู้ที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจยื่นคำร้องด้วยตนเองได้ ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กนั้น หรือผู้ได้รับมอบอำนาจ แล้วแต่กรณี เป็นผู้ยื่นคำร้องแทน

๓. บุคคลที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น สามารถออกหนังสือรับรองให้ได้ ได้แก่ บุคคลที่เคยยื่นคำร้องขอแจ้งการเกิด กรณีเด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาที่ถูกทอดทิ้ง ตามมาตรา ๑๙ เด็กเร่ร่อน เด็กที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้ง ตามมาตรา ๑๙/๑ หรือการแจ้งการเกิดเกินกำหนด ตามมาตรา ๑๙/๓ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสัญชาติไทย ตามระเบียนสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี แต่พยานหลักฐานที่มียังไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติได้ และนายทะเบียนได้จัดทำทะเบียนประวัติตามแบบ ท.ร.๓๘ ก เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (บุคคลประเภท ๐ กลุ่ม ๐๐) ให้

๔. เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องขอหนังสือรับรองพร้อมด้วยหลักฐานจากผู้ยื่นคำร้องแล้ว ให้ตรวจสอบหลักฐานกับฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร และสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงว่าบุคคลที่ขอให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองให้นั้นเป็นบุคคลเดียวกับผู้ที่มีรายการในเอกสาร ท.ร.๓๘ ข หรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน และต้องเป็นบุคคลตามข้อ ๓ เท่านั้น โดยให้พิจารณาจากคำร้อง ท.ร.๓๓ ที่บุคคลนั้นเคยยื่นขอแจ้งการเกิดหรือขอเพิ่มชื่อ และนายทะเบียนหรือนายอำเภอมีคำสั่งไม่อนุมัติเนื่องจากหลักฐานยังไม่อาจพิสูจน์ได้ โดยให้นายทะเบียนรวบรวมคำร้องและพยานหลักฐานพร้อมทำความเห็นเสนอนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๕ วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องและพยานหลักฐานครบถ้วน

กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ไม่สามารถออกหนังสือรับรองให้ผู้ยื่นคำร้องได้ภายในวันเดียวกับวันที่ยื่นคำร้อง ให้นายทะเบียนคัดสำเนาคำร้อง ท.ร.๓๑ ดังกล่าว ลงชื่อนายทะเบียนรับรองสำเนาเอกสาร แล้วมอบให้แก่ผู้ยื่นคำร้องไว้เป็นหลักฐาน

๕. หนังสือรับรอง ให้นายทะเบียนจัดทำขึ้น ๒ ฉบับ มีข้อความตรงกัน ฉบับแรกเป็นต้นฉบับ ให้มอบแก่ผู้ขอ ส่วนอีกฉบับ เป็นสำเนาคู่ฉบับ ให้ผู้ขอลงชื่อรับเอกสารในคู่ฉบับ และเก็บเข้าแฟ้มไว้เป็นหลักฐาน และให้นายทะเบียนทำสมุดคุมการออกหนังสือรับรองเพื่อใช้ในการตรวจสอบ และลงรายการให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ทั้งนี้ การออกเลขหนังสือรับรอง ให้เริ่มจากเลข ๑ ทับด้วยปี พ.ศ.ที่ออกหนังสือรับรองนั้น เมื่อขึ้นปีใหม่ให้เริ่มเลข ๑ ใหม่

๖. กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่อาจออกหนังสือรับรองให้กับผู้ยื่นคำร้อง ให้สั่งไม่อนุญาตในคำร้อง ท.ร.๓๑ และแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายใน ๓ วันนับแต่วันที่มีคำสั่ง โดยให้ระบุเหตุผล และสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่ง การยื่นอุทธรณ์ และระยะเวลาการอุทธรณ์ไว้ในหนังสือแจ้งคำสั่งให้ชัดเจนด้วย

๗. การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ให้ดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ.๒๕๕๑

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๙

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท ๑๒๑๕๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์

ด้วยพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และจะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยมาตรา ๓๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ บัญญัติเรื่องการแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

ดังนั้น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว ผู้อำนวยการทะเบียนกลางได้ออกประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ และได้จัดทำแนวทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อเป็นคู่มือสำหรับนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้ จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งให้ศึกษาทำความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายและประกาศสำนักทะเบียนกลางฯ ดังกล่าวให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎา บุญราช)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๓๓๕-๖

แนวทางปฏิบัติ
เรื่อง การจดทะเบียนการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์

ที่มาของเรื่อง

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และจะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ประการหนึ่ง เพื่อกำหนดสถานะความเป็นบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของเด็กที่เกิดโดยการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ให้เหมาะสม เนื่องจากกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (ปพพ.) ในเรื่องความเป็นบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนหรืออุ้มบุญ ไม่สอดคล้องกับความสัมพันธ์ในทางพันธุกรรม

สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ที่เกี่ยวข้องกับการทะเบียนราษฎร ได้แก่

๑. มาตรา ๓ นิยามคำว่า "การตั้งครรภ์แทน" หมายความว่า การตั้งครรภ์โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ โดยหญิงที่รับตั้งครรภ์แทนมีข้อตกลงเป็นหนังสือไว้กับสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายก่อนตั้งครรภ์ว่าจะให้ทารกในครรภ์เป็นบุตรของสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายนั้น

๒. มาตรา ๒๑ สรุปว่า เงื่อนไขในการดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทน ได้แก่

(๑) สามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์จะมีบุตรโดยให้หญิงอื่นตั้งครรภ์แทนต้องมีสัญชาติไทย ในกรณีที่สามีหรือภริยามิได้มีสัญชาติไทย ต้องจดทะเบียนสมรสมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

(๒) หญิงที่รับตั้งครรภ์แทนต้องมิใช่บุพการีหรือผู้สืบสันดานของสามีหรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายตาม (๑)

(๓) หญิงที่รับตั้งครรภ์แทนต้องเป็นญาติสืบสายโลหิตของสามีหรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายตาม (๑) ในกรณีที่ไม่มีญาติสืบสายโลหิต ให้หญิงอื่นรับตั้งครรภ์แทนได้

(๔) หญิงที่รับตั้งครรภ์แทนต้องเป็นหญิงที่เคยมีบุตรมาก่อนแล้วเท่านั้น ถ้าหญิงนั้นมีสามีที่ชอบด้วยกฎหมายหรือชายที่อยู่กินฉันสามีภริยา จะต้องได้รับความยินยอมจากสามีด้วย

๓. มาตรา ๒๕ สรุปว่า ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับข้อตกลงการตั้งครรภ์แทน...

๔. มาตรา ๒๙ สรุปว่า เด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนโดยหญิงอื่น ให้เด็กนั้นเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์จะมีบุตร แม้ว่าสามีหรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายนั้นจะถึงแก่ความตายก่อนเด็กเกิด

๕. มาตรา ๓๐ สรุปว่า ในกรณีที่สามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนถึงแก่ความตายก่อนเด็กเกิด ให้หญิงที่รับตั้งครรภ์แทนเป็นผู้ปกครองเด็กนั้นจนกว่าจะมีการตั้งผู้ปกครองขึ้นใหม่

๖. มาตรา ๓๑ สรุปว่า เมื่อหญิงที่รับตั้งครรภ์แทนจะไปฝากครรภ์หรือไปคลอดบุตร ให้นำข้อตกลงที่จัดทำขึ้นกับสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนไปแสดงต่อแพทย์ผู้รับฝากครรภ์หรือผู้ที่จะทำคลอด ณ สถานพยาบาลแห่งนั้นเพื่อเป็นหลักฐานในการออกหนังสือรับรองการเกิดและการแจ้งการเกิดของเด็ก

/๗. มาตรา ๓๒ ...

๗. มาตรา ๓๒ สรุปว่า ให้สามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน มีหน้าที่แจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน แต่ถ้าสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวถึงแก่ความตายก่อนเด็กเกิด ไม่อยู่ในประเทศไทย หรือไม่ปรากฏตัวภายหลังจากการคลอดเด็กนั้น ให้หญิงที่รับตั้งครรภ์แทน มีหน้าที่แจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน

๘. มาตรา ๕๖ สรุปว่า ให้ผู้ที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนก่อนวันที่กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ ไม่ว่าจะมีข้อตกลงเป็นหนังสือหรือไม่ก็ตาม สามีหรือภริยาที่ดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทน หรือพนักงานอัยการมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ให้มีคำสั่งให้ผู้ที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีและภริยาที่ดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทน นับแต่วันที่ผู้นั้นเกิด ทั้งนี้ ไม่ว่าสามีและภริยาคู่นั้นจะเป็นสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

แนวทางปฏิบัติในการรับแจ้งการเกิด

เมื่อมีผู้ติดต่อขอแจ้งการเกิดให้กับเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน (มีข้อสังเกต ได้แก่ (๑) เด็กจำพวกนี้น่าจะต้องเกิดในสถานพยาบาล (๒) มีหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ซึ่งจะลงรายการของหญิงที่คลอดเด็ก (ผู้รับตั้งครรภ์แทน) ในช่องมารดาของเด็ก แต่จะมีหมายเหตุชื่อสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน (ผู้ที่เป็นเจ้าของเชื้อและเจ้าของไข่) ระบุไว้ในหนังสือรับรองการเกิดด้วย) ให้นายทะเบียนดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบผู้แจ้งเกิดว่าเป็นบุคคลที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่แจ้งการเกิดหรือไม่ โดยพิจารณาตามลำดับ ได้แก่

(๑) สามีหรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนตามที่ปรากฏรายการบุคคลในเอกสารข้อตกลงการตั้งครรภ์แทน หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากบุคคลดังกล่าว

(๒) หญิงที่รับตั้งครรภ์แทน (ผู้คลอดเด็ก) ตามที่ปรากฏรายการบุคคลในเอกสารข้อตกลงการตั้งครรภ์แทน ในกรณีสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนถึงแก่ความตายก่อนเด็กเกิด หรือไม่อยู่ในประเทศไทย หรือไม่ปรากฏตัวเกินกว่า ๑๕ วันนับแต่วันที่เด็กนั้นเกิด

(๓) เจ้าบ้านของสถานพยาบาลที่ทำคลอดเด็กซึ่งเกิดจากการตั้งครรภ์แทน ในกรณีบุคคลตาม (๑) และ (๒) ไม่สามารถแจ้งการเกิดได้

๒. ให้ผู้แจ้งเกิดยื่นคำร้องตามแบบ ท.ร.๓๑ พร้อมด้วยหลักฐานต่างๆ ดังนี้

(๑) บัตรประจำตัวของผู้แจ้ง

(๒) สำเนาบัตรประจำตัวหรือเอกสารแสดงตัวของสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน หรือหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน กรณีมอบอำนาจให้บุคคลอื่นแจ้งการเกิดแทน

(๓) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่จะเพิ่มชื่อเด็กเข้าในทะเบียนบ้าน

(๔) หลักฐานการจดทะเบียนสมรสของสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน โดยถ้าเป็นการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายของต่างประเทศ จะต้องมีหลักฐานการจดทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

/(๕) หนังสือ...

(๕) หนังสือเดินทางของสามีหรือภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน กรณีสามีหรือภริยาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๖) เอกสารข้อตกลงการตั้งครรภ์แทน ระหว่างสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน กับหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน ซึ่งจัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

(๗) หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) ของโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่เด็กคลอด

(๘) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

๓. ตรวจความถูกต้องและครบถ้วนของพยานหลักฐานของผู้แจ้งตามข้อ ๒ ถ้าไม่ครบหรือมีเหตุอันควรสงสัย ให้แจ้งผู้แจ้งการเกิดทราบเป็นหนังสือโดยให้นำหลักฐานมาเพิ่มหรือแก้ไขโดยเร็ว

๔. สอบสวนสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน ให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุผลที่ให้มีการตั้งครรภ์แทน ประวัติของหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน ความสัมพันธ์ระหว่างสามีหรือภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนกับหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน การปกครองและการอุปการะเลี้ยงดูเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน ความประสงค์จะให้บุคคลใดเป็นบิดาและมารดาของเด็ก ความประสงค์จะให้บันทึกและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์แทนของเด็กในสูติบัตรและฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร เป็นต้น

กรณีสามีหรือภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนเป็นคนต่างด้าว ให้สอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติ ภูมิลำเนาที่อยู่ อาชีพ การเดินทางเข้าออกประเทศไทย สาเหตุที่แต่งงานกับคู่สมรสที่เป็นคนสัญชาติไทย ความต้องการนำเด็กที่เกิดไปต่างประเทศ เป็นต้น

๕. ถ้าหญิงที่รับตั้งครรภ์แทนเป็นผู้แจ้งการเกิด ให้นายทะเบียนสอบสวนผู้แจ้ง และสามีของผู้แจ้ง ไม่ว่าจะเป็นสามีที่จดทะเบียนสมรสหรือไม่ ให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเครือญาติหรืออย่างอื่นระหว่างผู้แจ้งกับสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายที่ประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน เหตุผลที่รับตั้งครรภ์แทน สาเหตุและระยะเวลาการตาย หรือการไม่อยู่ในประเทศไทย หรือไม่ปรากฏตัวภายหลังจากการคลอดเด็กนั้นของสามีภริยาที่ประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทน แล้วแต่กรณี การปกครองและการอุปการะเลี้ยงดูเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน ความประสงค์จะให้บุคคลใดเป็นบิดาและมารดาของเด็ก

๖. รวบรวมหลักฐานเสนอนายทะเบียนผู้รับแจ้งพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตรับแจ้งการเกิด โดยถ้าพิจารณาไม่อนุญาต ให้แจ้งผู้แจ้งการเกิดทราบเป็นหนังสือโดยระบุเหตุผลในการพิจารณาดังกล่าวข้อกฎหมาย การโต้แย้งหรืออุทธรณ์ และระยะเวลาการโต้แย้งหรืออุทธรณ์ ไว้ในหนังสือแจ้งให้ชัดเจน

๗. กรณีมีคำสั่งให้รับแจ้งการเกิด ให้นายทะเบียนออกสูติบัตรให้แก่เด็กที่เกิด โดยลงรายการตามหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ เว้นแต่รายการบิดาและมารดา ให้เป็นไปตามข้อตกลงของสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนกับหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน และให้บันทึกชื่อสถานพยาบาล เลขที่หนังสือรับรองการเกิด และวันที่ที่ออกหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ไว้ในสูติบัตรและทะเบียนคนเกิดด้วย

๘. บันทึกจัดเก็บ (scan) หนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ และเอกสารข้อตกลงการตั้งครรภ์แทน รวมถึงเอกสารแสดงตนของสามีหรือภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนที่เป็นคนต่างด้าวไว้ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

/๙. บันทึก...

๙. บันทึกความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภริยาซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนกับหญิงที่รับตั้งครรภ์แทนและสามี (ถ้ามี) ตามเอกสารข้อตกลงการตั้งครรภ์แทนไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน รวมถึงเงื่อนไขการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวตามความประสงค์ของผู้แจ้งเกิด

๑๐. มอบสูติบัตรให้แก่ผู้แจ้งการเกิดโดยให้ผู้รับลงชื่อรับมอบเอกสารดังกล่าวพร้อมวันเดือนปีที่รับไว้เป็นหลักฐาน

การปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลและการแก้ไขรายการ

๑. การเปิดเผยข้อมูลโดยการขอตรวจ หรือคัดสำเนารายการเกี่ยวกับการรับตั้งครรภ์แทนที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ให้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยห้ามมิให้เปิดเผยแก่บุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับเจ้าของรายการ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบิดาหรือมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนตามที่ระบุไว้ในสูติบัตร หรือเจ้าของข้อมูลกรณีบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือการเปิดเผยเพื่อประโยชน์หรือการปฏิบัติหน้าที่ของราชการ

๒. การแก้ไขรายการบิดาและมารดาในเอกสารทะเบียนราษฎร เช่น สูติบัตร ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนบ้าน เป็นต้น ของบุคคลที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนก่อนวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘ (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ใช้บังคับวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘) ให้ดำเนินการได้เฉพาะกรณีผู้ยื่นคำร้องมีคำสั่งของศาลที่สั่งให้ผู้นั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของสามีและภริยาที่ดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทน โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ในหมวดที่ว่าด้วยการแก้ไขรายการทะเบียนราษฎร โดยให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนแก้ไขรายการในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร โดยบันทึกเลขที่คดีและวันที่มีคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลไว้ด้วย

ส่วนการทะเบียนราษฎร
กรกฎาคม ๒๕๕๘

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๗

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง หนังสือรับรองการเกิดที่ออกตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓

สำนักทะเบียนกลางได้ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมทั้งแบบพิมพ์หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) และได้แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว นั้น

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และเพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเรื่องการออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง จึงได้จัดทำโปรแกรมการปฏิบัติงานในการออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการบริการประชาชนของสำนักทะเบียน รวมทั้งจัดทำคู่มือการใช้งานโปรแกรมเพื่อให้สำนักทะเบียนทุกแห่งออกหนังสือรับรองการเกิดด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีแนวทางปฏิบัติที่ต้องชักข้อมความเข้าใจเพิ่มเติม ได้แก่

๑. การกำหนดเลขที่ของหนังสือรับรองการเกิด ให้ใช้ "ลำดับที่/ปี พ.ศ." เมื่อขึ้นปี พ.ศ.ใหม่ให้เริ่มลำดับที่ใหม่ตั้งแต่เลข ๑ เรียงต่อเนื่องไป เช่น ๑/๒๕๕๘ หมายถึง ฉบับที่ ๑ ของปี พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นต้น

๒. เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นลงชื่อในหนังสือรับรองการเกิดแล้ว ให้นายทะเบียน SCAN เอกสารดังกล่าวไว้ในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเก็บไว้ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

๓. การออกหนังสือรับรองการเกิดแทนฉบับเดิมที่ชำรุด สูญหาย หรือด้วยเหตุใดๆ ให้ใช้วิธีการออกใบแทนหรือคัดสำเนาหนังสือรับรองการเกิดจากเอกสารที่ SACN ไว้ในระบบคอมพิวเตอร์หรือฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร โดยให้ระบุข้อความว่า "รับรองว่าเป็นรายการจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร" แล้วลงชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีที่คัดเอกสารดังกล่าวกำกับไว้ด้วย

๔. หนังสือรับรองการเกิดเป็นเอกสารการทะเบียนราษฎร กำหนดให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจในการออกเอกสารดังกล่าว ดังนั้น การลงชื่อใน ท.ร.๒๐/๑ จึงต้องลงชื่อในตำแหน่งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น รวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนตำแหน่งดังกล่าวด้วย เช่น ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอ ปลัดอำเภอปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอ รองปลัดเทศบาลปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนท้องถิ่น หรือผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี นอกจากนี้ การออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) รวมถึงเอกสารการทะเบียนราษฎรอื่นๆ เช่น สูติบัตร มรณบัตร สำเนาทะเบียนบ้าน ฉบับเจ้าบ้าน เป็นต้น ไม่ต้องประทับตราประจำตำแหน่งแต่อย่างใดทั้งสิ้น

/อย่างไรก็ตาม...

อย่างไรก็ตาม โปรแกรมการออกหนังสือรับรองการเกิดดังกล่าวยังมีข้อจำกัดในบางกรณี เช่น ผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดมีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดให้ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งจะไม่มีรายการในฐานข้อมูลบัตรฯ หรือผู้ขอได้ทำบัตรประจำตัวไว้เป็นเวลานานแล้วหรือได้มีการศัลยกรรมใบหน้า ซึ่งจะทำให้รูปถ่ายในฐานข้อมูลบัตรฯ ไม่ตรงกับตัวจริงและจะทำให้เกิดปัญหาในการใช้เอกสารดังกล่าว เป็นต้น จึงจำเป็นต้องมีข้อยกเว้นสำหรับกรณีดังกล่าวเพื่อให้หนังสือรับรองการเกิดมีผลสมบูรณ์และไม่เป็นอุปสรรคต่อการใช้เป็นหลักฐานอ้างอิง โดยให้ผู้ยื่นคำขอเตรียมรูปถ่ายปัจจุบันมาให้นายทะเบียนเพื่อติดลงบนหนังสือรับรองการเกิด โดยให้ติดรูปถ่ายปัจจุบันคู่กับภาพจากฐานข้อมูลบัตรเพื่อให้ทราบว่าบุคคลดังกล่าวมีภาพใบหน้าที่เปลี่ยนแปลงไป จากนั้นให้นายทะเบียนลงลายมือชื่อกำกับในรูปถ่ายดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดลเดช พัฒนรัฐ)
รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๓๑๔ - ๖

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท ๑๒๑๕๐

๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง หนังสือรับรองการเกิดที่ออกตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑
๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

ตามที่สำนักทะเบียนกลางได้กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมถึงแบบพิมพ์หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) และได้แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งเพื่อถือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด รายละเอียดตามเอกสารที่อ้างถึง นั้น

สำนักทะเบียนกลางได้รับการหารือจากหน่วยงานต่างๆ ที่ปฏิบัติงานด้านสถานะบุคคลในประเด็นเกี่ยวกับความถูกต้องและผลตามกฎหมายของเอกสารหนังสือรับรองการเกิดที่สำนักทะเบียนออกให้กับผู้ยื่นคำขอ ซึ่งมีข้อความแตกต่างจากแบบพิมพ์ ท.ร.๒๐/๑ ตามแบบท้ายประกาศสำนักทะเบียนกลางที่อ้างถึงข้างต้น ประกอบกับผลการตรวจสอบสำเนาเอกสารหนังสือรับรองการเกิดที่แนบไปกับหนังสือหารือแนวทางปฏิบัติของสำนักทะเบียนอำเภอได้พบความบกพร่องในเอกสารดังกล่าวหลายประการ อาทิ

(๑) ชื่อเอกสารระบุว่า "หนังสือรับรองสถานที่เกิด" ไม่ระบุชื่อแบบพิมพ์ ผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารระบุว่า "ปลัดอำเภอรักษาราชการแทนนายอำเภอ" แต่สถานที่ออกเอกสารระบุว่า "สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น"

(๒) ชื่อเอกสารระบุว่า "หนังสือรับรองสถานที่เกิด" แต่ระบุชื่อแบบพิมพ์ "ท.ร.๒๐/๑" สถานที่ออกเอกสารระบุว่า "สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น" และผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารระบุว่า "นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น"

(๓) ชื่อเอกสารระบุว่า "หนังสือรับรองการเกิด" สถานที่ออกเอกสารระบุว่า "สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น" แต่ระบุชื่อแบบพิมพ์ "ท.ร.๒๑/๑" และผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารระบุว่า "ปลัดอำเภอรักษาราชการแทนนายอำเภอ"

/สำนักทะเบียนกลาง...

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วขอเรียนว่าการที่หน่วยงานตามกฎหมายจัดทำเอกสารราชการโดยไม่เป็นไปตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ ย่อมส่งผลทำให้เอกสารดังกล่าวไม่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายและจะทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนในการใช้เอกสารนั้น ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) เป็นไปด้วยความถูกต้อง จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครแจ้งชักซ้อมความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบ ดังนี้

๑. หนังสือรับรองการเกิดที่ออกตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องเป็นไปตามแบบ ท.ร.๒๐/๑ ที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักทะเบียนกลางเรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ฯลฯ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ สำนักทะเบียนต่างๆ จะกำหนดแบบพิมพ์ขึ้นเองไม่ได้

๒. **หนังสือรับรองการเกิด** (ท.ร.๒๐/๑) เป็นเอกสารทะเบียนราษฎร ผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารดังกล่าวได้แก่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น รวมถึงผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามมาตรา ๘/๒ วรรคห้าหรือวรรคหก แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแตกต่างจาก**หนังสือรับรองสถานที่เกิด**ที่จัดทำตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ โดยผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารดังกล่าวได้แก่นายอำเภอ รวมถึงผู้รักษาราชการแทนนายอำเภอและผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนนายอำเภอ ดังนั้นการที่หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) ระบุว่าออกให้โดยสำนักทะเบียนอำเภอแต่ลงนามโดยนายอำเภอหรือปลัดอำเภอรักษาราชการแทนนายอำเภอ หรือกรณีหนังสือรับรองสถานที่เกิดแต่ลงนามโดยนายทะเบียนอำเภอตามที่ตรวจพบดังกล่าวข้างต้นนั้น จึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากผู้ลงนามไม่มีอำนาจตามกฎหมาย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๔๑-๗๓๑๓-๖

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท ๑๒๑๕๐

๒๗ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง การเปลี่ยนสถานะทางทะเบียนราษฎรกรณีบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยซึ่งมีบิดาหรือมารดาสัญชาติไทย

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕

๓. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางปฏิบัติกรณีการเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนของบุคคลอันเนื่องมาจากการได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

ด้วยสำนักทะเบียนกลางได้รับการหารือแนวทางปฏิบัติกรณีบุคคลที่มีรายการในเอกสารทะเบียนราษฎรระบุว่าไม่ได้สัญชาติไทยหรือมีสัญชาติอื่น ต่อมาได้รับสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือโดยการพิสูจน์จากพยานหลักฐาน เช่น ผลการตรวจสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ เป็นต้น บุคคลดังกล่าวจะขอแก้ไขรายการสัญชาติและเลขประจำตัวประชาชนในเอกสารทะเบียนราษฎรที่มีอยู่เดิมได้หรือไม่ และจะต้องดำเนินการอย่างไร

สำนักทะเบียนกลางได้ตรวจสอบกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่าตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วสามครั้ง คือฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ของการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดจากเดิมที่กำหนดให้บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยทุกคนเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (ยกเว้นเฉพาะผู้ที่เป็นบุตรของคนต่างด้าวซึ่งปฏิบัติหน้าที่ทางทูตหรือกงสุลหรือเป็นพนักงานขององค์การระหว่างประเทศตามมาตรา ๘) ได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในลักษณะของการถอนสัญชาติไทยหรือไม่ให้สัญชาติไทยแก่บุคคลบางประเภท และการให้คืนสัญชาติไทยแก่บุคคลบางประเภท อาทิ การถอนสัญชาติไทยของบุคคลที่เคยได้สัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งทำให้บุคคลที่มีบิดาหรือมารดาสัญชาติไทยบางส่วนต้องถูกถอนสัญชาติไทย จนกระทั่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ถูกยกเลิกและได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงได้มีบทบัญญัติให้บุคคลที่มีบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือมารดาเป็นคนสัญชาติไทยได้คืนสัญชาติไทยโดยการเกิด หรือการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีบทบัญญัติตามมาตรา ๒๓ ให้คืนสัญชาติไทยแก่บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยด้วย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกรณีการแก้ไขสถานะบุคคลจากผู้ที่ไม่ได้สัญชาติไทยเป็นผู้มีสัญชาติไทยอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทยของบิดามารดาซึ่งส่งผลถึงสัญชาติของบุตร และการพิสูจน์จากพยานหลักฐานที่สามารถยืนยันได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด เช่น บุตรของบิดามารดาที่ได้

/สัญชาติไทย...

สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ที่เกิดตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ หรือชาวไทยภูเขาที่ได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนราษฎรตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าว เป็นต้น

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการเปลี่ยนสถานะทางทะเบียนของบุคคลที่เคยได้รับการจัดทำทะเบียนราษฎรเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย ต่อมาได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายหรือได้รับการพิสูจน์จากพยานหลักฐานว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทย บุคคลดังกล่าวย่อมสามารถร้องขอให้นายทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะของตนในเอกสารทะเบียนราษฎรได้ ซึ่งในการปฏิบัติโดยสรุปนั้น นายทะเบียนจะต้องดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการสัญชาติและเลขประจำตัวประชาชนให้ถูกต้องตามสถานะที่แท้จริงของบุคคลนั้น โดยถ้าเป็นบุคคลที่มีรายการในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ หรือทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ หรือ ท.ร.๓๘ ก แล้วแต่กรณี นายทะเบียนจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนเดิมแล้วจัดทำเอกสารทะเบียนราษฎรให้ใหม่ด้วยการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ และกำหนดให้เลขประจำตัวประชาชนใหม่ในสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ถ้าบุคคลดังกล่าวมีรายการในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๓ เลข ๔ หรือเลข ๕ นายทะเบียนจะดำเนินการแก้ไขรายการสัญชาติในทะเบียนบ้านให้ถูกต้อง เว้นแต่กรณีบุคคลที่ได้รับการลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่นายทะเบียนจะต้องกำหนดเลขประจำตัวประชาชนใหม่เป็นบุคคลประเภท ๘ (กลุ่ม ๗๓) และเมื่อได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะของบุคคลในเอกสารทะเบียนราษฎรแล้ว ให้แนะนำบุคคลนั้นส่งคืนใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวแก่นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวด้วย ทั้งนี้ สำนักทะเบียนกลางได้จัดทำแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติของสำนักทะเบียนเป็นไปด้วยความถูกต้องในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครแจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบให้ศึกษาทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติตามที่แจ้งไว้ในเอกสารดังกล่าวและถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๓๑๕-๖
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๓๕

แนวทางปฏิบัติกรณีการเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนของบุคคลอันเนื่องมาจากการได้สัญชาติไทย ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

สภาพข้อเท็จจริง

๑. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ของการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตั้งแต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีกรณีที่กระทบต่อรายการทะเบียนราษฎรซึ่งจะต้องแก้ไข พอสรุปเป็นกรณีต่างๆ ได้ ดังนี้

๑.๑ **บุตรของมารดาสัญชาติไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗** ได้แก่บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมีมารดาสัญชาติไทยจดทะเบียนสมรสกับบิดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย (ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) ย่อมไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้ได้สัญชาติไทยย้อนตั้งแต่เกิดตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเคยแจ้งการเกิดตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๗ จะได้รับสูติบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (ท.ร.๓) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๗ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร.๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเนื่องจากมีมารดาสัญชาติไทย ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยการจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิม แล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๓ กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลัก เป็นบุคคลประเภท ๕ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสูติบัตร นายทะเบียนจะต้องหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตรพร้อมลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๑ เช่น นายสันที เกิดที่จังหวัดเชียงราย เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๗ โดยมีมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยจดทะเบียนสมรสกับบิดาซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มจีนฮ่ออิสระ นายสันที จะไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิดจนถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมาตรา ๑๐ กำหนดให้การได้สัญชาติไทยมีผลตั้งแต่นายสันทีเกิด ดังนั้น ถ้านายสันทียื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของตน นายทะเบียนจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลประเภท ๖ หรือ ๗ แล้วแต่กรณี แล้วดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ โดยเพิ่มชื่อนายสันทีเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลัก เป็นบุคคลประเภท ๕ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสูติบัตรให้หมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตรพร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๑.๒ **บุตรของบิดาสัญชาติไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗** ได้แก่บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมีบิดาสัญชาติไทยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย (ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) ย่อมไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเคยแจ้งการเกิดตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๗ จะได้รับสูติบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (ท.ร.๓) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๗ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร.๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเนื่องจากเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยและไม่ใช่บุคคลซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีตาม ๑.๑

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๒ เช่น นางสาวอรนลิน เกิดที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยขณะเกิดมีบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันมารดาซึ่งเป็นคนสัญชาติลาวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นางสาวอรนลิน จะไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิดจนถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ดังนั้น ถ้านางสาวอรนลินยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของตน นายทะเบียนจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลประเภท ๖ หรือ ๗ แล้วแต่กรณี แล้วดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ โดยเพิ่มชื่อนางสาวอรนลินเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสูติบัตร ให้หมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตรพร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๑.๓ **บุตรของมารดาสัญชาติไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยเพราะเกิดนอกราชอาณาจักร** ได้แก่ บุคคลที่เกิดนอกราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมีมารดาสัญชาติไทย บิดาสัญชาติอื่น ย่อมไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้ได้สัญชาติไทยย้อนตั้งแต่เกิดตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเคยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร.๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเนื่องจากมีมารดาสัญชาติไทย ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยการจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิม แล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๓ กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสูติบัตรไม่ว่าจะเป็นสูติบัตรที่ออกโดยสถานเอกอัครราชทูตไทย หรือหลักฐานการเกิดที่ออกตามกฎหมายของต่างประเทศซึ่งแปลเป็นภาษาไทยและรับรองคำแปลโดยกระทรวงการต่างประเทศ นายทะเบียนจะต้องหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตรพร้อมลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้ด้วย

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๓ เช่น นายบ๊อบบี้ เกิดที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยมีมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย จดทะเบียนสมรสกับบิดาซึ่งเป็นคนสัญชาติอเมริกัน นายบ๊อบบี้ จะไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิดจนถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมาตรา ๑๐ กำหนดให้การได้สัญชาติไทยมีผลตั้งแต่นายบ๊อบบี้เกิด ดังนั้น ถ้านายบ๊อบบี้ยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของตนซึ่งเคยได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ เป็นบุคคลประเภท ๖ นายทะเบียนจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลใน ท.ร.๑๓ แล้วดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ โดยเพิ่มชื่อนายบ๊อบบี้เข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔

ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตร (ถ้ามี) พร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๑.๔ **บุตรของบิดาสัญชาติไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยเพราะเกิดนอกราชอาณาจักร** ได้แก่ บุคคลที่เกิดนอกราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาสัญชาติไทยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาสัญชาติอื่น ย่อมไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ถ้าสามารถพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยให้ได้สัญชาติไทยย้อนตั้งแต่เกิดตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเคยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร.๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดถ้าสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนเป็นบุตรของบิดาซึ่งมีสัญชาติไทย ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีตาม ๑.๓

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๔ เช่น นายประสิทธิ์ เกิดที่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยมีบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาซึ่งเป็นคนสัญชาติลาว นายประสิทธิ์ จะไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิดจนกว่าจะพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรกับบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ วรรคสอง ตั้งแต่วันที่ผ่านการพิสูจน์ความเป็นบิดาและบุตร โดยมาตรา ๒๑ กำหนดให้การได้สัญชาติไทยมีผลตั้งแต่นายประสิทธิ์เกิด ดังนั้น ถ้านายประสิทธิ์ยื่นคำร้องพร้อมหนังสือรับรองผลการพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้ เพื่อขอให้นายทะเบียนแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของตน นายทะเบียนจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลตามเลข ๑๓ หลักเดิม ซึ่งอาจจะเป็นรหัสบุคคลประเภท ๖ หรือประเภท ๐ (กรณีได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์ฯ) แล้วดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ โดยเพิ่มชื่อนายประสิทธิ์เข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตร (ถ้ามี) พร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๑.๕ **บุคคลตามมาตรา ๒๓** ได้แก่บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย (ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) ย่อมไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและเคยแจ้งการเกิดจะได้รับสูติบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (ท.ร.๓) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๗ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร.๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ หรือถ้าเป็นบุตรของคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือชนกลุ่มน้อยที่ไม่ได้จัดทำทะเบียนประวัติ และเคยแจ้งการเกิดจะได้รับสูติบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๐๓๑) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๐ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือได้รับ

การสำรวจจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามยุทธศาสตร์ฯ จะได้รับการบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๐ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดถ้าผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยการจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิมแล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๓ ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๘ (กลุ่ม ๗๓)

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๕ เช่น นายกิสัน เกิดที่จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยมีบิดาและมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มลาวอพยพที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย นายกิสันจะไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิด และเมื่อนายอำเภออนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ บุคคลดังกล่าวจะได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยนายทะเบียนจะแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของนายกิสัน ด้วยการจำหน่ายรายการบุคคลตามเลข ๑๓ หลักเดิมแล้วเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๘ กลุ่ม ๗๓

๑.๖ **บุตรของบุคคลตามมาตรา ๒๓ และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ** ได้แก่บุตรของบุคคลตาม ๑.๕ ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากบิดาหรือมารดาอีกฝ่ายหนึ่งเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา ๗ ทวิ (๑) (๒) หรือ (๓) จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยที่เกิดในราชอาณาจักรไทยและได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ และเคยแจ้งการเกิดจะได้รับสูติบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (ท.ร.๓) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๗ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร.๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ หรือถ้าเป็นบุตรของคนต่างด้าวหรือชนกลุ่มน้อยที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้จัดทำทะเบียนประวัติ และเคยแจ้งการเกิดจะได้รับสูติบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๐๓๑) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๐ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามยุทธศาสตร์ฯ จะได้รับการบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๐ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดถ้าผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีตาม ๑.๕

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๖ เช่น เด็กชายวิษณุ ซึ่งได้รับการสำรวจบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนตามยุทธศาสตร์ฯ เป็นบุคคลประเภท ๐ เกิดที่จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๐ โดยมีบิดาและมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าที่เกิดในราชอาณาจักรไทย เด็กชายวิษณุ จะไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิดและเมื่อนายอำเภออนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ บุคคลดังกล่าวจะได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยนายทะเบียนจะแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของเด็กชายวิษณุด้วยการจำหน่ายรายการบุคคลใน ท.ร.๓๘ ก ตามเลข ๑๓ หลักเดิมแล้วเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๘ กลุ่ม ๗๓

๒. นอกจากการแก้ไขรายการทะเบียนราษฎรเนื่องจากการแก้ไขหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติแล้ว ยังมีกรณีการแก้ไขสถานะทางทะเบียนเนื่องจากการพิสูจน์ว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด และการเปลี่ยนแปลงสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทยของบิดามารดา พอสรุปได้ ดังนี้

๒.๑ ชาวไทยภูเขาหรือบุคคลบนพื้นที่สูงที่ได้รับการลงรายการสัญชาติไทยตามระเบียบ สำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยถ้าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นชาวไทยภูเขา ๙ เผ่า ได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง (แม้ว) เมี่ยน (เย้า) อาข่า (อีก้อ) ลาหู่ (มูเซอ) ลีซู (ลีซอ) ลัวะ (ถิ่น) ขมุ และมลาบรี (คนตองเหลือง) จะมีทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ หรือทะเบียนประวัติ หรือไม่มีเอกสารทะเบียนราษฎรก็ได้ แต่ถ้าผู้ขอเป็นบุคคลบนพื้นที่สูง เช่น ไทยใหญ่ เป็นต้น จะต้องมีทะเบียนประวัติที่ราชการได้จัดทำไว้แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ หรือ ๗ ทั้งนี้บุคคลที่ได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามระเบียบดังกล่าวถือว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติเนื่องจากเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๒๓ โดยจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิมแล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๘ (กลุ่ม ๘๔) และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสูติบัตร นายทะเบียนจะต้องหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตรพร้อมลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้ด้วย

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๒.๑ เช่น นางสาวหมี่จู เกิดที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มีชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ โดยมีบิดามารดาเป็นชาวเขาชาติพันธุ์อาข่าซึ่งเกิดที่จังหวัดเชียงรายเมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๐ นางสาวหมี่จู ย่อมสามารถขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนราษฎรตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ.๒๕๔๓ และเมื่อนายอำเภออนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามคำขอแล้ว บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่นางสาวหมี่จูเกิด โดยนายทะเบียนจะแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของนางสาวหมี่จู ด้วยการเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๒๓ กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๘ (กลุ่ม ๘๔) และหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตร (ถ้ามี) พร้อมลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

๒.๒ บุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดเนื่องจากบิดาหรือมารดาได้สัญชาติไทย ได้แก่ บุคคลที่ได้รับการแจ้งเกิดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านในสถานะเป็นผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือบุคคลที่ได้รับการบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติเป็นแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (ท.ร.๓๘) หรือเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๓๘ ก) ต่อมาบิดาหรือมารดาได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติและ**เป็นการได้สัญชาติไทยก่อนวันที่บุคคลนั้นเกิด** ย่อมส่งผลทำให้บุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) หรือ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้วแต่กรณี ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยการจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิมแล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๓ กำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสูติบัตร นายทะเบียนจะต้องหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตรพร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้ด้วย

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๒.๒ เช่น เด็กหญิงไทซาน เกิดที่จังหวัดระนอง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยขณะเกิดมารดามีรายการในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ ระบุสัญชาติพม่า และไม่ปรากฏรายการบิดาเด็กหญิงไทซานจึงได้รับแจ้งการเกิดตามสูติบัตร ท.ร.๓ เป็นผู้ไม่ได้สัญชาติไทย ต่อมามารดาของเด็กหญิงไทซานได้รับการแก้ไขรายการสัญชาติเป็นไทยเนื่องจากเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาสัญชาติไทย กรณีดังกล่าวส่งผลทำให้เด็กหญิงไทซานเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น นายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของเด็กหญิงไทซาน ด้วยการจำหน่ายรายการบุคคลประเภท ๗ ใน ท.ร.๑๓ แล้วเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตร ท.ร.๓ พร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้ หรือ

กรณีเด็กชายมารวย เกิดที่จังหวัดนครพนม เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๒ โดยขณะเกิดมารดามีรายการในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ ระบุสัญชาติเวียดนาม ส่วนบิดามีรายการในทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เด็กชายมารวยจึงได้รับแจ้งการเกิดตามสูติบัตร ท.ร.๓ เป็นผู้ไม่ได้สัญชาติไทย ต่อมามารดาของเด็กชายมารวยได้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และได้รับอนุมัติจากนายอำเภอเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ กรณีดังกล่าวส่งผลทำให้เด็กชายมารวย เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ของมารดามีผลตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นการได้สัญชาติไทยก่อนที่เด็กชายมารวยเกิด ดังนั้น นายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของเด็กชายมารวย ด้วยการจำหน่ายรายการบุคคลประเภท ๗ ใน ท.ร.๑๓ แล้วเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตร ท.ร.๓ พร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๒.๓ **บุคคลที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นคนสัญชาติไทย** ได้แก่บุคคลที่ได้รับการบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๓๘ ก) เนื่องจากนายทะเบียนไม่รับแจ้งการเกิดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้ตามคำร้องเพราะพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติตามมาตรา ๑๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อมาบุคคลดังกล่าวสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนเป็นผู้มีสัญชาติไทย นายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยการยกเลิกทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก รวมทั้งจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิม แล้วดำเนินการจัดทำเอกสารทะเบียนราษฎรให้ใหม่ โดยถ้าการถูกบันทึกเป็นบุคคลประเภท ๐ เป็นผลมาจากการขอแจ้งการเกิด นายทะเบียนจะต้องแก้ไขโดยการรับแจ้งการเกิดตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๕๗ (คนไทยขอแจ้งการเกิดเกินกำหนด) ข้อ ๕๘ (กรณีเด็กไร้เดียงสาในสถานสงเคราะห์ของรัฐ) หรือข้อ ๕๘/๑ (กรณีเด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่บุพการีทอดทิ้งซึ่งอยู่ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์) แล้วแต่กรณี แล้วออกสูติบัตร ท.ร.๒ กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๒ แล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ หรือถ้าการถูกบันทึกเป็นบุคคลประเภท ๐ เป็นผลมาจากการขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน นายทะเบียนจะต้องแก้ไขโดยการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๙๗ (กรณีบิดาและมารดาเป็นไทย) ข้อ ๙๘ (กรณีเด็กอนาถา) หรือข้อ ๑๐๓ (กรณีบิดาหรือมารดาเป็นไทย) แล้วแต่กรณี กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๒.๓ เช่น นางสาวจันตรี เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ อยู่ในความอุปการะดูแลของสถานสงเคราะห์เนื่องจากถูกบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ โดยไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดาและสถานที่เกิดของบุคคลดังกล่าว เมื่อเจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์ขอแจ้งการเกิดให้แก่นางสาวจันตรี นายทะเบียนจึงไม่อาจรับแจ้งการเกิดได้เนื่องจากไม่สามารถพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ และได้จัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก ให้กับนางสาวจันตรี เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (บุคคลประเภท ๐) ต่อมาปรากฏหลักฐานว่าแม่ของนางสาวจันตรี เป็นผู้มีสัญชาติไทย โดยมีผลการตรวจดีเอ็นเอยืนยันความสัมพันธ์การเป็นมารดาและบุตร กรณีดังกล่าวส่งผลทำให้นางสาวจันตรีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ดังนั้น นายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของนางสาวจันตรี ด้วยการยกเลิกทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก รวมทั้งจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิม แล้วดำเนินการรับแจ้งการเกิดตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๕๙/๑ ออกสูติบัตร ท.ร.๒ กรณีบุคคลสัญชาติไทยแจ้งการเกิดเกินกำหนด กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๒ และเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔

ส่วนการทะเบียนราษฎร
มกราคม ๒๕๕๔

ด่วนมาก
ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๓๒๙๒

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การออกหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๒๖๗๕ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบคำร้อง และแบบหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า จำนวน ๒ แผ่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้แจ้งเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องสถานะบุคคลและสัญชาติของเด็กและบุคคลที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง หรือที่เรียกว่า "คนไร้รากเหง้า" ที่ไม่สามารถแจ้งการเกิดหรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเนื่องจากไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ โดยกำหนดให้ผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด สามารถยื่นขอมีสัญชาติไทยได้ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ กำหนดให้บุคคลที่จะขอมีสัญชาติไทยต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยที่อ้างถึงข้างต้น กำหนดให้นายอำเภอและผู้อำนวยการเขตมีหน้าที่ในการจัดทำหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าด้วย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสม สอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้อำเภอและสำนักงานเขตทุกแห่ง ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ผู้ที่จะขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า จะต้องเป็นคนที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักร เกิดนอกราชอาณาจักร หรือไม่สามารถพิสูจน์สถานะการเกิดได้ว่าเกิดในหรือนอกราชอาณาจักร และจะอยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐ เอกชน หรืออยู่นอกสถานสงเคราะห์ก็ได้

๒. บุคคลตามข้อ ๑ จะต้องมีหลักฐานทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติที่นายทะเบียนจัดทำให้ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก และมีบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (เฉพาะกรณีบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป)

๓. กรณีเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ให้ผู้ปกครองเป็นผู้ยื่นคำร้องแทน ส่วนเด็กที่อายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป จะยื่นคำร้องด้วยตนเองก็ได้

/๔. สถานที่...

๔. สถานที่ยื่นคำขอ ได้แก่

๔.๑ ผู้ที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการเขต ณ สำนักงานเขตที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

๔.๒ ผู้ที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในจังหวัดอื่น นอกกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำร้องต่อนายอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

๔.๓ กรณีเด็กนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หรือโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนนั้นเป็นผู้ออกหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าก็ได้

๕. ให้หน่วยงานที่รับคำร้องตรวจสอบข้อมูลของผู้ร้องจากพยานหลักฐานที่มีอยู่ รวมถึงการสอบพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้ร้อง หรือรู้จักประวัติของผู้ร้อง เช่น ผู้อุปการะ ครู นายจ้าง ผู้นำชุมชน เป็นต้น ให้ได้ข้อเท็จจริงว่าผู้ร้องมีสถานะเป็นคนที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือถูกบุพการีทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ แล้วให้จัดทำหนังสือรับรองขึ้น ๒ ฉบับ โดยฉบับหนึ่งให้มอบให้ผู้ขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า ส่วนอีกฉบับ ให้จัดเก็บไว้เป็นคู่ฉบับเพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าพร้อมเอกสารครบถ้วน

๖. เนื่องจาก "คนไร้รากเหง้า" หมายถึง คนที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้งไม่สามารถติดตามค้นหาและพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นเครือญาติร่วมสายโลหิตกับบิดา มารดา หรือญาติพี่น้อง ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่รับคำร้องตามข้อ ๓.๕ แล้ว ให้ตรวจพยานเอกสารหรือสอบสวนพยานบุคคลให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะความเป็นคนไร้รากเหง้า ซึ่งอาจเกิดได้จากสาเหตุหลายประการ อาทิ

(๑) ถูกบิดามารดาหรือผู้ปกครองทอดทิ้งและถูกพบตัวในสถานพยาบาล สถานที่เอกชนและที่สาธารณะ เกิดขึ้นได้กับเด็กแรกเกิด และเด็กไร้เดียงสา เช่น กรณีมีผู้นำเด็กมาจ้างเลี้ยงหรือฝากเด็กไว้แล้วทอดทิ้งไป

(๒) บิดาหรือมารดาเสียชีวิตตั้งแต่เด็ก ซึ่งอาจเกิดจากอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ หรือโรคภัยไข้เจ็บ ไม่รู้จักญาติพี่น้องหรือติดตามหาญาติพี่น้องไม่พบ

(๓) เด็กเร่ร่อน หนีออกจากบ้าน หรือพลัดหลงจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และไม่ทราบข้อมูลสถานที่ตั้งของบ้านที่อยู่อาศัย ข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดาและญาติพี่น้อง

(๔) เด็กที่ถูกลักพาตัวไปจากผู้ปกครองเป็นเวลานาน ติดตามหาบิดามารดาและญาติพี่น้องไม่พบ

๗. ให้นายอำเภอและผู้อำนวยการเขต เป็นผู้พิจารณาอนุญาตและลงนามรับรองในหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า หรืออาจจะมอบอำนาจให้ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มบริหารงานปกครอง (ปลัดอำเภออาวุโส) หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต แล้วแต่กรณี เป็นผู้อนุญาตและลงนามในหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า ก็ได้

๘. กรณีผู้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า มีพยานหลักฐานไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง ให้แจ้งผู้ร้องเพื่อแก้ไขหรือแสดงหลักฐานเพิ่มเติมภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากผู้ร้องไม่ได้แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าคำร้องนั้นเป็นอันพับไป และถ้าผู้ร้องประสงค์จะขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า ให้ยื่นคำร้องพร้อมพยานหลักฐานใหม่

/๙. หลักฐาน...

๙. หลักฐานประกอบการยื่นคำร้อง ประกอบด้วย

(๑) รูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๓ รูป

(๒) สำเนาทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ ที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก

(๓) บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (เฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป)

(๔) หลักฐานอื่น เช่น สำเนาบันทึกการรับตัวเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เด็กที่ไม่ปรากฏบุพการี บันทึกประจำวัน หลักฐานการศึกษา เป็นต้น

ทั้งนี้ กรมการปกครอง (สำนักทะเบียนกลาง) อยู่ระหว่างการจัดทำโปรแกรมการจัดทำหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวและเป็นการสร้างฐานข้อมูลหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า โดยคำร้องและหนังสือรับรองฯ จะพิมพ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ รูปถ่ายของผู้ขอหนังสือรับรองฯ จะใช้รูปถ่ายจากฐานข้อมูลบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน แต่ในระยะเริ่มแรกก่อนที่โปรแกรมการจัดทำหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าด้วยระบบคอมพิวเตอร์จะแล้วเสร็จ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของอำเภอและสำนักงานเขตจัดทำแบบคำร้องและแบบหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าขึ้นเองก่อนตามแบบที่ส่งมาพร้อมนี้ และจัดทำสมุดคุมการออกหนังสือรับรองดังกล่าวให้ชัดเจน ตรวจสอบได้ และเมื่อได้จัดทำหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าให้ผู้ร้องรายใดแล้ว ให้สแกนคำร้อง พยานเอกสาร และคู่ฉบับหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า ไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ด้วยทุกราย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งอำเภอและสำนักงานเขตทุกแห่งให้ดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๒๑๑
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๔๗

รูปถ่าย
คนไร้รากเหง้า

แบบคำร้องขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า
เพื่อประกอบการขอสถานะบุคคลและสัญชาติ

ที่ว่าการอำเภอ/สำนักงานเขต.....

คำร้องเลขที่...../...(ปี พ.ศ.).... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอหนังสือรับรอง

๑.ข้าพเจ้า.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....
วันเดือนปีเกิด.....อายุ.....ปี.....เดือน บิดาชื่อ.....สัญชาติ.....
มารดาชื่อ.....สัญชาติ..... ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....
ถนน.....ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... ยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าให้กับ

◯ ตนเอง
◯ ชื่อ..... ชื่อสกุล..... เลขประจำตัวประชาชน.....
วันเดือนปีเกิด.....อายุ.....ปี.....เดือน ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....
ถนน.....ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
บิดาชื่อ.....สัญชาติ..... มารดาชื่อ.....สัญชาติ.....
มีความเกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าในฐานะ.....

๒. ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาพร้อมกับคำร้องนี้ จำนวน.....ฉบับ ได้แก่

◯ สำเนาทะเบียนบ้าน ◯ ทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘/๑ หรือ ท.ร.๓๘
◯ บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ◯ บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
◯ รูปถ่ายขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๓ รูป
◯ หลักฐานอื่น (ถ้ามี) ระบุ.....
.....

๓. ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความที่แจ้งไว้ข้างต้นทั้งหมดนั้นเป็นความจริงทุกประการ หากปรากฏว่ามีการปกปิดข้อเท็จจริงหรือแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ข้าฯ ยินยอมให้ยกเลิกคำร้องฉบับนี้และให้แจ้งความดำเนินคดีแก่ข้าฯ ได้

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำร้อง
(.....)

ส่วนที่ ๒ สำหรับเจ้าหน้าที่

ได้รับคำร้องและหลักฐานของผู้ร้องเมื่อวันที่.....
ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่า
◯ ถูกต้อง ครบถ้วน เห็นควรดำเนินการให้
◯ ไม่ครบ/ต้องแก้ไข ได้แก่ .....
.....

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่
(.....)

คำสั่งนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต

◯ อนุญาต/ดำเนินการให้
◯ ไม่อนุญาต ให้แจ้งผู้ร้องทราบ

(ลงชื่อ).....
(.....)
ตำแหน่ง.....

หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า

เลขที่ ..../..(ปี พ.ศ.).. (สถานที่ออกหนังสือรับรอง).....

.....

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า (ชื่อตัว).....(ชื่อสกุล).....(ถ้ามี)
วันเดือนปีเกิด..... ปัจจุบันอายุ.....ปี.....เดือน เพศ..... เลขประจำตัว
ประชาชน ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐ ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่.....หมู่ที่.....
ถนน..... ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... บิดาชื่อ.....สัญชาติ.....
มารดาชื่อ.....สัญชาติ..... เป็นบุคคลที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้ง
ตั้งแต่วัยเยาว์ ติดตามตัวไม่ได้ ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ นาย/นาง/นางสาว.....
(ระบุชื่อตัว ชื่อสกุล) เลขประจำตัวประชาชน ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐ หรืออยู่ในอุปการะ
ของสถานสงเคราะห์ ชื่อ..... ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับคนไร้รากเหง้า
ในฐานะ.....(เช่น เป็นผู้อุปการะ บิดา/มารดาบุญธรรม นายจ้าง เป็นต้น หรือกรณีสถาน
สงเคราะห์ให้ระบุว่าเป็นหน่วยงานของรัฐหรือสถานสงเคราะห์เอกชน)

ให้ไว้ ณ วันที่.....พ.ศ.....

ติดรูปถ่ายคนไร้รากเหง้า หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาดำ ขนาด ๒ นิ้ว แล้วประทับตราชื่อ ส่วนราชการที่ออกหนังสือ

(ลงชื่อ).....
(.....)
ตำแหน่ง นายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต.....

.....
(ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ
ของคนไร้รากเหง้าตามรูปถ่าย)

หมายเหตุ หนังสือรับรองฉบับนี้ มีระยะเวลาใช้ได้ ๑ ปีนับแต่วันที่ออกหนังสือฉบับนี้ เพื่อใช้เป็นหลักฐานสำหรับการขอมีสัญชาติไทย กรณีเอกสารนี้สิ้นสุดอายุการใช้ หรือชำรุดสูญหาย ให้ขอออกหนังสือรับรองฉบับใหม่

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๑๖๙๒

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติกรณีเด็กและบุคคลไร้รากเหง้า

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๒๖๗๕ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนภูมิแนวทางการแก้ไขปัญหาฯ

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องสถานะบุคคลและสัญชาติของเด็กและบุคคลที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง หรือที่เรียกว่า "คนไร้รากเหง้า" ทั้งผู้ที่อยู่หรือเคยอยู่หรือไม่เคยอยู่ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์ และไม่สามารถแจ้งการเกิดหรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเนื่องจากไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ยังไม่มีแนวทางแก้ไขปัญหาตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติและมติคณะรัฐมนตรีที่มีอยู่แล้ว โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าวที่มีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด สามารถยื่นขอมีสัญชาติไทยได้ นั้น

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่าคนไร้รากเหง้าในประเทศไทยประกอบด้วย (๑) คนที่พิสูจน์ได้ว่าเกิดในประเทศไทย (๒) คนที่เกิดต่างประเทศ และ (๓) คนที่ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดได้ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติแตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวเป็นไปอย่างถูกต้อง ในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งซักซ้อมเจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนของจังหวัด กรุงเทพมหานคร อำเภอ สำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น ให้ดำเนินการ ดังนี้

ก. กรณีคนไร้รากเหง้าที่พิสูจน์ได้ว่าเกิดในประเทศไทย เช่น เด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาที่ถูกทอดทิ้งไว้ในสถานพยาบาลที่เด็กเกิด หรือเด็กแรกเกิดที่ถูกพบในสถานที่ต่างๆ ซึ่งโดยสภาพการณ์ทั่วไปแล้วไม่อาจพิจารณาได้ว่าเด็กนั้นเป็นผู้ที่เกิดต่างประเทศ อาทิ เด็กแรกเกิดถูกพบตัวในย่านชุมชนของอำเภอเมืองสมุทรปราการ ย่อมไม่อาจพิจารณาได้ว่าเด็กนั้นเป็นผู้ที่เกิดในประเทศเมียนมา ลาว กัมพูชา หรือประเทศอื่นใด ซึ่งจะแตกต่างกับเด็กแรกเกิดที่ถูกพบตัวบริเวณชายแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าเด็กอาจจะเกิดในประเทศไทยหรือเกิดในประเทศเมียนมา โดยคนไร้รากเหง้ากลุ่มนี้จะแบ่งเป็น ๒ กลุ่มย่อย ได้แก่

ก.๑ คนไร้รากเหง้าที่ไม่ปรากฏข้อมูลของบิดาและมารดา โดยเฉพาะข้อมูลทะเบียนราษฎรและสัญชาติ ทำให้ไม่อาจทราบได้ว่าบิดาและมารดาของเด็กเป็นใคร มีตัวตนอยู่จริงหรือไม่ และมีสัญชาติอะไร เช่น เด็กที่ถูกทอดทิ้งไว้ในสถานพยาบาลที่เด็กเกิด เมื่อนำข้อมูลของบิดาและมารดาที่แจ้งไว้ต่อเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลตามที่ปรากฏในหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ไปตรวจค้นจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรแล้วไม่พบรายการของบุคคลดังกล่าว หรือกรณีบุคคลที่รับจ้างเลี้ยงเด็กซึ่งต่อมาบิดา มารดา หรือผู้จ้างได้ทอดทิ้งไปติดตามตัวไม่ได้ โดยผู้รับจ้างไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบิดาและมารดาของเด็ก เป็นต้น กรณีดังกล่าว นายทะเบียนไม่อาจสันนิษฐานว่าบิดาและมารดาของเด็กกลุ่มนี้เป็นคนต่างด้าวหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย เนื่องจากจะเป็นการสันนิษฐานที่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เกิดประโยชน์แก่เด็ก และไม่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ดังนั้น วิธีการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของเด็กกลุ่มนี้ จึงต้องดำเนินการ ดังนี้

/(๑) ถ้าเด็ก...

(๑) ถ้าเด็กยังไม่ได้รับการแจ้งเกิดและไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ให้ผู้ปกครองเด็กยื่นคำร้องขอแจ้งการเกิดหรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ในสถานะผู้มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) ถ้าเด็กได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักแล้ว ไม่ว่าจะเป็นบุคคลประเภท ๖ ประเภท ๗ หรือประเภท ๐ กลุ่มทั่วไป (๐ กลุ่ม ๐๐) หรือประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙ ให้ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนราษฎร เป็นผู้มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามแนวทางที่สำนักทะเบียนกลางได้แจ้งไว้แล้ว โดยถ้าเด็กไม่มีหลักฐานการเกิด (สูติบัตร) ให้ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ เพื่อใช้แทนสูติบัตร

ก.๒ คนไร้รากเหง้าที่ปรากฏข้อมูลของบิดาและมารดา โดยเฉพาะข้อมูลทะเบียนราษฎรและสัญชาติ ทำให้ทราบได้ว่าบิดาและมารดาของเด็กเป็นใคร มีสัญชาติอะไร เช่น เด็กที่มารดาเสียชีวิตตั้งแต่เด็กยังวัยเยาว์ บิดาทอดทิ้งไป โดยผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่าบิดาและมารดาของเด็กเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย หรือเด็กที่อยู่ในการอุปการะของมูลนิธิโดยมีบิดามารดาเป็นบุคคลบนพื้นที่สูงซึ่งทอดทิ้งเด็กไปและติดตามตัวไม่ได้ เป็นต้น กรณีดังกล่าว นายทะเบียนสามารถสันนิษฐานได้ว่าบิดาและมารดาของเด็กกลุ่มนี้เป็นคนต่างด้าวหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งจะทำให้เด็กที่เกิดในประเทศไทยไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ วิธีการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของเด็กกลุ่มนี้ จึงต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ถ้าเด็กยังไม่ได้รับการแจ้งเกิดและไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ให้ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอแจ้งการเกิดในสถานะคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ขึ้นอยู่กับสถานะของบิดามารดา และถ้าเป็นผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ อาศัยอยู่ต่อเนื่องในประเทศไทย และมีความประพฤติดี ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ถ้าเป็นผู้ที่เกิดตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เป็นต้นมา และมีคุณสมบัติที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ กล่าวคือ เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี กำลังศึกษาเล่าเรียนหรือเรียนจบการศึกษาแล้ว และมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าที่ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

(๒) ถ้าเด็กได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักแล้ว ไม่ว่าจะเป็นบุคคลประเภท ๖ ประเภท ๗ หรือประเภท ๐ กลุ่มทั่วไป (๐ กลุ่ม ๐๐) หรือประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙ โดยถ้าเด็กเป็นบุคคลที่ไม่มีหลักฐานการเกิด (สูติบัตร) ให้ผู้ปกครองยื่นคำร้องเพื่อขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ ก่อน และถ้าเป็นผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ อาศัยอยู่ต่อเนื่องในประเทศไทย และมีความประพฤติดี ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ถ้าเป็นผู้ที่เกิดตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เป็นต้นมา และมีคุณสมบัติที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ กล่าวคือ เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี กำลังศึกษาเล่าเรียนหรือเรียนจบการศึกษาแล้ว และมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง เช่นเดียวกับกรณีตาม (๑)

ทั้งนี้ การขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ฯลฯ ของเด็กตาม (๑) และ (๒) อาจใช้เงื่อนไขการเป็นบุตรบุญธรรมของคนสัญชาติไทยก็ได้ โดยไม่ต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า แต่จะต้องมีการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตามกฎหมาย และเด็กจะต้องอาศัยอยู่กับครอบครัวของคนไทยที่รับเป็นบุตรบุญธรรมไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือถ้าเด็กเป็นผู้ที่ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศ เช่นกรณีของนายหม่องทองดี ก็สามารถใช้เงื่อนไขดังกล่าวในการขอมีสัญชาติไทย โดยไม่ต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า แต่จะต้องมีหนังสือรับรองผลงานการทำคุณประโยชน์ที่ออกให้โดยส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการทำคุณประโยชน์ดังกล่าวด้วย ซึ่งการขอมีสัญชาติไทยตามเงื่อนไขดังกล่าวนี้ จะต้องยื่นเรื่องให้อธิบดีกรมการปกครองพิจารณาเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องขอมีสัญชาติไทยก่อนที่ผู้ขอจะเรียนจบปริญญาตรี และจะยื่นคำขอมีสัญชาติไทยได้ต่อเมื่อได้รับแจ้งผลการพิจารณาเหตุจำเป็นและอนุญาตให้ขอมีสัญชาติไทยได้

ข. กรณีคนไร้รากเหง้าที่ไม่ได้เกิดในประเทศไทย เช่น บุตรของชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่เดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยพร้อมกับบิดามารดา และถูกทอดทิ้งไปตั้งแต่วัยเยาว์ หรือเด็กต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยแล้วพลัดหลงจากบิดามารดา เป็นต้น วิธีการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของเด็กกลุ่มนี้ จึงต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ถ้าเด็กยังไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ให้ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และขอมีบัตรประจำตัวเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงตนก่อนส่วนการขอสัญชาติไทย จะต้องใช้วิธีการขอแปลงสัญชาติตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๒/๑ แล้วแต่กรณี โดยก่อนที่จะขอแปลงสัญชาติจะต้องเริ่มจากการขอมีสถานะเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย (ขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่) ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์การให้สถานะเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีเรื่องดังกล่าว

(๒) ถ้าเด็กมีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักแล้ว โดยเป็นกลุ่มคนที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติตามมติคณะรัฐมนตรี เช่น คนไร้รากเหง้าตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ (บุคคลประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙) เป็นต้น เด็กกลุ่มนี้จะได้รับสิทธิให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราวเพื่อรอส่งกลับ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ส่วนการขอมีสถานะเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและการขอมีสัญชาติไทย ต้องดำเนินการเช่นเดียวกับเด็กกลุ่ม (๑)

ค. กรณีคนไร้รากเหง้าที่ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดได้ เช่น เด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่พลัดหลงจากผู้ปกครองและไม่สามารถแจ้งข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของบ้านที่อยู่อาศัย ข้อมูลตามหลักฐานทะเบียนราษฎรเกี่ยวกับบิดามารดาและญาติพี่น้อง หรือบุคคลที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร มีการโยกย้ายถิ่นที่อยู่บ่อยครั้งหรือมีที่อยู่อาศัยไม่เป็นหลักแหล่ง หรือบุคคลที่ติดตามบิดามารดาไปอยู่ท้องที่อื่นตั้งแต่ยังไร้เดียงสาไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานะการเกิดของตน หรือเด็กที่ถูกลักพาตัวไปจากผู้ปกครองเป็นเวลานาน ติดตามหาบิดามารดาไม่พบ เป็นต้น โดยบุคคลในสถานการณ์ดังกล่าวมักประสบปัญหาการขาดพยานหลักฐานที่สามารถยืนยันหรือพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ วิธีการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของเด็กหรือบุคคลกลุ่มนี้ จึงต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ถ้าเด็กยังไม่ได้รับการแจ้งเกิดและไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ให้ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๙/๑ หรือมาตรา ๑๙/๓ หรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม โดยนายทะเบียนจะเรียกตรวจ

/หลักฐาน...

หลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยหรือไม่ และมีสัญชาติไทยหรือไม่ เมื่อพิสูจน์ไม่ได้ นายทะเบียนจะจัดทำทะเบียนประวัติให้เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคลประเภท ๐ กลุ่มทั่วไป (๐ กลุ่ม ๐๐) และออกเอกสารแสดงตนหรือจัดทำบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้ และเมื่อมีคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กล่าวคือ อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี และมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าที่ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือหน่วยงานอื่นที่มีสถานะเช่นเดียวกับสถานสงเคราะห์ หรือออกให้โดยนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต และมีพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวน ๓ คนให้การรับรองเรื่องความประพฤติและการมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ให้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้ซึ่งได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตน ซึ่งมีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๒

(๒) ถ้าเด็กได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักแล้ว ไม่ว่าจะเป็นบุคคลประเภท ๖ ประเภท ๐ กลุ่มทั่วไป (๐ กลุ่ม ๐๐) หรือประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙ และมีบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ ถ้าการได้เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ไม่ได้เกิดจากการแจ้งเกิด แต่ได้มาจากการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติหรือการเพิ่มชื่อให้ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ ก่อน ซึ่งหากนายทะเบียนไม่ดำเนินการให้เนื่องจากไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดได้ และบุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กล่าวคือ อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี และมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าที่ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือหน่วยงานอื่นที่มีสถานะเช่นเดียวกับสถานสงเคราะห์ หรือออกให้โดยนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต และมีพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวน ๓ คนให้การรับรองเรื่องความประพฤติและการมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ให้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๒ เช่นเดียวกับกรณีตาม (๑)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(ศาสิตย์ บุญญะโสภัต)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๒๑๑
โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๔๗

คนไร้รากเหง้า : ที่มาและความหมาย

ที่มา : ปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ ม.ค. ๒๕๔๘

ความหมาย : หมายถึง คนที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ซึ่งอาศัยอยู่ในราชอาณาจักร

คนไร้รากเหง้า ตามกฎหมายทะเบียนราษฎร

- เด็กแรกเกิดและเด็กไร้เดียงสาถูกทอดทิ้ง ตามม.๑๙ แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งติดตามหาตัวบิดามารดาและญาติร่วมสายโลหิตของบิดามารดาไม่พบ
- เด็กเร่ร่อน เด็กไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้ง ตาม ม.๑๙/๑ แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งติดตามหาตัวบิดามารดาและญาติร่วมสายโลหิตไม่พบ
- บุคคลที่พลัดพรากจากครอบครัวเป็นเวลานาน ไม่สามารถแจ้งการเกิดเกินกำหนดตามข้อ ๕๗ หรือข้อ ๕๘ หรือไม่สามารถเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามข้อ ๙๗ ข้อ ๙๘ และข้อ ๑๐๓ ของระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- บุคคลที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม หรือยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล กลุ่มคนไร้รากเหง้า

ประเภทของคนไร้รากเหง้า

การแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของคนไร้รากเหง้า

กลุ่มที่ ๑ คนไร้รากเหง้าที่มีข้อเท็จจริงว่าเกิดในราชอาณาจักร หรือไม่อาจสันนิษฐานว่าเกิดนอกราชอาณาจักร

๑.๑ คนไร้รากเหง้าที่เกิดในราชอาณาจักรโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบิดาและมารดา

กรณียังไม่มีเอกสารการทะเบียนราษฎร (ไม่มีเลข ๑๓ หลัก)

(๑) แจ้งการเกิด (มาตรา ๑๙,๑๙/๑, ๑๙/๓ แห่ง พ.ร.บ. การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

(๒) เพิ่มชื่อ (มาตรา ๓๗ แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

สถานะผู้มีสัญชาติไทยตาม มาตรา ๗(๒) แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ท้องที่ที่เด็กเกิด หรือ ท้องที่อันเป็นที่ตั้งของสถานแรกรับเด็กอ่อน หรือสถานสงเคราะห์ที่รับตัวเด็กไว้อุปการะ

ท้องที่ที่เด็กมีภูมิลำเนา

พิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ ตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคหนึ่ง

อำนาจนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น

อำนาจนายอำเภอ

กรณีมีเอกสารการทะเบียนราษฎรแล้ว (มีเลข ๑๓ หลัก) ระบุว่าไม่มีสัญชาติไทย

(๑) รายการบุคคลถูกยกเลิก เพิกถอน

(๒) รายการบุคคลยังคงอยู่

ดำเนินการตามกรณีบุคคลที่ไม่มีเอกสารการทะเบียนราษฎร (ไม่มีเลข ๑๓ หลัก)

ขอเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนราษฎรเป็นผู้มีสัญชาติไทย

ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนอำเภอ หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น

ท้องที่ที่เด็กมีภูมิลำเนา

๑.๒ คนไร้รากเหง้าที่เกิดในราชอาณาจักรโดยปรากฏข้อมูลที่เชื่อได้ว่าบิดาและหรือมารดาเป็นคนต่างด้าว

กรณียังไม่มีเอกสารการทะเบียนราษฎร (ไม่มีเลข ๑๓ หลัก)

แจ้งการเกิด (มาตรา ๑๙,๑๙/๑, ๑๙/๓ แห่งพ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

จัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๖๒

สถานะผู้ไม่มีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ณ สนอ. หรือ สนท.

ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ณ สนอ. หรือ สนท.

ท้องที่ที่เด็กเกิด หรือ ท้องที่อันเป็นที่ตั้งของสถานแรกรับเด็กอ่อนหรือสถานสงเคราะห์ที่รับตัวเด็กไว้อุปการะ

ท้องที่ที่เด็กมีภูมิลำเนา

พิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ ตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคหนึ่ง

อำนาจนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น

อำนาจนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น

ยื่นขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ เพื่อใช้แทนสูติบัตร

กรณีมีเอกสารการทะเบียนราษฎรแล้ว (มีเลข ๑๓ หลัก) ระบุว่าไม่มีสัญชาติไทย

กรณีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ไม่ได้มาจากการแจ้งเกิด

ขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนอำเภอ หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น

ท้องที่ที่เด็กเกิด หรือ ท้องที่ที่เด็กมีภูมิลำเนา

อำนาจนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น

ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย

ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ดังนี้

๑) ถ้าเป็นผู้ที่เกิดก่อน วันที่ ๒๖ ก.พ. ๒๕๓๕ ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉ.๔) พศ๒๕๕๑

๒) ถ้าเป็นผู้ที่เกิดตั้งแต่ วันที่ ๒๖ ก.พ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมา ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีแนวทางปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลว.๑๖ ก.พ. ๒๕๖๐

การแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของคนไร้รากเหง้า

กลุ่มที่ ๒ คนไร้รากเหง้าที่ไม่ได้เกิดในประเทศไทย

เช่น
- บุตรของชนเกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่เดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยพร้อมกับบิดามารดา และถูกทอดทิ้งไปตั้งแต่วัยเยาว์
- เด็กต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยแล้วพลัดหลงจากบิดามารดา

กรณีไม่มีเอกสารการทะเบียนราษฎร (ไม่มีเลข ๑๓ หลัก)	กรณีมีเอกสารการทะเบียนราษฎร (มีเลข ๑๓ หลัก)
ยื่นคำร้องขอทำทะเบียนประวัติมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม ฉ.๒ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ไม่ได้รับการรับรองสิทธิอาศัยในราชอาณาจักร เว้นแต่จะมีมติคณะรัฐมนตรี)	กลุ่มคนที่ได้รับการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรี เช่น คนไร้รากเหง้าตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล (๐ กลุ่ม ๘๙)
↓	ได้รับสิทธิอาศัยให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ ตาม มาตรา ๑๗ แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒
ขอมีสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย (ขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่) (ซึ่งต้องมีมติคณะรัฐมนตรี กำหนดหลักเกณฑ์การให้สถานะต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๑๗ แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒)	↓
↓	การขอมีสถานะเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย และการขอมีสัญชาติไทย โดยดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีไม่มีเอกสารการทะเบียนราษฎร (ไม่มีเลข ๑๓ หลัก)
ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยหรือขอสัญชาติไทยตามลามี แล้วแต่กรณี	

กลุ่มที่ ๓ คนไร้รากเหง้าที่ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดได้

เช่น
- เด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่พลัดหลงจากผู้ปกครองและไม่สามารถแจ้งข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของบ้านที่อยู่อาศัย และข้อมูลตามหลักฐานทะเบียนราษฎรเกี่ยวกับบิดามารดาและญาติพี่น้อง
- บุคคลที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎรมีการโยกย้ายถิ่นที่อยู่บ่อยครั้งหรือมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง
- บุคคลที่ติดตามบิดามารดาไปอยู่ท้องที่อื่นตั้งแต่ยังไร้เดียงสาไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานะการเกิด
- เด็กที่ถูกลักพาตัวไปจากผู้ปกครองเป็นเวลานาน ติดตามหาบิดามารดาไม่พบ

ไม่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก	มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก
ผู้ปกครองแจ้งการเกิดตาม ม.๑๙/๑ หรือ มาตรา ๑๙/๓ หรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ตามมาตรา ๓๗ แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม	กรณีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ไม่ได้มาจากการแจ้งเกิด ให้ผู้ปกครองยื่นขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑
นายทะเบียนพิสูจน์ว่าเป็นผู้ที่เกิดในไทยหรือไม่ และมีสัญชาติไทยหรือไม่	หากนายทะเบียนไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดได้ ให้ปฏิเสธคำร้องเพื่อเป็นหลักฐาน
หากพิสูจน์ไม่ได้ นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (๐ กลุ่ม ๐๐)	

↓ ↓

ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย โดยปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องคุณสมบัติอื่นของผู้ซึ่งได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตน ซึ่งมีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร (ฉ.๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๒ โดยต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติม ได้แก่

๑. ต้องอาศัยอยู่ในไทย ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี
๒. มีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าที่ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือหน่วยงานอื่นที่มีสถานะเช่นเดียวกับสถานสงเคราะห์ หรือออกให้โดยนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต
๓. มีพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ จำนวน ๓ คนรับรองความประพฤติและการมีถิ่นที่อยู่ในไทย

แผนผังขั้นตอนการขอมีสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้า ตามมาตรา ๑๙/๒

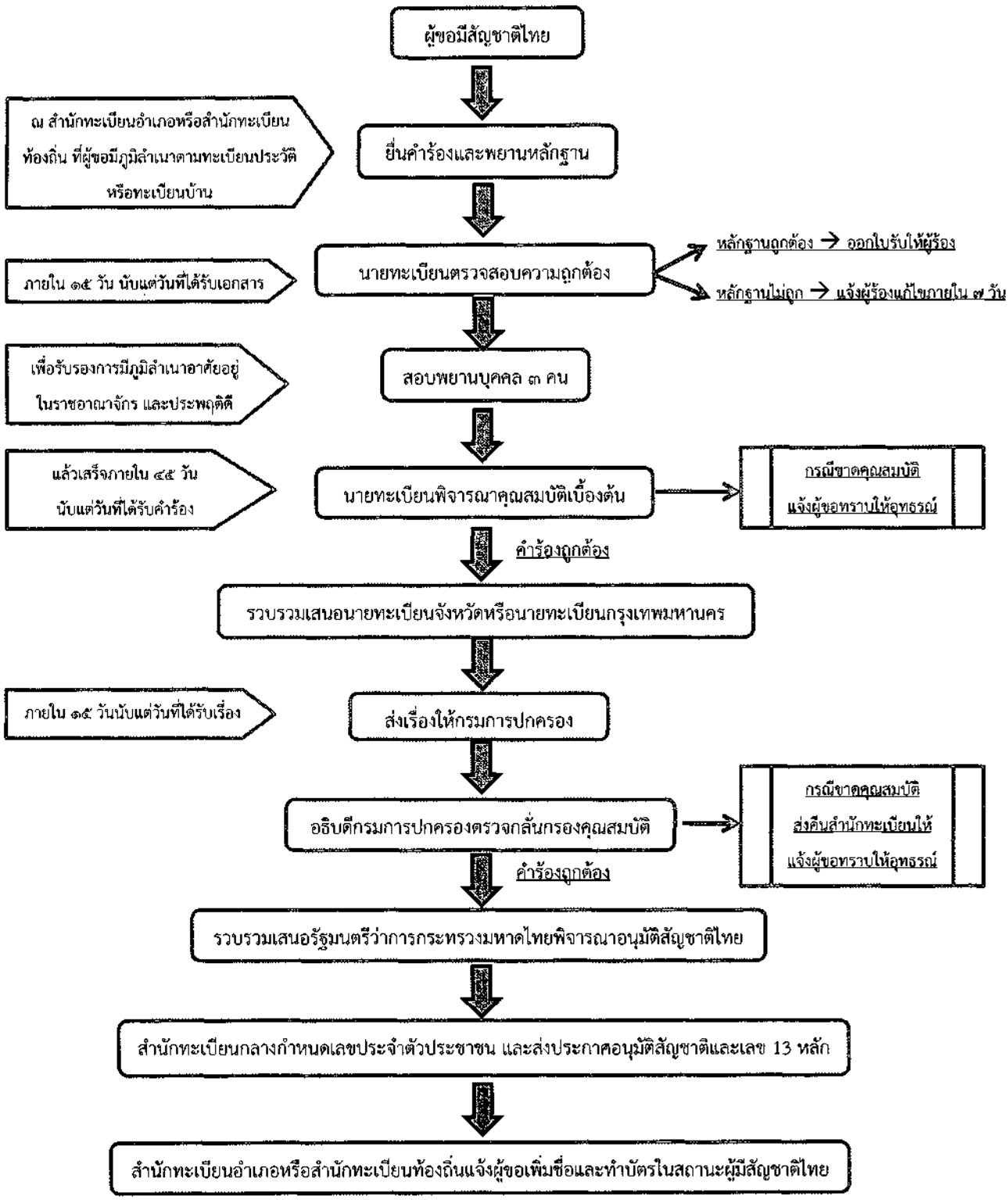

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๙๘

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง การแก้ไขเอกสารการทะเบียนราษฎรที่มีรายการไม่ถูกต้อง

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๓ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๓๙
๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๔ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๖

ตามที่สำนักทะเบียนกลางได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร กรณีที่มีการบันทึกหรือจดแจ้งรายการผิดพลาดโดยคัดลอกผิดหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริง และกรณีที่เกิดจากการกระทำทุจริต ไว้แล้วตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

สำนักทะเบียนกลาง ได้รับการร้องทุกข์จากประชาชนและการหารือจากสำนักทะเบียนต่างๆ เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรตามหนังสือสั่งการดังกล่าว โดยเฉพาะกรณีการยกเลิกสูติบัตรที่เกิดจากการกระทำความผิดเล็กน้อยแล้วให้จัดทำสูติบัตรขึ้นใหม่ โดยที่สถานะในเรื่องสัญชาติไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น ผู้ได้รับแจ้งการเกิดยังคงเป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือเป็นผู้ที่ไม่ได้สัญชาติไทย เช่นเดียวกับที่ปรากฏรายการในสูติบัตรฉบับเดิมที่ถูกยกเลิก แต่จะได้เลขประจำตัวประชาชนชุดใหม่ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหากับเจ้าของรายการบุคคลที่จะต้องดำเนินการขอแก้ไขเอกสารต่างๆ ที่เกิดจากการทำธุรกรรมในอดีตทั้งกับส่วนราชการและภาคเอกชน ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความไม่เข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนในการแก้ไขเอกสารสูติบัตร มรณบัตร ทะเบียนบ้าน ทะเบียนบ้านกลาง กับทะเบียนคนเกิด และทะเบียนคนตาย ทำให้เกิดการปฏิเสธคำร้องของประชาชน ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ไขเอกสารการทะเบียนราษฎรที่มีรายการไม่ถูกต้องในกรณีต่างๆ เป็นไปด้วยความถูกต้องอย่างเหมาะสม ไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน และเกิดประสิทธิภาพในการบริการประชาชน จึงยกเลิกหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๓ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๓๙ และหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๔ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๖ และกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้นายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น และนายทะเบียนผู้รับแจ้งถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีเอกสารการทะเบียนราษฎรมีรายการไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง ซึ่งเกิดจากการคัดลอกรายการผิดพลาด ไม่ครบถ้วน หรือจดแจ้ง บันทึกรายการผิดซึ่งเกิดจากการสำคัญผิดในข้อเท็จจริงของผู้แจ้ง และเป็นความผิดพลาดที่มิได้เกิดจากการกระทำทุจริต นายทะเบียนผู้มีอำนาจสามารถแก้ไขรายการให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงได้โดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕ โดยสำนักทะเบียนที่ต้องรับผิดชอบดำเนินการ ได้แก่

๑.๑ การแก้ไขรายการในสูติบัตร มรณบัตร ทะเบียนบ้าน และทะเบียนบ้านกลาง ไม่ว่าเอกสารดังกล่าวจะเป็นแบบพิมพ์สำหรับผู้มีสัญชาติไทย หรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนก็ตาม สำนักทะเบียนที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งที่ผู้มีรายการไม่ถูกต้องนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือทะเบียนบ้านกลาง

/ ๑.๒ การแก้ไขรายการ ...

๑.๒ การแก้ไขรายการในทะเบียนคนเกิด (สูติบัตร ตอน ๒) และทะเบียนคนตาย (มรณบัตร ตอน ๒) ไม่ว่าเอกสารดังกล่าวจะเป็นแบบพิมพ์สำหรับผู้มีสัญชาติไทย หรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนก็ตาม สำนักทะเบียนที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งที่จัดทำเอกสารดังกล่าวหรือที่ได้รับการถ่ายโอนงานทะเบียนราษฎรมาจากสำนักทะเบียนอำเภอนั้น

๑.๓ เมื่อนายทะเบียนผู้มีอำนาจได้แก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรแล้ว จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงรายการในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรด้วยทุกครั้ง โดยถ้าสำนักทะเบียนที่แก้ไขรายการในสูติบัตร และมรณบัตร มิใช่สำนักทะเบียนที่จัดทำเอกสารดังกล่าว จะต้องสำเนาเอกสารที่ได้แก้ไขแล้วแจ้งประสานไปยังสำนักทะเบียนที่จัดทำเอกสารนั้นเพื่อให้แก้ไขรายการในทะเบียนคนเกิด และทะเบียนคนตายให้ถูกต้องตรงกัน ตามข้อ ๑๑๖ วรรคสอง ของระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่วนสำนักทะเบียนที่จะต้องรายงานเพื่อการปรับปรุงฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้แก่ สำนักทะเบียนที่จัดทำและเก็บรักษาทะเบียนคนเกิด และทะเบียนคนตาย แต่ถ้าเอกสารการทะเบียนราษฎรที่แก้ไขจัดทำในขณะเป็นสำนักทะเบียนที่ไม่ได้ปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้รายงานเป็นการเฉพาะรายไปยังศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ที่สำนักทะเบียนนั้นอยู่ในเขตรับผิดชอบ

๒. การบันทึกการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร ให้ใช้วิธีขีดฆ่าข้อความเดิมที่ผิดพลาดและเขียนข้อความใหม่ที่ถูกต้องด้วยหมึกสีแดง พร้อมลงชื่อนายทะเบียนผู้แก้ไขและวันเดือนปีกำกับไว้ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๒๑ ทั้งนี้ ห้ามมิให้ใช้วิธีการจัดทำเอกสารขึ้นใหม่

๓. กรณีเอกสารการทะเบียนราษฎรที่จะขอแก้ไข เป็นเอกสารที่ประชาชนนำไปเคลือบพลาสติกแล้ว ถ้านายทะเบียนมีปากกาเคมีชนิดที่ลบไม่ได้ ก็ให้ใช้วิธีปฏิบัติตามข้อ ๒ แต่ถ้าไม่มีให้นายทะเบียนคัดและรับรองสำเนาคำร้อง ท.ร.๓๑ ที่มีคำสั่งอนุมัติให้แก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรฉบับนั้น มอบให้ผู้ร้องเพื่อใช้เป็นหลักฐานควบคู่กับสูติบัตร หรือมรณบัตรที่เคลือบพลาสติก และหากผู้ร้องมีความประสงค์จะได้สูติบัตรหรือมรณบัตรที่มีรายการตามที่นายทะเบียนได้แก้ไข ให้แนะนำผู้ร้องยื่นคำร้องขอคัดสำเนาทะเบียนคนเกิด หรือทะเบียนคนตาย แล้วแต่กรณี

๔. การขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในสูติบัตร มรณบัตร ทะเบียนคนเกิด และทะเบียนคนตาย เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงรายการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในเอกสารดังกล่าวซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้จัดทำเอกสารดังกล่าวแล้ว เช่น การขอแก้ไขรายการชื่อบิดา หรือชื่อมารดาของเด็กในสูติบัตรเนื่องจากบิดาหรือมารดาได้เปลี่ยนชื่อตัวภายหลังบุตรเกิด ตามหลักฐานใบสำคัญการเปลี่ยนชื่อ (แบบ ช.๓) หรือการขอแก้ไขรายการสัญชาติของบิดาหรือมารดาในสูติบัตร เนื่องจากบิดาหรือมารดาได้รับสัญชาติไทยภายหลังบุตรเกิด เป็นต้น กรณีเช่นนี้ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากรายการในสูติบัตร มรณบัตร ทะเบียนคนเกิด และทะเบียนคนตาย เป็นข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงในขณะที่เด็กเกิด หรือขณะที่บุคคลเสียชีวิต ซึ่งเป็นรายการที่ถูกต้องแล้ว ทั้งนี้หากผู้ร้องประสงค์จะแก้ไขรายการ ให้ดำเนินการแก้ไขได้เฉพาะรายการในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านกลาง

๕. การขอแก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร กรณีรายการดังกล่าวเกิดจากการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ หรืออำพรางข้อเท็จจริง หรือเกิดจากการกระทำทุจริต หรือเป็นผลสืบเนื่องมาจากการทุจริตทางทะเบียนหรือบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้สอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงว่ารายการที่ไม่ถูกต้องนั้นเกิดจากสาเหตุอะไร และข้อมูลที่ถูกต้องคืออะไร แล้วให้พิจารณาว่าการแก้ไขรายการตามคำร้องจะส่งผลทำให้เปลี่ยนแปลงสถานะเรื่องสัญชาติของบุคคลหรือไม่ อย่างไร และให้ดำเนินการ ดังนี้

/๕.๑ หากการแก้ไข ...

๕.๑ หากการแก้ไขรายการตามคำร้องไม่ทำให้สัญชาติของบุคคลเปลี่ยนไปจากเดิมตามที่ปรากฏในสูติบัตร หรือมรณบัตร และไม่ต้องเปลี่ยนแบบพิมพ์ เช่น การขอแก้ไขรายการบิดาของผู้เกิดในสูติบัตร ท.ร.๑ ของเด็กชายเอ จากที่เคยแจ้งเท็จแจ้งชื่อของผู้อื่นเป็นบิดา ส่วนรายการมารดาสัญชาติไทยเป็นรายการที่ถูกต้อง กรณีเช่นนี้ย่อมไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสัญชาติของเด็กชายเอ และแบบพิมพ์สูติบัตร ท.ร.๑ เป็นต้น ให้นายทะเบียนผู้มีอำนาจดำเนินการแก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรดังกล่าว โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๑ - ๓ ข้างต้น โดยไม่ต้องยกเลิกเอกสารการทะเบียนราษฎรฉบับเดิม ส่วนการแจ้งความเพื่อดำเนินคดีอาญากับบุคคลที่แจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อนายทะเบียน ยังต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า

๕.๒ หากการแก้ไขรายการตามคำร้องจะทำให้สัญชาติของบุคคลเปลี่ยนไปจากเดิม หรือต้องเปลี่ยนแบบพิมพ์ เช่น การขอแก้ไขรายการบิดาและมารดาของผู้เกิดในสูติบัตร ท.ร.๒ ของเด็กหญิงน่ารัก จากที่เคยแจ้งบิดามารดาสัญชาติไทย แต่ต่อมาพบว่าการได้สัญชาติไทยของบิดามารดาเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กรณีเช่นนี้ย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสัญชาติของเด็กหญิงน่ารัก และแบบพิมพ์สูติบัตร ท.ร.๒ ด้วย เป็นต้น ให้นายทะเบียนผู้มีอำนาจดำเนินการยกเลิกเอกสารการทะเบียนราษฎรฉบับนั้น พร้อมทั้งจำหน่ายรายการบุคคลตามเอกสารดังกล่าว แล้วดำเนินการเพื่อจัดทำเอกสารการทะเบียนราษฎรและรายการบุคคลขึ้นใหม่ให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง โดยไม่ใช้วิธีการแก้ไขรายการในเอกสารฉบับเดิม ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนแจ้งความเพื่อดำเนินคดีอาญากับบุคคลที่แจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือใช้เอกสารเท็จ โดยไม่ชักช้า

ทั้งนี้ แนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นให้มีผลตั้งแต่วันที่ออกหนังสือฉบับนี้เป็นต้นไป และไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติในเรื่องเดียวกันที่นายทะเบียนได้ปฏิบัติตามหนังสือสั่งการฉบับก่อนหน้านี้โดยถูกต้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งให้ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๓๑๖
โทรสาร. ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๓๕

ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๕๘๕

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมรายการวันเดือนปีเกิดในเอกสารการทะเบียนราษฎร

เรียน นายทะเบียนจังหวัดทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๓๙ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๔
๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๙ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖
๓. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

ตามที่สำนักทะเบียนกลางได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการลงรายการวันเดือนปีเกิดของบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎร โดยหากผู้ยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนเพิ่มรายการวันที่และเดือนเกิดในเอกสารการทะเบียนราษฎร (ทะเบียนบ้าน และทะเบียนประวัติ) ไม่มีพยานหลักฐานยืนยันวันที่เกิดและเดือนเกิดมาแสดง นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นจะเพิ่มรายการให้ผู้ร้องโดยกำหนดเป็นวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่เกิด (กรณีรายการเดิมมีแต่ พ.ศ. เกิด) หรือวันที่ ๑ ของเดือนที่เกิด (กรณีรายการเดิมมีแต่เดือนและปีที่เกิด) โดยอ้างมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้เนื่องจากมาตราดังกล่าวเป็นการกำหนดในเรื่องการนับอายุของบุคคลเพื่อแก้ไขปัญหาการโต้แย้งทางข้อกฎหมายเท่านั้น ส่วนรายการวันเดือนปีเกิดของแต่ละคนเป็นข้อเท็จจริงในขณะเกิดซึ่งแต่ละคนย่อมไม่เหมือนกัน รายละเอียดตามเอกสารที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจากปัจจุบัน สำนักทะเบียนกลางได้รับแจ้งปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอันเกิดจากรายการทะเบียนราษฎรไม่มีวันที่และเดือนเกิด โดยเฉพาะกรณีการทำหนังสือเดินทางไปต่างประเทศและการขอวีซ่า โดยสถานทูตบางประเทศจะออกวีซ่าให้เฉพาะคนที่มีรายการวันเดือนปีเกิดเท่านั้น และเมื่อผู้ร้องไม่มีหลักฐานยืนยันวันที่และเดือนเกิดที่ถูกต้องแสดงต่อนายทะเบียน ย่อมทำให้ไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ สำนักทะเบียนกลางจึงได้ขอหารือคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอให้พิจารณาเรื่องดังกล่าว ซึ่งผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ เห็นว่าเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน นายทะเบียนสามารถนำมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นหลักกฎหมายทั่วไป มาใช้ดำเนินการได้ในกรณีที่ผู้ร้องไม่มีหลักฐานยืนยันวันที่และเดือนเกิดที่ถูกต้อง นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่าการนำบทบัญญัติของมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้นั้นอาจมีบางกรณีที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง โดยเฉพาะกรณีผู้ร้องมีพี่น้องร่วมมารดาเดียวกัน โดยพี่หรือน้องมีวันที่เดือนและปีเกิดที่ชัดเจน ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อสงสัยได้ ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขเพิ่มเติมรายการวันเดือนปีเกิดในเอกสารการทะเบียนราษฎร เป็นไปด้วยความถูกต้อง สอดคล้องกับหลักกฎหมาย และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน จึงให้ยกเลิกหนังสือสำนักทะเบียนกลางตามที่อ้างถึงทั้ง ๓ ฉบับ และกำหนดแนวทางปฏิบัติให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติ ดังนี้

/๑. เมื่อมีผู้ยื่น...

๑. เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมรายการวันเดือนปีเกิดในทะเบียนบ้าน หรือทะเบียนประวัติ โดยขอเพิ่มวันที่และเดือนเกิด หรือวันที่เกิด แล้วแต่กรณี ให้นายทะเบียนเรียกตรวจพยานหลักฐาน หรือสอบสวนพยานบุคคลให้ปรากฏข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับรายการที่ขอแก้ไขเพิ่มเติม แล้วดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ กรณีผู้ร้องอ้างเอกสารราชการ ไม่ว่าเอกสารดังกล่าวจะจัดทำก่อนหรือหลังการจัดทำทะเบียนราษฎร ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารแล้วพิจารณาความน่าเชื่อถือและความสอดคล้องของข้อมูล เช่น เอกสารที่อ้างถึงมีมากกว่า ๑ ฉบับ ออกโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐคนละแห่ง แต่มีรายการเหมือนกัน เป็นต้น หากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าเอกสารดังกล่าวเชื่อถือได้ ให้แก้ไขเพิ่มเติมรายการตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ

๑.๒ กรณีผู้ร้องไม่มีเอกสารราชการหรือไม่สามารถแสวงหาหลักฐานดังกล่าวได้ แต่มีพยานบุคคลที่รู้เห็นการเกิดซึ่งสามารถยืนยันข้อเท็จจริงได้ว่าผู้ร้องเกิดวันเดือนปีใด ให้นายทะเบียนสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วรวบรวมหลักฐานพร้อมความเห็นเสนอนายอำเภอพิจารณา หากนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าหลักฐานดังกล่าวเชื่อถือได้ ให้สั่งนายทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมรายการตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ

๑.๓ กรณีผู้ร้องมีหลักฐานทะเบียนบ้าน หรือสูติบัตร หรือเอกสารราชการที่ระบุวันเดือนปีเกิดของผู้ร้องเป็นระบบจันทรคติ (ข้างขึ้น ข้างแรม ปีนักษัตร) ให้นายทะเบียนเทียบวันเดือนปีเกิดตามเอกสารดังกล่าวเป็นระบบสุริยคติ จากปฏิทิน ๑๐๐ ปี หรือ ๑๕๐ ปี และให้ใช้ข้อมูลดังกล่าวในการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมรายการวันเดือนปีเกิดของผู้ร้อง

๑.๔ กรณีที่นายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น หรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณีดำเนินการตามข้อ ๑.๑ หรือ ๑.๒ แล้ว ไม่อาจแก้ไขเพิ่มเติมวันที่และเดือนเกิด หรือวันที่เกิด ตามหลักฐานของผู้ร้อง หรือไม่สามารถเทียบวันเดือนปีเกิดเป็นระบบสุริยคติตามข้อ ๑.๓ ให้นายทะเบียนแจ้งผู้ร้องทราบพร้อมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการใช้บทบัญญัติตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพิ่มวันที่ ๑ มกราคม (กรณีรายการของผู้ร้องมีแต่ พ.ศ.เกิด) หรือวันที่ ๑ (กรณีรายการของผู้ร้องมีเดือนและ พ.ศ.เกิด) หรือวันที่ ๑ มกราคม และปี พ.ศ. ที่เทียบกับปีนักษัตรในรอบอายุของผู้ร้องจากปฏิทิน ๑๐๐ ปี หรือ ๑๕๐ ปี ซึ่งหากผู้ร้องตกลงก็ให้นายทะเบียนดำเนินการให้

๒. ในการแก้ไขเพิ่มเติมรายการวันเดือนปีเกิดของผู้ร้องโดยการใช้บทบัญญัติตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้นายทะเบียนบันทึกเพิ่มเติมด้วยข้อความว่า "บุคคลลำดับที่ .. แก้ไขวันเดือนปีเกิดตามหลักการของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖" ไว้ในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ และฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรด้วยทุกราย เพื่อมิให้เกิดข้อสงสัยกรณีผู้ร้องมีพี่หรือน้องร่วมมารดาเดียวกันที่มีวันที่เดือนและปีเกิดที่ชัดเจน

๓. คำร้องของประชาชนจะต้องได้รับการพิจารณาโดยเร็วทุกราย โดยเฉพาะกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องมีเหตุผลความจำเป็นเป็นกรณีพิเศษที่จะต้องใช้รายการดังกล่าวขอให้นายทะเบียนพิจารณาให้แล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดด้วย การปฏิเสธคำร้องของประชาชน จะต้องสั่งการโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมาย และจะต้องแจ้งข้อกฎหมาย ข้อพิจารณาและเหตุผลของผู้สั่งการให้ผู้ร้องทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว และห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนปฏิเสธการรับคำร้องของประชาชนโดยเด็ดขาด

/๔. การเรียก...

๔. การเรียกตรวจพยานหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลเพื่อพิจารณาดำเนินการตามคำร้องให้คำนึงถึงสภาพข้อเท็จจริงและความเป็นไปได้ของผู้ร้องในการแสวงหาพยานหลักฐานดังกล่าว เป็นสำคัญมิใช่เรียกหลักฐานตามความต้องการของเจ้าหน้าที่หรือเรียกหลักฐานเกินกว่ากฎหมายกำหนดหรือเรียกพยานหลักฐานที่ผู้ร้องไม่สามารถนำมาแสดงได้ หากจำเป็นต้องตรวจสอบและขอหลักฐานจากสำนักทะเบียนหรือหน่วยงานอื่น ให้สำนักทะเบียนที่รับคำร้องเป็นภาระในการดำเนินการให้โดยไม่ขักข้าเว้นแต่ผู้ร้องมีความประสงค์ที่จะดำเนินการเอง

อนึ่ง ขอให้แจ้งกำชับนายทะเบียนทุกสำนักทะเบียนเกี่ยวกับการปฏิบัติในการแก้ไขเพิ่มเติมรายการวันเดือนปีเกิดในเอกสารการทะเบียนราษฎร โดยนายทะเบียนจะต้องดำเนินการตามพยานหลักฐานของผู้ร้องเป็นสำคัญ การใช้บทบัญญัติตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ปฏิบัติเป็นทางเลือกสุดท้าย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๓๑๖
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๓๕

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๖

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๒๕ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง การลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรที่จัดทำใหม่แทนเอกสารเดิมที่เกิดจากการแจ้งเท็จ

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๗๘ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ตามที่สำนักทะเบียนกลางได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร กรณีที่มีการบันทึกหรือจดแจ้งรายการผิดพลาดโดยคัดลอกผิดหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริง และกรณีที่เกิดจากการกระทำทุจริต ไว้แล้วตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

สำนักทะเบียนกลาง ได้รับการหารือแนวทางปฏิบัติกรณีการลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรที่จัดทำใหม่แทนเอกสารเดิมที่เกิดจากการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ หรืออำพรางข้อเท็จจริง หรือเกิดจากการกระทำทุจริต หรือเป็นผลสืบเนื่องมาจากการทุจริตทางทะเบียนหรือบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งมีผลทำให้สัญชาติของบุคคลตามเอกสารเดิมเปลี่ยนไป หรือต้องเปลี่ยนแบบพิมพ์ใหม่ ตามข้อ ๕.๒ ของหนังสือสั่งการที่อ้างถึง ว่าจะต้องลงรายการอย่างไร โดยเฉพาะการออกสูติบัตรใหม่กรณีเด็กไม่ได้สัญชาติไทย แทนสูติบัตรเดิมที่เกิดจากการแจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานของบิดามารดาอันเป็นเท็จเพื่อให้เด็กได้สัญชาติไทย ซึ่งรายการของเด็กหรือบุคคลตามสูติบัตรเดิมนั้นได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงชื่อตัว ชื่อสกุล ไปแล้ว โดยเรื่องนี้สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยยังมีข้อจำกัดทางกฎหมายในการขอเปลี่ยนชื่อตัว และชื่อสกุลตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม อีกทั้งสูติบัตรที่เกิดจากการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือการทุจริต เป็นการกระทำของบุคคลอื่นแต่มีผลกระทบต่อเด็ก ดังนั้น เพื่อให้การลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรที่จัดทำใหม่แทนเอกสารเดิมที่เกิดจากการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ หรืออำพรางข้อเท็จจริง หรือเกิดจากการกระทำทุจริต เป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสม ไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน จึงขอให้แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่ง ปฏิบัติดังนี้

๑. การลงรายการคำนำหน้านาม ให้นายทะเบียนลงรายการตามสูติบัตรเดิมที่ถูกยกเลิกหรือจำหน่าย ส่วนรายการชื่อตัว ให้ใช้ชื่อที่บุคคลนั้นใช้อยู่จริงในปัจจุบันโดยพิจารณาข้อมูลจากเอกสารราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักฐานการศึกษา เป็นต้น สำหรับรายการชื่อสกุล ชื่อบิดาและมารดา วันเดือนปีเกิด ให้ลงรายการตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เช่น ถ้าเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของผู้ใด ให้ลงรายการชื่อสกุลของผู้ที่รับบุตรบุญธรรม แต่ถ้าไม่มีชื่อสกุล หรือไม่ปรากฏบิดาหรือมารดา ก็ให้เว้นว่างไว้ เป็นต้น

๒. กรณีรายการที่จดลงในสูติบัตรที่จัดทำขึ้นใหม่ ไม่ตรงกับรายการในสูติบัตรเดิมที่ถูกยกเลิกหรือจำหน่าย ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งบันทึกในสูติบัตรฉบับใหม่ด้วยว่า "จัดทำขึ้นแทนสูติบัตร เลขที่..... ลงวันที่..... รายการของผู้เกิด ชื่อ..... สกุล..... วันเดือนปีเกิด..... ชื่อบิดา..... ชื่อมารดา....." แล้วลงชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้ด้วย

/ ทั้งนี้ ...

ทั้งนี้ แนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นให้มีผลตั้งแต่วันที่ออกหนังสือฉบับนี้เป็นต้นไป และไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติในเรื่องเดียวกันที่นายทะเบียนได้ปฏิบัติตามหนังสือสั่งการฉบับก่อนหน้านี้โดยถูกต้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งให้ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร. ๐ ๒๙๙๑ ๗๓๑๖
โทรสาร. ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๓๕

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๗๔๕

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของนักเรียนที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๗๑๖๗ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

ตามที่ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ โดยกระทรวงสาธารณสุขเสนอการให้สิทธิ (คืนสิทธิ) ขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขให้กับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่รัฐมีนโยบายแก้ไขปัญหาสถานะบุคคล กลุ่มเด็กนักเรียนในสถานศึกษา โดยมอบให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องและรับรองการขึ้นทะเบียนของบุคคลดังกล่าว ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎรของเด็กนักเรียนที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๗๑๖๗ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ รายละเอียดตามเอกสารที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของนักเรียนที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๗๑๖๗ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ที่ผ่านมาประสบปัญหาอุปสรรคค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในขั้นตอนการคัดกรองนักเรียนเพื่อกำหนดสถานะที่ถูกต้องตามความเป็นจริงและเงื่อนไขตามกฎหมาย ซึ่งบุคลากรจากส่วนราชการอื่นที่เข้าร่วมเป็นคณะทำงานในระดับอำเภอ เช่น ครู สาธารณสุขตำบล และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีความรู้ความชำนาญนักเรียนแต่ละรายต้องใช้ระยะเวลานานในการกรอกแบบสำรวจและดำเนินการทางทะเบียนราษฎร จนเด็กนักเรียนส่วนหนึ่งจบการศึกษาจากโรงเรียนเดิมไปแล้วโดยยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาสถานะ ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของนักเรียนที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G หรืออักษรอื่น เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ บรรลุผลสำเร็จตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ จึงได้ปรับปรุงวิธีการดำเนินการ ดังนี้

๑ ขั้นตอนที่หนึ่ง

๑.๑ ให้สำนักบริหารการทะเบียนประสานกระทรวงศึกษาธิการ ขอให้ส่งข้อมูลรายการบุคคลของเด็กนักเรียนและนักศึกษาที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G หรืออักษรอื่น ประกอบด้วย ชื่อตัว-ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด เลขประจำตัว ชื่อและชื่อสกุลของบิดามารดา ชื่อสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษาทั้งหมดที่มีอยู่ในฐานข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำมาตรวจรายการบุคคลจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร และประมวลผลจำแนกข้อมูลออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ (๑) เด็กนักเรียนที่ตรวจพบว่ามีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักแล้ว และ (๒) เด็กนักเรียนที่ตรวจไม่พบรายการบุคคลในฐานข้อมูลฯ ทั้งนี้ บัญชีรายชื่อชุดที่พบรายการบุคคลฯ ให้พิมพ์ภาพใบหน้าจากข้อมูลการจัดทำบัตรประจำตัวของแต่ละคนไว้ด้วย

/๑.๒ ให้ศูนย์บริหาร...

๑.๒ ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด จัดพิมพ์บัญชีรายชื่อเด็กนักเรียนแต่ละกลุ่ม แยกตามรายจังหวัด อำเภอ และโรงเรียนหรือสถานศึกษา แล้วแต่กรณี ส่งมอบให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตที่เกี่ยวข้อง

๒. ขั้นตอนที่สอง

เมื่อสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต ได้รับบัญชีรายชื่อฯ ตามข้อ ๑.๑ แล้ว ให้มอบบัญชีรายชื่อเด็กนักเรียนให้โรงเรียนและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง พร้อมแบบคำร้อง ท.ร. ๓๑ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคล โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ ให้โรงเรียนและสถานศึกษาตรวจสอบเด็กนักเรียนตามบัญชีรายชื่อฯ ที่ได้รับว่าตรงกับข้อมูลของโรงเรียนและสถานศึกษาหรือไม่ เด็กมีตัวตนอยู่หรือไม่ ยังเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือไม่ กรณีที่พบว่าเด็กนักเรียนยังมีตัวตนอยู่ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีโรงเรียนและสถานศึกษาตรวจพบว่าเด็กและรายการบุคคลตามบัญชีรายชื่อฯ ชุดที่ตรวจพบรายการในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรเป็นบุคคลเดียวกัน หรือกรณีที่ตรวจพบว่าเด็กนักเรียนมีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้แทนเลขประจำตัวที่ขึ้นต้นด้วยอักษร G ส่วนรายชื่อเด็กนักเรียนที่ตรวจรายการและภาพใบหน้าตามบัญชีรายชื่อฯ แล้วมีรายการไม่ตรงกัน หรือรายการตรงกัน แต่ภาพใบหน้าไม่ตรงกัน พิจารณาแล้วไม่ใช่เจ้าของรายการดังกล่าว ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับเด็กนักเรียนตาม (๒)

(๒) กรณีเด็กนักเรียนที่ตรวจไม่พบรายการบุคคลในฐานข้อมูลฯ ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดทำคำร้องตามแบบ ท.ร. ๓๑ เพื่อขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน โดยถ้าเด็กนักเรียนไม่สามารถเขียนคำร้องด้วยตนเอง ให้ครูเป็นผู้กรอกข้อมูลแทน และให้โรงเรียนและสถานศึกษาคัดสำเนาทะเบียนนักเรียนของเด็กนักเรียนแต่ละคน เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบคำร้อง

(๓) กรณีที่เด็กนักเรียนไม่มีตัวตนอยู่ในโรงเรียนและสถานศึกษา เนื่องจากย้ายหรือจบการศึกษา หรือไม่สามารถติดต่อได้ หรือเสียชีวิต ให้โรงเรียนและสถานศึกษารายงานตามแบบที่กำหนด

๒.๒ ให้โรงเรียนและสถานศึกษารวบรวมแบบคำร้องและสำเนาทะเบียนนักเรียน และข้อมูลเด็กนักเรียนตาม (๑) และเด็กนักเรียนที่ไม่มีตัวตนอยู่ในโรงเรียนและสถานศึกษาตาม (๓) ส่งให้สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ เมื่อสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต ได้รับคำร้องและข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้บันทึกข้อมูล (กรณีเป็นเจ้าของรายการ หรือมีเลขประจำตัว ๑๓ หลักอยู่แล้ว) และจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เป็นบุคคลประเภท ๐ กลุ่ม ๐๐ ตามคำร้อง ท.ร. ๓๑ จากนั้นให้พิมพ์บัญชีรายชื่อเด็กนักเรียนจากระบบโปรแกรมประมวลผลข้อมูลตามที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด แจ้งให้โรงเรียนและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อจำหน่ายเลขประจำตัวของเด็กนักเรียนที่ขึ้นต้นด้วยอักษร และใช้เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักที่นายทะเบียนกำหนดให้แทนเลขเดิม

๒.๔ ให้สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต รายงานผลการดำเนินการให้คณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการ (ระดับอำเภอ) และคณะทำงานฝ่ายอำนวยการ (ระดับจังหวัด) ทราบความคืบหน้าผ่านระบบประมวลผลที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด เป็นประจำทุกเดือนจนกว่าภารกิจจะแล้วเสร็จ

๓. ขั้นตอนที่สาม

ให้สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตประสานโรงเรียนและสถานศึกษา แจ้งให้เด็กนักเรียนที่ได้รับการจัดทำเลขประจำตัว ๑๓ หลัก เป็นบุคคลประเภท ๐ กลุ่ม ๐๐ กรอกแบบสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ ๘๙) และนัดหมายให้เด็กนักเรียนไปจัดทำเอกสารแสดงตน

/หรือบัตรประจำตัว...

หรือบัตรประจำตัว โดยให้นายทะเบียนตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงสถานะบุคคลของเด็กนักเรียนดังกล่าวให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและกฎหมาย โดยให้คณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการ (ระดับอำเภอหรือเขต) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐาน หรือเป็นพยานในการแก้ไขปรับปรุงสถานะบุคคลของเด็กนักเรียน โดยผลการดำเนินการจะทำให้เกิดเด็ก ๓ กลุ่ม ได้แก่

๓.๑ เด็กที่ได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะให้ดีขึ้น เช่น เด็กที่มีหลักฐานว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทย เนื่องจากบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือเด็กที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงสถานะเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยถูกต้อง เนื่องจากบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ เป็นต้น

๓.๒ เด็กที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลประเภท ๐ โดยชอบแล้ว เนื่องจากเป็นบุคคลไร้รัฐที่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร เช่น เป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตกหล่นจากการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติในอดีต เป็นต้น

๓.๓ เด็กที่ไม่อาจได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ เช่น เด็กนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่นอกราชอาณาจักรแต่เข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อการศึกษาเล่าเรียน เป็นต้น ซึ่งเด็กกลุ่มนี้นายทะเบียนจะต้องจำหน่ายรายการทะเบียนบุคคลประเภท ๐ กลุ่ม ๐๐ แล้วกลับมาใช้เลขประจำตัวที่ขึ้นต้นด้วยตัวอักษรของกระทรวงศึกษาธิการ

ทั้งนี้ เมื่อนายทะเบียนได้แก้ไขปรับปรุงสถานะบุคคลของเด็กนักเรียนดังกล่าวแล้ว ให้แจ้งโรงเรียนและสถานศึกษาทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและสั่งการให้อำเภอทุกแห่งถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายฉัตรชัย พรหมเลิศ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการทะเบียน
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๓-๖

แนวทางปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของนักเรียนที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G (ขั้นตอนที่ ๒)

ข้อ ๑ กรณีที่โรงเรียนและสถานศึกษาตรวจพบว่าเด็กและรายการบุคคลตามบัญชีรายชื่อฯ ชุดที่ตรวจพบรายการในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรเป็นบุคคลเดียวกัน	ข้อ ๒ กรณีเด็กนักเรียนที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลักแล้ว	ข้อ ๓ กรณีเด็กนักเรียนที่ตรวจไม่พบรายการบุคคลในฐานข้อมูลฯ หรือเด็กนักเรียนตามข้อ ๑ ที่ตรวจรายการหรือภาพใบหน้าตามบัญชีรายชื่อฯ แล้วมีรายการไม่ตรงกัน หรือรายการตรงกัน แต่ใบหน้าไม่ตรงกัน พิจารณาแล้วไม่ใช่เจ้าของรายการดังกล่าว	ข้อ ๔ กรณีที่เด็กนักเรียนไม่มีตัวตนอยู่ในโรงเรียน หรือสถานศึกษา
๑) ให้โรงเรียนและสถานศึกษาจัดให้นักเรียนยื่นคำร้อง โดยมีเอกสารประกอบด้วย (๑) คำร้อง ท.ร. ๓๑ (๒) สำเนาทะเบียนนักเรียน (๓) เอกสารการทะเบียนราษฎรที่ได้รับการจัดทำเลขประจำตัว ๑๓ หลัก อาทิ สูติบัตร เอกสารแสดงตน บัตรประจำตัว ฯลฯ และรวบรวมส่งให้สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต แล้วแต่กรณี ๒) ให้นายทะเบียนบันทึกรายการเลขประจำตัว ๑๓ หลัก โดยใช้ระบบโปรแกรมการแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G ในช่อง **“เป็นเจ้าของรายการ”** และกรอกเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ๓) จัดเก็บเอกสารตามข้อ ๑) ไว้ในระบบและบันทึกรายการ	๑) ให้โรงเรียนและสถานศึกษาจัดให้นักเรียนยื่นคำร้อง โดยมีเอกสารประกอบด้วย (๑) คำร้อง ท.ร. ๓๑ (๒) สำเนาทะเบียนนักเรียน (๓) เอกสารการทะเบียนราษฎรที่ได้รับการจัดทำเลขประจำตัว ๑๓ หลัก อาทิ สูติบัตร เอกสารแสดงตน บัตรประจำตัว ฯลฯ และรวบรวมส่งให้สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต แล้วแต่กรณี ๒) ให้นายทะเบียนบันทึกรายการเลขประจำตัว ๑๓ หลัก โดยใช้ระบบโปรแกรมการแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G ในช่อง **“มีเลขประจำตัว ๑๓ หลักอยู่แล้ว”** และกรอกเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ๓) จัดเก็บเอกสารตามข้อ ๑) ไว้ในระบบและบันทึกรายการ	๑) ให้โรงเรียนและสถานศึกษาจัดให้นักเรียนยื่นคำร้อง โดยมีเอกสารประกอบด้วย (๑) คำร้อง ท.ร. ๓๑ (๒) สำเนาทะเบียนนักเรียน และรวบรวมส่งให้สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต แล้วแต่กรณี ๒) ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ โดยใช้ระบบโปรแกรมการแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G ในช่อง **“จัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน”** ๓) จัดเก็บเอกสารตามข้อ ๑) ไว้ในระบบและบันทึกรายการ	๑) ให้โรงเรียน หรือสถานศึกษาแจ้งข้อมูลตามแบบรายงานฯ ที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด พร้อมระบุเหตุผล อาทิ ย้าย/จบการศึกษา หรือไม่สามารถติดต่อได้ หรือเสียชีวิต ฯลฯ และรวบรวมส่งให้สำนักทะเบียนอำเภอ หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ๒) ให้นายทะเบียนบันทึกรายการเด็กนักเรียน โดยใช้ระบบโปรแกรมการแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G ในช่อง **“ไม่อยู่ในสถานศึกษา”** และระบุเหตุผลดังกล่าวด้วย ๓) จัดเก็บแบบรายงานฯ ตามข้อ ๑) ไว้ในระบบ และบันทึกรายการ

แบบรายงานข้อมูลเด็กนักเรียนที่ไม่มีตัวตนอยู่ในสถานศึกษา

โรงเรียน/สถานศึกษา...

อำเภอ.. จังหวัด...

ที่	เลขประจำตัวที่ขึ้นต้นด้วยอักษร G	ชื่อ-สกุล	ไม่มีตัวตนอยู่ในสถานศึกษา เนื่องจาก			หมายเหตุ
			ย้าย/จบการศึกษา	ติดต่อไม่ได้	เสียชีวิต	

(ลงชื่อ)..ผู้รายงาน

(..)

ตำแหน่ง..

วันที่..

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาการให้บริการ (ฉบับประชาชน)

ชื่อกระบวนงานบริการ : การขอจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว

ขั้นตอน	ระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ประเภทของงานบริการ
ขั้นที่ ๑ ผู้ประสงค์ขอจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ยื่นคำขอจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ต่อนายทะเบียน ณ สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในส่วนภูมิภาค หรือสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในกรุงเทพมหานคร ที่ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ (ก) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในกรุงเทพมหานคร (ข) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในส่วนภูมิภาค ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในส่วนภูมิภาค ที่ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ (ค) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในกรุงเทพมหานคร	๑๐ นาที	ผู้ประกอบธุรกิจ	ประชาชนทั่วไป
ขั้นที่ ๒ นายทะเบียนตรวจสอบคำขอจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว และเอกสารหลักฐานประกอบคำขอ ให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด (ก) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในกรุงเทพมหานคร (ข) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในส่วนภูมิภาค ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในส่วนภูมิภาค ที่ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ (ค) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในกรุงเทพมหานคร	๑๐ นาที	เจ้าพนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า	กฎหมายกำหนดให้ต้องมาติดต่อด้วยตนเอง
ขั้นที่ ๓ กรณีนี้นายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าคำขอจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว และเอกสารหลักฐานประกอบคำขอ ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด นายทะเบียนจะแจ้งให้ผู้ประสงค์ขอจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด (ก) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในกรุงเทพมหานคร (ข) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในส่วนภูมิภาค ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในส่วนภูมิภาค ที่ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ (ค) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในกรุงเทพมหานคร	๑๐ นาที	ผู้ประกอบธุรกิจ	ประชาชนทั่วไป
ขั้นที่ ๔ นายทะเบียนรับจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว และออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ให้ผู้ประสงค์ขอจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว (ก) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในกรุงเทพมหานคร (ข) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในส่วนภูมิภาค ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในส่วนภูมิภาค ที่ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ (ค) ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ชำระบัญชีเสร็จแล้ว ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ ให้ยื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในกรุงเทพมหานคร	๑๐ นาที	เจ้าพนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า	กฎหมายกำหนดให้ต้องมาติดต่อด้วยตนเอง
รวม	**๔๐ นาที**		

ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๓๙๓

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๖ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางการวินิจฉัยสัญชาติกรณีบุตรที่เกิดจากบิดาสัญชาติไทย มารดาต่างด้าว
๒. ตารางการวินิจฉัยสัญชาติกรณีบุตรที่เกิดจากมารดาสัญชาติไทย บิดาต่างด้าว
๓. ตารางการวินิจฉัยสัญชาติกรณีบุตรที่เกิดจากบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว
๔. ตารางแสดงผลการได้สัญชาติไทยกรณีต่างๆ

ด้วยกรมการปกครอง ได้รับเรื่องร้องทุกข์ร้องเรียนจากประชาชน หน่วยงานวิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชน อยู่เป็นประจำ รวมถึงการให้ทำคำชี้แจงต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และศาลปกครอง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอำเภอ สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเรื่องสถานะบุคคลและสัญชาติ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญ กฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง โดยสาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้บังคับบัญชาของหน่วยปฏิบัติ รวมถึงองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียนขาดความรู้ความเข้าใจข้อกฎหมายอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่มั่นใจ หวาดระแวง จนเป็นเหตุให้เกิดการละเว้น ปฏิเสธการดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ไม่รับคำร้อง ไม่ออกใบรับเรื่อง ทยอยเรียกตรวจเอกสารหรือนัดสอบพยานเป็นระยะๆ ในลักษณะของการประวิงเวลา เป็นต้น รวมถึงการเพิ่มขั้นตอนการปฏิบัติหรือเรียกเอกสารหลักฐานที่เกินความจำเป็นซึ่งผู้ร้องอาจไม่สามารถแสวงหาหลักฐานดังกล่าวได้ ซึ่งการกระทำเช่นนั้นนอกจากจะไม่ได้แก้ไขปัญหาที่มีอยู่แล้ว ยังจะเป็นการสร้างปัญหาให้เพิ่มมากขึ้น

กรมการปกครองตระหนักถึงความยุ่งยากซับซ้อนในการพิจารณาเรื่องสัญชาติของบุคคลซึ่งมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่หลากหลายอันเนื่องมาจากการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหลายครั้ง นอกจากนี้ยังมีแนวการวินิจฉัยตามคำพิพากษาศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด และคณะกรรมการกฤษฎีกาที่มีผลเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้อีกด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติให้มีความถูกต้อง เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สะดวกต่อการเรียนรู้และใช้ในการปฏิบัติงาน จึงได้จัดทำตารางวินิจฉัยสัญชาติของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยหรือสามารถขอมีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๑ และตารางแสดงผลการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดกรณีต่างๆ ซึ่งมีเงื่อนเวลาที่ได้รับการรับรองสิทธิในสัญชาติไทยแตกต่างกันและสามารถพิจารณาได้จากเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เช่น บุคคลที่มีเลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๘ โดยเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข ๘๔ หมายถึง ชาวไทยภูเขาที่

/ได้รับอนุมัติ...

ได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ ถือว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด และเป็นการได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิดเช่นเดียวกับบุคคลที่เกิดจากบิดามารดาซึ่งมีสัญชาติไทย หรือบุคคลที่มีเลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๘ โดยเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข ๗๓ หมายถึงบุคคลที่เกิดในประเทศไทยและได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ (บุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยแต่ถูกถอนสัญชาติหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งได้รับคืนสัญชาติไทย) ถือว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามการวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา และมีผลให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ตามเอกสารจำนวน ๔ ชุดที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสถานะบุคคลและสัญชาติทุกระดับได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาในพื้นที่รับผิดชอบ โดยกรมการปกครองได้เผยแพร่เอกสารดังกล่าวไว้บนเว็บไซต์ www.dopa.go.th และ www.bora.dopa.go.th หน้าคลินิกสัญชาติ ด้วยแล้ว พร้อมทั้งได้สรุปสาระสำคัญของการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติและการปฏิบัติทางทะเบียนราษฎรที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑. การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ แบ่งออกเป็นสองกรณี ได้แก่ (๑) การได้สัญชาติไทยโดยหลักสายโลหิต และ (๒) การได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑ การได้สัญชาติไทยโดยหลักสายโลหิตตามมาตรา ๗ (๑) เกิดขึ้นได้กับบุคคลที่เกิดในประเทศไทยและเกิดต่างประเทศโดยมีคุณสมบัติสำคัญคือ ผู้เกิดจะต้องมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยในขณะที่ผู้นั้นเกิด โดยแยกการพิจารณาได้ดังนี้

(๑) กรณีผู้เกิดจากมารดาสัญชาติไทย บิดามีสัญชาติอื่นหรือไร้สัญชาติ ผู้นั้นย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสายโลหิตจากมารดา ไม่ว่าผู้นั้นจะเกิดในประเทศไทยหรือเกิดต่างประเทศ โดยถ้าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยและเข้าสู่ระบบการทะเบียนราษฎรด้วยการแจ้งเกิด จะได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๑ (กรณีแจ้งเกิดภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด) หรือประเภท ๒ (กรณีแจ้งเกิดเกินกำหนด) และถ้าเป็นผู้ที่เกิดต่างประเทศหรือเข้าสู่ระบบการทะเบียนราษฎรด้วยการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน จะได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๕

(๒) กรณีผู้เกิดจากบิดาสัญชาติไทย มารดามีสัญชาติอื่นหรือไร้สัญชาติ ผู้นั้นจะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสายโลหิตจากบิดาก็ต่อเมื่อ

(๒.๑) บิดาของผู้นั้นต้องเป็นบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย ได้แก่ บิดาที่จดทะเบียนสมรสกับมารดาของผู้เกิด หรือบิดาจดทะเบียนรับรองผู้เกิดเป็นบุตร หรือศาลมีคำสั่งให้ผู้เกิดเป็นบุตรของบิดานั้น แม้ว่าการเป็นบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายจะเกิดขึ้นภายหลังจากบุตรเกิดก็ตาม กรณีนี้ย่อมทำให้ผู้นั้นเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสายโลหิตจากบิดา

(๒.๒) ถ้าบิดาของผู้นั้นไม่ใช่บิดาที่ชอบด้วยกฎหมายตาม (๒.๑) บุตรจะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสายโลหิตจากบิดาได้ต่อเมื่อจะต้องผ่านการพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตร และได้รับหนังสือรับรองผลการพิสูจน์จากพนักงานเจ้าหน้าที่ (นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต) ตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

/ประกอบกับ...

ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยสามารถยื่นคำขอพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนา หรือสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลไทยแห่งประเทศที่ผู้นั้นอาศัยอยู่ ซึ่งกรณีนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคลที่เกิดต่างประเทศเนื่องจากไม่มีจุดเกาะเกี่ยวกับประเทศไทยในเรื่องถิ่นที่เกิด

ทั้งนี้ ถ้าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยและเข้าสู่ระบบการทะเบียนราษฎรด้วยการแจ้งการเกิด จะได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๑ (กรณีแจ้งเกิดภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด) หรือประเภท ๒ (กรณีแจ้งเกิดเกินกำหนด) และถ้าเป็นผู้ที่เกิดต่างประเทศหรือเข้าสู่ระบบการทะเบียนราษฎรด้วยการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน จะได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๕ แต่ถ้าเป็นผู้ที่เกิดต่างประเทศและได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทยก่อนที่บิดาจะเปลี่ยนสถานะเป็นบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือผ่านการพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตร บุคคลดังกล่าวสามารถยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อเปลี่ยนแปลงสถานะบุคคลเป็นผู้มีสัญชาติไทยได้และจะได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๕

๑.๒ การได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนตามมาตรา ๗ (๒) เกิดขึ้นได้กับบุคคลที่เกิดในประเทศไทยเท่านั้น โดยมีคุณสมบัติสำคัญคือผู้เกิดจะต้องไม่มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว และบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทย (ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) โดยแยกการพิจารณาได้ดังนี้

(๑) กรณีผู้เกิดจากบิดาสัญชาติไทย มารดามีสัญชาติอื่นหรือไร้สัญชาติ โดยบิดามิใช่บิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย ถ้าเชื่อได้ว่าผู้เกิดเป็นบุตรของบิดาสัญชาติไทย ผู้เกิดย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนโดยไม่ต้องยื่นคำขอพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรตามมาตรา ๗ วรรคสอง ฯลฯ เนื่องจากมีมารดาฝ่ายเดียวที่เป็นคนต่างด้าว จึงไม่เข้าเงื่อนไขของบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) กรณีผู้เกิดจากบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทย บุตรจะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนต่อเมื่อในขณะที่บุตรเกิด บิดาและมารดาทั้งสองคนเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทย แต่ถ้าบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ บุตรย่อมไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ฯลฯ

(๓) กรณีผู้เกิดโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าใครเป็นบิดาและมารดา เช่นเด็กแรกเกิดที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้ง หรือเด็กไร้รากเหง้าที่ไม่ปรากฏบุพการี ถ้าเป็นผู้เกิดในประเทศไทยย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดน เนื่องจากไม่มีข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้ว่าบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวจึงไม่เข้าเงื่อนไขของบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ฯลฯ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทย

ทั้งนี้ การเข้าสู่ระบบการทะเบียนราษฎรของผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนตาม ๑.๒ สามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกับผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสายโลหิต

/๒. บุคคล...

๒. บุคคลที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ได้แก่ ผู้ที่เกิดในขณะที่บิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว และบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว (มีหนังสือเดินทาง) หรือได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ (ตามมติคณะรัฐมนตรี) หรือเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยบุคคลดังกล่าวสามารถขอมีสัญชาติไทยซึ่งเป็นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนได้ตามกฎหมาย ดังนี้

๒.๑ การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งประกอบด้วยบุคคล ๒ กลุ่ม ได้แก่

(๑) ผู้ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้เกิดในประเทศไทย และ

(๒) ผู้ที่เกิดในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยมีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

ทั้งนี้ การเข้าสู่ระบบการทะเบียนราษฎรของบุคคลดังกล่าวจะเริ่มจากการมีชื่อในสูติบัตร ทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งอาจจะมีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ ๗ ๐ หรือ ๐๐ และเมื่อได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แล้ว จะได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนใหม่เป็นบุคคลประเภท ๘ โดยมีเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข ๗๓

๒.๒ การขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับสัญชาติไทยด้วย ปัจจุบันได้แก่ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยบุคคลที่สามารถขอมีสัญชาติไทย ได้แก่ ผู้ที่เกิดในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เป็นต้นมา โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้เกิดในประเทศไทย ประกอบด้วยบุคคล ๔ กลุ่ม คือ

(๑) บุตรของชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนไว้แล้ว โดยบิดาหรือมารดาที่เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์จะต้องเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ ปีนับถึงวันที่บุตรยื่นคำขอมีสัญชาติไทย

(๒) บุตรของคนต่างด้าวอื่นที่ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ โดยผู้นั้นจะต้องเรียนหนังสือในประเทศไทยจนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่ถ้าเป็นผู้ที่เรียนจบปริญญาตรีจากต่างประเทศจะต้องเป็นกรณีได้รับทุนการศึกษาจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐไทย

(๓) เด็กนักเรียนนักศึกษาที่ถูกบิดามารดาต่างด้าวทอดทิ้งไปตั้งแต่วัยเยาว์ (คนไร้รากเหง้า) โดยผู้นั้นจะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี และมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าที่ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๔) บุตรของคนต่างด้าวอื่นที่ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ที่อยู่ระหว่างการศึกษาเล่าเรียนแต่ยังไม่จบปริญญาตรี ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีฯ ว่าเป็นผู้มีเหตุจำเป็นสมควรได้รับสัญชาติไทย

/ทั้งนี้...

ทั้งนี้ การเข้าสู่ระบบการทะเบียนราษฎรของบุคคลดังกล่าวจะเริ่มจากการมีชื่อในสูติบัตร ทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งอาจจะมีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ ๗ ๐ หรือ ๐๐ และเมื่อได้รับอนุมัติให้มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แล้ว จะได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้ใหม่เป็นบุคคลประเภท ๘ โดยมีเลขหลักที่หกและเจ็ดเริ่มจากเลข ๕๕ จนถึงเลข ๘๙ ขึ้นอยู่กับประวัติความเป็นมาของผู้นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติราชการตามกรอบอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนอย่างถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติด้วยความโปร่งใส รวดเร็ว ทั่วถึงและเป็นธรรม จึงขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานครดำเนินการ ดังนี้

๑. แจ้งกำชับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านงานทะเบียนราษฎรและงานสัญชาติทุกระดับ ตั้งแต่ผู้ปฏิบัติจนถึงนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต และปลัดเทศบาล ให้ศึกษาทำความเข้าใจหลักการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามตารางวินิจฉัยที่ส่งมานี้และคำอธิบายข้างต้น และนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยในส่วนของนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต และปลัดเทศบาล จะต้องเอาใจใส่ ควบคุม กำกับดูแล และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและป้องกันมิให้เกิดปัญหาการร้องเรียนร้องทุกข์และการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

๒. กรณีมีเหตุการร้องเรียนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและสัญชาติ และผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่าเป็นไปตามข้อร้องเรียนโดยมีสาเหตุมาจากเจ้าหน้าที่ขาดการเอาใจใส่ศึกษางานในหน้าที่ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย สร้างภาระหรือเงื่อนไขให้ประชาชนโดยไม่ถูกต้อง หรือมีวาระซ่อนเร้นในเรื่องผลประโยชน์โดยมิชอบ ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครพิจารณาลงโทษทางวินัยเพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่าง มิใช่แค่การว่ากล่าวตักเตือนเท่านั้น และถ้าการร้องเรียนมีมูลเหตุเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต หรือปลัดเทศบาล ที่ขาดการเอาใจใส่ ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่กรมการปกครองหรือกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือปลัดกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเคร่งครัดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
การบริหารงานทะเบียน
โทร ๐-๒๗๔๑-๗๓๕๗-๙

ตารางแสดงการวินิจฉัยสัญชาติของบุตรที่เกิดจากบิดาสัญชาติไทย โดยมีมารดาเป็นคนต่างด้าว

รายการของบิดา				รายการของบุตร				
สัญชาติไทยของบิดา	เลข 13 หลักของบิดาขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข	วันที่บิดาได้สัญชาติ	ความชอบด้วยกฎหมายของบิดา	สถานที่เกิดของบุตร	วันที่บุตรเกิด	สัญชาติของบุตร	ข้อกฎหมาย	หมายเหตุ
1.ไทยโดยการเกิดตามมาตรา 7 (กรณีปู่หรือย่ามีสัญชาติไทย หรือปู่และย่าเป็นคนต่างด้าวที่มีใบถิ่นที่อยู่ 2.ไทยโดยการเกิดกรณีชาวไทยภูเขาได้ลงรายการสัญชาติไทย	1,2,3,4 หรือ 5 8 (เฉพาะที่มีเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข 84)	ได้ไทยตั้งแต่เกิด	จดทะเบียนสมรสหรือรับรองบุตร	ในไทย	เมื่อไรก็ได้	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7(1)	
				นอกไทย	เมื่อไรก็ได้	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	
			ไม่จดทะเบียน	ในไทย	เมื่อไรก็ได้	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (2)	
				นอกไทย	เมื่อไรก็ได้	เป็นไทยต่อเมื่อนายอำเภอออกหนังสือรับรองความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตร	มาตรา 7 วรรคสอง	ต้องดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดวิธีการพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยฯพ.ศ.2553ก่อน
3.ไทยโดยการเกิดตามมาตรา 23	8 (เฉพาะที่มีเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข 73)	ตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551	จดทะเบียนสมรสกับมารดาของบุตรหรือจดทะเบียนรับรองบุตร	ในไทย	ก่อน 28 ก.พ.2551	เป็นไทยต่อเมื่อได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยจากนายอำเภอ	มาตรา 23	เกิดก่อนบิดาได้ไทย
					ตั้งแต่ 28 ก.พ.2551	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะบิดาได้ไทย
				นอกไทย	ก่อน 28 ก.พ.2551	ไม่ได้ไทย		ขณะบุตรเกิด บิดามารดาเป็นต่างด้าว
					ตั้งแต่ 28 ก.พ.2551	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะบิดาได้ไทย
			ไม่จดทะเบียน	ในไทย	ก่อน 28 ก.พ.2551	เป็นไทยต่อเมื่อได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยจากนายอำเภอ	มาตรา 23	เกิดก่อนบิดาได้ไทย
					ตั้งแต่ 28 ก.พ.2551	ไทยโดยการเกิด	มาตรา 7(2)	เกิดขณะบิดาได้ไทย
				นอกไทย	ก่อน 28 ก.พ.2551	ไม่ได้ไทย		ขณะบุตรเกิด บิดามารดาเป็นต่างด้าว
					ตั้งแต่ 28 ก.พ.2551	เป็นไทยต่อเมื่อนายอำเภอออกหนังสือรับรองความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตร	มาตรา 7 วรรคสอง	ต้องดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดวิธีการพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยฯพ.ศ.2553ก่อน

รายการของบิดา				รายการของบุตร				
สัญชาติไทยของบิดา	เลข 13 หลักของบิดาขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข	วันที่บิดาได้สัญชาติ	ความชอบด้วยกฎหมายของบิดา	สถานที่เกิดของบุตร	วันที่บุตรเกิด	สัญชาติของบุตร	ข้อกฎหมาย	หมายเหตุ
๑.ไทยโดยการเกิดตามมาตรา 7 ทวิ	8 (เฉพาะที่มีเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลขตั้งแต่ 55 เป็นต้นไป)	ตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอนุมัติ (กรณีให้ไทยเป็นการเฉพาะราย) โดยดูได้จากหนังสือแจ้งของกระทรวงฯ หรือวันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการสั่งให้ได้สัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิฯ มีผลบังคับใช้(กรณีให้ไทยเป็นการทั่วไป)	จดทะเบียนสมรสกับมารดาของบุตร หรือจดทะเบียนรับรองบุตร	ในไทย	ก่อนวันที่บิดาได้ไทย	ไม่ได้ไทย (การได้สัญชาติไทยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ครม. กำหนด)	มาตรา 7 ทวิ	เกิดก่อนบิดาได้ไทย
					ตั้งแต่วันที่บิดาได้ไทย	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะบิดาได้ไทย
				นอกไทย	ก่อนวันที่บิดาได้ไทย	ไม่ได้ไทย		ขณะบุตรเกิด บิดามารดาเป็นต่างด้าว
					ตั้งแต่วันที่บิดาได้ไทย	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะบิดาได้ไทย
			ไม่จดทะเบียน	ในไทย	ก่อนวันที่บิดาได้ไทย	ไม่ได้ไทย (การได้สัญชาติไทยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ครม. กำหนด)	มาตรา 7 ทวิ	เกิดก่อนบิดาได้ไทย
					ตั้งแต่วันที่บิดาได้ไทย	ไทยโดยการเกิด	มาตรา 7(2)	เกิดขณะบิดาได้ไทย
				นอกไทย	ก่อนวันที่บิดาได้ไทย	ไม่ได้ไทย		ขณะบุตรเกิด บิดามารดาเป็นต่างด้าว
					ตั้งแต่วันที่บิดาได้ไทย	เป็นไทยต่อเมื่อนายอำเภอออกหนังสือรับรองความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตร	มาตรา 7 วรรคสอง	ต้องดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดวิธีการพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยฯพ.ศ.2553ก่อน

รายการของบิดา				รายการของบุตร				
สัญชาติไทยของบิดา	เลข 13 หลักของบิดาขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข	วันที่บิดาได้สัญชาติ	ความชอบด้วยกฎหมายของบิดา	สถานที่เกิดของบุตร	วันที่บุตรเกิด	สัญชาติของบุตร	ข้อกฎหมาย	หมายเหตุ
5.ไทยโดยการแปลงสัญชาติ	8 (เฉพาะที่มีเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลขตั้งแต่ 00 เป็นต้นไป)	ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา	**จดทะเบียนสมรสกับมารดาของบุตรหรือจดทะเบียนรับรองบุตร**	ในไทย	ก่อนวันที่บิดาได้ไทย	ไม่ได้ไทย (การได้สัญชาติไทยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ครม. กำหนด)	มาตรา 7 ทวิ	เกิดก่อนบิดาได้ไทย
					ตั้งแต่วันที่บิดาได้ไทย	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะบิดาได้ไทย
				นอกไทย	ก่อนวันที่บิดาได้ไทย	ไม่ได้ไทย		ขณะบุตรเกิด บิดามารดาเป็นต่างด้าว
					ตั้งแต่วันที่บิดาได้ไทย	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะบิดาได้ไทย
			ไม่จดทะเบียน	ในไทย	ก่อนวันที่บิดาได้ไทย	ไม่ได้ไทย (การได้สัญชาติไทยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ครม. กำหนด)	มาตรา 7 ทวิ	เกิดก่อนบิดาได้ไทย
					ตั้งแต่วันที่บิดาได้ไทย	ไทยโดยการเกิด	มาตรา 7 (2)	เกิดขณะบิดาได้ไทย
				นอกไทย	ก่อนวันที่บิดาได้ไทย	ไม่ได้ไทย		ขณะบุตรเกิด บิดามารดาเป็นต่างด้าว
					ตั้งแต่วันที่บิดาได้ไทย	เป็นไทยต่อเมื่อนายอำเภอออกหนังสือรับรองความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตร	มาตรา 7 วรรคสอง	ต้องดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดวิธีการพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยพ.ศ.2553ก่อน

ตารางแสดงการวินิจฉัยสัญชาติของบุตรที่เกิดจากมารดาสัญชาติไทย โดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว

รายการของมารดา				รายการของบุตร				
สัญชาติไทยของมารดา	เลข 13 หลักของมารดาขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข	วันที่มารดาได้สัญชาติไทย	ความชอบด้วยกฎหมายของมารดา	สถานที่เกิดของบุตร	วันที่บุตรเกิด	สัญชาติของบุตร	ข้อกฎหมาย	หมายเหตุ
1.ไทยโดยการเกิดตามมาตรา 7	1,2,3,4,5 หรือ 8 (เฉพาะมีเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข 84 (กรณีชาวไทยภูเขา))	ได้ตั้งแต่เกิด	จดทะเบียนสมรสกับบิดาของบุตร หรือไม่จดทะเบียน	ในไทย	เมื่อไรก็ได้	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7(1)	
				นอกไทย	เมื่อไรก็ได้	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	
2.ไทยโดยการเกิดตามมาตรา 23	8 (เฉพาะที่มีเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข 73)	ตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551	จดทะเบียนสมรสกับบิดาของบุตร หรือไม่จดทะเบียน	ในไทย	ก่อน 28 ก.พ.2551	เป็นไทยต่อเมื่อได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยจากนายอำเภอ	มาตรา 23	เกิดก่อนมารดาได้สัญชาติไทย
					ตั้งแต่ 28 ก.พ.2551	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะมารดาได้สัญชาติไทย
				นอกไทย	ก่อน 28 ก.พ.2551	ไม่ได้ไทย		ขณะบุตรเกิด บิดามารดาเป็นต่างด้าว
					ตั้งแต่ 28 ก.พ.2551	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะมารดาได้สัญชาติไทย
3.ไทยโดยการเกิดตามมาตรา 7 ทวิ	8 (เฉพาะที่มีเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลขตั้งแต่ 55 เป็นต้นไป)	ตั้งแต่วันที่ รมว.มท.อนุมัติ (กรณีให้ไทยเป็นการเฉพาะราย)โดยดูได้จากหนังสือแจ้งของกระทรวงฯ หรือวันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการสั่งให้ได้สัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิฯ มีผลบังคับใช้(กรณีให้ไทยเป็นการทั่วไป)	จดทะเบียนสมรสกับบิดาของบุตร หรือไม่จดทะเบียน	ในไทย	ก่อนวันที่มารดาได้สัญชาติไทย	ไม่ได้ไทย (การได้สัญชาติไทยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ครม. กำหนดตาม ม.7 ทวิ วรรคสอง)	มาตรา 7 ทวิ	เกิดก่อนมารดาได้สัญชาติไทย
					ตั้งแต่วันที่มารดาได้สัญชาติไทย	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะมารดาได้สัญชาติไทย
				นอกไทย	ก่อนวันที่มารดาได้สัญชาติไทย	ไม่ได้ไทย		เกิดก่อนมารดาได้สัญชาติไทย
					ตั้งแต่วันที่มารดาได้สัญชาติไทย	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะมารดาได้สัญชาติไทย

รายการของมารดา				รายการของบุตร				
สัญชาติไทยของมารดา	เลข 13 หลักของมารดาขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข	วันที่มารดาได้สัญชาติไทย	ความชอบด้วยกฎหมายของมารดา	สถานที่เกิดของบุตร	วันที่บุตรเกิด	สัญชาติของบุตร	ข้อกฎหมาย	หมายเหตุ
4.ไทยโดยการแปลงสัญชาติ	8 (เฉพาะที่มีเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลขตั้งแต่ 00 เป็นต้นไป)	ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา	จดทะเบียนสมรสกับบิดาของบุตรหรือไม่จดทะเบียน	ในไทย	ก่อนวันที่มารดาได้สัญชาติไทย	ไม่ได้ไทย (การได้สัญชาติไทยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ครม. กำหนดตาม ม.7 ทวิ วรรคสอง)	มาตรา 7 ทวิ	เกิดก่อนมารดาได้สัญชาติไทย
					ตั้งแต่วันที่มารดาได้สัญชาติไทย	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะมารดาได้สัญชาติไทย
				นอกไทย	ก่อนวันที่มารดาได้สัญชาติไทย	ไม่ได้ไทย		ขณะบุตรเกิด บิดามารดาเป็นต่างด้าว
					ตั้งแต่วันที่มารดาได้สัญชาติไทย	ไทยโดยเกิด	มาตรา 7 (1)	เกิดขณะมารดาได้สัญชาติไทย

ตารางวินิจฉัยสัญชาติของบุคคลที่เกิดในประเทศไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว

รายการของบิดา			รายการของมารดา		รายการของบุตร				
สัญชาติบิดา	สถานะการเกิด	สถานะการสมรส	สัญชาติมารดา	สถานะการเกิด	สถานะการเกิด	ระยะเวลาเกิด	สัญชาติขณะเกิด	วิธีแก้ไข	หมายเหตุ
ต่างด้าว (มีใบถิ่นที่อยู่)	เกิดไทยหรือนอกไทย	สมรส/ไม่สมรส	ต่างด้าว (มีใบถิ่นที่อยู่)	เกิดไทยหรือนอกไทย	เกิดไทย	หลังจากบิดาและมารดาได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่	ไทย		มาตรา 7 (2)
ต่างด้าว	เกิดไทย	สมรส	ต่างด้าว	เกิดไทย	เกิดไทย	ก่อน 26 ก.พ.2535	ไทย		ฎีกา 7376/2537
						ตั้งแต่ 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ม.7 ทวิ	มาตรา 23	
ต่างด้าว	เกิดไทย	สมรส	ต่างด้าว	เกิดนอกไทย	เกิดไทย	ก่อน 26 ก.พ.2535	ไทย		ฎีกา 7376/2537
						ตั้งแต่ 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ม.7 ทวิ	มาตรา 23	
ต่างด้าว	เกิดนอกไทย	สมรส/ไม่สมรส	ต่างด้าว	เกิดนอกไทย	เกิดไทย	ก่อน 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ปว.337	มาตรา 23	
ต่างด้าว	เกิดไทย	ไม่สมรส	ต่างด้าว	เกิดไทย	เกิดไทย	ก่อน 26 ก.พ.2535	ไทย		ฎีกา 7376/2537
						ตั้งแต่ 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ม.7 ทวิ	มาตรา 23	
ต่างด้าว	เกิดนอกไทย	ไม่สมรส	ต่างด้าว	เกิดไทย	เกิดไทย	ก่อน 26 ก.พ.2535	ไทย		ฎีกา 7376/2537
						ตั้งแต่ 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ม.7 ทวิ	มาตรา 23	
ต่างด้าว	เกิดไทย	ไม่สมรส	ต่างด้าว	เกิดนอกไทย	เกิดไทย	ก่อน 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ปว.337	มาตรา 23	บุตรถูก ปว.337
						ตั้งแต่ 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ม.7 ทวิ	มาตรา 23	บิดาถูก ปว.337
ต่างด้าว	เกิดนอกไทย	สมรส	ต่างด้าว	เกิดไทย	เกิดไทย	ก่อน 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ปว.337	มาตรา 23	บุตรถูก ปว.337
						ตั้งแต่ 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ม.7 ทวิ	มาตรา 23	มารดาถูก ปว.337
ต่างด้าว	เกิดนอกไทย	สมรส/ไม่สมรส	ต่างด้าว	เกิดนอกไทย	เกิดไทย	ก่อน 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ปว.337	มาตรา 23	
						ตั้งแต่ 26 ก.พ.2535	ไม่ได้ไทย ม.7 ทวิ	มาตรา 7 ทวิ วรรคสอง	1. บุตรชนกลุ่มน้อย 2. บุตรต่างด้าวอื่น เรียนจบปริญญาตรี 3. เด็กนักเรียนนักศึกษาไร้รากเหง้า 4. คนที่ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศ

ตารางแสดงคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑และมติ ครม.วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ (ได้สิทธิทางบิดา)

วันเกิดของผู้ขอสัญชาติ	สัญชาติของบิดา	สถานะของบิดา	วันที่บิดาเข้ามาปท.ไทย	เลข ๑๓ หลักของบิดา	สัญชาติของมารดา	สถานะของมารดา	วันที่แม่เข้ามาปท.ไทย	เลข ๑๓ หลักของมารดา
เกิดไทย ตั้งแต่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เป็นต้นมา	ต่างด้าว (เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ๑๙ กลุ่ม)	มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ กลุ่มไร้สัญชาติ หรือได้รับผ่อนผันให้อยู่ชั่วคราว ตามมาตรา ๑๗ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง	ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒	ประเภท ๓, ๔, ๕,๘ (มีใบถิ่นที่อยู่กลุ่มไร้สัญชาติ) ประเภท ๖ กลุ่ม ๕๐ ถึงกลุ่ม ๗๒ ประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙ (กลุ่ม ๑)	ต่างด้าว	มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หลังบุตรเกิด หรือเข้าเมืองชั่วคราว หรือเข้าเมืองผิดกฎหมาย	ก่อนวันที่บุตรเกิด	ประเภท ๓, ๔, ๕,๘ (มีใบถิ่นที่อยู่) ประเภท ๖ ทั่วไป ประเภท ๐ , ๐๐ หรือไม่มีเลข ๑๓ หลัก

ตารางแสดงคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑และมติ ครม.วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ (ได้สิทธิทางมารดา)

วันเกิดของผู้ขอสัญชาติ	สัญชาติของบิดา	สถานะของบิดา	วันที่บิดาเข้ามาปท.ไทย	เลข ๑๓ หลักของบิดา	สัญชาติของมารดา	สถานะของมารดา	วันที่แม่เข้ามาปท.ไทย	เลข ๑๓ หลักของมารดา
เกิดไทย ตั้งแต่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เป็นต้นมา	ต่างด้าว	มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หลังบุตรเกิด หรือเข้าเมืองชั่วคราว หรือเข้าเมืองผิดกฎหมาย	ก่อนวันที่บุตรเกิด	ประเภท ๓, ๔, ๕,๘ (มีใบถิ่นที่อยู่) ประเภท ๖ ทั่วไป ประเภท ๐ , ๐๐ หรือไม่มีเลข ๑๓ หลัก	ต่างด้าว (เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ๑๙ กลุ่ม)	มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ กลุ่มไร้สัญชาติ หรือได้รับผ่อนผันให้อยู่ชั่วคราว ตามมาตรา ๑๗ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง	ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒	ประเภท ๓, ๔, ๕,๘ (มีใบถิ่นที่อยู่กลุ่มไร้สัญชาติ) ประเภท ๖ กลุ่ม ๕๐ ถึงกลุ่ม ๗๒ ประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙ (กลุ่ม ๑)

ตารางแสดงคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑และมติ ครม.วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ (กลุ่มนักเรียนนักศึกษาไร้สัญชาติ)

วันเกิดของผู้ขอสัญชาติ	วุฒิการศึกษาของผู้ขอ	สัญชาติบิดาและมารดา	สถานะของบิดา	เลข ๑๓ หลักของบิดา	สถานะของมารดา	เลข ๑๓ หลักของมารดา	หมายเหตุ
เกิดในไทยตั้งแต่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เป็นต้นมา	ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาในประเทศ	ต่างด้าว (ไม่เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ๑๙ กลุ่มที่มีทะเบียนประวัติ) หรือเป็นคนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน	ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่หลังบุตรเกิดหรือได้รับผ่อนผันให้อยู่ชั่วคราวตาม ม ๑๗ พ.ร.บ. คนเข้าเมืองหรือเข้าเมืองโดยไม่ได้รับอนุญาต	ประเภท ๓, ๔, ๕,๘ (มีใบถิ่นที่อยู่) ประเภท ๖ ทั่วไป ประเภท ๐ ที่ไม่ใช่กลุ่ม ๘๙ ประเภท ๐๐ หรือไม่มีเลข ๑๓ หลัก	ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่หลังบุตรเกิดหรือได้รับผ่อนผันให้อยู่ชั่วคราวตาม ม ๑๗ พ.ร.บ. คนเข้าเมืองหรือเข้าเมืองโดยไม่ได้รับอนุญาต	ประเภท ๓, ๔, ๕,๘ (มีใบถิ่นที่อยู่) ประเภท ๖ ทั่วไป ประเภท ๐ ที่ไม่ใช่กลุ่ม ๘๙ ประเภท ๐๐ หรือไม่มีเลข ๑๓ หลัก	-กรณีบิดาและมารดาทั้งสองคนได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ก่อนบุตรเกิด บุตรจะได้ไทยตามมาตรา ๗ (๒) ไม่ใช่ ม ๗ ทวิ -กรณีผู้ขอสัญชาติไทยเรียนจบ ป.ตรี จากต่างประเทศ ต้องเป็นกรณีได้ทุนการศึกษาจากหน่วยงานของรัฐไทย -กรณีบุคคลที่ยังเรียนไม่จบปริญญาตรี ต้องเสนอขอความเห็นชอบจาก รมว.มท.ว่ามีความจำเป็นต้องได้ไทย เมื่อได้รับความเห็นชอบ จึงยื่นขอมีสัญชาติไทยได้

ตารางแสดงคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑และมติ ครม.วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ (กลุ่มนักเรียนนักศึกษาไร้รากเหง้า)

วันเกิดของผู้ขอสัญชาติ	วุฒิการศึกษาของผู้ขอ	สัญชาติบิดาและมารดา	สถานะบุคคลของบิดา	เลข ๑๓ หลักของบิดา	สถานะบุคคลของมารดา	เลข ๑๓ หลักของมารดา	หมายเหตุ
เกิดในไทยตั้งแต่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เป็นต้นมา	กำลังเรียนในสถาบันการศึกษาในประเทศแต่ยังไม่จบปริญญาตรี	ต่างด้าว (ไม่เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์) หรือเป็นคนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน	เสียชีวิตหรือสาบสูญติดตามตัวไม่ได้ ตั้งแต่ผู้ขอวัยเยาว์	อาจมีหรือไม่มีเลข ๑๓ หลัก	เสียชีวิตหรือสาบสูญติดตามตัวไม่ได้ ตั้งแต่ผู้ขอวัยเยาว์	อาจมีหรือไม่มีเลข ๑๓ หลัก	-ต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. -ต้องเกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

ผลของการได้สัญชาติไทยในกรณีต่างๆ

ประเภทการได้สัญชาติไทย	ข้อกฎหมาย	เลขประจำตัว 13 หลัก	วันที่มีสิทธิในสัญชาติ	หมายเหตุ
1. ไทยโดยการเกิด บิดาหรือมารดาสัญชาติไทย	มาตรา 7 (1) เกิดในหรือนอกไทย	1 xxxx xxxxx xx x 2 xxxx xxxxx xx x 3 xxxx xxxxx xx x 4 xxxx xxxxx xx x 5 xxxx xxxxx xx x	เป็นไทยตั้งแต่วันเกิด	-เลข 1 และ 2 โดยการแจ้งเกิด -เลข 3 และ 4 เป็นคนที่มีรายการในทะเบียนบ้านก่อนการให้เลข 13 หลัก -เลข 5 โดยการเพิ่มชื่อตามระเบียบ สนท. กลางฯ พ.ศ. 2535
2. ไทยโดยการเกิด -บิดาเป็นไทย มารดาต่างด้าว -บิดาและมารดาเป็นต่างด้าวที่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่	มาตรา 7 (2) เกิดในไทย			
3. ไทยโดยการเกิด ชาวไทยภูเขา 9 เผ่า	มาตรา 7 (2) เกิดในไทย	8 xxxx 84xxx xx x	เป็นไทยตั้งแต่วันเกิด	ได้รับการลงรายการสัญชาติไทยใน ท.ร.14 โดยนายอำเภอ ตามระเบียบ สนท.กลางฯ พ.ศ. 2543
4. ไทยโดยการเกิด บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติหรือไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว. 337 และบุตรที่เกิดในไทยและไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรคหนึ่ง	มาตรา 23 เกิดในไทยภายในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2551	8 xxxx 73xxx xx x	เป็นไทยตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551	ได้รับอนุมัติลงรายการสัญชาติไทยใน ท.ร.14 โดยนายอำเภอ
5. ไทยโดยการเกิด บิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายคนเข้าเมือง และไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่	มาตรา 7 ทวิ วรรคสอง เกิดในไทย และมีคุณสมบัติตามมติ ครม.เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2553 หรือมติ ครม. วันที่ 7 ธันวาคม 2559	8 xxxx 55xxx xx x ถึง 8 xxxx 89xxx xx x	1. เป็นไทยตั้งแต่วันที่ รมว.มท. อนุมัติ (กรณีรัฐมนตรีฯ สั่งให้สัญชาติไทยเฉพาะราย) 2. เป็นไทยตั้งแต่วันที่กระทรวงมหาดไทย มีประกาศกระทรวงเรื่องการสั่งให้บุตรคนต่างด้าวได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป	- บุคคลที่รัฐมนตรีฯ สั่งเป็นการเฉพาะรายส่วนใหญ่จะได้รับอนุมัติให้ได้สัญชาติไทยก่อนวันที่ 26 กันยายน 2555 ดูได้จากหนังสือแจ้งจากกระทรวงมหาดไทย - ประกาศกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องฉบับแรกลงวันที่ 26 กันยายน 2555 และฉบับที่สอง ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560
6. ไทยตามสามี	มาตรา 9	8 xxxx xxxxx xx x	เป็นไทยตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา	
7. ไทยโดยการแปลงสัญชาติ	มาตรา 10-12/1			

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. ตารางการวินิจฉัยคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ บัญญัติให้บุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย แต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๑ และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑) และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดี หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้เป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวยื่นคำขอลงรายการสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาในปัจจุบันเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ กล่าวคือตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขอลงรายการสัญชาติไทยของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อยและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติและขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ สำนักงานเขต สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบถือปฏิบัติ ดังนี้

/๑. บุคคลที่มี...

๑. บุคคลที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้แก่

(๑) ผู้ที่เกิดในประเทศไทยและเคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่ถูกถอนสัญชาติไทยโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ กล่าวคือเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวและบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมารดา (กรณีไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย) เป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือเข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๒) ผู้ที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ กล่าวคือเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ (เกิดก่อนพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ ใช้บังคับ) โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวและบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมารดา (กรณีไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย) เป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือเข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๓) บุตรของบุคคลตาม (๑) และ (๒) ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เฉพาะบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด รายละเอียดปรากฏตามตารางวินิจฉัยที่ส่งมาพร้อมนี้

ทั้งนี้ บุคคลตาม (๑) - (๓) จะต้องมีชื่อและรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎรไม่ว่าจะเป็นเอกสารที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักหรือไม่ก็ตาม ได้แก่ สูติบัตร ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนบ้าน ใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ หรือทะเบียนประวัติราษฎร เช่น ท.ร.๓๘ ท.ร.๓๘ ก เป็นต้น และหากผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยมีเอกสารการทะเบียนราษฎรอื่นมาแสดง เช่น บัญชีสำมะโนครัว ใบรับแจ้งการเกิด หนังสือรับรองการเกิด เป็นต้น หรือเอกสารราชการอื่นซึ่งเจ้าพนักงานได้จัดทำขึ้นจากหลักฐานการทะเบียนราษฎร ให้สำนักทะเบียนทำหนังสือหารือสำนักทะเบียนกลางเพื่อพิจารณาเป็นการเฉพาะราย

๒. การยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทย ให้ใช้คำขอตามแบบที่ส่งมาพร้อมนี้ โดยให้ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักทะเบียนแห่งที่ผู้ขอมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือมีภูมิลำเนาอยู่ปัจจุบัน พร้อมด้วยหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารการทะเบียนราษฎร หลักฐานที่แสดงว่าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย และเอกสารอื่นๆ (ถ้ามี) เช่น หลักฐานการศึกษา หลักฐานการรับราชการทหาร หลักฐานการเสียภาษี หนังสือรับรองการทำคุณประโยชน์ให้แก่ราชการหรือสังคมซึ่งออกให้โดยหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่รัฐให้การรับรอง ใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว เป็นต้น ทั้งนี้ ถ้าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นเด็กที่มีอายุไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ ให้บิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กเป็นผู้ยื่นคำขอแทน

/๓. เมื่อนายทะเบียน...

๓. เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมหลักฐานตามข้อ ๒ แล้วให้ดำเนินการดังนี้

๓.๑ ให้ตรวจสอบหลักฐานการมีชื่อและรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎรและสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้มีชื่อในเอกสารการทะเบียนราษฎรและเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามข้อ ๑ (๑) (๒) หรือ (๓)

๓.๒ สอบสวนผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยให้ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับบิดามารดาสัญชาติของบิดามารดา สถานที่เกิด จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาและที่อยู่ปัจจุบัน รวมถึงความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยเฉพาะประเด็นนี้ให้นายทะเบียนบันทึกถ้อยคำไว้ในบันทึกการสอบสวน (ปค.๑๔) ด้วยข้อความว่า "ข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จะประพฤติตนเป็นพลเมืองดีภายใต้กฎหมายของประเทศไทยตลอดไป หากไม่เป็นไปตามที่ปฏิญาณไว้นี้ ข้าพเจ้ายินยอมให้ถอนสัญชาติไทยของข้าพเจ้าได้" แล้วให้ผู้ยื่นคำขอลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือกำกับข้อความดังกล่าวในบันทึกการสอบสวนต่อหน้านายทะเบียนและพยานอย่างน้อย ๒ คน

๓.๓ สอบสวนพยานบุคคลผู้น่าเชื่อถือเพื่อให้การรับรองเรื่องการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งอยู่จริงติดต่อกันในประเทศไทย และเรื่องการมีความประพฤติดีหรือการทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมของผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

๓.๓.๑ กรณีผู้ยื่นคำขอมีชื่อและรายการบุคคล และเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔) อยู่ก่อนแล้ว ให้สอบสวนพยานบุคคลผู้น่าเชื่อถือรับรองจำนวน ๓ คน

๓.๓.๒ กรณีผู้ยื่นคำขอไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านฉบับที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก แต่มีหลักฐานทะเบียนประวัติราษฎรที่มีเลขประจำตัวประชาชนหรือเอกสารราชการ เช่น หลักฐานการศึกษา หลักฐานการรับราชการทหาร หลักฐานการเสียภาษีติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นต้น ให้สอบสวนพยานบุคคลผู้น่าเชื่อถือรับรองจำนวนไม่น้อยกว่า ๔ คน

๓.๓.๓ กรณีผู้ยื่นคำขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือเอกสารการทะเบียนราษฎรฉบับที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก และไม่มีหลักฐานเอกสารราชการ ให้สอบสวนพยานบุคคลผู้น่าเชื่อถือรับรองจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน

๓.๓.๔ กรณีผู้ยื่นคำขอเป็นบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ให้สอบสวนบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดูผู้นั้น และพยานบุคคลผู้น่าเชื่อถือจำนวนไม่เกิน ๒ คน

ทั้งนี้ พยานบุคคลผู้น่าเชื่อถือหมายถึงผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านซึ่งมีฐานะมั่นคง เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในท้องถิ่น มีที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นเป็นประจำมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี และรู้จักคุ้นเคยกับผู้ยื่นคำขอเป็นอย่างดี ถ้าเป็นข้าราชการต้องเป็นข้าราชการตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไปหรือเทียบเท่า หรือพนักงานของ

/รัฐที่ดำรง...

รัฐที่ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าชั้นสัญญาบัตร ถ้าเป็นข้าราชการบำนาญต้องเคยเป็นข้าราชการไม่ต่ำกว่าชั้นตรีหรือเคยเป็นทหารตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตร

๔. เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอและดำเนินการตามข้อ ๓ แล้ว ให้รวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็นเสนอนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตแล้วแต่กรณีพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น กรณีนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตพิจารณาเห็นว่าผู้ขอไม่มีคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทยตามกฎหมายกำหนดหรือพยานหลักฐานของผู้ขอไม่ถูกต้องครบถ้วนและมีคำสั่งไม่อนุมัติ ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตแล้วแต่กรณีแจ้งผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่มีคำสั่งโดยให้ระบุเหตุผลที่ไม่อนุมัติ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ยื่นคำขอทราบด้วย และให้ส่งเรื่องคืนนายทะเบียนเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

๕. การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้นายทะเบียนดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๒ โดยอนุโลม กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๘ กลุ่มบุคคลที่ ๗๓ (๘ xxxx ๗๓xxx xx x) และให้หมายเหตุเพิ่มเติมในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านว่า "บุคคลลำดับที่ .. ได้สัญชาติไทยโดยมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑" แล้วลงลายมือชื่อนายทะเบียนพร้อมวันเดือนปีกำกับไว้ทุกรายสำหรับวิธีการให้เลขประจำตัวประชาชนกลุ่มบุคคลที่ ๗๓ นั้น ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นรายงานขอเลขจากสำนักทะเบียนกลางโดยเมื่อนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตพิจารณาอนุมัติให้ผู้ขอรายใดได้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ให้นายทะเบียนจัดทำสำเนาหรือถ่ายเอกสารแบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านฯ ของผู้นั้นเก็บติดกับเรื่องไว้เป็นหลักฐาน ๑ ฉบับ ส่วนคำขอที่เป็นต้นฉบับให้ส่งไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดเลขประจำตัวประชาชน โดยสำนักทะเบียนกลางจะส่งเลขดังกล่าวให้สำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์

๖. การได้สัญชาติไทยของบุคคลต่างๆ ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการได้สัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายซึ่งจะมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ดังนั้น กรณีผู้ที่ได้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ประสงค์จะขอแก้ไขรายการสัญชาติในสูติบัตรจากสัญชาติอื่นหรือไม่ได้สัญชาติไทยเป็นสัญชาติไทย นายทะเบียนไม่อาจดำเนินการแก้ไขได้เนื่องจากรายการดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงขณะที่บุคคลนั้นเกิด อย่างไรก็ตามนายทะเบียนสามารถบันทึกเพิ่มเติมในสูติบัตรและทะเบียนคนเกิดได้ว่า "นาย/นางสาว/นาง.....ได้สัญชาติไทยโดยมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นเลข ๘ xxxx ๗๓xxx xx x เมื่อวันที่ ... " แล้วให้ลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

/๗. เนื่องจากการ...

๗. เนื่องจากการให้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่ถูกถอนสัญชาติและบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยผลของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยกฎหมายกำหนดให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป จึงให้นายอำเภอและผู้อำนวยการเขตต้องพิจารณาอนุมัติด้วยตนเองด้วยความรอบคอบ รวดเร็วและเป็นธรรม มิให้มีการเรียกพยานหลักฐานที่เกินความจำเป็น หรือแสวงหาหรือเรียกรับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นอันขาด หากปรากฏการร้องเรียนในเรื่องดังกล่าวและผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่ามีมูลความจริงตามการร้องเรียน ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครพิจารณาลงโทษเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องทั้งทางวินัยและอาญาอย่างเฉียบขาดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศ์โพยม วาศภูติ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๓-๖

ตารางการวินิจฉัยคุณสมบัติของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ก. กรณีบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตาม ป.ว. ๓๓๗
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา	
๑	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ไม่จดทะเบียน	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ถูกถอนสัญชาติ
๒	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ถูกถอนสัญชาติ
๓	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน /ไม่จดทะเบียน	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ถูกถอนสัญชาติ

ข. กรณีบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตาม ปว. ๓๓๗
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา	
๑	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ไม่จดทะเบียน	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ไม่ได้สัญชาติไทย
๒	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ไม่ได้สัญชาติไทย
๓	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน /ไม่จดทะเบียน	**ต่างด้าว** ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ไม่ได้สัญชาติไทย

ค. กรณีบุตรของบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว. ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตามกฎหมาย
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา	
๑	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	ถูกถอนหรือไม่ได้สัญชาติไทย	ไม่จดทะเบียน (เฉพาะผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาฯ ๒๕๓๕)	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	เกิดก่อน ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้ไทยตาม ปว.๓๓๗ เกิดตั้งแต่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้ไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง
๒	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน (เฉพาะผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาฯ ๒๕๓๕)	ถูกถอนหรือไม่ได้สัญชาติไทย	เกิดก่อน ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้ไทยตาม ปว.๓๓๗ เกิดตั้งแต่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้ไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง
๓	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	ถูกถอนหรือไม่ได้สัญชาติไทย	จดทะเบียน /ไม่จดทะเบียน	ถูกถอนหรือไม่ได้สัญชาติไทย	ไม่ได้ไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๕๒๗

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนผังการอธิบายตัวอย่างบุคคลตามมาตรา ๒๓ จำนวน ๔ หน้า

ด้วยในการประชุมสัมมนานายอำเภอของอำเภอที่มีชนกลุ่มน้อยจำนวนมาก จัดโดยสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้สอบถามคำถามพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ หลายประการที่เป็นประโยชน์ และขอให้กรมการปกครองแจ้งเวียนคำตอบของคำถามต่างๆ ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

กรมการปกครองได้จัดทำคำตอบของคำถามจากที่ประชุมดังกล่าว ดังต่อไปนี้

คำถามที่ ๑ แบบพิมพ์ทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูงเป็นเอกสารทะเบียนราษฎรที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ถูกต้องหรือไม่ สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้หรือไม่

คำตอบ ทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูงที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักเป็นเอกสารการทะเบียนราษฎรประเภทหนึ่ง สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้ แต่เนื่องจากบุคคลที่มีรายการในทะเบียนประวัติดังกล่าวจะได้รับการคัดลอกรายการลงในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ แล้ว จึงควรใช้หลักฐาน ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔/๑ แทน เว้นแต่บุคคลนั้นจะไม่ปรากฏรายการในทะเบียนบ้านหรือรายการในทะเบียนบ้านถูกจำหน่ายจึงจะใช้ทะเบียนประวัติที่มีเลขประจำตัวประชาชน ซึ่งสำนักทะเบียนที่รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยจะต้องสำเนาทะเบียนประวัติส่งให้สำนักทะเบียนกลางตรวจสอบก่อนเพื่อความถูกต้อง

คำถามที่ ๒ กรณีบิดามารดาของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทย หรือผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเกิดในท้องที่อำเภออื่น จะต้องให้อำเภอที่รับคำขอส่งเรื่องให้อำเภอที่เกี่ยวข้องสอบสวนพยานใช่หรือไม่

คำตอบ การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ กำหนดให้ยื่นคำขอที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในปัจจุบัน โดยผู้ขอจะต้องแสดงหลักฐานการเกิด เช่น สูติบัตร หนังสือรับรองสถานที่เกิด หรือหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) และเอกสารการทะเบียนราษฎร เช่น ทะเบียนบ้าน หรือทะเบียนประวัติ เป็นต้น สำหรับกรณีที่ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยแสดงหลักฐานการเกิด

/ที่ออกให้...

ที่ออกให้โดยสำนักทะเบียนอื่น ถ้านายทะเบียนที่รับคำขอตรวจสอบเอกสารแล้วมีปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับเอกสารดังกล่าวย่อมสามารถขอตรวจสอบข้อเท็จจริงไปยังสำนักทะเบียนที่ออกเอกสารนั้นได้

คำถามที่ ๓ การที่กำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยมีหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ให้สำนักทะเบียนขอหารือสำนักทะเบียนกลางก่อนนั้น อยากทราบเหตุผลที่ต้องดำเนินการเช่นนั้น และจะมีวิธีปฏิบัติเป็นอย่างอื่นได้หรือไม่

คำตอบ เนื่องจากหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ เป็นเอกสารที่ออกให้โดยผู้ทำคลอดสำหรับเด็กที่เกิดในสถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน มิใช่เอกสารที่จัดทำโดยนายทะเบียน การจะใช้เอกสารดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย จึงต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าสถานพยาบาลตามที่ปรากฏชื่อในหนังสือรับรองการเกิดนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ และได้ออกหลักฐาน ท.ร.๑/๑ ให้จริงหรือไม่ อย่างไร ซึ่งประเด็นนี้ถ้าสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นได้ดำเนินการตรวจสอบและเชื่อได้ว่าเป็นหลักฐานที่สถานพยาบาลออกให้กับผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยจริง ก็ไม่ต้องขอหารือสำนักทะเบียนกลางแต่อย่างใดอีก

คำถามที่ ๔ พยานบุคคลบางรายไม่มีเวลามาให้ถ้อยคำหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเป็นพยาน ทำให้มีการจัดพยานซ้ำกันซึ่งทำให้เกิดความสงสัยในตัวพยานเพราะพยานคนเดียวให้การรับรองบุคคลหลายคน ควรลดจำนวนพยานตามที่นายอำเภอเห็นสมควร

คำตอบ การสอบพยานบุคคลเพื่อรับรองผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เป็นการสอบพยานเพื่อรับรองคุณสมบัติเรื่องการอาศัยอยู่ติดต่อกันในประเทศไทย การเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี หรือการทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทยซึ่งเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ไม่อาจพิจารณาจากเอกสารเพียงอย่างเดียวได้ แตกต่างกับการสอบเพื่อรับรองการเกิดของผู้ขอลงรายการสัญชาติซึ่งเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงและอาจจะมีผู้รู้เห็นจำนวนน้อย ฉะนั้น การที่ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยที่อยู่ในท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเดียวกันจะมีพยานบุคคลที่ให้การรับรองพฤติกรรมซ้ำกันจึงเป็นไปได้ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่าพยานจะต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและรู้จักผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นอย่างดี

คำถามที่ ๕ ในขั้นตอนการพิจารณาของนายอำเภอ มีข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ โดยเฉพาะเรื่องการเกิดในประเทศไทย เนื่องจากพยานบุคคลที่ให้การรับรองในหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด จะเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ และปรากฏว่าพยานบางรายมีอายุใกล้เคียงกับผู้เกิดจึงเป็นไปไม่ได้ที่จะรู้เห็นการเกิด กรณีเช่นนี้จะต้องปฏิบัติอย่างไร เพราะกระทรวงมหาดไทยกำหนดระยะเวลาให้นายอำเภอพิจารณาเพียง ๑๕ วัน

คำตอบ การที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ นายอำเภอต้องพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตด้วยตัวเองเพราะเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ และอาจเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตทำให้คนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงตามกฎหมายได้รับสัญชาติไทยโดยไม่ถูกต้อง

/แต่ถ้าเป็น...

แต่ถ้าเป็นบุคคลกลุ่มเป้าหมายตัวจริงที่สมควรได้รับการแก้ไขปัญหาให้ตามกฎหมายก็ควรได้รับการเยียวยาโดยเร็ว จึงให้นายอำเภอเป็นผู้ใช้ดุลพินิจตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น เมื่อนายอำเภอตรวจสอบพบว่าพยานหลักฐานที่ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยใช้แสดงคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดนั้นมีเหตุสงสัยหรืออาจจัดทำขึ้นโดยไม่ถูกต้อง นายอำเภอย่อมมีอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง รวมถึงการสอบสวนพยานบุคคลหรือเรียกพยานเอกสารเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น โดยให้แจ้งผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นหนังสือเพื่อทราบเหตุผลข้อเท็จจริงและข้อพิจารณาดังกล่าว รวมถึงให้โอกาสในการโต้แย้ง ชี้แจงข้อเท็จจริงภายในระยะเวลาที่เหมาะสมด้วย

คำถามที่ ๖ กรณีผู้ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ แต่เป็นผู้ที่เกิดในศูนย์ผู้อพยพ จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หรือไม่

คำตอบ บุคคลที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และตกเป็นบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ จึงถือว่าเป็นบุคคลกลุ่มเป้าหมายที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

คำถามที่ ๗ บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ กลุ่มบุตรที่เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จะต้องเป็นผู้ที่มีบิดาและมารดาทั้งสองคนเป็นผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถูกต้องหรือไม่

คำตอบ บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ประกอบด้วย (๑) บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ (เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕) (๒) บุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ (เกิดในประเทศไทยระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๕) และ (๓) บุตรของบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ฉะนั้น การพิจารณาว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยที่เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จะต้องมีบิดาและมารดาทั้งสองคนเป็นผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ หรือไม่ จึงต้องพิจารณาองค์ประกอบของมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทยไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดถ้าในขณะที่เกิดมีบิดาและมารดาทั้งสองคนเป็นคนต่างด้าว ดังนั้น ถ้าบุคคลที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ มีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเป็นคนต่างด้าว และบิดาหรือมารดาอีกคนหนึ่งเป็นคนไทย บุคคลดังกล่าวย่อมไม่ตกอยู่ในเงื่อนไขของมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง และจะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ หรืออาจกล่าวได้ว่าถ้าบุคคลที่เกิดในประเทศไทย

/ก่อนวันที่...

ก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ มีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเป็นคนต่างด้าว และบิดาหรือมารดาอีกคนหนึ่งเป็นบุคคลที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้รับผลกระทบจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ บุคคลนั้นย่อมไม่ตกอยู่ในเงื่อนไขของมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง จึงสรุปได้ว่าบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ กลุ่ม (๓) จะต้องมีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยและบิดาหรือมารดานั้นจะต้องเป็นผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

อนึ่ง กรมการปกครองได้จัดทำแผนผังการอธิบายตัวอย่างบุคคลตามมาตรา ๒๓ เพื่อเป็นองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรสำหรับศึกษาทำความเข้าใจและใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง

จึงเรียนมาเพื่อขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ เทศบาล และสำนักงานเขตในฐานะสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๔๑-๗๓๑๕-๖

แผนผังการพิจารณามาตรา ๒๓

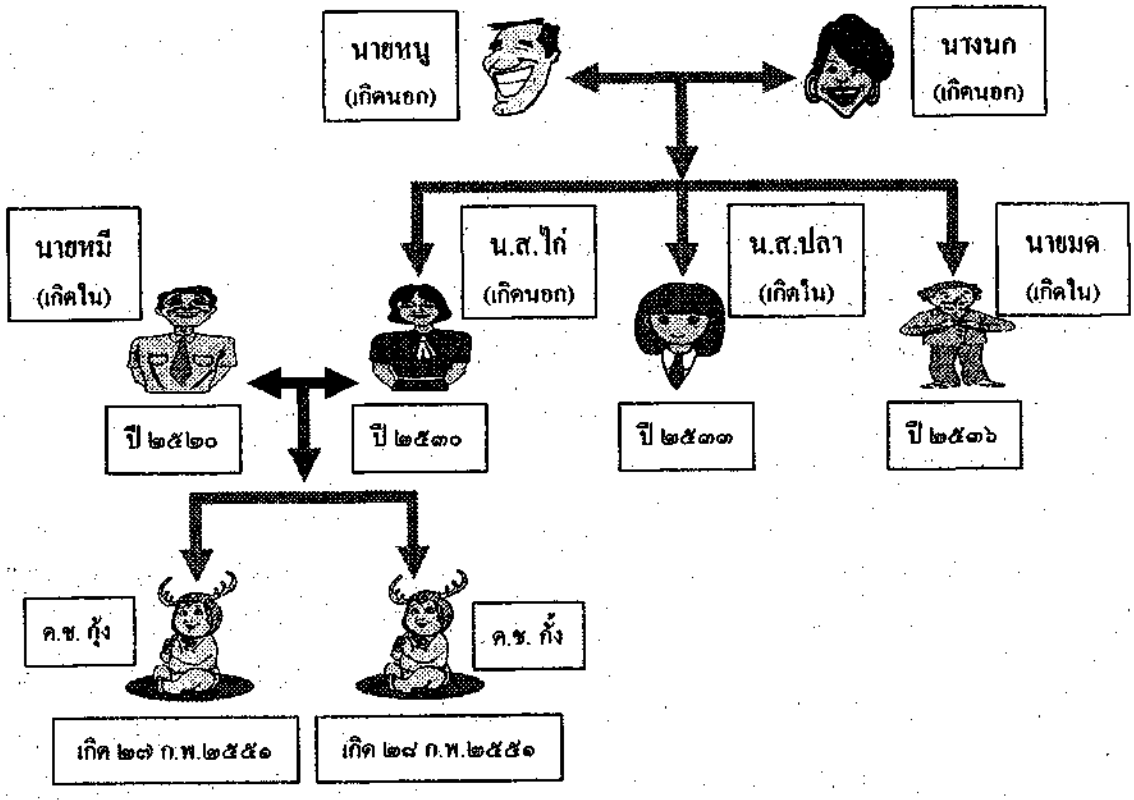

คำอธิบายภาพ

นายหนู และนางมด เป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว โดยบุคคลทั้งสองไม่ได้เกิดในประเทศไทย

นายหนู และนางมด มีบุตรด้วยกัน ๓ คน คนโตชื่อ น.ส.ไก่ เกิดในประเทศพม่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ คนรองชื่อ น.ส.ปลา เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และคนสุดท้องชื่อนายมด เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖

ต่อมา น.ส.ไก่ ได้มีสามีชื่อนายหมี ซึ่งเป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยเช่นเดียวกัน โดยนายหมีเกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นายหมี และน.ส.ไก่ มีบุตร ๒ คนเป็นฝาแฝด เกิดในประเทศไทย คนโตชื่อ ด.ช.กุ้ง เกิดวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ส่วนคนที่สองชื่อ ด.ช.กั้ง เกิดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

การวิเคราะห์สัญชาติตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. นายหนู และนางมด ไม่ใช่กลุ่มบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เพราะไม่ได้เกิดในประเทศไทย และไม่ได้รับผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

๒. น.ส.ไก่ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๐ อยู่ในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ แต่ น.ส.ไก่ ไม่ได้เกิดในประเทศไทย จึงไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เช่นเดียวกับบิดามารดา

๓. น.ส.ปลา เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ น.ส.ปลา มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้ น.ส.ปลา ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ข้อ ๒ น.ส.ปลา จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

๔. นายมด เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เกิดในประเทศไทยแต่เกิดในช่วงเวลาที่ ปว.๓๓๗ ถูกยกเลิกไปแล้วโดย พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ นายมด จึงไม่ได้รับผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เนื่องจากมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย ประกอบกับบิดาหรือมารดาของนายมด ไม่ใช่บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ด้วย นายมด จึงไม่ใช่บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

๕. นายหมี เกิดปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ นายหมี มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้ นายหมี ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ข้อ ๒ นายหมี จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

๖. ด.ช.กุ้ง เกิดวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เกิดในประเทศไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (คนต่างด้าว) และมารดาเป็นคนที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย ด.ช.กุ้ง จึงไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แต่เนื่องจากบิดาของ ด.ช.กุ้ง เป็นบุคคลที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ประกอบกับ ด.ช.กุ้ง เกิดวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายสำหรับกลุ่มบุตรของบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติหรือไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ (บุตรที่เกิดก่อนวันที่ พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ) ด.ช.กุ้ง จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เช่นเดียวกับบิดา

๗. ด.ช.กั้ง เกิดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เกิดในประเทศไทย แต่เกิดหลังจากที่ พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับแล้ว ด.ช.กั้ง จึงไม่ใช่บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เช่นเดียวกับ ด.ช.กุ้ง ที่เป็นพี่ชาย แต่เนื่องจากมาตรา ๒๓ กำหนดให้บุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรานี้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ กล่าวคือทุกคนตามมาตรา ๒๓ จะได้สัญชาติไทยในวันเดียวกันคือวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และเนื่องจากบิดาของ ด.ช.กั้ง เป็นบุคคลที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ จึงส่งผลทำให้ ด.ช.กั้ง เกิดโดยมีบิดาสัญชาติไทย ดังนั้น ด.ช.กั้ง จึงได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่ว่าบิดาจดทะเบียนสมรสกับมารดาหรือไม่

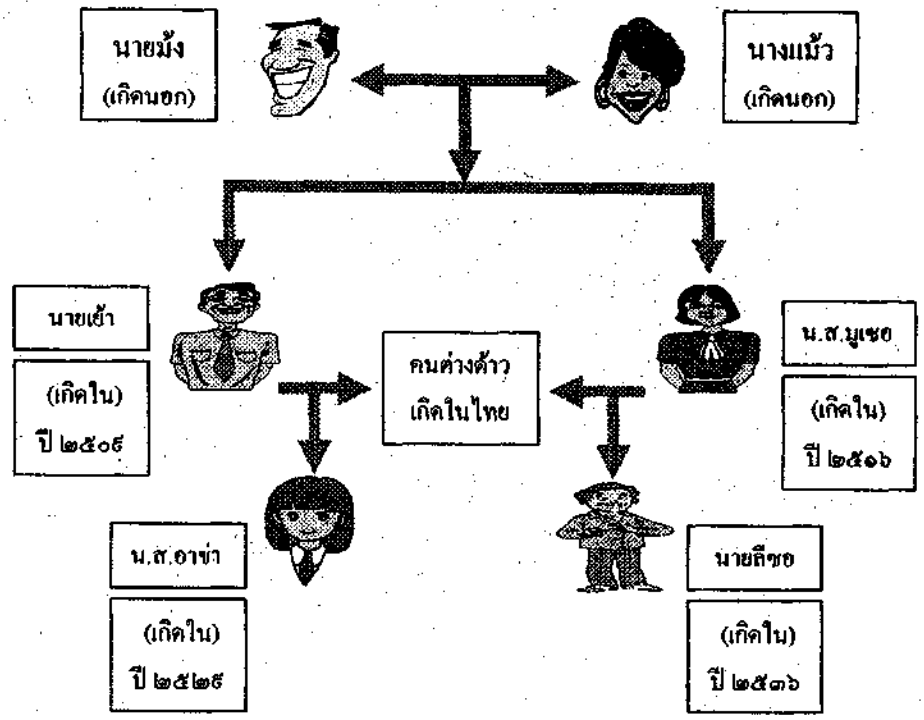

คำอธิบายภาพ

นายม้ง และนางแม้ว เป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว โดยบุคคลทั้งสองไม่ได้เกิดในประเทศไทย

นายม้ง และนางแม้ว มีบุตรด้วยกัน ๒ คน คนโตชื่อ นายเย้า เกิดในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ และคนสุดท้องชื่อ น.ส.มูเซอ เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖

นายเย้า มีภรรยา เป็นชนกลุ่มน้อยที่เกิดในประเทศไทยเช่นเดียวกัน และมีบุตรด้วยกัน ๑ คนชื่อ น.ส.อาข่า เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕

น.ส.มูเซอ มีสามีเป็นชนกลุ่มน้อยที่เกิดในประเทศไทย และมีบุตรด้วยกัน ๑ คนชื่อนายลีซอ เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖

การวิเคราะห์สัญชาติตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. นายม้ง และนางแม้ว ไม่ใช่กลุ่มบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เพราะไม่ได้เกิดในประเทศไทย และไม่ได้รับผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

๒. นายเย้า เกิดในประเทศไทยปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เกิดก่อนการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ นายเย้าจึงได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาเมื่อมี ปว.๓๓๗ นายเย้าจะถูกถอนสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ เนื่องจากมีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย นายเย้าจึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

๓. น.ส.มูเซอ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ น.ส.มูเซอ มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้ น.ส.มูเซอ ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ข้อ ๒ น.ส.มูเซอ จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

๔. น.ส.อาข่า เกิดปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ แต่เนื่องจากบิดา (นายเย้า) และมารดาของ น.ส.อาข่า เป็นคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย ไม่ใช่เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองตามที่กำหนดใน ปว.๓๓๗ ข้อ ๑ (๓) จึงทำให้ น.ส.อาข่า ไม่เสียสัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ น.ส.อาข่า จึงเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาเมื่อมีการบังคับใช้ พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ น.ส.อาข่า ยังคงมีสัญชาติไทยและไม่เสียสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม เนื่องจากเกิดก่อนกฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ ซึ่งเป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๗๓๗๖/๒๕๓๗ ดังนั้น น.ส.อาข่า จึงเป็นผู้มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และไม่ใช่บุคคลตามมาตรา ๒๓

๕. นายลีซอ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เกิดในประเทศไทยแต่เกิดในช่วงเวลาที่ ปว.๓๓๗ ถูกยกเลิกไปแล้วโดย พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ การพิจารณาสัญชาติของนายลีซอ จึงต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และถึงแม้ว่านายลีซอ จะมีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยเช่นเดียวกับ น.ส.อาข่า แต่นายลีซอ เกิดหลังจาก พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ ใช้บังคับ ทำให้บิดามารดาของนายลีซอ ถูกถือว่าเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ซึ่งเป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๗๓๗๖/๒๕๓๗ ดังนั้น นายลีซอ จึงไม่ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แต่เนื่องจากมารดาของนายลีซอ (น.ส. มูเซอ) ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ และเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ฉะนั้น นายลีซอ จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ด้วย (กลุ่มบุตรที่เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)

สรุปโดย ฝ่ายการทะเบียนราษฎรและสัญชาติ
ส่วนการทะเบียนราษฎร
เดือนมีนาคม ๒๕๕๒

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๒๙๐

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดระนอง) และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๖๒๘๘ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓

ด้วยกรมการปกครองได้ตอบข้อหารือของจังหวัดระนองเกี่ยวกับการปฏิบัติในการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประเด็นคุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเรื่องการอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๘๙๑-๗๓๒๔-๖

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๖๒๘๘

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง หารือการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดระนอง ด่วนที่สุด ที่ รน ๐๐๑๗.๑/๓๗๑๖ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๓

ตามที่จังหวัดระนองแจ้งว่าอำเภอเมืองระนองได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ของนายพก อ่องสุวรรณ และนายหย่ง อ่องสุวรรณ แต่เนื่องจากในการดำเนินการให้กับบุคคลดังกล่าวมีปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องวินิจฉัย จึงขอหารือประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑. นายหย่ง อ่องสุวรรณ เกิดวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๐๔ โดยมีทะเบียนประวัติบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๓๘ ก) ซึ่งได้รับการจัดทำเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่ความในมาตรา ๒๓ บัญญัติว่า "...ถ้าบุคคลนั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร..." จึงขอหารือว่าการอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกัน จะต้องมีระยะเวลาการอาศัยเริ่มตั้งแต่เมื่อใด ซึ่งจังหวัดระนองมีความเห็นว่าการอาศัยอยู่จริงน่าจะเริ่มนับตั้งแต่บุคคลนั้นเกิด และถ้าบุคคลใดเกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ต่อมาผู้นั้นไปมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ แล้วเดินทางกลับเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย บุคคลดังกล่าวย่อมมิใช่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยติดต่อกัน ถูกต้องหรือไม่

๒. ถ้าผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ไม่มีรายการบุคคลทางทะเบียนราษฎร จะใช้วิธีการสอบสวนพยานบุคคลแทนเอกสารการทะเบียนราษฎรได้หรือไม่ ซึ่งจังหวัดระนองมีความเห็นว่าวิธีการดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยจะต้องมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ถูกต้องหรือไม่

๓. นายพก อ่องสุวรรณ เกิดวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๔๙๖ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว นายพกฯ ย่อมไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ ใช้บังคับ นายพกฯ ย่อมได้คืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติฉบับนี้ และถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ บุคคลดังกล่าวย่อมขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้ ถูกต้องหรือไม่ รายละเอียดแจ้งตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

/กรมการปกครอง...

กรมการปกครองพิจารณาแล้วขอเรียนว่า

๑. พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปแก่บรรดาบุคคลที่เกิดในประเทศไทยและได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติที่บังคับใช้อยู่ในวันที่บุคคลนั้นเกิด แต่ต้องถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยโดยผลของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ *(ผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕)* รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และไม่ได้สัญชาติไทยเนื่องจากบิดามารดาถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ โดยมาตรา ๒๓ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านเพิ่มเติมไว้ ๓ ประการคือ (๑) ต้องอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยติดต่อกัน (๒) มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และ (๓) มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ซึ่งประเด็นเรื่องการอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยติดต่อกันนั้น กฎหมายมิได้กำหนดว่าจะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ผู้นั้นเกิด เพราะการกำหนดเช่นนั้นจะเป็นการตัดสิทธิของบุคคลที่สามารถเดินทางไปต่างประเทศได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย อาทิ บุคคลที่เกิดก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ใช้บังคับ *(เกิดก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕)* ซึ่งมีสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทยตั้งแต่เกิดจนถึงวันก่อนวันที่ถูกถอนสัญชาติไทยคือวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ หรือบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยแล้วต่อมาได้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น นอกจากนี้กฎหมายก็มิได้กำหนดระยะเวลาการอาศัยอยู่ในประเทศไทยว่าจะต้องอาศัยอยู่ติดต่อกันเป็นเวลานานเท่าใด เพราะอาจมีผลกระทบกับผู้ที่มีสิทธิได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ กลุ่มที่เป็นบุตรของผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยเนื่องจากผู้มีสิทธิกลุ่มนี้คนสุดท้ายคือผู้ที่เกิดในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ในขณะที่มาตรา ๒๓ วรรคสอง กำหนดให้ผู้มีสิทธิที่จะได้สัญชาติไทยยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยได้เมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับกล่าวคือวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ซึ่งมีระยะเวลาห่างกันเพียง ๙๐ วัน ดังนั้น การพิจารณาคุณสมบัติเรื่องการอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยติดต่อกันจึงต้องนับระยะเวลาจนถึงวันที่ผู้นั้นยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทย ส่วนประเด็นว่าจะต้องอาศัยอยู่ติดต่อกันเป็นระยะเวลานานเท่าใดย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจอย่างมีเหตุผลของนายอำเภอซึ่งเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน โดยสามารถพิจารณาได้จากเจตนาที่จะมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยซึ่งตรวจสอบได้จากพยานหลักฐานและพยานแวดล้อมต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ การมีครอบครัว การศึกษาเล่าเรียน การมีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่ง เป็นต้น

๒. ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่ามาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ผู้ที่จะได้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านจะต้องอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ทั้งนี้เพราะเอกสารทางทะเบียนราษฎรเป็นหลักฐานที่แสดงถึงสถานภาพของบุคคลที่ได้รับการบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติไว้ในระบบการทะเบียนราษฎรของประเทศ นอกจากนี้ การจัดทำทะเบียนราษฎรสำหรับผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เป็นการเปลี่ยนสถานภาพบุคคล

/จากผู้ซึ่งไม่มี...

จากผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยเป็นผู้มีสัญชาติไทย มิใช่เป็นการขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ดังนั้นผู้ที่จะขอลงรายการสัญชาติไทยจึงต้องมีรายการบุคคลในระบบทะเบียนราษฎรและมีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักอยู่ก่อนแล้ว จะใช้วิธีการสอบสวนพยานบุคคลแทนเอกสารการทะเบียนราษฎรไม่ได้

๓. กรณีของนายพก อ่องสุวรรณ ซึ่งเกิดวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๔๙๖ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ถ้านายพกฯ เกิดในประเทศไทยย่อมไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ เนื่องจากผู้ที่จะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จะต้องมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ ใช้บังคับ นายพกฯ ย่อมได้คืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่กำหนดให้ผู้ที่เกิดในประเทศไทยโดยมารดามิใช่คนไทยในระหว่างใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นผู้มีสัญชาติไทย และเมื่อประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ มีผลใช้บังคับ นายพกฯ ย่อมถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑ ของกฎหมายฉบับนี้ และสามารถขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอให้แจ้งสำนักทะเบียนทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๒๔-๖

ที่ มท 0309.1/ ๒๕๑๖๕

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

๒๗ ตุลาคม 2553

เรื่อง หารือการพิจารณาคำร้องขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเลย ที่ ลย 0017.1/14705 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2553

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309.1/428 ลงวันที่ 17 กันยายน 2551 จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่จังหวัดเลยแจ้งว่า อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย หารือกรณีการพิจารณาคำร้องขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 กรณีนายติ่ง พรมมา บุคคลสัญชาติลาว เกิดเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2514 ที่บ้านห้วยเดื่อ หมู่ที่ 5 ตำบลน้ำแคม อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย โดยนายติ่งฯ ได้ยื่นคำร้องขอให้อำเภอท่าลี่ออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.20/1) เพื่อนำไปประกอบในการยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา 23 อำเภอท่าลี่จึงได้ตรวจสอบคำขอและเอกสารประกอบคำขอรวมทั้งประวัติอาชญากรของนายติ่งฯ แล้วปรากฏว่านายติ่งฯ เคยต้องโทษในคดีอาญา กล่าวคือ ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรท่าลี่ จับกุมเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2532 ข้อหาเล่นการพนันไฮโล และถูกจับกุมเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2548 ข้อหานำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลจังหวัดเลยได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2548 คดีแดงที่ 935/2548 จำคุก 6 เดือน ปรับ 5,000 บาท โทษจำคุกรอลงอาญา 2 ปี อำเภอท่าลี่เห็นว่ากรณีของนายติ่งฯ ไม่เข้าองค์ประกอบที่จะได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน เนื่องจากไม่เป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศชาติตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 โดยจังหวัดเลยมีความเห็นเช่นเดียวกับอำเภอท่าลี่ จึงขอหารือว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วขอเรียนว่าประเด็นคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา 23 ที่กำหนดว่าจะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทยนั้น เรื่องของความประพฤติเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งด้านบวกและด้านลบขึ้นอยู่กับปัจจัยและสภาพแวดล้อมหลายประการ การที่จะนำประวัติในอดีตของบุคคลใดมาตัดสินว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีหรือไม่ดี จึงต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบและปราศจากอคติ โดยเฉพาะบุคคลที่มีประวัติอาชญากรรมและพ้นโทษแล้ว ควรต้องพิจารณาเรื่องลักษณะของความผิดที่ผู้นั้นกระทำ เช่น เป็นความผิดโดยประมาท หรือเป็นความผิดต่อความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของรัฐ และความประพฤติที่เป็นอยู่ภายหลัง

/จากที่...

จากที่พ้นโทษแล้วประกอบด้วย ดังนั้น กรณีของนายติ่ง พรมมา ซึ่งเคยกระทำความผิดทางอาญาและต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลได้รอการลงโทษไว้และปัจจุบันได้พ้นโทษแล้ว การพิจารณาคุณสมบัติในการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา 23 ของนายติ่งฯ นายทะเบียนจึงต้องพิจารณาถึงลักษณะของความผิดที่ผู้นั้นกระทำ รวมตลอดถึงความประพฤติภายหลังจากที่พ้นโทษแล้วว่ามีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อย หรือความมั่นคงของรัฐหรือไม่ประกอบกันด้วย ซึ่งสำนักทะเบียนกลางเคยตอบข้อหารือของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในประเด็นดังกล่าวไว้แล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

อย่างไรก็ตามถ้าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 หรือเป็นบุตรของผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศฉบับนี้ โดยมีหลักฐานเอกสารการทะเบียนราษฎรและเอกสารแสดงว่าเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักร นายทะเบียนจะต้องรับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา 23 ดังที่แจ้งแนวทางปฏิบัติไว้ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 1587 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2551 ส่วนการพิจารณาคุณสมบัติเรื่องความประพฤติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยนั้น นายทะเบียนอาจตรวจข้อเท็จจริงหรือสอบถามความเห็นจากบุคคลผู้น่าเชื่อถือในท้องที่ประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมด้วยก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรันดร์ ภัลยาณมิตร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร. 0-2791-7314-6

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๖๔๘

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง หารือการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบใบรับเรื่องการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ฯลฯ

ด้วยกรมการปกครองได้รับเรื่องหารือจากคณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและแนวทางแก้ไขการไร้สถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย วุฒิสภา เกี่ยวกับการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยขอทราบว่าบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ จะถือเป็นผู้มีสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ อันเป็นวันที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับ แม้จะยังไม่ได้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน หรือยื่นคำขอแล้วแต่อยู่ระหว่างการพิจารณาของผู้มีอำนาจ ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร ซึ่งเรื่องนี้เป็นประเด็นปัญหาการตีความข้อกฎหมายและยังไม่มีหน่วยงานใดให้ความเห็นไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาเรื่องนี้เป็นไปด้วยความรอบคอบ ได้ข้อยุติที่ถูกต้องสำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป กรมการปกครองจึงได้ขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อขอให้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการปกครองและมีความเห็นโดยสรุปว่า บทบัญญัติตามมาตรา ๒๓ และแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เป็นการกำหนดรองรับการได้สัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในประเทศไทยและถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ และบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ **โดยบุคคลเหล่านี้จะได้สัญชาติไทยก็ต่อเมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด** กล่าวคือเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทยด้วย นอกจากนี้ การที่มาตรา ๒๓ วรรคสอง กำหนดให้ผู้มีคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ให้

/ยื่นคำขอ...

ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนา ถือเป็นเงื่อนไขเกี่ยวกับการกำหนดขั้นตอนเพื่อขอลงรายการสัญชาติไทยในเอกสารการทะเบียนราษฎรที่จะใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการมีสัญชาติไทยของบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ **ดังนั้น การได้สัญชาติไทยของบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ จึงเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนให้บุคคลได้สัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ โดยมีเงื่อนไขการได้สัญชาติไทยที่ต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ด้วย**

นอกจากนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) มีข้อสังเกตว่า การใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยสัญชาติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการใช้บังคับกฎหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตน และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่อยู่ระหว่างรอการตรวจพิสูจน์คุณสมบัติเพื่ออนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ กรมการปกครองควรกำหนดมาตรการทางบริหารเพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิของผู้ยื่นคำขอและการปฏิบัติงานของกรมการปกครอง

ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เข้าใจกฎหมายอย่างถูกต้อง และเพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครดำเนินการ ดังนี้

๑. แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการตรวจหลักฐานและพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้มีคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ นายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น รวมถึงนายอำเภอและผู้อำนวยการเขต จะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็วตามระยะเวลาที่กำหนดในหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และจะต้องแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบทุกรายไม่ว่าจะเป็นคำสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติหรือให้เรียกตรวจสอบพยานหลักฐานเพิ่มเติม

๒. แจ้งนายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นให้ถือปฏิบัติ เมื่อได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ พร้อมด้วยเอกสารการทะเบียนราษฎรและหลักฐานการเกิดของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยแล้ว ให้นายทะเบียนพิจารณารายละเอียดจากหลักฐานเอกสารดังกล่าว ถ้าเห็นว่าผู้ขอน่าจะมีคุณสมบัติเป็นผู้ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ให้ออกใบรับตามแบบที่ส่งมาพร้อมนี้ให้แก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐานเพื่อแสดงว่าผู้นั้นอยู่ระหว่างรอการตรวจพิสูจน์คุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด อนึ่ง สำหรับผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ที่ได้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนพร้อมพยานหลักฐานไว้ก่อนแล้ว ถ้าประสงค์จะขอใบรับไว้เป็นหลักฐานก็ให้นายทะเบียนตรวจสอบแล้วดำเนินการให้

/๓. ขอให้กรุงเทพ...

๓. ขอให้กรุงเทพมหานคร จังหวัดและอำเภอ แจ้งประสานงานกับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยซึ่งมีหน่วยปฏิบัติตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ เช่น สถานีตำรวจ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งประเด็นเรื่องกลุ่มเป้าหมายของมาตรา ๒๓ หมายถึงใครบ้าง มีคุณสมบัติและเงื่อนไขอย่างไร รวมทั้งการได้สัญชาติไทยตามกฎหมายดังกล่าวมีผลตั้งแต่เมื่อไร ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและมีความชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๓๑๓-๖

ใบรับเรื่องการขอลงรายการสัญชาติไทย
ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เลขที่...../..... สำนักทะเบียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นายทะเบียนได้รับเรื่องการขอลงรายการสัญชาติไทยในเอกสารการทะเบียนราษฎรตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ของ.....
เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เลขประจำตัวประชาชน.....
ไว้แล้วเมื่อวันที่..... และอยู่ระหว่างการตรวจหลักฐานเพื่อพิสูจน์คุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามที่กฎหมายกำหนด

จึงออกใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดระยะเวลาการพิจารณาเรื่องดังกล่าวไว้เป็นเวลา ๑๐๕ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมพยานหลักฐานจากผู้ยื่นคำขอ และหากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ขอยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ให้ติดต่อสำนักทะเบียนโดยตรง

(ลงชื่อ).....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น

หมายเหตุ ถ้ามีปัญหาข้อสงสัยโปรดติดต่อนายทะเบียน ทางโทรศัพท์หมายเลข.....

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๓๕๖๐

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท ๑๒๑๕๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง หารือการขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑

เรียน นายทะเบียนจังหวัดอุบลราชธานี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดอุบลราชธานี ที่ อบ ๐๐๑๗/๒๔๘๘ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๔

ตามที่จังหวัดอุบลราชธานีหารือกรณีสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลคอแลนได้รับคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ ของนายกิสัน นามนคร โดยได้สอบสวนพยานบุคคลผู้รู้เห็นการเกิด รวม ๔ ราย โดยขอหารือว่าพยานบุคคลดังกล่าวถือว่าเป็นพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือได้หรือไม่ ถ้าไม่เข้าหลักเกณฑ์เงื่อนไขตามประกาศสำนักทะเบียนกลางเรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ จะมีวิธีการดำเนินการอย่างไร และได้ขอหารือแนวทางในการพิจารณาพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือกรณีการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักทะเบียน ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วขอเรียนว่าการพิจารณาความเป็นพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือของผู้ที่ให้ถ้อยคำในการขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ และในการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ พิจารณาได้ดังนี้

๑. กรณีการขอหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ ตามประกาศสำนักทะเบียนกลางเรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓ ได้กำหนดพยานบุคคลผู้น่าเชื่อถือ คือ ผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วและมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน มีฐานะมั่นคง เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในท้องถิ่น มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งชัดเจน และรู้จักคุ้นเคยกับครอบครัวผู้ยื่นคำขอเป็นอย่างดี เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะการเกิดของผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด ซึ่งอาจเป็นผู้รู้เห็นการเกิดหรืออยู่ใกล้บริเวณที่มีการเกิดและสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดของบุคคลที่รับรองได้ โดยพยานบุคคลผู้น่าเชื่อถืออาจเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือคนที่ไม่มีสัญชาติไทยก็ได้ ถ้าเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการบำนาญต้องดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๓ หรือเทียบเท่าระดับ ๓ ขึ้นไป หรือกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน

/๒. กรณี...

๒. กรณีการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามหนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๙๔๘๙ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ ข้อ ๔ กำหนดลักษณะของพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ คือ ผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน มีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งในท้องที่ที่ผู้นั้นอาศัยอยู่เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นบุคคลที่ชุมชนให้การยอมรับนับถือ มีความประพฤติดีและต้องรู้จักคุ้นเคยกับผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นอย่างดี ซึ่งอาจเป็นพระภิกษุ คหบดี หรือเกษตรกร โดยไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการ พนักงานของรัฐกำนันผู้ใหญ่บ้านก็ได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ประชาชนทั่วไปจะสามารถนำข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐมาเป็นพยานรับรอง โดยให้ระมัดระวังเรื่องการใช้พยานบุคคลในลักษณะเวียนเทียนหรือต่างตอบแทนด้วย

ดังนั้น หากนายทะเบียนพิจารณาเห็นว่าผู้ให้ถ้อยคำเป็นบุคคลที่มีลักษณะตามข้อ ๑ และข้อ ๒ รวมทั้งสามารถให้ข้อเท็จจริงในประเด็นที่สอบสวนได้ และนายทะเบียนไม่พบพิรุธสงสัย บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นพยานบุคคลผู้น่าเชื่อถือ เพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจในการออกหนังสือรับรองการเกิดหรือการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจันทร์ ชื่นอุระ)
รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๔-๖

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ว ๖๓๑๗

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓
๒. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ แบบคำขอ แบบหนังสือรับรอง และวิธีการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔

ตามที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้เพิ่มวรรคสองของมาตรา ๗ กำหนดให้บุตรที่เกิดจากบิดาสัญชาติไทยซึ่งมิใช่บิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย (บิดาตามข้อเท็จจริง) เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามบิดา โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓ ไว้แล้ว นั้น

เนื่องจากการดำเนินการตามกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวจำเป็นต้องมีประกาศกระทรวงมหาดไทยเพื่อรองรับการปฏิบัติ ทั้งในเรื่องพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ แบบพิมพ์ที่จะใช้ปฏิบัติ และวิธีการสอบสวน ซึ่งบัดนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ แบบคำขอ แบบหนังสือรับรอง และวิธีการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้ โดยสาระสำคัญของกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว พอสรุปได้ดังนี้

ก. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่

กำหนดให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขตและพนักงานทูตหรือกงสุลประจำสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดตามกฎกระทรวงฯ

ข. ผู้ยื่นคำขอ ประกอบด้วย

(๑) ผู้เกิดซึ่งได้แก่บุตรที่เกิดจากบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยแต่เป็นบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้ที่จะยื่นคำขอด้วยตนเองควรจะมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์

/(๒) ผู้มีส่วน...

(๒) ผู้มีส่วนได้เสียซึ่งได้แก่ บุพการี ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ ผู้รับบุตรบุญธรรม หรือผู้ปกครองของผู้เกิด แล้วแต่กรณี

ค. สถานที่ยื่นคำขอพร้อมพยานหลักฐาน ได้แก่

(๑) ผู้ยื่นคำขอที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขตที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบัน โดยถ้าผู้ขอเป็นบุคคลที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านให้ยื่นคำขอได้ที่อำเภอ กิ่งอำเภอหรือเขตแห่งที่บ้านตามทะเบียนบ้านตั้งอยู่

(๒) ผู้ยื่นคำขอที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ ให้ยื่นคำขอ ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลไทยประจำประเทศที่ผู้นั้นอาศัยอยู่ หรือสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลไทยที่รับผิดชอบเขตอาณาของประเทศที่ผู้นั้นอาศัยอยู่ แล้วแต่กรณี

ง. หลักฐานที่ต้องใช้ ประกอบด้วย

(๑) หลักฐานเอกสาร ได้แก่ รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงไม่สวมหมวก ขนาด ๒ นิ้ว ของบุตรที่จะขอพิสูจน์ความสัมพันธ์ และผู้ที่เป็นบิดา (กรณีปรากฏบิดาหรือสามารถหารูปถ่ายของบิดาได้) หลักฐานทางทะเบียนของบิดาและบุตร (ถ้ามี) ได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนประวัติ สูติบัตร ทะเบียนคนเกิด หนังสือรับรองการเกิด มรณบัตร ทะเบียนคนตาย บัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น หรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายและรายการบุคคลของบิดาหรือบุตร หรือบิดาและบุตร เช่น หลักฐานการรับราชการทหาร ผลการตรวจสารพันธุกรรม (DNA) เป็นต้น ทั้งนี้ เอกสารที่ใช้เป็นหลักฐานควรปรากฏรายการสัญชาติของบิดาอยู่ด้วย

(๒) พยานบุคคล ได้แก่ บิดาหรือมารดาของผู้เกิด (กรณีที่ยังมีชีวิตอยู่และสามารถให้ปากคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้) ผู้มีส่วนได้เสียที่ยื่นคำขอ ผู้เกิดเฉพาะกรณีผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ และบุคคลที่น่าเชื่อถือไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งสามารถยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและผู้เกิด

จ. ค่าธรรมเนียม

การยื่นคำขอพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดต้องเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ ๕๐ บาท

ฉ. ขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

๑. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอพร้อมหลักฐานเอกสารประกอบคำขอแล้ว ให้ออกใบรับให้แก่ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน และดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานเอกสารให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ โดยถ้าเอกสารที่ผู้ขอนำมาแสดงมิใช่เอกสารต้นฉบับหรือเป็นเอกสารที่มีข้อความเลอะเลือน ชำรุด หรือมีข้อพิรุธ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ทำเรื่องตรวจสอบไปยังส่วนราชการหรือหน่วยงานที่ออกเอกสารดังกล่าว

(๒) ถ้าเป็นเอกสารทะเบียนที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เช่น สูติบัตร สำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนประวัติ บัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น ให้ตรวจสอบจากฐานข้อมูลการทะเบียนในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนกลาง

๒. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนพยานบุคคลตามข้อ ง (๒) โดยการสอบสวนจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติของบิดาของผู้เกิดและผู้เกิด และความสัมพันธ์ทางด้านครอบครัวระหว่างบิดาของผู้เกิดและผู้เกิด โดยถ้าผู้ยื่นคำขออ้างถึงพยานบุคคลที่สามารถยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างบิดาของผู้เกิดและผู้เกิด ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ท้องที่อื่นและไม่สะดวกที่จะเดินทางมาเป็นพยานหรือ

/มีเหตุจำเป็น...

มีเหตุจำเป็นอื่น พนักงานเจ้าหน้าที่อาจทำเรื่องขอให้นายทะเบียนที่เกี่ยวข้องสอบสวนพยานบุคคลดังกล่าวแทนก็ได้

๓. กรณีผู้ยื่นคำขอมีหลักฐานการตรวจสารพันธุกรรม (DNA) หรือหลักฐานการตรวจทางวิทยาศาสตร์ซึ่งพิสูจน์ว่าบิดาและผู้เกิดเป็นบิดาและบุตรกัน ให้ยกเว้นการสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ

๔. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพยานหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลแล้วเชื่อได้ว่าผู้ที่อ้างว่าเป็นบิดาและผู้เกิดเป็นบิดาและบุตรกัน ให้ออกหนังสือรับรองการพิสูจน์ความเป็นบิดาของผู้เกิดให้แก่ผู้ยื่นคำขอ เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าผู้เกิดตามหนังสือรับรองเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และสามารถใช้หนังสือรับรองดังกล่าวในการขอแจ้งการเกิด ขอเพิ่มชื่อหรือขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน ขอแก้ไขสถานภาพในเอกสารทะเบียนราษฎร หรือกรณีอื่นๆ ได้ตามกฎหมายและระเบียบ

๕. กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานเอกสารแล้วเห็นว่าไม่ถูกต้อง หรือพิจารณาพยานเอกสารและพยานบุคคลแล้วไม่อาจเชื่อได้ว่าผู้ที่อ้างว่าเป็นบิดาและผู้เกิดเป็นบิดาและบุตรกัน ให้แจ้งคำสั่งให้ผู้ยื่นคำขอทราบเป็นหนังสือเพื่อโต้แย้ง ชี้แจงข้อเท็จจริง หรืออุทธรณ์คำสั่ง ตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ

ช. แบบพิมพ์ที่ใช้ดำเนินการ ประกอบด้วย แบบคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดฯ ใบรับคำขอฯ และหนังสือรับรองการพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลไทยจัดทำขึ้นเองตามแบบที่กำหนดในประกาศกระทรวงมหาดไทยฯ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ แบบคำขอ แบบหนังสือรับรอง และวิธีการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด เป็นไปในแนวทางเดียวกันด้วยความถูกต้อง จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ สำนักงานเขต สำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๓๑๓-๖

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๑๕๗

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ฯลฯ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยกรมการปกครองได้หารือคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย เพื่อขอให้พิจารณากรณีบุคคลที่ได้รับสัญชาติไทยจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่ามีคุณสมบัติเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประเด็นการมีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๘ สรุปได้ว่าบุคคลที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ฯลฯ **เป็นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด** โดยเทียบเคียงกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๒๖/๒๕๕๒ ซึ่งวินิจฉัยว่าการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้าสู่ตำแหน่งต่างๆ ที่กำหนดว่าจะต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด จึงขอให้แจ้งอำเภอ สำนักงานเขต และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายดลเดช พัฒนรัฐ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๔-๙

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๓๔๓

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การปฏิบัติในการพิจารณาให้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐
๒. ประกาศกรมการปกครอง เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทยและการตรวจคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙ อนุมัติหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยสำหรับเด็กนักเรียน นักศึกษาและบุคคลไร้สัญชาติที่เกิดในราชอาณาจักร โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้กับบุตรของคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ นั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกรมการปกครองได้ออกประกาศกรมการปกครอง เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทยและการตรวจคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการปฏิบัติในการพิจารณาให้สัญชาติไทยให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติที่เกิดในราชอาณาจักร ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องตามมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึง และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้นตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย จึงขอให้จังหวัดทุกจังหวัดแจ้งอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบ ให้ศึกษาทำความเข้าใจและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามประกาศกระทรวงมหาดไทยและประกาศกรมการปกครองทั้งสองฉบับที่ส่งมาพร้อมนี้ และเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจกรมการปกครองขอสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

/ก. กลุ่มบุคคล...

ก. กลุ่มบุคคลเป้าหมายตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙ ประกอบด้วย

(๑) บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่กระทรวงมหาดไทยจัดทำทะเบียนประวัติไว้ ได้แก่ กลุ่มเวียดนามอพยพ อดีตทหารจีนคณะชาติ จีนฮ่อ อพยพพลเรือน จีนฮ่ออิสระ ไทยลื้อ ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า เนปาลอพยพ ขาวเขา บุคคลบนพื้นที่สูงหรือชุมชนบนพื้นที่สูง ลาวอพยพ ม้งถ้ำกระบอก ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า อดีตโจรจีนคอมมิวนิสต์มาลายา ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวกัมพูชา และชาวมอร์แกน โดยคนกลุ่มนี้จำแนกได้เป็น ๒ จำพวก ได้แก่

(๑.๑) บุคคลที่มีบิดาหรือมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติกลุ่มต่างๆ หรือมีชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักที่ขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข ๖ และเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข ๕๐ ถึงเลข ๗๒ (๖ xxxx ๕๐xxx xx x จนถึง ๖ xxxx ๗๒xxx xx x) รวมถึงคนที่มีบิดาหรือมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมติคณะรัฐมนตรี (มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่) มีชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักที่ขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข ๕ หรือเลข ๘ ด้วย

(๑.๒) บุคคลที่มีบิดาหรือมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรและอาศัยอยู่เป็นเวลานานแต่ตกสำรวจ ไม่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติในอดีต และได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กลุ่มที่หนึ่งตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๘ รวมถึงชาวมอร์แกน โดยคนกลุ่มนี้จะมีชื่อในทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ ก มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักที่ขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข ๐ และเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข ๘๙ (๐ xxxx ๘๘xxx xx x)

(๒) บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวอื่นที่มิใช่บุคคลตาม (๑.๑) และ (๑.๒) อาทิ คนที่มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือคนที่มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลานานแต่ไม่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยตาม (๑.๑) และบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตาม (๑.๒) หรือคนที่มีบิดามารดาเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติ เป็นต้น โดยบิดาและหรือมารดาอาจจะเป็นคนต่างด้าวที่ไม่มีเอกสารการทะเบียนราษฎร ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เช่น เด็กไร้สัญชาติที่ถูกทอดทิ้งทั้งที่อยู่ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์หรือบุคคลทั่วไป เป็นต้น

ข. หลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของกลุ่มเป้าหมายตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙ มีดังนี้

(๑) การได้สัญชาติไทยของกลุ่มบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่กระทรวงมหาดไทยจัดทำทะเบียนประวัติไว้ตามข้อ ก (๑) จะขึ้นอยู่กับบิดาหรือมารดาจะต้องเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรและอยู่ต่อเนื่องเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๑๕ ปีนับถึงวันที่บุตรยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ซึ่งหมายความรวมถึงบิดาหรือมารดาที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและต่อมาได้เสียชีวิตในราชอาณาจักรภายหลังบุตรเกิด หรือถูกจำหน่ายรายการทะเบียนราษฎรโดยไม่ได้เกิดจากการทุจริตหรือการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายด้วย

(๒) การได้สัญชาติไทยของกลุ่มบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวอื่นตามข้อ ก (๒) จะขึ้นอยู่กับสถานะของบุคคลและการศึกษาเล่าเรียนของผู้ที่จะขอมีสัญชาติไทย

/เป็นสำคัญ...

เป็นสำคัญ โดยผู้ที่จะได้รับสัญชาติไทยจะต้องเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในราชอาณาจักร และศึกษาเล่าเรียนในราชอาณาจักรจนจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการให้การรับรอง โดยมีข้อยกเว้น ได้แก่

(๒.๑) บุคคลที่เรียนจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ จะต้องเป็นกรณีที่ได้รับทุนการศึกษาจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐไทย

(๒.๒) บุคคลที่อยู่ระหว่างการศึกษาในสถาบันการศึกษาและยังไม่จบปริญญาตรี ถ้ามีเหตุจำเป็นต้องขอมีสัญชาติไทย จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีฯ ก่อนจึงจะขอมีสัญชาติไทยได้

(๒.๓) บุคคลที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ หรือไม่ปรากฏบิดามารดา ถ้าเรียนไม่จบปริญญาตรี จะต้องเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปีนับถึงวันที่ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย และจะต้องมีหนังสือรับรองว่าเป็นผู้ที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ หรือไม่ปรากฏบิดามารดาจริง ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ค. สถานที่ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ได้แก่

(๑) ผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทยที่อำเภอท้องที่ที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓) หรือทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘ หรือ ท.ร.๓๘ ก แล้วแต่กรณี

(๒) ผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอมีสัญชาติไทยที่ส่วนการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน ชั้น ๓ อาคารกรมการปกครอง (คลอง ๙) อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ง. ผู้มีอำนาจพิจารณาคุณสมบัติและอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทย ได้แก่

(๑) นายอำเภอ และผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน แล้วแต่กรณี เป็นผู้อนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านสำหรับผู้ขอที่มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด และอธิบดีกรมการปกครอง แล้วแต่กรณี เป็นผู้อนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านสำหรับผู้ขอที่มีอายุเกินกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย โดยไม่ต้องเสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาให้สัญชาติไทยและให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยระดับจังหวัด หรือคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาให้สัญชาติไทยแก่ชนกลุ่มน้อย แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณา

จ. ระยะเวลาดำเนินการ ประกอบด้วย

(๑) ขั้นตอนในความรับผิดชอบของอำเภอ ตั้งแต่การรับคำขอมีสัญชาติไทยจนถึงการส่งคำขอมีสัญชาติไทยให้จังหวัดหรือส่งให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กำหนดให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน แต่หากมีเหตุจำเป็นสามารถขยายระยะเวลาได้อีก ๓๐ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๑๒๐ วัน

(๒) ขั้นตอนในความรับผิดชอบของจังหวัด ตั้งแต่การรับคำขอมีสัญชาติไทยจากอำเภอจนถึงการส่งคำขอมีสัญชาติไทยให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กำหนดให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน แต่หากมีเหตุจำเป็นสามารถขยายระยะเวลาได้อีก ๓๐ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๙๐ วัน

/(๓) ขั้นตอนใน...

(๓) ขั้นตอนในความรับผิดชอบของสำนักบริหารการทะเบียน ตั้งแต่การรับคำขอมีสัญชาติไทยจากอำเภอหรือจังหวัด แล้วแต่กรณี จนถึงการแจ้งเลขประจำตัวประชาชนที่กำหนดให้ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยให้อำเภอที่เกี่ยวข้อง กำหนดให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน

ทั้งนี้ การดำเนินการในขั้นตอนของอำเภอและจังหวัดที่จะต้องประสานการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยกับหน่วยงานอื่น เช่น ตำรวจภูธรจังหวัด ตำรวจสันติบาล สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ขอให้อำเภอและจังหวัดแจ้งขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ตรวจสอบโดยเร็วภายในระยะเวลาที่กำหนดด้วย

อนึ่ง สำหรับคำขอมีสัญชาติไทยที่อำเภอและจังหวัดได้รับเรื่องไว้แล้วก่อนวันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยที่อ้างถึงข้างต้นจะมีผลใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปโดยการปฏิบัติในการพิจารณาให้สัญชาติไทยนั้นให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้ เว้นแต่คำขอมีสัญชาติไทยที่ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาให้สัญชาติไทยและให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยระดับจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปจนเสร็จสิ้นกระบวนงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ช้อยต่วรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๔๐๖-๕๒๙๖

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๖๒๖๐

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๙ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การขอมีสัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๓๙๙๓ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบคำร้องขอให้พิจารณาความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทย

ตามที่กรมการปกครองได้แจ้งหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการปฏิบัติในการพิจารณาให้สัญชาติไทยตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙ ซึ่งกำหนดไว้ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศกรมการปกครอง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทยและการตรวจคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยฯ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และขอให้จังหวัดแจ้งอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งศึกษาทำความเข้าใจและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดเพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติที่เกิดในราชอาณาจักร เป็นไปด้วยความถูกต้องตามมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงดังกล่าว ความละเอียดแจ้งตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมการปกครอง ขอซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการขอมีสัญชาติไทยตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ กลุ่มเด็กนักเรียนนักศึกษาที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้สัญชาติไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวอื่นที่มิใช่ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ โดยถ้าคนกลุ่มนี้ยังเรียนไม่จบปริญญาตรีและไม่ใช่คนไร้รากเหง้า หากมีความประสงค์จะขอมีสัญชาติไทยจะต้องผ่านขั้นตอนการยื่นเรื่องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีฯ เพื่อพิจารณาเหตุความจำเป็นที่ผู้นั้นจะต้องมีสัญชาติไทยเสียก่อน และเมื่อได้รับแจ้งผลการพิจารณาว่าผู้นั้นสามารถขอมีสัญชาติไทยได้แล้ว จึงจะเข้าสู่ขั้นตอนการยื่นคำขอมีสัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทยและประกาศกรมการปกครองที่อ้างถึงข้างต้น สำหรับแนวทางปฏิบัติในการขอให้พิจารณาเหตุความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทยนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา) ได้โปรดพิจารณาเห็นชอบให้กำหนดหลักเกณฑ์ความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทย โดยนักเรียนนักศึกษาที่จะขอมีสัญชาติไทยจะต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

(๑) มีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่การได้รับสัญชาติไทยของบิดาหรือมารดานั้นไม่มีผลต่อการได้สัญชาติไทยของบุตร เช่น เด็กที่เกิดจากบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ต่อมาบิดาหรือมารดา

/ของเด็กนั้น...

ของเด็กนั้นได้รับอนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทยหรือได้กลับคืนสัญชาติไทย แต่การได้สัญชาติไทยของบิดาหรือมารดามีผลตามกฎหมาย (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา) ภายหลังวันที่บุตรเกิด ทำให้บุตรยังคงไม่ได้รับสัญชาติไทย เป็นต้น โดยนักเรียนนักศึกษาที่เป็นบุตรจะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี นับถึงวันที่บุตรนั้นยื่นคำขอมีสัญชาติไทย

(๒) เป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมายของคนสัญชาติไทย (ได้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมแล้ว) และได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยกับผู้รับบุตรบุญธรรมหรือครอบครัวของผู้รับบุตรบุญธรรมที่เป็นคนสัญชาติไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี

(๓) มีบิดาหรือมารดาเป็นคนที่ได้รับสัญชาติไทยตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด แต่การให้สัญชาติไทยตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทย ทำให้บุตรยังคงไม่ได้รับสัญชาติไทย เช่น เด็กที่เกิดจากบิดาหรือมารดาที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙ ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาไร้สัญชาติ ต่อมาบิดาหรือมารดานั้นเรียนจบปริญญาตรีและได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยขณะยื่นเรื่องขอมีสัญชาติไทย บิดาหรือมารดาคนดังกล่าวมีบุตรที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้สัญชาติไทยอยู่ด้วย การได้สัญชาติไทยของบิดาหรือมารดากรณีนี้ไม่ส่งผลต่อบุตรที่เกิดก่อนวันที่บิดาหรือมารดาได้รับสัญชาติไทย และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวครอบคลุมเฉพาะตัวบิดาหรือมารดาที่เรียนจบปริญญาตรีเท่านั้นโดยไม่รวมถึงบุตรที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้สัญชาติไทยด้วย กรณีนี้ถ้าบุตรที่กำลังศึกษาเล่าเรียนในสถาบันการศึกษาต้องการขอมีสัญชาติไทย สามารถยื่นเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเหตุความจำเป็นได้ เป็นต้น

(๔) เป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐให้เป็นตัวแทนเพื่อไปแข่งขันหรือประกวดผลงานในระดับนานาชาติหรือทำประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม การศึกษา การกีฬา หรือสาขาอื่นๆ โดยมีหนังสือรับรองเรื่องดังกล่าวจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และนักเรียนนักศึกษาผู้นั้นจะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

(๕) เป็นผู้ที่เคยทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศไทย หรือมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศไทย โดยมีหนังสือรับรองจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เป็นประโยชน์นั้น และนักเรียนนักศึกษาผู้นั้นจะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

(๖) เป็นผู้ที่ไม่สามารถส่งกลับประเทศต้นทางซึ่งบิดาและหรือมารดามีสัญชาติหรือมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ โดยมีหนังสือปฏิเสธความเป็นคนสัญชาติของประเทศที่บิดาและหรือมารดามีสัญชาติจากสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล หรือหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นซึ่งปฏิบัติงานด้านกงสุลของประเทศนั้น หรือมีข้อเท็จจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าผู้นั้นเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติ

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มอบอำนาจให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นผู้พิจารณาเหตุความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทยของนักเรียนนักศึกษาที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้สัญชาติไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวอื่นที่มิใช่ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ และยังเรียนไม่จบปริญญาตรีแต่ประสงค์จะขอมีสัญชาติไทย โดยนักเรียนนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นเรื่องต่อนายอำเภอท้องที่ ส่วนผู้ที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นเรื่องต่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนเพื่อเสนอเรื่อง

/ให้อธิบดี...

ให้อธิบดีกรมการปกครองพิจารณา ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และถูกต้อง จึงขอให้จังหวัดแจ้งอำเภอทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบทราบและให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. เมื่อนายอำเภอได้รับคำร้องขอให้พิจารณาความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทยของนักเรียนนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในท้องที่อำเภอ ตามแบบคำร้องที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ พร้อมด้วยพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้ตรวจความถูกต้องครบถ้วนของรายการต่างๆ ในคำร้องและพยานหลักฐานของผู้ร้องแล้วออกใบรับตามแบบที่ส่งมานี้ให้ผู้ร้องไว้เป็นหลักฐาน ถ้าพิจารณาเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติตามที่กล่าวถึงข้างต้น ให้นายอำเภอระบุความเห็นลงในคำร้องนั้นแล้วรวบรวมคำร้องและหลักฐานทั้งหมดส่งจังหวัดโดยเร็วเพื่อส่งต่อไปยังกรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน) โดยให้อำเภอสำเนาคำร้องและพยานหลักฐานจำนวน ๑ ชุดเก็บไว้เป็นหลักฐานต้นเรื่องด้วย

๒. การเรียกตรวจพยานหลักฐาน ให้ใช้เกณฑ์ ดังนี้

๒.๑ กรณีผู้ร้องอ้างความจำเป็นอันเนื่องมาจากการมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือการเป็นบุตรบุญธรรมของผู้มีสัญชาติไทย ให้พิจารณาจากพยานหลักฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์การเป็นบิดาหรือมารดาและบุตร เช่น สูติบัตร หนังสือรับรองการเกิด คำรับรองของพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ หรือทะเบียนรับบุตรบุญธรรม แล้วแต่กรณี และหลักฐานการเป็นผู้มีสัญชาติไทยของบิดาหรือมารดา

๒.๒ กรณีผู้ร้องอ้างความจำเป็นอันเนื่องมาจากสาเหตุอื่นนอกจากข้อ ๒.๑ ให้พิจารณาจากพยานหลักฐานของราชการ เช่น ประกาศนียบัตร ประกาศเกียรติคุณ และหรือหนังสือรับรองที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐออกให้ ซึ่งหากหลักฐานดังกล่าวออกให้โดยต่างประเทศจะต้องให้หน่วยงานของรัฐไทยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น หรือสถานทูตหรือสถานกงสุลของประเทศที่ออกหลักฐานนั้นให้การรับรองด้วย

๒.๓ การพิจารณาเรื่องการอาศัยอยู่ในประเทศไทยตามระยะเวลาที่กำหนด ให้ใช้การสอบพยานบุคคลที่เป็นญาติของผู้ร้องหรือบุคคลที่ผู้ร้องอาศัยอยู่ด้วย และบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งรู้จักความเป็นมาของผู้ร้องและอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกับผู้ร้อง จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน และพิจารณาจากข้อมูลทางทะเบียนราษฎร

๓. นักเรียนนักศึกษาที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป ให้ยื่นคำร้องด้วยตนเอง ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี และผู้ที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจยื่นคำร้องด้วยตนเองได้ ให้บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ แล้วแต่กรณี เป็นผู้ยื่นคำร้องแทนก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ให้อำเภอแจ้งสำนักทะเบียนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท (อาทิตย์ บุญญะโสภัต)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๔๑-๗๓๑๘-๙

แบบคำร้องขอให้พิจารณาความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทย

เพื่อปฏิบัติตามมติ ครม. วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

คำร้องเลขที่..... เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ที่ประสงค์จะขอมีสัญชาติไทย

๑.ข้าพเจ้า.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

วันเดือนปีเกิด.....อยู่บ้านเลขที่.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....สถานที่เกิด (ระบุ).....มีหลักฐานการเกิด

ได้แก่ ◯ สูติบัตร ◯ หนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ ◯ หนังสือรับรองสถานที่เกิด ออกให้โดย.....

บิดาชื่อ.....เลขประจำตัวประชาชน..... สัญชาติ.....

มารดาชื่อ.....เลขประจำตัวประชาชน..... สัญชาติ.....

ปัจจุบันกำลังศึกษาในระดับ..... .....ชั้น/ปี..... ชื่อสถานศึกษา.....ตั้งอยู่ที่.....

..... ขอยื่นคำร้องต่ออธิบดีกรมการปกครอง เพื่อขอให้พิจารณาความจำเป็น

ที่ข้าพเจ้าต้องมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยมีเหตุผล ดังนี้

◯ มีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ตามหลักฐาน.....

◯ เป็นบุตรบุญธรรมของผู้มีสัญชาติไทย ตามทะเบียนรับบุตรบุญธรรม เลขที่.....ออกให้โดย.....

◯ เป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศ ในเรื่อง..... ตามหนังสือรับรองของ.....

◯ เป็นตัวแทนของส่วนราชการ (ระบุชื่อ)..... ไปสร้างชื่อเสียงหรือทำประโยชน์ในเรื่อง.....

◯ ไม่สามารถกลับประเทศต้นทางได้ ตามหลักฐานของสถานทูตหรือสถานกงสุลหรือหน่วยงาน.....

พร้อมคำร้องนี้ ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาด้วยแล้ว จำนวน.....ฉบับ

ส่วนที่ ๒ ผู้ยื่นคำร้องแทน กรณีผู้ขอมีสัญชาติไทยมีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี

๒.ข้าพเจ้า.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

วันเดือนปีเกิด..... อายุ.....ปี สัญชาติ..... อยู่บ้านเลขที่.....

..... ขอยื่นคำร้องต่ออธิบดีกรมการปกครอง เพื่อขอให้พิจารณาความจำเป็นที่

จะต้องมีสัญชาติไทยของ.....(ตนตาม ๑) ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับข้าพเจ้าในฐานะ.....

๓.ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความที่แจ้งไว้ข้างต้นทั้งหมดนั้นเป็นความจริงทุกประการ หากปรากฏว่ามีการปกปิดข้อเท็จจริงหรือแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ข้าฯ ยินยอมให้ยกเลิกคำร้องฉบับนี้และให้แจ้งความดำเนินคดีแก่ข้าฯ ได้

รูปถ่ายของผู้ขอให้พิจารณาความจำเป็น	รูปถ่ายบิดาหรือมารดาหรือผู้รับบุตรบุญธรรมที่เป็นผู้มีสัญชาติไทย

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

ส่วนที่ ๓ สำหรับเจ้าหน้าที่

ข้าฯ ได้รับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้ร้องไว้ครบถ้วนแล้วเมื่อวันที่.....

(ลงชื่อ)..... เจ้าหน้าที่

(.....)

ความเห็นของนายอำเภอ

.....

.....

(ลงชื่อ).....นายอำเภอ

(.....)

ใบรับคำร้อง

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง..... ได้รับคำร้องขอให้พิจารณาความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทยของ..... เลขประจำตัวประชาชน.....
ตามคำร้องเลขที่.....ลงวันที่..... ไว้แล้วเมื่อวันที่.....

จึงออกใบรับฉบับนี้ให้ไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่รับเรื่อง

(.....)

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๗๓๕๐

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การออกหนังสือรับรองคนไร้รากเหง้า

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๓๙๙๓ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ พม ๐๒๐๒/๙๘๒๘ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ และแบบหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาให้หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า และแบบหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า เพื่อใช้เป็นหลักฐานสำหรับคนไร้รากเหง้าในการขอสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย และการขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งกรมการปกครองได้แจ้งจังหวัดทราบแล้วตามหนังสือที่อ้างถึง ดังมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ผู้ที่จะขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า จะต้องเป็นคนที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้งไปตั้งแต่วัยเยาว์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เกิดในหรือนอกราชอาณาจักร และจะอยู่ในหรือนอกสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชนก็ได้ โดยผู้นั้นจะต้องมีหลักฐานทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติที่นายทะเบียนจัดทำขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก และมีบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (เฉพาะกรณีบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป)

๒. สถานที่ยื่นคำขอหนังสือรับรอง ได้แก่

๒.๑ กรณีผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน ถนนนิคมมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๒.๒ กรณีผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ในจังหวัดที่ผู้นั้นมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

๒.๓ กรณีเด็กและบุคคลที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของทางราชการ ให้สถานสงเคราะห์นั้นเป็นหน่วยงานรับคำขอ

๓. ผู้มีหน้าที่ลงนามรับรองในหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า ได้แก่

๓.๑ อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้มีหน้าที่ลงนามรับรอง สำหรับคำขอที่ยื่นขอในเขตกรุงเทพมหานคร

/๓.๒ พัฒนาสังคม...

๓.๒ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้มีหน้าที่ลงนามรับรอง สำหรับคำขอที่ยื่นขอในจังหวัดอื่น นอกกรุงเทพมหานคร

๓.๓ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าสถานสงเคราะห์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้มีหน้าที่ลงนามรับรอง กรณีเด็กและบุคคลที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของทางราชการ

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าเป็นหลักฐานสำคัญที่คนไร้รากเหง้าจะต้องแสดงต่ออำเภอหรือจังหวัดเพื่อพิสูจน์คุณสมบัติในการขอสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับคนไร้รากเหง้าที่เกิดนอกราชอาณาจักร ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ หรือการขอมีสัญชาติไทยสำหรับคนไร้รากเหง้าที่เกิดในราชอาณาจักร ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของคนไร้รากเหง้าในภารกิจของฝ่ายปกครองเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้จังหวัดแจ้งอำเภอทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบทราบแบบหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า และแนวทางปฏิบัติในการออกหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า เพื่อเป็นข้อมูลในการตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานเอกสารดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๓๑๘-๒๐
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๑๖

สำนักปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ
เลขที่รับ 62194
วันที่ ๒๒ สค ๒๕๖๐
เวลา

ที่ พม ๐๒๐๒/๙๕๒๘

สนง.รมช.ปค. 615
เลขที่รับ
วันที่ ๒๔ สค. ๖๐
เวลา

ปลัดกระทรวงมหาดไทย
ส่วนกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
วันที่ 18 ส.ค. 2560
เลขรับ 31605
เวลา

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เลขที่ ๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. ๑๐๑๐๐

๙ สิงหาคม ๒๕๖๐

62194
วันที่ 10 สค. 2560
เวลา 13.42

เรื่อง การออกหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙/๑๒๙๒๘ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาให้หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า ได้ขอแก้ไขปรับปรุงข้อความบางส่วนของร่างแนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาให้หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาสถานะและสัญชาติให้กับคนไร้รากเหง้าตามนโยบายของรัฐบาล นั้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยในสาระสำคัญ และเพื่อให้แนวทางการปฏิบัติฯ มีรูปแบบง่ายแก่การทำความเข้าใจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง จึงขอปรับแก้โดยแยกจากข้อใหญ่เป็นข้อย่อย ในข้อ ๒, ๔ และ ๕ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ส่วนแบบคำร้องขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าและหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าเห็นพ้องตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ทั้งนี้กระทรวงได้มีหนังสือแจ้งเวียนจังหวัดและหน่วยงานในสังกัด เพื่อทราบและถือปฏิบัติด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายไมตรี อินทุสุต)

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานปลัดกระทรวง
กองกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๒๐๒ ๙๐๑๗
โทรสาร ๐ ๒๒๐๒ ๙๐๒๒

แบบคำร้องขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า

เพื่อประกอบการขอสถานะบุคคลและสัญชาติ

คำร้องเลขที่..... เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอหนังสือรับรอง

๑.ข้าพเจ้า.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

วันเดือนปีเกิด.....ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์..... ภูมิลำเนาเดิมอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

บิดาชื่อ.....สัญชาติ.....มารดาชื่อ.....สัญชาติ.....

๒.ข้าพเจ้ากำลังศึกษาอยู่ในระดับ..... .....ชั้น/ปี..... ชื่อสถานศึกษา.....

๓.ข้าพเจ้าอาศัยอยู่กับ (ระบุชื่อบุคคลหรือสถานสงเคราะห์ แล้วแต่กรณี).....

เลขประจำตัวประชาชน..... มีความเกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าในฐานะ.....

พร้อมคำร้องนี้ ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาด้วยแล้ว จำนวน.....ฉบับ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความที่แจ้งไว้ข้างต้นทั้งหมดนั้นเป็นความจริงทุกประการ หากปรากฏว่ามีการปกปิดข้อเท็จจริงหรือแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ข้าฯ ยินยอมให้ยกเลิกคำร้องฉบับนี้และให้แจ้งความดำเนินคดีแก่ข้าฯ ได้

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

ส่วนที่ ๒ สำหรับเจ้าหน้าที่

ข้าฯ ได้รับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้ร้องไว้ครบถ้วนแล้วเมื่อวันที่.....

(ลงชื่อ)..... เจ้าหน้าที่

(.....)

คำสั่ง

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ ผู้ขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า จะต้องแสดงเอกสารและนำพยานบุคคลมาให้การรับรองต่อเจ้าหน้าที่ ดังนี้

๑. สำเนาบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (กรณีผู้ที่มีอายุ ๕ ปีขึ้นไป)

๒. สำเนาทะเบียนบ้าน หรือทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘/๑ หรือ ท.ร.๓๘ ข

๓. รูปถ่ายขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป

๔. หลักฐานอื่น (ถ้ามี) เช่น ใบรับรองผลการศึกษา หรือ พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ เป็นต้น

หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า

เลขที่ .../.... (สถานที่ออกหนังสือรับรอง).....

.....

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า (ชื่อตัว).....(ชื่อสกุล).....(ถ้ามี) วันเดือนปีเกิด..... ปัจจุบันอายุ.....ปี.....เดือน เพศ..... เลขประจำตัวประชาชน ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐ ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่.....หมู่ที่..... ถนน..... ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... บิดาชื่อ.....สัญชาติ..... มารดาชื่อ.....สัญชาติ..... เป็นบุคคลที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ ติดตามตัวไม่ได้ ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ นาย/นาง/นางสาว..... (ระบุชื่อตัว ชื่อสกุล) เลขประจำตัวประชาชน ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐ หรืออยู่ในอุปการะของสถานสงเคราะห์ ชื่อ..... มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลไร้รากเหง้าในฐานะ.....(เช่น เป็นผู้อุปการะ บิดา/มารดาบุญธรรม นายจ้าง เป็นต้น หรือกรณีสถานสงเคราะห์ให้ระบุว่าเป็นหน่วยงานของรัฐหรือสถานสงเคราะห์เอกชน)

ให้ไว้ ณ วันที่.....พ.ศ.....

ติดรูปถ่ายคนไร้รากเหง้า หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาดำ ขนาด ๒ นิ้ว แล้วประทับตราชื่อ ส่วนราชการที่ออกหนังสือ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

.....

(ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของคนไร้รากเหง้าตามรูปถ่าย)

หมายเหตุ หนังสือรับรองฉบับนี้ มีระยะเวลาใช้ได้ ๑ ปีนับแต่วันที่ออกหนังสือฉบับนี้ เพื่อใช้เป็นหลักฐานสำหรับการขอสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ หรือขอมีสัญชาติไทยตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

แนวทางการปฏิบัติในการขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า

ที่มาของเรื่อง

๑. มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ กำหนดให้คนไร้รากเหง้าเป็นกลุ่มบุคคลที่รัฐมีนโยบายแก้ไขปัญหาเรื่องสถานะบุคคลและสัญชาติ โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับผิดชอบการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติร่วมกับกระทรวงมหาดไทย

๒. มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ กำหนดหลักเกณฑ์ให้คนไร้รากเหง้าที่เกิดนอกราชอาณาจักร ซึ่งเดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยภายในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๘ ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๒ และมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าที่ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้มีสถานะเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

๓. มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ กำหนดหลักเกณฑ์ให้สัญชาติไทยแก่คนไร้รากเหง้าที่เกิดในราชอาณาจักรไทย และอาศัยอยู่ต่อเนื่องในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี กำลังศึกษาเล่าเรียนในสถาบันการศึกษา และมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าที่ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แนวทางปฏิบัติ

๑. ผู้ที่จะขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าจะต้องเป็นคนที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้งไปตั้งแต่วัยเยาว์ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เกิดในหรือนอกราชอาณาจักรและจะอยู่อยู่ในหรือนอกสถานสงเคราะห์ (รัฐหรือเอกชน) ก็ได้

๒. บุคคลตาม ๑. จะต้องมี

๒.๑ หลักฐานทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติที่นายทะเบียนจัดทำขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร์

๒.๒ มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก และมีบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (เฉพาะกรณีบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๕ ปี ขึ้นไป)

๓. สถานที่ยื่นคำขอ

๓.๑ ผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำร้องที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน ถนนนิคมมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๓.๒ ผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติอยู่ในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำร้องที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่ผู้นั้นมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

๓.๓ กรณีเด็กและบุคคลที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของทางราชการ ให้สถานสงเคราะห์นั้นเป็นหน่วยงานรับคำร้อง

๔. ให้หน่วยงานที่รับคำร้องตาม ๓.๑ – ๓.๓

๔.๑ ตรวจสอบข้อมูลของผู้ร้องจากพยานหลักฐานที่มีอยู่ รวมถึงการสอบพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้ร้อง หรือรู้จักประวัติของผู้ร้อง เช่น ผู้อุปการะ นายจ้าง ครู ผู้นำชุมชน เป็นต้น ให้ได้ข้อเท็จจริงว่าผู้ร้องมีสถานะเป็นคนที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือถูกบุพการีทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์

/๔.๒ เมื่อ...

๔.๒ เมื่อดำเนินการตาม ๔.๑ แล้ว ให้จัดทำหนังสือรับรองขึ้น ๒ ฉบับ โดย

๔.๒.๑ ฉบับหนึ่งให้มอบให้ผู้ขอหนังสือรับรองความเป็นบุคคลไร้รากเหง้า

๔.๒.๒ อีกฉบับหนึ่ง ให้จัดเก็บไว้เป็นคู่ฉบับเพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบ

๔.๓ การดำเนินการตาม ๔.๑ และ ๔.๒ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าพร้อมเอกสารครบถ้วน

๕. ผู้มีหน้าที่ลงนามรับรองในหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า

๕.๑ อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับคำร้องที่ยื่นขอในเขตกรุงเทพมหานคร

๕.๒ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับคำร้องที่ยื่นขอในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพมหานคร

๕.๓ ผู้อำนวยการ/หัวหน้าสถานสงเคราะห์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย กรณีเด็กและบุคคลที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของทางราชการ

๖. หลักฐานประกอบการยื่นคำร้อง ประกอบด้วย

๖.๑ รูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป

๖.๒ สำเนาทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ ที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก

๖.๓ สำเนาบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (เฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป)

๖.๔ หลักฐานอื่น (ถ้ามี) เช่น สำเนาบันทึกการรับตัวเด็ก บันทึกประจำวัน หลักฐานการศึกษา เป็นต้น

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๗

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการเปลี่ยนสถานะในเอกสารการทะเบียนราษฎรสำหรับคนไทยพลัดถิ่นเพื่อเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๙๑๐ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕

๓. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๔

๔. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๖๓๑๓ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบคำขอเปลี่ยนแปลงสถานะในเอกสารการทะเบียนราษฎรสำหรับคนไทยพลัดถิ่นเพื่อเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ พร้อมใบรับคำขอ

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งสาระสำคัญของพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ พร้อมบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและกระบวนการของการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งจำแนกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่

ประเภทที่หนึ่ง คือบุคคลที่ยังไม่มีสัญชาติไทย ทั้งผู้มีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย (มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) และผู้ที่มีสิทธิอาศัยชั่วคราวเนื่องจากได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้เป็นกรณีพิเศษ ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้จะต้องยื่นคำขอเพื่อให้คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นพิสูจน์และให้การรับรองว่าผู้นั้นเป็นคนไทยพลัดถิ่นก่อนจึงจะได้สัญชาติไทยโดยการเกิด (บุคคลตามมาตรา ๙/๕ ประกอบมาตรา ๙/๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่ยังไม่ได้สัญชาติไทยและที่ได้สัญชาติไทยแล้ว (บุคคลตามมาตรา ๙/๖ วรรคสอง และมาตรา ๙/๗ ของพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน) ซึ่งจะต้องรอให้บิดาหรือมารดาได้รับการพิสูจน์และรับรองว่าเป็นไทยพลัดถิ่นก่อนจึงจะขอลงรายการสัญชาติไทยโดยการเกิดได้

ประเภทที่สอง คือกลุ่มบุคคลที่มีสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการพิสูจน์และรับรองจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น (บุคคลตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕) รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่ได้สัญชาติไทยแล้วและยังไม่ได้สัญชาติไทย ซึ่งสามารถขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดได้ทันทีที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ รายละเอียดแจ้งตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจากผลของการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดของคนไทยพลัดถิ่นตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทะเบียนราษฎรที่จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะของบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง มิให้เป็นอุปสรรคต่อการใช้สิทธิในความเป็นคนสัญชาติไทยของคนไทยพลัดถิ่น สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้การปฏิบัติในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะเกี่ยวกับสัญชาติของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างถูกต้องและด้วยความเรียบร้อยจึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนราษฎรของคนไทยพลัดถิ่นที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าว ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการตามแนวทางของหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๔ โดยในส่วนของการให้เลขประจำตัวประชาชนนั้น สำนักทะเบียนกลางกำหนดให้บุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นบุคคลประเภท ๘ กลุ่ม ๙๐ (๘-xxxx-๙๐xxx-xx-x) โดยวิธีการให้เลขประจำตัวประชาชนดังกล่าว ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นรายงานขอเลขจากสำนักทะเบียนกลางเว้นแต่กรณีบุคคลที่ต้องขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น (บุคคลตามมาตรา ๙/๖ วรรคหนึ่ง) สำนักทะเบียนกลางจะกำหนดให้เลขประจำตัวประชาชนไปพร้อมกับการออกหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

๒. การยื่นคำขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนราษฎรของคนไทยพลัดถิ่นให้ใช้คำขอตามแบบที่ส่งมาพร้อมนี้ โดยให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักทะเบียนแห่งที่ผู้ขอมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔ หรือ ท.ร. ๑๓) หรือทะเบียนประวัติ (ท.ร. ๓๘ ก) พร้อมด้วยหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ถ้ามี) หนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นที่ออกให้โดยคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น (เฉพาะบุคคลประเภทหนึ่ง : บุคคลตามมาตรา ๙/๖ และมาตรา ๙/๗) ใบสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยหรือหนังสือแจ้งการอนุมัติให้สัญชาติไทยที่ส่วนราชการออกให้ (ถ้ามี) หลักฐานเอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) เช่น สูติบัตรหรือหนังสือรับรองการเกิด สำเนาทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อย ใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หลักฐานที่ทางราชการออกให้แสดงว่าเป็นผู้ที่มีเชื้อสายไทย เป็นต้น ทั้งนี้ ถ้าผู้ขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะเป็นเด็กที่มีอายุไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์หรือเป็นคนไร้ความสามารถ ให้บิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดูเด็ก หรือ ผู้อนุบาลตามคำสั่งศาลแล้วแต่กรณี เป็นผู้ยื่นคำขอแทน

๓. เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยหลักฐานตามข้อ ๒ แล้ว ให้ออกใบรับคำขอตามแบบที่ส่งมาพร้อมนี้ให้แก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐานแล้วดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ กรณีผู้ขอเป็นบุคคลที่ผ่านการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบคำขอและพยานหลักฐานแล้วดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนในเอกสารการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์โดยเร็วโดยใช้เลขประจำตัวประชาชนที่แจ้งไว้ในหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ทั้งนี้ให้หมายเหตุในเอกสารการทะเบียนราษฎรว่า “บุคคลลำดับที่... ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕”

๓.๒ กรณีผู้ขอเป็นบุตรของบุคคลที่ผ่านการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคำขอและพยานหลักฐานโดยปฏิบัติตามแนวทางการพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ แจ้งตามหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๖๓๑๓ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ กล่าวคือ ให้นายทะเบียนสอบสวนพยานบุคคล ได้แก่ ผู้ขอ (กรณีผู้ขออายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป) บิดามารดาของผู้ขอ (กรณีที่ยังมีชีวิตอยู่และสามารถให้ปากคำต่อนายทะเบียนได้) และบุคคลที่น่าเชื่อถือไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งสามารถยืนยันความสัมพันธ์ทางด้านครอบครัวระหว่างบิดามารดาที่เป็นคนไทยพลัดถิ่นและผู้ขอ เว้นแต่กรณีผู้ขอมีหลักฐานการตรวจสารพันธุกรรม (DNA) หรือหลักฐานการตรวจทางวิทยาศาสตร์ซึ่งพิสูจน์ว่าบุคคลที่ผ่านการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นและผู้ขอเป็นบิดาหรือมารดาและบุตรกัน ก็ให้ยกเว้นการสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ

(๒) ถ้านายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้วเชื่อได้ว่าผู้ขอเป็นบุตรของบุคคลที่ได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจริง ให้มีคำสั่งอนุมัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนให้แก่ผู้ขอ แล้วจัดทำสำเนาหรือถ่ายเอกสารคำขอและพยานหลักฐานของผู้ขอเก็บติดกับเรื่องไว้เป็นหลักฐาน ๑ ฉบับ ส่วนคำขอที่เป็นต้นฉบับพร้อมพยานหลักฐานอีก ๑ ชุดให้ส่งไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดเลขประจำตัวประชาชน โดยสำนักทะเบียนกลางจะส่งเลขดังกล่าวให้สำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์พร้อมทั้งจะแจ้งเป็นหนังสือให้ทราบด้วยเพื่อให้นายทะเบียนดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนในเอกสารการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้ขอโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้หมายเหตุในเอกสารการทะเบียนราษฎรว่า "บุคคลลำดับที่...ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕"

(๓) ถ้านายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้วเห็นว่าไม่ถูกต้องหรือไม่อาจเชื่อได้ว่าผู้ขอเป็นบุตรของบุคคลที่ได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้รวบรวมหลักฐานพร้อมความเห็นเสนอนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครแล้วแต่กรณีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีความเห็นเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ซึ่งหากนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้วเห็นว่าสามารถดำเนินการตามคำขอได้ ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนให้แก่ผู้ขอโดยเร็วโดยปฏิบัติเช่นเดียวกับ (๒)

(๔) ถ้านายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครตรวจพิจารณาพยานหลักฐานแล้วเห็นว่าไม่อาจดำเนินการตามคำขอ ให้แจ้งคำสั่งพร้อมข้อกฎหมายและข้อพิจารณาไปยังนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำสั่งเพื่อแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบโดยหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุผลในการพิจารณา สิทธิในการอุทธรณ์ การยื่นคำอุทธรณ์ และระยะเวลาการอุทธรณ์ไว้ด้วย ทั้งนี้ การอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครให้ทำเป็นหนังสือโดยกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่ง

๓.๓ กรณีผู้ขอเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยแล้วไม่ว่าจะเป็นการได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติหรือได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคำขอและพยานหลักฐานรวมทั้งสอบสวนพยานบุคคลให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและที่มาของการได้สัญชาติไทยของผู้ขอ อาทิ ผู้ขอเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยหรืออพยพเข้ามาในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ใด ก่อนได้สัญชาติไทยผู้ขอเคยได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยหรือไม่ ในกลุ่มใด ที่สำนักทะเบียนแห่งใด เลขประจำตัวประชาชนเดิมเลขอะไร ผู้ขอได้สัญชาติไทยโดยวิธีใดเมื่อปี พ.ศ.ใด มีญาติพี่น้องหรือคนรู้จักคุ้นเคยที่ได้สัญชาติไทยพร้อมกับผู้ขอหรือไม่ เป็นต้น ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนตรวจสอบประวัติการเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนราษฎรของผู้ขอจากฐานข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย โดยมีข้อสังเกตได้แก่ ชนกลุ่มน้อยที่มีเชื้อสายไทยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติจะต้องอยู่ในพื้นที่ควบคุมการอยู่อาศัยซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่จังหวัดตราด (รหัสจังหวัด ๒๓) ตาก (รหัสจังหวัด ๖๓) ประจวบคีรีขันธ์ (รหัสจังหวัด ๗๗) ระนอง (รหัสจังหวัด ๘๕) ชุมพร (รหัสจังหวัด ๘๖) ดังนั้น เลขหลักที่สองและหลักสี่สามในเลข ๑๓ หลักควรต้องเป็นเลขรหัสดังกล่าวไม่ว่าเลขหลักแรกจะเป็นเลข ๕ ๖ ๗ หรือ ๘ เว้นแต่ผู้ขอเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยโดยเกิดนอกพื้นที่จังหวัดควบคุมและมีสูติบัตร นอกจากนี้ ถ้าผู้ขอมีเลขประจำตัวประชาชนเดิมขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข ๖ เลขถัดไปในหลักที่หกและหลักที่เจ็ดควรเป็นเลข ๖๓ (หมายถึงกลุ่มผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา) เลข ๖๔ (หมายถึงกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา) เลข ๖๖ (หมายถึงกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทยที่เข้ามาก่อนวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙) เลข ๖๗ (หมายถึงกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทยที่เข้ามาหลังวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙)

(๒) ถ้านายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้วเชื่อได้ว่าผู้ขอเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้มีคำสั่งอนุมัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนให้แก่ผู้ขอ แล้วดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๓.๒ (๒)

(๓) ถ้านายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจพยานหลักฐานแล้วพิจารณาเห็นว่าพยานหลักฐานของผู้ขอไม่ถูกต้องหรือไม่อาจเชื่อได้ว่าผู้ขอเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้ดำเนินการตามข้อ ๓.๒ (๓) และ (๔)

๓.๔ กรณีผู้ขอเป็นบุตรของคนไทยพลัดถิ่นที่ได้สัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ไม่ว่าผู้ขอจะเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือยังไม่ได้สัญชาติไทย ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีตามข้อ ๓.๒

๔. ในการพิจารณาคำขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนราษฎรตามข้อ ๓.๑ - ๓.๔ ถ้าเอกสารหลักฐานประกอบคำขอมิใช่เอกสารฉบับจริงและเป็นกรณีต้องสงสัย ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นทำเรื่องขอตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารนั้นไปยังส่วนราชการหรือหน่วยงานที่ออกเอกสารดังกล่าว และหากผลการตรวจสอบปรากฏว่าเอกสารที่ผู้ขอใช้เป็นหลักฐานยื่นต่อนายทะเบียนเป็นเอกสารปลอม ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี แจ้งความเพื่อดำเนินคดีกับผู้ขอในความผิดฐานแจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน

๕. เนื่องจากการให้สัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นการแก้ไขปัญหาเรื่องสัญชาติให้กับผู้ที่มีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นอันเนื่องมาจากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของประเทศไทยในอดีต โดยกฎหมายกำหนดให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปจึงให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นต้องพิจารณาคำขอและมีคำสั่งด้วยตนเองด้วยความรอบคอบ รวดเร็วและเป็นธรรม มิให้มีการเรียกพยานหลักฐานที่เกินความจำเป็น หรือแสวงหาหรือเรียกรับผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบใด ๆ เป็นอันขาด หากปรากฏการร้องเรียนในเรื่องดังกล่าวและผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่ามีมูลความจริงตามการร้องเรียน ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครพิจารณาลงโทษเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องทั้งทางวินัยและอาญาอย่างเฉียบขาดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในพื้นที่ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุกิจ เจริญรัตนกุล)
อธิบดีกรมการปกครอง
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๒๕-๖

ปิดรูปถ่ายของผู้ขอเปลี่ยนสถานะเป็นไทย ขนาด ๑ นิ้ว

แบบคำขอเปลี่ยนแปลงสถานะในเอกสารการทะเบียนราษฎรสำหรับคนไทยพลัดถิ่น เพื่อเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....เลขประจำตัวประชาชน.....

วันเดือนปีเกิด.....สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

บิดาชื่อ.....เลขประจำตัวประชาชน.....สัญชาติ.....

มารดาชื่อ.....เลขประจำตัวประชาชน.....สัญชาติ.....

ข้าพเจ้าได้สัญชาติไทยเมื่อปี พ.ศ.....โดยก่อนที่จะได้สัญชาติไทยข้าพเจ้าได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่ม.....ที่สำนักทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....จังหวัด.....และมีเลขประจำตัวประชาชน.....

ข้าพเจ้าขอยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....เพื่อขอให้เปลี่ยนแปลงสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้แก่

○ ตัวข้าพเจ้าเอง หรือ ○ บุคคลอื่นได้แก่ ชื่อ.....สัญชาติ.....

เลขประจำตัวประชาชน.....วันเดือนปีเกิด.....อยู่บ้านเลขที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....(ถ้าเป็นผู้มีสัญชาติไทย)ได้สัญชาติไทยเมื่อปี พ.ศ.....โดยก่อนจะได้สัญชาติไทยผู้นี้ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่ม.....ที่สำนักทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....จังหวัด.....และมีเลขประจำตัวประชาชน.....

บิดาชื่อ.....สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

มารดาชื่อ.....สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

โดยบุคคลนี้มีความสัมพันธ์กับข้าพเจ้าในฐานะ.....

พร้อมคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานเอกสารการทะเบียนราษฎรและเอกสารอื่น ๆ มาด้วย คือ

○ สูติบัตร เลขที่.....ลงวันที่.....ออกให้โดยสำนักทะเบียน.....

○ สำเนาทะเบียนบ้าน/สำเนาทะเบียนประวัติราษฎร เลขที่.....

○ สำเนาใบสำคัญการแปลงสัญชาติ หรือสำเนาประกาศกระทรวงมหาดไทย เลขที่.....

○ เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ได้แก่.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความที่แจ้งไว้ข้างต้นทั้งหมดนั้นเป็นความจริงทุกประการ และขอรับรองว่าผู้ขอเปลี่ยนแปลงสถานะตามคำขอฉบับนี้เป็นผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ หากปรากฏว่ามีการปกปิดข้อเท็จจริงเพื่อมุ่งหวังประโยชน์ที่จะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ข้าพเจ้ายินยอมให้นายทะเบียนยกเลิกเพิกถอนคำขอฉบับนี้ แก้ไขรายการสัญชาติให้กลับสู่สถานะเดิมก่อนยื่นคำขอ และแจ้งความดำเนินคดีแก่ข้าพเจ้าได้

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

สำหรับเจ้าหน้าที่

ด้านหลัง

๑. ได้รับคำขอฉบับนี้เมื่อวันที่.....เป็นคำขอลำดับที่...../.....

๒. ตรวจสอบหลักฐานเอกสารที่แนบมาพร้อมคำขอกับที่แจ้งไว้ในคำขอแล้วปรากฏว่า

○ ครบถ้วน ○ ไม่ครบถ้วน

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่

(.....)

เสนอนายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....

ได้ตรวจสอบคำขอและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า

○ ผู้ขอมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ เห็นควรดำเนินการให้

○ ผู้ขอขาดคุณสมบัติที่จะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ เนื่องจาก.....

.....

○ เห็นควรไม่ดำเนินการให้และแจ้งผู้ขอทราบ

อื่นๆ .....

(ลงชื่อ).....ผู้ช่วยนายทะเบียน

(.....)

วันที่.....

คำสั่งนายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น

○ อนุญาตตามคำขอ และให้รายงานสำนักทะเบียนกลางเพื่อขอเลขประจำตัวประชาชน

○ ไม่ควรอนุญาต เพราะ.....

.....

ให้รายงานจังหวัดและแจ้งผู้ยื่นคำขอทราบ

(ลงชื่อ).....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....

วันที่.....

ใบรับเรื่องการขอเปลี่ยนแปลงสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

ตามคำขอลำดับที่...../..... สำนักทะเบียน.....
จังหวัด.....
โทรศัพท์.....

นายทะเบียนได้รับคำขอเปลี่ยนแปลงสถานะในเอกสารการทะเบียนราษฎรสำหรับคนไทยพลัดถิ่น เพื่อเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ พร้อมด้วยพยานหลักฐานของ.....เลขประจำตัวประชาชน.....
ไว้แล้วเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....และอยู่ระหว่างการตรวจคุณสมบัติและดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด

จึงออกใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....
(.....)
นายทะเบียน

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๒๔๔๕

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการขอมีสัญชาติไทยกรณีของคนไทยพลัดถิ่นตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๙๑๐ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕
๓. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ตามที่กระทรวงมหาดไทย และสำนักทะเบียนกลาง ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด และการเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนเพื่อการได้สัญชาติไทยสำหรับบุตรของคนไทยพลัดถิ่นที่ได้รับการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นแล้ว เพื่อให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย นั้น

ผลการตรวจสอบคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นที่จังหวัดส่งให้กรมการปกครองเพื่อนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นที่ผ่านมา และการตรวจนิเทศงานทะเบียนและสัญชาติของสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น พบว่าสำนักทะเบียนหลายแห่งยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น และหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของคนไทยพลัดถิ่นตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ส่งผลทำให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเกิดความล่าช้า และไม่เป็นไปตามกฎหมาย อาทิ บิดาหรือมารดา และบุตรยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในคราวเดียวกันทั้งครอบครัว หรือบุตรของบิดาที่ได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นแล้วยื่นคำขอพิสูจน์ฯ เช่นเดียวกับบิดา เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในการขอมีสัญชาติไทยกรณีของคนไทยพลัดถิ่นตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นไปด้วยความถูกต้อง ในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้แจ้งซักซ้อมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวทุกระดับทั้งในส่วนของสำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น ดำเนินการ ดังนี้

๑. คนไทยพลัดถิ่นที่จะต้องยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อให้คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นพิจารณาให้การรับรองเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนราษฎรในกลุ่มผู้มีเชื้อสายไทยซึ่งยังไม่ได้รับสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เกิดในหรือนอกราชอาณาจักร โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

๑.๑ ถ้าบิดา มารดา และบุตรในครอบครัวเดียวกัน ยังไม่มีผู้ใดได้รับสัญชาติไทย ให้บิดาและหรือมารดาเป็นผู้ยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น และเมื่อบิดาหรือมารดาได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นแล้ว (ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ เป็นบุคคลประเภท ๘ กลุ่ม ๙๐) ให้บุตรยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด เว้นแต่บิดาหรือมารดาไม่ประสงค์จะยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น จึงให้บุตรเป็นผู้ยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเฉพาะของตนเอง ซึ่งผลการพิจารณาให้การรับรองในกรณีนี้ จะไม่มีผลทำให้

/บิดาหรือ...

บิดาหรือมารดา และพี่น้องร่วมบิดามารดาของบุคคลดังกล่าวได้รับสัญชาติไทยโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

๑.๒ ถ้าบิดาหรือมารดาเคยยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น และยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ถ้าระยะเวลานับจากวันที่อำเภอส่งคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นของบิดาหรือมารดาให้จังหวัดเป็นเวลาเกินกว่า ๙๐ วัน ให้บุตรยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นของตนเองได้

๑.๓ ถ้าบิดาและมารดาเคยยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น และไม่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น บุตรย่อมไม่สามารถยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นได้ แต่ถ้าบุตรนั้นเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย ย่อมสามารถขอมีสัญชาติไทยได้ตามช่องทางอื่นที่มีคุณสมบัติ เช่น มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้น

๒. คนไทยพลัดถิ่นที่จะได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียน และไม่ต้องผ่านการรับรองจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ได้แก่

๒.๑ บุตรของบิดาหรือมารดาที่ได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ไม่ว่าบุตรผู้นั้นจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักร โดยให้ยื่นคำร้องขอแก้ไขรายการสัญชาติและเลขประจำตัวประชาชนของบิดาหรือมารดาที่ได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในเอกสารการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลฯ ให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงก่อน จึงขอเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนเป็นผู้มีสัญชาติไทย

๒.๒ คนไทยพลัดถิ่นที่ได้แปลงสัญชาติเป็นไทยหรือได้สัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ใช้บังคับ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพร้อมพยานหลักฐานที่แสดงว่าเป็นผู้มีเชื้อสายไทย เช่น สำเนาทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัวผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา เป็นต้น เพื่อขอเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดและกำหนดเลขประจำตัวประชาชนใหม่

๒.๓ บุตรของคนไทยพลัดถิ่นตามข้อ ๒.๒ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เกิดในหรือนอกราชอาณาจักร และไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ไม่มีสัญชาติไทย คนไร้สัญชาติ หรือได้รับสัญชาติไทยแล้วซึ่งไม่ใช่เป็นการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) หรือ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยถ้าบิดาหรือมารดาได้เปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนเป็นบุคคลประเภท ๘ กลุ่ม ๙๐ แล้ว บุตรจะต้องยื่นคำร้องขอแก้ไขรายการเลขประจำตัวประชาชนของบิดาหรือมารดาในเอกสารการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลฯ ให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงก่อน จึงขอเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนเป็นผู้มีสัญชาติไทย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท
(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๓๒๙-๓๒
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๑๗

ด่วนมาก
ที่ มท ๐๓๐๙/ว๔๖๒๕

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย กฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

ด้วยกระทรวงมหาดไทย ได้ออกกฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ออกตามความในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๘๕ ก วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. กำหนดให้ผู้เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด มีสิทธิอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเช่นเดียวกับบิดาหรือมารดา โดยให้ถือเอาสิทธิอาศัยของบิดาหรือมารดาที่เป็นคุณแก่ผู้นั้นมากกว่า โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะยกเว้นสำหรับบุคคล ๒ จำพวก ได้แก่

๑.๑ ผู้ที่เกิดจากบิดาและมารดาซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้ผู้นั้นมีฐานะเช่นเดียวกับบิดาและมารดา และผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นกรณีพิเศษเพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรพร้อมบิดาหรือมารดา

๑.๒ เด็กกำพร้า ซึ่งมีหนังสือรับรองจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

๒. กำหนดให้ฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรของคนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทยตามข้อ ๑ สิ้นสุดลงด้วยสาเหตุ ๒ ประการ ได้แก่

๒.๑ สิ้นสุดตามบิดาหรือมารดา เว้นแต่บุคคลที่มีคุณสมบัติต่อไปนี้จะสามารถอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรได้ต่อไป

๒.๑.๑ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป หรือบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ยกเว้นผู้ซึ่งได้รับการพิสูจน์หรือรับรองจากต่างประเทศว่าเป็นคนสัญชาติของประเทศนั้นและสมัครใจที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร

๒.๑.๒ บุคคลที่ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือเคยอาศัยอยู่

๒.๑.๓ บุคคลที่มีผู้ปกครอง สามี ภรรยา หรือบุตร เป็นผู้มีสัญชาติไทย

๒.๑.๔ บุคคลที่มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่งและพำนักอยู่ในราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่อง โดยถ้าเป็นผู้ที่เคยเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจะต้องเป็นกรณีได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

/๒.๑.๕ บุคคลที่...

๒.๑.๕ บุคคลที่อยู่ระหว่างการศึกษาในสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการให้การรับรอง หรือ

๒.๑.๖ บุคคลที่ได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม

๒.๒ ถูกเพิกถอนฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักร โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุไม่น้อยกว่าสิบแปดปี และจะต้องกระทำการใดๆ ที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ หรือกระทำการที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานในภารกิจของฝ่ายปกครอง ฝ่ายความมั่นคง และฝ่ายทะเบียนในความรับผิดชอบของจังหวัด และกรุงเทพมหานคร เป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอให้แจ้งอำเภอ สำนักงานเขต และสำนักทะเบียนทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้แจ้งประสานงานกับกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด เพื่อทราบและถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการทะเบียน
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๘-๒๐
โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๑๖

ด่วนมาก
ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๒๐๗๖

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๔๘๒๕ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๐
๒. ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง แบบคำขอและหนังสือรับรองการคงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ พร้อมแบบคำขอและหนังสือรับรองการคงฐานะการอาศัยฯ

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้แจ้งเรื่องกฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ออกตามความในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๘๕ ก วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ สำนักงานเขต และสำนักทะเบียนทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความละเอียดแจ้งตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจากบทบัญญัติตามกฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศกำหนดประเภทของฐานะการอยู่ในราชอาณาจักรไทยระหว่างบิดาและมารดาที่เป็นคุณแก่บุตรมากกว่า กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณากรณีบุคคลอ้างว่าไม่สามารถเดินทางกลับประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือเคยอาศัยอยู่ และกรณีบุคคลที่ได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม รวมทั้งให้อธิบดีกรมการปกครองประกาศกำหนดแบบคำขอและแบบหนังสือรับรองการคงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยสำหรับใช้ปฏิบัติในกรณีที่มีผู้ประสงค์ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต ออกเอกสารดังกล่าวให้ไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งบัดนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้โปรดให้ความเห็นชอบและลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย และกรมการปกครองได้ออกประกาศในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งอำเภอ และสำนักงานเขต ทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบ ให้ทราบและถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. เมื่อคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยแจ้งความประสงค์ต้องการขอหนังสือรับรองการคงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต แล้วแต่กรณี จัดให้ผู้นั้นยื่นคำขอตามแบบที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ พร้อมด้วยหลักฐานสูติบัตร หรือหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด อย่างใดอย่างหนึ่ง บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะ

/ทางทะเบียน...

ทางทะเบียน รูปถ่ายขนาด ๒ นิ้ว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาดำ จำนวน ๒ รูป และเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นที่แสดงถึงคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ขอหนังสือรับรองที่ทำให้ผู้นั้นคงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้ต่อไป ได้แก่

๑.๑ ใบสำคัญการสมรสหรือทะเบียนสมรส กรณีผู้ยื่นคำขอแจ้งว่าตนมีสามี หรือภริยาเป็นผู้มีสัญชาติไทย

๑.๒ ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม กรณีผู้ยื่นคำขอแจ้งว่าตนเป็นบุตรบุญธรรมของผู้มีสัญชาติไทย หรือคำสั่งศาลที่แสดงว่าผู้ยื่นคำขอมีผู้ปกครองตามกฎหมายเป็นผู้มีสัญชาติไทย

๑.๓ สูติบัตรของบุตร กรณีผู้ยื่นคำขอแจ้งว่าตนมีบุตรเป็นผู้มีสัญชาติไทย

๑.๔ หนังสือรับรองหรือหลักฐานการศึกษาที่ออกให้โดยสถานศึกษาซึ่งแสดงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษาในสถาบันการศึกษาของประเทศไทย

๑.๕ หลักฐานหรือพยานบุคคลที่แสดงหรือรับรองว่าผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่งและพำนักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยอย่างต่อเนื่อง หรือเป็นผู้ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม

๑.๖ หนังสือรับรองหรือเอกสารอื่นใดที่ออกให้โดยหน่วยงานของรัฐต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศที่แสดงว่าผู้ยื่นคำขอไม่ใช่คนสัญชาติของประเทศนั้น หรือไม่สามารถเดินทางกลับไปประเทศที่บิดาหรือมารดามีสัญชาติหรือมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่

๒. กรณีผู้ขอหนังสือรับรอง เป็นผู้ที่มีอายุเกินกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต สอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งเป็นคนที่ชุมชนหรือสังคมรู้จัก ให้การยอมรับนับถือ จำนวน ๓ คน เพื่อรับรองว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือกระทำการที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

๓. เมื่อนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต ตรวจคำขอและพยานหลักฐานต่างๆ แล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำขอหนังสือรับรองมีคุณลักษณะที่จะให้คงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้ต่อไป ตามข้อ ๓ ของกฎกระทรวงฯ ให้จัดทำหนังสือรับรองตามแบบท้ายประกาศกรมการปกครองฯ จำนวน ๒ ฉบับ มอบให้กับผู้ยื่นคำขอ ๑ ฉบับ และเก็บไว้กับต้นเรื่อง ๑ ฉบับเพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบ โดยให้ผู้ยื่นคำขอลงชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือรับมอบหนังสือรับรองดังกล่าวไว้ในคำขอด้วย แต่หากพิจารณาเห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีคุณลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ให้แจ้งผลการพิจารณาเป็นหนังสือโดยระบุเหตุผลและข้อกฎหมายให้ผู้ยื่นคำขอทราบ ทั้งนี้ ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนการรับคำขอจนถึงการออกหนังสือรับรองหรือการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบ ให้ดำเนินการภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับคำขอพร้อมพยานหลักฐาน

๔. กรมการปกครองกำหนดให้นายอำเภอและผู้อำนวยการเขต ต้องเป็นผู้พิจารณาคำขอและลงชื่อในหนังสือรับรองการคงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย ด้วยตนเอง เว้นแต่กรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ จึงให้ผู้ที่มีคำสั่งรักษาราชการแทนในลำดับต้นเป็นผู้พิจารณาและลงชื่อแทน

๕. การปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ได้กำหนดให้มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม จึง

/ขอให้กำชับ...

ขอให้กำชับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม มิให้แสวงหาประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนอันมิควรได้จากการปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าวโดยเด็ดขาด

อนึ่ง ฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยตามกฎกระทรวงฉบับนี้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติตามกฎหมายกำหนด ไม่ว่าจะเป็นสิทธิการอาศัยอยู่ตามฐานะของบิดาหรือมารดาตามข้อ ๒ หรือสิทธิการคงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้ต่อไป ตามข้อ ๓ (๑) - (๖) ของกฎกระทรวงที่อ้างถึง โดยหลักฐานสำคัญที่ใช้ในการพิสูจน์สิทธิดังกล่าว ได้แก่ หลักฐานการเกิดซึ่งแสดงว่าผู้นั้นเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย และหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือหนังสือเดินทาง หรือทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวของบิดาหรือมารดา หนังสือรับรองความเป็นเด็กกำพร้าที่ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น โดยไม่ต้องมีหนังสือรับรองสิทธิการอาศัยจากผู้มีอำนาจตามกฎหมายแต่อย่างใด ยกเว้นผู้ที่มีคุณลักษณะได้คงฐานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยต่อไปได้ตามข้อ ๓ (๑) - (๖) ซึ่งมีความประสงค์จะขอหนังสือรับรองเท่านั้น

นอกจากนี้ กฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังมีผลบังคับใช้กับคนที่เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยเนื่องจากมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในราชอาณาจักรไทย (ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่) ทั้งผู้ที่เกิดก่อนและหลังวันที่กฎกระทรวงฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท
(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๘-๒๐
โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๑๖

ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๓๒๓

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง แนวทางดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๔

ตามที่ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติกรณีเกิดการกระทำทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร สั่งการให้สำนักทะเบียนทุกแห่งถือปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๔ นั้น

เนื่องจากปัจจุบันมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติในการดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เช่น การสั่งระงับความเคลื่อนไหวรายการทะเบียนราษฎร การจำหน่ายรายการทะเบียน การยกเลิกหรือเพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียน การบันทึกรายการในฐานข้อมูลทางการทะเบียน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ด้วย

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาเห็นว่าเพื่อให้การดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัย หรือได้รับหนังสือแจ้งเรื่อง หรือการร้องเรียน/ร้องทุกข์ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ตลอดจนการดำเนินการกรณีมีการกระทำทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการทะเบียน การดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำผิด และ/หรือทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตด้วย ตลอดจนการแก้ไข (เยียวยา) ปัญหาทางทะเบียนแก่เจ้าของรายการผู้สุจริตที่ถูกกระทบสิทธิให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว และเพื่อมิให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสนในการดำเนินการดังกล่าว จึงให้ยกเลิกแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๔ และถือปฏิบัติตามแนวทางดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนดังต่อไปนี้

๑. การตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัย หรือได้รับหนังสือแจ้งเรื่อง หรือการร้องเรียน/ร้องทุกข์ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

(๑) ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี มอบหมายเจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดรับผิดชอบ หรืออาจแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือคณะกรรมการ ต้องไม่มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องด้วยกับกรณีดังกล่าว โดยให้มีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลและรายการทางทะเบียน แสวงหาพยานหลักฐานเพื่อให้ทราบพฤติการณ์การดำเนินการทางทะเบียนตลอดจนผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการต่อไป

(๒) ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลและรายการทางทะเบียน ให้ตรวจสอบจากฐานข้อมูลทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เรียกหลักฐานเอกสารทางทะเบียนและหลักฐานเอกสาร

/ราชการ ...

ราชการอื่นที่มีอยู่ ตลอดจนการสอบปากคำพยานบุคคล เช่น ผู้แจ้งเรื่อง เจ้าของรายการ บิดามารดา ญาติ ใกล้ชิดหรือบุคคลอื่นที่รู้จักและรู้เห็นเป็นอย่างดีในพื้นที่ เป็นต้น เพื่อใช้ประกอบการพิสูจน์ตัวบุคคลและให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนครบถ้วน หากต้องการหลักฐานเอกสารเพิ่มเติม หรือตรวจสอบหลักฐานเอกสารไปยังสำนักทะเบียนอื่น หรือหน่วยงานราชการซึ่งเป็นผู้ออกหลักฐานเอกสารราชการดังกล่าว ให้ดำเนินการได้ตามความจำเป็นและเร่งรัดติดตามผลทุกระยะ พร้อมทั้งต้องชี้แจงให้ผู้แจ้งเรื่อง หรือผู้ร้องเรียน/ร้องทุกข์ ทราบไว้ด้วย

(๓) รวบรวมข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน ข้อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง พร้อมความเห็นสรุปเสนอผู้ที่ได้มอบหมายหรือแต่งตั้ง พิจารณาสั่งการ ซึ่งหากไม่มีมูลความจริงให้ยุติเรื่องและแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ แต่หากผลการตรวจสอบพบว่ามีมูลกระทำทุจริตทางทะเบียน ให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เช่น การสั่งระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนไว้ก่อน การจำหน่ายรายการบุคคล การปรับปรุงรายการทางทะเบียนราษฎร การยกเลิกและเพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียน การบันทึกยกเลิกรายการในฐานข้อมูลการทะเบียน เป็นต้น การแก้ไข(เยียวยา)ปัญหาทางทะเบียนให้แก่ผู้สุจริตที่ถูกกระทบสิทธิ การดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏตลอดจนการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้ร่วมกระทำผิด ทั้งนี้ หากปรากฏข้อเท็จจริงชัดแจ้งว่าเจ้าหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตทางทะเบียน ด้วย ควรเสนอปรับย้ายเจ้าหน้าที่ผู้นั้นให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ทันที

การตรวจสอบข้อเท็จจริง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ทัน ให้เสนอความเห็นพร้อมเหตุผลความจำเป็นต่อผู้ที่ได้มอบหมายหรือแต่งตั้ง เพื่อขอขยายระยะเวลาดำเนินการได้อีก ๒ ครั้ง ๆ ละไม่เกิน ๑๕ วัน รวมแล้วไม่เกิน ๓๐ วัน

๒. การดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

(๑) หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นการมีชื่อและรายการในทะเบียนบ้านโดยมิชอบหรือเจ้าของรายการที่แท้จริงซึ่งถูกแอบอ้างไม่มีตัวตนอยู่แล้ว ให้นายทะเบียน สั่งระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนไว้ก่อน หรือจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลดังกล่าวออกจากทะเบียนบ้าน แล้วแต่กรณี โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑ ประกอบกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ.๒๕๕๑ และดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๑๐ หรือข้อ ๑๑๐/๑ แล้วแต่กรณี โดยเคร่งครัด

(๒) หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นการแอบอ้างใช้ชื่อและรายการผู้อื่น โดยที่เจ้าของรายการแท้จริงยังมีตัวตนอยู่จริง ให้นายทะเบียน ปรับปรุงแก้ไขรายการทางทะเบียนของเจ้าของรายการแท้จริงกลับคืนเข้าในทะเบียนบ้านหลังเดิมก่อนที่จะมีการดำเนินการโดยมิชอบทางทะเบียน เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ ให้พิจารณาให้เป็นไปตามความเป็นจริง

(๓) ให้เพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียนราษฎรที่มีการดำเนินการโดยมิชอบ เช่น สูติบัตร มรณบัตร แบบการให้เลขประจำตัวประชาชน ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ทะเบียนบ้าน เป็นต้น โดยหมายเหตุให้ทราบถึงที่มาของการเพิกถอน แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๔) กรณีมีการแอบอ้างสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี เป็นผู้สั่งจำหน่ายหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ ได้แก่ คำขอ บ.ป.๑ ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป.๒) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร(บ.ป.๒ ก) และคู่ฉบับ ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน(บ.ป.๕) พร้อมทั้ง

เรียกบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการกระทำผิดดังกล่าวคืน เพื่อดำเนินการจำหน่ายด้วย โดยหมายเหตุให้ทราบถึงสาเหตุและที่มาของการจำหน่ายหลักฐานเอกสาร เช่น "จำหน่ายเนื่องจากสวมตัว/แสดงเอกสารเท็จ/มีชื่อในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ...ตามหนังสือ...ลงวันที่... หรือตามบันทึก ปจว.ที่... ลงวันที่..." เป็นต้น แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๕) กรณีมีการนำชื่อและรายการที่แอบอ้างไปขอตั้งหรือเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง หรือชื่อสกุล ให้นายทะเบียนท้องที่ยกเลิกหลักฐานทางทะเบียนและเรียกหนังสือสำคัญเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อรอง หรือชื่อสกุลคืนจากผู้แอบอ้างพร้อมทั้งหมายเหตุการยกเลิกในหลักฐาน หรือหนังสือสำคัญ โดยกรณี มีชื่อและรายการในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ ว่า "ยกเลิกเพราะผู้ได้รับอนุญาตไม่มีสัญชาติไทยขัดต่อมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ.๒๕๐๕" หรือในกรณีแอบอ้างสวมตัวทางทะเบียน ว่า "ยกเลิกเนื่องจากแอบอ้างสวมตัวผู้อื่น ตามหนังสือ...ลงวันที่..." แล้วลงชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๖) กรณีมีการนำชื่อและรายการที่แอบอ้างไปจดทะเบียนครอบครัว ให้นายทะเบียนบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการของผู้แอบอ้างไว้เป็นหลักฐานในทะเบียนครอบครัว แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มีการจำหน่ายรายการบุคคล หรือรายการทางทะเบียน การยกเลิกหรือเพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียนตามข้อ ๒ (๑) ถึง (๖) ที่มีการจัดเก็บเป็นข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรหรือจัดเก็บหลักฐานเอกสารดังกล่าวไว้ในฐานข้อมูลการทะเบียนด้วย ให้บันทึกการจำหน่ายรายการ การยกเลิก/เพิกถอนหลักฐานที่เกี่ยวข้องในฐานข้อมูลการทะเบียน แล้วแต่กรณี โดยบันทึกให้ทราบสาเหตุและที่มาของการจำหน่ายรายการ ยกเลิกหลักฐานดังกล่าว หรือบันทึกให้เป็นไปตามระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลทางการทะเบียน นั้น ๆ ทั้งนี้ ห้ามมิให้บันทึกสาเหตุการจำหน่ายหรือการยกเลิก เป็น "อื่น ๆ"

๓. การแก้ไข(เยียวยา)ปัญหาทางทะเบียน ให้ถือเป็นนโยบายเร่งด่วนของผู้บังคับบัญชาที่ต้องเร่งรัดติดตามการแก้ไขรายการทางทะเบียน เพื่อคืนสถานะทางทะเบียนให้แก่เจ้าของรายการที่แท้จริง ซึ่งถูกกระทบสิทธิโดยสุจริต ทันที โดยไม่ต้องรอผลการดำเนินคดีอาญา หรือการดำเนินการทางวินัย ตามแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

(๑) กรณีรายการทางทะเบียนไม่มีการดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนย้ายไปจากเดิม ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี พิจารณาสั่งการให้ดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่เจ้าของรายการที่แท้จริง ทันที

(๒) กรณีรายการทางทะเบียนมีการดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนย้ายไปจากเดิม ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ที่ได้รับแจ้งเรื่อง หรือข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ เป็นผู้รับผิดชอบในการแจ้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือแจ้งการย้ายที่อยู่รายการบุคคลที่แท้จริงเพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไขรายการ ยกเลิก/เพิกถอนการดำเนินการทางทะเบียนที่มิชอบให้กลับคืนเป็นของเจ้าของรายการที่แท้จริงตามเดิมเสมือนไม่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนย้ายไป ทั้งนี้ต้องแจ้งให้เจ้าของรายการที่แท้จริงทราบทุกระยะ

(๓) กรณีที่เห็นว่ามีความยุ่งยากซับซ้อนในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง เนื่องจากต้องอาศัยพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงในหลายท้องที่และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน เมื่อได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้รวบรวมข้อเท็จจริงส่งให้กรมการปกครอง(สำนักบริหารการทะเบียน) ทราบทันที เพื่อจะได้ติดตามเร่งรัดและประสานการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย

๔. การดำเนินการทางคดีอาญา ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี หรืออาจมอบหมายให้หัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้างาน

ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เป็นผู้แจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏ โดยทำเป็นหนังสือระบุถึงพฤติการณ์การกระทำผิดโดยสังเขป ผู้กระทำผิดทุกคน (ถ้ารู้) บทมาตราที่กระทำผิด พร้อมรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ส่งให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจสอบสวนในเขตท้องที่ ทั้งนี้ไม่ต้องพิจารณาว่าการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดจะได้ขาดอายุความไปแล้วหรือไม่

สำหรับบทกฎหมายที่จะใช้อ้างให้เอาผิดผู้กระทำความผิดให้ถือวันที่มีการกระทำผิด เช่น วันที่แจ้งการเกิด วันที่แจ้งการย้ายที่อยู่ วันที่ยื่นคำขอมีบัตร วันที่ยื่นขอเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล เป็นต้น ให้พิจารณาบทบัญญัติกฎหมาย ว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ ได้กำหนดถึงพฤติกรรมการกระทำ หรือองค์ประกอบอย่างไรเป็นองค์ประกอบของความผิดไว้ ซึ่งในการกระทำของผู้แอบอ้างทุจริตทางทะเบียนในกรรมเดียวอาจผิดต่อกฎหมายหลายบท โดยกฎหมายที่อาจเกี่ยวข้องกับการแอบอ้างทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ได้แก่

(๑) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๕๐ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ ถึงปัจจุบัน

(๒) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖ มาตรา ๑๔ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๒๖ ถึงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๒)

(๓) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๒ ถึงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔)

(๔) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๔ มาตรา ๑๔ (บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ถึงปัจจุบัน)

(๕) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๖๑ มาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๗ มาตรา ๒๖๘ มาตรา ๒๖๙/๑ มาตรา ๒๖๙/๔ และมาตรา ๒๖๙/๕

และหากผลการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้กระทำผิดได้กระทำเข้าองค์ประกอบความผิดตามกฎหมายดังกล่าวในบทมาตรานอกจาก (๑) - (๕) หรือกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น ให้ร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดตามบทกฎหมายนั้นด้วย

๕. การดำเนินการทางวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดวินัย แจ้งผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ พิจารณาสั่งลงโทษ หรือแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีปรากฏข้อเท็จจริงชัดแจ้งว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตจำนวนหลายราย หรือมีพฤติการณ์รู้เห็นเชื่อมโยงกับกระบวนการกระทำทุจริตกรณีดังกล่าวด้วย หรือเห็นว่าจะมีผลกระทบต่อการสอบสวนของคณะกรรมการ หรืออาจเกิดความเสียหายต่อทางราชการอย่างร้ายแรง ควรมีคำสั่งพักราชการหรือให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นออกจากราชการไว้ก่อน แล้วแต่กรณี ตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดไว้

สำหรับการพิจารณาโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน อ.ก.พ.กระทรวงมหาดไทย ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๔ ให้ดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับและพิจารณาโทษในสถานหนักตามควรแก่กรณี

๖. การรายงานผลการดำเนินการ ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา มีหน้าที่รายงานผลการดำเนินการ ตามข้อ ๑ ถึง ข้อ ๕ ให้จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ทราบทุกระยะจนกว่าจะเป็นที่สุด พร้อมสำเนาเอกสารและรับรองถูกต้องทุกฉบับ

เมื่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ได้รับรายงาน ให้พิจารณาตรวจสอบการดำเนินการ ว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ หากเห็นว่ายังไม่ถูกต้อง ครบถ้วนในประเด็นใด ให้แจ้งความเห็นและแนวทางดำเนินการแก้ไข พร้อมทั้งติดตามเร่งรัดผลการดำเนินการทุกระยะให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

เมื่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร พิจารณาเห็นว่าอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ดำเนินการถูกต้อง ครบถ้วนแล้ว ให้รวบรวมข้อเท็จจริงและความเห็นของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร พร้อมสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ แจ้งให้กรมการปกครองทราบทุกระยะจนกว่าจะเป็นที่สุด

การติดตามผลดำเนินการทางคดีอาญาและทางวินัย ให้จังหวัด/กรุงเทพมหานคร เป็นผู้มีหน้าที่เร่งรัดติดตามทุกระยะจนกว่าจะเป็นที่สุด แล้วแจ้งผลให้กรมการปกครองทราบ

๗. การแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่าผู้แอบอ้างสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ได้นำรายการหรือหลักฐานทางทะเบียนไปใช้กระทำทุจริตต่อเนื่องไปถึงหน่วยงานอื่นด้วย ให้หน่วยงานที่ตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัย หรือได้รับหนังสือแจ้งเรื่อง หรือการร้องเรียน/ ร้องทุกข์ เป็นผู้แจ้งประสานงานกับอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล เมืองพัทยา หรือหน่วยงานอื่น เพื่อจะได้พิจารณาดำเนินการกับผู้กระทำผิด และหลักฐานเอกสารทางทะเบียนหรือเอกสารราชการอื่นที่มีการออกโดยมิชอบดังกล่าว ตามอำนาจหน้าที่ในส่วนเกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ หากเป็นกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเกิดขึ้นในเขตท้องที่ ต้องพิจารณาดำเนินการ ตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ ด้วยเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ หากการสั่งการที่มีอยู่ก่อนนี้ได้กำหนดไว้เป็นการขัดหรือแย้งกับแนวทางดังกล่าวข้างต้น ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนนี้ แทน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งแนวทางการดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยภาศ บุญยินดี)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการทะเบียน
โทร. ๐-๒๗๘๑-๗๓๒๒-๓

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๖๑

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท ๑๒๑๕๐

๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การสั่งระงับการเคลื่อนไหวรายการทะเบียนราษฎร

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑
๓. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑
๔. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๖๑๘ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑

ตามที่พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้เพิ่มเติมวรรคสี่ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดเรื่องการปฏิบัติของนายทะเบียนในการสั่งไม่รับแจ้ง จำหน่ายรายการทะเบียน เพิกถอนหลักฐานทะเบียน และดำเนินการแก้ไขข้อความรายการทะเบียน กรณีปรากฏหลักฐานเชื่อได้ว่าการดำเนินการแจ้ง การรับแจ้ง การบันทึก หรือการลงรายการเพื่อดำเนินการจัดทำหลักฐานทะเบียนราษฎรได้ดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำพราง หรือโดยมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง รวมถึงวิธีการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง และการอุทธรณ์ของผู้ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินการของนายทะเบียน และการพิจารณาคำอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียนไว้ก่อนที่จะรับฟังคำชี้แจงหรือการโต้แย้งได้ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงเรื่องดังกล่าวตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และได้แจ้งให้สำนักทะเบียนทุกแห่งถือปฏิบัติแล้วตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

สำนักทะเบียนกลางได้รับการหารือจากสำนักทะเบียนต่างๆ รวมถึงหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านสถานะบุคคลขอทราบแนวทางปฏิบัติตามมาตรา ๑๐ วรรคสี่ และกฎกระทรวงดังกล่าวข้างต้นโดยเฉพาะประเด็นเรื่องผลของการสั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีความเข้าใจและปฏิบัติแตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้บุคคลได้รับผลกระทบจากการดำเนินการของนายทะเบียน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติของนายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการทะเบียน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครแจ้งซักซ้อมความเข้าใจให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติ ดังนี้

/๑. การสั่งระงับ...

๑. การสั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียนจะต้องดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีขั้นตอนปฏิบัติคือ

๑.๑ นายทะเบียนได้รับแจ้งหรือได้รับการร้องเรียนจากบุคคล หน่วยงานหรือสื่อมวลชน หรือนายทะเบียนตรวจพบว่าการจัดทำหลักฐานทะเบียนราษฎรของบุคคลใดดำเนินการไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบหรือโดยอำพรางข้อเท็จจริง หรือมีข้อความผิดจากความเป็นจริง นายทะเบียนจะต้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากหลักฐานที่ใช้ในการจัดทำรายการทะเบียนราษฎร วิธีการดำเนินการรวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการจัดทำรายการทะเบียนราษฎรรายนั้นว่าหลักฐานมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ วิธีการดำเนินการเป็นไปตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดหรือไม่ เจ้าหน้าที่มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่ และตรวจสอบประเด็นที่ได้รับแจ้งหรือที่มีการร้องเรียนว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่โดยการสอบจากพยานบุคคลและพยานแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยขั้นตอนนี้นายทะเบียนอาจสอบข้อเท็จจริงจากเจ้าของหลักฐานทะเบียนราษฎรดังกล่าวด้วยก็ได้

๑.๒ เมื่อดำเนินการตาม ๑.๑ แล้วให้นายทะเบียนรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องพร้อมจัดทำความเห็นเสนอนายอำเภอเพื่อพิจารณา ถ้านายอำเภอพิจารณาเห็นว่าจากพยานหลักฐานที่มีอยู่นั้นเชื่อได้ว่ามีการจัดทำหลักฐานทะเบียนราษฎรโดยมิชอบหรือโดยไม่ถูกต้องจริง นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจึงจะดำเนินการสั่งระงับการเคลื่อนไหวรายการทะเบียนราษฎรกรณีนั้นไว้ก่อน และเมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งแล้วจะต้องแจ้งคำสั่งให้คู่กรณีทราบภายในสามวันนับแต่วันที่มีคำสั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียน ทั้งนี้การแจ้งคำสั่งดังกล่าวจะต้องทำเป็นหนังสือโดยต้องระบุสาระสำคัญ ได้แก่ (๑) ข้อเท็จจริงหรือเหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามีการกระทำโดยมิชอบ (๒) ข้อกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง (๓) ข้อพิจารณาและเหตุผลสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียน (๔) สิทธิของคู่กรณีในการแต่งตั้งบุคคลอื่นให้ดำเนินการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงแทน (๕) สิทธิของคู่กรณีในการขอดูเอกสารที่จำเป็นสำหรับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อป้องกันสิทธิของตน และ (๖) ระยะเวลาในการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงซึ่งกำหนดให้คู่กรณีดำเนินการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

๑.๓ ถ้าคู่กรณีไม่โต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงนั้นไม่ระบุเหตุผลหรือไม่แสดงพยานหลักฐาน ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี สั่งจำหน่ายรายการทะเบียนหรือเพิกถอนหลักฐานทะเบียนราษฎรนั้นตามแนวทางที่กำหนดในกฎกระทรวงที่อ้างถึง

๒. ผลของการสั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียน**จะเกี่ยวข้องเฉพาะในส่วนของงานทะเบียนราษฎรโดยเฉพาะการแจ้งย้ายที่อยู่และมีผลผูกพันต่อเจ้าของรายการทะเบียนราษฎรที่ถูกคำสั่งระงับการเคลื่อนไหวเท่านั้น** ตัวอย่างเช่น นายทองใบถูกนายทะเบียนอำเภอสั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียนเนื่องจาก

/ตรวจสอบ...

ตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่ามีการเพิ่มชื่อและลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) โดยใช้หลักฐานไม่ถูกต้อง การระงับดังกล่าวจะมีผลต่อตัวนายทองใบเท่านั้นโดยผลที่จะเกิดขึ้นก็คือนายทองใบไม่สามารถแจ้งย้ายที่อยู่ออกจากทะเบียนบ้านได้จนกว่านายทะเบียนอำเภอจะยกเลิกการสั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียน แต่ถ้าในระหว่างถูกระงับการเคลื่อนไหวนายทองใบต้องการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน หรือขอเปลี่ยนชื่อตัว ขอจดทะเบียนสมรส ขอแจ้งการเกิดหรือขอเพิ่มชื่อให้แก่บุตรของตน หรือขอดำเนินการในเรื่องใดๆ ที่ไม่ใช่การทะเบียนราษฎรและไม่ใช่เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับรายการทะเบียนราษฎรของนายทองใบ ย่อมสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยการนั้น เป็นต้น ทั้งนี้เพราะตราบใดที่นายทะเบียนยังไม่ได้จำหน่ายรายการทะเบียนราษฎรหรือเพิกถอนหลักฐานทะเบียนราษฎรที่พิจารณาเห็นว่าการจัดทำรายการดังกล่าวเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือโดยมิชอบ ก็ยังคงถือว่าบุคคลดังกล่าวมีรายการทะเบียนราษฎรตามที่ปรากฏตามหลักฐานทะเบียนราษฎรนั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ขอให้แจ้งทำความเข้าใจกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักฐานทะเบียนราษฎรเพื่อทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๔-๖

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๒๔๖๒

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ร้องเรียนการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๙

ด้วยกรมการปกครอง ได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีสถิติการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน จากด้านการข่าวพบว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มบุคคลเป็นนายหน้าหลอกลวงว่าการดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าวสามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมายและมีการเรียกเก็บเงินจากคนต่างด้าวที่ประสงค์จะขอรับการจัดทำทะเบียนประวัติเป็นเงินหลายหมื่นบาทต่อราย บางรายเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในพื้นที่สำนักทะเบียนและประเทศไทย บางรายเคยขึ้นทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าวและมีหนังสือเดินทาง ซึ่งกรณีดังกล่าวนอกจากจะทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายและกระทบต่อความมั่นคงของประเทศแล้ว ยังอาจถือได้ว่ากลุ่มบุคคลที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าวไม่ใช่บุคคลไร้รัฐหรือไร้สัญชาติ แต่เป็นคนที่มีรัฐอื่นรับรองตัวบุคคล และไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด

กรมการปกครองพิจารณาเห็นว่า กรณีการดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการกำหนดให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น จัดทำทะเบียนสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือคนต่างด้าวที่ไม่อาจมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓ และ ท.ร. ๑๔) โดยบุคคลกลุ่มนี้ ได้แก่ คนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองซึ่งเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติ (Stateless person) ไม่มีหลักฐานของประเทศใดๆ ที่รับรองว่าเป็นคนในปกครองของประเทศนั้น แต่มีภูมิลำเนาหรือมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งอยู่ในประเทศไทย และรวมถึงชนกลุ่มน้อยที่ตกหล่นจากการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติตามมติคณะรัฐมนตรีหรือตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล โดยการจัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสองฯ ดังกล่าวนี้ มิได้เป็นการรับรองการมีสิทธิอาศัยในประเทศไทย จึงยังไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และจากการดำเนินงานของสำนักทะเบียนต่างๆ โดยเฉพาะจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก เป็นต้น ที่ผ่านมาพบว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนทำให้ปฏิบัติไม่ถูกต้อง เช่น จัดทำทะเบียนประวัติให้กับผู้ที่เคยได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าวและมีหนังสือเดินทาง (Passport) ซึ่งกลุ่มคนต่างด้าวเหล่านี้มิใช่คนไร้รัฐหรือไร้สัญชาติ บางพื้นที่มีการร้องเรียนว่ามีขบวนการหลอกลวงและเรียกเก็บเงินจากผู้ที่ต้องการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐให้การช่วยเหลือสนับสนุน และอ้างว่าสามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จึงทำให้กลุ่มคนต่างด้าวที่เคยขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว หรือกลุ่มคนต่างด้าวอื่นๆ หลงเชื่อ จึงเดินทางเข้ามาเพื่อขอรับการจัดทำทะเบียนประวัติเป็นจำนวนมาก

/ ดังนั้น ...

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปราบปรามการดำเนินการโดยมิชอบหรือการกระทำทุจริตทางทะเบียน จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

๑. แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น ถือปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๙ หากปรากฏว่าการจัดทำทะเบียนประวัติรายใดเป็นการดำเนินการโดยมิชอบ เช่น เป็นผู้ที่เคยได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าว และมีหนังสือเดินทาง (Passport) หรือมีเอกสารการทะเบียนราษฎรและมีเลข ๑๓ หลัก หรือไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยและไม่ได้อาศัยอยู่จริงในพื้นที่สำนักทะเบียนที่จัดทำทะเบียนประวัติ ให้นายทะเบียนอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม สั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียน แล้วแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานจัดหางานจังหวัด ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลดังกล่าว หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลใดไม่มีคุณสมบัติตามที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด ให้นายทะเบียนจำหน่ายรายการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนของผู้นั้น โดยถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๑๐ ประกอบกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเคร่งครัด แต่หากบุคคลใดเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติตามกฎหมาย ให้นายทะเบียนยกเลิกการระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียนของผู้นั้น

๒. ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น ทุกแห่ง ประชาสัมพันธ์ในที่ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน หรือแจ้งในที่ประชุมของหมู่บ้านหรือชุมชนในโอกาสต่างๆ ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสองฯ ไม่ใช่การรับรองการมีสิทธิอาศัยในประเทศไทย บุคคลที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติยังถือว่าเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยมิชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยการดำเนินการเรื่องนี้ ไม่มีการเรียกเก็บเงินอื่นใดนอกจากค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนด และบุคคลที่จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่สำนักทะเบียนกลางกำหนดไว้เท่านั้น

๓. ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต และปลัดเทศบาล แล้วแต่กรณี ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ มิให้มีการเรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้ที่ขอรับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หากพบการกระทำดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยและอาญาโดยเฉียบขาดทุกราย พร้อมทั้งให้สอดส่องดูแลกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมหลอกลวง เรียกรับผลประโยชน์ หากพบการกระทำผิดให้ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายทันที

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนาคม จงจิระ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนป้องกันและปราบปรามการทุจริต
การทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๗๒๒-๓

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๑๙๒

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท ๑๒๑๕๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ชักซ้อมการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจ

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
๒. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
๓. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการคุ้มครองและจัดการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

ด้วยสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ได้ตรวจพบปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งทำให้เกิดความเดือดร้อน เสียหายแก่ประชาชน และนำไปสู่การฟ้องร้องทางคดี หรือส่งผลกระทบต่อสาธารณะ หลายกรณี อาทิ

(๑) ประชาชนแจ้งว่าถูกบุคคลอื่นเข้าถึงข้อมูลทะเบียนราษฎรของตนโดยไม่ได้รับความยินยอมและนำข้อมูลไปเปิดเผย ทำให้ได้รับความเสียหายจึงได้แจ้งความไว้เป็นหลักฐาน และมีหนังสือขอตรวจสอบว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมามีหน่วยงานใดหรือบุคคลใดเข้าถึงข้อมูลทะเบียนราษฎรของตนบ้างเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานในการฟ้องร้องดำเนินคดีและเรียกค่าเสียหายในความผิดฐานละเมิด โดยปัญหาลักษณะนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และผลการตรวจสอบพบว่ามีเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น อยู่ในข่ายกระทำการเข้าถึงข้อมูลของบุคคลอื่นโดยไม่ใช่เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

(๒) เรื่องของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนและได้ถวายฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือแต่การดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ร้องตามอำนาจหน้าที่ของจังหวัด อำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว กลับดำเนินการด้วยความล่าช้า ขาดการเอาใจใส่เท่าที่ควร และไม่รายงานผลตามระยะเวลาที่เหมาะสม

(๓) การดำเนินการในอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนหรือเจ้าพนักงานตามกฎหมาย เป็นไปด้วยความล่าช้า มีการเรียกพยานหลักฐานที่เกินกว่าระเบียบกำหนดโดยไม่มีความจำเป็น ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน หรือเกิดความเสียหายต่อสาธารณะ เช่น การแก้ไขรายการสัญชาติของคนที่เคยมีสัญชาติไทยแต่ได้เสียสัญชาติไทยแล้วโดยการสละสัญชาติหรือการถูกเพิกถอนสัญชาติไทย ซึ่งนายทะเบียนจะต้องดำเนินการโดยทันทีที่ได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักทะเบียนกลางหรือทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว เพราะความล่าช้าในการปฏิบัติงานของนายทะเบียนจะสร้างโอกาสให้มีการดำเนินการโดยมิชอบด้วยการนำรายการบุคคลดังกล่าวที่ยังปรากฏรายการสัญชาติไทยไปทำธุรกรรมต่างๆ โดยไม่ถูกต้อง เช่น การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน การทำหนังสือเดินทาง การขอรับเงินสวัสดิการที่รัฐบาลจัดให้สำหรับคนสัญชาติไทย การจดทะเบียนประกอบการต่างๆ เป็นต้น

สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว

/ไม่เลือกปฏิบัติ...

ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนอกจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว ยังมีหน้าที่ต้องประพฤติและปฏิบัติตามตำแหน่งหน้าที่ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและนโยบายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจรรยาบรรณของการเป็นข้าราชการที่ดีอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่และการประพฤติตนของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนในพื้นที่จังหวัดและกรุงเทพมหานคร เป็นไปโดยถูกต้อง เหมาะสม รวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพ และสร้างความพึงพอใจและความประทับใจให้กับประชาชน จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรของรัฐให้ตระหนักรู้ถึงการเป็นข้าราชการที่ดี การมีจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีในการให้บริการประชาชน รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานตามอำนาจหน้าที่ด้วยการจัดให้มีการประชุมหรือฝึกอบรมและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่เป็นระยะๆ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย อนึ่ง สำหรับประเด็นปัญหาตามที่กล่าวถึงข้างต้นนั้น จึงขอให้แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับทั้งในส่วนของจังหวัด กรุงเทพมหานคร อำเภอ สำนักงานเขต และสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติดังนี้

๑. ห้ามมิให้บุคคลที่ไม่มีคำสั่งให้รับผิดชอบการปฏิบัติงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน และบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลรายการทะเบียนราษฎรในระบบฐานข้อมูลฯ เข้าไปตรวจหรือคัดข้อมูลรายการทะเบียนราษฎรหรือทะเบียนอื่นของบุคคลอื่น โดยใช้บัตรประจำตัวประชาชนและรหัสของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายโดยเด็ดขาด หากมีความจำเป็นต้องทราบข้อมูลทะเบียนราษฎรของบุคคลใด ให้ยื่นคำร้องขอตรวจหรือขอคัดสำเนารายการทะเบียนตามกฎหมายและระเบียบกำหนดสำหรับการเข้าถึงข้อมูลรายการทะเบียนราษฎรและทะเบียนอื่นของนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย ให้ดำเนินการได้เฉพาะเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบเท่านั้น โดยการเข้าถึงข้อมูลของบุคคลใดที่ไม่มีคำร้อง เช่น การตรวจสอบรายการบุคคลที่อ้างเป็นพยานในการแจ้งเกิดเกินกำหนด หรือการรวบรวมหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำทุจริตทางทะเบียน เป็นต้น ให้จดบันทึกการปฏิบัติงานระบุวันเวลาและเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ของการเข้าถึงรายการบุคคลนั้นไว้ด้วย เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการตรวจสอบและการชี้แจงข้อเท็จจริง ทั้งนี้ ขอให้ตระหนักว่าการเข้าถึงและนำข้อมูลรายการทะเบียนของบุคคลอื่นไปเปิดเผยโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ถ้าเป็นการปฏิบัติโดยพลการย่อมเป็นความผิดตามกฎหมาย และหากการเปิดเผยข้อมูลนั้นสร้างความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูล นอกจากจะเป็นความผิดฐานละเมิดแล้วยังเป็นความผิดอาญาที่มีโทษทั้งจำทั้งปรับด้วย

๒. เรื่องที่ประชาชนถวายฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือ และเรื่องร้องทุกข์ที่ส่งมาจากสำนักงานองคมนตรี จะต้องให้ความสำคัญและเร่งรัดดำเนินการโดยด่วนที่สุด ถ้าการแก้ไขปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือผู้ร้องจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น ให้ดำเนินการโดยไม่ชักช้า ส่วนกรณีที่พิจารณาแล้วไม่สามารถดำเนินการได้ไม่ว่าจะเป็นการติดขัดด้วยข้อกฎหมาย ข้อเท็จจริง หรืออื่นใด ให้แจ้งทำความเข้าใจกับผู้ถวายฎีกาหรือผู้ร้องด้วยวาจาและทำเป็นหนังสือระบุเหตุผลและคำแนะนำไว้ด้วย ทั้งนี้ จะต้องรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือตามฎีกาหรือเรื่องที่ร้องทุกข์ร้องเรียนนั้นให้สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง หรือกระทรวงมหาดไทยทราบตามระยะเวลาที่กำหนด และหากการแก้ไขปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือผู้ร้องจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาก็ให้รายงานผลความคืบหน้าในการให้ความช่วยเหลือเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องจนกว่าจะแล้วเสร็จ ขอให้ตระหนักว่าการปล่อยปละละเลย ขาดการเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน หรือปฏิบัติด้วยความล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลความจำเป็น จะเป็นสาเหตุให้ถูกดำเนินการทางวินัยได้

/๓. การแก้ไข...

๓. การแก้ไขปรับปรุงรายการทะเบียนราษฎรให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เป็นหน้าที่ที่นายทะเบียนจะต้องดำเนินการโดยทันทีที่ทราบข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ โดยบางกรณีไม่จำเป็นต้องรอหนังสือแจ้งยืนยันจากจังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การแก้ไขรายการสัญชาติจากไทยเป็นสัญชาติอื่นเนื่องจากบุคคลดังกล่าวสละสัญชาติไทย หรือการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านสำหรับคนต่างด้าวที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทย ซึ่งทั้งสองกรณีนี้จะมีผลตามกฎหมายต่อเมื่อได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ดังนั้น ถ้านายทะเบียนได้รับทราบการเสียสัญชาติไทยของบุคคลใดซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้นายทะเบียนแจ้งเจ้าของรายการหรือเจ้าบ้านให้มาดำเนินการโดยทันที เพื่อป้องกันมิให้มีการนำรายการที่ไม่ถูกต้องของบุคคลดังกล่าวไปกระทำการโดยไม่ถูกต้อง หรือถ้านายทะเบียนได้รับแจ้งจากคนต่างด้าวว่าตนได้รับอนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทย โดยแสดงประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือใบสำคัญการแปลงสัญชาติที่พนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้ ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องของราชกิจจานุเบกษาจากเว็บไซต์ www.ratchakitcha.soc.go.th หรือเว็บไซต์ของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ถ้าข้อมูลถูกต้อง นายทะเบียนสามารถดำเนินการให้ผู้ร้องได้โดยไม่ต้องรอหนังสือแจ้งจากจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักทะเบียนกลาง
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๒๑๑
โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๔๗

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๓๕

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๑ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ซักซ้อมการปฏิบัติเกี่ยวกับการขอคัดสำเนาเอกสารทะเบียนประวัติราษฎร

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

ด้วยสำนักทะเบียนกลางได้รับการหารือจากสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติกรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ฯลฯ ขอคัดหรือขอให้ส่งสำเนาเอกสารข้อมูลบัญชีรายชื่อของราษฎรในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน โดยอ้างว่าเพื่อใช้สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ นายทะเบียนสามารถดำเนินการคัดสำเนาเอกสารข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรได้หรือไม่ อย่างไร

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานของนายทะเบียนเกี่ยวกับการคัดและรับรองสำเนารายการทะเบียนราษฎรตามมาตรา ๖ และการขอคัดข้อมูลรายการทะเบียนประวัติราษฎรตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร สำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น แจ้งนายทะเบียนให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การขอคัดสำเนารายการทะเบียนราษฎรตามมาตรา ๖ ได้แก่ การขอคัดสำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตาย และทะเบียนประวัติคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย โดยผู้ที่สามารถขอคัดข้อมูลดังกล่าวจะต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูลนั้นไม่ว่าจะเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม กรณีผู้ขอคัดข้อมูลเป็นทนายความ ถ้าไม่มีใบแต่งทนาย นายทะเบียนจะต้องสอบ ป.ค. ๑๔ เพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมีส่วนได้เสียกับรายการที่ขอคัด แล้วพิจารณาตามพยานหลักฐาน กรณีทนายความมอบหมายให้บุคลากรของสำนักงานทนายความเป็นผู้ขอคัด ถ้าเป็นการขอคัดข้อมูลของลูกความตนเอง (ผู้ว่าจ้าง) ให้นายทะเบียนพิจารณาเนื้อหาในหนังสือขอคัดเป็นสำคัญ ถ้าไม่ชัดเจนให้สอบ ป.ค. ๑๔ เพิ่มเติม แต่ถ้าเป็นการมอบหมายให้คัดข้อมูลของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับลูกความหรือเป็นคู่กรณีกับลูกความตนเอง ให้นายทะเบียนเรียกตรวจใบแต่งทนายว่าลูกความหรือผู้ว่าจ้างได้ยินยอมหรืออนุญาตให้ทนายความมอบอำนาจให้บุคคลอื่น (มอบตัวแทนช่วง) ดำเนินการแทนหรือไม่ ถ้าไม่มี ให้นายทะเบียนดำเนินการโดยแจ้งให้ทนายความยื่นคำร้องขอคัดข้อมูลด้วยตนเอง

๒. การขอคัดข้อมูลรายการทะเบียนประวัติราษฎรตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ ได้แก่ การขอคัดข้อมูลเกี่ยวกับรายการประวัติทางทะเบียนของบุคคล เช่น ทะเบียนการย้ายที่อยู่ การเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล ทะเบียนครอบครัว ภาพถ่ายใบหน้าและลายพิมพ์นิ้วมือจากทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น โดยผู้ที่สามารถขอคัดข้อมูลดังกล่าวจะต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง อาทิ เจ้าของรายการ บุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของรายการ ผู้ปกครอง หรือผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์ของเจ้าของรายการตามคำสั่งศาล เป็นต้น ถ้าเป็นการขอคัดโดยคู่กรณีหรือคู่ความกับเจ้าของรายการ จะต้องแสดงหลักฐานให้ปรากฏถึงการเป็นผู้มีส่วนได้เสีย เช่น หลักฐานการแจ้งความ

/ดำเนินคดี...

ดำเนินคดี หมายจับ เป็นต้น หรือถ้าเป็นการขอคัดเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ จะต้องมีหนังสือหรือคำสั่งศาลแจ้งถึงนายทะเบียนโดยระบุความจำเป็นหรือเป้าประสงค์ของการขอคัดข้อมูลดังกล่าวด้วย

๓. การขอคัดข้อมูลหรือขอสำเนารายการทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เป็นจำนวนมาก เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ขอคัดรายการตามทะเบียนบ้านของราษฎรทั้งหมดในหมู่บ้าน หรือสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ขอคัดรายการของราษฎรเพศหญิงทั้งหมดในพื้นที่อำเภอโดยแยกเป็นรายหมู่บ้าน เป็นต้น กรณีนี้จะกระทำได้เฉพาะที่เป็นการขอข้อมูลข่าวสารระหว่างราชการ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น นายทะเบียนจะต้องพิจารณาว่าผู้ขอเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องหรือประเด็นที่แจ้งว่าจะนำข้อมูลไปใช้หรือไม่ หรือหน่วยงานที่ขอเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือไม่ และมีหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องหรือประเด็นที่จะนำข้อมูลไปใช้หรือไม่อย่างไร รายละเอียดของข้อมูลที่ขอมีความจำเป็นหรือเกินกว่าความจำเป็นต่อการนำไปใช้ปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เช่น การขอรายการบุคคลโดยละเอียดทั้งชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด เลขประจำตัว ๑๓ หลัก ชื่อบิดา ชื่อมารดา พร้อมทั้งเลขประจำตัว ๑๓ หลัก สัญชาติ และสถานภาพของบุคคล ของราษฎรทุกคน เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน หรือเพื่อการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดของข้อมูลที่ขอเกินกว่าความจำเป็น สามารถใช้ข้อมูลเชิงสถิติ หรือใช้ข้อมูลเฉพาะบุคคลบางช่วงอายุ และใช้บางรายการเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่นายทะเบียนคัดและส่งให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ร้องขอ ไม่ควรระบุเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก

๔. กรณีที่นายทะเบียนพิจารณาอนุญาตให้คัดข้อมูลหรือสำเนารายการทะเบียนตามความประสงค์ของผู้ร้องทุกรายที่มีหนังสือแจ้งนายทะเบียน ให้ทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาของนายทะเบียนตอบให้ผู้ร้องทราบ โดยให้ระบุข้อความแจ้งเตือนผู้ร้องทราบว่าข้อมูลหรือสำเนารายการทะเบียนเป็นข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องใช้เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งต่อนายทะเบียนเท่านั้น การนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในส่วนอื่นที่ไม่เกี่ยวกับหน้าที่ของราชการ และการนำข้อมูลไปเปิดเผยที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล เป็นความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกและหรือปรับตามมาตรา ๔๘/๑ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๓-๖

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๓๕๗๖

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การขอคัดสำเนาข้อมูลรายการทะเบียนเป็นภาษาอังกฤษ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๒๕๓๔๘ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ตามที่กรมการปกครองได้แจ้งให้ทราบว่า เอกสารการทะเบียนที่สามารถให้บริการคัดและรับรองสำเนาเป็นภาษาอังกฤษได้แล้วมีจำนวน ๑๒ ประเภทเอกสาร พร้อมทั้งได้ซักซ้อมการปฏิบัติงานและการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการคัดและรับรองข้อมูลรายการทะเบียนเป็นภาษาอังกฤษให้ทราบแล้ว ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมการปกครอง ขอเรียนว่า ได้พัฒนาระบบโปรแกรมการคัดรับรองเอกสารการทะเบียนฉบับภาษาอังกฤษ (Single Sign-on) เพิ่มเติมอีกจำนวน ๑๕ ประเภทเอกสาร (๑๕ แบบฟอร์ม) ได้แก่

๑. ทะเบียนรับรองบุตร (คร.๑๑) – Registration of Child Legitimacy (Khor Ror.๑๑)

๒. ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม (คร.๑๔) - Registration of Child Adoption (Khor Ror.๑๔)

๓. ทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม (คร.๑๗) – Revocation Adoption Registration (Khor Ror.๑๗)

๔. หนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๖) – Letter of Permission for Joint Use of Surname (Chor.๖)

๕. ทะเบียนอนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๖/๑) – Registration for Joint Use of Surname (Chor.๖/๑)

๖. หนังสือรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๗) – The Certificate of the Rights Holder for Permission of Joint Use of Surname (Chor.๗)

๗. ทะเบียนรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๗/๑) – Registration of the Rights Holder for Permission to Joint Use of Surname (Chor.๗/๑)

๘. หนังสือรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าว (ช.๘) - The Certificate of First Name Change of Alien (Chor.๘)

๙. ทะเบียนรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าว (ช.๘/๑) - Registration of First Name Change of Alien (Chor.๘/๑)

๑๐. หนังสือรับรองการขอจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าว (ช.๙) - The Certificate of Surname Registration of Alien (Chor.๙)

๑๑. ทะเบียนรับรองการขอจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าว (ช.๙/๑) - Registration of Surname Registration of Alien (Chor.๙/๑)

๑๒. แบบรับรองข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรจากฐานข้อมูลการทะเบียนของสำนักทะเบียนกลาง (ท.ร.๑๒) – Certified Form of Registration Record from Registration Database Central Registration Bureau (Thor.Ror.๑๒)

/๑๓. แบบรับรอง...

๑๓. แบบรับรองรายการทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๓๘ ข) - Certified Form of Particulars of Registration Record for Unregistered Person (Thor.Ror.๓๘ Khor)

๑๔. แบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (ท.ร.๓๘/๑) - Certified Form of Particulars of Registration Record for Alien Permitted to Stay in Kingdom under Special Provisions (Thor.Ror.๓๘/๑)

๑๕. แบบรับรองข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย/บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ที่คัดรับรองรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย/บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน – Certified Data Form of Non-Thai Identification Card/ Unregistered Person Certified Extract from Non-Thai Identification Card Registration Database/Unregistered Person

โดยเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้าเมนูการคัดรับรองเอกสารการทะเบียนเป็นภาษาอังกฤษ ในระบบโปรแกรมการปฏิบัติงานทะเบียนหรือบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียน ระบบปฏิบัติการจะตรวจข้อมูลรายการทะเบียนที่ประชาชนยื่นคำร้องขอคัดสำเนาจากฐานข้อมูลการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารดังกล่าวออกมาเป็นภาษาอังกฤษเพื่อให้บริการแก่ประชาชน ทั้งนี้ รายการทะเบียนราษฎร ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนครอบครัว และทะเบียนชื่อบุคคล ที่สามารถดำเนินการในลักษณะดังกล่าวได้จะต้องเป็นข้อมูลที่จัดทำขึ้นโดยระบบคอมพิวเตอร์และจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนกลาง ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานในการให้บริการคัดและรับรองสำเนาข้อมูลรายการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเป็นภาษาอังกฤษ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ที่ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร งานบัตรประจำตัวประชาชน งานทะเบียนครอบครัว และงานทะเบียนชื่อบุคคล แล้วแต่กรณี ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. แบบพิมพ์ที่จะใช้ในการคัดและรับรองสำเนาข้อมูลรายการทะเบียนเป็นภาษาอังกฤษ ให้ใช้แบบเดียวกับการคัดและรับรองสำเนาข้อมูลรายการทะเบียนเป็นภาษาไทยตามที่เคยปฏิบัติการให้บริการประชาชน

๒. บุคคลที่มีสิทธิขอคัดหรือคัดและรับรองข้อมูลรายการทะเบียนเป็นภาษาอังกฤษ ได้แก่ เจ้าของรายการหรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของรายการ และผู้มีส่วนได้เสียตามกำหนดในกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว และกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล แล้วแต่กรณี

๓. สำหรับตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจลงชื่อรับรองข้อมูลรายการทะเบียน ได้แก่

๓.๑ นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร สำหรับการรับรองข้อมูลรายการทะเบียนราษฎร

๓.๒ นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว สำหรับการรับรองข้อมูลรายการทะเบียนครอบครัว

๓.๓ นายทะเบียนท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล สำหรับการรับรองข้อมูลรายการทะเบียนชื่อบุคคล

ทั้งนี้การลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลรายการทะเบียนที่คัดเป็นภาษาอังกฤษ เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจคัดและรับรองตามกฎหมายแต่ละฉบับที่เกี่ยวข้อง จะลงชื่อเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ แต่จะต้องเขียนชื่อและนามสกุลตัวบรรจงในวงเล็บเป็นภาษาอังกฤษ

/๔. การเรียกเก็บ...

๔. การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและอัตราค่าธรรมเนียมในการขอคัดและรับรองข้อมูลรายการทะเบียนเป็นภาษาอังกฤษ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการคัดและรับรองข้อมูลรายการทะเบียนที่เป็นภาษาไทย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนาคม จงจิระ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
กลุ่มงานบริหารทั่วไป
โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๑๑๐
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๓๐๕

ถาม-ตอบ

นายทะเบียน

๑. คำถาม กำนันสามารถรับแจ้งการเกิดและออกใบรับแจ้งการเกิดให้กับเด็กทุกคนที่เกิดในเขตตำบลนั้นในฐานะนายทะเบียนนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้หรือไม่

คำตอบ

ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง การแต่งตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ได้แต่งตั้งให้กำนัน (ในฐานะผู้ใหญ่บ้านของหมู่นั้นๆ) ผู้ใหญ่บ้าน เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ดังนั้น กำนันในฐานะผู้ใหญ่บ้านย่อมปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้านตามที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางแต่งตั้งโดยผู้ที่เป็นกำนันก็มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน คือ เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งการเกิด การตาย การย้ายที่อยู่ และการแจ้งเกี่ยวกับบ้านที่เกิดเหตุขึ้นเฉพาะในเขตหมู่ที่กำนันทำหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านด้วยอีกตำแหน่งหนึ่งเท่านั้น

ข้อกฎหมาย

ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่องการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๓๕

๒. คำถาม นายทะเบียนกับผู้ช่วยนายทะเบียนมีหน้าที่ต่างกันหรือไม่ในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร

คำตอบ

ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรจะมีคำที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งเจ้าพนักงานหลายคำ เช่น นายทะเบียน นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียน นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่น นายทะเบียนผู้รับแจ้ง เป็นต้น ซึ่งแต่ละตำแหน่งล้วนมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันตามภารกิจที่กฎหมายกำหนดไว้กล่าวคือ

๑. กิจกรรมใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน เช่น การคัดและรับรองสำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตาย ตามมาตรา ๖ การเรียกเจ้าบ้านหรือบุคคลใดๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อความถูกต้องของการทะเบียนราษฎรหรือการสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนเพิกถอนหลักฐานทะเบียนและแก้ไขข้อความรายการทะเบียนให้ถูกต้องตามมาตรา ๑๐ ผู้ที่จะดำเนินการได้ คือ นายทะเบียนอำเภอ และผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอในฐานะเป็นนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่นและผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นในฐานะเป็นนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนท้องถิ่น และตำแหน่งอื่นตามที่กำหนดในนิยามตามมาตรา ๔

๒. กิจกรรมใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น เช่นการจัดทำทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตาย ตามมาตรา ๒๖ การจัดทำทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๖ ผู้ที่จะดำเนินการได้ คือ นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่น เท่านั้น ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอและผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นไม่มีอำนาจดำเนินการ

๓. กิจกรรมใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนผู้รับแจ้ง เช่น การรับแจ้งการเกิด การตาย การย้ายที่อยู่ การออกสูติบัตร การออกมรณบัตร การจัดการศพ การรับแจ้งเกี่ยวกับบ้าน การกำหนดเลขประจำบ้าน ผู้ที่จะดำเนินการได้ คือ นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นและผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้ง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร) ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดในนิยามตามมาตรา ๔

ฉะนั้น การลงนามในเอกสารการทะเบียนราษฎรแต่ละประเภทจึงควรต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องผู้มีอำนาจลงนามให้ถ่องแท้ด้วยจะได้ไม่ผิดพลาด

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ , ๘

๓. คำถาม นายทะเบียนมีอำนาจออกหนังสือรับรองการตายให้บุคคลที่ตายในบ้านแต่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านได้หรือไม่

คำตอบ

กรณีคนตายในบ้านไม่ว่าผู้ตายจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือไม่ก็ตาม ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านที่ต้องแจ้งการตายของคนตายในบ้านต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนตายภายใน ๒๔ ชั่วโมง ดังนั้น นายทะเบียนจะต้องให้เจ้าบ้านแจ้งการตาย ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๑ นายทะเบียนจะออกหนังสือรับรองการตายไม่ได้

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๑

ทะเบียนบ้าน/ทะเบียนอาคารและเจ้าบ้าน

๑. คำถาม บ้านรื้อถอนหรือถูกปล่อยทิ้งร้างจนไม่มีสภาพความเป็นบ้านแล้ว จะดำเนินการอย่างไรกับผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านนั้น

คำตอบ

เมื่อนายทะเบียนได้รับการแจ้งการรื้อถอนบ้านนายทะเบียนจะต้องจำหน่ายทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน พร้อมทั้งดำเนินการแจ้งรายการบุคคลในทะเบียนบ้านตามระเบียบว่าด้วยการแจ้งการย้ายที่อยู่ในทางกลับกันถึงแม้ว่านายทะเบียนจะไม่ได้รับแจ้งแต่รู้เหตุการณ์ดังกล่าว นายทะเบียนจะต้องแจ้งเจ้าบ้านให้ไปติดต่อดำเนินการที่สำนักทะเบียน หากเจ้าบ้านไม่ไปพบตามนัดก็สามารถใช้อำนาจนายทะเบียนจำหน่ายทะเบียนบ้านและย้ายบุคคลในทะเบียนบ้านไปไว้ในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนได้

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๓๔ , ๓๔/๑

๒. คำถาม กรณีบ้านปลูกในที่สาธารณะประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือบุกรุกป่าสงวน หรือโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร นายทะเบียนจะกำหนดเลขที่บ้านให้ได้หรือไม่

คำตอบ

กรณีที่มีการปลูกสร้างบ้าน เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านที่จะต้องมาแจ้งการปลูกสร้างบ้านใหม่และขอเลขหมายประจำบ้านต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งตามมาตรา ๓๔ และนายทะเบียนจะต้องดำเนินการดังนี้

๑. รับแจ้งการปลูกสร้างบ้านใหม่แล้วออกไปตรวจสภาพและลักษณะของบ้านก่อนทุกครั้งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีสภาพเป็นบ้านตามมาตรา ๔ ย่อมต้องกำหนดเลขหมายประจำบ้าน

๒. หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าบ้านดังกล่าวปลูกสร้างในที่สาธารณะหรือป่าสงวนแห่งชาติ หรือโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร นายทะเบียนจะต้องกำหนดเลขประจำบ้านให้ โดยในการจัดทำทะเบียนบ้านให้ระบุว่า “ทะเบียนบ้านชั่วคราว” และให้บันทึกข้อความไว้ในสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านว่า “ผู้ใดจะอ้างทะเบียนบ้านชั่วคราวฉบับนี้เพื่อแสดงว่าตนมีสิทธิในที่ดินหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่บ้านหลังนี้ตั้งอยู่มิได้” พร้อมทั้งแจ้งประสานไปยังหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๔

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๒๐ , ๓๒

๓. คำถาม บ้านหรืออาคารที่อยู่ระหว่างก่อสร้างสามารถขอเลขหมายประจำบ้านได้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ

บ้านแต่ละหลังที่จะกำหนดเลขประจำบ้านให้ได้อย่างน้อยจะต้องมีการก่อสร้างในส่วนที่เป็นรากฐานของบ้านและมุงหลังคาเรียบร้อยแล้ว หรือถ้าเป็นตึกหรืออาคารชุดหรืออาคารลักษณะอื่นในทำนองเดียวกันจะต้องมีการก่อสร้างเป็นปริมาณงานไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ โดยมีหนังสือรับรองจากวิศวกรหรือนายช่างโยธาที่ควบคุมการก่อสร้าง ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าบ้านได้มีการก่อสร้างในส่วนที่เป็นรากฐานของบ้านและมุงหลังคาเรียบร้อยแล้ว หรือถ้าเป็นตึกหรืออาคารชุดหรืออาคารลักษณะอื่นในทำนองเดียวกัน จะต้องมีการก่อสร้างเป็นปริมาณงานไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ โดยมีหนังสือรับรองจากวิศวกรหรือนายช่างโยธาที่ควบคุมการก่อสร้าง นายทะเบียนจะต้องกำหนดเลขประจำบ้าน โดยจัดทำทะเบียนบ้านชั่วคราว และสำเนาทะเบียนบ้านชั่วคราวฉบับเจ้าบ้านโดยระบุข้อความว่า "บ้านอยู่ระหว่างก่อสร้าง"สำหรับบ้านที่มีหลักฐานการอนุญาตปลูกสร้าง หรือ "บ้านอยู่ระหว่างก่อสร้าง (ไม่มีใบอนุญาตปลูกสร้าง)" สำหรับบ้านที่ไม่มีหลักฐานการอนุญาตปลูกสร้าง

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๓๒/๒

๔. คำถาม กรณีผู้ร้องมาขอให้สำนักทะเบียนอำเภอรับรองว่าตนเป็นเจ้าของหรือมีกรรมสิทธิ์ในบ้านหลังนั้นเพื่อประกอบหลักฐานการขอกู้เงินจะดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

นายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเท่านั้น การให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองว่าผู้ร้องเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในบ้านนั้นจึงทำไม่ได้ เพราะเป็นการปฏิบัติที่นอกเหนือขอบเขตอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน การแสดงความเป็นเจ้าของบ้านหรือเป็นผู้ครอบครอง หรือเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในตัวบ้านหรืออาคารน่าจะเป็นเอกสารหลักฐานที่แสดงถึงความเป็นเจ้าของบ้านหรือเป็นผู้ครอบครอง หรือเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ ที่ออกโดยถูกต้องตามกฎหมาย เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญาเช่าซื้อ พินัยกรรม เป็นต้น

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับการรับรองถึงความเป็นเจ้าของบ้านหรือเป็นผู้ครอบครอง หรือเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์

๕. คำถาม บ้านที่รื้อถอนและถูกจำหน่ายไปแล้ว ต่อมามีการปลูกสร้างบ้านขึ้นในบริเวณเดียวกันนี้ นายทะเบียนจะนำเลขหมายประจำบ้านและรหัสประจำบ้านที่จำหน่ายไปแล้วมาใช้ใหม่จะได้หรือไม่

คำตอบ

เลขหมายประจำบ้านของบ้านที่ถูกจำหน่ายไปแล้วนายทะเบียนสามารถนำมากำหนดให้กับบ้านหลังใหม่ที่ได้ถูกสร้างขึ้นในบริเวณเดียวกันได้ ส่วนเลขรหัสประจำบ้านนั้นเมื่อมีการจำหน่ายไปแล้วไม่ให้นำกลับมาใช้อีกแต่ให้กำหนดเลขรหัสประจำบ้านใหม่ตาม ท.ร. ๙๙ ก.

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๙

๖. คำถาม เลขหมายประจำบ้านของบ้าน ๒ หลังมีเลขที่ซ้ำกันจะทำอย่างไร

คำตอบ

กรณีเลขหมายประจำบ้านที่ได้กำหนดให้แล้วซ้ำกันให้ปฏิบัติดังนี้

๑. เรียกเจ้าบ้านที่มีเลขหมายประจำบ้านซ้ำกันมาสอบให้ได้ข้อเท็จจริงว่าบ้านหลังใดได้เลขหมายประจำบ้านก่อน ทั้งนี้ ให้ถือว่าบ้านที่ได้เลขหมายประจำบ้านก่อนย่อมมีสิทธิ์สมบูรณ์ในเลขหมายประจำบ้านนั้น

ส่วนบ้านที่มาร้องขอและได้เลขหมายประจำบ้านทีหลังก็ให้กำหนดเลขหมายประจำบ้านให้ใหม่โดยให้เจ้าบ้านยื่นคำร้องขอเลขหมายประจำบ้านใหม่และให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งกำหนดเลขหมายประจำบ้านใหม่โดยให้เลขหมายต่อหรือใช้ทับต่อจากบ้านที่อยู่ใกล้เคียงที่สุด

๒. ให้นายทะเบียนแก้ไขรายการในช่องบ้านเลขที่ในทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนบ้านให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงและให้หมายเหตุว่า "กำหนดเลขหมายประจำบ้านใหม่ ตามคำร้องที่.....ลงวันที่....." แล้วลงชื่อนายทะเบียน วัน เดือน ปี กำกับไว้

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๓๙

๗. คำถาม นายดำและครอบครัวได้อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๒๔ ต่อมาบ้านหลังนั้นถูกไฟไหม้เสียหายจนไม่สามารถอยู่อาศัยได้ นายดำไม่ได้ซ่อมแซมหรือต่อเติมแต่อย่างใดคงปล่อยทิ้งไว้เช่นนั้น นายดำและครอบครัวได้ไปเช่าบ้านเลขที่ ๒๘ ที่อยู่ถัดไปเป็นที่อยู่อาศัยแต่ทะเบียนบ้านยังคงใช้เลขที่หลังที่ถูกไฟไหม้ กรณีนั้นนายทะเบียนควรดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

กรณีเช่นนี้นายทะเบียนควรแจ้งให้นายดำทราบว่าหากไม่ประสงค์จะอาศัยในบ้านที่ถูกไฟไหม้ นายดำจะต้องดำเนินการรื้อถอนและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันรื้อเสร็จ พร้อมทั้งดำเนินการแจ้งย้ายครอบครัวไปอยู่บ้านเลขที่ ๒๘ ตามที่อยู่จริง และเมื่อได้รับแจ้งการรื้อบ้านนายทะเบียนจะต้องจำหน่ายทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมทั้งแนะนำให้นายทะเบียนดำเนินการแจ้งการย้ายที่อยู่ของตนเองและครอบครัวเข้าบ้านเลขที่ ๒๘ ตามที่อยู่จริง

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๓๔

๘. คำถาม เจ้าบ้านคือใคร จำเป็นต้องมีเจ้าบ้านหรือไม่ในบ้านแต่ละหลัง

คำตอบ

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้ความหมายของคำว่า "เจ้าบ้าน" ความหมายว่า ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครองบ้านในฐานะเจ้าของ ผู้เช่า หรือในฐานะอื่นใดก็ตาม ในกรณีที่ไม่ปรากฏเจ้าบ้านหรือเจ้าบ้านไม่อยู่ ตาย สูญหาย หรือไม่สามารถปฏิบัติกิจการได้ ให้ถือว่าผู้ดูแลบ้านในขณะนั้นเป็นเจ้าบ้าน

จากความหมายของคำว่าเจ้าบ้านดังกล่าวมีประเด็นพิจารณาได้ดังนี้

๑. ในเรื่องของการครอบครองบ้านกฎหมายให้ความหมายว่าเจ้าบ้านจะต้องเป็นหัวหน้าครอบครัวของบ้าน แต่ในการครอบครองบ้านนั้นอาจจะครอบครองในหลายฐานะ กล่าวคือ

๑.๑ ครอบครองในฐานะเจ้าของ หมายถึง การเป็นเจ้าของบ้าน กล่าวคือ ผู้ใดเป็นเจ้าของบ้านผู้นั้นย่อมอยู่ในฐานะของการเป็นเจ้าบ้านด้วย

๑.๒ ครอบครองในฐานะผู้เช่า หมายถึง การที่เจ้าของบ้านให้บุคคลอื่นเช่าบ้านของตน ในลักษณะนี้ผู้เช่าก็อยู่ในฐานะของการเป็นเจ้าบ้าน ซึ่งในกรณีนี้เจ้าของบ้านตามข้อ ๑.๑ ก็จะพ้นจากการเป็นเจ้าบ้าน

๑.๓ ครอบครองในฐานะอื่นๆ หมายถึง การครอบครองโดยไม่ใช่ในฐานะเจ้าของหรือในฐานะผู้เช่า เช่น การครอบครองในฐานะผู้บังคับบัญชาหน่วยงานราชการ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หรือผู้บัญชาการเรือนจำ เป็นต้น

๒. เรื่องการปฏิบัติในหน้าที่ของเจ้าบ้าน โดยกฎหมายกำหนดให้บ้านแต่ละหลังจะต้องมีเจ้าบ้านอยู่ตลอดเวลา เจ้าบ้านต้องทำหน้าที่ในการแจ้งเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร เช่น การแจ้งการเกิด การแจ้งการตายการ แจ้งการย้ายที่อยู่ การแจ้งเกี่ยวกับบ้าน เป็นต้น ดังนั้น ถ้าบ้านใดไม่ปรากฏเจ้าบ้านหรือเจ้าบ้านไม่อยู่หรือเจ้าบ้านตายหรือสูญหายหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ถือว่าผู้ดูแลบ้านในขณะนั้นเป็นเจ้าบ้าน

สรุปได้ว่าเจ้าบ้านจะเป็นใครย่อมขึ้นอยู่กับสถานะการครอบครองบ้านในขณะนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ปรากฏชื่อในทะเบียนบ้านและระบุสภาพว่าเป็นเจ้าบ้านเพียงคนเดียว โดยวิธีปฏิบัติก็ให้บันทึกปากคำเป็นหลักฐานไว้ว่าในขณะนั้นใครทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้าน บุคคลนั้นก็จะมีฐานะเป็นเจ้าบ้าน หากปรากฏภายหลังว่าเป็นการให้ถ้อยคำของบุคคลดังกล่าวเป็นเท็จก็มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อไป

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๕

๙. คำถาม มอบหมายให้คนอื่นที่ไม่ใช่เจ้าบ้านไปแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่ หรือแจ้งเรื่องเกี่ยวกับบ้านได้หรือไม่ถ้าได้ทำอย่างไร

คำตอบ

การแจ้งดังกล่าวกฎหมายการทะเบียนราษฎรกำหนดเป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านแต่ในขณะเดียวกันก็ได้กำหนดให้เจ้าบ้านมอบหมายให้บุคคลอื่นไปแจ้งแทนได้เช่นเดียวกันโดยในมาตรา ๔๖ ของกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรบัญญัติไว้โดยสรุปดังนี้

ถ้าผู้มีหน้าที่ต้องแจ้งได้มอบหมายให้ผู้ใดไปแจ้งแทนและเมื่อผู้ได้รับมอบหมายได้แจ้งต่อผู้มีหน้าที่รับแจ้งแล้วให้ถือว่าผู้มีหน้าที่นั้นได้แจ้งแล้ว

จากมาตรา ๔๖ จะพิจารณาเห็นว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์ในเรื่องการอำนวยความสะดวกในการแจ้งให้กับประชาชนเป็นสำคัญจึงไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการมอบหมายให้บุคคลอื่นไปทำหน้าที่แทนเจ้าบ้านว่าต้องทำอย่างไร เพียงแต่ว่าการมอบหมายของเจ้าบ้านจะต้องปรากฏหรือให้ทราบรายละเอียดว่าได้มอบให้ใครไปทำอะไรแล้วลงลายมือชื่อเจ้าบ้านผู้มอบหมายพร้อมทั้งสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านให้ผู้รับมอบนำไปแสดงต่อนายทะเบียนก็เปรียบเสมือนเจ้าบ้านไปแจ้งด้วยตนเอง

สรุปได้ว่าการมอบหมาย ประชาชนสามารถจัดทำเป็นหนังสือขึ้นมาเองได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้หนังสือที่เป็นรูปแบบที่สำนักทะเบียนกำหนดขึ้น

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔๖

การจดทะเบียนการเกิด

๑. คำถาม นายทองเอกได้แจ้งการเกิดบุตรของตนต่อผู้ใหญ่บ้าน โดยบุตรเกิดวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ ผู้ใหญ่บ้านรับแจ้งการเกิดและออกใบรับแจ้งการเกิด ท.ร. ๑ ตอนหน้า ให้เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ นายทองเอกถือใบรับแจ้งการเกิดไว้จนกระทั่งวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ จึงไปติดต่อนายทะเบียนเพื่อขอสูติบัตรให้บุตรชาย กรณีเช่นนี้จะเป็นการแจ้งเกิดเกินกำหนดหรือไม่ และการลงวันที่รับแจ้งในสูติบัตรจะลงตามวันที่ได้รับแจ้งในหลักฐานใบรับแจ้งการเกิด ท.ร. ๑ ตอนหน้าหรือตามวันที่ออกสูติบัตร

คำตอบ

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๑๘ กำหนดว่ามีคนเกิด ผู้มีหน้าที่แจ้งต้องแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่เด็กเกิด (กรณีเด็กเกิดในบ้าน) หรือภายใน ๑๕ วัน แต่ไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เด็กเกิด (กรณีเด็กเกิดนอกบ้านและมีเหตุจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ภายใน ๑๕ วัน) ประกอบกับผู้อำนวยการทะเบียนกลางได้แต่งตั้งให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้าน จึงมีหน้าที่รับแจ้งการเกิดเด็กที่เกิดในหมู่บ้าน กรณีของนายทองเอกจึงเป็นการแจ้งการเกิดภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่บุตรของตนเกิด ส่วนการออกสูติบัตรเป็นขั้นตอนภายหลังการรับแจ้งการเกิด ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลา

การออกสูติบัตรไว้ ดังนั้นกรณีของนายทองเอก เมื่อมีการนำใบรับแจ้ง การเกิด ท.ร. ๑ ตอนหน้า มาขอออกหลักฐานสูติบัตร นายทะเบียนต้องออกสูติบัตรให้ในกรณีแจ้งการเกิดภายในกำหนดเวลา ส่วนการลงวันที่ตอนท้ายของสูติบัตรให้ลงวันที่นายทะเบียนออกสูติบัตรโดยอนุโลม และให้หมายเหตุไว้ในสูติบัตรว่า "ออกตามใบรับแจ้งการเกิดที่..... ลงวันที่....."

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๘

๒. คำถาม เด็กหญิงชบาแก้ว เกิดที่โรงพยาบาลราชวิถีในกรุงเทพฯ เมื่อผู้ทำคลอดของโรงพยาบาลออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) ให้แล้ว มารดาของเด็กหญิงชบาแก้วคิดว่าเอกสารดังกล่าวเป็นสูติบัตร จึงพาบุตรของตนกลับไปอยู่บ้านที่จังหวัดสุพรรณบุรี ต่อมาได้ทราบจากผู้ใหญ่บ้านว่าหนังสือรับรองการเกิดดังกล่าวไม่ใช่สูติบัตร จึงไปแจ้งการเกิดที่สำนักทะเบียนซึ่งเด็กหญิงชบาแก้วอาศัยอยู่ กรณีเช่นนี้จะดำเนินการได้หรือไม่อย่างไร

คำตอบ

กรณีของเด็กหญิงชบาแก้วเกิดในโรงพยาบาลซึ่งเป็นการเกิดในบ้าน พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๑๘ (๑) กำหนดให้แจ้งการเกิด ณ สำนักทะเบียนท้องที่ที่เด็กเกิด ได้แก่ สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตที่โรงพยาบาลราชวิถีตั้งอยู่ในพื้นที่ แต่ด้วยผลของพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑ ที่กำหนดให้สามารถแจ้งการเกิดต่างสำนักทะเบียนได้โดยเด็กที่แจ้งการเกิดต้องมีหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) หรือผลการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) และสำนักทะเบียนที่จะแจ้งการเกิดจะต้องเป็นสำนักทะเบียนที่บิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมายของเด็กมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ดังนั้นกรณีของเด็กหญิงชบาแก้วจะแจ้งการเกิดที่สำนักทะเบียนต่างจังหวัดที่ตนอยู่อาศัยหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับว่าบิดามารดา หรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมายของเด็กหญิงชบาแก้วมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนนั้นหรือไม่ ถ้ามีก็สามารถแจ้งการเกิดให้กับเด็กหญิงชบาแก้วได้โดยจะต้องนำหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) สำเนาทะเบียนบ้านของบิดามารดาไปแสดงต่อนายทะเบียน และต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นเงิน ๒๐ บาท

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๘ วรรคสาม

๒. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการเกิดหรือการตายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่อื่น พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

๔. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๖/๑

๓. คำถาม เด็กชายภูชิตเกิดที่โรงพยาบาลรามาธิบดีในกรุงเทพฯ ผู้ทำคลอดของโรงพยาบาลได้ออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) ให้แต่บิดาของเด็กทำเอกสารดังกล่าวสูญหายโดยยังไม่ได้แจ้งการเกิด ต่อมาบิดามารดาพาเด็กชายภูชิตกลับไปอยู่ที่จังหวัดภูเก็ตและได้ขอแจ้งการเกิดที่สำนักทะเบียน อำเภอถลาง โดยนำสมุดสุขภาพแม่และเด็กไปประกอบการแจ้งเกิด แต่นายทะเบียนไม่ยอมดำเนินการให้กรณีดังกล่าวจะดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

การจัดทำเอกสารทะเบียนราษฎรให้กับเด็กชายภูชิต สามารถทำได้ ๓ วิธี คือ

(๑) บิดามารดาของเด็กยื่นคำร้องขอแจ้งการเกิดเกินกำหนดที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตราชเทวี กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นท้องที่ที่เด็กชายภูชิตเกิดตามมาตรา ๑๘ (๑)

(๒) บิดามารดาของเด็กยื่นคำร้องขอแจ้งการเกิดเกินกำหนดที่สำนักทะเบียนอำเภอถลางจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นท้องที่เด็กชายภูชิตมีภูมิลำเนาอยู่ปัจจุบัน แต่มีเงื่อนไขว่าเด็กจะต้องมีหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) และบิดาหรือมารดาของเด็กจะต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนแห่งนี้ โดยกรณีของหนังสือรับรองการเกิดนั้นจะมีอยู่ท้ายสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กที่โรงพยาบาลออกให้ สามารถใช้เป็นหลักฐานได้ แต่ถ้าไม่มีเอกสารดังกล่าวก็เป็นภาระของบิดามารดาที่จะต้องติดต่อขอคัดสำเนาหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) ที่โรงพยาบาลรามาธิบดีซึ่งเป็นสถานที่เกิดของเด็กชายภูชิต เพื่อนำมาเป็นหลักฐานในการแจ้งการเกิด

(๓) บิดามารดาของเด็กยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านที่สำนักทะเบียนอำเภอถลางแต่กรณีเด็กชายภูชิตจะไม่ได้สูติบัตร

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๘ หรือ มาตรา ๓๗

๒. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ.๒๕๖๒ ข้อ ๕๗ หรือ ข้อ ๙๗

๔. คำถาม เด็กชายบุญหลงถูกบิดามารดาทอดทิ้งไว้ที่บริเวณข้างร้านขายของชำแห่งหนึ่งในตลาดราชวัตรมีจดหมายติดตัวกับเด็กเขียนข้อความว่าเด็กเกิดวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐ ครอบครัวยากจนไม่สามารถเลี้ยงดูได้ ฝากผู้ใจบุญช่วยอุปการะด้วย โดยไม่บอกชื่อบิดามารดาและที่อยู่ เด็กชายบุญหลงถูกนำส่งเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และถูกรับตัวเข้าสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ จะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อให้เด็กชายบุญหลงมีสูติบัตรและมีชื่อในทะเบียนบ้าน

คำตอบ

กรณีของเด็กชายบุญหลง เป็นการแจ้งการเกิดสำหรับเด็กไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้งตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดให้ผู้พบเด็กไร้เดียงสาถูกทอดทิ้งจะต้องนำตัวเด็กส่งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยให้เจ้าหน้าที่ที่รับตัวเด็กทำบันทึกการรับตัวเด็กไว้เป็นหลักฐานให้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่รับตัวเด็กไว้เป็นผู้แจ้งการเกิด กรณีจึงเป็นหน้าที่ของสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีต้องเป็นผู้แจ้งการเกิดให้กับเด็กชายบุญหลง โดยแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนที่สถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีตั้งอยู่ในพื้นที่ ซึ่งนายทะเบียนจะต้องสอบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานพร้อมความเห็นเสนอผู้อำนวยการเขตเพื่อพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กตามที่กฎหมายกำหนด กรณีผู้อำนวยการเขตแจ้งผลการพิจารณาว่าเด็กที่แจ้งการเกิดไม่ได้เกิดในราชอาณาจักรไทยและไม่ได้สัญชาติไทย หรือไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กได้ ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ให้เด็กเป็นบุคคลประเภท ๐ โดยใช้เลขที่บ้านของสถานสงเคราะห์ และลงรายการที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กเท่าที่ทราบ

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๙

๒. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานการณ์เกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง พ.ศ.๒๕๕๑

๓. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ.๒๕๖๒ ข้อ ๕๙ และ ข้อ ๖๐

๔. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ว ๘ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

๕. คำถาม เด็กหญิงนับดาวใช้ชีวิตเร่ร่อนที่บริเวณสถานีรถไฟหัวลำโพง ไม่สามารถให้ข้อมูลว่าบิดามารดาเป็นใคร หรือมีบ้านเรือนอาศัยอยู่ที่ใด เจ้าหน้าที่ตำรวจรถไฟสถานีรถไฟนพวงศ์ได้ติดต่อเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิสร้างสรรค์เด็กให้มารับตัวเด็กไปเข้ารับการสงเคราะห์ที่มูลนิธิดังกล่าว กรณีนี้จะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อให้เด็กหญิงนับดาวมีสูติบัตรและมีชื่อในทะเบียนบ้าน

คำตอบ

กรณีของเด็กหญิงนับดาว เป็นการแจ้งการเกิดกรณีเด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง ตามมาตรา ๑๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒ หากยังไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก สามารถแจ้งการเกิดได้ ถ้าเป็นเด็กที่อยู่ในการอุปการะดูแลของหน่วยงานสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน โดยหากเป็นหน่วยงานสงเคราะห์ของเอกชนจะต้องเป็นหน่วยงานที่จดทะเบียนตามกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและต้องเป็นหน่วยงานตามรายชื่อที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ และเด็กที่จะแจ้งการเกิดต้องมีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี โดยกฎหมายการทะเบียนราษฎรกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานสถานสงเคราะห์เป็นผู้แจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนท้องที่ที่หน่วยงานนั้นตั้งอยู่ กรณีจึงเป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานมูลนิธิสร้างสรรค์เด็กหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้แจ้งการเกิดจากหัวหน่วยงานดังกล่าวเป็นผู้แจ้งการเกิดให้กับเด็กหญิงนับดาว โดยแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนที่มูลนิธิสร้างสรรค์ตั้งอยู่ในพื้นที่ ซึ่งนายทะเบียนจะต้องสอบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานพร้อมความเห็นเสนอผู้อำนวยการเขตเพื่อพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กตามที่กฎหมายกำหนด กรณีผู้อำนวยการเขตแจ้งผลการพิจารณาว่าเด็กที่แจ้งการเกิดไม่ได้เกิดในราชอาณาจักรไทยและไม่ได้สัญชาติไทย หรือไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กได้ ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ให้เด็กเป็นบุคคลประเภท ๐ โดยใช้เลขที่บ้านของหน่วยงานที่สงเคราะห์ และลงรายการที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กเท่าที่ทราบ

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๙/๑

๒. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานการณ์เกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้งเด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง พ.ศ.๒๕๕๑

๓. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๙/๑

๔. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ว ๘ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

๖. คำถาม เด็กหญิงกาสะลองเกิดที่โรงพยาบาลแม่อาย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง กรณีดังกล่าวผู้อำนวยการโรงพยาบาลหรือผู้ได้รับมอบหมายจะแจ้งการเกิดให้กับเด็กหญิงกาสะลองได้หรือไม่

คำตอบ

กรณีเด็กที่เกิดในโรงพยาบาลถือว่าเป็นกรณีคนเกิดในบ้านซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรกำหนดให้บุคคลที่ต้องทำหน้าที่แจ้งการเกิดได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลในฐานะเป็นเจ้าบ้าน หรือบิดาหรือมารดา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว โดยให้แจ้งการเกิดให้เด็กได้ที่สำนักทะเบียนแห่งท้องที่โรงพยาบาลตั้งอยู่ ทั้งนี้นายทะเบียนสามารถรับแจ้งการเกิดให้กับเด็กทุกคนที่เกิดในประเทศไทยไม่ว่าบิดามารดาของเด็กจะเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวประเภทใดก็ตาม ซึ่งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าบิดามารดาของเด็กดังกล่าวเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง นายทะเบียนจะต้องรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตร ตามแบบ ท.ร.๐๓๑ ให้แก่ผู้แจ้งพร้อมทั้งจัดทำทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก.) เป็นบุคคลประเภท ๐ ดังนั้น เด็กหญิงกาสะลองจึงสามารถแจ้งการเกิดและได้รับสูติบัตร มีเลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข ๐

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๐

๒. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ.๒๕๖๒ ข้อ ๕๖

๓. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ว ๘ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

๗. คำถาม เด็กชายบุญยืนเกิดที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว มีชีวิตอยู่เพียง ๑ วันแล้วเสียชีวิตโดยยังไม่ได้แจ้งการเกิด บิดาของเด็กได้แจ้งการตายซึ่งนายทะเบียนได้รับแจ้งการตายและออกมรณบัตรให้ ต่อมาอีก ๓ เดือน บิดาของเด็กได้นำหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) ที่โรงพยาบาลออกให้ไปติดต่อนายทะเบียนเพื่อขอแจ้งการเกิดให้กับเด็กชายบุญยืนโดยแจ้งว่าต้องการใช้สูติบัตรเป็นหลักฐาน ในการขอรับเงินช่วยเหลือ นายทะเบียนจะออกสูติบัตรให้ได้หรือไม่

คำตอบ

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ใช้คำว่า เมื่อมีคนเกิด.....ให้แจ้งการเกิด....ซึ่งคำว่า "คน" หมายถึงผู้มีสภาพบุคคลตามประมวลกฎหมายและพาณิชย์ มาตรา ๑๕ ที่กำหนดว่า สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย ดังนั้น การรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรจะกระทำได้เฉพาะกรณีบุคคลที่ขอแจ้งการเกิดเป็นผู้มีชีวิตอยู่ในขณะแจ้งการเกิดเท่านั้น สำหรับกรณีที่บิดาเด็กแจ้งการเกิดเกินกำหนดให้กับบุตรที่สภาพบุคคลสิ้นสุดลงตั้งแต่ก่อนการแจ้งเกิด หากนายทะเบียนรับแจ้งการเกิดให้กับคนตาย ซึ่งไม่มีสภาพบุคคลตามกฎหมาย จึงไม่อาจกระทำได้ กรณีบิดาของเด็กชายบุญยืนต้องการสูติบัตรเพื่อเป็นหลักฐานประกอบเรื่องใดๆก็ตาม นายทะเบียนควรแนะนำให้ใช้หนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ แทน ทั้งนี้ เพราะเป็นเอกสารที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเพื่อรับรองการคลอดของบุคคล

ข้อกฎหมาย

๑. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕

๒. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง

๘. คำถาม เด็กหญิงซ่อนกลิ่นเกิดที่โรงพยาบาลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ บิดาได้แจ้งการเกิดและได้รับสูติบัตรแล้ว ต่อมาได้นำเด็กหญิงซ่อนกลิ่นไปฝากให้ปู่ย่าเลี้ยงดู ปรากฏว่าผู้เป็นปู่ได้ไปแจ้งการเกิดให้กับเด็กหญิงซ่อนกลิ่นโดยตั้งชื่อว่าเด็กหญิงแววเดือน ทำให้เด็กมีรายการบุคคลมากกว่า ๑ ราย เนื่องจากการแจ้งเกิดซ้ำ กรณีนี้จะต้องดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

การแจ้งเกิดครั้งที่สองในนามเด็กหญิงแววเดือนเป็นการแจ้งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นายทะเบียนต้องสอบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐานแจ้งความดำเนินคดีอาญากับผู้แจ้ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๗ และพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ และให้นายทะเบียนอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ สั่งยกเลิกสูติบัตรและจำหน่ายรายการบุคคลชื่อเด็กหญิงแววเดือนออกจากทะเบียนบ้านแล้วรายงานสำนักทะเบียนกลางเป็นการเฉพาะราย

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ และ มาตรา ๑๐

๙. คำถาม นางพุดซ้อน คลอดบุตรชายภายหลังจากได้จดทะเบียนหย่ากับสามีแล้วเป็นเวลา ๕ เดือน ในการแจ้งเกิดบุตรของนางพุดซ้อน จะต้องลงรายการเกี่ยวกับบิดามารดาของเด็กในสูติบัตรอย่างไร

คำตอบ

การลงรายการบิดาในสูติบัตรจะต้องเป็นรายการตามข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในขณะที่เด็กเกิดตามที่ปรากฏต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งการเกิด ไม่ว่าบิดาและมารดาของเด็กจะจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายหรือไม่ ถ้าเด็กเกิดจากหญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสกับชาย การลงรายการบิดาของเด็กในสูติบัตรก็จะต้องลงรายการของชายที่เป็นสามีตามกฎหมายของหญิงที่เป็นมารดาเด็ก เว้นแต่ชายผู้นั้นจะปฏิเสธว่าตนไม่ใช่บิดาของเด็กดังกล่าว โดยมีหลักฐานยืนยันคำกล่าวอ้าง นายทะเบียนก็สามารถแก้ไขรายการบิดาได้ แต่ถ้าเป็นกรณีที่ไม่อาจทราบข้อเท็จจริงว่าบิดาของเด็กเป็นใคร หรือผู้เป็นมารดาไม่ประสงค์จะให้ลงรายการบิดาในสูติบัตร นายทะเบียนก็สามารถยกเว้นไม่ต้องลงรายการดังกล่าวก็ได้ อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงานของนายทะเบียนจะต้องพิจารณากฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย โดยกรณีของนางพุดซ้อนซึ่งคลอดบุตรภายหลังการจดทะเบียนหย่ากับสามี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กเกิดแต่หญิงภายในสามร้อยสิบวันนับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลงเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เคยเป็นสามี แต่ถ้าหญิงนั้นได้สมรสใหม่ โดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕๓ และได้คลอดบุตรภายในสามร้อยสิบวันนับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลงให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กที่เกิดแต่หญิงนั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามีคนใหม่ และห้ามมิให้นำข้อสันนิษฐานในมาตรา ๑๕๓๖ ที่ว่าเด็กเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของสามีคนเดิมมาใช้บังคับ ทั้งนี้เว้นแต่มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่าเด็กมิใช่บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามีคนใหม่นั้น ดังนั้น หากนางพุดซ้อนแจ้งว่าสามีที่จดทะเบียนหย่ากันแล้วเป็นบิดาของบุตรนายทะเบียนจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังที่กล่าวแล้ว

ข้อกฎหมาย

๑. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ.๒๕๖๒ ข้อ ๓

๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๕๓ มาตรา ๑๕๓๖ และมาตรา ๑๕๓๗

๑๐. คำถาม นางสาวดาวเรือง ได้ยื่นคำร้องขอแจ้งการเกิดให้บุตรชื่อเด็กหญิงบานชื่น โดยแสดงหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ที่ออกให้โดยโรงพยาบาลประจำจังหวัดแห่งหนึ่ง เมื่อนายทะเบียนสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับบิดาของเด็กหญิงบานชื่น นางสาวดาวเรืองกลับให้การกับนายทะเบียนว่ารายการที่ปรากฏในหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ไม่ใช่บิดาของเด็ก ส่วนบิดาที่แท้จริงนั้นเป็นใครตนยังไม่แน่ใจเนื่องจากเหตุผลส่วนตัว แต่ที่ต้องแจ้งชื่อบิดาของเด็กกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลนั้นเพราะมีเหตุผลจำเป็น หากไม่แจ้งจะไม่ได้หนังสือรับรองการเกิด กรณีนี้นายทะเบียนจะลงรายการเกี่ยวกับบิดาของเด็กหญิงบานชื่นในสูติบัตรอย่างไร และถ้าจะแก้ไขรายการในหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ จะดำเนินการได้หรือไม่ หากแก้ไขได้ใครเป็นผู้ดำเนินการแก้ไข

คำตอบ

เอกสารการทะเบียนราษฎรเป็นเอกสารราชการที่จัดทำโดยเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ ตามกฎหมายการบันทึกหรือลงรายการผิดพลาดซึ่งเกิดจากการดำเนินการของเจ้าหน้าที่หรือเกิดจากผู้แจ้งสำคัญผิดในข้อเท็จจริงโดยปราศจากเจตนาทุจริตย่อมสามารถแก้ไขรายการในเอกสารให้ถูกต้องได้ แต่หากความผิดพลาดหรือความไม่ถูกต้องของรายการในเอกสารเกิดจากการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือการทุจริตเอกสารดังกล่าวย่อมไม่สามารถใช้เป็นหลักฐานได้และนายทะเบียนไม่อาจแก้ไขได้ ด้วยเหตุดังกล่าวสำนักทะเบียนกลางจึงได้มีหนังสือขอความร่วมมือกระทรวงสาธารณสุข ขอให้แจ้งทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เป็นสถานพยาบาลทุกแห่งในสังกัดเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ให้ลงรายการตามข้อเท็จจริงเท่าที่ทราบโดยเฉพาะรายการบิดาของเด็กที่เกิด ถ้าผู้คลอดไม่ทราบหรือไม่ประสงค์จะเปิดเผยก็ให้เว้นว่างไว้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดการบันทึกรายการที่ไม่ถูกต้องอันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่เป็นต้นเหตุ สำหรับกรณี สำหรับกรณีของนางสาวดาวเรือง หากนายทะเบียน

สอบสวนข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่ารายการบิดาของเด็กบานชื่นตามที่ปรากฏในหนังสือรับรองการเกิดของโรงพยาบาลเป็นรายการที่ไม่ถูกต้องการบันทึกรายการในสูติบัตรก็ไม่จำเป็นต้องลงรายการตามหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ โดยหากปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบิดาของเด็กหญิงบานชื่น นายทะเบียนก็สามารถบันทึกรายการตามข้อเท็จจริงหรือถ้าไม่ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว นายทะเบียนก็สามารถเว้นว่างไว้ก่อนก็ได้ และเมื่อนายทะเบียนรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้แล้ว จะต้องแจ้งข้อเท็จจริงเรื่องบิดาของเด็กไปยังโรงพยาบาลที่ออกหนังสือรับรองการเกิดด้วยเพื่อจะได้แก้ไขรายการให้ถูกต้องนายทะเบียนไม่มีอำนาจแก้ไขหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑

ข้อกฎหมาย

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๘๓๗ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

การเพิ่มชื่อ

๑ คำถาม นายโชติ ได้ขอความอนุเคราะห์จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับพ่อเลี้ยงชื่อนายบุญส่ง ซึ่งเป็นคนไทยตกสำรวจ โดยนายโชติ อ้างว่านายบุญส่ง เป็นคนสัญชาติไทยโดยกำเนิดแต่ยังไม่ได้มีการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนจนถึงปัจจุบัน จึงขอทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาสถานะของนายบุญส่ง

คำตอบ

กรณีดังกล่าว ให้นายบุญส่ง ไปยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อ ณ สำนักทะเบียนที่นายบุญส่ง มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในปัจจุบัน โดยนายทะเบียนจะสอบสวนผู้ยื่นคำร้อง เจ้าบ้าน บุคคลที่น่าเชื่อถือ และหลักฐานอื่นๆ เพิ่มเติม ถ้าหากไม่มีพยานเอกสารหรือพยานบุคคลที่จะยืนยันได้ว่านายบุญส่งฯ เกิดในประเทศไทยให้นายทะเบียนใช้กลไกประชารัฐโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเพื่อให้การรับรองสถานะการเกิดของนายบุญส่งฯ ได้ และหากผลการประชาคมเชื่อได้ว่านายบุญส่ง เกิดในประเทศไทย เป็นผู้มีสัญชาติไทยจริง ให้เสนอความเห็นไปยังนายอำเภอท้องที่เพื่ออนุมัติ ให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) แต่หากไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของนายบุญส่ง ได้ ให้แจ้งเหตุผลและข้อพิจารณาประกอบข้อกฎหมายพร้อมสิทธิการอุทธรณ์คำสั่งของนายอำเภอให้ผู้ร้องทราบ แล้วดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่นายบุญส่งฯ

ข้อกฎหมาย

๑. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๙๓

๒. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๐๗

๒ คำถาม นาย ก ยังไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน และต้องการที่จะเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน โดยนาย ก มีเพียงหลักฐานสูติบัตรแบบเก่า นาย ก สามารถยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อได้หรือไม่ และต้องยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อที่สำนักทะเบียนใด

คำตอบ

การขอเพิ่มชื่อตามหลักฐานสูติบัตรแบบเก่า สามารถดำเนินการขอเพิ่มชื่อได้ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๙๔ โดยสามารถยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อได้ที่สำนักทะเบียนที่ออกสูติบัตรฉบับนั้น

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๙๔

๓ คำถาม เด็กชายปีเตอร์ มีมารดาเป็นบุคคลสัญชาติไทย เกิดที่ประเทศอังกฤษ และได้แจ้งการเกิดที่หน่วยงานรัฐบาลของอังกฤษ โดยสูติบัตรระบุว่าเด็กชายปีเตอร์ มีสัญชาติอังกฤษ ต่อมาเด็กชายปีเตอร์และมารดาได้เดินทางกลับประเทศไทยโดยใช้หนังสือเดินทางของประเทศอังกฤษ และประสงค์ที่จะเพิ่มชื่อเด็กชายปีเตอร์เข้าทะเบียนบ้านในฐานะบุคคลสัญชาติไทย จะสามารถดำเนินการได้หรือไม่

คำตอบ

เด็กชายปีเตอร์ มีมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยในขณะที่เกิด ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสายโลหิตตามมารดา ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น เด็กชายปีเตอร์ สามารถขอเพิ่มชื่อเข้าทะเบียนบ้านในสถานะบุคคลสัญชาติไทยได้ โดยนำหลักฐานการเกิดที่ออกโดยหน่วยงานรัฐบาลของอังกฤษไปแปลเป็นภาษาไทยและให้กระทรวงการต่างประเทศรับรองคำแปล เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อ ณ สำนักทะเบียนที่มารดาของเด็กชายปีเตอร์ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อกฎหมาย

๑. แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๗ (๑)

๒. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๙๖

๔ คำถาม นางสาวหมวยเป็นบุคคลไม่มีเอกสารทะเบียนราษฎร ต่อมาได้พบกับมารดาผู้ให้กำเนิด จึงได้ไปตรวจสารพันธุกรรมที่โรงพยาบาลรามาธิบดี โดยผลการตรวจสารพันธุกรรมระบุความสัมพันธ์เป็นมารดาและบุตรกันจริง จึงอยากทราบว่านางสาวหมวย จะได้สัญชาติไทยหรือไม่ และจะเพิ่มชื่อเข้าทะเบียนบ้านต้องทำอย่างไร

ตำตอบ

ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ามารดาของนางสาวหมวย เป็นผู้มีสัญชาติไทยในขณะที่นางสาวหมวยเกิด นางสาวหมวย ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสายโลหิตตามมารดา ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และสามารถขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ณ สำนักทะเบียนที่มีภูมิลำเนาปัจจุบันได้ โดยใช้หลักฐานผลการตรวจสารพันธุกรรมที่ระบุความสัมพันธ์การเป็นมารดาและบุตรและหลักฐานของมารดาที่ราชการออกให้ระบุเป็นบุคคลสัญชาติไทย เช่นทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น

ข้อกฎหมาย

๑. แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๗ (๑)

๒. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๓

๕ คำถาม กรณีคนสัญชาติสหรัฐอเมริกามีหนังสือเดินทางเข้ามาทำงานเป็นครูสอนภาษาในประเทศไทย มีความต้องการที่จะเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ต้องดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

กรณีคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย เข้ามาทำงานในประเทศไทย หากหนังสือเดินทางระบุว่าให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยตั้งแต่หกเดือนขึ้นไป ต้องเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๓) เล่มสีเหลือง โดยให้ยื่นขอเพิ่มชื่อได้ที่สำนักทะเบียนที่มีภูมิลำเนาปัจจุบัน และให้จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภทที่ ๖

ข้อกฎหมาย

๑. กฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๓

๒. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๖

๖ คำถาม มารดาถึงแก่กรรมแต่ยังไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ผู้ร้องได้ยื่นขอเพิ่มชื่อมารดาของตนก่อนแล้วจึงแจ้งตายในภายหลัง ขอทราบแนวทางปฏิบัติในกรณีดังกล่าวว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

การจัดทำทะเบียนโดยเฉพาะทะเบียนบ้านจะใช้สำหรับลงรายการหรือเพิ่มชื่อบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น กรณีดังกล่าวจึงไม่สามารถขอเพิ่มชื่อมารดาที่เสียชีวิตแล้วในทะเบียนบ้านได้ แต่สามารถแจ้งการตายได้ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางที่กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้แล้ว

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖๔ และ ๗๐

การแก้ไขรายการ

๑ คำถาม ปู่กับย่าแจ้งเกิดหลาน โดยระบุชื่อของตนเองเป็นบิดามารดา ต่อมาจะขอแก้ไขรายการบิดามารดา ให้ตรงกับข้อเท็จจริง จะต้องดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

การขอแก้ไขรายการบิดามารดาในสูติบัตรรวมถึงรายการในสูติบัตร นายทะเบียนจะต้องสอบข้อเท็จจริงให้ทราบสาเหตุที่ไม่ถูกต้องว่าเกิดจากสาเหตุใด เป็นการแจ้งข้อความหรือรายการอันเป็นเท็จหรือเกิดจากการสำคัญผิดในข้อเท็จจริง หากปรากฏว่าการแจ้งการเกิดผู้แจ้งได้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จก็ให้นายทะเบียนแจ้งความดำเนินคดีอาญากับผู้แจ้ง และยกเลิกสูติบัตรฉบับเดิมแล้วให้แจ้งการเกิดใหม่แต่ถ้ารายการผิดพลาดเกิดจากการบันทึกหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริง ก็ให้นายทะเบียนดำเนินการแก้ไขให้

ข้อกฎหมาย

๑. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕

๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๓๗๘ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขเอกสารการทะเบียนราษฎรที่มีรายการไม่ถูกต้อง

๒ คำถาม ต้องการเพิ่มวันเดือนเกิด ในบัตรประจำตัวประชาชนให้แม่ แต่ไม่มีหลักฐานการแจ้งเกิดหรือพยานบุคคลจะต้องทำอย่างไรจึงจะเพิ่มได้

คำตอบ

การแก้ไขเพิ่มเติมรายการวันเดือนปีเกิด สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

๑. หากมีหลักฐานเอกสารราชการเพื่อใช้เป็นเอกสารในการขอแก้ไขรายการให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ไม่ว่าเอกสารดังกล่าวจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังการจัดทำทะเบียนราษฎร ก็สามารถใช้เป็นหลักฐานในการขอแก้ไขเพิ่มเติมได้

๒. หากมีทะเบียนบ้านหรือสูติบัตร ที่ระบุวันเดือนปีเกิดเป็นระบบจันทรคติ (ข้างขึ้น ข้างแรม ปีนักษัตร) นายทะเบียนจะเทียบวันเดือนปีเกิดให้ จากปฏิทิน ๑๐๐ ปี หรือ ๑๕๐ ปี

๓. หากไม่มีหลักฐานเอกสารราชการก็สามารถใช้พยานบุคคลที่รู้เห็นการเกิดซึ่งสามารถยืนยันข้อเท็จจริงว่าเกิดวันเดือนปีใด

๔. หากไม่มีหลักฐานเอกสารราชการและพยานบุคคล ให้นายทะเบียนเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้บทบัญญัติตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพิ่มวันที่ ๑ มกราคม (กรณีมีแต่ พ.ศ. เกิด) หากผู้ร้องตกลงก็ดำเนินการให้

ข้อกฎหมาย

๑. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕

๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๔๘๕ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมรายการวันเดือนปีเกิดในเอกสารทะเบียนราษฎร

๓. คำถาม นางสาวไก่ แจ้งการเกิดของบุตรตนเองโดยไม่ประสงค์ที่จะใส่ชื่อของบิดาในสูติบัตร เนื่องจากไม่ทราบว่าบิดาของเด็กเป็นใคร ต่อมานางสาวไก่ ได้มาขอเพิ่มรายการบิดาในสูติบัตร โดยนำผลการตรวจสารพันธุกรรมจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยชียงใหม่ ที่ระบุความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรมาประกอบการยื่นคำขอ จึงถามว่าจะสามารถดำเนินการเพิ่มรายการบิดาได้หรือไม่

คำตอบ

กรณีดังกล่าวให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบหลักฐานผลการตรวจสารพันธุกรรมฯ ที่นางสาวไก่นำมาแสดงต่อนายทะเบียน หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าผลการตรวจสารพันธุกรรมฯ เชื่อถือได้ให้นายทะเบียนแก้ไขรายการในสูติบัตรให้

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕ (๑)

๔ คำถาม นายยงยุทธ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่ อำเภอเมืองระยอง ได้เดินทางไปเยี่ยมลูกชายที่อำเภอบางละมุง และได้ประสบอุบัติเหตุถึงแก่ความตายที่อำเภอบางละมุง สำนักทะเบียนอำเภอบางละมุงได้ออกมรณบัตรให้ ต่อมาญาติของนายยงยุทธ ได้นำมรณบัตรไปจำหน่ายชื่อนายยงยุทธ ออกจากทะเบียนบ้านที่อำเภอเมืองระยอง แต่พบว่าชื่อของนายยงยุทธ ในมรณบัตรสะกดผิด จึงขอทราบแนวทางการแก้ไขว่าทำได้หรือไม่ และต้องยื่นคำขอที่ใด

คำตอบ

มรณบัตรที่ออกให้สามารถแก้ไขได้ทุกรายการ หากผิดไปจากหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่ปรากฏ โดยให้ยื่นคำร้องของแก้ไขต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ผู้ร้องมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือสำนักทะเบียนที่ผู้ที่มีรายการไม่ถูกต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อกฎหมาย

๑. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๖

๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๓๗๘ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขเอกสารการทะเบียนราษฎรที่มีรายการไม่ถูกต้อง

๕. คำถาม เด็กชายมงคล มีบิดาชื่อนายทัพ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นนายทวยเทพ จากนั้นได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขรายการชื่อบิดาในสูติบัตรของเด็กชายมงคล ให้ตรงกับชื่อปัจจุบันที่แท้จริง กรณีนี้สามารถแก้ไขรายการได้หรือไม่

คำตอบ

ในกรณีที่บิดามารดาขอเปลี่ยนชื่อตัวภายหลังจากที่ได้แจ้งการเกิดบุตรแล้ว จะไม่สามารถขอแก้ไขรายการสูติบัตรของบุตรให้ถูกต้องตรงกับชื่อปัจจุบันได้ เนื่องจากขณะที่เด็กเกิด บิดาใช้ชื่อนายทัพ ซึ่งถูกต้องตรงกับความเป็นจริงในขณะนั้น แต่ภายหลังบิดาได้ขอเปลี่ยนชื่อใหม่ก็ให้นำหลักฐานการเปลี่ยนชื่อไปขอแก้ไขรายการของบุตรในทะเบียนบ้านได้ แต่รายการในสูติบัตรของบุตรนั้น จะแก้ไขไม่ได้

ข้อกฎหมาย

หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๓๗๘ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขเอกสารการทะเบียนราษฎรที่มีรายการไม่ถูกต้อง

การแจ้งการตาย

๑. คำถาม กรณีตายไม่พบศพ ทางสำนักทะเบียนท้องที่ที่ตายได้ออกใบรับแจ้งการตาย แล้วส่งใบรับแจ้งการตายไปยังสำนักทะเบียนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านให้จำหน่ายชื่อ ต่อมาญาติผู้ตายได้มาขอหลักฐานการตายเพื่อประกอบการติดต่อเรื่องสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เช่นนี้จะปฏิบัติอย่างไร

คำตอบ

นายทะเบียนออกหลักฐานใบรับแจ้งการตาย (ท.ร.๔ ตอนหน้า) ให้แก่ผู้แจ้งโดยไม่ต้องออกมรณบัตร (ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖๖) หากผู้ที่มีส่วนได้เสียต้องการหลักฐานไปแสดงแทนมรณบัตร ก็อาจจะร้องขอให้ศาลสั่งเป็นบุคคลสาบสูญเมื่อครบกำหนด ๒ ปี นับแต่วันที่เหตุสิ้นสุดลง ก็สามารถใช้คำสั่งศาลเป็นหลักฐานได้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๑ , ๖๒)

ข้อกฎหมาย

๑. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒) ข้อ ๖๖

๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๑ , ๖๒

๒. คำถาม กรณีบุคคลตายมานานแล้วมาขอแจ้งการตาย จะดำเนินกรณีแจ้งการตายเกินกำหนดหรือจำหน่ายชื่อได้หรือไม่

คำตอบ

การแจ้งการตายเกินกำหนด ผู้แจ้งต้องยืนยันได้ว่า ไม่เคยมีการแจ้งการตายมาก่อน ควรทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตาย เช่น สาเหตุการตาย สถานที่ตาย วันเดือนปีที่ตาย รวมถึงสาเหตุที่ไม่แจ้งการตายภายในกำหนด (ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๗๐) กรณีผู้แจ้งไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีการแจ้งการตายหรือไม่ หรือไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตาย แต่การสอบสวนปรากฏแน่ชัดว่าผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านได้ตายไปแล้ว นายทะเบียนสามารถพิจารณาจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน (ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๑)

ข้อกฎหมาย

๑. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒)ข้อ ๗๐ ,ข้อ ๑๑๑

๓. คำถาม กรณีลูกเรือประมงโดนมรสุมเรือแตกจมน้ำตาย ใครจะเป็นผู้แจ้งตาย จะแจ้งการตายที่ไหน นายทะเบียนจะออกมรณบัตรได้หรือไม่

คำตอบ

กรณีลูกเรือประมงโดนมรสุมเรือแตกจมน้ำถึงแก่ความตาย ถือว่าเป็นการตายนอกบ้าน ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่แจ้งการตายคือบุคคลที่ไปกับผู้ตาย หรือผู้พบศพ แจ้งต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่มีการตายหรือพบศพนายทะเบียนดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ ๖๓ กรณีไม่พบศพผู้ตาย นายทะเบียนออกใบรับแจ้งการตาย (ท.ร.๔ ตอนหน้า) โดยไม่ต้องออกมรณบัตร (ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖๖)

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒) ข้อ ๖๓, ข้อ ๖๖

๔. คำถาม ตายในเรือประมงในเขตน่านน้ำไทยแจ้งท้องที่ใด

คำตอบ

กรณีดังกล่าวเป็นการตายนอกบ้าน การแจ้งการตายให้ถือปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๒๑ (๒) คือให้ผู้ที่ไปกับผู้ตาย หรือผู้ที่พบศพเป็นผู้แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่จะพึงแจ้งได้ ดังนั้น เมื่อเรือประมงเข้าฝั่งเทียบท่าเรือให้แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนที่ท่าเรือนั้นอยู่ในเขตรับผิดชอบ

ข้อกฎหมาย

พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒) มาตรา ๒๑ (๒)

๕. คำถาม ตายไม่พบศพ ออกมรณบัตรได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ทำอย่างไรจึงจะทำให้ทายาท หรือผู้มีส่วนได้เสียมีหลักฐานไปแสดงเพื่อรับสิทธิต่าง ๆ

คำตอบ

กรณีนี้เป็นการตายนอกบ้าน บุคคลที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพจะต้องเป็นผู้แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งและต้องแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจด้วย แต่เนื่องจากไม่พบศพ ซึ่งระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖๖ กำหนดไว้ว่ากรณีที่เชื่อว่าตายแต่ยังไม่พบศพให้นายทะเบียนออกหลักฐานใบรับแจ้งการตาย (ท.ร. ๔ ตอนหน้า) ให้แก่ผู้แจ้ง โดยไม่ต้องออกมรณบัตร และถ้าคนตายมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตสำนักทะเบียนให้หมายเหตุไว้ในทะเบียนบ้านว่า "รับแจ้งการตาย แต่ยังไม่พบศพ" แต่ถ้าคนตายมีชื่ออยู่ในสำนักทะเบียนอื่นให้นายทะเบียนทำหนังสือแจ้งสำนักทะเบียนนั้นดำเนินการ

สำหรับหลักฐานที่ทายาทจะนำไปแสดงเพื่อขอรับสิทธิต่างๆ นั้น สามารถใช้ใบรับแจ้งการตาย (ท.ร.๔ ตอนหน้า) ประกอบกับสำเนาบันทึกประจำวันเป็นหลักฐานได้ อย่างไรก็ตามหากผู้มีส่วนได้เสียต้องการหลักฐานอื่นก็อาจจะร้องขอให้ศาลสั่งเป็นบุคคลสาบสูญเมื่อครบกำหนด ๒ ปี นับแต่วันที่เหตุสิ้นสุดลง ก็สามารถใช้คำสั่งของศาลเป็นหลักฐานได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๑ วรรคสอง และมาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๒

ข้อกฎหมาย

๑. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒) ข้อ ๖๖

๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๑ วรรคสอง และมาตรา ๖๒

๖. คำถาม ทัดดาวป่วยมีไข้สูงติดต่อกันหลายวัน และถึงแก่ความตายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ ที่บ้าน ภูชิต (เจ้าบ้าน) โดยไม่ทราบสาเหตุการตายต่อมาเจ้าบ้านได้ไปแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง และจะขอดำเนินการออกมรณบัตรให้กับทัดดาวนายทะเบียนจะดำเนินการได้หรือไม่

คำตอบ

กรณีดังกล่าวเป็นการตายในบ้าน ซึ่งเจ้าบ้านมีหน้าที่แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนตายในบ้านภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาตาย แต่ในกรณีการตายของทัดดาว นายทะเบียนยังไม่สามารถออกมรณบัตรได้ เนื่องจากไม่ทราบสาเหตุการตายประกอบกับในห้วงระยะเวลาดังกล่าวสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) นายทะเบียนผู้รับแจ้งต้องรีบแจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่ออันตรายหรือตำรวจ และให้รอการออกมรณบัตรไว้ก่อนจนว่าจะได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานดังกล่าว

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๔ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒) ข้อ ๖๖

การย้ายที่อยู่

๑. คำถาม การะเกด ซื้อบ้านต่อจาก หมื่นสุนทร แต่ยังไม่ได้แจ้งย้ายเข้าในทะเบียนบ้านที่ซื้อและหมื่นสุนทร ได้ย้ายไปอยู่ที่อื่นโดยไม่ได้แจ้งย้ายออกและไม่สามารถติดต่อได้ การะเกด ผู้ซื้อจะแจ้งย้ายเข้าบ้านที่ซื้อจะดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

การะเกดสามารถยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเพื่อขอเป็นเจ้าบ้าน โดยนำหลักฐานการซื้อขายบ้านไปแสดงและย้ายชื่อเข้าในทะเบียนบ้านได้ สำหรับ หมื่นสุนทร เมื่อไม่ได้อยู่ในบ้านหลังดังกล่าวแล้ว และไม่สามารถติดต่อได้ครบ ๑๘๐ วัน หมื่นสุนทร ยังไม่มาแจ้งย้ายออกให้เจ้าบ้านดำเนินการแจ้งย้ายไม่ทราบที่อยู่ต่อนายทะเบียน

ภายในสามสิบวันนับแต่วันครบหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยระบุว่าไม่ทราบที่อยู่ และให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งเพิ่มชื่อและรายการผู้นั้นในทะเบียนบ้านกลาง

ข้อกฎหมาย

พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒) มาตรา ๓๓ วรรคแรก

๒. คำถาม เจ้าบ้านไม่ยอมรับแจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้าน จะทำอย่างไร

คำตอบ

กรณีที่เจ้าบ้านไม่ยอมแจ้งย้ายให้ผู้ประสงค์จะย้ายเข้าหรือย้ายออก ให้ผู้นั้นยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเพื่อมีหนังสือแจ้งให้เจ้าบ้านมาดำเนินการแจ้งย้ายเข้าหรือย้ายออกให้ถูกต้องตามกฎหมาย หากเจ้าบ้านฝ่าฝืนก็ให้ดำเนินการปรับทางปกครอง ตามมาตรา ๔๗ (๑)

ข้อกฎหมาย

พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒) มาตรา ๑๐ , มาตรา ๔๗ (๑)

๓. คำถาม ณเดชมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางเขตบางเขน แต่ปัจจุบันณเดชอาศัยอยู่ที่เขตคลองสาน ณเดช สามารถแจ้งย้ายปลายทางเข้าทะเบียนบ้านที่เขตคลองสานได้หรือไม่ มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

คำตอบ

ณเดชสามารถแจ้งยื่นขอแจ้งย้ายปลายทางต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตคลองสาน อันเป็นที่ตั้งของบ้านที่ประสงค์จะย้ายเข้าได้

ข้อกฎหมาย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๓๔ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒) ข้อ ๘๙

๔. คำถาม ดอกแก้วอายุ ๑๕ ปี ต้องการย้ายออกจากบ้านเพื่อไปอาศัยอยู่กับน้าสาว ดอกแก้วสามารถดำเนินการแจ้งการย้ายออกหรือแจ้งย้ายปลายทางตนเองได้หรือไม่ และต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือไม่

คำตอบ

ดอกแก้วสามารถดำเนินการแจ้งการย้ายออก ณ สำนักทะเบียนต้นทาง หรือ สามารถดำเนินการแจ้งการย้ายปลายทางได้ โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา

ข้อกฎหมาย

พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒) มาตรา ๓๐ วรรคแรก

ค่าธรรมเนียมและการเปรียบเทียบความผิดงานทะเบียนราษฎร

๑. คำถาม กรณีการแจ้งเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร ซึ่งเป็นการแจ้งเกินกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด นายทะเบียนจะต้องเปรียบเทียบปรับหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ

ความผิดอาญาฐานไม่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรทุกกรณีถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้นนายทะเบียนจึงไม่อาจเปรียบเทียบปรับฐานไม่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาได้ กรณีดังกล่าวนายทะเบียนต้องเรียกเก็บเป็นค่าธรรมเนียมการแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาแทน

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ (รวมแก้ไขเพิ่มเติม) มาตรา ๔๗

๒. กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลา พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. คำถาม ตามที่กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรได้กำหนดระยะเวลาที่จะต้องแจ้งหรือขอเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร เช่น การเกิด การตาย การย้ายที่อยู่ การแจ้งเกี่ยวกับบ้าน อยากทราบว่าการนับระยะเวลาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมีวิธีการนับอย่างไร ?

คำตอบ

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ (รวมแก้ไขเพิ่มเติม) ได้กำหนดวิธีการนับระยะเวลาไว้แล้วสำหรับกิจกรรมทุกเรื่องที่กำหนดให้ต้องแจ้งตามกฎหมาย เช่น การแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๘ กำหนดให้แจ้งภายใน ๑๕ วันนับแต่วันเกิด การนับระยะเวลาจะเริ่มนับวันที่เกิดเป็นวันที่ ๑ แล้วนับต่อไปจนครบ ๑๕ วัน วันถัดจากวันที่ครบ ๑๕ วัน จึงแต่ว่าพ้นกำหนดระยะเวลา แต่ถ้าวันที่ครบ ๑๕ วัน ตรงกับวันหยุดราชการก็ให้นับวันที่เริ่มทำงานวันแรกที่ต่อจากวันหยุดราชการนับเป็นวันที่ ๑๕ ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๘

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ (รวมแก้ไขเพิ่มเติม)

๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๘

๓. คำถาม การเปรียบเทียบปรับความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร นายทะเบียนต้องดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

ความผิดตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ (รวมแก้ไขเพิ่มเติม) ที่นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่น มีอำนาจดำเนินการนั้น เฉพาะการปรับทางปกครอง กรณีฝ่าฝืนมาตรา ๔๗ โดยใช้สมุดบันทึกการปรับทางปกครองความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร (แบบ ท.ร. ๘) เท่านั้น

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ (รวมแก้ไขเพิ่มเติม) มาตรา ๔๗

๒. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ (รวมแก้ไขเพิ่มเติม) ข้อ ๑๓๔ (๑๓) และ ข้อ ๑๗๑ – ๑๘๓

๔. คำถาม อายุความ กรณีกระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเป็นอย่างไร

คำตอบ

การกระทำผิดอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร มีเฉพาะมาตรา ๔๘/๑ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ โดยจำคุกสูงสุดไม่เกินห้าปี ซึ่งอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๓) กำหนดไว้ว่าสำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี อายุความ ๑๐ ปี

กรณีคดีอาญานั้นขาดอายุความแล้ว ให้นายทะเบียนมีหนังสือพร้อมส่งตัวผู้กระทำผิดไปพบพนักงานสอบสวน จากนั้นพนักงานสอบสวนจะดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงหากเห็นว่าคดีขาดอายุความก็จะทำความเห็นสั่งไม่ฟ้อง แล้วส่งสำเนาให้พนักงานอัยการพิจารณา

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ (รวมแก้ไขเพิ่มเติม) มาตรา ๔๘/๑ - ๕๐

๒. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕

การพิจารณาสัญชาติและสถานะบุคคล

๑. คำถาม บุคคลเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีมารดาเป็นคนต่างด้าวและมีบิดาเป็นบุคคลสัญชาติไทย โดยบิดามารดามิได้จดทะเบียนสมรส บุคคลดังกล่าวจะได้สัญชาติไทยหรือไม่อย่างไร

คำตอบ

บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาที่มิชอบด้วยกฎหมายเป็นบุคคลสัญชาติไทยและมารดาเป็นบุคคลต่างด้าว บุคคลดังกล่าวย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ตามหลักดินแดน

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (รวมแก้ไขเพิ่มเติม) มาตรา ๗ (๒)

๒. คำถาม บุคคลที่เกิดนอกราชอาณาจักร โดยมีบิดาเป็นบุคคลสัญชาติไทย และมารดาเป็นบุคคลต่างด้าว บุคคลดังกล่าวจะได้สัญชาติไทยหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ

บุคคลที่เกิดนอกราชอาณาจักร โดยมีบิดาเป็นบุคคลสัญชาติไทย และมารดาเป็นบุคคลต่างด้าว จะมีสิทธิได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสายโลหิตเท่านั้น โดยแยกการพิจารณาเป็น ๒ กรณี คือ

๑. กรณีเป็นบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นบุคคลสัญชาติไทย พิจารณาจากบิดามารดาจดทะเบียนสมรสกัน หรือบิดาจดทะเบียนรับรองบุตร หรือมีคำพิพากษาของศาลให้เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. กรณีเป็นบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ผ่านการพิสูจน์ว่าเป็นบิดาของผู้เกิดตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (รวมแก้ไขเพิ่มเติม) มาตรา ๗

๒. กฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓

.....

ที่ปรึกษา

๑.	นายธนาคม	จงจิระ	อธิบดีกรมการปกครอง
๒.	นายวีนัส	สีสุข	รองอธิบดีกรมการปกครอง
๓.	นายวีระชาติ	ดาริชาติ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน
๔.	นายชาคริต	ตันพิรุฬห์	หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั่วไป

ทีมงานผู้จัดทำ

๑.	นางสาวอภิญญา	อุ่นเรือน	ผู้อำนวยการส่วนการทะเบียนราษฎร
๒.	นายสุริยศักดิ์	เหมือนอ่วม	หัวหน้ากลุ่มงานมาตรฐานและระเบียบการทะเบียนราษฎร
๓.	นางสาวรุ่งอรุณ	ดีเทียน	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
๔.	นายสุมาตย์	เพชรเขาทอง	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
๕.	นายสมคิด	ขวัญดำ	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
๖.	นายยุทธพล	พวกสนิท	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
๗.	นายอนุชัย	ค้ำชู	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
๘.	นางนันทนา	บุญอยู่	เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน
๙.	นางนิตยา	ทองขวัญ	เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน
๑๐.	นางสาวอาภาพร	พวงใบดี	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

กระทรวงมหาดไทย